Peride Celal

GECENİN UCUNDA

ROMAN

GECENİN UCUNDA

PERİDE CELAL

CAN YAYINLARI

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
http://www.canyayinlari.com
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

I

“Çocukluk,” diyor Handan. “İnsan senin yaşında umutsuzluğa kapılır mı hiç böyle?”

İçinden `şımarıklık’ dediğini biliyorum.Gerçekten kızıyor Handan bana. Yüzü sert, gözleri öfkeli,konuşmaya değil, kavga etmeye geliyor sanki. Böylesi dahaiyi. Beni huysuzlandıran annemin yaşlı gözleri, yüzündekisessiz sitem.

Bir hafta önce sessizce, kimseye duyurmadanbir yıl daha ihtiyarladım. Otuz üç yaşında olmuşum. KâzımIşık, mektubunda hatırlatmasa pek farkına varmayacaktım.

`Çocuk değilsin artık,’ diye yazmış. Kesinkarar vermeden yaşını başını almış olgun bir kadın gibidüşünmeliymişim. Bundan sonra bir başkasıyla ikinci biryaşam kuramayacağımı üstü kapalı anlatıyor mektubunda.

Handan da onun aklında.

“Eğer ayrılırsan delisin sen kızım,” diyor.

Ankara’ya döndüm döneli, evimden, kocamdankaçışımın nedenini bir türlü anlayamayan yakınlarım,dostlarım, el ele vermiş geri dönmem için beni kandırmayaçabalıyorlar.

Dönmek mi? Ölmek daha iyi! Yüreğim hınçdolu. Dönmemeye kararlıyım.

Annem, Handan, Hüsnü Bey, onun çocuğunukarnımda taşıdığımı bilmiş olsalar!... Onların bilmedikleridaha öyle şeyler var ki! Büyük bir fırtınada nesi var, nesiyoksa bırakıp yalnız canını kurtarmış biri gibi şaşkın, neyapacağını bilmeyen bu kadın, ben miyim bu? İki-üç yılönceki Macide mi aynadaki bu soluk yüz, bu umutsuz gözler.

Geriye baktığım zaman çocukluğum, gençliğimne kadar uzak görünüyor. Babamın ölümü, üniversite yıllarım,o küçük kitapçı dükkânının arka odasında hesap tuttuğumsıkıntılı günler, üniversiteyi bitirişim, iş peşindekoşmalarım, sonra Ankara, bankanın tavanarası, mahkemekoridorları, icra daireleri ve Hüsnü Bey... Önemsiz, uzakanılar

bunlar şimdi, uzak hepsi... Sanki yaşamım bu son üçyılın içinde başlayıp kapanıvermiş.

Dün gece ter içinde, yorgun, çarpıntılıuyandım. Kulağımın dibinde biri fısıldıyordu: “Sevmek,birbirimize değil, aynı hedefe birlikte bakabilmeklekabildir Macide Hanım kızım.” Benim Saint Exupery delisiHüsnü Beyciğim. Bunu ne zaman söylemişti? Belki oraya,İstanbul’a gitmeden önce, belki Ahmet Işık’la evleneceğimiyazdığım zaman gönderdiği mektupta...

Bir sigara yakıp oturdum yatağımın içinde.Karanlıkta evi dinliyorum. Annem bitişik odada. Kendinioradan oraya atarak her zamanki gibi yüksek seslesayıklıyor. Boğuk hırıltılar arasında zaman zaman adımıduyuyorum. O da kendine göre benimle uğraşıyor rüyasında.

“Yoldan çıkmış bir treni tekrar yola koymakgibi bir şey, güç sizin hayatınıza düzen vermek şimdi...”diyor Hüsnü Bey. Ben de biliyorum. Bir şey bozuldu, bir şeybitti. Geceyarılarına kadar oturup hep aynı noktaya, aynıolaylara dönüp, işlenen kötülüklerin hesabını çıkarıptoparlamak ve ağlamak, işte benim işim!..

Kupkuru, inançsız bir kadın. Canavar mısınsen? Aynada yüzüme bakıyorum. Gözlerim kin dolu, yanaklarımsolgun, çökmüş, hastayım... Doktora gitmem gerek benim.

Son mektuplarından birinde İsviçre’de,dağlarda bir dinlenme yerinin adını veriyor, güzelliğiniövüp duruyordu. İki ay kalsam orada, her zamankinden canlı,turp gibi, sağlam dönermişim yanına.

Eski yalanlarla direnmesini mi, bir umutyolu göstermesini mi bekliyordum? Babacan öğütleri,sağlığımla ilgisi, satırların arasında sezdiğim alaylariçime dokundu, bitirmeden yırtıp attım mektubu. Bundan sonrada hep öyle yapacağım. Yapabilirsem...

Kaç gündür telefon rehberini karıştırıyor,gazetelere bakıyor, çevremdekileri yokluyor, kendime birdoktor arıyordum. Nihat Erengün adını annem getirdi aklıma.Sabah çayında haberi verdi.

“Çok temiz, güzel bir bina. Bir hanımdoktorla elbirliği edip açmışlar, adını da Erengün Doğumevikoymuşlar. Kavaklıdere’de, hemen otobüsten

inince, köşedekibahçeli ev.”

Gidip doktoru yeni doğumevinde görüp tebrikedip kahvesini bile içmiş.

“Öyle emeği vardır ki bana,” diyor.

Nihat Erengün, Ankara’ya geldiğimizin ikinciyılında annemi iki ay yatakta tutan oldukça güç bir ameliyatyapmıştı ona; kavanozda gösterdikleri yarım kiloluk beyazyuvarlak et parçasını, o kocaman uru gösterdiklerindeiğrendiğimi belli etmemek için, “İşte benden sonra karnındançıkan ikinci kötülük,” diye alay etmeye kalkmış, annemiağlatmıştım.

Sabahları yürümek için erkenden çıkıyorumevden. Akşama doğru Hüsnü Beyin, Handan’ın, başkaarkadaşların işten çıkıp uğrayabilecekleri saatlerde tekrarçantamı kapıp sokağa fırlıyorum. “Hava almaya,” diyorum,“yürüyüşe,” diyorum. Şaşkınlığını saklıyor, sesiniçıkarmıyor annem.

En çok gittiğim yer Emniyet Parkı.Mahallemize çok yakın olduğu için... Uzun yürüyüşlereçıktığım günler de oluyor. Gene dönüp dolaşıp orayageliyorum. Kuytu bir köşe seçip oturuyorum. Çevremde dönüpdolaşan iki-üç aylak, yoksul kılıklı adam, genç liseöğrencisi gözlerimde ne görüyorlar bilmem. Arsızbakışlarına, yılışık gülüşlerine uymayan bir telaş içindeuzaklaşıyorlar yanımdan. Sırtlarını güneşe verip pinekleyenkocamışlar, dadılar, çocuklarla yalnız kalıyorum bahçede.

Sonbahar yaklaşıyor, ağaçların yapraklarıkızıllaşmaya başladı. Rüzgâr serin esiyor. Ceketime sarılıpgözlerimi gökyüzüne kaldırıyorum. Aydınlık maviliğin içindeniyiliğin üstüme inmesini, yaralarımı sarmasını bekliyorumboşuna. Saatlerce bulutları, dalların arasında kaygısızötüşen kuşları, yiyecek arayarak ayaklarımın dibine kadarsokulan güvercinleri seyrediyorum. Güneş, ağaçlar, kuşlarrahatlık veriyor içime biraz. Gene de unutamıyorum. Nereyebaksam paramparça anılarla doluyorum.

Bugün ağaçların altındaki sırayı iki sevdalıkapıp oturmuş. Dolaşıp çıktım bahçeden. Kavaklıdere’ye kadaruzanmaya, her gün bir başka güne bıraktığım sıkıntılı işiyapmaya karar verdim.

Annemin dediği gibi Erengün'ün doğumevi tamköşebaşında. Üzerinde siyah büyük yazılarla kocaman birtabela var. Yepyeni bir yapı. Genç bir hastabakıcı açtıkapıyı. Yüreğim çarpıyordu odasına girerken. Belki boyalar,belki ilaç kokusu, midem bulanmaya, başım dönmeye başladıhafiften.

Hiç değişmemiş Doktor Erengün. Hep o babacangülüş, rahat, kendine güvenli görünüş. Bir zaman yenidoğumevini, eksiklerini, hastabakıcı bulamadıklarınıanlattı. Annemi ameliyat etmiş olduğunu söylediğim zamanhemen anımsadı. Annemin pek sevimli bir hanım olduğunu,getirdiği çiçeklerin hâlâ kurumadığını söyleyerek, başlarıyere eğilmiş iki üç kırmızı laleyi gösterdi. Sonra nedenyakındığımı öğrenmek istedi. Anlatırken sıkıntıyla terlemeyebaşladım. Zavallı doktor başka şeyler düşünmüş olacak.Muayeneden sonra benim de kuşkulanmakta olduğum şeyi haberverdi. Arkasından çocuğun babası olup olmadığını sordu. Evliolduğumu söyleyince gülüp sırtımı okşadı. Bütün hastalarınatekrarladığı sözleri bana da söyledi: Mutlu olayı kocamamüjdeleyebilirmişim, iki aylık sanıyormuş. Her ay başı benikontrol etmesi gerekirmiş. Korkumun sebebini anlamıyormuş...Vitaminle sinir ilacı yazdığı reçeteyi de elime sıkıştırdı.İstersem doğumu kendi kliniğinde yapabileceğimi sözlerineeklemeyi unutmadı.

Dönüşte yürüdüm yarı yola kadar.

Şaşkındım biraz. Tozlara, taşlara çarpıpduruyordu pabuçlarım. Derimi, yüzümü, gözlerimi değiştirmişbir gariplik. "Şimdi ne yapacaksın Macide Hanım kızım?"dedim kendi kendime. Omuz silktim, parka döndüm. Sıralarboştu, gidip oturdum. Başımı yere eğip pabuçlarımın ucunuseyre koyuldum. Hiç kimse bilmiyordu çocuğum olacağını. O dabilmiyordu. Bilmemesi daha iyi, diye düşündüm. Geçenlervardı önümden, iki gölge duraklar gibi oldu sıranın yanında.Kalın bir erkek sesi daha önce söylenmiş bir söze cevapverir gibi, "Evet, ama pek somurtkan şey doğrusu," dedi. Birkadın kıkır kıkır güldü. Başımı kaldırıp baktım. Onlar dabana baktılar. Kadım omuz silker gibi yaptı, aceleuzaklaştılar.

Annem, beni başkalarına anlatırken, "Bununçocukluğu da hep böyle somurtkandı," diye sızlanır.Gerçekten de öyleydi. Sabahları okula gitmek için öfkeylekalktığımı, eve dönerken küçücük yüreğimin sıkıntıyla

şişipkabardığını anımsıyorum. Kâzım Işık'ın deyişiyle: Kıskançkalbim, benim. O zamanlar da annemle babamı kıskanırdımsanırım.

Genç, kara bıyıklı bir adam kollarımdantutmuş, beni yatağın içinde havaya kaldırıp atarakeğleniyor. Yanındaki sarışın, elâ gözlü kadın kahkahalarlagülüyor oyuna. Ben bağırmamak, ağlamamak için kinle, hınçladişlerimi sıkıyorum. "Bırak, görmüyor musun korkuyor kızayol," diyor kadın. Kolundan tutuyor onu. Bir bohça gibiyatağa atıyor beni adam. Kadına dönüp saldırıyor. İtişipkakışarak açıkça cilveleşiyorlar önümde. Annemle babambunlar benim. Yatağın bir köşesine yumulmuş seyrediyorumonları.

Beni sevmediklerini biliyordum. Annemin,beni daha çok babamın ölümünden sonra sevmeye başladığınainanıyorum. Onların bana verdikleri, sevdalarının artığındanbaşka bir şey değildi. Birbirlerinin delisiydiler. Bunusaklamıyorlardı. Evlenmelerini övünerek anlatırlardı. Birazbüyüdüğüm zaman ben de kaç kez dinledim hikâyeyi: Birleşmekiçin yapmadıkları kalmamıştı. Hele annem! Esvapçıbaşı NuriBeyin o güzelim, pembe yalısını bırakıp kaçmak ne demekti!Yalının tek kızıydı o. Babasının bir tanesiydi. `Ve birgeceyarısı...'

Pembe yalıdan bohçası koltuğunda nasılkaçtığını anlatırken bugün bile sarsılıp coşar annem. Nereyebasacağını şaşırır. Derin iç çekmeler, olduğu yerdesallanmalar. "Pırlantalar içinde yüzerdim. Evdekihalayıkların, hizmetçilerin sayısını sorsan bilmem. Yalıyıgörseydin, o boyunca Çin vazolar, altın kulplu şamdanlar.Büyükannenin samurları, incileri dillerde destandı.Şişli'deki konak, Adadaki köşk..." Sıkıntılı, yoksulgünlerinde hep bu eski güzel hayallerle ısınıp avunduğunusanıyorum onun.

Benim için yoksulluğumuza uymayan tatsızmasallardı bunlar. Vaktinden önce çökmüş, huysuz, hasta, azkazançlı, küçük bir avukatın kızıydım. Yarı çıplak bir evdeyoksul, kupkuru günler yaşıyordum. Karun kadar zenginEsvapçıbaşıyı, samur kürklü büyükanneyi tanımamıştım. Birkez Bebek'e gitmiştim. Pembe yalının yıkıntılarını görmekiçin. Bir gün de Şişli'den geçerken annem, ev bozuntusu eskibir apartmanı gösterip kışları babası, annesiyle oradaoturduğunu söylemişti. Babam yeni ölmüştü o zamanlar.Tramvayda başını omzuma koyup ağladığını, beni kalabalıktautandırdığını anımsıyorum. O çirkin apartmanı hiçsevmemiştim. Kadıköy'deki evimizden biraz daha büyükgörünmüştü gözüme. Tramvayın

camındaki aksine bakıpçirkinliğine üzülen küçük kızın geçmişle hiçbir ilişkisiyoktu.

İlk çocukluk yıllarım Fatih yakınlarında ikiodalı ahşap bir evin taş avlusunda yalnız başına oynamaklageçmişti. O zamanlar babam bir avukatın yanındayardımcıymış. Annem çok akıllı, iyi bir cezacı olduğunusöyler durur onun. Benim anımsadığım çok az çalışır,günlerinin çoğunu evde geçirir, anneme yardım ederdi.Mutfağa girip yemek yapar, ortalığı süpürdüğü olurdu.

Anlatırken güler annem:

“Saçlarımı taramaya bayılırdı. Ama ozamanlar nah böyle, oluk gibi lepiska, altın sarısı saçlarımvardı... Çoraplarımı giydirmeye varıncaya kadar, işte böyleadamdı baban!..”

Annem, gebe kaldığı zaman erkek evlatbeklediklerini de saklamaz. Babam için erkek çocuk, adınınyeşerip sürmesi, sevdasının coşkun bir gösterisi, bütün Türkevlerinde olduğu gibi bir ululuk örneğiydi. Oğlunun adınıtasarlamış, onu sevgili karısı gibi sarışın, beyaz hayaletmişti. Eline fındık faresi gibi simsiyah, çelimsiz bir kızçocuğu verdikleri zaman şaşkına dönmüş zavallı.

“Seni elinden düşürecekmiş, ebe güçyakalamış...” diye anlatır annem.

O bunu şaşkınlığına verir kocasının. Yüzümügörmek istemediğini, karısının beyaz, tombul memelerini bilebenden kıskandığını, pembe yalıdakilerden gizli bizi görmeyegelen kocamış dadılardan, uzak akrabalardan dinlemiştimsonraları. Şaşırtıcı benzerliğimiz bile babamın yüreğiniyumuşatmamış olmalı. Bir erkek evladı olsaydı yine kıskanırmıydı bilmiyorum. Yalnız yaşamı boyunca annemi bendenkıskandığına, beni aralarına girmiş engel gibi görmüşolduğuna inanıyorum.

Annem küçük avukat yamağıyla evlenince,büyükannemin göçüp gitmesinin damar sertliğinden değil,kahrından olduğunu söylerler. Annem uzun zaman, babasıylabarışıp sevdalısıyla eski rahat, varlıklı yaşamına kavuşmakhayalini bırakmamış sanıyorum. Bir erkek çocuğu olursababasının yumuşayacağını, kendisine evinin, yüreğininkapılarını açacağını umut ediyordu belki de.

Uzun yıllar dadıları, kalfaları arasındayalnız başına yaşadı Esvapçıbaşı. Öldüğünde ben sekiz, dokuzyaşındaydım. Annem pencerenin önündeki mindere oturupacısından çok, öfkesinden ağlamıştı. Adam bütün varınıyoğunu devlete, hayır işlerine bırakmıştı. Buna şaşırdılar.Esvapçıbaşı, koyu Osmanlıydı. Abdülmecit sürüldüğü zamanhastalanıp bir ay yemekten içmekten kesilmişti. YanındaAtatürk lafını ağza aldırmazdı. Yine de kalkmış varınıyoğunu, nefret ettiği bir devletin okulları, hastaneleriiçin bağışlamıştı. Esvapçıbaşının o esmer, küçük adama,babama duyduğu hınç bu türlüydü işte.

"Onları hasır üzerinde göreceğim, sürümsürüm sürünsünler," demişti. Dediği de olmadı değil.Sürünmesek bile sıkıntılarımız bitmiyordu. Büyükanneminbağışladığı Kabataş'taki o küçük evin kirası olmasa neyapardık bilmem.

Bütün çocukluğum, ilkgençliğim, anneminvarlıklı günlerinin hikâyelerini yoksulluğumuza katık edipoyalanmakla geçti. Sonraları Kadıköy'ün çamurlu, karanlıkbir yan sokağına geçtik. Şişman, esmer Ermeni kadınların,alçak, çarpık balkonlarda yemek pişirip, kat önlerine boydanboya çamaşır astıkları, tehlikeli çukurlarla dolu, eğribüğrü bir çıkmazdı bu. Birbirine yaslanmış, hepsi bir örnekevlerden birinin orta katında otururduk. Çöpler kapıönlerinde sürünür, küçük cumbalarından gelip geçeni seyredenbenli, bıyıklı Ermeni duduların arkasından, iyi beslenmişsivri burunlu, beyaz kabarık tüylü köpekler pis pishavlardı. Tintin'i o sokakta bulmuştum. Okuldan gelirken birakşamüstü küçücük, yumuşak bir yumak gibi ayaklarımadolanıvermişti. Eve kadar cebimde taşımıştım onu. Babamınilk kalp krizleri Kadıköy'de başladı. Sonradan babamınsağlığına iyi geleceğini öne sürerek, varlıklı bir akrabanınkira almadığı Kızıltoprak'taki bahçeli eve taşınmamız içindireten annem oldu.

Hastalanınca babam, Karaköy'de, eski bir hanodasındaki yazıhanesine büsbütün uğramaz oldu.Çarpıntılarına sinir diyorlardı. Pek aldırmazdı hastalığına.Gülen gözlerinde ölüm korkusunu hiç görmedim. Bir erkeğeyakışmayacak kadar küçük esmer elleri vardı. Bu eller banaçok hünerli görünürdü. Aslında o küçük eller, geceleri ölübir lambanın ışığında büyük kanun kitaplarının sayfalarınıçevirmekten başka bir şey bilmezlerdi.

Parkta otur, suratını as ve bunları düşün. Oküçük kediyi hatırlamak nereden esti bilmem. Beyaz kamçıkuyruğunu soru işareti gibi kıvırmış,

dolanıp duruyorhayalimde. Okşanmayı sevmezdi. Geceleri koynuma alırdım,ayaklarımı ısıtırdı. Bir özelliği olduğunu sanmıyorum. Güzelde denmezdi. Hüsnü Beyin huysuz, kurumlu kedileriylebenzerliği yoktu. Küçük bir kedinin peşinden koşan, siyahönlüklü, esmer, çelimsiz kızı görür gibiyim. Babam nedenTintin'e düşman oldu bilmiyorum. Bir çuvala bağlayıpzavallıyı Pendik yakınlarında bir yere eliyle bırakan oydusanırım.

Kızıltoprak'taki evimiz cadde üzerindeydi.Otlar, ağaçlar içinde bakımsız şipşirin küçük bir bahçesivardı. Tintin'i çabuk unuttum. Erenköy Lisesine gidiyordum.Uçları delik, kahverengi eldivenlerim, çantamı şişiren eskisefertaslarım vardı. Her ay yol, kitap, defter paralarınınereden, nasıl edineceğimizi annemle karşılıklı düşünüpdurduğumuz sıkıntılı yıllarımızdı. Doktorlar, babamınhastalığına, `kalp yetmezliği' diye kötü bir ad takmışlardı.Annemin gözlerine baka baka eriyordu adamcağız. İlaçlar,perhiz yemekleri çok para istiyordu. Yoklukla vuruşuyordukaçıkçası.

Kızıltoprak'taki evde mutlu günler deyaşamadım değil. O küçük bahçe, serin, dinlendirici, güzelbir anı hayallerimin arasında. Kapısının önünde yuvarlakdemir saçağa sarılı cılız bir hanımeli vardı. Geceleri misgibi kokardı ayışığında. Duvar boyları taflandı. Otlarınarasından kimbilir ne zamandan atılıp ekilmiş, yabanileşmişbeyaz, ince çiçekler, büyük sarı gözlü papatyalarfışkırırdı. Bir gün onları unutup, dünyanın en güzelağaçlarının boy verdiği bir bahçede, eşsiz çamların, asırlıkçınarların arasında, pembe fenerler gibi salkım salkım açanbüyük kestane ağaçlarının, mis kokulu ıhlamurların altındadolaşacağım, Tuberosa kokularıyla sarhoş olacağım aklımdangeçer miydi?

Zavallı Ahmet Ağa. Bilmediğim çiçeklerin,ağaçların çeşitlerini ayırabilmem için, İtalyan bahçıvandankapıp öğrendiği yabancı adları bana az mı sayıp dökmüştü:Tuberosa'nın bizim dilde, sümbülteber olduğunu, Heredaderken her yana arsız arsız tırmanan bildiğimiz sarmaşıklarısöylediğini anlayıp gülmüştüm sonraları.

"Bizdeki Peuplier poir'lar İtalya'dangelmedir hanımefendi," diye başlardı Ahmet Ağa. Güldüğümü,alay ettiğimi görünce, "Bizde bunlara pelesenk kavağı derlerefendim," diye yabancı adın çevirisini yapardı.Petunia'ların en süsleyici çiçek olduğunu söyleyip,Pyramidal'ları, Eglantier'leri saymaya başlar, o türlü güzelağaçların hiçbir bahçede bulunmadığını savunurdu. Bir zamansonra ben ağaçları, çiçekleri gözüme göründükleri gibirenkleri,

biçimleriyle tanımaya, adlarına pek önem vermemeyebaşlamıştım. Ahmet Ağaya hiçbir zaman Türkçe adlarınısöyletemeyeceğime göre başka çarem de yoktu. Tuberosa'laragelince, onları ben de pek bizim dille adlandıramıyordum.İnce beyaz boyunları üzerinde, uçlarında katmerli, küçüksalkımcıklarıyla bütün bir çiçek serini baştan başadolduruyorlardı. Kokuları ağır, bayıltıcı, mevsimden mevsimedalgalanıp duruyordu evin içinde. Serra'nın dediğine göre,Nermin Hanımın kullandığı kokunun Tuberosa'ların özeltertibiyle yapıldığı dedikodudan ibaretti. Nermin Hanım,Paris'ten aldığı Guerdanya lavantasını kullanıyordu. İkikoku birbirini tamamlıyordu evin içinde, "Ve insan boğuluyortabii," diye basardı kahkahayı Serra.

Kadıköy'deki evin bahçesinde, otlarınarasına saklanmış küçük bir kuyu, adlarını herkesin bildiğitaflanlar, bir de ince bir leylak ağacı vardı. Kuyununtaşına başımı koyup otların arasına saklanır, yatardım.Sevda ne demektir, Tuberosa neye derler, eski güzelağaçların gölge verdiği, serlerinde bulunmaz çiçeklerinaçtığı varlıklı evlerin bahçelerine giden yollar neredederir,nasıl girilir o kapılardan, bilmiyordum daha. Otların açıkbıraktığı çamurlu, kırmızı toprağın üzerinde yuvalarınıyapan karıncaları seyrediyordum. Bulutları biçimden biçimesokup gözlerimle resimler çiziyordum gökyüzüne. En büyükeğlencem, yapraklardan toparladığım sümüklüböcekleretoprakta ev yapıp taşları üstlerine yığarak onları küçükdeliklere kapatmaktı. Sabahları hangisinin kaçıp hangisininkaldığını anlamaya koşar, okula gitmeden önce kaçanlarıtoparlayıp yeniden taşların arasına, taze yaprakların üstünesaklardım. Tintin'den sonra bir zaman sümüklüböceklerleoyalandım durdum.

Annem, "Ellerini yıka, iğreniyorum senden,"diye bağırırdı arkamdan. Odamda bulduklarını toparlayıpatardı. "Kocaman kız sümüklüböceklerle oynuyor!" diye babamöfkeli, kömür gözlerle bakardı yüzüme. Ama artık korkulacakgibi değildi. Yalnız göz ve bıyıktı soluk yüzü. Birazkonuşunca ağzını balıklar gibi havaya açıp tıkanır kalırdı.Tombul, beyaz karısının sevdasından öldüğünü düşünmek gülünçbelki, ama ben yine de babamın bir küçük akrep gibi, oyumuşak gövdeye tırmanıp onu yemeye çabalarken kendisinitüketip öldüğünü sanıyorum.

Parkta insanlar seyreldi. Akşam inmeyebaşlıyor kente. Ağaçlar kızıl, yeşil, salkım salkımgökyüzüne doğru cümbüş içinde. Eve dönmekten

ürküyorumbiraz. Açıkhavada kötülükler uzaklaşır gibi oluyor, korkumazalıyor. Çekilen güneşin tatlı, yumuşak ışıkları akıyorüstüme. Dalların arasında küçük umut yıldızı parlamayabaşladı. “Şimdi hiçbir şey düşünmeyeceğim, şimdi kendimibomboş bırakacağım. Sonra, sonra!” diyorum. Olmuyor. Eskigünlere dalıp gidiyorum farkına varmadan.

Kızıltoprak’taki küçük ev, yeşil bahçe,sümüklüböcekler nereden giriyor aklıma böyle? Çocukluğumdanbu yana birçok şeyi sevmeden yapmış olmam da garip.Sevmediğim şeylerden biri de okuldu. Yine de iftihara geçer,sınıfları birincilikle atlardım. Dalgın bir çocuktum,unutkandım. Geceleri masanın önünde kulaklarım annemlebabamın içeriden gelen gülüşlerinde, anlamayan gözlerle açıksayfaları seyreder, hayaller kurar, kendi kendime olmayacakserüvenler yaşardım. Kendimi beğenmişliğimden çalışırdım.Erkek evlat özlemi çeken babama başarımı göstermek, onunküçültücü, ilgisiz bakışlarından kurtulmak için elimdengeleni yapıyordum. Birbirinden bakımsız çocuklarla dolu,tebeşir, toz, ağır soluk kokularının dalgalandığı sınıflar,öğretmenlerin yorgun, sinirli yüzleri, bir türlüyetiştiremediğim kitap, defter paraları, okul deyincebunları anımsıyorum. Arkadaşım da yoktu. “Pabucunu eskitme,paranı şekere, sakıza harcama,” diye bağıran annemin sesi,“Senin yaşında bir kız!” diye soluk soluğa söylenen babamınhasta öfkesi, işte ilkgençliğimden, okuldan, evden aklımdakalanlar. Sınıftaki öbür temiz, düzenli öğrenciler, buçirkin, somurtkan, kendini beğenmiş kıza sokulmaktanhoşlanmazlardı. Yine de arkadaşlarım oldu aralarında. Handanbunlardan biridir. Erenköy Lisesinde başlar arkadaşlığımızonunla. Tam bir dostluk diyemeyeceğim buna. Hüsnü Beyleolduğu gibi yakınlığın, anlayışın, sevecenliğin sıcakdalgaları hiçbir zaman geçmedi yüreklerimizin arasından.Zaman zaman sitem etmekten kendini alamaz Handan:

“Eğer ben istemeseydim, sana yaklaşıpzorlamasaydım...” diye.

Neden istedi? Çelimsiz, somurtkan, huysuzbir kızdım. Belki de onu bana çeken, sınıf birincisiolmamdı. Öğretmenlerden birinin, matematikçinin bizitanıştırdığını anımsıyorum.

”Göreyim seni, bu avare kızı adam et, şunaçalışma zevkini aşılayalım,” diye sırtımı okşamıştı. O zamanbile süslü püslü bir kızdı Handan. Babası bankalardanbirinde yüksek memurdu. Daha sonraları

Ankara’dabuluştuğumuz zaman onlar çoktan kente yerleşmişlerdi. Babasıişten çekilmişti.

Handan fakülteye biraz da eğlenmek, kocaaramak için girdi sanıyorum. Evli barklı, kendisinden yirmiyaş büyük bir adama sevdalanmaya kalkmasa çoktan çolukçocuğa karışmış bulacaktım onu. Sevgilisi, babası gibibankacıydı. Her cuma karısıyla Süreyya’ya dansa giden,pazarlarını çiftlikte geçiren, giyimine, yemeğine düşkün,kendini beğenmiş Ankaralı beylerden biriydi. Güzel adamolduğunu kabullenmek gerek. “Gözleri kadife gibidir,” diyeanlatırdı Handan, “hele ellerinin bir dokunuşu var.”

Ankara’ya geldiğinde Handan’ı böyle birinesevdalı buldum. Metresi olup olmadığını söylemedi bana.Yalnız sık sık yaptıkları araba gezintilerini, gecelerikuytu sokaklarda, kapı içlerinde seviştiklerini biliyorum.

“Varlıklı, güzel, neşeli, üstelik bir mesleksahibi. Bu yaşta üniversiteye hoca olmuş kız,” diye görürgörmez kabullendi Handan’ı annem. Bende bulamadığı birçokşeyi onda buluyordu sanıyorum.

Handan: “Kızım sen kendinden başka kimseyisevmezsin,” der durur. Belki de doğrudur. Başkalarınısevmesini beceremiyorum.

Annemi başka evlatların, analarınagösterdikleri kör, bilinçsiz bir sevgiyle sevmediğimdoğrudur. Çocukluk yıllarımda duyduğum öfke, kıskançlıkzamanla eriyip gitti. Ne var ki kusurlarını görmektenvazgeçmedim. Benim için eski kuşağın saf, tasasız, cahilkalıntılarından biri annem. Dünyadan habersiz bir Osmanlıhanımı. Handan’a gelince, beni ondan uzak tutan irkilmeninnedenini daha çok sosyal durumlarımızın farklı oluşunda,kendimi karşısında daha aşağı, yoksul görmemde aramalı.

Annem çok kızdığı zamanlar yüzüme bir tokatgibi şaklatır: “Sen, babanın ölümünde bile ağlamadın, öylekatı yüreklisin.”

Babamın ölümünde lisenin son sınıfındaydım.Bir kurtuluş gibi göründü bana göçüp gidişi. Yoksulinsanların hastalığı güç oluyor. İlk aklıma gelen şu oldu:“İniltilerini duymayacağım, adım atışıma kızan kızgıngözlerini görmeyeceğim, eczaneye borçlanmayacağız artık.”

Bu duygumu Hüsnü Beye de anlatmıştım onunlabirlikte çalışmaya başladığımda. Bankanın alçak tavanlı,küçük odasında dostluğumuz yavaş yavaş kaynamaya başlamıştı.Rahatça, göz göze konuşabiliyorduk. Bana, Gülseren'i, evini,sardunyalarını, Sarman ailesini, Cıcık kızları, sarı köpeği,Tosun'u tanıtmıştı çoktan.

Ellisini geçkindi Hüsnü Bey. Hiçevlenmemişti. Anası-babası araba kazasında ölen küçükevlatlığı Gülseren'le yaşardı. Dedikodulara bakılırsasevdalıydı kıza. Kitap düşkünüydü, uysal, geçimli, üstelikde çok iyi avukattı. Benim şefimdi bankada. "Koca bir hukukmüşaviri!.. Hiç belli değil," derdi annem. "O ütüsüzpantolon, o kırbaç kravat, bilmesen eline beş kuruş ver, geçadamın." Sevmez Hüsnü Beyi. Gülseren dedikodusunu ilk ortayaçıkaran da annemdir.

Çok şey öğrendim, Hüsnü Beyden. İlk kez birdost edindim kendime göre. Zavallı adam, o kocaman karakaplı kitaplardaki kanunları açıp çözmesini öğrenebilmem,hukuk dilinin bir çeşit edebiyatını sevmem için masamınönünde aşağı yukarı gidip gelerek, "Ya, böyle işte MacideHanım kızım," diye kendi bildiklerini kafama sokmayaçabaladı durdu yıllarca. Hem de ne sabırla! Yaşantımı,ailemi, yakın insanlarımı, kimseye söylemeyeceğim birçokolayı hep o küçük odada, parça parça anlatmışımdır ona.İçimi olduğu gibi açıp yalnızlığımın korkunç sessizliğindenkurtulmaya çalışıyordum karşısında. Bunu anlamayacak adamdeğildi. Anladığını göstermeyecek kadar da anlayışlıydı.

Yorgun, sinirli bir günümdü. Çocukluğum,babamın lafı nereden, nasıl açıldı bilmiyorum. Anlatmayakoyuldum birdenbire:

"Üstadım, pencerenin önünde durmuştum.Babamın tabutunu eski bir şala sarmış çıkarıyorlardı. Annemiilaçla uyutmuşlardı. Evin içi sessizdi. Ben tabuta bakarak, `Ne de tuhaf sarmışlar onu,' diye düşünüyordum. Yüreğiminçukurunda büyük bir hayret boşluğu, hepsi o kadar. `Belkiliseyi bırakırım artık,' diyordum kendi kendime. `Paramızolmayacak, üniversite hayaline de paydos,' diye gizlidenseviniyordum. Kapıdan çıkan şeyle birlikte, evdeki ilaçşişeleri, iniltiler, kötülükler gidiyordu. Büyük bir yükkalkmıştı omuzlarımdan. Kara bıyıklı, huysuz, hasta adam!..Buydu babam, buydu kapıdan çıkarılan tabutun içindeki..."

Çelimsizliğinden, yumuşak, silikgösterişinden umulmayacak kadar kuvvetli adamdır HüsnüBeyciğim benim. Şöyle kaşlarının altından bir baktı bana.

“Çok gençtiniz Macide Hanım kızım,” dedi.“Gençler kime, neye acıyacaklarını pek bilmezler. Şimdiölmüş olsa acımayacak mıydınız?”

Yıllarca önce göçüp gitmiş babamı oturupdüşünmek gülünç, biliyorum. Gene de anılar, istemeden,beklemeden küçük dalgalar halinde vuruyor kıyılarıma. Acıbir duygu yayılıp yerleşiyor içime. “Önemli değil bunlar,”diye avunmaya çabalıyorum.

Kâzım Işık: “Önemli olan tek şey, bizimböylesine hırsla, zevkle sevişmemizdir. Birbirine yapışanellerimiz, vücudumuz, bu harikulade ateşi birbirinde bulandelirmiş gözlerimizdir,” derdi. Bu sözleri söylerkensevdamızın günün birinde, hem de ne kadar çabuk sonaereceğini, o güzel ateşin sönüp küle, çamura çevrileceğinidüşünmüş müdür, sanmam.

Akşam iniyor bahçeye. Kuşlar telaşlauçuşuyor ağaçların arasında. Göğün mavisi eriyipkurşunileşiyor. Üstüme inceden bir toz yağıyor. Bahçeylebirlikte kararıp siliniyorum. Kalkmak zamanı artık. Gücümyok kıpırdamaya. Düşüncelerim, acılarımla ılık, şifalı birsuya girer gibi karanlığın içine gömülüp silinmek hoşumagidiyor. Handan’ın kırmızı, büyük ağzı tasasız, keyifligülüyor hayalimde.

“Eğer şu kokteyli vermemiş olsaydık... EğerMiller’lar kuşlu kutuyu görür görmez satın almak için deliyedönmeselerdi... Eğer sen İstanbul’a gideceğine bizimleAbant’a gelmiş olsaydın...”

Belki de doğrudur. Kadere, rastlantılarainanmak gerek biraz.

Kışın beni çağırmış olanlara, bankadaki,fakültedeki arkadaşlarıma bir karşılık yapmamın doğruolacağını durmadan söyleyen annemle Handan’dı. Hüsnü Beybile gülerek onlara katılıyor, gençlik elden gitmeden birazeğlenmek gerektiğini söylüyordu.

Benden çok annemle Handan’ın yorulduğu ogünü anımsıyorum. Yaşamımda önemli bir gündür gerçekten.Hayallerimin arasında uyuyan bir kıvılcımın yanışı, umutlacanlanan kanım, kılıfını pompalar gibi vücudumu

geriptazeleyen gençliğim, yanan kıvılcımın peşinden tutkuylakoşan isteklerimin uyanışı hep o güne rastlar.

Küçük bodrum katımız birdenbire gülüşler,seslerle doluvermişti. Mutfaktan mis gibi börek kokularıgeliyordu. İçkiler masanın üstüne dizilmiş, dans için birarkadaştan alınan pikap yerine yerleştirilmişti. KomşuAmerikalıları çağıran, Türklerin sanıldığı gibi görgüsüz,geri insanlar olmadıklarını, içlerinde □kendi kızı başta□cevherler bulunduğunu göstermek isteyen annemdi.

Miller’lar üstümüzdeki kata taşınalı azolmuştu. Adam Amerikan Elçiliğinde çalışırdı... Ne işyaptığını bilmezdik.

Ahmet Işık, uzak Amerikasından koparakyaklaşıyor. Amerikalılardan söz ederken parlayan mavigözlerini görür gibi oluyorum. Biz Ankaralılar içinseAmerikalılar, sokaklarda kovboyluk oynayan çocukları, sarhoşaskerleri, üzerimizi çamurlayıp geçen büyük arabaları, kazmadişli, erkek tavırlı kadınlarıyla oldukça sevimsizdi. AhmetIşık’ın üzülerek gülüp söylendiğini duyuyorum: “Canım burayada bunların hep çirkinleri gelir.Doğu dedin mi, ne kadarkocamış kız, işe yaramaz adam varsa gönderirler zaten...”

Mr. Miller’ın karısı saman rengi saçları,çini mavisi gözleriyle Ankara’da gördüklerimizin engüzellerinden sayılırdı. “Ne beleşçi şey ama,” derdi Handan.“Çocuğunu, annenin başına bırakmak için ahbaplık ediyoronunla.”

Gerçekten de öyleydi. Bir iki kereselamlaştıktan sonra, annemin Doğulu yalpaklığından cesaretalarak kocasıyla sinemaya gidebilmek için çocuğunu geceleribize bırakmaya başlamıştı. Miller’lar benden çok annemintanışıydılar. O gece kokteylimize en erken onlar geldi.Sarhoş olup çok eğlendiklerini anımsıyorum. Kadınpabuçlarını atarak ne kadar erkek varsa hepsiyle yanakyanağa danslar kıvırmıştı.

Kuşlu kutuya gelince; annemin Esvapçıbaşınınevinden kurtardığı, yoksul günlerimizde sandığının dibinesaklayıp bir türlü elden çıkarmaya kıyamadığı tekhazinesiydi. Evden kaçtığı zaman annesinin arkasındangönderdiği birkaç örtü, yorganla, Buhara halılarını babamınhastalığında satmıştı. Bir-iki mücevher de çarşı içindekimezatta ucuza gidivermişti. Elinde kalanlar altı çatlak eskibir Çin küpü, ağızları

kırık, kapakları kayıp bir-ikiçeşmibülbül, gençkızlığında iki dizeli divan şiirleriişlediği atlas yüzlü tablolardı.

Amerikalılar kuşlu kutuyu görünce deliyedöndüler. Ali Babanın hazinesine girmiş çocuklar gibisevinçli, kutuyu ellerinde evirip çevirişlerini, kapağınıaçıp kapatıp kuşun ince sesini dinleyişlerini görür gibioluyorum.

Annem, beş-altı yaşındayken geçirdiğitehlikeli bir hastalıktan kurtulduğu zaman kutuyuAbdülhamit'in kendisine sağlık hediyesi diye gönderdiğinianlatırdı. İlk bakışta sıradan bir mücevher kutusunabenziyordu. Özelliği, kapağı açılır açılmaz içinden parlak,ipek tüylü bir kuşun fırlayıp ince ince öttükten sonratekrar deliğine girip kaybolmasındaydı. Annem kutunundünyada birkaç tane olduğunu söyler, Avrupa'daki müzelerdenbirine satıp para edinmek hülyalarına kapılırdı. O gecekutuyu nasıl olup da gözden çıkardığını pek anlayamamıştım.“Senin o yalvaran bakışlarına can mı dayanırdı?” diyorHandan. Sanırım sarhoştum biraz. “Bir kez olsun istediğimiyap, sat şu kutuyu,” demişim anneme. Amerikalı kadının,kocasının koluna asılıp güldüğünü, öbür eliyle de kutuyuarkasında gizlediğini, adamın, “Söyleyin, ne istiyorsunuz?Karım kutuyu çalmayı bile göze aldı,” diye annemleşakalaştığını anımsıyorum. Beş bini onlar mı, biz mi teklifettik, onu da bilmiyorum. Başım dönüyordu. Aydınlık İstanbulyolu açılıyordu gözümün önünde. Aklımdan geçeni hemensöylemedim anneme. Herkes dağıldıktan sonra salondakoltuklara çöktük. Beş tane binliği önümüze yaydık. O kadarparayı ilk kez görüyorduk bir arada. Elden giden kutusunudüşünen annem: “Kilit altında duracağına,” diye içiniçekiyordu.

“Yarısı senin, yarısı benim,” dedim.

“Kendim için saklamıyordum vallahi, sakınaklına öyle şeyler gelmesin!” dedi annem. “Evlenirsin, satıpçeyizini yaparız diye kuruyordum.”

“Evlenmediğime, evlenmeyeceğime göre,”dedim...

Gözleri büyüdü annemin.

“O ne biçim söz öyle. Allah korusun. Seninde şansın açılır, eşini bulursun bir gün. Kelin yok, körünyok ayol!”

“Yarısı senin, yarısı benim,” diyetekrarladım. “Borçlarını ödersin. Kışlık mantonu yaparsın,hatta bir top patiska al kendine.”

Gülüyordum. İstanbul’u düşünüyordum. Yapmayıtasarladığım başka şeyler de vardı: İyisinden bir-iki giysiistiyordum. Denize girmek, güneşte yanmak, eğlenmek, keyfimebakmak, o zamana kadar yapamadığım ne varsa kuruyordum.

Handan’ın, üniversiteden bir topluluğakatıldığını, tatilini Abant’ta geçireceğini biliyordum.Onlarla gitmemek için parasızlığımı öne sürmüş, Handan’ınborç vermesine de karşı koymuştum. Yeteri kadar borçluydumzaten. Çektiğim avansları, ödemeyip her ay öbür ayabırakmama Hüsnü Bey araya girdiği için banka göz yumuyordu.

“Ben de bankadaki borçlarımı ödeyeceğim,”dedim anneme.

Sallanarak kalkıp odama yürüdüm. Yorgun,sarhoş, soyunmaya başladım.

Annem, elinde paralar peşimden içeri girdi.Çevremde dolanmaya, şuraya buraya attığım eşyaları toplamayakoyuldu. Kendi kendini kandırmak ister gibi:

“Sahi iyi yaptık,” diyordu, “sahi iyi yaptıkda sattık.”

Yatağa girdiğim zaman gelip ayakucumaoturdu. Gözleri parlıyor, gülüyordu.

“Ben borçlarımı ödedim, bir top da patiskaaldım, oldu bitti, peki sen ne yapacaksın? Bankayı ödediktensonra elinde para kalacak tabii?”

“Tatilimi İstanbul’da geçireceğim,” dedim.“Tam bir ay keyfime bakıp fink atacağım.”

“Yalnız başına mı?”

“Yalnız başıma.”

Gözlerim kapanıyordu. Kapanangözkapaklarımın altında İstanbul bembeyaz, masmavi, uzak birmasal kenti gibi görünüyordu.

“Yorgunsun,” dedi annem. “İstanbul’uözledin. Yıllardır tatil almadın, seni anlıyorum.”

“Yarın ilk işim izin almak için genel müdüreçıkmak olacak,” dedim.

Işığı söndürdüm. İstanbul, minareleri, açıkgökyüzü, Adası, Moda'sıyla yaklaşıyor, yaklaşıyor, yatağımıniçine giriyordu. Koyun koyuna uyuduk o gece İstanbul'la.

II

Annem:

“Salıncaklına kavuştun...” diye gülüyor.“Hah şöyle,” diyor. “Sabahtan akşama kadar sokaklarıdolaşacağına keyfine bak biraz. Şaşıyorum sana, eskiden oparkların, sokakların semtine uğramazdın. Şimdi Ankara kazansen kepçe, sabah akşam koştur dur. O kadar yürümek, öyledolaşmak olur mu? Ne yapıyorsun, ne arıyorsun sokaklardabilmem?”

Yaptıklarıma şaşıyormuş, daha beter şeyleryaparım diye de korkuyormuş. Aklına buyruk, söz anlamazgarip bir kadınmışım. Beni anlamıyormuş. Hiç ama hiç.

Dargın, somurtkan, kapıyı yavaşça örtüpçıktı odadan. Kalktım, camları ardına kadar açtım.Salıncaklı koltuğu camın önüne çektim. Kitaplarımı,gazetelerimi yanıma alıp oturdum.

Eski evimizde, bodrum katında, dünyayıgörmez, gece gündüz yarı karanlıkta, elektrik ışığındayaşardık. Annem bu yeni apartmanıyla ne kadar övünse yeri.Yoldaki akasya ağaçları yeter keyiflenmeye.

Annem ballandıra ballandıra anlatır durur:İstese en kibar mahallelerde on katlı apartman alırmış onadamadı. Öyle eliaçık, öyle gönül almasını, iyilik etmesiniseven bir insanmış o. Ama kendisi karşı koymuş,komşularından, ahbaplarından uzaklaşmaya, bakkal, kasapdeğiştirmeye yüreği razı olmamış bir türlü işte...

Annemin eski bodrum katının üç ev ötesindekibu küçücük, yeni apartmanı seçip almasının nedenlerigörünüşe göre komşusundan, bakkalından ayrılmamak. Banakalırsa dışı bonbon kutusuna benzeyen, içindeyse boyalarıdökülüp tahtaları çürüyen bu apartmanı annem, yıllardıryüreğinde tıkılıp kalan büyüklük duygularını dışarı döküprahatlamak için satın aldı. Aşağı iki katı, mahalledekiahbaplarına kiralaması da bundan. Onlarla konuşurken görmelihalini. Ev sahibi, varlıklı hanım rolünde, gerdan kırıpgözlerini yuvarlaya yuvarlaya siyasetten, piyasa ahvalinden,gazetelerden, partilerden söz edişini seyrederken gülmemekiçin güç tutuyorum kendimi.

Salıncaklı iskemlemde yavaş yavaşsallanıyorum. Doktorun dediği gibi sinirlerimin gevşemeye,gövdemin dinlenmeye ihtiyacı var. Yeni bir sevdaya tutulduğuzamanlar Serra'nın leblebi gibi yuttuğu uyuşturucu haplardanbir tane aldım. Düşünmemek, günün önemsiz olaylarıylaoyalanmak istiyorum. Pencerem, kalabalık Yahudi ailelerinindoldurduğu apartmanlara karşı. Kurşuni yüzlü yapılar bunlar.Balkonlarında biçimsiz donlar, renkli pijamalar, yırtıkçarşaflar sallanıyor. Kadınlar sabahtan akşama kadarbigudilerini çıkarmadan pencerelerin önünde sakızçiğniyorlar. Balkonlarından eğilip satıcıları çağırıyorlar.Bağıra bağıra pazarlık edip bir şey almadan savıyorlar.Sepetleri kollarında, başları havada köyden yeni gelmişsatıcıların şaşkınlığını görmek hem acı, hem gülünç.Çocukları çok soluk yüzlü mahallemizin. Yahudi çocuklarısarıdır, sarışındır çoğunca. Dünyanın sorumluluğu sırtlarınayüklenmiş sanırsınız. Gülmeden, eğlenmeden uslu usluokullarına gidip gelirler. Akşamları kavga etmek, kukaoynamak, sokağın ortasında kale kurup topun peşinde koşmakiçin öbür çocukların arasına karışmaz onlar. Pencerelerinarkasında, camları parmaklarıyla tükürükleyip hayallerininresimlerini çizerek oyalanırlar. Karanlık basınca yorgunadamlar döner sokağımıza. Açık pencerelerden radyo sesleridökülür. Tabaklar, tencereler tıkırdar mutfaklarda. Camlarıngerisinde bir telaşlı gidip gelmedir başlar. Komşularımızperdelerini kapatmaktan hoşlanmıyorlar. Sıkıntılarıylabaşbaşa kalmaktan korktukları için mi? Belki de penceredenpencereye olsun hep birlikte yaşayabilmek için.

Annem apartmanı değiştirdiği zaman eskieşyalarını satmış. Şimdi onun camlı büfesi, kırmızı kadifekoltukları, açılıp büyüyen yemek masası bile var. Bütünbunları bana sormadan seçip aldığı, evini keyfince süslediğiiçin sevinçli. İlk günler birçok şeye el atacağımdan,yaptıklarını bozacağımdan korktuğunu sezmedim değil. Böyleolmadığını görünce keyfi yerine geldi. Eskilerde kalmış birsevda uğruna düştüğü yoksulluktan sonra yeni kavuştuğuküçücük rahatını kaybetmekten ödü kopuyor belli. Bodrumkatından yeni evine salıncaklı iskemleyi getirmiş nasılsa...Hasırları çürüyüp kopmuş, siyaha dönüşmüştü rengiiskemlenin. Beyaz boya vurdurmuş. Üzerine de çiçekli basmaminderler koymuş. Rahatlığına diyecek yok şimdi.

Annemin hiçbir işine karışmıyorum artık. Obildiği gibi yürütmekten çok hoşlanıyor gemisini. Evin benimolmadığını düşünüyorum. Kâzım Işık'la

annemin arasında olupbitmiş bir pazarlık bu. İlgilendirmez beni. Bir yabancı gibidönüp dolaşıyorum odalardan odalara. Annemi, düzenli, süslügüzel salonunda, sofrasında, kalaylı yeni tencerelerinparladığı naylon perdeler, örtülerle süslü mutfağında yalnızbırakıyorum. Evin kendi evi olduğunu, orada bulunuşumun birduraklamadan başka anlamı olmadığını kabullenmesi içinelimden geleni yapıyorum. İstediğim oluyor. Benim için daharahat üzülebiliyor annem şimdi. Kendisine sığınmış olmam,çaresizliğim, yüreğini tatlılıkla yumuşatıyor. Mutlu birkeder diyeceğim onunkine neredeyse...

Bana verdiği küçük odada salıncaklıiskemlem, kitaplarım, gazetelerim, anılarımla yalnızım çokzaman. Annem, seyrek de olsa kaygılı gösteriler, meraklısorularla karşıma geçip ağlama sağanağına tutuluyor. Neolduğunu, evimi, kocamı bırakıp neden geldiğimi merakediyormuş, bu işin sonu nereye varırmış. Bir talih kuşugelmiş, oturmuş başıma, ben, onu ürkütmek, kaçırmak içinelimden geleni yapıyormuşum. Ölü lodos dalgaları gibiöfkesi. Zaman zaman gelip sessizliğime vuruyor, dağılıpçekiliyor.

Dışarıda şarkı başladı. Birşeylermırıldanıyor kendi kendine annem. Öfkeye dönüyor mırıltısı.Kapıma doğru bağırdığını duyuyorum:

“Peki bu çantayı nereye koyacağız? Dolapküçük, sofada da yer yok...”

Kapım açılıyor. Eşikte durmuş bakıyor bana.Elinde eski sarı bavulum.

“Ha? Ne dersin, ne yapalım?”

Omuz silkiyorum.

“Atıver gitsin.”

“Atmak mı? Deli misin?”

Sesi titriyor. Sarı bavulla beraber bütünumutları da gidecekmişçesine.

Gülmeye çabalıyorum.

“Sok bir yana canım, ne bileyim ben. Getirbenim yatağın altına istersen.”

“Hayır, benim odama, benim karyolamın altınakoyacağım. Daha iyi öyle.”

Başını sallıyor.

“Senin için hiçbir şeyin değeri yok zaten.Ne hevesle aldığını, ne kadar para verdiğini hatırlıyorumda.”

Bavulu sürükleyerek çıkıyor, kapıyı çat diyeöfkeli örtüyor arkasından.

Bankadaki arkadaşlardan birinden satınalmıştım bavulu. Sarı, domuz derisindendi. Az kullanılmıştı,iki katlıydı içi. Bütün eşyamı acele doldurup tıkıvermiştim.Sabahtı. Evet, bir yaz sabahı...

Yavaş yavaş sallanmaya başladımsalıncaklıda. Gökyüzüne bakıyorum. Masmavi gökyüzü, ama ogün başka maviydi gökyüzü, güneş de başkaydı. Yaz ışığıgözlerime doluyor, içimi yakıyordu. Bembeyaz, masmavi birgün, üstelik umutların, gençliğin sevinciyle doluptaşıyordum. Akşamı, gideceğim saati iple çekiyordum.

“Kendine iyi bak.. Denizde açılma sakın!Yollarda arabalara dikkat et.”

Peronda, ışıkların altında duruyorlardı.Annem imdat arar gibi yanındakilere bakıyordu. Gözlerindenyaşlar taşıyor, dilsiz bir sitemle, “Öyle değil mi, haklıdeğil miyim?” diyordu bakışları. “Daha çocuk! Şuna bakın,kalkmış yalnız başına yollara düşüyor. Beni dinlemiyorartık, benden koptu, benden ayrıldı iyice.” Hepsinigörüyorum, eski bir filmin acemi figüranlarına benziyorlardıbiraz. Handan beyazlar içinde, hafiften Hüsnü Beyin kolunayaslanmış, kıpkırmızı ağzının köşesinde küçük bir gülüş.Acıma var gülüşünde, biraz da haset. Hüsnü Bey her zamankigibi kayıtsız, babacan, tatlı gülüşüyle başını sallıyor.“İyi yaptın, keyfine bak, yoluna git sen...” gibilerden gözkırpıyor. Eğiliyorum pencereden. Anneme işaretler yapıyor,sözlerini tutacağımı, kendime iyi bakacağımı, bir ayın gözaçıp kapanıncaya kadar geçeceğini anlatmaya çabalıyorum.Onlar gibi ben de rolümü oynuyorum. Görünüşüm yarı pişman.Abant’a birlikte gitmediğim için Handan’a, yalnız bıraktığımiçin de anneme karşı utançlıyım. Annem, “Eve gidipbacaklarımı uzatayım, dinleneyim, sevgili kocamınresimlerini çıkarıp ağlayayım,” diye sevinçli biraz dagidişimden. Handan, Abant’ta sevgilisi Rıfat Beyle beraberolacaklarını söylüyordu sabah. Orada benim gözlerimden uzakolmak çok daha işine gelir onun. Gene de sevincinin içindeparlayan kıskançlığı görüyordum. Aralarında bir Hüsnü Beyolduğu gibiydi. Yalnızca seyrediyordu bizi. Hepsindenbıktığımı

düşünüyordum ben. Hüsnü Beyden bile. Annem bütünbütün sinirime dokunuyordu. Acınacak haldeydi. Saçlarıbaşörtüsünden darmadağınık çıkıyordu. Mantosunun önüaçılmış, kocaman karnı siyahlı beyazlı emprime entarisinigerip fırlamıştı. Aşınmış topuklarının üzerinde yana doğrudevrik, terk edilen zavallı yorgun ana rolüne kendinikaptırmış duruyordu. Utanç vericiydi görünüşü. Akılsızgüzelliğin, ışıksız lambaya benzediğini söylerdi Hüsnü Bey.Ona hak veriyordum.

En tatlı gülüşümle anneme el sallıyordum.

“Mektup mu? Tabii, sık sık yazacağım. Biraydan fazla kalmam, kalamam, iznim o kadar... Biliyorsun...Hüsnü Bey de biliyor... Hem sonra param...”

Tren yavaş yavaş ilerlemeye başlıyor, benbağırıyordum:

“Size de yazarım üstat... Tabii sana daHandan’cığım... Arkadaşlara selam. Haydi hoşçakalın...”

Annem, Handan, Hüsnü Bey dumanların ardında,karanlıkta uzaklaşıyorlar, siliniyorlar, garın sarı ışıklarıönümden kaçıyor. Yüreğim çarpıntılı duruyorum pencerede.Arkamda kompartımanların kapıları açılıp kapanıyor.Geçenler, gidip gelenler var. Biri omzuma çarpar gibi oldu.Tatlı bir ses yanıbaşımda:

“Pardon hanımefendi,” dedi.

Döndüm. Sarışın, boylu poslu genç bir adam.Gözlerimin içine bakarak güldü. Trenin sallantısına uymayaçalışarak yürüdü, gitti. Önümden geçen iki erkek eğilipmerakla baktılar yüzüme. İçlerinden geçeni anlamak kolay.Gülerken kızdım. Başlangıçta sevincin deli rüzgârıyla bütünyelkenleri şişmiş küçük bir gemi gibi hız almış gidiyordum.Tren kalkalı rüzgâr dindi. O küçük, kötü sıkıntı başlıyoriçimde. `Seninki düpedüz sersemlik Macide Hanım kızım,’diyorum. `İki bin lirayı bankaya koyup arkadaşlarınla hanımhanımcık Abant’a gitmek varken? Senin gibi küçük bir memurparçasının nesine İstanbul, nesine Nadia’nın pansiyonu.”

Nadia’nın pansiyon adresini Handan birdoçent arkadaşından salık almıştı. “Neşeli, fingir fingirbir Rus karısı, fevkalade temiz, yemeklerine de diyecekyok,” diye anlatmış adam. Kadın, zayıflık meraklısı,varlıklı hanımlara masaj yaparak geçinirmiş. Tek oda içinistediği para tuzlucaydı,

ama Handan'ın arkadaşı, bundandaha iyi, temiz yer bulamayacağımı söylemiş, ben de mektupyazıp odayı on beş gün önceden peylemiştim.

Kompartımanda, dolabın küçük aynasındasaçlarımı düzeltirken gülmeyen yüzüme, durgun, kaygılıgözlerime bakıp öfkeyle dilimi çıkarıverdim.

Dışarıda ikinci yemek zili çalmaya başladı,yaklaştı, kapının önünden küçük sevinçli bir şıngırtıylaöbür vagonlara doğru uzaklaştı ses. Çantamla birliktekitabımı aldım. Son zamanlarda İngilizcemi ilerletmek içinHüsnü Bey ne verirse okuyordum. Hüsnü Beyi tanıdıktan sonraokumaya düşkünlüğüm arttı. İngilizcenin dünyada birinci dilolduğunu, lisede öğrendiğimle kalmanın yazık olacağınıdurmadan söyleyip bana çalışma gücünü aşılayan, haftada ikikez ders almak için öğretmen bulan, durmadan kitap veripyardım eden de odur. Daha ne iyilikleri vardır Hüsnü Beyinbana. Bankaya yamandığımda bütün bilgilerim, aşağı yukarıbelli klasik okul kitaplarında öğrenip unuttuklarımdı. HüsnüBeyin kitaplığında yeni yazarları tanıdım, resimdi, şiirdi,sanattı onun açısından görüp anlamaya başladım, yepyeni birdünyaya kavuşuverdim. Hüsnü Beyin hayatımda izi büyük.Herkesten çok bana yakınlığı da burada geliyor.

İngilizcemi ilerletince gene onundürtüklemesi sonunda dil sınavına girebilmiştim. Böyleceaylığımın artmasına da yardım etmişti adamcağız. O küçüktavanarası odamızda, dosyalardan, telefonlardan zamanbulduğumuz, mahkeme koridorlarında bozulan sinirlerimiziyatıştırmak istediğimiz zamanlar karşılıklı masalarımızdahemen kitaplarımızı alırdık ele. Kaç kez Genel Müdürünkapımızı açıp beni yeni bir romana dalmış, Hüsnü Beyimasasının gerisinde ya bir tarih kitabının ya Churchill'inhatıralarının içinde sigara dumanları arasında kaybolmuşyakaladığını, halimize bakıp kapıyı çekip savuşup gittiğinianımsıyorum. Hüsnü Beyin masanın altında kaybolanpabuçlarını telaşla arayarak,

"Beyefendi bir şey mi istediniz?" diyeadamın peşinden koşuşuna az mı gülerdim. Döndüğünde oturupuslu uslu pabuçlarının bağlarını bağlar, başını sallardısitemli sitemli:

"Bu adamcağızın amirimiz olduğunuunutmayalım Macide Hanım kızım. Bize burada çalışmak içinpara verdiklerini de unutmayalım. Utanıyorum ben, vallahiutanıyorum, bu bankaya, bu adamlara karşı."

Bankamız özel bir şirketin işletmesindeydi.Başındakiler Hüsnü Beyin eski ahbapları, arkadaşlarıydısanıyorum.

Hüsnü Bey, Müdürün arkasından gülmemi hiç dehoş görmediğini söylemekle birlikte biraz sonra Churchill'inkitabını kucaklayıp dalıp giderdi yeniden.

İşte böyle bir Hüsnü Beydi o. İyi birhukukçuydu. Biraz tembeldi belki, ama altın gibi bir yüreğivardı. Bankanın çoğu davalarını anlaşmayla bitirmek içinuğraşıp yorulduğunu bilirim onun. Kedilerinin, köpeklerininhastalığı yüzünden önemli duruşmalarına geciktiği olurdu.Sanırım varlığı olsa evinden, kedilerinden, köpeklerinden,çiçeklerinden hiç ayrılmaz, kitaplarının arasına gömülüyaşardı. Annem onun daha çok Gülseren'den uzaklaşmayakatlanamadığını söylesin dursun...

Lokantalı vagona girince Hüsnü Bey,Gülseren, Ankara, uçup gidiverdiler aklımdan. Daha önemlişeyler vardı dünyada. Bir tanesi de yalnız başıma o erkekkalabalığının arasına girmiş olmamdı. Pek az kadın vardımasalarda. Başlar benden yana dönmüştü. Utandığımı,korktuğumu göstermemeliydim. Karnım aç olmasa tersyüzü geridönmek işten değildi.

Garson güleryüzlü bir adamdı.

"Yalnız masa veremeyeceğim size," dedi. "Tekboş yer kaldı, o da şurada..."

Yakında bir masayı işaret ediyordu.Yaklaşınca masadaki kalktı, saygıyla selam verdi. Biraz öncekoridorda omzuma çarpıp af dileyen sarışın adamdı.

Oturdum yerime. Garsonun verdiği yemekkartonunu aldım, yüzüme kapattım.

Garson çorbayı getirdiği zaman tabağımaeğdim başımı. Adamın bakışları üstümdeydi. Gözucuyla bakacakoldum. Mavi gözleri tatlı tatlı gülüyordu. Bizim Genel Müdürkadar iyi giyinmiş, diye geçti aklımdan. Yalnız bu birazdaha derbederdi. Kravatı gevşek bağlanmıştı. Saçlarıdağılmış, alnına düşüyordu. Handan'ın, "Allah için güzel,hoş çocuk," diyeceği kişilerdendi.

Ne içeceğimi soran garsona gülümsemeye,tatlı, hanım hanımcık bir tavır takınmaya çabalayarak biraısmarladım. Adamın önünde şarap şişesini

gördükten sonra suistemek ayıbıma gitmişti.

Çorba pek güzeldi, eti de iştahla yedim.Adam karşımda oturmuş mavi gözlerinin içi gülerek beni rahatrahat seyrediyordu. Kızmaya başladım yavaştan. Benden ayrıbir dünyada yaşadığı belliydi. Paralılar, harvurup harmansavuranlar yanından olmalıydı. Onun gibileri tanırdım. Sonzamanlarda öylesine çoğalmışlardı ki. Belki de büyüklerdenbirinin yakınıdır, diye düşündüm, bir vekil kuyruğu, birmilletvekilinin dızdığının dızdığı olabilirdi. Trendegecesini yalnız geçirmek istemiyor beyimiz. Böyleleri zatengününü gün etmeye bayılır.

Hüsnü Bey gelip oturmuştu aklımın ortasına.Onun duygularıyla bakıyordum adama; garip bir çağdayaşıyorduk. İnanç kalmamıştı içimizde. Yüreklerimiz kötülükdoluydu. Hüsnü Bey haklıydı: “Bir taraf yalnız midesini,kesesini düşünüyor. Size, gençlere gelince eğlence fişeğigibi yeni düşünceler, istekler atıyorsunuz havaya. Batıdanyarım yırtık aldığınız kalıpları kafalarımıza geçirmekistiyorsunuz. Çalışmadan çabalamadan, anlamadan coşupkonuşmak! Anarşi peşindesiniz. Hepimizin, leşlerimizinüstünden geçip yepyeni dünyalar kurmak, sıfırdanbaşlamak...”

Evet, sıfırdan başlamak, yeni, doğru birdünya yaratmak!

Öfkeyle kaşlarımı çatmış, birama uzanırkenelimle çarpıverdim bardağa.

“Ah ne sakarlık!” diye bağırdım.

Adam atılıverdi:

“Ne münasebet. Tren öyle sarsılıyor ki! Kimolsa dökerdi... İzin verir misiniz?”

Garsonu beklemeden kendi peçetesiyle yavaşyavaş biraları kuruladı. Devrilen bardağı düzeltti. Yenidenbira doldurdu. Bana bırakmadan garsona emir verdi, önümdekitabağa değiştirtti. Adını söyleyip kendini tanıttı.

Ahmet Işık’la Ankara-İstanbul trenindetanıştık böylece. Işık adını tanımayışımı alaylı bir gülüşlekarşıladığını anımsıyorum. Işık adı, yabancı diyarlaraişleyen şilepler, büyük, özel bankalar demekti. Bu büyükfirmanın türlü tesislerinin ilanları her gün gazeteleridolduruyordu. Memleketin ticaret alanında yeri önemliydi.

Hemen gevezeliğe başlayan, askerliğini yenibitirdiğini, yüksek mühendis olduğunu, Amerika'da okuduğunu,Amerika'ya bayıldığını anlatan Ahmet Işık'la gazetelerdeadını, ilanlarını gördüğüm o pek ünlü Işık firması arasındabir bağ kurmak aklımdan geçmedi bile benim o anda.

Kirazlarımı yiyor, çekingen, sıkıntılıdinliyordum onu. Rahat, saygılı görünüşü karşısında öfkemsiniyordu yavaş yavaş. Gene de kuşkudaydım. `Bir Amerikanzüppesi,' diyordum kendi kendime. Yanımda duran kitabınadını merak etti bir ara. Gençliğinde Huxley'den yalnızContrpoint'ı okumuştu. Kahvelerimizi içerken öğretmen olupolmadığımı anlamak istedi. Özel bir bankanın müşavirliğindeçalıştığımı öğrendiği zaman şaşmış göründü. Mavi gözlerinisaf saf açarak, garip bir yaratıkla karşılaşmış gibi:

"Sizin gibi avukat, doktor, hukukçu hanımlarçok şimdi Türkiye'de değil mi?" diye soruşunu hiçunutmayacağım. Aklı, bırakıp geldiği Amerikasındaydı.Ağabeyi karşı gelmese büsbütün yerleşip orada kalacağını dasaklamıyordu.

Yemeğin parasını verip kalkmaya davrandığımzaman üzüldü. Onun daha bilmek istediği öyle şeyler vardıki... Hem işte oturmuş güzel güzel konuşuyorduk. Kahvedensonra biraz konyak almaz mıydım? Huxley'i sevdiğimi, İngilizedebiyatına tutkunluğumu, avukat olduğumu ve yazı geçirmeyeİstanbul'a gittiğimi öğrenmişti, ama yetmezdi bu kadarı.Gençlik yaşamı dışarıda geçmiş, bu yüzden az Türk kızıtanımıştı. Belki yalnız bir tane. O da deli, züppe bir teyzekızı... "Oturun, konuşalım, beni aydınlatın, anlatınbana..." Kızmaya başladığımı görmüyor muydu? Alaylı birgülüşle:

"Kısaca söyleyeyim," dedim. "Yeni danslarıbilmem, Amerikan şarkısı, cazı, dediniz mi anlamam; Amerikanfilmlerinden de pek hoşlanmam."

Gülmeye başladı.

"Alaycısınız," dedi. "Ama benim Amerika'dangetirdiğim plakları bir dinlemiş olsanız..."

Nereye gelmek istediği açıktı. Şimdi de beniİstanbul'da garsoniyerine, plak dinlemeye çağıracak, diyedüşündüm. Sigarasını çıkarmış, uzatıyordu. İçmediğimisöyleyince şaşırmış göründü. Kalkınca peşimden geldi.Kompartımanın önünde ayrılırken elimi biraz uzun sıktı.İstanbul'da ne kadar kalacağımı anlamak istiyordu.

“En çok bir ay,” dedim.

“Her yaz izin alıp böyle gelir misiniz?”

“Beş yıldan beri ilk kez.”

Oraya, kapının önüne sıkıştırmış arka arkayasoruyordu:

“Beş yıl çok değil mi?”

“İnsanın parası olmayınca...”

Bunu söyler söylemez döndüm kompartımanagirmek için. Sırtımın gerisinden saygılı:

“Hayırlı geceler hanımefendi...” dediğiniduydum. Kapıyı burnuna kapatıverdim hemen.

Daha soyunurken pişmanlık içimi yemeyebaşladı. Handan’ın sözleri çınlıyordu kafamda. “Vahşisin,kabasın, ölçün yok insanlara karşı. Kendini korumayakalkıyorsun belki de... Öfkenle, yabaniliğinle...” Haklıydıda biraz. Kaçarak korunuyordum çevremden, “Hayata yalnız,korkulu başlamanın sonucu işte,” derdi Hüsnü Bey.

Yavaşça kendimi yatağa, trenin sallantısınabıraktım, gözlerimi kapattım. Hüsnü Bey, Handan, müşavirlik,dönüşte bekleyen dosyalar, duruşmalar, hepsini unutmak,değişmek, yepyeni bir Macide olmak istiyordum. Buz gibiydimyatağın üstünde. Ne yaptığını, nereye gittiğini bilmeyenbiriydim.

Gelecekten korkuyordum. Her şeyin ucundaölüm olduktan sonra.

“Unutmak, gününü gün etmek, ölmeyecek gibiyaşamak gerek Macide Hanım kızım.” Ölümden ne kadarkorktuğumu bildiği için mi yaşlı dostum sık sık tekrarlardıbu sözleri? Daha çocukluğumda başlamıştı korku. Rüyalarımda!Kaç geceler annemi, kocasının sıcacık koynundan çıkardığımı,kollarında bağıra çağıra ağladığımı anımsıyorum. Süngülü birjandarmaydı ölüm uykularımda. Omzumdan dürterek uyandırmaya,alıp götürmeye çabalardı beni. Şimdi bile zaman zaman uyanıponu yanıbaşımda bulmaktan korktuğum geceler oluyor. Treninsallantısından mı, jandarma hikâyesini hatırladığım için mibilmem, sabaha kadar uyumadan, perdeleri açıp açıp dışarıyabakarak ağaran günü bekledim.

Sabah koridora çıkar çıkmaz, pencereninönünde buldum onu.

İçimi kadınca bir övünmenin tatlı birsıcaklığı kapladı. Görünüşe bakılırsa yalnız kalmayacaktımİstanbul’da. Hoş bir arkadaş, zararsız bir flört? İyideniyiye yumuşuyordum.

“Günaydın efendim,” dedi yaklaşınca. İyiuyuduğu belliydi. Tıraş olmuştu, taranmıştı. Genç, güzeldi.Mis gibi kolonya kokuyordu. Yanında pencereye yaslanıp,

“Günaydın efendim,” dedim.

“Aman ne iyi, neşeniz yerine gelmiş,” dedi.

“Günlük güneşlik bir gün. İstanbul’a dayaklaşıyoruz. Nasıl somurtabilirim?” diye güldüm. Peksevindi gülüşüme. Hayatımda öylesine tasasız, durgun mavigözler görmemiştim.

“Karnım zil çalıyor, gidip çay içeceğimben,” dedim.

O da çay içmemiş. Peşime takıldı. Bunubekliyordum biraz.

Beğenilen kadın olmanın tadını çıkarıyordum.“Trenden iner inmez ayrılacağız nasılsa,” diyordum kendikendime.

Lokantalı vagonda eski masamıza oturduk.Öbür masalardan bakanlar: “Bunlar dün geceden beri işipişirmiş,” gibilerden gülümsediler. Aldırmadım. Sırtımıdönüp sabırla onu dinlemeye koyuldum. Amerikasınıanlatıyordu gene. Trenlerin rahatını, temizliğini, kentlerinbüyüklüğünü, orada çalışıp yaşamanın ne kadar tatlı, kolayolduğunu. Benim gibi çalışan bir hanım beş yıl izin almadan,dinlenmeden bürosuna kapanıp kalsın. İzin alamadığımdandeğil, param olmadığı için Ankara’dan ayrılmadığımıanlatmaya kalkınca bozulur gibi oldu. Sözü değiştirmekistedi. İstanbul’u sevip sevmediğimi sordu. Orada doğupbüyüdüğümü söyledim. O da İstanbulluydu. Gene de pek iyibilmezdi kenti. Bütün çocukluğu Bebek tepesinde, kolejdeyatılı geçmişti. Sonra da uzun yıllar Amerika!.. Oanlatırken ben kendi yoksul çocukluğumu, Kadıköy’de, Ermenisokağındaki evi, Kızıltoprak’ı, üniversiteye giderkenannemle sığındığımız Dikilitaş’taki kulübeyi düşünüyordum.Annemin inadı, zoru yüzünden, üniversiteye girmeye, HukukFakültesini seçmeye boyun eğmiştim. Çok

gençtim,başkaldıramamıştım ağlamalarına, yalvarmalarına. Beni adametmek isteyen, bunun için son varımız küçük evi satmayakalkan bir anaya nasıl karşı gelinir? Evi satmış, üniversiteyakınına taşınmıştık. Bankadaki para çabucak erimesin diye,Babıâli'deki kitapçılardan birinde iş bulmuşlardı bana.Öğleden sonraları gider çalışırdım. Yazın tozlu, kışınçamurlu daracık sokakları, tramvaylarda itişip kakışmaları,Beyazıt'taki küçük köfteci dükkânını anımsıyordum. Gençtim,İstanbul'umun güneşli günleri sayısızdı. Süleymaniye'ninavlusunda güvercinlere yem vermeye giderdik fakültearkadaşlarıyla birlikte. Bebek sırtlarında otların içineuzanıp ders çalışır, biraz paramız olunca Beyoğlu'nasinemaya kaçar, dersleri asıverirdik.

Hiçbir şey olmasa üniversitenin yeşilbahçesi, güneşli sıraları, umutlarımız, geleceği beklemenincoşkunluğu vardı içimizde. Bir hafta, on beş gün süren,uzaktan bakışlar, her rastlaşmada utançla, sevinçle atanyüreklerimizin bildiği çocukça sevdalarımız da oldu arada...Şimdi adlarını unuttuğum genç yüzler gülüyor uzaklarda.Gizliden sevmiştim, ağlamıştım her biri için!

Bütün bunlar geçmişti. Çoktan ölüpgömülmüşlerdi yüreğimde. Yalnız İstanbul'un mavi gökyüzüne,denizine, elif misali ince beyaz minarelerine, onlaraduyduğum özlemi hiçbir şey öldürememişti. Birçok yazarı,Sait Faik'leri, Orhan Veli'leri o kadar sevip bağrımabasmışsam, bu biraz da İstanbul'a olan özlemimdendi belki.Karşımdaki adam Amerikasını göklere çıkarıp İstanbul'unpisliğini, dağınıklığını kınayadursun, ben köprü üstünü,Boğaz'ın dalgalı sularına bellerine kadar batmış güçlükleyol alan küçük siyah karınlı, beyaz bacalı oyuncakvapurları, raylardan çıktı çıkacak, Karaköy'den Tepebaşı'nadoğru sallana sallana giden eski kırmızı tramvayları,güneşle beraber çamurlu kaldırımların üstüne yerleşen fulyasatıcılarını düşünüyordum. Tokatlıyan'ın önündeki basıkyüzlü, sarhoş Rusu, yoldakilere cebinden çıkarıp gösterdiğioyuncak kadar küçük, beyaz yavru köpekleri görür gibioluyordum.

Üniversiteyi bitirdiğim yıl, sık sıkarkadaşlarla uğradığım Çiçek Pasajının ekşi bira, balıkkokuları kokuyordu burnuma. Karşımda reçelli ekmeğiniiştahla yiyen New York sevdalısı adama gizli bir alaylabakıyordum.

Aynı kuşaktan olup da her yönden bu türlüuçurumlarla ayrılmak garibime gidiyordu biraz. Ellerinebakıyordum. Tırnakları uzun uzundu, biçimliydi. Uçlarıyuvarlak kesilip törpülenmişti. Gördüğüm ilk manikürlü erkekeliydi.

"Madem ki İstanbullusunuz, İstanbul'u okadar seviyorsunuz..." diyordu.

Adama işin aslan ağzında olduğunu, Ankara'damüşavirlikteki avukat yamaklığına kayırmalar yalvarmalarlayamandığımı anlatmayı, onu biraz daha ürkütüp şaşırtmayıdüşünmedim değil. O bana Ankara'da, İzmir'de aldığı iştekliflerinden söz ediyor, hangisini seçeceğinibilemediğini, ağabeyinin İstanbul'a yerleşmesi içindirendiğini anlatıyordu.

Üniversiteyi bitirdiğim zaman beni gene biryakınım kayırmıştı. Annemin amca oğullarından birinin yanınagirmiştim. Adam ikinci ay pis pis kalçama, bacaklarımabakmaya başlamış, kafa tuttuğumu görünce verdiği aylığıkesivermişti. Oradan başka bir yazıhaneye kapılanmak, yenipatronun yemeklerini ısıtıp, ekmeğini çarşıdan alıpsekreterlikten arzuhalciliğe kadar her türlü işini yaparakstajımı bitirmem gerekmişti.

İstanbul'u ne kadar seversem seveyim Ankarakurtarmıştı beni. Küçük, temiz bir kentti. Belki deTürkiye'de hırpalanmadan, yıpranmadan, kirlenmeden yaşanacaktek yerdi. Atatürk'ümün havası esiyordu biraz orada. Ondansonra gelenler politika oyunları, tutkuları, kötülükleriylekente yerleşseler bile, eski güzel günlerin izlerinibüsbütün süpürüp silememişlerdi. Geniş beyaz yollardaakşamları akan insanların arasındaki eşitlik, yakınlık elledokunulur gibiydi. Ata'ya sığınmıştık biraz orada. Onun içinmi gider gider Anıtkabir'i dolanırdık öyle; ona yaklaşmak,ondan umut almak, karanlık yüreğimize, taşının toprağınınyanından fışkıracak bir kaynak aramak, buydu amacımız belkide...

Tekrar eski yerimize, pencerenin önünedönmüştük. Dışarı sarkmış, saçlarımı rüzgârda uçuruyordum.Ne de olsa Ankara bir kasabaydı. Güzel taşlardan oyulupyapılmış bembeyaz bir yığın gibi uzakta kalmıştı.İstanbul'um diyordum, canım İstanbul'um. Yüreğim çarpıyordu.Bu bir ayı kaygısız geçirecektim, keyfime bakacaktım.Düşünmeden yalnızca yaşamak, yılların yorgunluğunuomuzlarımdan fırlatıp atmak, işte buydu istediğim.

Ahmet Işık sokulmuş,

“Neşeli haliniz pek hoş Macide Hanım,”diyordu. “İki yüzünüz var sizin, insan birini bulurkenöbürünü kaybediveriyor.”

Bir zaman sonra onun bu basmakalıpsözlerinin daha tatlısını bir başkasından duyacaktım: “Seninçocukla kadın arası, gençlikten yaşlılığa geçiveren öyle birhalin var ki bayılıyorum. Yetmiş yaşında mısın, yirmiyaşında mısın nesin belli değil. Olgun, marifetli kadınıngözlerinde parlayan çocuğumsu korku. İkisini de seviyorumben...”

Ahmet Işık, beni, bu sözleri söyleyeceksıcak sese doğru çekip götürmek için karşıma çıkankaderimdi.

“Yazın İstanbul’un güzelliğine diyecekyoktur, bu noktada sizinle aynı fikirdeyim,” diyordu.

Pendik’i geçiyorduk. Deniz süt gibi beyazdı.Uzaklara doğru mavi mavi buğulanıyordu. Yıkık evlerin,çarpık dükkânların, kurşuni yaprakları güneşte gümüşleşenbodur ağaçların arasından kayıyordu trenimiz. Sonra ansızıntekrar masmavi gökyüzü, deniz başlıyordu. Kızıltoprak’takievi ona ne zaman anlatmaya başladım bilmiyorum. Lisehayatım, iftihara geçişlerim, babamın ölümü de söz konusuoldu biraz. Aklımla, çalışkanlığımla övünüyordum ona galiba.Beni beğenmesiydi istediğim, onu hiç beğenmediğim halde.

Zavallı çocuk! Çoktan her şey olup bitmiştionun için. Benim gibi anlayışlı, hoş bir arkadaşa hiçrastlamadığını söylüyor, durmadan övüyordu. Saçlarımı yüzünedoğru uçurarak kırıtıyordum sevinçli. “Gelsin de, nasılcilve yapılırmış, nasıl adam baştan çıkarılırmış görsünHandan,” diyordum içimden. Gülüyordum, alay ediyordum.Yüreğim ondan uzaklardaydı, yüreğim kırlara, ağaçlara,denize, gökyüzüne doğru uçuyordu.

“Nerede kalacaksınız kentte?” diye sordu.

Pansiyonun Sıraserviler’de olduğunu,Nadia’yı düşündüm.

Sıraserviler’den söz ettiğimde, “Birbirimizeyakın olacağız,” dedi. “Ben de Ayaspaşa’da oturuyorum.”

“Peşime takılacak, rahatımı kaçıracak buoğlan benim,” diye geçti aklımdan.

Dediğim de oldu.

Peronda hamal bulamayınca sarı çantayıvapura kadar o taşıdı. Orta salonda yer yoktu. Bir köşeyesıkıştık güçlükle. Bana el koymuşa benziyordu. Kalabalıktayer açıyor, iskemle bulup oturtuyor, çantamla, biletimleilgileniyordu.

Bu benim neyimi beğendi böyle, diye alayediyordum içimden. Birlikteliğimizin geçici bir rastlaşmadanbaşka bir önemi yoktu gözümde. Saf, sade, biraz da Amerikanzüppesi, ama saygılı çocuk, diye notunu veriyordum. Anneminsesi çınlıyordu kulaklarımda: “Onun keli var, bunun körü vardiye diye kocamış bir kız olup evde kalacaksın.” Kocamış kızolup kalmak benim de hoşuma gitmiyordu. O zamana kadar sevdapeşinde koştuğumu da söyleyecek değilim. Yalnızca istediğimbiri karşıma çıkmamıştı. Bu mavi gözler de benim içindeğildi. Gene de ailesini, ayda kaç lira kazanabileceğinidüşünüyordum. Hüsnü Bey geliyordu gözümün önüne. Zaman zamanbeni evlenmeye zorladığı olmuştu. “Otuzundan sonraevlenmemiş kadın genç sayılmaz,” derdi Hüsnü Bey. Benikışkırtmak istiyor, diye gülerdim aynalara bakıp. Gençliğimiduyuyordum kanımda daha. Yorgun günlerimde her şeyin bitmişolduğunu düşünüp jandarma yüzlü ölümle koyun koyuna yatarakgeleceğin korkusuna yakalansam bile o zamanlar birşeylerbekler, umutlanırdım.

İstanbul’a doğru yol alan kalabalık vapurda,o oğlanın yanında gülünç şeyler geçiyordu aklımdan:Birçokları için böyle olmamış mı? diyordum. Birinerastlayacaksın, yükünü ona devredeceksin, bacaklarını uzatıpkeyfine bakacaksın. Sen de herkes gibi olmaya bak MacideHanım kızım. Tatlı, uslu, hanım hanımcık...

Köprüye çıkınca hamal bulmak, ayrılıp gitmekiçin çok direndim, dinletemedim.

Salıncaklı iskemlemde sallanarak gözlerimikapatıyorum. Birlikte köprüye çıktığımız o güzel güneşli yüzgününü tekrar yaşamaya çalışıyorum. Uzak, bir hayal AhmetIşık şimdi. Hiç hayatıma girmemişçesine yabancı. O gün öyledeğildi, mutluyduk diyebilirim.

“Gösterişinin kurbanı olmuştur o çocuk,”diyor Hüsnü Bey. “Sizi şaşırtmak, çevresinin büyüklüğüylegözlerinizi kamaştırmak istemiş olmalı.

Kendi başına sizielde edemeyince onları imdadına çağırmasaydı bütün bunlarolmazdı Macide Hanım kızım...” Hüsnü Bey yanılıyor, AhmetIşık, beni Çiftehavuzlar’a götürmekle burjuva geleneklereuymaktan başka bir şey yapmamıştı. Villa Işık’ın büyük demirkapısı önünde gözlerimde gördüğü korku gururunu okşamıştıryalnızca.

Uçsuz bucaksız bahçenin ucunda, siyahçamların, ulu kavakların, ıhlamurların, büyük, kalınağaçların arasında kırmızı sivri damı görünen köşke yaklaşıryaklaşmaz birden yüreğimi sıkan kötülüğün bir nedeniolmalıydı. Kötülük orada, kapının arkasında sinmiş benibekliyordu. Nasıl anlamadık biz bunu, biz ikimiz.

Ona alışmaya başlıyordum. Mavi çocuksugözlerine, sarı parlak saçlarına, hatta saflığına,tasasızlığına... Garip bir analık duygusu yanıyordu içimdeyavaştan. Onu korumaya, inandığım ne varsa ona vermeye, onusevmeye hazırlanıyordum.

Taksim’e giden yokuşu çıkan arabada banadoğru eğilişini görür gibi oluyorum. İstanbul’u benimletanıyacağını, beraber çok eğleneceğimizi söylüyordu.

Neden olduğunu bilmediğim bir kaygıylaarabanın penceresinden dışarıyı seyrediyordum. Güneşinaltında bembeyaz tozlu yollar uzanıyordu. Bitmemişkaldırımlarda işçiler çalışıyor, borular döşeniyor, yapılaronarılıyordu. Güzel bir yüze, beceriksiz bir elin çektiğisürme gibi, dokunaklı bir karışıklık vardı kentte. Belki dedeğişen yalnız kent değildi, beş yılda ben de çokdeğişmiştim. Kendini yorgun, kocamış buluyordum biraz.

Araba Park Otele yaklaştığı zaman Ahmet Işıkoturduğu apartmanı gösterdi. Yüzümü cama yapıştırıp baktımve aydım birdenbire. Gösterdiği apartman oradaki yapılarınen güzeliydi. Beyaz balkonu, benim zavallı, yoksul dünyamdanuzak, yukarıda güneş içinde parlıyordu.

Oğlan varlıklı galiba, durumu sandığımdan dadaha iyi olmalı, diye düşündüm. Anlatıyordu yanımda.Annesiyle birlikte oturuyormuş Amerika’dan döneli.Askerliğini Bahriyede yapmış. İşe girince ayrılacakmışannesinden. `Avrupai’ bir kadınmış annesi. Yalnız birazkuru,

rahatına düşkün. Gezmesini, giyinip süslenmesinisevermiş. Poker oynarmış çokça. Kendi başına buyruk, bencilbir insan.

Annesini sevmediği belliydi sözlerinden.

Koleji bitirir bitirmez ağabeyi Amerika'yayollamış. Yirmi yaşındaymış. Nedeni de bir kızmış. "Âşıkoldu, okumaz, adam olmaz," diye tutturmuş annesi.

"Yıllarca ayrı kaldık birbirimizden,yabancılaştık. Annem en çok Cihangir'i sever, bize pekaldırmaz."

Cihangir diye bir küçük kardeşi olduğunuöğreniyordum bu arada.

Benim Ankara'da yalnız başıma oturupoturmadığımı soruyor, annemle oturduğumu öğrenınceAmerika'da çalışan kızların ne kadar özgür yaşadıklarınıanlatmaya başlayarak Amerikan hikâyelerine kaptırıyordukendini. Her sözün başında Amerika'yı ortaya koyması, helesık sık kullandığı İngilizce sözcükler, deyimler hoşdeğildi. Annesini yermesi de garibime gitmişti. Dayanamayıp:

"Ailede iyi, bir sizsiniz sanırım," dediğimzaman çok sade bir gerçeği açıklıyormuş gibi:

"Ben de öyle sanıyorum," dedi.

O gün sözünü hafife alıp gülmekteyanıldığımı sonradan anladım. Gerçekleri, aklından geçtiğigibi hemen ortaya koymak belki de başlıca güzel huylarındanbiriydi. Anlayışlı bir kadının elinde iyi bir baba, kocaolabilirdi. Zavallı Hüsnü Bey, yüzüme bakarken, bakarkenacınarak dalıveriyor gözleri, "Sizin elinizde Macide Hanımkızım, sizin elinizde," demek istiyor. Bana gelince,acınmıyorum. İşin başlangıcında onu hiçbir zamansevemeyeceği biliyordum.

Hüsnü Bey tanımıyor beni. Benim bir yanımvar. Alev alev yanan, tutuşan yanım. Hüsnü Bey bilmiyorbunu. Ben de bilmiyordum onu tanımadan önce. Hüsnü Beyromantik, içli adam. Gülseren'ciğine adamış kendini. HüsnüBey dünyaya sevdalı, ona, buna dağıtıyor yüreğini. Sonraneden bütün dünya kendisine benzemiyor diye şaşıp kalıyorsafça. Gözlerini açıp, "Allah Allah, Macide Hanım kızım gibimelek huylu bir insan, sizin gibi bir kadın," diye

başladığızaman, “Öyle değil, öyle değil Hüsnü Bey,” diye bağırmamakiçin kendimi güç tutuyorum.

Kavaklıdere’nin külrenkli ağaçları arasınasaklanmış bir evde oturuyor Hüsnü Bey. Evişlerini çeviren,kedilere, köpeklere, çiçeklere bakan hep o parmak kadarGülseren.

Ankara’ya döneli, akşamları sık sık uğrayıpbankadan alıyorum Hüsnü Beyi. Birlikte gidiyoruzKavaklıdere’ye. Eliyle kahve pişiriyor, dertlerimi dinliyor.Kocamdan ayrılmamı kabullenmiyor bir türlü. “Onuseviyorsunuz,” diyor, başka bir şey demiyor.

“Onu sevmedin mi, sevmiyor musun?” diyeöfkeyle soruyor Handan.

Uzun öğütler veriyor. Onu sevmesem bileoraya dönmem gerekirmiş. Onunla, orada yaşamaya alışmışım,artık başka türlüsünü yapamazmışım. Bilgiç bilgiç kendihikâyesini, Rıfat Beyini öne sürüyor.

“Öyle bir rest çektim ki sonunda adama,”diyor. “Hele bu ayın sonunda durumunu düzeltmesin,bırakmasın o karıyı...”

Kendisi gibi güçlü, kararlı olmayışımakızıyor. Acıyorum Handan’a. Rıfat Beyin karısınıbırakmayacağını, yıllar yılıdır hep aynı sözlerle Handan’ıkandırıp oyaladığını hepimiz biliyoruz. Benden saklamayaçabalıyor, ama son zamanlarda o da Rıfat Bey bağlantısından,sürüklenip giden yalanlardan usanmış görünüyor.

Annemin dedikodularından, Handan’ınöfkesinden korunmak için Hüsnü Beyin evi en iyi sığınak.Çalışma odasındaki küçük cumbaya bayılıyorum. Kırmızısardunyaları, ağaçların yolu kapayan yeşilini seyrediyorum.Hüsnü Bey dizlerine Sarmanları, Sarışınları yerleştiriyor.Tahta ağızlığına sigarasını oturtup benimkiyle birlikteateşliyor. Karşılıklı sigaralarımızı, kahvelerimizi içerek,ronronlayan kedilerin horultularını, avluda takunyalarınıtaşlara çarpa çarpa köpeklerle koşup oynayan Gülseren’inkahkahalarını dinliyoruz. Geçici bile olsa sessizlik iniyorüzerimize.

“Şimdi içim rahat Macide Hanım kızım,” diyorHüsnü Bey. “Ben öldüğüm zaman bu kız aç açık kalmaz. Evikiraya verip geçinir gider hiç olmazsa.”

Gülseren’i evlatlık edinemediği için üzgün.Kanun engel buna. Sonunda tapuda evi kıza satar görünerekişi başka türlü yoluna koymuş. Bu önemli

olayı benden başkakimseye söylemediğini sanıyorum. Yıllardan beri birçok şeyirahat konuşmaya alışmışız biz ikimiz. Kıza sevdalanmış olsaonu da söylerdi diyorum kendi kendime. İnsan yüreği bu,bilinmez ki. Hangimiz her şeyi birbirimize söylüyoruz? Benimde ondan sakladıklarım yok mu? Kırlaşmış yorgun başınısallayarak:

“Suların durulmasını bekleyelim, zamanın iyietmeyeceği, unutturmayacağı kötülük yoktur Macide Hanımkızım,” diyor Hüsnü Bey. “Bakın Gülseren’e, ana-baba acısınınasıl unuttu. İlk zamanlar Sarman’ın yavruları gibi oradaburada dolanır, ana kucağını, baba sesini arardı.Gençliğiyle yendi acısını. Gidenlerin yerine başka şeylerkoydu. Kedileri, köpekleri, sardunyaları, hatta beni.”

Gülüyor sevinçli, “Hatta beni,” derken.

Kızın, anasının, babasının ölümünden birazda kendisini sorumlu bulduğunu biliyorum. Evin alt katınıbedava vermişti karı-kocaya. Hüsnü Beyin yemeğini yapıyor,çamaşırını yıkıyordu kadın. Adam bir yerlerde kapıcıydıgaliba. Bir sabah birlikte çıkmışlar pazara, alışverişe.Yokuşun sonunda frenleri patlayan bir asker kamyonununaltına düşmüşler. Gülseren’in başka kimsesi yok, Hüsnü Beykanat germiş kıza. Handan ne derse desin melek gibi adamHüsnü Bey.

“Manyak herif,” diyor. “Kıza sevdalı... Kızıevlendirmeyecek, kendine saklayacak, göreceksin.” “Kedipisliği, köpek sidiği içinde bir ev ve şaşkoloz bir besleme.İşte senin akıllı, bilgiç, ince, anlayışlı Hüsnü Beyin!”Şimdi bir başka dedikodu var dilinin ucunda. Gülseren’iseven genç bir marangozdan söz edip duruyor. Kız da oğlanayanıkmış. Hüsnü Bey engel oluyormuş, oğlanın lafınıettirmiyormuş. Nereden topluyor bu dedikoduları, şaşıpkalıyorum.

O böyle şeylerin kokusunu almakta ustaymış.“Gülseren’in gözlerine bak, yüzüne bak, anlarsın,” diyegülüyor. Benim gözlerimde de birşeyler görüyor olmalı. “Sen,onu bırakamazsın, bırakmamalısın!” diye direnişi bundan mınedir?

Hâlâ seviyor muyum onu?

Başıma kapanan, saçlarımın arasında dolaşanparmaklar, yanaklarımı yakan sıcak avuçlar, neredesiniz?Nerede o sarı, kendini beğenmiş gözler,

nerede dudaklarımadokunan dudakların yakıcı ürpertisi. Titriyorum. Salıncaklıiskemle sallanıyor, kitaplar kayıyor dizlerimden, bütünanılar dağılıp uzaklaşıyor. Yalnız o, onun hain yüzü.

Hüsnü Beyin hakkı var. Suların durulmasınıbeklemekten başka çare yok.

Yemin ediyorum içimden: Dönmeyeceğim oraya,hiçbir zaman.

Ahmet uzaklardan New York'un bin bir katlıyapılarından birinin tepesinden el sallayıp alay ediyorbenimle. Böyle mi olacaktık biz? Arabadaki sevinçli halinianımsıyorum. Beni yendiğine inançlı, şakalaşıyor, gözlerimininiçine, "Ben beğenilmeyecek adam mıyım, göreceksin nasıleğleneceğiz," gibilerden bakıyordu.

Serüven başlıyordu. Gülüyorduk karşılıklı.Taksi, Nadia'nın pansiyonu önünde durunca benden önceatladı. Bavulumu şoföre bırakmayıp eline aldı, iç kapıyakadar taşıdı peşimden.

Zili çalmama engel olmak için kolunu kanatlaarama germiş:

"Durun bakalım," diyordu. "Öyle acele kaçmakyok. Ne zaman buluşacağız, nerede buluşacağız, onu söyleyinönce."

Hemen o akşam buluşmak, birlikte yemek yemekiçin direniyordu.

"Bir ay nedir ki! Acele etmemiz lazım. Birkere şu sizli bizli konuşmaktan kurtulalım. Kentte banarehber olacaksınız gezmelerde. Sizin gibi, sizin kadarsevmek istiyorum İstanbul'u. Bilemezsiniz Macide buinsanlara, bu kente ne kadar yabancı kaldığımı, yalnızlığımıbilemezsiniz siz benim."

Başımdan savmayı denemedim değil. Uzakgünlere atmaya çabalıyordum istediği buluşmayı. Kapınınönünü tutmuş bırakmıyordu. Nadia kapıyı açtığı zaman, oertesi gün için söz almış, spor ceketinin yırtmaçları uçarakgenç bir kısrak gibi merdivenleri sevinçle atlaya atlayagidiyordu.

Nadia'nın pansiyonu deyince gözümün önündenkaranlık bir sokak, duvar dibinden yürüyen kamburlarıçıkmış, bacakları incelmiş yaşlı, boyalı kadınlar geçer.Sonra Nadia'nın güneş görmeyen büyük salonu, yemek odasınınkaranlık köşesinde duvara asılı gümüşlü İsa, çiçeklerlesüslü küçücük tapınak, Nadia'nın bir müşterisinden edindiğisırmaları sökük, rengi soluk Japon işi sabahlığı...

İlk gününden Nadia’dan, pansiyonundanhoşlanmıştım. Rus kadınları cins kedilere benzer. Hangitoplumun içinde olurlarsa olsunlar onları gözlerindenayırdedivermek kolay. Tanışır tanışmaz, Nadia, beniçekiverdi kendine. Onunla birlikteyken Cehov’un, kederli,yumuşak, başka dünyaların bulunmaz mutluluğunu araştırıpduran öykü kahramanlarından birinin karşısındaymışım gibiolurdum. Deli dolu gülüşleri, şakaları, Rusça, Fransızca,Türkçe karışımı acayip dili hoşuma giderdi. Hiç beklenmedikanlarda içinden kızarıp yaşlarla dolan, uzaklara, ülkesineçevrilip dalan yeşil kedi gözleri gibi yüreğinin dekedileşebileceği aklıma gelmezdi.

Ellisini geçmiş olmalıydı Nadia, yaşınıancak boyasızken gösterirdi. Giyinip süslendiği, helevotkaları devirip keyiflendiği zamanlar kırkından yukarıdeğildi. Sivri elmacık kemikleri, güzel çekik yeşil gözlerivardı. Dudakları incecik, kırmızıydı.

Pansiyonuna yerleşir yerleşmez beni elininiçine alıverdi. İstanbul’a kavuşmanın sevinci kolaycayüreğimin kapılarını açıvermişti ona.

Kâzım Işık’ın karşısında kırıtarak söylediğisözleri anımsıyorum:

“Benim kizi Macide Hanum, cici kizi bu.Hakika beyfendum, c’est une ange vallayi!..”

Kâzım Işık’ın kahkahalarını duyar gibiyim.

Mektuplarını yırtıp atmakla olmaz. Hayalinide kafamın içinden kazıyıp atmam gerek. Bir daha oyununadüşersem kurtulamam elinden, kaynar giderim.

Çocuk beklediğimi bilmiyor o. İçim hınçlaçimdikleniyor. Oynadığım oyunla övünüyorum biraz. Ne zamanakadar saklayabileceğim bunu ondan, asıl sorun burada:Kendimi, çocuğu, her şeyi saklamak, uzaklaşmak, uzaklaşmakondan. Gene de rüyalarımda koynunda uyanıyorum. Yokluğubıçak gibi kesiyor içimi ve birdenbire geceler çekilmezoluyor.

On yıl birden kocamış, utançtan, öfkedenkıpkırmızı yüzünü görüyorum. Bağıran sesini duyuyorum:

“Beni sevmesini bilmedin, beni hiçbir zamananlamadın. Beni, kendi basit kadın dünyanın içine hapsetmekistedin.”

Karşısında sessiz durmuş bakıyordum. İçimdenkorkunç şeyler geçiyordu. Onu çok sevdim, diye düşünüyordum.Ama şimdi, şurada ayaklarımın dibine yığılıp ölüverse... Buölümü cânı gönülden istiyordum.

Açıp okuduğum son mektubunda: `Bizimbirbirimize ihtiyacımız var,' diye yazmış. `Didişmek,pençeleşmek için bile olsa ihtiyacımız var. Sen olmadıkçabir başka kadının anlamı yok benim için. Seni aldatmanıntadını tatmak için o budala kaltağı, beyaz kazı koynumaalmış olduğumu neden anlamıyorsun?'

İşte benim küçük dünyamdan nefret edenadamın dünyası.

Evlendiğimizin ikinci ayında, İstanbulgazetelerinden birinde çıkan, sosyete dedikodularınınarasına sıkışmış şu birkaç satırı okumuştum:

“Yeni çevresini yadırgadığını saklamayançekingen halleri, ürkek yabancı görünüşüyle Bayan MacideIşık...”

Arkasından, “Demek sen de sonunda şu KaymakTakımın arasına karıştın,” diyen Handan'ın alaylı birmektubunu almıştım.

Büyük apartmanların çöplerini, pislikleriniattıkları, yalnız işçilere, satıcılara açtıkları serviskapıları vardır. Nadia'nın pansiyonunu biraz bu serviskapısına benzetiyorum. `Yüksek sosyete' denilen KaymakTakıma aralanan ilk küçük kapı. Nadia'nın kendisi de, otakımı tamamlayan elemanlardan biri sayılabilir. İstanbul'unvarlıklı çevrelerinde zikzak çizen, sabahları büyük,gösterişli apartmanların yatak odalarının eşiğini aşındırantanınmış bir masözdü Nadia.

Gördüklerini ilk gününden bana da anlatmayakoyulmuştu. Güçlü ellerinin altında, gençliklerini bulmayaçalışan geçkin ve güzel kadınların, tombul, şımarıktazelerin birçoğuyla alay ederdi. Hepsinin yakından bildiğigizli çirkinliklerini, yeşil kedi gözlerini kısarak tatlıtatlı çekiştirirdi. Onlara karşı ayrı bir saygısı, sevgiside yok değildi. Müşterilerini hem sever, hem kızardı. Birgün hediye edilen eski bir giysinin ipek pırıltısıkarşısında göklere çıkardığı bir kadıncağızı, ertesi günöfkeyle: “Bir tulum bu karı, vallayi bir yağ tulumu MacideHanum,” diye yerin dibine batırırdı. Bilmediğim bir dünyanınçirkinliklerini, döküntülerini görebilmem için arkakapılardan birini aralıyordu gözlerimin önünde. Gelecekte neolacağımı keşfetmiş gibi

görgümü genişletiyorduanlattıklarıyla Nadia. Bir gün ön kapıdan orayagirebileceğim o zamanlar kimin aklına gelirdi ki.

Nadia'ya Fransızca bilmediğimi, Türkçesindende pek bir şey anlamadığımı söylediğim zaman şaka sanıpgülerdi. Benden önceki pansiyoneri kocamış Alman birprofesörmüş.

"Benim ev kül tablası," diye anlatırdıNadia. "Herif orada burada, cigara, hep cigara. Comme unbaca vallayi Macide Hanum!"

Beni kolları açık karşılaması Almanprofesörün küllerinden, kitaptan kalkmayan somurtkanyüzünden kurtulduğu içindi belki de.

"Oh," diyordu, "siz genç, siz var gülmek,fink fink, gelmek gitmek, oh rahat ben, vallayi şindi..."

İki sevdalısı vardı Nadia'nın: Biri Andonisminde genç bir Rumdu. Taksim'de bir otelde ütücülükyapardı. Paralarını yerdi. Büyük sevdasıydı. İkincisi, eskikarı-kocalar gibi artık yalnız ahbaplık ettiklerinisöylediği yaşlıca bir Rustu. Büyük bir pastanede çalışırdı.Nadia'yı çikolatayla besler, işlerine koşar, Nadia da kimigeceler omzunda ağlayıp oyalanması için onu odasınaalıverirdi. Nasıl alırdı, iki sevdalısıyla günlerini nasılpaylaşırdı? Evinde kaldığım sürece haberim olmadı hiç.

Kolalı beyaz bluzlar giyer, boyanır, takartakıştırır her sabah taze, sevinçli çalışmaya, sokağafırlardı Nadia. O gidince apartman benim olurdu. Sabahları,odaları yalnız başıma dolaşmak, geceliğim, dağılmışsaçlarımla oraya buraya uzanıp tembellik etmek hoşumagiderdi.

Nadia'nın yatak odasında yaldızlıçerçevelerde Çarla Çariçenin sararmış eski resimleriasılıydı. Kızıl düşmanıydı Nadia, Bolşeviklerin güzel, büyükRusyasının canına okuduklarını söylerdi. Babası Kievli birtüccardı. Annesinin çok zengin olduğunu anlatırdı. Övünmeyebayılırdı.

Pansiyona vardığım ilk gün sarı yol çantama,giysilerime, Bursa bezinden eski geceliğime hayretlebakışını hatırlıyorum.

İkinci günü elimden tutmuş, götürüp kendigiysi dolabını göstermişti.

Dolap, zengin müşterilerinin verdiklerimodası geçmiş, renk renk pahalı giysilerle doluydu.Şaşkınlığımla alay edip benimle eğlenmişti.

İnce bir yağmur başladı öğleden sonra.Sonbahar yaklaşıyor. Sırtımda serin bir ürperti duyar gibioldum. Yazdan beri biraz daha kocadım galiba... Saçlarımuzadı, bırakıyorum. Tırnaklarımdaki boyaları sildim vegözlerimi Serra'nın öğrettiği gibi boyamıyorum artık.

"Eski haline döndün," diyor Handan. Sesindeacıma var. "Eski halimde değilim. Karnımda onun çocuğunutaşıyorum," diyemediğim için susuyorum. Ondan kopmaya,ayrılmaya çabalarken aşılanıvermişim. Hayır, eski halimdedeğilim. Gözlerim bambaşka görüyor dünyayı şimdi. Eskidenyokluk içinde acılaşmış, yorgun, umutsuz bir kızcağızdanbaşka neydim? Sonra güneşli, parlak bir yol açılıverdiönümde, koşarak atıldım o yola. Sevdayla, parayla, gençliklemutluluğa ulaşmanın kolay olacağını sanıyordum. DahaCihangir'in şarkılarını söylemeye başlamamıştım. "Dünyadamutlu sevda yoktur," diye sızlanıp ağlanmıyordum.

İstanbul sokaklarında, güneşin altında koşargibi yürüyen genç bir kız görüyorum. O kız, o Macide benmiyim? Çiçekli elbisesi, omuzlarına dağılmış saçları, güneşçalmış kırmızı yanaklarıyla Taksim'e doğru koşarak yürüyorkız. Otuzuna varıyorum, bir çocuk kadar taze yüreğim, diyor.Alay ediyor, coşkunluğu, sevinciyle.

Buluştuğumuz kahvenin bahçesi, yanlarınısaran sık, bodur taflanlarıyla büyük bir evin avlusunabenzerdi. Akşamları güneş arkaya çekilirdi. O, beni herzaman ağacın altındaki yuvarlak, beyaz demir masanın başındabeklerdi. Başı önündeki Times Dergisine eğilmiş, hayatınınen büyük gerçeğini orada bulacağına inançlı, okumaya dalmışbulurdum çok zaman. Times'taki bir eleştiri, bir makaledünyanın görüşü, yargısı demekti onun için. Okuduklarınıbana anlatmaya, Amerikan dergilerinden edindiği bilgiler,fikirlerle beni yenmeye bayılırdı. Coşar, güzel mavi gözleriparlayarak kendince pek önemli adamların, büyük Amerikalıyazarların adlarını sayar dökerdi bir bir... Sonrabirdenbire eli elimi bulur, gülmeye başlar, bütün bunlarınumurunda olmadığını, bana bayıldığını söylerdi.

İstanbul'a geldiğimin haftasına Handan'aşöyle birşeyler yazdığımı anımsıyorum:

"Anneme söyleme, boş yere meraklanır. Burayageldiğimden beri sabah akşam genç bir mühendisle beraberim.Denize birlikte gidiyoruz, akşamları

birlikte çıkıyoruz. İyibir çocuk. Şimdilik zararsız bir dostluk. Onun gittikçe banabağlandığının farkındayım. Hiç olmadığı gibi sevinçli vemutluyum. İlkgençliğimi bulmuş, yaşamaya başlamış gibi.”

Bir akşam kahveden içeri girdiğim zaman onucoşkun, telaşlı buldum. Gelip koluma girdi. Beni karşısınaoturttu. Vişneli dondurmamı ısmarladı. Yeni elbisemleilgilendi. Her zaman tatlı bir sözle beni övmeye hazırdı.Buna Amerika’da alıştığını, orada flörtün böyle başladığınıdüşünür, gülerdim içimden.

Dondurmamı yerken beni seyredişi garibimegitti. Hiç öyle görmemiştim. Dudaklarını ısırıyor, yerindesallanıyor, kaynayıp duruyordu.

“Nadia’yı da getirecektim, saçlarınıboyayacakmış, kandıramadım bir türlü,” diye alay edipkızdırdım biraz.

Nadia’dan pek hoşlanmadığını bilirdim. Kendisınıfından olmayan kişilerle ilgisi yoktu. Bunu açıklamaktanda çekinmezdi. `Halk tabakası’ diye adlandırdığı şey, onuniçin nereye gittiğini bilmeyen bir sürüydü. Dudağını büker,“Doğu canım, sen ne dersen de. Aralarında bir avuç insan,işte nasılsa adam olup çıkmış, Avrupa, Amerika terbiyesigörüp kendini kurtarmış,” diye başlardı. “Pekikurtulmayanlar?” “Onlar cehennemin dibine,” demese bilebirçokları gibi böyle düşündüğünü sanıyorum.

Nadia’yı birlikte getirmek istediğimeşaşarak,

“Kızardım getirseydin,” dedi.

“Sen kızar mısın?” dedim.

Sevinçle gülüverdi yüzü.

“Alay etme, bu akşam birlikte yemekyiyeceğiz, konuşacağım seninle...”

Tatlı tatlı gülümsedim. Sevdalımınkarşısında oturmuş, dondurmamı yiyordum. Oğlan iyiden iyiyetutuldu bana, diyordum. Gizliden gülüyordum. Bir oyunakaptırmıştım kendimi. Birşeyler değişiyor, karanlıklaraçılıyordu önümde. O zamana kadar duymadığım bir rahatlığakavuşuyordum. `Kuşlu kutu’yu boşuna satmamıştık,Amerikalıların parası birşeylere yarıyordu. Hayattaçalışmak, yorulmak arasında başka toz pembe, tatlı şeylerinde var

olduğuna kendimi inandırmaya çabalıyordum. Oyunusürüp götürdüğüme inanıyordum. `Kaderin karşıma çıkardığıadam bu, beni koruyacak, beni mutluluğa kavuşturacak iyi birkoca işte,' diyordum. Belki kusurları vardı. Kusurlarınınbaşında gençliği geliyordu, bilgisizdi, bencildi. Çevresindebaşka türlüsünü görmediği için böyle olmuş, diyedüşünüyordum. Onu Amerikalılaşmaktan kurtarmak, kendi yolumaçevirmek elimdeymiş gibi geliyordu.

Akşamı birlikte geçireceğimizi, benimlekonuşmak istediğini söyler söylemez düşündüğü şeyianlayıvermiştim. İçindekini saklamayacak kadar aydınlıkgözleri vardı. Ben, onun gibi değildim. Benim hesaplarımgizliydi. Bardağımın üzerinden ona tatlı tatlı gülümserken,bankadaki tavanarasını, Hüsnü Beyin kocamış yüzünü, bodrumkatını, annemi, mahkeme koridorlarını, üniversitede,Flamingo'da ülkenin sosyal konulardan, sanattan, kitaptankonuştuğum tanıdıkları, söylene söylene çiğnenmektençürümüş, sakıza dönen konuşmalarımızı düşünüyordum. Hangisiyıllardır bir tohum serpmiş, bir sonuca ulaşmıştı sanki? `Aydın kişilerimiz bunlar işte... Aslında Arapların ağlayıcıkarılarından farkları yok,' diyordum. Hepsine sırtımı dönmekistiyordum. Kendi kendime alay da ediyordum biraz: Şununşurasında bir yuva kuralım, çoluk çocuğa karışalım, bir debunu deneyelim Macide Hanım kızım...

Her şey yerli yerindeydi. İçim hiç olmadığıgibi kaygısız, hafifti. O zamana kadar böyle biriningelmesini, beni saflığı, çocukluğuyla eğlendirerek yarızorla, yarı şakayla çekip almasını beklemiştim sanki.

Nişantaşı'nda küçük bir lokantamız vardı.Kendi deyişiyle pek `Avrupai' buluyordu orasını. Banakalırsa, bir dağevinin gülünç modeliydi. Yemeklerine diyecekyoktu. Şuraya buraya dağılmış süslü duvar saatlerine, renklisaksılara, kaba yüzlü tahtadan bebeklere göz yummakgerekiyordu.

İstanbul'un, insanı yumuşacık saran ılık,mor akşamlarından biriydi. Taksim'den Harbiye'ye doğruyürüyorduk. Koluma girmekten çekiniyor, omzu omzumdasokulmuş yürüyordu yanımda. Ayaklarının ucuna bakıyordu.Gülümsüyordu bir garip. Konuşmuyordu. `Birazdan bana evlenmeisteğini nasıl açacağını kuruyor zavallı,' diyordum, meraksarıyordu içimi.

Lokantaya kadar tutamadı kendini. Kolumasarılıverdi, kaldırımın ortasında kalakaldık.

“Haberin olsun, flört ettiğimizi ben annemesöyledim,” dedi.

Güldüm. Annesine, dolaptan gizlice reçeliçalıp yediğini haber veren suçlu bir çocuğa benziyordu.

“Bununla mı evleneceğim ben?” diye geçtiaklımdan. O da gülüyordu.

“Esvapçıbaşının torunu oluşun müthişetkiledi bizimkini,” diye başladı. “Kibarlık budalasıdırzaten. Vızgelir, etkilesin etkilemesin kararlıyım. Ne kadarmutlu, nasıl heyecanlı olduğumu bilsen!”

Sokağın ortasında kolumu sıkabildiği içinkeyifliydi. “Sen ne dersin? Evlenir misin?” diye desormamıştı. Kendine güveniyordu belli.

Yürümeye başladığımız zaman kolumdançıkmadı. Birbirimize sokulmuştuk. Biraz utançlıgülümsüyorduk. Hüsnü Beyin sözünü anımsıyordum: “Otuzunugeçen kadın, evlenmemişse kocamış kız sayılır Macide Hanımkızım... İçime garip bir acı çöküyordu. Ondan iyisinibulamayacağıma göre. Gözlerine bakıyordum. Bütünçocuklarımın onun gibi mavi gözlü, sarışın olacaklarınıdüşünüyordum. Güzel, aydınlık bir ev, güneşe karşıpencerelerini açıyordu hayalimde.

Harbiye’ye yaklaşıp büyük duvarın dibindenağır ağır ilerlerken lambalar yanıverdi. Sapsarı altındamlalar karanlığın içinde yol boyunca sıralandılar. Hafifbir meltem saçlarımı, eteklerimi uçurdu. Gökyüzündeyıldızlar, yıldızların üzerinden kayıp giden büyük siyahbulutlar vardı. Yarın belki yağmur yağacak, denizegidemeyeceğiz, diye düşündüm. Anneme yazdığım zamanAnkara’dakilerin şaşkınlıklarını görür gibi oluyordum. Böylebir zamanda daha önemli şeyler düşünmek gerek diyekızıyordum biraz da kendime. Kolumu çekiştiren, parmaklarımıokşayan adamın benden başka şeyler de isteyeceğinidüşünmekten kaçınıyordum. Kurnazca kendimi koruyordum.Oyalıyordum.

“Seninle böyle ömrüm boyunca yürüyebilirim,”dediği zaman, sözün yavanlığına bile kızıp gülemedim.Yalnızca yorgundum. İçimde titreyen umudu söndürmemek içinkafamı kuşkudan kurtarmak istiyordum. `Bir kez olsun kendimibırakacağım, direnmeyeceğim, kadere boyun eğip

çizdiğiyoldan gideceğim.’ Gülüyordum mavi gözlerine, akşama, peşpeşe giden arabaların kırmızı ışıklarına... Mutlu olduğumusöylüyordum yavaştan. Onu değil, kendimi inandırmakistiyordum buna. Yüreğim kapalı, buz gibi ağırlaşıyordugöğsümün altında.

III

Annem kahvemle birlikte mavi zarflardanbirini getirip başucuma bıraktı. Mektubu açmamı bekler gibibir zaman odanın içinde dolandı durdu. O çıkıp gittiktensonra zarfı alıp öbürlerinin, açılmamışların yanına atarakçekmeceyi kilitledim. Böyle yapıyorum bir zamandan beri.Sokağa çıktığımda zarfları yanıma alıyorum. Çöp kutularınınbirinin önünde durup, küçük küçük yırtıyorum onları.Arkaları kesilmedi bir türlü. Bu hafta içinde çekmecede üçtane mavi zarf birikti gene.

Kahveden iki yudum alıp bıraktım. Zehir gibigeldi tadı ağzıma. `Ne yazabilir?’ diyorum kendi kendime.Hâlâ yazmakta olmasına, beni anlamamasına şaşıyorum. Dilinedolamış, “Beni sevdiğine eminim,” diye tekrarlıyor durmadan.Hüsnü Bey de onunla birlik. Kandırıcı gülüşüyle başınısallıyor: “Siz, ona değil, temsil ettiği topluma düşmansınızMacide Hanım kızım,” diyor. Durumum, kocamış dostumuşaşırtıyor, üzüyor da biraz, biliyorum. Beni anlamıyor.Anlasa tekrar onunla birleşmemi söyler durur mu?

”Artık bizim müşavirliğe dönemezsiniz,”diyor. Bana bulduğu yeni işe, özel okul öğretmenliğine deaklı pek yatmıyor. Dışişleri Bakanlığının açtığısınavlardan, Amerikalıların, dillerini bilenlere ne kadardolgun aylık verdiklerinden söz ediyor.

Handan da kuruntulu.

”Sen öyle bir rahata, bolluğa alıştın ki,”diyor. Geldiğim yerin izlerini taşıyan iyi terzi elindençıkmış giysilerime, ince geceliklerime, ısmarlamapabuçlarıma hasetle bakıyor. Ona bütün bunların yakında birzamanda eskiyeceğini, önceleri daha kötülerine alıştığımagöre gene aynı şeylere dönmemin güç olmadığını anlatmaya,anlattıklarıma kendim de inanmaya çabalıyorum.

Hayretle gözlerini açıyor Handan:

“Peki onsuz ne yapacaksın?” diyor.

Yatağın içinde toparlanıp kollarımınhalkasını dizlerime geçiriyorum. Şaşkın, kederliçıplaklığımı seyrediyorum. Onunla birlikte bunlar

dagidecekmiş gibi. Kolum, bacağım, ellerim, gözlerim, ağzım,bütün gençliğim...

Mavi mektuplar orada, çekmecede kilitli.Boşanmaktan vazgeçeyim diye yalvarıyordur gene. Beniçağırmakta olduğunu, beni istediğini düşünürken ürperiyorum.Montreux sırtlarında bir dinlenme yeri bulmuş bana.Parklardan, çiçeklerden, gölden, İsviçre'nin güzelliğindensöz ediyor. Dağdaki oteli, birlikte geçirdiğimiz gecelerihatırlıyorum.

Örtüleri atıp kalktım yataktan. Pencereninönüne gidip dikildim. Gene inceden inceye yağmur yağıyor.Büyük bulutlar geçiyor gökyüzünden. Uzaklarda damlarınüzerinde yer yer maviler var. Güneş bulutların arasındanbelirip kayboluyor.

Başka, yağmurlu bir günü anımsıyorum.Ahmet'in annesine gittiğimiz karanlık, ılık ağustossabahını.

Soğuk muşambalarda ayaklarım üşüdü. O günedönmek, öyle mutlu, tasasız, Nadia'nın pansiyonundauyanabilmek için neler verirdim şimdi... Yatağıma döndüm.Örtülerin arasına başımı saklayıp gözlerimi sıkı sıkıyumuyorum.

Yarı karanlık, yarı güneşliydi hava.Hafiften yağmur çiseliyordu.

Bütün evlenmelerde, en mutlusunda bile SıratKöprüsü gibi aşılması şart bir geçit vardır. Biz de herkesgibi bunu geçecektik.

“Önce annemle tanıştırmalıyım seni, sonraağabeyimle,” diyordu.

Ağabeyinin tanınmış işadamı, armatör KâzımIşık olduğunu biliyordum artık. Tankerlerinin adlarını,bankalarını, Eyüp üzerinde yaptırdığı büyük yapıları,hepsini öğrenmiştim. Karaköy'den geçerken ağabeyininişhanını göstermişti bana. Türkiye'nin en akıllı adamının,orada, denize bakan odalardan birinde çalıştığını, piyasanıniplerini isteğine göre gevşetip gerdiğini anlatmıştı.Ürkütücüydü bütün bunlar. Aklımı uçuruyordu havalarda. “Birküçük balon gibi yepyeni, geniş çevrenlere doğru yolunualmış giden bir Macide.” Hüsnü Bey böyle yazmıştı nişanıhaber aldığı zaman.

Onlara nişanlandığımı haber veren mektuptanutanıyorum şimdi. Handan haince yüzüme vuruyor:

“Sevinç çınlıyordu satırların arasında. Öylebir şevkle, sevinçle kaleme sarılmışsın ki. Ben, Ahmet’esevdalandığına inanmıştım doğrusu.”

O da birçokları gibi Ahmet’i sevdaya değil,varlığa, gösterişe değiştiğimi sanıyor.

Orada, Nadia’nın pansiyonunda, temiz,lavanta kokulu çarşafların arasında yatan geçkin kızın sabahuyanınca ilk aklına gelen ne olmuştu? Ahmet’i düşünmemiştim,başka nişanlı kızlar gibi ürperip tatlı tatlı gerinmemiştim.Sevdalımın gözleri de değildi hayalimde parlayan. Yalnızcasımsıcak, rahat güldüğümü anımsıyorum. Şöyle diyordum kendikendime: Macide Hanım kızım, herkes seni otuzundabiledursun, sen iki ay sonra otuz birini tamamlayacaksın.Ama artık buna ne senin, ne annenin, ne de Hüsnü Beyinüzülmesi gerekmez. Biri geldi, seni kocamış kız olmaktankurtardı. Bu birine kul köle olmalısın, onu çok sevmelisin,onu mutlu kılmalısın yaşamın boyunca.

Nadia erkenden çalışmaya çıkmıştı.Yalnızdım. Dolaşıyordum apartmanın içinde. Aynalarda kendimebakıyordum. Güneşten yanmış yüzümü, çıplak omuzlarımıkurumlu seyrediyordum. Nadia’nın pembe çiçekli koltukları,lakesi aşınmış dolapları, yemek odasının köşesindeki esrarlıküçük tapınağı, gözüme ilişen ne varsa hoşuma gidiyordu:Kendimi beğeniyordum. “Bütün bunlar, gençliğin, güzelliğinneye, kime yarıyor sanki?” diye kızıp söylenen Handan’ınsözlerini anımsıyordum. Pörsüyüp gideceğimi, meyvesizağaçlar gibi kuruyup çürüyeceğimi sananları yalancı çıkarmakhoşuma gidiyordu. Annemin çeyiz derdine düşeceğini,telaşlanıp çarşılara koşacağını, `kuşlu kutu’dan kalan sonbirkaç kuruşun bu işe gideceğini bildiğim için alaylagülüyordum. Ahmet’i uzaklaştırıyordum, bir kenara itiyordumonu, “Sonra, sonra,” diyordum. “Öyle iyi gözleri var ki,öyle saf, efendi insan ki,” diye korumaya çabalıyordum onu.Beni öpmüş olduğunu, evlendiğimiz zaman koynuna gireceğimiunutmak istiyordum.

Lokantada, geç vakit, yavaşça kollarınıomuzlarıma sararak, garsonun yarı dönük sırtına karşı. Önceçekingen bir sokuluşla dudağının ucu yanağıma dokunmuştu.Sonra gençliğinin bütün coşkunluğuyla ağzıma kapanmıştıdudakları. Utançla karışık garip bir sıkıntı duymuştum. Ağzıtemizdi, soluğu çiçek gibi kokuyordu. Sonradan bunudüşünerek sevindiğimi, gözlerine belki de yalnız bu sevinçleöyle güldüğümü sanıyorum.

Ertesi gün Handan'a yazmıştım: "Makinemühendisi, beş yıl Amerika'da okumuş, ağabeyi herkesinbildiği işadamı Kâzım Işık! Düşün sen artık!" Birtakımdostların, üniversiteden birkaç tanıdığın, "İşte sonu! BirAmerikan züppesine çatmış, kendini satıvermiş hemen," diyehınçlarını alacaklarını biliyordum. Umrumda değildi.

Yeni hayatımın aydınlığını, annemin gölgesibiraz karartıyordu. Handan bir şey yazar, Hüsnü Bey bir şeysöyler diye ödüm kopuyordu. Dönmek istemiyordum. Ankara'yaAhmet'le gidecektim, onu sevecektim, Amerika mı olur,İstanbul mu, neresi olursa. O neresini isterse. Çocuklarımolacaktı. Evim, kocam... Aydınlıkta yaşayacaktım artık.Ekmek parası düşünmeyecektim, annemi, içinden çıkamadığımduruşmaları, işi, yorgunluğu, yoksulluğu, hepsini birtekmede savuruyordum. İşte rastlaşmalar bunlar. Bir kokteyl,iki Amerikalı komşu, beklenilmeyen para, bir yolculuk vebirdenbire çukurdan tepeye tırmanış... Orada, Nadia'nınapartmanında pencereden sokağa eğilmiş bunları düşünüyordum.Aşağıda süslü püslü genç Rum kızları; çiçekli şapkaları,pörsük boyunlarında kadife kordeleleriyle ihtiyar kokonalartitreye sallana Beyoğlu'na doğru kayıyorlardı. Hepsinin birhikâyesi, bir umudu vardı süslenmek, güneşe koşmak için.Benimki en güzeli, diye düşünüyordum. Yalnız yüreğimsusuyordu. Yüreğim ağırdı. Yüreğim kuşkuda, sinmişbekliyordu. `Ahmet'i düşün,' diyordum. `Onun açık, safgözlerini düşün, onun genç güzel sarışın başını düşün.' Onusevmediğimi biliyordum. Çocukça bir umutla, "Handan'dan,Hüsnü Beyden, annemden çok seviyorum ya," diye, kaçamak biryol arıyordum. Kaygısız, sarsıntısız, bu türlü durgun birduygu olmadığını seziyordum sevdanın. Bir daha beni öptüğüzaman hiçbir şey düşünmemeye, bana aşılamak istediği zevkintadını arayıp anlamaya kararlı, kendimi ona doğrusürüyordum. Daha kabacası, umudumu koynuna gireceğim ânasaklıyordum.

Öğlen eliyle pişirdiği o güzelim piroşkileribile yiyemediğimi gören Nadia:

"Bugün yemek yok siz Macide Hanum, siz amouryiyor artık," diye eğlenmişti benimle.

Öğleden sonra oturup bacaklarımıza ağdayapmıştık. Nadia sırtında tavuskuşlu ipek sabahlığı,baldırlarını açmış, karşımda arsız arsız gülüyor, beğenilmekiçin bir kadının nerelerine kadar bakımlı olması

gerektiğinianlatıyordu. Yerinden fırlayışını, şakağıma yayılmış ikisiyah tüyü cımbızıyla çekip alışını görür gibiyim.

Ben de onun kadar telaşlı idim. Gelecektekaynanam olacak kadının, beni en iyi günümde görmesiniistiyordum. Ahmet için bile öylesine özenmemiştim.Dudaklarımı boyarken, saçlarımı kabartırken, Nadia'nınsözüne uyup kaşlarımı fırçalayıp kirpiklerimi parmaklarımınuçlarıyla ıslatırken hep karşısına çıkacağım o soylu,varlıklı hanımefendiyi, Ahmet'in `Avrupai' annesinidüşünüyordum. `Avrupai' lafı kullandığım deyimlerin arasınayerleşiyordu artık. `Avrupai bir aile', `Avrupai bir kadın', `Avrupai bir işadamı.'

"Siz bugün parlak, siz var şey! Şey bilmemvallayi, hakika ama siz şey bugün!" diye çıplak bacaklarınısallayarak fingir fingir gülüyordu Nadia karşımda.

Belki Ahmet'in garsoniyerine gideceğimi, işibaşka yola döktüğümü sanıyordu. Evleneceğimizi aklınagetirmese bile birlikte yatıp yatmadığımızı merak ettiğinibiliyordum. Sokak sokak dolaşıp, kahvelerde oturmaktansa,oğlanı pansiyona, odama getirmenin çok daha akıllı bir işolacağını kaç kez söylemiş, saatini haber verdiğim andakendisinin evden çıkıp gideceğini anlatmıştı.

Sabahtan akşama kadar şakır şakır Amerikansakızı çiğnemesini, açık saçık şakalarını, çifte sevdasını,yalancı mücevherlerini, boyalı saçlarını o zamanlar pekgüzel kabullenmiştim. Hiç de aşağılık bulmuyordum onu. EskiRusyası üzerine anlattığı hikâyeler hoşuma gidiyordu. Dahaön kapıdan girmemiştim. Kendi küçük dünyamın duvarlarınıyıkmamıştım. İnsanlara inanıyordum. Kibarlıkla bayağılığınarasındaki kıl kadar ince ayrımın farkında değildim.

Ahmet'le birlikte Ayaspaşa'daki apartmanınmerdivenlerini çıkıyoruz. El eleyiz. Birbirimize bakıpgülüyoruz. Nadia'nın terzisine yaptırdığım beyaz pike giysisırtımda. Kırmızı boncuklarımı takmışım. Eldivenlerim terliavuçlarıma yapışıyor. `Sen artık nişanlı bir kız sayılırsınMacide Hanım kızım,' diyorum. `Kaynanana el öpmeyegeliyorsun.' Ahmet kulağıma eğiliyor, "Aldırma," diyor. "Çoksıkılırsan işaret et, uzatmadan çıkarız," yanağımdan öpüyorusulca. Onun dudakları serin, benim yanaklarım ateş gibi.Korkacak bir şey olmadığını biliyorum. Kocamış bir kadın.Zenginmiş,

`Avrupaiymiş’ diye... Gene de yapabilsem elimigöğsüme sokup yüreğimi sımsıkı tutacağım yerinde.

“Bir ziyaret daha var bundan sonra,” diyorAhmet. “Kâzım Ağabeyime gideceğiz, ötesini bana bırak.”

Kâzım Ağabeyini övüyor. Annesi gibi büyüklükmeraklısı değilmiş, sade adammış, sevimliymiş. Tutunakyerleri, zili, `Zübeyde Işık’ adının yazılı olduğu küçükpirinç levhası ayna gibi parlayan, maun, büyük kapınınönünde ellerimizi bıraktık. Kendimi ünlü bir doktora gizliderdinin devasını aramaya gelen umutsuz hastalarabenzetiyorum. Bunu Ahmet’e söylemek üzereyken kapı açılıyor.Eşikte beyaz ceketli, beyaz eldivenli pırıl pırıl bir garsonsaygıyla gülümseyerek yol açıyor.

Beyaz eldivenli garson, Ayaspaşa’daki güzelbüyük salon hayatımda ilk gördüğüm lüksün işaretleriydi.Salona ayak atar atmaz, `Bunlar çok varlıklı kişiler, bunlarsandığımdan da varlıklı,’ diye ürktüğümü, gerilediğimianımsıyorum.

Nereye oturacağımı, çantamı, eldivenleriminereye koyacağımı bilmiyordum. Ahmet’in salonda rahatçadolaşmasına, garsonla konuşmasına, beni kanepelerden birineoturtmasına, yaptığı şeyler pek olağanüstüymüş gibi şaşıpkalmıştım. Onun, o eşyaların arasında doğup büyüdüğünü, oevin insanı olduğunu düşünecek halde değildim. “Dur bakalım,annem ne yapıyor?” diye garsonun arkasından çıkıp gittiğizaman, oturduğum kanepenin köşesine büzüldüm kaldım.

Kristal büyük avizeler, duvarlardaki danteldantel ince oymalı Venedik aynaları, ağır gümüş şamdanlar,pembe ipek perdeler, eşyalar, yoksulluğumu söylüyordu.Olduğum yerde siliniyordum yavaştan. Neden sonraduvarlardaki resimlere gözüm ilişti. Kalın yaldızlı, pahalıçerçeveleri içinde, karanlık savaş sahnelerini, pembe tombulçoban kızlarını gösteren kötü tablolardı bunlar. Hıncınıalmış biri gibi gülümsemeye koyuldum. Benim bildiğim dahagüzel, gerçek değerler vardı hiç olmazsa... `Gösteriş bütünbunlar Macide Hanım kızım,’ diye toparlandım biraz. İçimekötü bir duygu gelip oturdu. Kimbilir daha böyle kimleregörünmem, ne salonlara girip çıkmam gerekecekti.Dayanabilecek miydim? Esvapçıbaşı Nuri Beyi, Bebek’tekiyalıyı, Şişli’deki konağı, annemin peri masalına benzeyengenç kızlık hikâyelerini düşündüm bir ara. Onlar hepsihayaldi, benden uzaktı. Bir

başka çağdaydı. Buradaysagerçeğin tam ortasındaydım. Annem gözümün önüne geliyordu.Bodrum katındaki karanlık mutfağında elektrik faturasındankorkarak gündüzleri ışık yakmadan fasulye ayıklayan, pirinççorbasını, komşularına tavuk çorbası diye ballandıraballandıra anlatan annem. Siyahlı basma entarisi göbeğinigermiş, akçıl topuzu ensesine düşmüş, oradan oraya seğirtipbeyaz eldivenli garsonun yapmayacağı en ağır işleri ahlayıpuflayarak başaran annem. İpek yüzlü koltuğun ucuna ilişmişanneme acıyordum, onu kendime yakın buluyordum ilk kez. Buarada kapı açıldı, ana-oğul kol kola gösterişe benzeyentaşkın bir sevinçle içeri girdiler.

Zübeyde Hanımefendi, Ahmet gibi sarışındı.Yıllar sarışınlığını söndürmüş olmalıydı. Teninde,saçlarında kül yemiş bir renksizlik vardı. Dimdik duruyordu.Alnı, göz kenarları kırış kırıştı. Yürürken uzun topuklarıüzerinde incecik bacaklarının kırılacak gibi titrediğinigördüm. Boyası, giyinişi beni şaşırttı. Onda her şey,görgülü zenginlerde olduğu gibi gösterişsiz bir uygunlukiçindeydi. Giysisi, pabucu, mücevheri, her şeyi en iyi, engüzelindendi.

Zübeyde Hanımefendiyi, Serra’yı, hatta ozavallı Nermin Hanımı, gizliden yediği şekeri kardeşinegöstermemek için söz veren, gene de bir ucundan avucunu açıpöbürünün iştahlı bakışlarına küçük bir pırıltıaksettirmekten kendini alamayan; görünüşte uslu, akıllı,aslında içinden pazarlıklı şımarık çocuklara benzetiyorumşimdi.

Gülüşünün yalan olduğunu yaklaşınca anladım.Kaşlarını hafif kaldırmış, gözleri merakla açık, dudaklarısırıtırcasına gergin, üzerime sertçe yürüdü.

“Hoşgeldiniz yavrum,” dedi.

İnce buruşuk boynunu uzatarak, keskin birlavanta kokusu içinde yanağımdan öpüverdi.

“Oturun rica ederim, oturun.”

Kanepenin ucuna, eski yerime oturttularbeni.

`Oturttular,’ diyorum. Çünkü Işık Ailesinegirdikten sonra birçok şeyleri onların isteklerine göreyaptığımı sanıyorum. Büyük değişme ise onu, Kâzım Işık’ıtanıdıktan sonra başladı.

Ankara’dan Çiftehavuzlar’a, yaz tatilinigeçirmeye gelen Handan, karşılaşır karşılaşmaz kollarımdantutup beni kendisinden uzaklaştırarak şöyle bağırmıştı:

“Ne kadar değişmişsin, ne kadar başka birMacide olmuşsun! Bakışların, gülüşün bile.”

Evet bir başkasıydım o zamanlar. GülüşümCihangir’in, yürüyüşüm Serra’nın, sesim, gözlerim, sözlerimKâzım Işık’ındı. En çok ona benziyordum. Onun gibi bencil,onun gibi sevişmeye düşkündüm. Kendim için yaşıyordum artık,bağları koparmıştım. Kendimi, onun kadar güçlü sanıyordumüstelik.

Yattığım yerde yavaştan yumruğumu vurmayabaşlıyorum karyolanın kenarına. Öfke kabarıyor içimde.

“Ondan ayrılmalıyım, ayrılacağım.” “Ne kadarçabalasa, duruşmayı bir yıldan fazla uzatamaz,” diyor HüsnüBey. Bir garip bakıyor gözlerime. “Sen kendini düşün, senunutabilecek misin? Onu sevmekten vazgeçebilecek misin?”diye soruyor.

Onu sevdim, onu çok sevdim, hâlâ daseviyorum.

“Ahmet’in ahı çıkıyor galiba,” demiştiSerra. “Ona yaptığın da yapılmazdı ya.”

Hüsnü Bey de buna benzer sözler söylemişti:“Ahmet’e bu kötü oyunu oynamamalıydınız, onu yarı yoldabırakmamalıydınız Macide Hanım kızım. Kaderinizdi o sizin.Kendinizi savunacak, öbüründen kaçacak kadar aklınız vardısizin. Tuzağa düşecek yaşta değildiniz.” Açıksözlüdür HüsnüBeyim benim. Annem gibi, Handan gibi gizliden çekiştirip,arkamdan söylenmiyor hiç olmazsa.

Zübeyde Hanımefendi, bir dizi incinindolandığı kuru buruşuk boynu, renkli bir kuşun başınıanımsatan soylu görünüşü ile gözümün önüne geliyor. Güzel,büyük salonlarında poker masasının önünde kendisi gibiseçkin hanımefendilere dediğini duyar gibiyim onun: “Bebekdeğildi değil mi efendim? Otuzunu geçkin bir kadın. Birininötekinden daha parlak olduğunu görünce karısı var, yaşı var,nişanlımın kardeşi falan filan demeyip

hemen merdivenyapıverdi benim o aptal oğlumu, birinden öbürüne sıçradıkurnazca.”

Serra olsun, Nadia olsun, hatta Handan,annem, hepsi, Zübeyde Hanımefendinin orada burada savurduğukötülemelerin serpintilerini uzun zaman taşıyıp durdularbana. İstanbul’un Kaymak Takımında, yoksul, gözü yukarılardabir kızdan, sinsi bir bozguncudan, bir besleme artığındançok söz edildi. Zavallı annem! Ona da bulaştı kötülükler.Esvapçıbaşının kızı değil, piçi olduğunu söyledi bir günZübeyde Hanımefendi bir salonda. Bir başka gün,Esvapçıbaşının hırsızlıklarını, Abdülhamit’in karşısındakendini affettirmek için köpekler gibi nasıl yerlerdesürünüp ağladığını anlattı.

Oysa ne güzel oturuyorduk orada karşılıklı.Benim çekinerek iliştiğim kanepeden kalkıp yanındaki koltuğageçmem, rahat etmem için nasıl direniyordu.

İnceltip tatlılaştırdığı bir sesle,

“Şöyle, yakına gelseniz yavrum,” diyordunazik nazik.

Yer değiştirip yanındaki koltuğa geçiyordum.Kırmızı boncuklarımdan, kirlenmeye başlayan beyazeldivenlerimden, pike giysimden utançlıydım biraz. Ahmetkarşımızda, kocaman karınlı, gösterişli eski bir bahuyadayanmış bizi seyrediyordu.

Zübeyde Hanımefendi, konuşması gerektiğiiçin konuştuğunu açıklayan, soğuk bir tavırla anlatmayakoyulmuştu: Toz topraktan, kentin bakımsızlığındansızlanıyor, pencereleri açamadığını söylüyor,Çiftehavuzlar’dan, gelini Nermin Hanımdan konuşuyordu. KâzımIşık adı sık sık geçiyordu. Büyük oğlunu anarken saygı vardısesinde. Küçük oğlu Cihangir’in adı geçer geçmez, soluk mavigözleri parlıyordu. Anasına düşkün, yaşamaya, insanlaradüşkün eğlenceli bir adammış Cihangir. Zübeyde Hanımefendiiçin pek tatlı, kocaman bir çocuk. Ahmet gibi başını alıpuzaklara giderek, ayda yılda bir kart gönderip hatırınısoran vefasızlardan değil. Kâzım Işık? İşi başından aşkınbir adam. İnce ince gülüyordu Zübeyde Hanımefendi: “O benimdeğil, kimsenin malı değil, milletin malı olmuş bir kere.”Maliye Bakanının nasıl ta Ankara’lardan telefonlarla arayıpoğluna akıl danıştığını anlatıyor kurumlu kurumlu.Amerikalıların yardımının bile biraz Kâzım Işık’ın

sayesindesağlandığını, yeni vergiler için uzmanların Ankara'dan gelipKâzım Işık'tan akıl aldıklarını, toplantılar yaparak üç günbürosunun eşiğini aşındırdıklarını öğreniyorum.

`Oğluyla evleneceğim onun,' diyordumiçimden. Olmayacak bir oyuna kapılmışçasına Ahmet'ebakıyordum. `Bu adamla!' diyordum. Ahmet:

"Ama Cihangir sevgilisidir annemin,"diyordu. "Çok şirin oğlandır. Şeytan tüyü var onda. Senişimdi tanısın, biraz sonra canciğer ahbaptır. Herkesesevdirmesini bilir kendini."

Annesine yaklaşmış omzunu okşuyorduhafiften. Bu ilk karşılaşmanın zararsız sona ermesindenbaşka bir şey düşünmediği belliydi. Yoksul nişanlınınbeğenilmesini, kavgasız, gürültüsüz aileye karışıvermesiniistiyordu. Annesine, Cihangir'i kıskanmadığını gösterir,Kâzım Ağabeyini göklere çıkarır, her sözüne baş sallarken,bir yandan da bana cesaret vermek ister gibi göz kırpıpgülümsüyordu. İkimiz de kötü bir oyun oynuyordukkarşımızdaki kadına. Esvapçıbaşı Nuri Beyle ilgilendiğizaman Ahmet, benden evvel söze atılıp dedemi, annemin yoksulsevgilisi uğruna bıraktığı, varlıklı evinden nasıl kaçtığınıanlatmaya koyuldu. Amerikalılara sattığımız kuşlu kutununbile lafı geçti bir aralık. Şaşkın dinliyordum onu. Dedeminne kadar soylu bir kişi olduğunu Ahmet'le birlikteöğreniyordum biraz. Zübeyde Hanımefendinin başını sallayarakeski zamanlardan, eski varlıklardan saygıyla söz edişinigörür gibiyim.

Yemeğe oturduğumuz zaman aramızdaki havaaçılmıştı. Zübeyde Hanımefendi sık sık yüzüme bakıpgülümsüyordu. Beyaz eldivenli garson şerefimize bir şişeşampanya açmıştı. O güzelim dantel örtüye birkaç damla döküprezil olmuştum. Zübeyde Hanımefendi dökülen şampanyayıgördüğünü belli etmeyecek kadar kibardı.

Sofrada çok kötüydüm. Çatalı tutan elimterliyordu. Garsonun, omuz başımdan uzattığı ekmek tabağınıgörmeyip ortalıkta ekmek aranmam, bunu üstelik Ahmet'tenistemem rezaletti.

"Efendim," diyordu Zübeyde Hanım. "Efendim,yazın nereye gidersiniz bu memlekette? Çiftehavuzlar'a mı?Dünyada istemem! Gençleri rahatsız etmekten hoşlanmam ben,muhitim değil zaten. Kendi ahbaplarım, küçük

pokerpartilerim bana yeter... Bir güzel otel, sayfiye yeri yokbizde emin olun... Hatırlıyorum da Evian’da kalmıştım biryıl. Hem banyo yapabilmek imkânı var, hem biraz oyun, birazeğlence...”

O da oğlu gibi Türkiye’nin yaşanılmaz biryer olduğunu, hiçbir zaman Batı uygarlığına ulaşamayacağınısöylüyordu. Ben de aynı şeyleri tekrarlıyordum. Birlikte birkötülüğe saldırmanın sevinci içinde sıcaklaşıp coşupyaklaşıyorduk birbirimize: Yaşanacak yer değildi şu Türkiye.İnsan, kazandığı parayı harcayacak yer bulamadıktan sonra...Ahmet, Amerikasını göklere çıkarmak için fırsat bulmuştu.Zübeyde Hanımefendi, Avrupa’yı daha çok seviyordu. Otiyatrolar, müzeler, o güzel dükkânlar... Ahmet zayıftarafından yakalamaya çalışıyordu annesini. Amerika’dakimağazaları, bolluğu, rahatlığı görmüş olsa!..

Bunları konuşarak çatalımızın ucunda, kibarkibar yemek yiyorduk. Birbirimize gülümsüyorduk. Hüsnü Beyinşaşkın bakışlarını görür gibi oluyordum. Sesi geliyordukulağıma. “Bu ülkeyi siz, biz yaratacağız Macide Hanımkızım. Kötü tutkulara, kavgaya düşmeden, kendimizisakınmadan çalışarak... Aşağılık duygusundan, cüzamdankorunur gibi korunarak...” Ankara, Hüsnü Bey çok uzaktaydıartık. Gülünç buluyordum Hüsnü Beyi biraz. Şimdi bile öyledeğil mi? Gülseren’e tutkunluğu, kedileri, köpekleri, tahtaçubuğundaki sigaraları, pipoları, her şeyi eskimiş;bakışından düşüncelerine kadar sönmüş, silinmiş gelmiyor mubana?

Geçen gün kırmızı sardunyalarına karşı,cumbasında oturmuş konuşurken sabırlı olmak, beklemekgerektiğini, Atatürk gibi birinin yüzyıllarda bir dünyayageldiğini söylüyor, “Ama doğar, öyle bir yıldız bir gündoğar bize yine...” diye direniyordu.

“Bu ülkeye artık öyle biri hiçbir zamangelemeyecektir, umut yok bizim için,” deyiverdim.

Başını yana eğip tahta çubuğundan derinnefesler çekerek kederle seyre daldı beni. Sözü daha daileri götürdüm:

“Birkaç yıl sonra bakarsınız hepimizçarşafları giyer, eski harflere döneriz, derin Ramazanuykularına dalarız.”

Durgun, ezik bir sesle:

“Sonra bizi hap gibi yutarlar ama,” dediHüsnü Bey. “Duranları çiğneyip geçiveriyorlar bu zamanda.”

“Her zaman bir büyük devletin kuyruğunatakılacağız, sonunda eriyip gitmek kaderimiz...”

“Sizin gibi bir Atatürk kızı böyle konuşsunMacide Hanım kızım!”

“Atatürk öleli o kadar yıl geçti kiüstadım... En iyi yılları çıkarlarımız uğruna ufalamışız.Treni kaçırdık. Pompei’nin son günleri bunlar. Yüz yıl sonraakıntının içinde eriyip kaybolanlar düşünsün, biz buradaolmayacağımıza göre.”

Zübeyde Hanımefendi gibi, Kâzım Işık gibi,Serra, Cihangir gibi konuşuyordum. Onların sesiydi sesimbiraz. Kâzım Işık’ın o yukarıdan çirkin gülüşüyle gülüyordumHüsnü Beyin saf iyi gözlerine. Dostum sigarasını söndürdüyavaşça. Yüzüme baktı baktı. Sonra gözleri parlayarak umutlugülümsedi.

“Böyle düşünseniz, dönmezdiniz buraya MacideHanım kızım,” dedi.

Evet niye geldim? Neden döndüm Ankara’ya,onların arasına? Gidecek başka yerim olmadığı için mi? Biryerlere doğru yürümek, bir inanışa tutunmak istiyorum,boşluğa düşüyor adımlarım. Umutsuzlukla irkilip kasılarakgerilemekten, onu sevmekten başka bir şey yaptığım yokbenim.

Kâzım Işık’a kalırsa İsviçre dağlarındakiklinikte iyilik beni bekliyor. Kötülükleri yaratan benimkuşkucu, hasta kafam, sinirlerim olduğuna göre...

Ahmet daha Çiftehavuzlar’a gitmeden habervermişti:

“Nermin yengem fena kadın değildir. Yalnızgösteriş meraklısıdır. Annemden de beter, düşün! Kendikendisini yaratmıştır biraz. Ağabeyimin servetine dayanaraktabii... Kendisi için değil de, `Ne diyecekler, nesöyleyecekler?’ diye başkaları için yaşayan bir kadın. Birazda hasta sanırım. Herhalde mutlu değil zavallı.”

Yengesinin hastalığının ne olduğunuutancından saklamış olmalı.

Yemekten sonra, kahvelerimizi içmek içingeçtiğimiz küçük salonda, kristal ayaklı masanın üzerindekiresmi de Ahmet göstermişti bana. Büyük

gümüş çerçeveniniçinde hayal gibi bir kadın gülümsüyordu.

“Aman ne kadar güzel!” diye şaşırıpkaldığımı gören ana-oğul kurumlu gülüyorlardı yanımda. Beyazuzun kuğu boynuna, saman rengi saçlarına bayılıp kalmıştım.Resmin altında incecik yazılar vardı. Fransızca olduğu içinokuyamamıştım. Yalnız baştaki sunmayı çıkarabilmiş, `Zizi’adını okumuştum. Zübeyde Hanımefendi gelinin herkese böyleşirin adlar taktığını, kendisine de `Zizi’ dediğinianlatmış, Nermin Hanımın kışın Taksim’de, yazınÇiftehavuzlar’da verdiği, dillere destan şölenlerden,eğlencelerden söz etmişti. Serra’yı da bana ilk tanıtan,ondan uzun boylu konuşan Zübeyde Hanımefendi oldu. IşıkAilesiyle ilgili bütün kişiler gibi o da çok hoş, güzel biryaratıktı. Daha önce Ahmet’ten duymuştum adını. ZübeydeHanımefendiden yeğeninin anasız-babasız yetiştiğini, KâzımIşık’ın kızı çok sevip kayırdığını, Ahmet’in arkadaşlarındanŞakir adında bir yüksek mühendisle evli olduğunu öğrendim.Birçokları gibi bu Şakir de, Kâzım Işık’ın bürolarındanbirinde çalışıyordu. Mühendisliği pek parlak değildi, az işgörüp çok para alırdı, ama efendiliğine, soyluluğuna diyecekyoktu.

“Hepsini tanıyacaksınız ya,” diyordu ZübeydeHanımefendi. Oğluna, Çiftehavuzlar’a ne zaman gideceğimizisoruyor, iki gün sonra oraya öğle yemeğine çağrıldığımızı,ben de onunla birlikte Ahmet’ten öğreniyordum.

Yoruyor anılar beni. Zübeyde Hanımefendiyleyüz yüze yaşıyorum saatlerdir. Soluk mavi gözleriyle kötükötü gülüyor karşımda. Ahmet onun maviye çalan beyazsaçlarının gerisinde silinip kayboluyor. Acınacağım,utanacağım tek insan olduğu halde...

Gebe kadınların iyi şeyler düşünmesigerekirmiş. Öfke, kuruntu zehir edermiş doğacak çocuğunkanını. Rüyalarıma kadar giren bu bitip tükenmeyen içkavgalardan, onlarla pençeleşip koyun koyuna yatmaktan nasılkurtulacağım? Neden doğuruyorum bu çocuğu? Bütün olaylar,dünya ve insanlar gibi çocuğun da, onu doğurmanın da anlamıyok. Çocuğu, umutsuz bir dünyaya salıvereceğim. O istemeden,onun haberi olmadan yapacağım bunu. Sonunda etimden,canımdan gelmiş olan o yabancı varlığın karşısında sorumluben olacağım. Eğer korkmasam, eğer yolunu bulabilsem?.. Onakıymak, canıma kıymak gibi geliyor. Yapamayacağım,yapamayacağım!..

IV

Yağmur hafiften çiseliyor. Gökyüzü ağır...Bulutlar aşağılardan toz gibi uçuyor birbiri üstüne.Yağmurluğumun külahını başıma geçirip ellerimi ceplerimesokarak yürüyorum. Çankaya yemyeşil karşımda. Damlalaryüzüme serpildikçe ferahlayıp gülümsüyorum. Yanımdangeçenler merakla dönüp bakıyorlar. Tanımadıkları için,yağmurda yalnız bir kadın gördükleri için. Öbürleri de tıpkıböyle merakla, kaygıyla bakıyorlar oysa ki yüzüme. Hüsnü Beyde, Handan da, annem de... Beni bu yağmurlu günde Çankayayolunda görseler, üstelik gebe olduğumu bilseler ne kadarşaşırıp telaşlanırlardı kimbilir.

Çankaya tepesini seviyorum. Çıkıncayorulacağım biliyorum, ama aşağı inmek hoş olacak tekrar.Hiç olmazsa orada görünüşte her şey yerli yerine oturmuşabenziyor. Yaprakların arasına gömülmüş küçük evin, AtatürkMüzesinin duvarlarının dibinden gideceğim. Köşkün gülbahçesine girip dolaşacağım. Oralarda yaklaşmak, bulmakistediğim şeyler var. Hüsnü Bey haklı belki de. “Atatürk’ükaybettiğiniz anda her şey bitmiş ola, aklınıza iyi koyunbunu Macide Hanım kızım. Gönülden çıkarmaya gelmez onu,”diyor Hüsnü Bey. Oysa öbürleri, “Atatürk öldü, her şey bittiartık,” diye bağırıyorlar kafamın içinde. Onların sesininasıl susturacağım?

Sonbahar karşıma çıkıverdi birdenbireÇankaya’da. Ağaçların yeşili kızıla çalıyor tepelerde.Yağmur hafifledi. Başımdaki külahı geriye attım. Adımlarımağırlaştı. Tepeye varmadan yorulmaktan korkuyorum. Yollar nekadar sessiz. Evler, bahçeler, karanlık günün içinde nasılçekilip sığınmış duvar duvara. Gün bu kadar karanlıkolmasaydı, diye kaygıma bir anlam vermeye çabalıyorum. Belkitenha yollar, belki yaklaşan sonbahar? Güneşin altında insanbu türlü kaygılı, umutsuz olabilir mi? Olmaz gibi geliyor.

Onu güneşli bir günde tanımıştım.

Yokuşu yarılamadan dönüyorum yavaşça. Gücümtükeniverdi daha ileri, daha yukarı gitmek için. Evedönmeliyim. Odama kapanmalıyım. Ağırlığımı, karnımdakiyabancı şeyi duyuyorum ilk kez. Bir kıpırtı var içimde.

Eğer onu tanımamış olsaydım?

Onu tanımasaydım, böyle kadın, böyle dolu,böyle ateşli olabilir miydim? Onu tanımasaydım, gençliğimin,tecrübesizliklerimin, o tatsız, tekdüze günlerinörümcekleşmiş kalın perdesini sıyırıp gerçeği görebilirmiydim? Ne kadar korkunç olursa olsun dünyayı başka biryanından gözlerime açan o değil mi?

Evet güneşli bir gündü, tatlı, yumuşak yazmavisine boyalıydı gökyüzü. İnce beyaz bulutlar ipekdokunuşlarla uçuyordu mavinin üzerinde. Araba asfalt yoldanyana sapıverdi.

“Çok severim buraları,” dedi Ahmet.“Çiftehavuzlar’a geldik işte...”

El ele tutuşmuştuk. Gülümsüyordukbirbirimize. İkimiz de biraz korkuluyduk. Bir gün önce büyükolaylarda son kararın ağabeyinden çıktığını yarı şakaaçıklamıştı. Ondan korktuğu, sabahtan beri takındığıkaygılı, durgun görünüşten belliydi. Ben de korkuyordum.

Yoksulluğumu örtmek ister gibi sabahtan beriNadia’nın banyosunda dişimi, saçlarımı, ellerimi fırçalamış,yıkamış, ovunmuştum. Hiç olmazsa gençliğimle göz kamaştırmakkaygısındaydım. Oysa giysim daha arabada buruşmuştu.Saçlarım dağılmış, sıcaktan enseme yapışıyordu.

“İşte,” dedi Ahmet. “Şu beyaz yüksek duvarıgörüyor musun, parkın başlangıcıdır o duvar...”

Şoför durmak için işaretimizi bekler gibiyavaşlamıştı. Sıcaktı. Bir başka şey kokuyordu havada. Ozamana kadar duymadığım ağır bir çiçek kokusuydu. Yüksekduvarın kenarından asfalttan gidiyorduk. Bitmek bilmiyorduduvar. Büyük çamların, adlarını bilmediğim ulu ağaçlarıntepeleri görünüyordu. Sonra uçları ince, yaldızlı, siyahparmaklıklar başladı. Parmaklıkların arkasında yeşil çimler,çam ormanları vardı. O sıcak, bayıltıcı koku keskinleşmiştihavada.

“Ne ağır kokuyor,” dedim.

Güldü Ahmet, yavaşça kolumu sıktı.

“Ağabeyimin meşhur Tuberosa’ları,” dedi.“Onları yetiştirmek için İtalya’dan bahçıvan getirtti.Arkalarda setler vardır, yaz kış orada yetişir çiçekler.Evin içi tuvaletlere kadar böyle kokar. Yengem bayılır.Kullandığı kokuyu, Tuberosa’ya benziyor diye Guerdanya iledeğiştirmiş, düşün sen.”

Bahçesindeki çiçekler gibi kokan bir kadınlakarşılaşacaktım birazdan. `Tuberosa’ adını ise ilk kezduyuyordum.

Ahmet, Tuberosa denen çiçeği bilipbilmeyişimi umursamıyordu. O yengesiyle, onun züppeliğiyleeğleniyordu. Birkaç yılda bir salonlarının renginideğiştiren, güneşte eldivenle, şemsiyeyle oturan,yünlülerini Londra’dan, tuvaletlerini, kokularını Paris’tengetirten bir hanım. Amerika’yı beğenmezmiş Nermin Hanım.İngiliz, Fransız düşkünü... Amerika’dan yalnız tuvaletkâğıtları getirtirmiş. İnce ve renkli oldukları için...Arkasına yaslanıp gülüyordu Ahmet.

“Bununla birlikte,” diyordu, “zevkinediyecek yoktur. İyi kadındır hem, vallahi iyi kadındır...Göreceksin ya sen de...”

“Kıçlarını silecek kâğıda kadar her şeydışarıdan geliyor bunlara!” diye alay ediyordum. Kuşlukutuyu sattığımız Amerikalıların, kendi pazarlarından alıpeşe dosta armağan ettikleri güzelim pipo tütünlerinehasretle bakıp, `yabancı malı, karaborsa işi’ diye eluzatmayan Hüsnü Beyi, bir naylon gömlek için sokağındakiAmerikalı kızlarla ahbaplık edip, “Avuç dolusu para verdim!”diye eteğini açıp dantelini gösteren Handan’ı düşünüyordum.Ahmet elimden çekiyordu. Siyah demir kapının önünde durmuştuaraba. Taksiye ödemek için bozuk para arıyordu ceplerinde.Ben önümde uzanan parka bakıyordum. Orta kapının yankanatlarından birine doğru siyah bir gölge sıçrayınca ürküpbirkaç adım geri kaçtım. Simsiyah bir kurt köpeğikulaklarını dikmiş sarı gözleri kanlı kanlı bize bakıyordu.Hüsnü Beyin sokaktan topladığı Tosun, Karabaş, Evlatadlarını verdiği soysuz sopsuz köpeklerle ilgisi yoktubunun. Tüyleri parlıyordu güneşte. Gümüş kakmalı, kocamangüzel bir tasma vardı boynunda. Parmaklıklara asılıp sert,ürkütücü havlamaya koyuldu.

Hiçbir şeye şaşmamaya, kendime görgüsüzdedirtmemeye yemin etmiştim. Gene de şaşkınlığımıbastıramıyordum. Kapının yanındaki pembe mermeri, mermerinüzerinde `Villa Işık’ adını gördüm. Mermere vurulmuş o siyahuzun yazılar bile başka güzellikteydi. Ağaçların altından,çimlerin arasından geçen ince kırmızı yollar birbirinekavuşuyordu. Yeşil büyük dalların, bodur çamların arasınasaklanmış mermer sıralar vardı. Önümüzde, iki yanına genç,ince servilerin sıralandığı büyük bir giriş yolu açılıyordu.Yolun sonuna doğru bakınca pek uzaklarda ağaçların arkasındabeyaz bir yapının gölgesini seçer gibi oldum.

Ahmet koluma girmiş şaşkınlığımlaeğleniyordu. Gülüşünde kurum vardı.

Ahmet'in koluna asılıp köşke gelişimekızıyordum. Yaptığım işten iğrenir gibiydim biraz. `Sevmediğin bir adam Macide Hanım kızım. Varlıklı aileçocuğu, Amerikan uydurması bir oğlan.' Bu düşünceme dekızıyordum. Günlerdir onunla gezip eğlenmiş, denize girmiş,konuşmuş, gülmüştüm. Belki yıllardır ilk kez sıkılmadan,dünyayı, geleceği, olacakları düşünmeden yaşamıştım.Gençleşmiş, güzelleşmiş, umutla sevince kapılmış, ölümüunutmuştum. Onun iyiliklerine karşı borçlu olmam gerekirken,yüzüne gülüp içimden kuyusunu kazıyordum zavallının.

Ayağıma taşlar takılıp yuvarlanıyor.Yanımdan geçenler bir garip bakıyorlar yüzüme. Islakyanaklarımı siliyorum. Gökyüzüne bakıyorum. Bulutlaraçılıyor. Ağlamaktan nefret ederim ben. İçimde gizli küçükbir ses, bir başka Macide konuşuyor yavaştan: `Ağlayacaksın,hem biraz da kendi alçaklıklarından söz edeceksin şimdiartık. Onu elinden kaçırmaktan nasıl korktuğunu anımsa... Açağzına, yağlı bir parçadan başka neydi zavallı Amerikandelisi oğlan? Sen de kıskanırdın insanları, Handan'ınvarlıklı babasını, Hüsnü Beyin Kavaklıdere'deki küçük,bahçeli evini bile... Sen başka mıydın onlardan? İyibitmemiş bir piç tohum! İşte buydun kızım sen! Atatürk'e,savaşa, ülkeye suç bulma, onlar gibi sen de... Tembeldin,sorumsuzdun. Kendini düşünüyordun... İnsanlık, birlikberaberlik üstüne çekilen nutuklar, kahve köşelerinde coşupkonuşmalarla, kafası bir an aydınlanıp, sonra kendi bencilumutsuzlukları, tutkularıyla çöküveren bir parazit...'

"Bütün kötülük alıcı olmamızda Macide Hanımkızım, verici değiliz. Yapmalı diyoruz, etmeli diyoruz,bağırıp çağırıyoruz... Ama neyi, neyi?"

Benim de çevresindeki bir sürü yaygaracıdanbiri olduğumu biliyor Hüsnü Bey. Yalnız kendimi düşündüğümü,hiçbir zaman verici olmayacağımı da biliyor.

Bizlerden, kentlilerden umudunu kestiğini desaklamıyor. "Tohumun başı çürümüş, kökünü daha derinlerde,katı, yoksul toprağın altında arayalım," diyor Hüsnü Bey.Köylüye, halka dönüyor yüzünü.

Bir otobüs geldi. Üç kişi bindik içine.Şoförün geniş sırtının arkasına koltuğa yerleşirkenbirdenbire Hüsnü Beye gitmek isteği sardı içimi.

Otobüs ilk durakta sarsılarak duruncabiletçinin şaşkın bakışları altında kendimi attım dışarı.Bir zaman bekledim karşı durakta. Yukarı çıkan otobüs dolugeldi. Güçlükle yer açtım kendime. Hüsnü Beysiz olamıyorum.Annemin eskiden pencere önlerinde büyüttüğü fesleğen kokusugibi, Hüsnü Beyin de kokusu uzaktan çekiyor beni kendine.

Gülseren kapıyı açtı. Şaşırmadı hiç. O bukapının eşiğinde imdat arayan çok kişiler görmüş olmalı.Gözleri cıvıl cıvıl, kocaman ağzında pembe bir gülüş, buyuretti beni. Hoca gelmemiş daha. O da Hüsnü Beye birçok avukatarkadaşları gibi `Hoca’ diyor.

“Mutfakta işim var, kahveni sonragetiririm,” dedi kız. Beni tek başıma bırakıp gülerek çekipgitti.

Böyle çocuğu yerinde bir kızla, diyearkasından bakakaldım. Handan’ın söylediklerineinanamıyorum. Gülseren ilkokulu güçlükle bitirebildi. Onunakılca geri olduğunu öğrendiğinde Hüsnü Bey eve çekmiştikızı. Babasının, anasının ölümünden sonra kendi ders vermeyebaşladı biraz. Kızın küçükken geçirdiği menenjiti,kulaklarının bile ağır duyduğunu, Gülseren’i savunmak,aklını korumak istercesine bize anlatan da oydu.

Bütün bunların ne önemi var ki? Önemli olankızın saf, güzel gözleri, `Hoşgeldin,’ diyen gülüşü.

Sessiz adımlarla yukarı, cumbalı odayaçıktım. Bir minder aldım. Cumbanın içine koyup sardunyalarınkarşısına oturdum. Pencereden alacakaranlığı seyre koyuldum.

Ne kadar seviyorum bu evi. Duvarlar,masalar, pencere içleri her yanı kitap dolu. Havaya HüsnüBeyin pipo tütünü kokusu sinmiş. Kediler köşelerindenkıpırdamayacak kadar tembel. Evlat, kurt karışımı. Kocadı.Yalnız yemek yiyor ve uyuyor artık. Sığındığı köşesindenşöyle bir baktı. Yabancı olmadığımı anlayınca uykuya daldıyeniden. Beyaz, mavi gözlü bir kedi yavrusu sürüne sürünegeldi, cumbaya sıçradı. Küçük ayaklarını gererek karşımdagerindi bir zaman. Kırmızı dilini gösterdi. Uslu uslu oturupakşamı benimle seyre koyuldu.

Aşağıdan, bahçeden köpek sesleri geliyor.Gülseren’in gülüşünü duyuyorum. Mutfaktaki işi, öbürköpeklerle oynaşıp eğlenmek olmalı.

Bizlerden pekhoşlanmadığını bilirim kızın. “Çocuk daha,” diyor Hüsnü Bey.Onu hepimize karşı korumak isteyen bir telaşı var.

Yola bakıyorum, yağmur dindi. Islak asfalt,ağaçların arasında tatlı bir akşam ışığı içinde akıyor aşağıdoğru.

Gülseren şarkı söylemeye koyuldu avluda.

Gülseren yalnız bu dünyayı, Hüsnü Beyinkavgasız, küçük dünyasını tanıyor. Kurumlu, akılsızpervanelerin kanatlarını yakmak pahasına çevresinde dolaşıpdurdukları ışıktan haberi yok onun. Gülseren, Hüsnü Beyinkedilerini, soyu karışık sokak köpeklerini, bir yol ağzındarastlaşıp güldüğü genç marangoz çırağını biliyor. Yıllardırsığındığı bu küçük ev onun için bir saray.

Gülseren, Çiftehavuzlar’daki ormanı andırano güzel, büyük bahçeyi görmüş olsa. Tuberosa’ların kokusunuduymuş olsa. Garip şeyler düşünüyorum. Ahmet Ağanın bahçekenarındaki güzel beyaz odasının duvarında asılı duran camlıçerçeveli sicil geldi aklıma. O resim gibi çerçevelenmişkâğıt parçası, parmaklıklara saldırıp havlayan kurtköpeğinin, Arap’ın siciliydi. Hayvanın kaç batın önce kurtcinsinden çıkıp ürediğini belgeliyordu.

Birileri varmış, duyacaklarmış gibipencereye eğilmiş, elimi ağzıma kapatmış gülüyorum.

Simsiyah, büyük, uslu bir hayvandı Arap.Yalnız yabancılara havlardı. Büyük demir kapının dışındasaygıyla sıralarını bekleyen sucu olsun, bekçi olsun, yoksulkılıklı insanları sevmez, paçalarına yapışıverirdi. VillaIşık’ın büyük demir kapısı önümüzde yavaşça açıldığı zamanAhmet’i hemen tanıdı, üzerine sevinçle atladı. Beni şöylebir kokladı isteksiz, sonra çekip gitti ağaçların arasından.

Ahmet Ağanın kocaman siyah bıyıkları, beyazparlak dişleri vardı. Sırtında lacivert tulumuyla ellerinigöbeğinin üstüne koymuş saygılı duruyordu.

Ahmet gülerek:

“İşte benim adaşım,” dedi. “Bahçeyi bu halekoyan onun elleridir. Bir zamanlar ağabeyim bir deli İtalyangetirmişti ama... Öyle değil mi Ahmet

Ağa?”

Hafiften güldü Ahmet Ağa. Ben ellerinebaktım. Elleri kocaman, beyaz, temizdi. O ellerin topraklauğraştıklarına güç inanırdı insan. Ahmet Ağa bahçesindekiçam ağaçları gibi sağlam görünüyordu. Bakışı açık,aydınlıktı. Her haliyle hoşuma gitti.

Sonradan Türkiye’deki sayılı bahçıvanlardanbiri olduğunu, bizim bankanın genel müdürününkine yakınaylık aldığını öğrendim. Sanırım o da benim gibiTuberosa’ların kokusundan hoşlanmazdı. Cihangir, onungizliden çiçeklerin çoğunu mağazalara sattığını, böylecepara yapıp köyünde çiftlik almaya hazırlandığını söylerdi.Cihangir neler söylemezdi ki...

Köpekten korkmamak gerektiğini, hayvanıngörünüşünün tersine pek uslu olduğunu Ahmet Ağa anlattıkapının önünde. Duraklamamı, şaşkınlığımı korku sanmışolmalı. “İş bu bahçeye girinceye kadar efendim,” diyordu.“Ondan sonrası Arap dokunmaz artık.” Geriye çekilip yolveriyor, bizi aşağıda, rıhtımda beklediklerini söylüyordu.

Ahmet Ağa arkamızda, yavaş yavaş servileringölgesinde büyük yolda ilerliyorduk.

Sağ yanda, uzakta camları güneşte parlayançiçek serini gösteriyordu Ahmet bana. Tuberosa’lar oradayetiştiriliyordu işte. Birçoğu küçük, cüce serlerin içindebüyürdü.

“Bu çiçek yalnız bizde yaz kış vardır,”diyordu Ahmet Ağa. “Kışın serleri ısıtıyoruz, toprak tohumdeğiştiriyoruz. Hanımefendinin çiçekleri boş kalmasın diyeelimizden geleni yapıyoruz... Bir de zordur bunların bakımıbey, bir zordur ama...”

Tuberosa’ların saklı olduğu serlere, ustacakesilip onarılmış kadife gibi parlak çimlere bakıyordum.Bahçe ilk bakışta kendi haline bırakılmış karışık bir ormangibi görünüyordu. Sonradan bu karışıklığın isteyerek,uğraşılarak ustaca yaratılmış olduğunu anladım. Hiçbeklenmeyen köşelerden adlarını bilmediğim renk renkçiçekler fışkırıyordu. Çamların o kadar çeşidini bir aradagörmemiştim. Cüceleri, makasla kesilmiş köşelileri, büyükyelpaze gibileri, yeşilden siyaha birçok renklileri vardı.Ben sordukça, Ahmet Ağa arkadan `Laricio, Parasol,Pyramidal’ gibi acayip acayip adlar sıralıyor, Ahmet,İngilizce, adamın çiçek, ağaç konusunda bilgiçlik taslamakiçin

bitkilerin adlarını yabancı dilde söylemeye bayıldığınıanlatarak açıkça gülüyordu. Ben de onunla gülüyordum. Onunkoluna girmiş, sıkı sıkı tutunmuştum. Sevinç mi, korku munedir bilmediğim bir rüzgâr esiyordu başımda. Yolunkenarındaki o ince yeşil servilerin narinliğine şaşıyordum.İlk defa ölümü düşünmeden bakıyordum onlara. Çiçeklerin bileorada ne garip adları vardı. Ahmet Ağa gösterip gösterip,“Yucca, Tritome, Balsamine, Zinnia,” diye hiç bilmediğimadlar söylüyordu. Eğleniyorduk, yabancı adları öyle hiçşaşırmadan çabucak söyleyişiyle...

Sonunda köşk göründü denize doğru. Sipsivriüçgen güzel bir çatısı vardı. Beyaz demirden bir de horoziliştirmişlerdi tepesine. Çepçevre dönen balkonları, danteldantel sarkan saçaklarıyla çok büyük göründü gözüme.

“Güzel, değil mi?” dedi Ahmet.

Sesi sevinçliydi. Işık Ailesinin övündüğü enönemli şeylerden birinin de bu köşk olduğunu sonradanöğrenecektim.

“Çok güzel,” dedim.

“Ağabeyim satın aldığı zaman bozmayakıyamadı, sığamayacaklarını da bildiği için iki tarafınaaynı stilde ekler yaptırdı. Göreceksin bak, içi tümüylemodernize edilmiştir. Sıcak soğuk hava tertibatı bile var.”

“Çok güzel,” diye tekrarladım.

Doğrusu da buydu. Bahçeye, ağaçlara,çiçeklere Latince, Fransızca bitki adlarını su gibisıralayan Ahmet Ağaya, her şeye bayılmıştım. Genzim Tuberosakokularıyla yanıyor, hafiften başım dönüyordu. Bütün gençlikhayallerim, inandığım düşünceler, yazarlar, kitaplarsallanıp yuvarlanıyordu servili, büyük yoldan aşağı. `Demek,demek,’ diyordum, `ben orada, bankanın tepesindeki küçükodada Hüsnü Beyin karşısında tozlanıp küflenirken, onunolmayacak ütopyaları, insanlık palavralarıyla uyuşukhayallere dalarken, böyle evlerde, böyle bahçelerdeyaşayanlar, keyif sürenler varmış. Ben Ticaret Kanununbilmem hangi sayfasını karıştırıp inanmadığım savunmalaragirişirken, savcıların önünde ter döküp bocalar, avukatarkadaşlarımın edepsiz bakışları karşısında kadınlığımdanutanırken, bunlar burada, bu cennet gibi yerde, benden,benim gibilerden habersiz, Tuberosa yetiştirip keyiflerinebakarlarmış.’ Gerçeğin bu olduğunu, insanlarınyoksul-varlıklı iki bölüme ayrıldıklarını, ortadakilerinsearalığa

sıkışmış kötü, faydasız bir kümeden başka bir şeyolmadığını ilk kez orada, o güzel bahçede anlar gibi oldum.Bir daha ne o bankaya, ne de mahkeme koridorlarına dönmemeyeyeminler ediyordum içimden. `Bir daha yoksulluk, ekmekparası, bir daha didinme, yorgunluk! Hayır, hiçbir zaman!’diyordum kendi kendime... `Demek hareme dönüş Macide Hanımkızım,’ diyecekti Hüsnü Bey. Evet hareme dönüş, kadınlığınbütün kahredici aykırılıklarını, aşağılaştırıcıyetersizliğini kabulleniyordum. Daha o kapıdan girdiğim andaboyun eğmiş, bütün varlığım, düşüncelerimle onlara doğruyönelmiştim çoktan.

Ahmet hafiften kolumu sıkıyor.

“Deniz tarafına geçelim de bak, negüzeldir,” diyordu.

Bahçeye, ağabeyinin harcadığı kucak dolusuparadan söz ediyordu. Kâzım Işık’ın İtalya’dan getirdiğibahçe uzmanı garip bir İtalyan, hiçbir şey yapmadan yangelip yatmış, tam bir yıl semtin kızlarını baştan çıkarıpkeyfine bakmıştı. Kâzım Işık, bahçenin Cap d’Antipe’de birzamanlar kaldığı villanın bahçesine benzemesi için su gibipara akıtmıştı.

Evin çevresini döndüğümüz zaman, KâzımIşık’ın bahçede daha ne güzellikler yaratmış olduğunugördüm. Evin önünden denize doğru bir renk cümbüşüdürakıyordu. Köşkün merdivenleri, geniş teraslar, aydınlık,bembeyaz göz alıyordu. Biraz daha ilerleyince denizin mavisiaçıldı önümüzde. Uzakta Adalar, çevrene yapışmış göründüler.Bir parmaklığın önündeydik. Aşağıda rıhtım, iskelebaşlıyordu. Küçük, ince, pek sevimli bir iskeleydi. Ucunabağlanmış sandallar, motorlar gördüm. Daha ötede güzel birkotra sularda beyaz bir kuş gibi sallanıyordu.

Rıhtıma eğilip baktık Ahmet’le. Renklişemsiyeleri, beyaz masaları, sol yandaki dantel danteloymalı beyaz oyuncak barı gördük. Hepsini gördük onlarınaşağıda. Yabancı dergilerde plaj ilanlarındaki resimlerebenziyorlardı. Benim için gerçek olmaktan uzaktılar. Orada,aşağıda güneşe karşı uzanmış keyiflerine bakıyor, beyazceketli genç bir garsonun verdiği içkileri içiyor, gülüşüpkonuşuyorlardı. Güzel mayoları, yanmış tenleri, umursamazçıplaklıkları karşısında giyimimden utandım.

Merdivenleri inerken onu hemen gördüm.Masalardan birinde adamlarla oturuyordu. Biz merdiveninyarısındayken başını kaldırıp baktı, sarı elâ

gözlerigülüverdi. Dünyaya meydan okuyan bir duruşu vardı. Yaşlı biradam bu, diye düşündüm. Ahmet'e benzemiyordu. Yanındakiadamlara birşeyler söyleyip kalktı yerinden, bize doğruyürüdü. Ahmet yavaştan belime sarıldı. Merdivenleri öyleindik.

Hasırların üzerine yayılmış güneşlenenler,masadaki adamlar kıpırdadılar. Başlar bize döndü.

Onun arkasından genç bir adam dahaseğirtmişti önümüze doğru. Ahmet, onların ikisini banagöstererek:

“İşte ağabeyim, bu da Cihangir,” dedi.

Cihangir, ağabeyinin gerisinde, beyaz, güzeldişlerini göstererek güldü. Gözlerinin mavisinde, ağzınınkırmızılığında insanı şaşırtan bir tazelik, kadınca, tatlıbir yumuşaklık vardı. Öbürüne gelince, sarı gözleri ciğerimiokumak istercesine üzerime dikilmişti. Biraz alaycıgülüyordu. Hoşuna gitmek, `Aferin, kardeşim iyi biriniseçmiş,' demesini sağlamak için yapmayacağım yoktu o anda.

Kardeşinin elini sıkarken gülüşü açılıverdi.

“Demek trendeki sevgili, bu küçük hanım,”dedi.

Alayı dokundu ikimize de. Gülemedikşakasına. Kardeşlerine benzemiyor, diye düşündüm, sesi birbaşka, gülüşü bir başka. İşte Kâzım Işık; karşımda yanmışgövdesi, sarı gözleriyle durmuş, gülen bu adamdı.Rahatlığına diyecek yoktu. Kim bu kadar varlıklı olsa böyledurur, böyle güler, diye küçültmeye çabaladım onu içimden.Keyifli keyifli gülerek uzandı, elimden tutuverdi.

“Gel bakalım gelin hanım,” dedi.

Biraz önce oturduğu masaya götürdü beni. İkiadam ayağa kalktılar. Biri Işık Yapı Şirketinin YönetimKurulundanmış. Kendini beğenmiş bir adamdı. Öbürü IşıkŞirketinin Genel Müdürü Mecdi Bey. Onun önemli bir mühendisolduğunu söylerken alay eder gibiydi Kâzım Işık.

İki adam da ondan çok daha gençgörünüyorlardı. Gözlerinde yorgun, yılgın bir anlam sezergibi oldum. Çabucak kalkıp gitmek istercesine

ilişmiştilerdemir koltuklara. Onların yanına oturttu beni. Rıhtımın öbürucuna doğru bakarak:

“Serra, gelsene buraya,” diye seslendiöteye.

Hasırların üzerinde ince esmer bir kadın,lastik bir top gibi fırlayıverdi. Peşinden öbürleri dekımıldadılar, çevremiz kuşatıldı bir anda.

Kâzım Işık bana dönerek,

“İşte bizim teyze kızı,” dedi.

Kızın çıplaklığından utanır gibi oldum.Kasıklarını ancak örten pembe donu, göğüslerinin uçlarınıkaplayan memeliğiyle durmuş pervasız gülüyordu karşımızda.Şöyle bir baktı bana, Ahmet’in yanına geçti, koluna giriponunla konuşmaya koyuldu.

“Bu da Şakir,” dedi Kâzım Işık. “Önemliadamdır. İstanbul’un dans ve pin-pon şampiyonu kendisi.”

Şakir, Serra’nın kocası, Ahmet’in kolejarkadaşıydı. Boylu boslu, sarışın bir adamdı. Kâzım Işık’ınalaylarına alışık olduğunu gösterircesine güldü. Onunpin-pondan, danstan, cazdan başka hiçbir konuyakarışmadığını, bu konulara bir karıştı mı da bir daha ucunubırakmadan coşup kafa şişiren bir geveze olduğunu sonralarıanladım.

Öbürlerini de tanıttı Kâzım Işık.Şakalaştığı bir Niniş Hanım vardı. Nermin Hanımın pek yakındostuydu. Kocası Ankara’da önemli bir işteydi. Yazları gelipyandaki köşkte oturuyorlardı. Kadının asıl adının Nedimeolduğunu, Villa Işık’ta herkese olduğu gibi, ona da bir aduydurulduğunu Cihangir fısıldadı yanımda. Suzan Hanım adındabir başkasını tanıttılar. Ona `Suzi’ diyorlardı. Taşlarabasmak pek ağrına gidiyormuşçasına balerinler gibiparmaklarının uçlarına basarak yürüyordu. Güzel kadındı.

“Sosyetenin meşhur seksapeli,” diye onunlada alay etti Kâzım Işık. Daha başka kadınlar, erkekler detanıdım. Birçoğunun adını, birçoğunun da yüzünü unuttumşimdi. Yalnız birbirinden güzel, parlak olduklarınıanımsıyorum.

Birçoğunun anlamını kavrayamadığımşakaların, alayların, bakışların yalnızca bana, benimkişiliğime dönük olduğunu sanıyordum. Utançlı, mutsuzdumaralarında.

Ahmet bir iskemle çekip yanıma oturmuştu.Garson renkli güneş şemsiyelerini bizim yana taşıyor,masaları yaklaştırıyordu. Teyze kızı peşini bırakmıyorduAhmet'in. Omzu omzunda, terli, çıplak eğilmiş tatlı tatlıbirşeyler anlatıyordu. Çirkinliği içinde güzeldi kız. Bademgibi çekik kara gözleri, biraz fırlakça bembeyaz dişlerivardı. İçlerinde en çok ondan hoşlandım.

“Ne tatlı şey! Değil mi?” diyordu KâzımIşık. Sevgiyle bakıyordu teyze kızına.

“Dünyanın en geveze mahlûku,” diyorduCihangir, “dedikodu faresi.”

Kâzım Işık'ın beni kanadı altına aldığıbelliydi. Cihangir de, gelip ayaklarımın ucuna uzanmıştı.Beyaz pike elbisem, kırmızı boncuklarım, utancımla güneşşemsiyesinin altında, aralarında kaskatı oturuyordum.Birşeyler yapmam, konuşmam, buzları kırıp eritmem, kendimibeğendirmem gerektiğini biliyordum. Ahmet'i kıskanıyordumbiraz teyze kızından. Oradakilerin benden çok güzel, hoşinsanlar olduklarını düşünüyordum. Şaşkındım biraz. Ahmet'inneden beni bulup seçtiğini anlayamıyordum. O pek beyefendikılıklı adamla, Genel Müdürüne birşeyler anlatan KâzımIşık'a saygılı, ürkek bakıyordum. Pantolonu ne kadarburuşuktu. Eski sandallar vardı ayaklarında. Yaşına göregençti. Dimdik duruyordu gövdesi. Herkes gibi bir adam, diyedüşünüyordum. Başkalığı neydi öbürlerinden? Başka olduğunuseziyordum. O konuşurken öbürleri içer gibi dinliyorlardısözlerini, baş sallıyor, kabulleniyorlardı dediklerini.Cihangir iskeleyi gösteriyordu bana. Nermin Hanımınkotrasıydı açıkta duran. Genç bir çımacı gidip gelerekbirşeyler toplayıp yerleştiriyordu kotrada. İskeleninucundaki kırmızı Chris-Craft'a gelince, ağabeyi yeni almıştıonu. Rüzgâr gibi uçuyordu denizde.

“Şimdilik cicisini çok seviyor, hiçbirimizevermiyor,” diye alay ediyordu Cihangir.

Tatlı konuşuyordu. Yakın bir arkadaş gibigülüyordu.

Boynuna taktığı ince altın zincire baktığımıgörünce anlattı: Bir arkadaşı armağan etmiş. Zincirin ucundasallanan şeyi gösterdi. Kıvır kıvır titreyip oynayan çokince, altın bir balıktı. Avucumu açmamı istedi. Eliminortasına bıraktı balığı.

“Ne hoş değil mi değişi?”

Tatlı tatlı gülüyordu. Balık avucumdankoluma kadar uzayan bir ürperti verdi değince etime. Nedenöyle güldüğünü, kırıttığını anlayamadım.

Kâzım Işık’ın ahbapları gitmek içinkalkıyorlardı. Genel Müdür de, öbürü de bana pekaldırmadılar. Serra’nın elini öptüler. Güzel çıplakkadınları saygılı selamladılar. Onlar gidince Kâzım Işıkgerindi, göğsündeki tüyleri kaşıdı. Sonra bana dönüp:

“Birşeyler yiyelim, içelim değil mi küçükgelin?” dedi.

İştah doluydu bakışı. Yutuculardan bu daişte, diye düşündüm. Onun iş olsun, sevda olsun, her şeyi odoymak bilmez iştahının saldırısıyla alt ettiğini,başarısının başlıca nedenlerinden birinin bu iştahtan ilerigeldiğini sonradan anlayacaktım. Kendisi de bunu gülerekaçıklardı her zaman.

Sesi kulaklarımda:

“Kül oluncaya kadar sevmek, insanları altetmek, hayatın zevkini, heyecanlarla sarsıla sarsılaçıkarmak. Önümüzde sıra sıra uzanıp giden atlamaçizgilerini, yılları bir anda aşıp nefes nefese deviripbitirmek... İştahla yaşamak ve doymadan, kocamadan ölmek.”

Yanımda durmuş:

“Ama ne sıcak,” diyordu. “Yoksa denize migirmeli daha önce? Size de bir mayo bulsalar. Ne oluyor?Nini hâlâ uyuyor mu Cihangir?”

“Yenge hanım zaten güneşten hoşlanmaz ki,”diyordu Cihangir. Ayağa kalkmıştı. O da geriniyor, denizebakıyordu. Suzan Hanım sarı bir ışık gibi süzülüvermiştiaramızdan. Rıhtımın öbür ucunda, kırmızılı yeşilli birtentenin altındaki pin-pon masasına doğru koşuyordu.Cihangir o yana bakıyordu.

“Pin-pon oynayacaklar,” dedi yavaşça.

Mavi gözleri Suzan Hanımın üstündeydi. Gençkadın saçlarını sallayarak topları havaya atıp eğleniyordu.

“Bütün sarışınlar böyledir,” dedi KâzımIşık. “Güneşten fazla hoşlanmazlar, hemen kızarır, terler,dağılıverirler. Bu da Nini gibi, bir bahane bulup güneştenkaçar hemen böyle.”

Cihangir dalgındı.

“Ne derseniz deyin güzel kadın, şeker gibi.”

“Biliyorum. Kocası öleli sizin hepiniz içinballanıp ağdalandı, tam lokma hani. İki milyon fena parasayılmaz tabii...”

Karşılıklı gülüyorlardı iki kardeş.

“Güç,” dedi Cihangir. “Kocası öleli dahagüç, yanına yaklaşanın burnuna gülüyor, para avcılarındankorkuyor...”

“Ben, senin gibi genç, güzel olsaydım,” diyeiçini çekti Kâzım Işık.

“Dünyayı yıkardım,” diye ekledi yavaşça.

Sonra bana baktı. Kahkahayı bastıbirdenbire.

“Kız şaşırdı, vallahi şaşırdı!”

Kıpkırmızı olduğumu sanıyorum. Gülmeyeçabalıyordum. Beni şaşırtmak için oyun mu oynadıklarını,gerçekten mi o kadar çirkin, açık konuştuklarınıanlamamıştım. Kâzım Işık:

“Daha çok şeyler öğreneceksin sen bizimaramızda kızım,” dedi.

Sözü değiştirip yemek konusuna atladıbirdenbire:

“Nefis şeyler yiyeceğiz bugün çocuklar.Mükemmel bir istakoz salatası önce. Sonra su böreği söyledimaşçıya. Bir de güzel vişne hoşafı. Ha, Cihangir ne dersin,hoşaf var mıdır acaba?”

Cihangir, ağabeyinin iştahına gülüyordu.

“Söyleyelim ağabey, yukarı, aşçıya telefonedelim.”

Bara doğru sesleniyordu:

“Haydi oğlum telefon ediver yukarı, vişnehoşafı istiyor beyefendi de.”

Garsonun barın üzerindeki beyaz telefonatelaşla sarıldığını görüyordum. Ahmet yanıma gelmişti.Arkamda duruyor, omzumu tutuyordu. İçimden, demek böyleymiş,diyordum, böyle yaşarlarmış bunlar Macide Hanım kızım.

Kâzım Işık sıkıntılı, kaşlarını çatıyordu:

“Eğer Nermin gene dünkü gibibekletecekse!..”

Nedime Hanım plaj çantasını almış, alacalıhavlu ceketini giymiş, acıktığını, öğlen kocasını telefonlaarayacağını söyleyerek kırıta kırıta uzaklaşıyordu. Cihangirsoruyordu ağabeyine:

“Gidip bakayım mı ağabey, uyandırsınlar mı?”

Fino köpeği, diye düşünüyordum. Sevimli, çoksevimli fino köpeği. Ahmet’in o kadar güzel olmayışına,ağabeyinin yanında öyle el pençe divan durup küçülmeyişineşükrediyordum. Çoktan kanat altından çıktığını, erkekolduğunu gösteriyordu davranışı. Hoşuma gidiyordu öyleolması.

Serra’nın alaycı bakışına aldırmadan uzanıpomzumdaki elini tuttum. Biraz kuvvet arıyordum o eldesanırım.

“Şunlara bak ağabey,” dedi Cihangir.

Kâzım Işık baktı.

“Nesi var onların,” dedi.

Cihangir gülüyordu. Kötüydü gülüşü. Ahmet, `parazit’ demişti, `tembel’ demişti, `güzel çocuk’ demişti.Tehlikeli olduğunu söylememişti onun. Çokça şımartılmış,sevilmiş küçük bir çocuğa benziyordu biraz. İşte ben buyum,kimse bana engel olamaz, karşı gelemez, diyordu mavigözleri.

Kâzım Işık, garsonun getirdiği birayıçekiyordu kafasına. Tepsiden aldığı bir başka bira bardağınıbenim önüme doğru sürüyor, Ahmet’e bakıyordu.

“E anlatın bakalım?” diyordu.

Karşılık vermemizi beklemeden Cihangir’edönüyordu.

“Yiyecek bir şey yok mu, söylesene yahu,getirtsene...”

Nedenini anlayamadığım bir gülüşlegülüyordu. Kardeşiyle evlenmemin umurunda olmadığınıgöstermek istiyor olmalı, diye düşünüyordum. Olaylailgisizliğini açıklar gibiydi biraz da. Garsonaseslenyordu.

“Haydi oğlum, tereyağı getir, sardin, zeytinbirşeyler getir şuraya...”

Pin-pon masasına doğru bağırıyordu:

“Çocuklar siz bira içmiyor musunuz?”

“Ben bir soğuk martiniyi tercih ederim,”diyordu Serra.

Kocası gündüz için fazla olduğu söylüyordu.Ama martini isteyen başkaları da vardı. Suzan Hanım daistiyordu. Cihangir de içecekti. Hatta Ahmet bile. Banakimse ne istediğimi sormuyordu. Daha dokunmadığım birabardağı kalkıyor, küçük yayvan kadehlerde soğuktan terlemişmartiniler geliyordu önümüze.

Serra’nın, Suzan Hanımın burunlarınıuzatarak iştahla içkiyi koklayışlarına, küçük havyarlokmalarını dişleyip yutuşlarına bakıp ben de onlar gibiyapmaya çabalıyordum. Boğazım tutuşmuş, kıpırtısızkalıyordum bir an. Onlar gibi gülüyor, içkinin hazırlanışınıövüyordum. Başım dönüyordu yavaştan. Dilimi, damağımıonarmak için çerez tabaklarında yiyecek aranırken, Cihangirbir başka kadeh sürüyordu önüme. Açıkça alay ediyordubenimle:

“Bunu birdenbire dikmek yok yenge hanım,yavaş yavaş...”

Kısacık mavi şortunu, eğilip eğilip yanmışteninde ince sarı çiçekler gibi açmış parlak tüyleriniseyredişini görür gibiyim onun. Kendini seven, kendinehayran biri olduğu belliydi. Ne türlü visleri olduğunu dahabilmiyordum.

Serra’nın hayatına tam zamanında girdiğimisanıyorum. İçini açabileceği bir dost bekliyormuş nezamandır. Benimle biraz da Pygmalion oyunu oynadığınısanıyorum. Beni yetiştirmeye, yeni yaşantıma ustacahazırlamaya, herkesi şaşırtmaya kararlıydı. Şu küçük avukat,Ankaralı kız! Madem ki Kâzım Ağabeyi beğenmişti, birşeylerolmalıydı bende. Biraz kıskanıyordu da. Kâzım Ağabeyinetutkundu, saklamazdı bunu. Gençler arasında aradığı

gibisinibulamamıştı. Bir zamanlar, çok gençken aradığını Ahmet'tebulduğunu sanmıştı. Ahmet güzel öpüşüyordu. Kimse kolunubükemezdi kolejde. Gücü, efeliğiyle ün salmıştı.

Bunları bana edepsiz edepsiz gülerekanlatırdı:

"Çeşmeler gibi ağladım Amerika'ya gittiğizaman. Budala ben! Ona benzeyen, öyle güzel, öyle kuvvetlibir oğlanla evlendim ve mutlu değilim."

Gerçekten de tembelliği bir yana, Şakir,Ahmet'e çok benzerdi. Her şeye çabucak kapılıp inanan biradamdı. Karısına da inanırdı. İyi yürekliydi. Eğlenmeyiseverdi. Karısına sevdalıydı, ondan kuşkulanmazdı. Serra'ysaaçıkça aldatırdı Şakir'i.

Kaymak Takımının parlak kılıfları bir birkayıp düşüyor gözlerimin önünde. Onları oldukları gibi,içten yaraları, kötülükleriyle çırılçıplak görüyorum.

Gene de içlerinde en iyisi Serra'ydısanırım. Beni sevdiğine, bağlandığına inanırım onun.Cihangir'e çok kızardı.

"O bir yılandır," derdi. "Dikkatli olmak,korunmak lazım. Acı çektirmek bir vis bu çocukta..."

Beni uyandırmak, beni Cihangir tehlikesindenkorumak için çabaladığını biliyordum. Cihangir'in kötüdüşkünlüklerine yabancı mıydı? Arkasından söylenip sonradanboynuna sıçraması, kollarını açması Cihangir'in sırlarınaduyduğu açlıktan mıydı? Kimbilir? "Sevmem onu, ama çamurubulaşmasın diye korurum kendimi," derdi.

Güneşin altında martinilerimizi içiyor,eğleniyorduk güzelce. Sarhoş olmaya başlıyordum. Eskisikadar çekingen değildim. Gösterişçi bunlar, varlıklıoldukları için neden korkacakmışım, diye kafa tutuyordum.Şakalarına açıkça gülüyordum. Cihangir elimi tutuyor, mavigözlerini süzerek başını sallıyor:

"Sıkılıyorsunuz açıkça Macide," diyordu."Martini de tuttu biraz galiba. Söyleyin ne yapayımeğlendirmek için sizi?"

Serra'nın kocası Şakir, Ahmet'e takılıyor,beni işaret ederek,

“Birader sen de girdin kapana sonunda,” diyebudala şakalar yapıyor, daha garibi Ahmet, onun sözlerinegülüyordu.

Bir ara Cihangir, anlatmaya koyuldu:

“Bir zamanlar ikisi de bizim teyze kızınaâşıktılar. İkisi de Amerika’ya gittiler. Bizim birader oradakabak yüzlü bir Amerikalıya tutuldu. “Gelmem, evleneceğim,buraya yerleşeceğim,” diye tutturmaz mı? Şakir koşa koşageldi, Ahmet döner de tekrar Serra’yla âşıktaşlık başlardiye peşine düşüp kızla evlendi. Çocukluk hikâyeleri bunlartabii. Ahmet sana daha önce anlatmıştır sanırım.”

Başka şeyler de anlatıyordu. Ağabeyinin,Ahmet’i askerlik bahanesiyle İstanbul’a çektiğini, Amerikalısevgilisinden uzaklaştırıp kurtardığını söylüyordu. Gözkırpıyor, kahkahalarla gülüyor, Ahmet’in çocuk yaratılıştaolduğunu, kolay sevdalanıp kolay usandığını açıklamaktançekinmiyordu.

Korkunçtu Cihangir. Ürktüğümü gizlemek içinağır ağır martinimi içiyordum. Kafam karmakarışıktı. Okadından bu kadına çabucak geçen bir uçarıya mı düşmüştüm?Kadehi tutan elimin titrememesine dikkat ediyordum. AhmetAmerika’daki kız arkadaştan söz etmişti. Serra’yla olan ilkgençlik sevdasını açıklamaktan ürkmüş olmalıydı. Ona sormalımıydım? Serra uzun siyah gözlerini süzerek gülüyordu.Ahmet’le şakalaşıyordu kırk yıllık arkadaşçasına. Cihangir,yüreğimi karıştırmıştı. Birçok kişiye oynadığı bir oyundu buonun. Başkalarının sevincine, mutluluğuna dayanamazdı. Bütünyaşamı kardeşlerini kıskanmakla geçmişti. Ahmet’inçalışkanlığını, başarılarını çekememişti. En büyükdüşmanıysa Kâzım Ağabeyiydi. Başlangıçta ona benzemek içingiysilerinden içtiği tütüne kadar birçok şeyini taklitetmişti. İş alanında yarı yolda kalmıştı. Tembelliği engeldiçalışmaya. Ancak kurnazlığı, gençliğinin, güzelliğininbüyüsüyle birşeyler yapabilirdi. Herkesin kendisine yanbakıp arkadan kuyusunu kazdığını sanırdı. Başkalarından öncedavranmak, kendisini gözleyen avcıyı vurmaktı amacı.

O gün orada yeni avını, beni almıştıpençelerine. Umutlarımı bir bir sarsıp yumrukluyordu.Gülüyordu bunu yaparken. Güzel mavi gözleriyle yüzümebakıyordu. Çevremizdekilere duyurmadan onları seriyordu birbir yere. Suzan Hanım mı? O isterik bir kadındı. Kocası oyüzden ölmüştü.

“Düşün şekerim, canı adamı istedi mi,toplantı, iş demez bürodan yatağına çağırırmış. Hem de gündekaç kez.”

Nedime Hanıma gelince bal gibi kocasınıaldatıyordu. Kocası benzeri ağır aksak, yorgun, büyükmemurları, işadamlarını çekerdi ağına. Son zamanlarda KâzımAğabeyine kırıtmaya başlamıştı, bu işler gözünden kaçmazdı.Salon bebekleriydi bunlar. Moda dedin mi yeşile boyarlardıkıçlarını.

Dedikoducu bir kadına benziyordu. Yarım saatönce tanıştığımızı düşünüyordum, başım dönüyordu. Denize,rüzgârda hafiften sallanan kırmızı motora, sandallarabakıyor, kendimi ondan çekip koparmaya çabalıyordum. Etimebatmış bir diken gibi acıtıyordu canımı varlığı yanıbaşımda.

Suzi dedikleri o güzel, zengin dul kurtardıbeni. Bize bakıyordu bir zamandan beri. Kavgacı bir seslebağırdı. Cihangir’e:

“Ne var, kimi fitliyorsun orada gene?”

Gülüyordu:

“Ah bu adam, ah bu adam! Siz bilmezsinizbunu!”

Cihangir kahkahaları atıyordu.

“Senin için ne iyi şeyler söylüyorum bilsen,gelin hanıma kızım. İstanbul sosyetesinin en güzel kadını,kraliçesi, âşığım ona ben diyorum...”

Kadının ipek mayodan fırlayan göğüslerine,ince beline, bacaklarına hayasızca bakıyordu. Öbürününbirdenbire rahatlayan yüzünü, oğlana kırıtışınıseyrediyordum. Ayağa kalkıyor, sarı güzel saçlarınıomuzlarına döküp sallıyor, deniz başlığını alarak nazlı,tembel kırıtıyordu:

“Benimle denize gelecek var mı?”

“İçki içtiniz şimdi, denize girilir mi?”diyordu Şakir.

“Ben içmedim içki,” diye gençlerden biriyaklaşırken, Cihangir koşuyordu:

“Ben içtim, ama geliyorum seninle. Canımfeda olsun sana şekerim.”

El ele gülüşerek uzaklaşıyorlardı. Başkagidenler de vardı. Kalabalık seyreliyordu rıhtımda.Cihangir’in, iskelenin merdivenlerinde bakışınıyakalıyordum. `Kadını götürüyorum, görüyorsun. Hem kızar,hem bayılır bana,’ gibilerden alayla gülüyordu. Biraz sarhoşolmalıydım. İnsanları ince bir sisin arkasında görüyordum.Olduğum yerde uçmak isteyen bir balon gibi hafiftim. Nesöylediğimi, ne yaptığımı bilmeden konuşuyordum. Partiyikazandığıma inanmaya çabalıyordum. Kâzım Işık zaman zamandönüp bana gülüyordu. Dünyanın en hoş insanıydı. Onusevmiştim. Öbürlerini de, hepsini. İçkimi yudumluyor,dibindeki yeşil zeytini dişlerimin arasında eziyor,mayhoşluğuna bayılıyordum.

Kâzım Işık ayağa kalkıp dikilmişti önüme.

“Yüzünüz kızardı sizin!”

Ahmet sıkıntılı gülüyordu.

“Alışık değil içkiye ağabey.”

Özür diler gibiydi sesi. Ayağa kalkıncahafiften sallandım.

“Başıma vurdu galiba.”

“Sıcakta öyledir,” dedi Kâzım Işık.

İskemlelerden birinin üzerinde durangömleğini aldı, sırtına geçirdi çabucak. Ahmet’in omzunavurdu yavaştan.

“Deniz havası iyi gelir ona.”

Ötekilere dönüp daha yüksek sesle haberverdi:

“Küçük geline yeni motorumu göstereceğim.Bir tur atar gelir, yemeğe yetişiriz.”

Serra, Ahmet’e anlatıyordu:

“Bu motora bayılıyor. Sen gördün müağabeyimin yeni Chris-Craft’ını?”

“Gel,” diyordu Kâzım Işık. “Ama önce şuradanbir telefon edeceğim.”

Elimden tutmuş çekiyordu.

Ahmet güneşin altında tasasız, sevinçligülüyor, işler yolunda gibilerden göz kırpıyordu. Elimielinden kurtarıp yürüdüm peşinden. Barın önünde benikarşısına dikip garsona istediği numarayı bulmasını söyledi.Bana bakmaya koyuldu. Yavaş yavaş kafamın dumanı dağılırgibi oluyordu. Kendime geliyordum. İçime dalan sarı gözleriuyandırıyordu beni. Gözlerimi kaçırmamalıydım; güçlü,umursamaz olduğumu görmeliydi. Sandığı kadar sarhoş dadeğildim.

Motora binmeyi, benimle yalnız kalmayı,Ahmet'ten, evlenmemizden söz açmak, hesaplaşmak için istemişolabilirdi. Kuruntu yemeye başlıyordu içimi. Vereceğimkarşılığı toplayıp çıkartıyordum. "Sevişiyoruz," diyecektim."Ahmet'i Amerikalı kızın elinden almak kolay, bendenalamazsınız," diyecektim.

Telefonda konuşmaya başlamıştı. Marsilya'yayükünü boşaltmadan dönen bir şilepti konu anımsadığıma göre.Karşısındakine kızıyor, bağırıyor, emirler veriyordu. Zamanzaman alıcının üstünden bana bakıyordu. Kızgın gözlerigülüveriyordu alayla. Bütün o konuşmanın benim içinolduğunu, kendini göstermekten hoşlandığını neredenbileceğim? Telefonu kapattığı zaman kahkahalarla gülüyordu.

"Korktun mu nedir sen!"

İskelenin üzerinde elimden tutmuşkoşturuyordu beni.

"Gel, gel kız. Şuraya bak, fevkalade değilmi?"

Hiçbir şey anlamadan, iskelenin ucundasallanan kırmızı motora bakıyordum. Miço kılıklı bir adamipleri çözüyor, motoru merdivenlere çekiyordu. Kâzım Işıkyaşından umulmayacak kadar çevikti, atlayıverdi motora,uzanıp beni de aldı yanına. Birdenbire fırladık ileri doğru.Dalgalar vurup vurup kabardıkça sular saçlarımı, giysimiıslatıyordu. Hayatımda ilk kez öyle uçup giden motorabinmiştim. Oturduğum yere yapışmış, dimdik durmaya, korkumuondan saklamaya çabalıyordum. Bağıra bağıra, motoruAmerika'dan getirttiğini, üç gün önce ilk denemesiniyaptığını, kotrayı artık bütün bütün karısına bırakacağınısöylüyordu.

İlk dakikada Suadiye'nin önündeydik. SonraBostancı, Kartal, Pendik... Uçuyorduk! Pendik Koyunda PavliAdasının önünde büyük bir kavis çizip döndük. Yavaş yavaşalışmaya başlıyordum. Bana kıyıda, ünlü

kişilerinköşklerini, bahçelerini gösteriyordu. Denize açılanlarıyaklaşıp korkutuyor, başka motorların yanından hızlageçiyor, ıslıkla hiç duymadığım Rumca garip şarkılarsöylüyordu. Arada bir dönüp kolumu tutuyor, yüzüme eğiliyor,beklenmedik bir kahkaha patlatıyordu.

“Korkmuyorsun artık değil mi? Yazıklar olsunsenin gençliğine kız. Koluma gir, bana tutun, yaprakdeğilsin ya uçacak! Meraklanma, devrilmez. Şu motorun güçlüçekişine bak!”

Başımı çeviriyor, kıyıları seyredalmışçasına ilgisiz görünmeye çabalıyordum. Kıyılargerçekten güzeldi. Yer yer yemyeşil çimlerle denize kadarinen bahçeler vardı. Kimi evler yıllarca önce türeyip kentisaran kübik yapıların en çirkin örnekleriydi. Aralarındabirdenbire, eski beyaz bir köşkün kulecikleri, kırmızı damıparlayıveriyordu. İnsanlar cıvıl cıvıldı denizde. Bıçak gibikesiyordu suları kırmızı motor. İçimde birşeyler büyüyor,açılıyordu. Kötülükleri, ölümü, hastalıkları, yoksulluğuaklım almaz oluyordu. Bu deniz her yanda masmavi, bu kırlarher yerde yemyeşildi. Uçuyordum ileriye, güneşe doğru.Gözlerim açılmış, yüzüm gergin, yaşadığım ânı yakalamaya,içime sindirmeye çabalıyordum.

Kâzım Işık:

“Sen ne korkak serçeymişsin yahu,” diyordu.“Yüzüne bak ne hale geldi! İşte dönüyoruz, hem bak, artıksahilden gidiyorum...”

Benim için her şeyin olup bittiğini o zamansöylemiş olsalar, `Saçma,’ derdim.

“Sen, bana abayı yaktın görür görmez kızım!Ben de ilk anda tutuldum sana. Kafalarımız karar vermedenönce gözlerimiz, ağzımız, burnumuz, kolumuz, parmağımızbirbirini istiyor, bekliyordu.”

Yavan buluyorum bu sözleri şimdi. Benimkişiliğimde romantik, evde kalmış genç kız saflığını,duygululuğunu sezdiği için bunları uydurmuş olabilir. Genede içimde birşeyler kabarıyor. Hınca benzer, acıya benzer,sevdaya benzer... Bana o sözleri söylerken parlayangözlerini görüyorum. Sımsıcak, sevecenlik dolu, iyilik dolu,istek dolu.

Rıhtıma yanaştığımızda, beni kucaklayıpçıkardı iskeleye.

“Yirmi dakika sürmedi gidip gelmemiz,” diyeövünüyor, çocuklar gibi gülüp seviniyordu. “Şunlara bak!”diye parmağını dikiyordu uzaklara. “Görüyor musun, orada,dubanın yanındalar. Bizim Cihangir işi ciddiye alıyor, gençdulun peşinde...”

Uzakta siyah, yuvarlak dubaya tırmanmayaçabalayan Suzan Hanımın sarı bonesi, mayosu parlıyordu.Cihangir yardım etmek, dubaya çıkarmak ister gibi kadınasaldırıp sarıldıkça ikisi birden denize düşüp bata çıkabağırıyorlar, çığlıkları, gülüşleri bize kadar geliyordu.Kâzım Işık motoru bağlayan çımacıya birşeyler söylüyor,paketini çıkarmış, sigara içmeye hazırlanıyordu. Banagelince, saçlarımı toplamaya, buruşan eteklerimi düzeltmeye,hafiften ıslanan kollarımı kurulamaya uğraşıyordum.

“Sen tabii sigara da içmezsin?” diyegülüyordu. Uzatıyordu paketini. “İç de dene bakalım. Busigaralar benim için hazırlanıyor, sert değil, göreceksin.”

Neden direniyordu içmem için?

Sonradan şöyle hayasız bir açıklamayaptığını anımsıyorum:

“Erkekler, sevdikleri kadınların yalnız oşeyi değil, daha birçok şeyi ilk kez kendileriyledenemesinden hoşlanırlar da ondan kızım...”

İskelenin ortasına, dudaklarıma iliştirdiğimsigarayı kaygısız, sevinçli yakışını görür gibiyim.Gözlerinde mutluluk parlıyordu. Dünyanın nimetleriniavuçlarında saklayan biri gibi ateşini uzatıyordu sigarama.

Sesi geliyor uzaklardan:

“Ben, sana yaşamasını öğreteceğim kızım!”

Anlatırdı:

“Bak kızım, bu sigarayı böyle rahatiçebilmek, şu nefis içkiyi keyifle yuvarlamak, böylesineateşle, hırsla sevişebilmek, birtakım budalaların parmağınınucunda oynadıklarını, senden korktuklarını görmek,başkalarının yapamadıklarını yapabilmek...”

Yaşamak, mutluluk bunlardı. Onun gibibirçokları için de böyleydi. Cihangir, Serra, Suzan Hanım,Nedime Hanım, Şakir hepsi aynı şeyin

peşindeydiler.Birbirlerini geçmenin yarışında didinip tükeniyorlardı.Varacakları yer umurlarında değildi. Başıboş gidiyorlardı.

Sigaralarımızı keyifle içerek yan yanayürüyorduk iskelenin üzerinde. Birşeyler değişiyorduyaşamımda, farkında değildim. Gülüyordu yanımda o. Saçlarınıarkaya atıp elleriyle düzenliyordu. Ellerine bakıyordum.Güneşten yanmıştı elleri. Uzun, ince, esmer parmaklarıvardı. Ellerinin çok güzel olduğunu düşünüyordum.

Öbürlerinin yanına vardığımızda Ahmet'etakılmaya koyuldu.

"Aman senin bu nişanlın ne korkak şey öyle!Ödü patladı batacağız diye. Canı ne tatlı kızın ama! Bir deutangaç, alıngan! Bak, bak gene nasıl kızarıp bozarıyor..."

Otuzunu geçmiş utangaç tazecik. Alay mıediyordu benimle? Kızıyordum içimden, "Nişanlın," demiştiAhmet'e. Nişanlı olduğumuzu kabullendiği anlaşılıyordu.

Ahmet sevinçliydi. Koluma giriyor.

"Korktun mu canım?" diye tatlı tatlısoruyordu.

Kâzım Işık, Serra'ya beni gösteriyordu.

"Pek şeker şey değil mi Serra."

Serra senli benli konuşmaya başlamıştı.Yanıma gelip omuz omza duruyor,

"Ay, sen benden daha uzunmuşsun Macide!"diye pek önemli bir keşifte bulunmuş gibi bağırıyordu.

Kâzım Işık acıktığını, artık kimseyibeklemeyeceğini söyledi. Önümüze düştü. Yabancılardağılmıştı, biz bizeydik. Ahmet'in eline yapışmış yürüyordumonların arasında.

Serra;

"Ben, sizin Ahmet'le eski ahbap olduğunuzu,Amerika'da tanıştığınızı sanıyordum," dedi.

"Amerika'ya hiç gitmedim," dedim.

“Ben gittim. Hiç de sevmedim. Londra’yı dasevmem. Nerede benim Parisim, o dükkânlar, o şıklık, oeğlenceler! Ama sizler, Anglosakson terbiyesi alanlar...”

Bu kez İngilizlere yamıyordu beni. Açıkçagülüyordum.

Hüsnü Beyin bulduğu övünme budalasıİngilizce öğretmeninin sözünü etsem, ne kadar şaşırırdıkimbilir.

Yukarıda Kâzım Işık’ın karısı Nermin IşıkHanımı bizi bekler bulduk. Sabahın en önemli olaylarındanbiri de bu karşılaşma oldu. Ön balkonu çevreleyensütunlardan birine yaslanmış, üzerimizden aşan garip birbakışla denizi seyrediyordu. Zübeyde Hanımefendide gördüğümresmine çok benziyordu. Yalnız biraz daha solgun, biraz dahayaşlıydı.

Yanımda Ahmet, yavaşça fısıldadı:

“İşte Nermin Yengem.”

Yaklaştığımız zaman yaslandığı sütundanayrılıp hafifçe gülümsedi.

Rıhtımda gördüğüm kadınlara benzemiyordu.Gerçek olmayan bir hayal gibiydi.

Merdivenleri çıkmamızı, yerindenkıpırdamadan bekledi.

Beyaz, ince elini, sedef sedef parlayanyuvarlak uzun tırnaklarını görür gibiyim. Elini ilk Ahmet’euzatmıştı. Tatlı bir sesle:

“Hoşgeldiniz Ahmet,” dedi.

Sonra bana bakıp gülümsedi. Solukdudaklarının arasında bir sıra beyaz küçük diş parlayıpsöndü. Gülüşü geldiği gibi uçuverdi yüzünden. Yavaşçauzandı, beni elimden çekip salona doğru götürerek sızlanmayakoyuldu:

“Kimbilir ne kadar acıkmışsınızdır! Herzaman benim geç kalkmamı bahane ederler bunlar, bir türlüdenizden yukarı gelmezler. Hele bizim Kâzım! O kendisiacıkmadıkça başkalarının acıkıp acıkmadıklarını umursamaz.”

Yanlara çekilip açılmış cam kapılardan köşkegirdik. Salonlar Tuberosa kokuyordu. Nermin Hanım da öyle.Ensesine düşen gevşek ipek sarı topuzundan, boynundan, heryanından hep o koku yayılıyordu çevresine. Başımı döndürdükokusu biraz. Öbürlerine baktım. Onlar alışmış olmalıydılar.Tasasız, yorgun, kendilerini renkli kılıflarla örtülü rahatkanepelere, koltuklara atıyorlardı.

Kâzım Işık:

"Aperitif aldık biz Nini," dedi. "Hemenyemeğe oturalım..."

Nermin Hanım elimi bırakıp yanımdanuzaklaştı. Kanepelerden birine iliştim. Gözlerimi, onunustalıkla boyanmış güzel yüzünden, yarı uykulu yürüyüşündenayıramıyordum. Giysisi, kokusu, biraz yorgun, alttan kısıkbakan yeşil gözleri gibi evi de bir başkaydı. ZübeydeHanımefendinin salonlarındaki gösteriş yoktu burada. Her şeyuçucu bir güzellikle hafiften parlıyordu. Tıpkı evin hanımıgibi. İnsana rahatlık veriyordu duvardaki resimler, açıkrenk eşyalar. O zamana kadar `snob' kelimesinin anlamı tamanlamıyla belirli değildi benim için. Yemek masasınıçevrelediğimiz, Nermin Hanımın karşısına oturduğum zamanbirdenbire içimden, `Çok snob bir kadın, gene de ne kadarhoş,' diye geçiriverdim.

Birtakım kişilerin her gün şölen sofrasındayemek yemekte olduklarını, o masanın kristallerine,gümüşlerine, çiçeklerine bakarken düşündüm. Genç bir garsonmasanın çevresinde pervane gibi dönüyor, beyaz saçlı, beyazeldivenli, beyaz ceketli pek efendiden bir başkası, uzaktanonu kolluyor, sırasında masaya yaklaşıp işe karışıyordu.

İnsanları seyretmekten o güzelim yemeklerintadına varamadım. Nermin Hanım Fransız mutfağından, Fransızşaraplarından hoşlanıyordu. Aşçının suflesini övüyordu. Banagelince, yediğimin ne olduğunun, nasıl yapıldığının farkındadeğildim. Kâzım Işık'tı sofrada en çok konuşan. Serra okadar içkiden sonra durmadan şarap bardağını havayakaldırıyor, yengesinin, ağabeyinin sağlığına kafayıçekiyordu. Şakir fazla iştahlı bir adamdı. Durmadanbaşgarsona işaret ediyor, yemekleri birkaç kez dahageçirtiyordu. Ahmet'e gelince o girdiği eve, oturduğumasaya, insanlara alışıktı. Sabahtan beri yaptığı gibigözlerini benden ayırmıyor, gülüyor, konuşuyor, sıkıntımıunutturmaya çabalıyordu. Nermin Hanım nazik ev sahibesirolünde sorular soruyordu: Ahmet ne zaman Ankara'dan dönmüş?

Trende karşılaşır karşılaşmaz sevdalanıp evlenmeye kararverdiğimiz doğru muymuş? Kayınvalidesi, Esvapçıbaşıdan,kuşlu kutudan hikâyeler anlatmışmış ona. Bir de bendendinlemek, benimle başbaşa konuşmak istermiş. Çalışan birkadının, genç bir avukatın hayatı ilgilendiriyormuş onu,öğreneceği şeyler varmış benden. Avrupa’da, kadınlararasında büyüyüp gelişen `emancipation’sunun bizde ne türlüyürüdüğünü bilmek istiyormuş.

Onun durumunda birinin Türk kadınınerkinliğiyle ilgileneceği aklımdan geçmezdi. Gizli birharemin görünmeyen kafesleri içinde erkinliğimizingösterişten başka bir şey olmadığını söylemeli miydim ona? Sorunun karşılığını beklemeden başka bir konuya geçiverdi.Serra’yla konuşmaya, benimle olduğu gibi nazik, tatlı bu kezonun kaçan aşçısı, terzisi, <tr-2>güneşte kalmasınınsağlığına faydalı olup olmadığıyla ilgilenmeye koyuldu. Dahasonra Ahmet’e, Şakir’e <tr0>döndü. Ara vermeden, karşılıkbeklemeden, kesintisiz konuşuyordu. Bir zaman sonra sesinindayanılmaz tekdüze akışından usanıverdim. Güzel yeşilgözlerinin durgunluğu, yavaş yavaş açılıp kapanan dudakları,sesi garibime gitmeye başladı. `Nesi var, herkes gibideğil,’ diye geçti içimden.

Hayatımın en sıkıntılı dakikalarını yaşadımo masada. Ayılmıştım. Ekşi, buruk Fransız şarabı hoşumagitmemişti. Bardağım dolu duruyordu önümde. İştahsızdım,sevincim, sarhoşluğumla uçup gitmişti. Yeniden pısırık,utangaç Macide olup kalıbımın içine büzülmüştüm. Serra’yabakıyordum. En çok ondan hoşlanıyordum. İpek bir bluzgiymiş, yarı çıplak masaya oturuvermişti. Islak, saçlarıensesine, boynuna dolanıyordu. Şarapları içtikçe gözleridaha kararmış, uzamıştı. Eski Acem minyatürlerinianımsatıyordu biraz. Tuberosa denilen çiçeklerin kokusubaşımı döndürüyordu. Köşe bucak onlarla doluydu. Odasında,banyosunda, saçlarında nasıl dayanıyor bu kokuya, diyeşaşkın bakıyordum Nermin Hanıma. Ben Tuberosa’lara,garsonlara, Serra’nın güzelliğine dalıp gitmişken,yanıbaşımda Kâzım Işık:

“Demek böyle. Birdenbire, kendi kendinizenişanlanıverdiniz?” deyiverdi.

Sonra Ahmet’in sesini duydum:

“Öyle oldu ağabey,” diyordu.

Masadakiler susmuş, başlar Ahmet’e dönmüştü.İlgilerini göstermekten çekinmiyorlardı artık.

“Ankara’dan vazgeç,” dedi Kâzım Işık.İzmir’deki barajın başına koyacağım seni. Amerikalılarlaanlaştık. Ortak çalışacağız. Yakın birine ihtiyacım varbenim orada.”

Gülerek beni işaret ediyordu:

“Nişanlın engel olmaz buna değil mi?”

“Engel olmaz,” dedi Ahmet. Sesi kararlı,durgundu.

“Hemen başlayabilir misin?”

“Haftaya Ankara’ya, Macide’nin annesinegitmeyi düşünüyorduk, dönüşümüzde...”

“Ama bu iş beklemez oğlum...” dedi KâzımIşık.

Sesi bana sertçe geldi.

“Gerekirse hemen başlar,” dedim.

Düşünceli baktı bana Kâzım Işık:

“Gelin güvey oyunundan, törenlerden vaz mıgeçiyorsunuz?”

“Vazgeçiyorum,” dedim.

Serra kahkahayı patlattı.

“Bravo kıza!” dedi.

Böreğini yemeye koyuldu Kâzım Işık.

Ahmet’e baktım. Sevinçli gülüyordu. İkimizde birşeyler kazandığımızı seziyorduk. İşler yolunagiriyordu. Zübeyde Hanımefendiyi kolayca baştan savmıştık.Kâzım Işık denen büyük belayı da aşmak yolundaydık.

İzmir işini Nermin Hanımın inceliphuysuzlaşan sesi unutturdu.

“Ne kötü, ne sıcak bir gün değil miçocuklar,” diyordu Nermin Hanım.

Yüzü çekilmişti. Mermer gibi beyazdı.Gözlerini, yorgun, uykulu biri gibi aydınlığa karşı kapatıpkıstığını gördüm.

Budalaca bir söz çıktı ağzımdan.

“Burası adeta serin,” dedim.

Serra:

“Tabii şekerim, sıcak soğuk hava tertibatıvar köşkte,” dedi.

“Kışın da mı burada oturuyorsunuz?” diyesordum.

Nermin Hanımın beyaz, ölü yüzü benden yanadöndü. Küçük, pembe gagası oynadı ilgisiz:

“Hayır, kışın Taksim’deyiz cicim.”

Yorgun, çok yorgun olmalı bu kadın, diyedüşündüm.

Kâzım Işık böreğinden birkaç çatal yemiş,tabağını iterek sigarasını yakmıştı. Karısına bakıyor, beni,masadakileri unutmuşa benziyordu biraz. Sıkıntılı, öfkeliydigözleri. Nermin Hanım da bakıyordu kocasına. Yorgun,gülümsüyordu.

“Görmüyor musun, bunlar hâlâ gelmedilercicim! Bu kadar deniz olur mu? Eğer beklemeye kalksaydık.”

“Beklemediğimize göre?”

“Dubaya tırmanamadılar belki hâlâ?” diyealay etmeye kalktı Şakir. Kimse gülmedi. Serra bile. NerminHanım o iniltili küçük sesiyle mırıldandı:

“Ama ben yemeğe hep birlikte oturulmasınıseverim. Cihangir de bunu bilir değil mi?”

“Yengeciğim, Cihangir `conquette’ peşindeşimdi...”

Bu kez Serra’ydı. Söyler söylemez pişmanolmuş gibi gülüp susuverdi. Kocası o saf, akılsız çocuktavrıyla sözü alıp götürdü:

“Cihangir olta atıyor zengin dula belli.”

Ahmet de karıştı söze. Şöyle dediğiniduydum:

“Bizim birader gene büyük balık peşinde. Heryaptığı adıyla uygun. Kaleleri fethetmesi, saldırması lazımbirşeylere zaman zaman...”

Kâzım Işık omuz silkiyordu:

“Değirmene saldıran Don Kişot misali,avucunu yalasın, öyle hinoğlu hindir ki o Suzi denen karı!Cihangir’in budalalığı da bizce malum olduğuna göre...”

Nermin Hanım telaşlanıvermişti:

“Cicim, cicim! Neler söylüyorsunuz!”

Beni işaret ediyor, masada yabancı olduğunuanlatmak istiyordu.

Kâzım Işık aldırmadan konuşuyor, kardeşiniyeriyordu. Onun bir parazit olduğunu, hiçbir işeyaramadığını anlatıyordu. Herkesin, hatta Ahmet’in bileCihangir’e düşman olduğu belliydi. Serra sözü kapatmayaçalışıyordu:

“Klasik hikâye,” diyordu. “Güzel, genç birdul, başıboş bir Don Juan!”

Kaygılı, sinirli bir gülüşle yengesinebakıyordu. Hepimiz ona bakıyorduk. Bana biraz daha beyaz,daha ince görünüyordu yüzü.

“Neler söylüyorsunuz,” diye Serra’ya sitemediyordu nazlı nazlı. “Macide Hanım şakalarınıza alışıkdeğil, sahi sanacak.”

Kâzım Işık sigarasını çekiştiriyor, dalgıngörünüyordu. Bütün bunlar umrunda değildi belli. Serra:

“Ağabeyim kendisi burada, ama aklı başkayerde,” diyordu.

Şakir övmeye koyuldu Kâzım Işık’ı. Herzamanki gibi büyük işler tasarlıyordu kafasında belli. Buduraklamalar, bu bir çeyreklik dalgınlıklar, kimbilir kimene milyonlara mal olacaktı gene. Budala budala gülüyordu.Kâzım Işık, Şakir’e küçümseyerek bakıyordu.

“İşin doğrusunu istersen şu anda uyumaktanbaşka bir şey düşünmüyorum,” dedi. “Ama şu kirpi engeloluyor, onu sizlere bırakıp gitmek istemiyorum...”

Böylece bana da bir ad bulmuş oluyordu.Herkes gülüyordu `Kirpi’ adına. Yalnız bendim kızan. Kimseyeönem vermeyen adama kızıyordum. Göz

kırpışına kızıyordum.Ahmet, ağabeyine yemekten sonra gidip yatmasını, bizim çokkalmayacağımızı, İstanbul’da işimiz olduğunu söylüyordu.Sonra dışarıda ayak sesleri oldu. Önce eşikte Suzan Hanımgöründü. Değişmiş, kısacık kırmızı bir plaj elbisesigiymişti. Sarı saçları omuzlarına dağılmıştı. Yanaklarıkızarmıştı. Gözlerinde, istediğine kavuşmuş mutlu bir gülüşvardı. Arkasından Cihangir gülerek girdi içeri. Onu eskiYunan tanrılarına, dans eden Faune’lara benzettim.Güzelliği, parlak gülüşü karşısında vurulmuşçasına şaşkınkaldığımı anımsıyorum. Bizler gibi sıradan bir yaratıkdeğildi. Mavi gözlerinin pervasızlığında bir büyü vardı.Arkadan vuran güneş ışığında altın tozuna batmış tunçtan birheykeli andırıyordu. Tehlikeli güzelliğiyle hepimizişaşırtmak istercesine bir zaman gülerek durdu eşikte. SuzanHanım, o ince topuklarının üzerinde sallanarak yaklaştımasaya, Nermin Hanımın arkasında durdu, sarıldı yavaşçaomuzlarına. Yanaklarından koklar gibi öpüyor.

“Affedersin hayatım,” diyordu. “Geç kaldıkbiraz. Ne oldu biliyor musun? Farkına varmadan sahildenuzaklaşmışız. Kramp girdi ayağıma. Eğer Cihangir olmasaydı,yardım etmeseydi...”

Nermin Hanımın yanındaki boş iskemlelerdenbirine oturdu. Ekmekleri ufalayıp ağzına atıyor, hepimizetatlı tatlı gülümsüyordu. Merakla seyrediyordum onları.Serra’yı, Suzan Hanımı, Ahmet’in yengesini, hepsini birazkıskanıyordum sanırım. Onlar gibi güzel, umursamaz ve öylegörgülü olmak için neler yapmazdım ki...

Suzan Hanıma bakıyordum. Tabağınıdeğiştiren, şarabını koyan başgarsona eski bir tanıdık gibigülüyor, tatlı bir teşekkür savuruyor, küçük ağzınılokmalarla doldurup şarapla dudaklarını ıslatıp karnınıiştahla doyuruyordu. Kirpiğinden dudağının boyasına kadarher şeyi yerli yerindeydi. Omuzlarına dökülen saçlarındabile usta bir dağınıklık vardı. Cihangir’e gelince, NerminHanımın öbür yanına geçmiş oturmuştu. Gülerek yengesinebirşeyler anlatıyor, Nermin Hanımın yüzünün yavaş yavaşgevşeyip rahatladığını, koyulaşıp tatlılaşan yeşil gözlerinigörüyordum. Yeniden konuşma canlanıyor, şakalar başlıyor,kahkahalar, küçük, şıngırtılı çatal bıçak sesleri arasındayükseliyordu. Biraz önce üzerimize çöken ağırlığın,kötülüğün bir kuruntu olup olmadığını soruyordum kendikendime. Mutlu insanların arasında değil miydim? Şu Yunantanrıları gibi güzel adamın gülen çocuk gözleri; anneminince boyunlu çeşmibülbüllerini

hatırlatan hayal gibi kadın;kımıldayışı, gülüşü, bakışı ve her davranışıyla gücünü, oevin, o insanların sahibi olduğunu gösteren Karunlar gibizengin Kâzım Işık, hepsi eşi görülmemiş kişiler değil miydi?O zamanlar biri gelip kulağıma, o insanların büyük emekler,inatlar, çabalamalar uğruna elde ettikleri parlakgörünüşleri gibi, mutluluklarının da gösterişten başka birşey olmadığını söyleseydi inanır mıydım?

İçimde bir ses: `Senin onlardan ne farkınkaldı?' diyor. Ellerimi hafiften kabaran karnımın üzerinekavuşturuyorum. Cumbanın içinde ıslak, karanlık caddeyekarşı yapayalnızım. Ankara'ya geldim geleli büyük çapraşıkbir duygu kavgasıdır sürüp gidiyor içimde. Yorgunum, çokyorgunum üstelik.

Nermin Hanım karşımda, Cihangir'le SuzanHanımın arasında oturuyordu.

"Bir şey değil, yemekler soğudu," diyordunazlı nazlı. Cihangir uzanıp onun elini öpüyordu bileğinden.Kimse aldırış etmiyordu ikisinin sokuluşlarına, fısıltılıkonuşmalarına, Nermin Hanım, Cihangir'e açık yakasınındüğmelerini kapatmasını işaret ediyor, beyaz ince eliniuzatıp boynundaki ince zinciri, altın balığı gömlekten içeriatıyordu. Gülüyordu Cihangir. Kırıtarak bakıyordu yengesine.Sağlam, güzel, erkek görünüşünün altından dişice sırıtıvereno kırılıp dökülmeler, nazlı gülüşler, süzgünleşiverenbakışlar şaşırtıyordu beni. Bir şeyi hem gizlemek, hem açığavurmak isteyen sinirli, kıpırtılı görünüşüne ne anlamvereceğimi bilemiyordum. Sonradan onun daha şaşırtıcıdavranışlarını da gördüm. Kadınlarla bir kadın gibi dedikoduyapmasına, coşup `kardeşim, hayatım' diye sesini incelterekkonuşmasına, sürdüğü ağır kadın kokularına alıştım zamanla.Giyinişi bile kimselere benzemezdi. Renkli, parlakkumaşlardan seçerdi giyeceklerini. Boynundan balıklı altınzincirini hiç çıkarmaz, elmaslı yüzükler takardı küçükparmaklarına. Zaman zaman bir coşkunluk alırdı onu. Sonratoparlanırdı birdenbire. Marquie de Sade'ın, Genêt'ninkitapları yok olurdu ortadan. Bakışı keskinleşir, yürüyüşüdeğişir, evin içinde bir panter gibi çevik, tehlikelidolanmaya başlar, mavi gözleri gizli bir tasaylagölgelenirdi.

"Kadın ayartacağı zaman kılıf değiştirir,"demişti Serra bir gün. "İki taraflı işleyen bıçak gibidir okediciğim. Ne zaman ne yapacağı, neyi istediği belli olmaz."

Çirkin gülüşünü görür gibiyim. Teyze oğlununne mal olduğunu bilmemi istiyordu. Belki beni uyarmak için,belki şaşkınlığımla eğlenmek için!

Yemekten kalktığımız zaman Kâzım Işıkuyumaktan vazgeçtiğini, bizimle konuşmak istediğini haberverdi.

Nermin Hanım o nazlı, küçük kız sesiylesöylendi biraz:

“Cicim sen aklına geleni yapıyorsun, dahakahvelerimizi içmedik biz...”

“Hiç olmazsa burada protokolü bırakalımNiniciğim. Rica ederim.”

“İzin verirsen ben salonda kalacağımmisafirlerimle öyleyse...”

Sesi titriyordu Nermin Hanımın. Kendini birkoltuğa atıp hıçkıra hıçkıra ağlamasından korktum. Bizüçümüz yandaki çalışma odasına yürürken, gözleri buğulubuğulu baktı arkamızdan...

Girdiğimiz odanın panjurları yarı inikti.Parkelerin üzerinde güneş ışıkları oynaşıyordu. Duvarlarıboydan boya kitaplıktı. Matisse, Dufy, Picasso gibi ünlüressamların resimleri çarptı gözüme. Sahici olupolmadıklarını sormaya utandım. Pek de iyi etmişim. Merakımıanlamış gibi gelip yanıbaşıma dikildi Kâzım Işık. Karısının,Fransız Elçiliğinde sanattan anlayan bir Fransız ahbabıvarmış. Bir kış Paris’te buluşup onunla seçerek almışlarresimleri. Kurumla, “Bir servet ödedik bunlara,” diyordu.Benim bilmediğim, duymadığım Miro, Karneski gibi adlarsıralıyordu. O zamana kadar benzerlerini yalnız sanatkitaplarında gördüğüm, tunçtan, taştan primitif heykellerdağılmıştı şuraya buraya. Sarı tahtadan eşyaların sağlam,sadeydi görünüşü. Onları İsveç’ten getirdiğini anlatıyordu.Kitaplığın bir gözünü açıyor, içkiler, bardaklarçıkarıyordu.

Ahmet sevinçli fısıldıyordu yavaştan:

“Ağabeyim övünmeye başladı, sendenhoşlandığına işarettir bu.”

İçki kadehlerini ellerimize verip ikimizi,iki yanına, kurşuni, kadife kanepeye oturtuyordu. KâzımIşık:

“Gelin Hanım,” diyordu bana. “Kirpi,”diyordu. Çekingenliğim, durgunluğumla alay ediyordu. Uysal,yumuşacık oturuyordum yanında. Tabakasını uzatıyordugülerek. Günün ikinci sigarasını yakıyordum.

O güzel evde, o yarı karanlık kitap odasındabir kötülük dolaşıyordu. Seziyordum. Dışarıdan gülüşmelergeliyordu. Cihangir’in sesi seçiliyordu kadın kahkahalarınınarasında. Karşımda, şöminenin üzerinde sarı çiçeklerparlıyordu. Derinden derine Tuberosa’lar kokuyordu. İki adamişten, Ege yöresindeki barajdan, Amerikalıların yardımındansöz ediyorlardı. Yüzbinleri aşan dolarlardan milyonlukyatırımlara atlıyorlardı. Kâzım Işık, istediği krediyi çokgören bir banka müdürüne küfrediyor, neden bir türlü Avrupaiçalışamadığımızı soruyordu. “Çünkü bu millet değişmez, bumillet tembel, bu millet cahil,” diyorlardı. Kâzım Işık işyaptığı Fransızları anlatıyor; Ahmet, Amerikalıları göklereçıkarıp övüyordu. Kadın olduğum için konuşmanın kenarındaunutmuşlardı beni. Zaman zaman sigaramı yakıyor, boşalankadehimi alıyor, duvardaki çiçek resmini nasıl bulduğumusoruyor, güneşten korkmazsam panjurları, kapılarıaçabileceklerini söylüyorlardı. Ne kadar dikkatli,naziktiler!

“Öyle değil mi?” diyordu Kâzım Işık. “Biz budeğil miyiz?”

Hüsnü Beyin öfkeli sesini duyuyordum. “Bizbu değiliz,” diyordu Hüsnü Bey. “Büyük bir milletiz.Hırsızları, yobazları, geriliği yeneceğiz, uyanacağız,uyanmamız gerekir!”

Kâzım Işık’ın gözleri öfkeyle parlıyordu. `Avrupaiydi’ o, çalışkandı. Kendisini iş başına koymuşolsalar, projelerini, kurduğu tesisleri kösteklemeselerneler yapardı! Dünyayı düzenleyecek gücü vardı.

Kahve anarşisti, küçük dostlarımıdüşünüyordum ben. Sıfırdan başlamak, yeni bir devrim açmak,birlik, beraberlik! Bütün umutlar sönüyordu içimde. KâzımIşık’ın sesi sıcaktı, inandırıcıydı. Onun gözlerinebakmaktan, onu dinlemekten hoşlanıyordum. Budala bir gülüşaçılıyordu dudaklarımda. Vücudum gibi istekli, sıcak,yumuşak bir gülüş.

Nasıl, nereden sözü getirdiler nişan işine,pek anımsamıyorum. Kâzım Işık omzumu okşuyor, beni pekbeğendiğini açıklıyordu. Eğilip gülüyordu yüzüme. Kızaranyanaklarımla, parlayan gözlerimle eğleniyordu. İzmir işinianlatıyordu: Amerikalılar bir haftadan beri yerindeyoklamalara, keşiflere başlamışlardı. Onların yanınagönderdiği iki genç mühendisten umutlu değildi. Ahmet yardımedebilirdi kendisine. Pek parlak sonuçlar verecektiçalışmaları. Bana bakıyor, gülüyordu alayla:

“Eğer bu küçük hanım, bu Kirpicik sabırlıolabilirse, seni birkaç gün için bize bırakmayıkabullenirse...”

Karşılık beklemeden kendince yolunakoyuyordu işleri. En çok on günlük bir şeydi İzmir’dekiaraştırmalar. İstanbul’da kalır beklerdim Ahmet’i. İzmirdönüşü doğru Ankara’ya gider, evlenirdik. Alaturkalıktanvazgeçmek, pratik olmak gerekti. Ankara’da kısa bir nikâh,ver elini İzmir. İşte yapmamız gereken buydu. Baraj işikesinleşirse bir zaman için İzmir’e yerleşmeyi bile gözealmalıydık.

Ağabeyini dinlerken coşup gülen Ahmet’insaf, mavi gözlerine bakıyordum. Elimi tutup sıkıyorduyavaştan. Onun sözlerini tekrarlıyordu: İki hafta neydi ki,göz açıp kapatıncaya kadar geçerdi. İstanbul’da yazı uzatmışolacaktım biraz. Artık yalnız değildim. Ağabeyi vardı,yengesi, Serra vardı...

Nasıl isterlerse öyle olacaktı. Ağabeyi bunudaha iyi biliyordu. Rahat rahat gülüyordu karşımda.Tanışmamızın, İzmir yolculuğunun, nişanın şerefineiçiyorduk. Kâzım Işık, bize düğün armağanı, Amerikayolculuğunun biletlerini vereceğini söylüyor, balayımızıAhmet’in pek sevdiği New York’ta geçirebileceğimizimüjdeliyordu. Amerikalılarla baraj işi yürürse oradaAhmet’in incelemeler yapması, birkaç ay kalması gerektiğinianlatıyordu. Ahmet’in bir ayağa fırlayışı, “Vallahi müthişadamsınız ağabey!” diye New York müjdesini sevinçle, coşkunbir karşılayışı vardı.

Ağabeyinin ustaca gözlerimize serdiği güzelhayallerle yollarımızın ayrılmakta olduğunu neredenbilecekti o. Yola çıkmadan ayrılık başlıyordu. O salondabaşbaşa konuşur, Kâzım Işık’ın ağına usulca kayıp düşerkenuzaklaşıyorduk birbirimizden. Ahmet’e bakıyordum. Elimitutan eline, gözlerime gülen gözlerine... Nadia’nın evindeiki haftayı düşünüyordum. Anneme yazacağım yeni mektubukuruyordum. Onlar, iki kardeş İzmir yolculuğunun tarihinikararlaştırmışlardı bile. İki gün içinde gitmeliydi Ahmet.Biletini aldırmak için büroya telefon etmesini söylüyorduKâzım Işık. Konuşmasının bittiğini anlatmak ister gibi ayağakalkmıştı.

“Haydi çocuklar, gelin gidelim ötekilerinyanına...” diyordu.

Hemen mi? demek istiyordum onlara, bu kadarçabuk mu?

Ahmet elini uzatıyor, kaldırıyordu kanepedenbeni. Ahmet'in koluna girmiştim. İçimden ağlamak geliyordu.Bir şey bozulmuş, günlerdir kurduğum, alıştığım bütünhayaller tersyüz olmuştu. Yorgundum üstelik. Başım dönüyorduhafiften.

Onları terasta bulduk. Kimi uzun hasırkoltuklara uzanmış, kimi ayakta konuşuyorlardı. Bahçeyedoğru açılan güneşliğin altında yüzlerinden renkli ışıkdalgaları akıyordu. İçki bardakları vardı masalarınüzerinde. Onlar da içmişlerdi. Cihangir, Suzan Hanımın yarıuzandığı şezlongun yanında ayakta duruyordu. Suzan Hanımınaçık bacaklarını, yayılmış vücudunu seyre dalmanın tadınakapılıp kendini unutmuşa benziyordu. Bizi görünce de bozmadıduruşunu. Gözleri Suzan Hanımın gözlerinde:

“Ah öyle uykum var ki,” diyordu. “Serin biryatak, gölgeli bir oda, öyle güzel uyunur ki şimdi...”

Bizden önce ne konuşuyorlardı bilmem. Serrakızmışa benziyordu. Sert bakıyordu Cihangir'e.

“Odan yukarıda, neden gidip yatmıyorsun?”diye sorduğunu duydum yavaşça. Aldırmıyordu Cihangir. Bizebakıyordu gözucuyla.

“Sizin üçlü kumpas ne meyve verdi bakalım?”

Mavi gözleri yarı kapalı, alttan alta hain,alaylı gülüyordu.

“Biz burada meyve vermeyecek tohumlarekiyoruz.”

Hepimiz onu unutmuştuk. Geride, uzunkoltuklardan birinde, başı pembe ipek bir yastığa dayalıuyukluyordu. Birdenbire kalktı. Birdenbire bağırdı:

“Ama yeter, yeter artık!”

Sıçradım korkuyla. Kâzım Işık'ın öfkekapladı yüzünü. Serra telaşlandı. Suzan Hanımtoparlanıverdi. Cihangir'e gelince, ilgisiz, biraz alaycıbakıyordu yengesine. Ahmet'in eli sıkıca elime yapıştı.İkimiz geriye çekildik. Kâzım Işık, karısının yanınayaklaştı.

“Ne oluyorsun gene?”

Elini uzattığını, sonra dokunmaktan iğrenmişgibi geri çektiğini gördüm. Serra'ya emredercesine:

"Götür onu odasına!" dedi.

Serra birşeyler söyledi. Duymadım nedediğini. Nermin Hanıma bakıyordum. Nermin Hanım elleriniyüzüne kapatmıştı. Kocasının sesini duyunca açtı ellerini.Gözlerini gördüm. Renkleri solmuştu gözlerinin. Beyazhalkalar vardı bebeklerinde. Korkuttu bakışı beni. Kalktıyerinden. Sönük bir sesle:

"Geçti, geçti!" dediğini duydum.

Serra'nın koluna yaslanıp çıkıp gittisalondan.

Ahmet'le benim işimiz de bitmiş olmalıydıorada. Bizi iskeleye bırakması için arabayı garajdançıkarmalarını söyledi Kâzım Işık. Mavi giysili, mavikasketli şoför kapıyı açtı saygıyla önümüzde. Saim Efendiyio gün tanıdım: İnsana görmeden bakan, saygılı, silik yüzlübir adamdı.

Kâzım Işık bahçeye kadar geldi peşimizden.Araba, açılan büyük demir kapıdan süzüldü dışarı. Arap,parmaklıklara sarılmış, havlıyordu. Ahmet, omzu omzumda elsallıyordu ağabeyine.

Çam ormanlarının içindeki o güzel, büyükevin, sarışın başı, pembe ipek yastıkta, ağlamak için yalnızkalmayı bekleyen ince, beyaz kadının; dişi bakışlı güzeladamın, onların hayalini götürüyordum gözlerimin içinde.

Ahmet, şoföre duyurmaktan korkar gibikulağımın dibinde:

"Oh kurtulduk!" diyordu. "Ben yakınlarımıunutmuşum, şimdi düşünüyorum da."

Başımı arkama yaslamıştım. Gözlerim şoförleoturduğumuz yeri ayıran cam bölmede şaşkın susuyordum. Elimcansızdı, onun elinde. Yüreğime kadar uyuşmuştum. Ondanayrılmak, kaçıp gitmek, yalnız başıma odama kapanmak, bütünolanların üstüne, hatta onun üstüne örtüleri çekip uyumak,unutmak istiyordum.

Ahmet:

“Vah yavrum vah, öyle yoruldun ki bugün,”der demez birdenbire ağlamaya başladığımı anımsıyorum.

Gülseren’in getirdiği kahve çoktan soğumuş.Oda karanlık, caddede ışıklar yandı. Hüsnü Beyin kırmızıkilimden yastıklarına yaslanıyorum. Soğuk kahvenin tadıkötü. Telveler boğazıma bulaşıyor. Geniş soluklar alıyorumaçılmak, kendimi bulmak için.

Aşağıda tıkırtılar var. Gülseren’in hafiftengülüşü, köpek havlamaları, sonra merdivenlerde ayak sesleri.Kediler, köpekler ondan önce doldular odaya. Eşikte göründüHüsnü Bey. Tatlı tatlı gülümsüyor. Gülseren, elinde kocamanbir uçurtma girdi peşinden içeri. Kuyruğunu kaptırmamak içinuçurtmasını havada tutarak hayvanları dışarı kovalıyor.

Hüsnü Bey pabuçlarını terlikle değiştirmiş,kırmızı kordonlu, çuha ev ceketini giymiş. Yaklaştı, oturducumbanın öbür ucuna.

“Kız ne zamandır uçurtma diye tutturmuştu.Aldım bir tane bugün...”

Gülseren, uçurmasını övünerek uzatıpgösteriyor.

“Yarın,” diyor, “yağmur durursa arkadakikırlıkta çocuklarla gidip uçuracağız hep birlikte...”

Hüsnü Bey başını sallıyor. Sevincinisaklamak ister gibi ellerini açıp dudaklarını büküyor.

“Vallahi Macide Hanım kızım, benim yaşımdaadamlar var çocuklarıyla uçurtma uçuran orada.”

Işıkları yaktı Gülseren. Uçurtmasınıyerleştirdi bir yana, aşağı indi. Yemek hazırlayacakmış.

Işık altında yüzü, yaşından da kocamışgörünüyor Hüsnü Beyin. Yorgun gözleri Gülseren’in çıktığıkapıda. Uçurtmaya bakıyorum. Kızı, kırlarda kendisi gibigençlerle koşuşurken, cilveleşirken görür gibi oluyorum.Annem, Gülseren’in, genç marangozu, Hüsnü Bey yokken evealdığını söylüyor. Olanları sezer mi Hüsnü Bey? Gülseren’isever mi erkekçesine? Kıskanır mı kızı genç marangozdan?

Yavaşça kalktı yerinden ihtiyar dostum.Çantasını getirdi. Açtı.

“Bakın Macide Hanım kızım, İstanbul’dandergiler geldi.”

İkimizin de çok sevdiğimiz bir şairin yenikitabını koydu önüme.

“Klasiklerden son çıkanları göndermişler.”

Aşağıda Gülseren şarkı söylüyor. Gözlerinigözlerimden kaçırıyor Hüsnü Bey. Sesi tasalı biraz.

“Gene iyi değilsiniz Macide Hanım kızım.Mektup mu geldi, yeni bir haber mi var?”

Kulağı aşağıda. Gülseren’in şarkısınıdinliyor Hüsnü Bey belli etmeden. İnsanlar kendi dertleri,tasaları, sevinçleriyle her biri ayrı yerlerde. Uzak, uzakinsanlar birbirine...

İlgisini kendime çekmek, kadınca birkıskançlıkla Gülseren’den alıp koparmak istiyorum HüsnüBeyi. Söyleyiverdim birdenbire:

“Çocuğum olacak hocam!”

Belli belirsiz bir karışıklık oldu yüzündeHüsnü Beyin. Doğruldu, gidip masanın üstündeki lambayıyaktı. Geldi karşıma oturdu. Gülmeye çabaladığını görüyorum.Biraz zor çıktı sözler dudaklarından.

“Daha iyi ya Macide Hanım kızım, daha iyiya!”

Ayağa kalktım. Oynadığımız oyundan bezginbakıyorum ona. Beni oyalaması hoşuma gitmiyor. O daöbürlerine benzeyecek, o da yalanların, tatlı avutmalarınadamı olup değişecekse? Beni anlamasını, öfkemi görmesiniistiyorum.

“Nasıl daha iyi oluyor hocam?”

“Yüreğinizi bir şeye vermeniz gerekmez miMacide Hanım kızım?”

Şaşkın bakıyorum yüzüne.

“Sizin yaratılışınızda bir kadın sevmedennasıl yaşar? Hem bütün olanlardan sonra...”

Gözlerimdeki alaya aldırmadan durgun,inançlı söylüyor:

“Siz daha onu görmeden sevmeye, yüreğinizivermeye hazırdınız. Bekliyordunuz siz zaten. Coşkunca,alabildiğine... Anladınız mı ne demek istiyorum? Şimdi deöyle... Şimdi de bekliyorsunuz. Öbürü içinizde büsbütün ölüpgittiği zaman...”

Zavallı dostum benim. Hüsnü Beyden de umudukesmek gerekecek sonunda. Onu nasıl aradığımı, nasılsevdiğimi anlamıyor Hüsnü Bey. Dediği gibi zamanlayüreğimdeki ateşin sönüp her şeyin yoluna girebileceğineinansam...

V

Karar verdim: Hayatımı düzene koyacağım.Hüsnü Beyin dediği gibi çocuğu düşünüp babasını unutmakgerek. Bu sevdadan kurtulmak gerek.

Sabah örtüleri öfkeyle atıp onu düşünmemekiçin fırladım yataktan. Odamı topladım. Islık bile çaldım.Cihangir'in Fransızca şarkısı takılıp kaldı dudaklarıma.“Mutlu sevda yok bu dünyada,” diye mırıldanırken kendimegeldim. Yemekte iştahla olmasa bile lokmaları çabuk çabukçiğneyip yutmaya koyuldum. Annem pek sevindi zavallıcık.Hele eliyle yaptığı börekleri geri çevirmediğimi görüncecoştu. Kalktı yerinden, gelip sarıldı, yağlı ağzıyla öptüyanaklarımı. Buna bile ses çıkarmadım.

İnsanları sevindirmek ne kolay sırasında.Yıllardan beri böyle öpüşmediğimizi düşündüm annemle.Duygularını gösteri haline getiren insanlardan hoşlanmam,gene de bir garip rahatlık indi içime. Birine çaresizliğimisöylemek, birinin göğsüne kapanıp ağlamak, bununözlemindeyim sanırım. Dayanmak için yürek gücü ararken, enküçük nedenlerle bulanıp çöküveriyor içim böyle işte.

Çocukluğundan beri kendi düğümlerimi kendimçözmeye alışmışım. Bu kez de öyle olacak. Bu yaştan sonraana göğsüne sığınıp gözyaşı dökecek değilim. Kâzım Işık butürlü bocalayışlarımı görse nasıl hınç alır, eğlenir benimlekimbilir. Aramıza giren uzaklık işe yaramadı. Ne yapsam, neetsem görüyormuş gibi garip bir duygu var içimde. Kafamdaböyle canlı yaşadıkça, olduğundan da güçlü, daha da yakınbana. Uzakta, ondan kolay kurtulacağımı sanıyordum. Negezer... Açlığımı taptaze duyuyorum. İçimin sırrı bu işte.Utançla da olsa ta derinlerde, yüreğimde bu açlığındinmediğini biliyorum. Vurgunum ona, ben hâlâ.

Bütün gün odaları dolaştım. Giyinmedim,çıkmamak için. Saçım başım dağınık dört döndüm sofalarda.Eski resimlere baktım. Annemin yün örgüsünü ördüm. İskambilfalı açtım, mutfağa girip tencerelerin kapaklarınıkaldırdım. Radyoda çocuk saatini bile dinledim. Annemigüldürdüm, sevindirdim böylece. Karanlık basınca perdeleriçektik ele güne karşı. Yatağıma girdim. Annemin getirdiğibir bardak sütü uslu bir çocuk gibi başıma diktim. HüsnüBeyin verdiği dergilerden birini elime aldım. Okurken uyurumdiye seviniyordum. Sonra neden oldu, nasıl oldu

bilmem,Tuberosa’ların kokusu doluverdi genzime. Ahmet Ağa gülenbeyaz dişleri, mavi tulumuyla belirdi karşımda. Camlı, çiçekserini, fidelerle dolu bodur kasaları anımsadım. Donuk incirenkleri, ipek parlayışları ile katmer katmer çiçekler açtıhayalimde. `Hay Allah,’ diyorum, `Tuberosa’ların canıcehenneme,’ diyorum. Gözlerimi dikiyorum satırlara, karıncasürüsü gibi kayıyor yazılar gözlerimin altında, dergidüşüyor elimden. Işığımı söndürüp uykuyu arıyorum boşuna.Örtülerin arasında yayılıp yumuşamaya, karanlığa, unutmayadoğru kaymaya çabalıyorum. Boşuna. Perde perde aydınlanıyorkaranlık, anılara doğru kayıyorum. Çok iyi tanıdığım boğuk,çatal çatal bir kadın sesi kulağımın dibinde söyleniyor:

“Ama vallayi bakın Macide Hanum, ne çiçekbunlar! Magnifik doğrusu! Arika centilmen sizin fianse!..”

Nadia bunları söyleyen. Karşımda incekâğıtlara sarılı bir kucak Tuberosa’yla durmuş, yeşil kedigözleri gözlerimin içinde, hınzırca gülüyor. Çiçeklerkendisine gelmiş gibi sevinçli. Beni kıskanmadığını, dostumolduğunu anlatmak ister gibi tahtaya vuruyor eliyle.

“Siz çok şanslı kız Macide Hanum.”

Çiçekler uzun, katmerli, en güzellerindendi.Apartmanı sarıvermişti yakıcı, keskin kokuları. Nadiatelaşla büyük çiçeklik arıyordu onları koymak için. Sonrakucaklayıp musluğa su doldurmaya koştu. Giderken kâğıtlarınarasındaki kartı çekip bana uzattı. Kırıta kırıta uzaklaştıkapıya doğru. Ahmet, İzmir’e gideli iki gün olmuştu.Tuberosa’lardan hoşlanmadığımı biliyordu üstelik. Meraklayırttım zarfı.

“Bu gece yemeğe bana davetlisin, akşamaltıda almaya geleceğim,” diye yazmıştı. Kartın altında birsürü telefon numarası, Karaköy’deki hanın adresi vardı.Kâzım Işık adıysa simsiyah, incecik, kıvıl kıvıl parlıyorduortasında.

Nadia çiçekleri birkaç kaba ayırıp getirdi.Karanlık salonun orasında burasında ince, uzun boyunlarıüzerinde parladılar Tuberosa’lar. Dolanıp duruyordu çevremdeNadia. Saçlarında bigudileri vardı. Genç dostuylasözleşmişti akşama. Çiçeklerin Ahmet’ten olmadığınısöylediğim zaman şaşırmadı. Bu kadar çiçek gönderdiğine göreağabeyi de onun gibi bir centilmen olmalıydı. Zaten buIşık’lar büyük familyaydı.

Elimde kart, durgun, tasalı onu dinliyordum.Son günlerde müşterilerinden, girip çıktığı evlerden IşıkAilesi üstüne çok dedikodu toplamıştı. “Büyük şans!” diyor,başka şey demiyordu. Bu büyük şansa ermek için neyimolduğunu anlamak ister gibi bakıyordu yüzüme. Serra’nın,kocasını canının istediğiyle aldattığını ilk ondan öğrendim.Nermin Hanım için de, “Hasta karı, var dünyada yalnız kendi,öyle kurumlu,” diyordu. Kaymak Takımında kimsenin onusevmediğini, hakkında kötü şeyler söylendiğini anlatıyordu.Kötü şeylerin ne olduğunu kendisi de pek bilmiyordu. IşıkAilesinin toplantılarına, yaz eğlencelerine gidemeyen birçokhanımlar, suçu hep Nermin Hanımda bulup ona yükleniyordu.Nadia da, Nermin Hanıma burun kıvırıyordu. “Köpeğinekokusundan süren bir snob karı Macide Hanum, vallayi öyle.Bilir siz kaç şişe parföm döktü o banyoda bir ayda,yalnız?..” Tutkuyla çekiliyordu yeşil gözleri. Belki de ençok müşteri edinemediği için kızıyordu Nermin Hanıma.

Onu görüyorum: Ağzını, burnunu Tuberosa’larasokuyor, derin kokularını içine çekiyor. Guerdanya’ların,Tuberosa’lar gibi kokmasına pek şaşarak, Guerdanya’nınRobert Piguet’nin pek pahalı bir parfümü olduğunu, benimParis kokusu, Paris modası tanımayan bilgisiz kafama sokmayaçalışıyor.

Oturduğum yerde seyrediyordum Nadia’yı.Yüreğim ağır ağır atıyordu göğsümün altında. Nişanlımınağabeyi, beni çağıramaz mı? diye düşünüyordum. Bir gün öncede Serra telefon edip hatırımı sormamış mıydı? Ahmet,annesine tekrar gitmem için üstelememiş miydi ayrılırken? Bunlar ailem sayıyorlardı kendilerini artık. Bu saçma korku,üzüntü nedendi?

Ankara’ya dönmediğime pişmandım gene de. `Macide Hanım kızım, sen kendini tek başına savunamayacakkadar budala mısın?’ diyordum, ama kendimi nedensavunacağımı bilmiyordum. Tehlikenin çevremde dolandığınıseziyorum yalnız. Bana çiçekler göndermişti, beni yemeğeçağırıyordu. Kâzım Işık’tı o. Hayır, çağırmıyor,emrediyordu.

Geriye çekilmiş uzaktan uzaktan bakıyorduçiçeklere Nadia. Islık öttürüyordu. Çok sık tekrarladığıFransızca iki kelimeyi sıralıyordu arka arkaya:

“Comme c’est jolie, magnifik, magnifik!”

Güldüğümü görünce gelip karşıma oturuyor,yüzümü, gözlerimi inceliyordu. Ne giyeceğimi, ne takacağımıanlamak istiyordu. Önemli bir çağrıydı bu. Çok şık, güzelolmam gerekirdi.

“Oh, da... da... da!..” diyordu. “Enfamille! Büyük ziyafet bu akşam!..”

“Aman siz ne böyle,” diye kızıyordu.“Evlenecek kız yok düşünce, evlenecek kız amour var, eğlencevar... Değil, ama doğru, vallayi! Siz affedersiniz ama deli!Çiçekler, invitation, sonra siz nişanlı nah böyle yüz!”

Gözlerini, burnunu aşağı sarkıtıpsomurtuyor, taklidimi çıkarıyordu. Elinden kurtulmak için:

“Bir tuhaflığım var, odama gideyim, belkibiraz uyurum,” dedim.

İnsanları sevmediğini, yalnızca kıskandığınıbilmez değildim Nadia’nın. Dostluğu parlayıp sönen samanalevine benzerdi. Babasının Çar Ordusunda yüksek bir subaymı, bir deri tüccarı mı, küçük bir memur mu ne olduğunu pekbilmiyorum Her seferinde başka türlü anlatır, sıcakgözyaşları dökerdi Rusya’da kalan yakınları için. Sırasındaövünmelerini, okuduğu eski Rus romanlarından çalınma bayatserüvenlerini dinlemeye katlanmak gerekirdi. O zamanlaryemek odasının köşesindeki çiçekli tapınaktan, altın suyunabanmış kaplama ikonlardan, Çariçenin boğazı elmaslarlaboğulu o pek kurumlu resimlerinden, ateşten inmeyençaydanlıktan, Nadia’nın silyoka dediği büyük sardalyabalıklarından, domuzlu böreklerinden, piroşkilerinden,yüksük gibi kadehlere doldurup bir dikişte içtiği, bana daiçirdiği limonlu sert votkasından pek hoşlanırdım. Kadınabağlanmıştım iyice. İnanırdım beni sevdiğine. Sonra birzaman geldi insanlara inanmamak gerektiğini anladım. Herkeseolduğu gibi Nadia’ya da düşman oldum. ŞimdiyseÇiftehavuzlar’dan pansiyonuna döneceğini öğrendiğimden beriacıyorum zavallıya. Bir zamanlar öyle biriyle dost, sırdaşolduğumu düşünüp şaştığım da oluyor kendime.

Bir acayip mevsim yaşıyordum. Parlak,güneşli günler, güzel, ateşli gençliğim, damarlarımda şurupgibi akan kanım, renkli kelebekler gibi hayallerimin ağınakolayca takılan umutlar, o güzel rüyalarım...

Hiçbiri değil, yalnızca sevdalıydımgerçekte.

Nadia’nın elinden kurtulur kurtulmaz odamakapanmış, giyinip hazırlanmıştım. Karyolamın üzerineoturmuş, vaktin geçmesini bekliyor, yüreğimin çarpıntısınıdinliyordum.

Nadia’nın pansiyonunun önünde duran, büyüksiyah arabaya bindiğim zaman, kentli kılığı içinde, kravatı,şapkasıyla yaşlı bir yabancı gibi görmüştüm onu.

Arabaya biner binmez haber vermişti:

“Seni Boğaz’a götürüyorum, akşamı seyretorada, bayılacaksın.”

Böylece Nadia’yla sandığımız gibi ne ZübeydeHanımefendinin Ayaspaşa’daki apartmanına, ne deÇiftehavuzlar’a çağrılmadığımı, akşamı onunla başbaşageçireceğimi öğreniyordum. Şaşkınlığımın, korkumun farkındadeğildi. O tasasız, sevinçli, Nermin Hanımın selamlarınısöylüyor, sabah Ahmet’le telefonla konuştuğunu, iyi haberleraldığını anlatıyordu. Çiçeklere teşekkür ettiğim zaman kendiserlerinden Ahmet Ağaya en güzellerini seçtirdiğini söyledi.Köşeme büzülmüş, sessiz oturuyordum. Cam bölmenin arkasınıSaim Efendinin lacivert sırtı kaplıyordu. Kıpırtısız, dimdikkullanıyordu arabayı adam. Üniformalı şoför, cam bölmeliaraba ve yanımda Türkiye’nin en varlıklı, en akıllı adamı!Yanaklarım ateş gibi yanıyor, kanım dönüyordu damarlarımda.Kendimi yatıştırmaya çabalıyordum. Nişanlımın ağabeyi değilmiydi? Beni çağırmıştı. Kardeşinden haberler veriyor,Ahmet’in gönderdiği selamı, sevgiyi iletiyordu. Sıkılmamamı,yalnız kalmamamı istiyormuş Ahmet. Uzun bir mektup yazmışbana. Mektubu alıp almadığımı, Ankara’dakilerin evleneceğiminasıl karşıladıklarını, bankada biten iznimi uzatıpuzatmadığımı soruyordu. Her şeyimle ilgileniyordu Ahmet,Nadia’nın adresine para göndermişti. Başkaca isteklerimvarsa açıkça söylemeliydim.

Araba Taksim’den, Harbiye’den Şişli’ye doğruakıp geçiyordu. Yumuşacıktı koltukları. O yanıbaşımda,kardeşinden, benim işlerimden, paradan puldan konuşuyordu.Yavaş yavaş toparlanıyor, konuşmaya başlıyordum. Annemevleneceğim için çok seviniyordu. Dostlarım da öyle...Handan’dan, Hüsnü Beyden söz ediyordum. Paramın tükendiğini,Ankara’dan gelecek havaleyi dört gözle beklediğimisaklıyordum. Arkama yaslanıp kaygısız görünmeye çabalayarakgülümsüyordum. Beni küçük, taşralı bir nişanlı olarakgörmesini

istemiyordum. Karşısında hayat kavgasını çoktanyapmış, insanları tanımış olgun bir kadın vardı. Benibeğenmesini istiyordum.

İşlerinden, gemilerinden, şirketlerinden,adamlarından anlatmaya koyuldu biraz sonra. Genel MüdürüMecdi Beyle çalıştığını, o yüzden geç kaldığını söylüyordu.İzmir'deki baraj konusunda heyecanlanıyor, harcanacakmilyonları, memlekete girecek dövizleri, İzmir çevresininbeş-altı yıl sonra elde edeceği bereketi anlatıyordu.İşinden konuşurken gözlerine garip bir ışık gelip oturuyor,kendi kendini övmenin sevincine kapılıp gidiyordu.

Gülünç buluyordum karşıma geçip övünüşünü.Hoşuma giden sesiydi aslında. Müzik gibi akıyordu içime.Omzu omzumun yanındaydı. Kabarıp coşan bir fırtınayıdurdurmak ister gibi yumruklarımı sıkıyordum. Sonundakötülük gelip vuruverdi yüreğime. Dokunsa beni tutabilirdiye geçti içimden. Korkuyla baktım ona. Kaçıp kurtulmayıtasarladım. Bir daha başbaşa gezmeye çıkmamaya yemin ettimgizliden.

Şoförü bizden ayıran bölmeye doğru eğilipcamı büsbütün kapattığı zaman kötü bir tuzağa düşmüşçesineürküverdim. Bebek'ten geçiyorduk. Bana Ahmet'in okuduğuokulun kapısını gösteriyor, oğlanın, Amerika'dan döndüğüzaman, bitirdiği üniversitenin işaretlerini taşıyan yünkazağını giyip Beyoğlu'na gezmeye çıkışıyla alay ediyordu.Bizim güzel yemeklerimize de bir zaman burun kıvırıp durmuş,Amerikan konservelerini ararmış. Kardeşini bana nedenyeriyor, diye kuşkulanıyordum. Kötülük büyüyordu içimde.Sonunda Ahmet'in gelmesinin biraz uzayacağını, en azından üçhafta ayrıldığı göze almak gerektiğini haber verince boğazımtıkanır gibi oldu. Bizi ayıracak, bize tuzak kurdu!Evlenmemizi istemiyor, oğlanı uzaklaştırdı benden, diyedüşündüm.

Dayanamayıp söyledim içimden geçeni ona:

“Siz mi orada kalmasını istiyorsunuz?”dedim.

Alayla gülüverdi burnuma.

“Aman, aman bu ne öfke öyle kızım! İki haftauzak kalamayacak kadar âşıksın demek ona! Ne şanslı oğlan buyahu!”

Sesimin titrememesine çabalayarak:

“Evlenmemizi istemiyorsanız ben giderim,”dedim. “Ankara’ya dönerim hemen, yarından tezi yok...”

Gerçekten gitmeyi istiyordum. Ahmet biryabancı, olmayacak biri gibi uzak göründü gözüme birdenbire.

“Hele bakın şuna!” dedi yavaşça. “Nelersöylüyor! Kim bırakır seni gidecek olsan! Hem nereyegidiyormuşsun? Fena bir şey mi söyledim? Oğlan gecikecekdedim biraz. Ben neden tutayım, işler tutuyor onuİzmir’de... Ne evhamlı, şüpheci kızsın sen öyle!..”

Konuyu değiştirmeye kalkışı garipti. Eliyledışarısını, yolları, denizi gösteriyordu. Dünyayıdolaştığını, Boğaziçi’nin mavisini hiçbir yerde görmediğinianlatıyordu. Kuşku büyüyordu içimde. Şakaları, gülüşü,arabanın yastıklarına rahatça yaslanıp yayılışı, markalısigaraları, bütün bunlar sinirime dokunuyordu. Benioyalıyor, bana kötü bir oyun oynayacak sonunda, diyekuruyordum. Ona, onun gibi varlıklı, yalnız çıkarını düşünenbencillere küfrediyordum. Öfkemin çekememezlikten başka birşey olmadığını, onunla sevdalaşmaya can attığımı sezmişmiydi? İçimi yediğimi, ürktüğümü belli etmemeye çabalayarakyalancı bir ilgiyle dışarıyı seyreder görünüyordum. Denizkarşı kıyılara doğru pespembe, kıpırtısız akıyordu.

“Boğaz’ı sever misin sen?” diyordu.

Soğuk, kısa karşılıyordum sorusunu:

“İyi tanımam ki!”

“Nasıl bilmezsin Boğaz’ı yahu!”

`Yahu’su öfkemi kamçılıyordu. Senli benliolmasına kızıyordum. İnadına uzak, saygılı konuşuyordum:

“Bizim gibi insanların tanımadığı, bilmediğiçok yer, çok şey vardır İstanbul’da efendim...”

Sinsi, alaycı yüzüme bakıyordu.

“Bizim gibi ne demek, anlamadım?”

“Bizim gibi yoksulların demek istiyorumefendim.”

“Saçmalıyorsun kızım sen.”

“Neden efendim? Hiç yoksul görmediniz misiz, kalmamış mı ülkede böyleleri yoksa?”

“Öyle demek istemedim...”

Gülmüyordu artık. Biraz şaşkın bakıyorduyüzüme. Uzanıp elimi tuttuğu zaman karşı koyamadım,kıpırdayamadan bıraktım elimi eline.

“Aman Allahım!” dedi. “Sen ne alıngankızmışsın öyle! İlk bakışta güvercin gibi yumuşak, uysalgörünüyorsun. Seni kızdırmadan dostça konuşmanın çaresi yokmu? Haydi gel arkadaş olalım, birbirimizi sinirlenmeden,kırmadan konuşalım, ister misin? Benim buna ne kadarihtiyacım olduğunu bilsen. Hoşuna gitmiyorsa şaka dayapmayız... Ben, seni eğlendireyim diye öyle ileri gerikonuşuyorum kız! Anlaştık mı, barıştık mı?”

Parmakları çözüldü elimden. Gözleri iyiliklegülüyordu.

“Boğaz’a gitmek için bir otobüs, bir vapurparası bulamayacak kadar yoksul olduğuna inandıramazsınbeni. Koca Esvapçıbaşının torunu!..”

Kınamıyordu yoksulluğumu. Konaklar çürüyüpgeçiyor, sandıklarda babadan kalma çarşafların, havlularındantelleri ezilip, sırmaları paslanıyor, annemin saçlarıketen helvası gibi beyazlaşıp dökülüyor, Esvapçıbaşınınkemikleri toprağa karışmış, bir çağ yıkılıp geride kalmış,karanlıklara karışmış, bilmediğim, görmediğim bir çağ benim.

Gene de Esvapçıbaşı’nın adını şerefmadalyası gibi yoksulluğumuzun üzerine yapıştırmışlar,koparıp atmak mümkünsüz. Annemi düşünüyordum. Yerimde olsasusmazdı. Uzak Osmanlı çağından, `izzetlu âtıfetlu’pederinden tatlı tatlı anılar anlatmaya koyulurdu. Kuşlukutudan, dedemin müzelere layık gümüşlü, mercanlı deve kuşuyumurtası nargilesinden, silah koleksiyonundan, annesininsiyah inci küpelerinden, nelerden anlatmazdı.

Bana gelince, para pul umurumda değildi.Onun da annem gibi durmadan kendisiyle övünmesi içime öfkesalıyordu. Ağlamak, arabanın kapısını açıp kendimi yolaatmak geliyordu içimden. Ne yapacağımı, ne istediğimi, nelaf edeceğimi bilmiyordum. Neden sonra korkumu yenmeyeçabalayarak yavaş yavaş konuşmaya başladım. Yoksulluğumlaövünüyordum. İstanbul’u neden

iyi tanımadığımı açıklıyordumona: Çalışmaktan, okuldan zaman mı vardı buna, para mıdayanırdı? Durgun dinliyordu beni. Sonradan anlatmıştı, birara arabadan atlayıp gitmemden ürkmüş. Arabanın kapısına,elimin durduğu yana gizliden göz atarmış. Ona, babamınölümünü, Kadıköy'deki Ermeni mahallesini de anlattım.Dikilitaş'taki evi, Cağaloğlu'ndaki kitapçının arkadeposunu, her şeyi, her şeyi anlattım.

Esvapçıbaşıyı bir yana bırakmıştım. Kendigücüm, gençliğim, başarımla vurmaya çabalıyordum onu.Gözlerinde parlayan ilgiyi görmek hoşuma gidiyordu. Kendimibeğeniyordum, yaptıklarımı beğeniyordum.

Kuşlu kutuyu, İstanbul'a nasıl geldiğimi,trendeki karşılaşmayı da anlattım olduğu gibi. Ahmet'inpeşinden koştuğumu sanıyorsa aldandığını bilmeliydi. Benibırakmayan, eteğime yapışan kardeşi olmuştu. Parada puldagözü olmayan aydın, uygar kadın rolünü pek güzel oynuyordum.Anlattıklarımın çoğu gerçek olsa bile yine bir şeyin benivurduğunu gizliyordum ustaca ondan. Ahmet'i çıkarım için biraraç gibi kullanmaya kalktığımı, insanlık, çaba, iyilik gibiduyguların yalnız sözünü eden bir tembel olduğumugizliyordum. Ne olursa olsun ona beğendirmek istiyordumkendimi.

Akşam başlıyordu. Araba deniz kenarındaağırca kayıyordu. Kırmızı ağlar doldurmuştu deniz kenarını.Karşı kıyılarda, batan güneşin ışığında camlar parlayıpkıpkırmızı yanıyordu. Evler, bahçeler, inen karanlığınaltında iç içe erimişti. `Hep böyle gidecek miyiz?'diyordum. İçimden, `Anlatsana, anlatsana,' diye üsteliyorduo.

Nadia'nın evini, küçük tapınağını, pastacıdostunu, Hüsnü Beyi, Gülseren'i bile anlatıyordum. Gülüyordudostçasına.

Gülüşü korkularımı, öfkemi dağıtıyordubiraz. Masmavi, puslu, pembe akşamın renkleri alıyordugözlerimi. Denize, yoldan geçenlere dalıp gidiyordum. Sıcak,yepyeni bir duygu akıyordu içime.

Hüsnü Beyin adı geçtiği zaman.

"Kesin âşıktır o adam sana," demişti.

Zavallı Hüsnü Beyciğim. Kedileri, köpekleri,pipoları, Gülseren'iyle de alay ettik. Biraz onun güldüğünü,onun hoşlandığını gördüğüm için mi

sevdiğim, saydığım kimvarsa öyle yerle bir ediyor, o zamana kadar inandığımdeğerleri sereserpe veriyordum yoluna?

Neden sonra konuşmaya başladı.Durgunlaşmıştı. Önemli şeyler açıkladığını anlatmak istergibi gözlerimi yakalamaya, ilgimi kendisine bağlamayaçabalıyordu. Kalın, tatlı sesini duyar gibiyim. O ses, o günarabada, yanımda olduğu gibi mırıl mırıl akıyor içime:

“Parasızlık ayıp değil kızım Macide.Çalışmak da ayıp değil. Sen de bunu bildiğin, bununlaövündüğün için rahat konuşuyorsun. Ben, babamdan kalanla mızengin oldum sanıyorsun? Hayır efendim, ben işe sıfırlabaşladım. Güçlük içinde çırpındım durdum uzun zaman. Bunusana annem söylememiştir. Ahmet de anlatmamıştır. Utanırlaronlar eskiyi açmaktan. Küçük insan onlar çünkü... Pençelipabuç, tek simitle karın doyurup Sirkeci’nin çamurlu arkasokaklarında taban teptiğim günleri unuttular onlar. Yalnızben unutamıyorum. Utanmıyorum da hiç... Anneme sen,Aksaray’da, tütüncünün yanındaki evi sor bakalım, ne halegelir. Bakla sofa, nohut oda dediği ev bozmasından söz edermi şimdi hiç? Babam öldüğü, kardeşlerim boynumda kaldığıiçin liseyi bırakıp işe atılmıştım. Her akşam üç ağız yolumugözlüyordu. Neler yapmadım ki! Bakkal hesabı mı tutmadım,büyük depolarda kantarcılık mı etmedim, otel kâtipliğine migirmedim, bir vapurlarda şeker, gazete satmadığım kaldı inankız, bana... Sonraları biraz palazlanıp kazanmaya başladığımzaman bir daha parasız kalmamaya yemin ettim. Dişimitırnağıma taktım, gece-gündüz demedim çalıştım, hırslatuttum yakaladığım işleri, gözlerim ileride, yukarıda, hepdaha yukarılardaydı... Hem de tek başıma. Emin ol kimsedenyardım görmedim... Onun için sen demin anlatırken bir tuhafoldum. Senin hem utanıp hem gururlanarak yoksulluğunu meydanokurcasına yüzüme fırlatman hoşuma gitti. Ben kendi kendime,neydim, ne oldum, dedikçe hızım artar. Kim yaptı bunları,kim kazandı milyonları? O yoksul, pabucu delik delikanlıdeğil mi? İlk ciddi işim bir Yahudi’nin yanına girmeklebaşlar. Marpuççular’da kötü, pis bir handı. Adam şuradanburadan topladığı çürük demirleri satan bir toptancıydı.Aşağı yukarı ayak işleriydi yaptığım ilk zamanlar. Şurayaburaya seğirtip dururdum. Yahudi’nin gözüne girip güveninikazanınca işler değişti. Üç yıl sonra ortağı olmuştum, beşyıl sonra da işi devretti bana, çekilip gitti Fransa’ya...”

Daha çok şeyler anlatıyordu. Bir gemihurdasını satın alıp armatörlüğe başlaması, Beyoğlu'ndaküçük bir apartmanın bodrumunu onarıp açtığı ilk bankası enmeraklı hikâyelerindendi. Şimdiyse gemileri sayısızdı.Bankalarının küçüklü büyüklü şubeleri Anadolu'ya kadaryayılmıştı. Üstelik büyük bir yapı şirketi kurmuştu.Hükümetin köprülerini, barajlarını yapıyor, yüzlerce insançalıştırıyordu emrinde.

Küçük, gösterişsiz bir Rum lokantasındayemek yedik. Kapıdan girer girmez onu tanımışlardı hemen.Garsonları adlarıyla çağırıyordu. Denize bakan camlı cumbayakurdular masamızı. Canlı, oynak, pespembe barbunyalar,kıskaçları açık kıpırdayan kırmızı ıstakozlar, gümüş pullarıyanıp sönen karmakarışık balıklar tepsilerde önümüzdengeçti. Roka salatası, küçük, incecik parlak sardalyabalıkları yiyerek rakı içtiğimizi anımsıyorum.

Bana bırakmıyordu sözü artık. Durmadananlatıyordu. Ne kadar çok adam tanıyordu. Adlarını yalnızgazetelerde gördüğüm birçok politikacıdan, bakanlardanarkadaşları vardı. İyi kötü yanlarıyla tanıtıyordu banaçevresini. Dönen dolapları, yenilen rüşvetleri, girişilenoyunları açıklıyordu. İzmir'den, Ahmet'ten söz etmiyorduhiç. Nermin Hanım, Serra, Cihangir hepsi uzaktı açtığıkonulardan. Güldüğüm zaman gözleri parlıyordu. Tabağımadurmadan birşeyler koyuyor, garsonları çağırıyor, mutfaktane varsa getirmelerini söylüyor, dünya nimetlerini önümesaçmak ister gibi coşuyordu.

İkinci rakıda rahatlayıvermiştim. İçkihafiften başımı döndürüp içimi ısıtmıştı. Gecenin pek güzelgeçtiğini, onun tanıdığım adamların en hoşu olduğunudüşünüyordum.

Dönüşte değişti her şey. Ahmet konusuçıkıverdi ortaya yeniden.

Karanlıktı arabanın içi. Yakın oturmuştubana. Yüzüme doğru eğiliyor, soluğu sıcak sıcak yanaklarımınüstünden geçiyordu.

"Dinle Macide kızım," diyordu."Kızmayacaksın ama? Benim anlamak istediğim bir şey var, çokönemli bir şey hem. Sana bir soru soracağım, olduğu gibidosdoğru cevap vereceksin bana."

Buz kesildim birdenbire.

“Bana hakaret edemezsiniz!” dedim.

Neden söyledim bunu? Ne soracağını, nediyeceğini bilmeden neden savunmaya geçtim kendimi?

Güldü.

“Sana hakaret etmek geçmez aklımdan.”

Sorun soracağınızı, çabuk bitirin, diyebağırmamak için kendimi güç tuttum.

“Ahmet’i seviyor musun sen?”

Gülmeye çabaladım.

“Cevap vermiyorsun?” dedi.

Elimi yakmaya başlayan yarım sigarayı uzanıpalışını, camdan yola fırlatışını görür gibiyim.

“Hoşuna gitmiyor bu konuşma biliyorum, amabenim gerçeği öğrenmem lazım. Vereceğin cevabı heyecanlabeklediğimi anlamıyor musun?”

Öfkeyle mırıldandım:

“Sizin her sorunuza karşılık vermeye mecburdeğilim!”

“Kızıyorsun bana, hakaret etmek için fırsatarıyorsun. Dikkat et, bir kadın, karşısındaki erkeğe bukadar kızmaya başlarsa sebep aramak gerekir öfkesinde...”

Kurtulsam elinden, bir daha yüzünü görmemömrümde, diye kuruyordum.

“Beni rahat bırakın,” dedim. “Arabadanatlarım aşağı, başımı alır giderim. Bu ne biçim çağrı, nebiçim gezinti böyle!”

Kendini arkaya, yastıklara bırakıverdi.Geniş bir soluk aldı.

“Sevsen cevap verirdin,” dedi.

Gülüyordu hafiften. Gözleri iki yıldız gibiparlıyordu karanlıkta. Yüzü genç bir çocuğun sevinci içindegerilip rahatlamıştı. Sonradan ne zaman

başarıya ulaşsayüzü, gözleri, bütün vücuduyla öyle gülüp sevindiğini,gençleştiğini çok gördüm.

Şöyle birşeyler kekelediğimi anımsıyorum:

“Bilmiyorum! Hemen gideceğim, ineceğimarabadan. Nefret ediyorum sizden!”

O günü düşündükçe bir kaygıdır alır içimi.Yenilmenin verdiği acının yüreğimde bıçak yarası gibi açılıpsızladığını duyarım. Utandırıcıydı durumum, ağlamayabaşlamıştım.

Yanımda sıcak, tatlı sesi fısıldıyordu.

“Yavrum benim. Neden ağlıyorsun, ne varüzülecek bunda?”

Yaklaşmış, omzumu tutmuş, yüzüme eğilmişti.

“Harikuladesin! Arslan gibi kızsın! Senüzdüğüm için af dilerim. Senin bilmediğin, daha doğrusubilmek istemediğin bir şeyi ben biliyorum şimdi.”

Yaşlarla ıslanan yüzümü mendilimin içindesakladım bir zaman utancımdan. Sonra saçlarımı onardım.Köşemde toparlandım. Her şeyi anlamış olması ürkütmüyorduartık beni. Gerçeği kabullenivermiştim: Oğlan bana göredeğildi. Evlenmek için evlenmek olmazdı. Bezgin, utangaçkonuşmaya koyuldum: Bilmiyordum, gerçekten ne yaptığımı,neden evlenmek istediğimi Ahmet’le... Kardeşine kötülüketmek aklımdan geçmezdi. İyi arkadaştı, iyi çocuktu. KâzımIşık’ın kardeşi diye takılmamıştım peşine. Onunlaanlaşabileceğime, zamanla sevebileceğime inanıyordum. Nedeninanmayayım? İkimiz de güzel hayallerle el ele vermiştik.

Oysa hayallerin suya düştüğünü, her şeyinbitmiş olduğunu biliyordum. Direnmeye çabalıyordum. Ateşçıkıyordu başıma. Yüreğim atıyordu hızlı. Korkuyordum. Nedenkorktuğumu bilmiyordum.

Kendi ağzında yaktığı sigarayı zorladudaklarımın arasına sıkıştırdı. Arkama yaslanmamı, sigaraiçmemi, kendimi rahat bırakmamı istiyordu.

“İçini rahat tut,” diyordu. “Dünyanın ennamuslu, en haysiyetli kızısın sen!” diyordu.

O her şeyi biliyordu. Ahmet'i sevmediğimi,ama kaybetmekten korktuğumu biliyordu. Karşısında kapanagirmiş serçeler gibi titrememin nedenini de pek güzelseziyordu.

Gülüyordu karanlıkta gözleri. Köşemebüzülmüş şaşkın bakıyordum yüzüne. İçimden, "Ne olursaolsun, ama bir an önce," diyordum. Mırıldanıyordu tatlıtatlı kulağımın dibinde:

"Ne güzel gece. Karanlık kadife gibi. Yola,ağaçlara bak nasıl kayıyor hepsi. Ama sen bütün bunlardangüzelsin, sen fevkaladesin. Seni seyredeceğim, sanabakacağım hep böyle."

Çok söylenmiş bayat sözlerdi. Görmüşgeçirmiş bir çapkının her kadına tekrarladığı sözler. Onunağzında yumuşayıp eriyip başka coşkun bir anlam alıyordu.Kımıldamadan bulanık gözlerle bakıyordum yüzüne. Bir şeysöylemiş olmak için şaşkın mırıldanıyordum:

"Bu da ne demek! Bu sözler ne oluyor şimdi!"

`Gitmeliyim,' diyordum içimden. Kaçmalıyım.Şimdi, hemen şimdi. Kapıyı açıyor, karanlık yollara düşüyor,ağaçların altında koşuyordum. Gerçekteyse yüreğimçarpıntılı, sıcak bir bekleyiş içinde korkuyla bakıyordumona.

"Bir kadına güzel olduğunu söylemenin, onubu kadar ürküttüğünü ilk defa görüyorum," diye gülüyordu,gözleri hafif çizgileşiyordu. `Olmaz!' diyordum, `Ahmet'inağabeyi o!' diyordum. `Olmaz' dediğim şeyin olmasınıbekliyordum. Hayır, üstüme atılmadı, omzumdan tuttu yavaşça.Kendine çektiği zaman direnmedim, kaydım ona doğru. Çenemitutmuş, yüzüme bakıyordu. Gözlerinin sarı parlak ışığıdoluvermişti içime. Sıcak, sımsıcaktım. Dünyayı unutmuştum.Aramızda hiç çekişme olmadı beni öptüğü zaman. Belki gerilenyüzüm, büyüyen gözlerim karşı koymaya çabalıyordu yaklaşandudaklarına, gerçekte ise yüzüme değen soluğuna vermiştimçoktan kendimi.

Kollarından kurtulduğum zaman büyü bozulurgibi oldu. Geriye, arabanın köşesine çekilmiş, yılgınbakıyordum ona. Yüzümü, gözlerimi elimle siliyor, saçlarımıdüzenlemeye çabalıyordum. Gözlerimi ayıramıyordum yüzünden,dudaklarımın üzeri ürperiyordu. O zamana kadar hiçbilmediğim tatlı, yakıcı birşeyler akıyordu içime. Rengininuçukluğu, alnına dağılmış

akçıl kumral saçları, yüzününbozulmuş görünüşü, gözlerinde parlayan o sarı kıvılcım,hepsi içime işliyordu.

Işıklar çoğalıvermişti yol kenarında.Anacaddelerden birine gelmiştik, Saim Efendinin, arabanınhızını kesmesi bundan olmalıydı. Kâzım Işık'ın bakışlarınayenmenin, erkek üstünlüğünün o kötü, gösterişçi sevinciyerleşiyordu, uzanıyor, elimi tutmak istiyordu. Öfkeyleçekildiğimi, kaçındığımı görünce düşmedi üzerime. Nazlanmamagülüyordu açıkça. Birşeyler söylemek istiyordum. Sesimçıkmıyordu. Dilim tutulmuştu. Ağzımda dudaklarının ateşiyanıyordu. Aradaki cam bölmeyi açışını, güçlü güzel elininşoförün omzuna dayanışını seyrediyordum ürkerek. SaimEfendiye bir başka yerin, bir lokalin adını fısıldıyorduyavaştan.

Çarpıntı başladı birdenbire. Yatak cehennemgibi sıcak. Uyuyamayacağım. Kalkıp başucumdaki küçük ışığıaçtım, perdeleri çektim. Salıncaklı iskemleye, pencereninönüne oturdum. Sokakta kimseler yok. Köşebaşındaki lambasarı, ölü ışığını serpiyor bozuk kaldırımlara. Evlerinpencereleri karanlık. Bizim yoksul Yahudi mahallesindetavuklar gibi uyuyor herkes erkenden. Bir başka yeridüşünüyorum. Aklım uzaklarda, gecenin içinde pencereleriışık ışık şıkırdayan bir başka ev çağırıyor beni.

Onu düşünüyorum. Nerededir, ne yapar şimdi?Beni konuşur mu? Aklı benim yolumda, yatağında boş yanınıyoklayıp vahlanır mı? Hiçbiri değil. Cihangir'in deyişiylekasa gibi ses vermeyen çalışma odasına kilitlenmiş, yeniprojelerin, planların, sonu gelmeyen hesapların üzerinekapanmıştır. Belki mühendislerini, avukatlarını, Mecdi Beyi,hepsini toplamış kuracağı köprüleri, alacağı yenitankerleri, açacağı bankaları konuşuyordur. Belki unutmuş,kesmiştir hesabını benimle artık.

Zehir gibi ağzım. Ceketimin yakasınıçekiyorum göğsüme doğru. Gene de kötü bir üşüme sarıyor heryanımı. Sinirlenmek yaramaz, kaygı hiç yaramaz bana.Gözlerimden yaşlar akıyor. Ağlamak da yaramaz oysa ki.

"Birbirimizi yiyoruz Kirpiciğim. Yiyoruz,ama aşkla, ihtirasla. Bu da her kula nasip olmayan bir başkasaadettir emin ol."

Bende, yürek dirliği, kafa anlaşması,insanlık aradığını söyler dururdu eskiden. Hangisineinanmalı sözlerinin?

İnsan yüreği anlaşılır şey değil. Erkekleringerçek düşüncelerini anlamak daha da güç. Kendilerini olduğugibi, bütün duygularıyla kadına vermekten sakınıyor onlar.Samson'un saçlarını koruması gibi, duygularını koruyorlarinsandan. Böylece erkekliklerini koruduklarını, dokunulmazkaldıklarını sanıyorlar. Yalnız tutku bağlıyor kadınaonları. Sevda diyorlar buna da. Kadına saygı duymak, eşitlikiçinde sevmek, kadınla arkadaşlık, dostluk kurmak bunlarkuru laflar hepsi. Sevmek, yenilmek onlar için biraz da.Yenileceklerini sezdikleri zaman sevdalarına düşmanlıkkarışıyor çoğunca.

Kâzım Işık'a gelince o saklamıyordüşüncesini, "İki aklın, gücün çarpması, birbirini yenmeyekalkmanın sonucu," diyor başımıza gelenlere. Beni dahayumuşak, daha kadın, daha anlayışlı görmek istermişkarşısında. Yarışmadan vazgeçmem, boyun eğmem gerekirmiş.Bunu saklamıyor. Beni sevdiği için aldattığını öne sürecekkadar korkunç bir adam o.

"Sana kalbimi, sana servetimi, sana herşeyimi verdim. Sen almasını bilmedikten sonra a benimkızım!.."

Alay ediyor benimle. Almak için değil,onunla birlikte doğru, güzel bildiğim yolda yürümek, onusevmek için oradaydım ben. Beni çağırsın, beni arasın,bensiz yapamasın istiyordum. Hayatı her yönden birliktepaylaşmak! Oysa ki ne kadar severse sevsin bana ihtiyacıyoktu onun. En büyük kötülük de buradaydı sanırım.

Bütün bunları unutmak istiyorum. Uyumakistiyorum.

Derinden derine sesi geliyor kulaklarıma:

"Gördüğüm gün bayıldım sana kız! Öyle tatlı,ürkek, saftın ki. Hemen verdim numaranı. Dünyanın en iyikızı bu, diye, başka türlü olamaz, diye. Bütün oaşiftelerin, o Suzan'ların, Nedime'lerin arasında yıldızgibi parlayıverdin. Çiftehavuzlar'da Ahmet'in kolunda ilkgeldiğin gün yok mu? O beyaz elbisen, kırmızı boncuklarınla.Bak neleri hatırlıyorum Kirpiciğim benim."

Sallanıyorum iskemlemde. Gözlerim kemik gibikuru. Gözlerim geceye açılmış. Gecenin içinde siyah uzun biraraba kayıyor yavaştan. Saim Efendinin kıpırtısız sırtınıngerisinde, onun yanındayım. Soluğu kulağımın üzerinden sıcakesiyor. Fısıldıyor yavaştan:

“Sana o kadar ısrarla Ahmet’i sevipsevmediğini sormamdaki sebebi anlıyor musun şimdiKirpiciğim?”

Yeni adımdan nefret ediyorum. Nermin Hanıma `Nini’, Suzan Hanıma `Suzi’ dediğini hatırlıyorum,kıskançlığa benzer bir yanıklık dalıyor yüreğime. Yeminediyor o kulağımın dibinde yavaşça:

“Ahmet’i gerçekten sevdiğine inansaydımaramızda hiçbir şey geçmeyecekti. Aradığını bulduğunusandığı anda kaybedivermek, dayanılır şey değil, amadayanmaya, Ahmet’in önünde silinmeye hazırdım. Seni görürgörmez ne geçti içimden biliyor musun? `Ahmet Bey siz havaalırsınız,’ dedim kendi kendime, `bu kız benim olacak,’dedim...”

Edepsizce eğleniyordu kardeşiyle:

“Korkma kız, masallardaki peri padişahınınoğlu gibi hasretinden, kederinden kuğu kuşu olup uçsa bilegideceği yer Amerika’dır en sonunda. Orada bırakıp geldiğikızcağız için ne kadar yas tuttu sanıyorsun? Birkaç gün, ikihafta en çok. Saman alevi bizim birader, yanmasıyla sönmesibirdir onun. Seni unutur, bir başkasına kapılır...Amerika’ya giderken de Serra’ya sevdalıymış, öyleanlatırlar. Serra’nın peşinden gitmeye kalktığını duyuncaanneme yazmış hemen `Gençlik sevdasıydı, bitti o iş benimiçin,’ diye. Onu çekiştirmek için değil bu sözlerim. Bizimailede en az kirlenmişi, en iyisi belki de. Kendini yiyipbitirmeyesin diye anlatıyorum bunları. Üzülmeni, bu yüzdenbana sırt çevirmeni istemiyorum.”

Bana başka şeyler de söylüyordu: Yapayalnızbir adamdı, anlaşılmayan bir adam. Yıllardır kafasının,yüreğinin uygun eşini arayan bahtsız bir adam. İlk gördüğügün bana tutulmuştu. Ahmet’i İzmir’e uzaklaştırması benimleyalnız kalabilmek, açıkçası beni elde edebilmek içindi.Gözünde yoktu dünya. Ahmet de Mehmet de kimse umurundadeğildi.

“Bir kere ben seni bulmuşum.”

Sen istiyor musun, sen ne düşünüyorsun, nediyorsun, diye sormuyordu. Belki de haklıydı sormamakta.Gözlerinden ayrılmayan gözlerim, yanaklarımı ıslatan yaşlaryeterdi ona.

“Anladın mı güzelim?” diyordu. “İnandın mışimdi bana Kirpiciğim? Seni seviyorum ben. İlk günündeniçime giriverdin kız. Koskocaman Kâzım Işık

işini gücünübırakıp kendini aşka kaptırsın! Kimseler inanmaz buna.Vallahi kız, sen o gün rıhtıma inen merdivenin başındagöründüğün zaman ne düşündüm biliyor musun? `İşte benimkaderim bana geliyor,’ dedim kendi kendime. Sen öyle ağır,korkulu merdivenleri inerken öylesine bir sevinçle doldumki, içimden geçeni anlayacaklar diye bir zaman kimselerinyüzüne bakamadım, yanımdakilerle önemli bir iş konuşmasınadalmış göründüm, senin de yüzüne bakamadım bir zaman.”

Parasına puluna lanet ediyordu. Parasından,adından ürktüğümü fark etmez olur muydu? Parayla alınmayanşeyler vardı hayatta. İşte ben o şeylerden biriydim, belkide en önemlisi. Dünyanın hazineleri vızgelirdi, beniistiyordu, bana sahip olmaktı bütün isteği, tutkusu...

Yüzüme eğilen yüzünü, dudaklarımın yanındatitreyen dudaklarını, yaşlarla parlayan gözlerinigörüyordum. Ona inanıyordum. Beni seviyor, seviyor, seviyor,diye sevinç akıyordu köpüre köpüre içimde.

Mektuplarında da sevdiğini söylüyor.İnanmamı istiyor. Bir başka kadına gitmesi kendi deyişiylefingirdemesi yılına kalmadan o Alman kırmasıyla yatıpkalması, bütün bunlar fındık fıstık yemek gibi eğlencelikşeyler onun için. Sevda uyurmuş zaman zaman insanınyüreğinde. Kadın olup onu uyandırmak, ateşlemek gerekirmiş.Toprak apaçık önümdeymiş, sürmesini bilmemişim. İşineilgisizmişim, kavgalarına uzakmışım, köşesine çekilmiş,kabuğuna girip saklanmış bir yabancı, bütün dikenleriniaçmış bekleyen bir kirpi...

Belki de haklı sızlanmalarında. Belki degerçekten seviyor beni kendine göre. Aramızda bir fark var:Alıştıkça daha çok bağlanıyordum ona ben, oysa alıştıkçauzaklaşıyordu benden. Bir köşede unutulmuş pek değerli bireşyaya benziyordum biraz. Zaman zaman çarpıyordum gözüne,zaman zaman hatırlayıp sevdalanıyordu yeniden.

Sallanıyorum, sallanıyorum. Avuçlarımsalıncaklı koltuğun iki yanına sımsıkı yapışmış. Ellerimonun ateşli parmaklarını arıyor. Onunla sevişmek yeniden...Onunla bahar, bahardı. Kış, kışa benzerdi. Şimdi küçükkaranlık sokağımızda sonbahar ölüm meltemi estiriyor, şimdimevsimlerin tadı yok. Şimdi yalnızım, çok yalnızım...

Sesi kulaklarımda sıcak, istekli, mırılmırıl:

“Beni dinle Kirpiciğim. Seni güzel bir yeregötürüyorum. Rahatça konuşuruz orada. İki dost, iki arkadaşgibi. Sonra seni pansiyonuna, Madam Nadia’na bırakacağım.Seni kızdıracak en küçük bir hareket bekleme benden. Ben,senin her şeyin olmak istiyorum kız. Arkadaşın, sevgilin,hatta baban olmak istiyorum.”

Sözünü gerçekten tuttu o gece. Sarsıpörselemekten korkar gibiydi beni. Hastanın başında bekleyeniyi bir bakıcıya da benziyordu. Durumun tehlikesizliğineinandırmak, oyalamak için konuştu durdu bütün gece. NerminHanımın ülseri olduğunu, morfine alışkanlığını o geceöğrendim. Cihangir’in kendi adına sahte çekler imzaladığını,çocukluğundan beri karısının gözdesi olduğu için zaman zamankovup gene affettiğini de o gece anlattı. Annesini, o pekkendini beğenmiş Zübeyde Hanımefendiyi de sevmediğinisaklamıyordu. Annesi de Cihangir’den başkasını sevmezdi.Yeni bir mücevher almak istediği, dolgun bir çek koparacağızaman yanaşıp, sağlığıyla, iyiliğiyle ilgilenmeye kalkardı.Ahmet’e gelince belki iyi çocuktu, temiz çocuktu, amayakınlarına, memleketine uzak bir oğlandı. Amerikanvari,oldukça soğuk, dümdüz bir adamdı. Beni kardeşinden soğutmakiçin mi böyle konuşuyordu? Seziyordu kuşkumu, “Senin gibiokumuş, akıllı bir kız! Nasıl yaparsın onunla?” diyordu.

Yaşlar yavaştan kayıyor yanaklarıma.Alçaklığımdan iğreniyorum. Direnip çabalamak boşuna. Onusevdim, onu hâlâ seviyorum.

Nadia’nın kapısında öpmeden bırakıp gittibeni o gece. Siyah arabanın karanlık sokakta kayıpuzaklayışını, arka camın aydınlığında kendini beğenmişçesinedimdik duran kumral başını görür gibiyim. Sanki şimdigidiyor, şimdi uzaklaşıyor. Yeniden kaybediyorum onu.

Bir zamanlar benim kendisine tutuluşumuntamamen cinsel açlıktan olduğunu söylerdi. Daha ilk günündengözlerimde gördüğü ateşli bekleyiş, kollarında açılıpsaçılışım, onu bu düşünceye yöneltmiş olmalı.

Kadını aldıkları zevkte birlikte görmek,yenilmişçesine ürkütüyor erkekleri. İlk zamanlar bende ençok sevdiği şeyin, donuk, çekingen görünüşüm altında çıkanateşli, pervasız kadınlığım olduğunu sanırdım. Sonralarıpervasızlığımdan sıkıldığını, huylanıp utandığını anlar gibioldum. Kadın kadınlığını bilmeli, yapısının çürüklüğünü,aklının kısalığını kabullenmeli, alt olmalı kolayca erkeğe.Bir yatakta, birbirimize en yakın

olduğumuz zamanlarda bilebeni gizliden kolladığını, nedenini bilmeden düşman olduğunusezerdim birdenbire.

Kafamızla, yüreğimizle, isteklerimiz,hayallerimizle birlikte olacaktık. Böyle demişti bana. Oysasevişiyorduk yalnızca. Öfkeyle hınçla birbirimizi yercesinebiraz.

“Ne istersin, ne istersin kızım sen!” sesiçınlıyor kulaklarımda. `Seni isterim,’ desem, diyebilsem!Onu da diyemiyorum. O sarı gözlerin, yüzünü aydınlatanışığın, akıllı gülüşün, erkek bakışın arkasında karanlıklar,o bozuk düzen işler, vuruşlar, vuruluşlar, kötülükler,yalanlar vardı.

Uykuyu kolayca yakalayabilmek için yeni biryöntem öğretti Handan bana. Gözlerimi sıkı sıkı yumarak,karanlıkların içinde tanıdıklarımın adlarını saymayakoyuluyorum.

Yatağıma girdim. Örtüleri omuzlarıma çektim.Işığı söndürüp gözlerimi sıkı sıkı kapattım. Saymayakoyuldum. Ne kadar az tanıdığım varmış. Gözlerim kemik gibikatı, diplerine kadar bir garip ağrıyla yanıyor. Onun adıylabaşladım saymaya. Nermin Hanım, Serra, Cihangir, SaimEfendiye kadar hepsi geçtiler karanlıkta bir bir...Nadia’nın geniş elmacık kemikli iştahlı yüzü belirdibirdenbire. Aç bir kurt kafası gibi çekik gözleri, ateşlersaçarak yaklaşıyor, yaklaşıyor...

İlaç almadan uyku yok bu gece bana. Uzanıpışığı yakıyorum yeniden.

VI

Alışverişten eve gelirken uzun, siyah biraraba gördüm yolda. Yüreğim hopladı birdenbire. Nereyekoşacağımı, saklanacağımı şaşırdım. Arabanın camına yapışmışsarışın Alman çocuklarını, diplomat plakasını seçincerahatladı içim. Elimde sebze filesi, saçım başım dağınık, oeski buruşuk yağmurluğumla görsün istemezdim beni.

Siyah arabanın, şoför Saim Efendinin önemibüyük hayatımda. O arabada, cam bölmenin arkasında sevişmeyebaşladık biz onunla. İstanbul'un tırmanmadığımız tepesi,düşmediğimiz yolu, semti kalmadı.

Ellerimiz atılırdı birbirine. Göz göze, taşgibi kıpırtısız, ateş gibi sıcak bir zaman konuşmadankalırdık öyle. Birbirimize sarılmak, öpüşmek, rahatçasevişmek için ağaçlı, tenha kent dışı yolları, kuytu ormankenarlarını arar, bazen sevdayla sersem, sevinçli, tutkulusaatlerce zavallı Saim Efendiyi o yoldan bu yola döndürüpdolandırırdık. Daha utanç düşmemişti içime. Tutkumunağırlığı altında ezilmiştim. Sarhoştum, dünyayıumursamıyordum. Yalnızca onu sevmekti işim.

Elim elinin içinde o bitmez tükenmezyolculuklar! Kendimize bir yer edinmiştik: Boğaz'ıntepesinde, ağaçların arasında, külüstür bir gazinoda geçerdiçok zaman akşamlarımız. Ahmet'ten konuşmaz olmuştuk artık.İzmir'den gelen kartlar Nadia'nın pansiyonunda şurada buradasürükleniyordu. "Telefon etti, seni sordu," diye acele,korkulu haber getirdiği olurdu bana. Elimi tutardı sıkısıkı. Kurtulup gidecekmişim gibi ürkerek bakardı gözlerime.Dönüşte ağaçlıklı, karanlık yoldan siyah bir gölge gibikayan arabanın içinde, Saim Efendinin kıpırtısız, genişsırtının gerisinde birbirimize sarılıp öpüşürdük. Çamlıca,Yakacık, Bebek sırtları, bütün tepeler, ağaçlar, masmavideniz, hepsi bizimdi. El ele, konuşmadan, sıcaklığımızı,isteğimizi birbirimize geçirerek, acılı bir bekleyiş içindegökyüzüne, denize, tepelere karşı saatlerce kaldığımızolurdu.

Beklediğimiz şeyden ikimiz de korkuyordukbiraz. Her görüşümde Ankara'ya dönmek istediğimi, bir günbeni arabasında boşuna bekleyeceğini tekrarlardım. Ertesigün gene aynı saatte, aynı yerde buluşurduk.

İşlerini gevşettiğini, toplantılarınagidemediğini, sabahlara kadar uyuyamadığını söyleyipsızlanırdı. Yol köşelerinde, pansiyonun kapısında,duraklarda beni beklettiği olurdu. Yorgun, soluk soluğagelirdi. Çıktığı toplantının, gürültülü tartışmalarınterleri parlardı yüzünde. Arkasına yaslanır, eli elimdegözlerini kapatır bırakırdı kendini. İçini çekerek açıklardıedepsizce: Uyumak istiyordu. Benimle birlikte uyumak!Rüyalarında beni daha çok sevdiğini söylerdi. Rüyalarındadeğişir, uysal, bal gibi bir kadın olurdum. Sabun gibielinden kayıp kayıp düşmeyen sağlam, açık, sevişmektenutanmayan bir başkası.

Daha ne yapmamı istiyordu? Ahmet'in yazdığımektuplara, `İyiyim, sabırlıyım, seni bekliyorum,' diyekarşılık veren, Ankara'yı annemi, Handan'ı başka yalanlarlaoyalayan ben değil miydim? Her akşam `Gelmeyeceğim' deyipsonra buluşmaya koşmuyor mudum? Tenha, karanlık yollardaöpüşmüyor muydum onunla? Bütün bu kepazelikler onu sevdiğimiçin değil miydi?

"Sen, kendini bana bırak, sen hiçbir şeydüşünme Kirpiciğim!"

Yapmıyor muydum bunu! Zaman zaman gözleriminyaşarmasını, kollarında direnip korkuyla uzaklaşmamı hoşgörmeliydi. Birden tomurcuksuz açılıp dal budak salıvermiştiyepyeni bir duygu yüreğimde. Yabancıyım ona. Yalanlarımın,alçaklığımın yükü ağır basıyordu üstüme. Utanç, zehirliyordusevincimi.

"Konuşmuyorsun, açılmıyorsun, içindengeçenleri söylemiyorsun," diye sızlandığı zamanlar olurdu.Beni yaralayan kötülük buna dokunmaz mı? diye şaşkınbakardım yüzüne.

"Gitmem gerek benim, bu işin bitmesi gerek."

"Hah! Sen hep gitmeyi, kaçmayı düşün, zehiret şimdi her şeyi."

Elinden kayıp kurtulacakmışım gibi sıkı sıkıboynuma sarardı kollarını. Öfkeyle başımı yatırırdı omzuna.Çenemin yanında duran tütünden sararmış parmaklarınınkokusunu, boynunun o yumuşak sıcak çukurunu severdim. Korku,utanç uzaklaşırdı birdenbire. Arabanın sallantısınabırakırdım kendimi. Sevdiği konuları açardım. Hüsnü Beylealay etmekten hoşlandığı için Hüsnü Beyi yermeye koyulurdum.Adamcağızın kedilerini, köpeklerini, gizliden sevdalandığıevlatlığını anlatırdım. Gülerdim alçakça onunla

birlikte.Kocamış dostumun olanları hoş görmeyeceğini iyi bilirdim.“Benim kimseye verecek hesabım yok Hüsnü Beyciğim!” diyedudaklarımı bırakırdım dudaklarına. Yüreğim sıkışırdı yumrukgibi göğsümün altında.

Daha başlangıçta birçokları anlamıştı nekötü bir oyuna kapıldığımı. İşi iyiden iyiye sezenlerinbaşında Nadia gelir. Susması, her şeyi bildiğini daha iyigöstermek, sırdaşlığı, anlayışıyla beni bağlayıp övünmekiçindi onun.

Ahmet Işık’tan kardeşine geçeli daha önemlibiri olmuştum gözünde.

Sabahları erken çıkardı işe Nadia. Öğleleridöndüğünde kapımın önünde dört dönmeye başlar, Fransızşarkıları mırıldanır, topuklarını şıkırdatıp banyoda sularıaçar, geldiğini, odama girmek için can attığını anlatmayaçabalardı. Ağladığımı görmemesi için pudralardımyanaklarımı. Hayalen bir başkasına verdiğim çıplaklığımdan,içimi yakan isteğin öfkesi içinde dağıttığım örtülerdenutanır, sabahlığımı sırtıma geçirip yatağı düzenlerdim.

İçeri girer girmez sızlanmaya başlardıNadia: “Ben çok yorgun gene bugün Macide Hanumcuğum, benaltı ev yaptı! Kardeş, kızkardeş, karılar epsi masaj, epsiuğraş!.. Bak benim eller...”

Damarları fırlamış, küt parmaklı elleriniuzatırdı. Japon işi tavuskuşlu, kırmızı sabanlığını şöylebir itip çıplak bacaklarını üst üste atıp pembe sütyenininiçinde yukarı doğru kalkıp yığılan yumuşak beyaz memelerinigöstererek karşıma kurulurdu.

“Macide Hanum sen benim kız! Hakika bensevdi beni, sonuncu derece vallayi.”

İşini savsaklamaya başladığını, daha çokbana, benim işlerime düştüğünü pek sezmemiştim ilk zamanlar.

Sabahları sokağa çıkmadan kahvaltımıyatağıma getirmeye başlamıştı. Öğlenleri yemek hazırlamakiçin soluk soluğa eve koşuyordu. Her zaman için banatattıracak yeni bir pastası, tatlısı vardı. Çamaşırlarımıfarkına varmadan gizliden alıp yıkıyor, geceleri salondakoltuğun üzerinde o bitmez tükenmez sararmış Rus romanlarınıokuyarak uyumayıp yolumu beklediği oluyordu. İyiliği, ilgisişaşırtmaya başladı bir zaman sonra beni. Onun

çoktan KâzımIşık’ın eline geçtiğini, bütün işinin bana bakmak, benikollamak olduğunu, bunun için de bolca para aldığınıbilmiyordum.

Kâzım Işık:

“Sen hiçbir şey düşünme, sen kendini banabırak...” demişti.

Onun dediği gibi yürüyordu işler. Kendimibırakmıştım. Hayatımda ilk kez bir başkası, her şeyiistediği gibi düzenliyordu.

Çevremde gizliden dedikoduların alıpyürüdüğünü sezmeye başladım sonunda. Umrumda değildisöylentiler. Mutsuzluğumu, yüreğimin derinliklerindeuyutmaya çabalıyordum. Kendimi sereserpe bıraktığım sevdarüzgârının tatlı sallantısında beni unutsunlar istiyordum.

Nadia’nın yarı karanlık salonunda öyle saklıkalmak, kadının gevezeliklerini dinlemek hoşuma gidiyordu.Akşamı beklemek kolaylaşıyordu böylece.

Ahmet’ten, annemden, Handan’dan, HüsnüBeyden mektup aldığım günleri gözlerimden anlardı KâzımIşık.

“Her şey yoluna girecek,” diye yanağımıyanağına çekerdi. Gözleri dostça parlamaya, yaşlanmayabaşlardı.

“Olayları aceleye getirmemek lazımKirpiciğim. Göreceksin bak, nasıl istediğimiz olacak.”

İstediğimiz neydi? İkimiz de bunu pekbilmiyorduk.

“Ama Ahmet, ama senin karın?”

Ağzıyla dudaklarımı kapatırdı. Yanımdaolması, beni öpmesi yetiyordu.

“Rezalet! Pis şey bu bizim yaptığımız!..”diye söyleniyordum. İnanmıyordum dediklerime pek. Yüreğimsıcak, dudaklarım dudaklarına yapışıp kalıyordu.

“Deli misin?” diyordu. “Ben de bukaçamaklardan bıkmadım mı sanki,” diye öfkeleniyordu. “Bütünbütün benim olmanı, benim karım olmanı istiyorum senin.”

Yavaş yavaş anlatıyordu: Ahmet'i Amerikasınagönderecekti. Yağdan kıl çeker gibi, ortalığı telaşavermeden. Amerika'ya gidinceye kadar kuşkulanmaması içinoğlanı kollamak gerekti. Amerika'sına kavuştu mu tamamdınasıl olsa. O zaman ona yazmak, nişanı bozduğumu habervermek kolaydı. İşin ikinci bölümü belki daha güçtü, amakararını vermişti, karısını boşayacaktı.

Korkuyla büyüyen gözlerimi öpüyordu uzanıp.

“Ne var ki kız, dünya mı yıkılır sanıyorsunboşanırsam. Kime acıyacağım, Nermin'e mi? O da memnun olurbelki. Yıllardır zaten aramızda bir şey kalmamış bizim. Biralışkanlık, dostluk, o bile yok ya!... Ona istediği kadarpara vereceğim, ne isterse vereceğim. Hayatı değişmeyecekhiç. Avrupa'ya gitsin, apartman, hatta Villa Işık, hepsionun olsun. Hem de Tuberosa'larımla birlikte. Görüyor musunKirpiciğim, seni nasıl sevdiğimi anlıyor musun?”

“Sonra,” diyordum, “sonra konuşuruz bunları.Yapmayın... Yapma! Seni sevdiğim, seni dinlediğim için benikendime düşman etme!”

Başını sallıyordu bilgiç, inançlı. Gözleriyenmenin sevinci ile çakmak çakmak parlıyordu.

“Peki peki, konuşmayalım. Bırakalım bunları.Sen hiçbir şey düşünme, üzülme, kendini bana bırak.”

Sözü değiştiriyordu çabucak. Ondan uzakgeçen saatlerde yaptıklarımı, Nadia'nın hikâyelerinisoruyordu. Son zamanlarda kadının durmadan bana eskiRusyasını anlatıp pek uslu bir hayat yaşamaya başladığınısöylediğim zaman, çenemi okşayıp kahkahalarla gülüyordu.Nadia'yı sevdalılarından ettiğini, eve erkek girmemesiniverdiği paraya karşılık şart koştuğunu nereden bileceğim?

İhtiyar Iégor'u bile uzaklaştırmışolmalıydı. Kadının akşamları onunla uzun uzun telefondaRusça konuşup dertleştiğine rastladığım oluyordu. Andon'u dadışarıda, kaçak görüyordu anlaşılan. Genç dostuylabuluşacağı günleri iyi bilirdim. Masaja gitmediği pazarsabahları erkenden hazırlanmaya koyulurdu. Ağdalar yapıptüylerini yolar, saçının boyasını tazeler, ne kadar incikboncuğu varsa takıp takıştırır, telaşla sokağa atardıkendini. Mösyö Iégor ise çikolata, şeker kutularını artıkküçük

çırağıyla gönderiyordu eve. Zavallı Mösyö Iégor! Ençok ona acırdım. Nadia'yı gerçekten severdi sanırım. Sıskabir Rustu. Elbiseleri kirli, buruşuktu. Gözleri hastaydı.Ayda bir bile yıkanmadığını, bu kadar kirli olmasa çoktanonunla evleneceğini söyler, alay ederdi Nadia.

Kâzım Işık gibi önemli bir adamın sevgilisirahat etmeli, oturduğu eve olur olmaz adamlar girmemeli,bolluk içinde, tasasız yaşamalıydı. Paraca sıkıntım olduğunuNadia fısıldamış olmalıydı kulağına gizliden, kadının adınabankada önemli bir hesap açtırmış olduğunu neden sonraöğrendim.

Hüsnü Bey, paranın tek güç olduğunainanmasın istediği kadar. İnsanlık, doğruluk, hak, adalettürküsünü söyleyip oyalansın. Bütün o güzel, parlakinançları alaya alan başka bir dünyadan geliyorum ben. Paranolacak sıcak sıcak koynunda, yukarıdan bakacaksınaşağıdakilere... Gününü gün edeceksin. Öleceğini bilipyaşadığın her ânı şurup gibi içecek, yay gibi çekecek, işibaşarıp kılıcı kuşanıp göklere çıkacaksın. Yukarı, yukarı!Bırak aşağıda, çukurda kaynaşsın yoksullar, dermansızlar,beceriksizler.

"İş becerenin, kılıç kuşananın, bilmez misinsen bunu Kirpiciğim?"

Ben bilsem bile Hüsnü Bey bilmiyor."İnsansak, birbirimize tutunalım, el verelim, şairin dediğigibi, birbirine bağlanmış kollarımızla dünyayı çevirelim,kötülere, bencillere, yiyip yutuculara, kavgacılara karşıduralım, o zaman mutluluk sarar her yanı, barış iner dünyaüzerine," diyor Hüsnü Bey. Bana gelince, ne yana bakacağımı,kime inanacağımı bilmiyorum. Biri var, etim canım gibi.Benden çekildikçe kopuyor her yanlarım. Hüsnü Bey bir başkadert. Gelmiş yüreğimin ortasına oturmuş, aklım vicdanım,korkum, kuşkularım benim Hüsnü Bey.

Gözleri keder doluyor yüzüme bakarken.Başını sallıyor tasalı.

"Doğar doğmaz ölümü ense dibinde bulan şuinsanoğlunun kaderinin korkunçluğuna bakın Macide Hanımkızım. Böyle bir yaratığa acımamak, yardım etmemek, onunlabirlikte olmamak elden gelir mi? Bahtsızı var, bırakılmışı,yoksulu, hastası, sakatı, sevdalısı, kaçağı, her türlüsü varkader kazanının katranlı dibinde. Kaynaşıp durur işte...Toprağını, tohumunu zamanında arayıp onarıp verimli halegetirmek, iyiliğini sağlamak senin, benim değil de kimintasası olacak? Çorak toprağa atılıp unutulmuş diye

kızmakolur mu sağlam tohuma? Suç kimin hem? Suç sizin Macide Hanımkızım, suç benim, suç Kâzım Işık gibilerin...”

Kâzım Işık’ın akıllı gözlerini görürgibiyim. Karanlıkların ötesinde gülüyor bana.

Duysa bu sözleri `edebiyat’ der geçer, birgüzel alay ederdi Hüsnü Beyle.

Zavallı Hüsnü Bey! İşin garibi Kâzım Işıkayrılmamak için saldırıyı Hüsnü Beyi siper ederek yapıyor.Buna o kadar şaşmıyorum da Hüsnü Beyin, beni Kâzım Işık’adoğru itelemek, tekrar geldiğim yere göndermek için sabırlaçabalamasına şaşıyorum. Belki de benden artık hayırkalmadığını anladığı için böyle yapıyor Hüsnü Bey. Yarıyolda çürüyüp gitmiş kötü bir tohumdan başka neyim ben onuniçin? Kâzım Işık’a karşı gizli bir saygısı varmış, öylediyor. Geçenlerde gülerek saygısının nedenini açıklamayaçabalıyordu: Benim gibi bir kadını çekip bağladığına göreKâzım Işık’ın gizli bir değeri olmalıymış. Benim sevdiğimbir insanın kötü kişi olabileceğine inanamıyormuş o.

“Bu adamın iş tutkunluğu, para tutkunluğu,gençlik yıllarında çektiği yoksulluğun, paralı, varlıklıinsanlardan yediği köteklerin sonucudur,” diyor.

Geçenlerde daha da garip bir laf etti:

“Anladığıma göre Macide Hanım kızım, sizsevdanızla öylesine doluydunuz ki kocanıza verecek vaktinizkalmıyordu. Ona kendinizi yeteri kadar vermeyi, yalnızyüreğine değil, biraz aklına da girmeyi başarabilseydinizeğer!”

Kâzım Işık’ı sevmesini bilmediğime, kötüsevdiğime sonunda inanmak gerekecek galiba.

Nadia bile dayanamayıp açığa vururdu:

“Bu adam verdi size amour, para, epsi, epsivallayi değil öyle! Ne ister siz daha ben bilmez!”

Oturur dikiş dikerdi, manikür yapar,kaşlarını yolardı karşımda. Andon’u, Iégor’u, eskisevdalarını anlatırdı.

Sonbahar birdenbire geldi o yıl. Geceleribahçelerde üşüyordum biraz. Kâzım Işık, nereden bulupaldığını bilmediğim Ankara yününden siyah bir ceket hediyeetmişti. Ceketin içinde kediler gibi şişinip ronronyaptığımı söyleyerek alay eder, kollarımı, omuzlarımışişiren yumuşacık, kabarık yünleri okşamaktan hoşlanırdı.

Ne zaman Kâzım Işık'tan sevdalım, dostumgibi açıkça söz etmeye başladım Nadia'ya bilmiyorum.

İçini çekip omuzlarını oynatarak, yeşilgözlerini süzüp bana bakışını görür gibi oluyorum.

"Böyle şeyler olur ayette Macide Hanumcuğum!Ah c'est la vie ma chêre!.."

O da bana sevdalarını, ihtiyar Iégor'unu,nasıl tanıdığını anlatırdı:

Yıllar yılı dostuydu adam. Kötü zamanlarındaimdadına yetişmişti. "Un vrai amoureux Iégor MacideHanum..."

Karşısına Andon çıkmamış olsa Iégor'laevlenip şu çalışmaktan, kıç yoğurup zengin orospularınkahrını çekmekten kurtaracaktı kendini. Ne yapsın kiütücüden geçemiyordu. Andon'un sözü açılır açılmaz kıkırmayabaşlardı. O simsiyah saçlar, o bıyıklar, o gençlik! Kötüoğlan da sayılmazdı Andon. Ama familyası dert açıyordubaşına. Çalıştığı ütücü dükkânı ağabeyinindi. Nadia'ylaseviştiğini duyalı kardeşi para vermez olmuştu oğlanıneline. Böylece Nadia beslemeye başlamıştı ütücüyü.

Bir gün büyük kardeş, Andon'u elinden alırkorkusuyla Iégor'u yedekte sakladığını saklamıyordu. AmaAndon, o başkaydı. "C'est un homme, un vrais!" gözlerinikısıp gülüşünü, sabahlığını omuzlarına atıp göğüslerini geregere gerinişini, iç çekişini görüyorum.

"Ah Macide Hanumcuğum, bu değil ki öyle şey,bu fena yapar insanı, bu nah eritir burada! Çok seviyor benbu oğlanı bilirsiz? Hakika ama. Ben cadı gibi, amoureux,öyle amoureux em!"

Şimdi onunla birlikte ne kadar aşağılaşmışolduğumu düşünüp utanıyorum. O zamanlar bu konuşmalar hoşumagiderdi. Yarım yırtık Türkçesini, Türkçesinden daha kötü,hiç anlamadığım Fransızcasını pek komik bulurdum.

Kâzım Işık’a, onun sevdalarını, hikâyelerinianlatırdım.

“Nadia mı? Öyle rahat, öyle şirin birkadındır ki o!”

Beni pek saf bulduğunu saklamadan gülerdiKâzım Işık:

“Eskiden sevdalılar arasında mektup alıpveren bohçacı kadınlar, Arap dadılar vardı, senin Nadiamodern arabuluculardan. Kıçlarını, göbeklerini yoğurduğubütün o karılara, onların âşıklarına odalarını gizlidenaçmadığını sen ne bilirsin a benim saf kızcağızım.”

Başlangıçta Nadia’nın, apartmanınırandevuevi gibi işletmekte olmasından bile kuşkulanmış, beniSıraserviler’den başka bir yere çıkarıp yerleştirmeyidüşünmüştü. Sonra yavaş yavaş işi şakada, alayda bırakıpNadia’yla uğraşmaktan vazgeçiverdi. Kendi küçük oyunlarınayarayacağını anlar anlamaz kabulleniverdi kadını.

Hiç olmadık sahneler canlanıyor,Sıraserviler’deki günlerimizden, Japon işi kuşlu sabahlığıiçinde, yarı çıplak, kremli, bigudili gelip dikiliyorkarşıma Nadia. Birlikte geçen öğleden sonralarımızıdüşünüyorum. Yarı karanlık salonu, eski, sararmış resimleri,vazolarda solan ağır kokulu Tuberosa’ları görür gibioluyorum.

Yağmurlar sıklaşmıştı. Nadia’nın semaveriyuvarlak köşe masasında fıkır fıkır kaynıyordu. Karşılıklıoturur, küçük fincanlarda burun kanı çaylarımızıyudumlardık. Sıcaklık basardı içime. Akşamı, buluşmazamanını tasarlar, onun ağzını, gözlerini, ellerini düşünüpiçimi çekerdim derin derin. Nadia eski hikâyelerinebaşlardı. Ben ise kendi hikâyelerime dalıp giderdim gizlice.

Sesini alçaltırdı Nadia.

“Kiyefte hastalandı ben biliyorsiz MacideHanum? Daha küçük kız, vallayi on yaş yok ben!.. Hakika öylebir kız işte!..”

Başımı sallardım yavaştan. Camlarda yağmuralırdı gözlerimi. Annem, Handan, Hüsnü Bey, Nermin Hanımsularla birlikte erir giderlerdi pencerenin üzerinden.

“Yok değil tüberküloz! Ama ben zayıf zayıf!Demiş benim baba, bu kız sanatoryum var, soigner ister,demiş.”

Çekilmiş kedi gözleri içinden kızarmaya,yanakları solmaya başlardı Nadia'nın. Yüzü çöküverirdibirdenbire.

"Triste bunlar... çok triste değil öyleama?"

"Acı şeyler gerçekten. Unutmak gerek bunlarıNadia."

Benim halim her şeyden acı, diye kendimeyanardım içten içe. Ahmet'in dönmesinin yaklaştığınıdüşünürdüm. Utanç zehir gibi akmaya başlardı yüreğime.

Bir çay daha içip içmeyeceğimi sorar, gidipkendi bardağını doldurur, karşıma geçerdi Nadia.

"Baba, benim, gönderdi beni sanatoryomda.Sanatoryom yok. Kiyefte, Kırıma da. Ama öyle güzel yer. Bizüç kardeş, hep kız. Mala, Sima, Nadia... Büyük familyabilmiyorsiz. Anne, benim var küçük güzel bir kadın. VallayiMacide Hanum elle etait comme une poupée!"

Çenemi koltuğun yanına, ellerimin üzerinedayayıp sözlerini anlayabilmek için hafiften uzanırdım onadoğru. Ama aklımı tutamazdım, aklım başka yönlere koşardı.Kâzım Işık'ı, onun sekreteri, müdürleri, mühendisleriyleçevrili çalıştığı handaki odasını, kendi deyişiyle `kazankaynattığı' yeri düşünürdüm.

"Ben çaresini bulurum," demişti.

Çarenin ne olacağını, Ahmet gelince nedeyip, ne yapacağımızı sorardım kendi kendime tasalı.

Ankara'daki iş elden gitmişti. Bankadan izniuzatmadıklarını, beni istifa etmiş saydıklarını Hüsnü Beyyazmıştı. Annem sabırsızlanıyor, ne olup bittiğini anlamakiçin İstanbul'a gelmeye kalkıyordu. Annemi yatıştırsın,peşime göndermesin diye Handan'a yazmıştım. O da onlardanbeterdi. Kuşkuda olduğunu gizlemiyordu. Ne vardı bu KâzımIşık ailesinde? Neden nişanlım İzmir'de oyalanıyordu? Nedendönmüyordun Ankara'ya? Nedenler birbirini kovalıyordu.

Onlara ne karşılık vermeli, Ahmet'e nasıldavranmalı, ne demeli? Bilmiyordum, hiç bilmiyordum. KâzımIşık'ı seviyordum ben. Ötesi karmakarışıktı. Mutluydum onusevdiğim için. Sevinçle acı birbirine

karışmış balla zehirgibi akıyordu içimde. Üşürken ısınıyor, korkarken seviniyor,kaçarken koşuyordum.

Kendisini dinleyip dinlemediğime aldırmadananlatırdı Nadia:

“Konfor var çok sanatoryom, memnuniyet varben çok Macide Hanum... Ben iyi olacak sonra dönecekKırımlan...”

“Kırımlan değil Nadia. Kırım’dan.”

Hi... hi... hi... diye ağlarken gülerdiNadia. Biraz da kızardı galiba bana.

“Ben bilmiyorum, işte öyle. Ama tam ben iyi,ben dönecek Kırımlan... Revolution var. Orda herkes,sanatoryom kim var, epsi, biz ep ep kaçtı!.. Quelle chance!Değil öyle ama: Haydi bir vapur, herkes o vapur var.Göreceksin ne vapur o ama. Çok çok ihtiyar karı var, arşimilyoner var, ep ep sanatoryom var, sonuncu derece insanvar... Vapur İstanbul’a gitti biz içinde. Mon dieu, mondieu! Ağlamak erkes! Arşi milyoner çıplak, ben çıplak, oçıplak! Bu değil ki öyle! Açlık biz! Ana-baba kardeş kaldıKiyeflen. Anlıyorsun Macide Hanum? Ben geldi burda yalnız.Öyle bir ama, maymun gibi, küçük, aç em! Nah böyle yaş, epağlama ben... triste değil epsi bu!”

Yıllarca önce aç, yalnız, ağlayarakİstanbul’a gelişini yaşardı Nadia yeniden. Beni de acısınıbölüşmeye zorlardı. Görüyorum onu: Yaşlar burnunun yanınadoğru süzülüyor, dudaklarının kenarında birikip çıplakgerdanına damlıyor. Odanın bir köşesine dalmış bakıyorkıpırtısız. Kırım’daki sanatoryumdan evine, Kiev’edöneceğine İstanbul’a gelmiş olmasına inanmayan şaşkın biranlam var bakışında. Yüzü çektiği sıkıntıların anılarıylaçöküyor, dudakları sarkıyor, yeşil kedi gözleri kanlanıpküçülüyor.

“Öyle şeyler gördü ben, bu gözler MacideHanum!”

Gözlerime dikiyor gözlerini. Ağlamıyorartık. Yüzü sert, başını sallıyor yavaştan.

“Ama bu çok fena cauchemar Macide Hanum.”

Derin derin içini çekerek arkasınayaslanıyor.

“En entrant a Bosfor güzel evler baktı,bayıldı ben. Cam, cam hepsi cam!.. Güneş de battı orda.İncendi var sanki camlar öyle bir şey. Harbiya var ya? İştebiz orda yerleştirdi İngiliz, Hospitalda. İngiliz başladımeşgul etmek bizimle. Ama Três trê bien... Gitti ben bir günarkadaşla gezmek, kaybetti Hospital... Nerede bu Hospital,nerde sokak bizim?..”

İkimiz de gülerdik hikâyenin burasında.Peşlerine düşen adamların `Haroşo, haroşo,’ diye nasılbağırdıklarını anlatırdı Nadia. Gözyaşları kuruyuverirdiyanaklarında. Cigarasını yakardı karşımda çalımla.Vatansızlık, öksüzlük, aç, sefil yıllar kaybediverirdiönemini birdenbire. Erkek sözü girince araya, güneşe dönenayçiçeği gibi açılıverirdi yüzü.

“Çaldık bir iki tokmak.... Ama ben bilmezFransızca, Türkçe, iç iç bilmez ben. Sonra polis aldıgötürdü Hospital bizi.”

Yağmur hızlanır, oda kararır, yüreğim yumrukgibi yumulup sıkışırdı göğsümün altında. O döktüğügözyaşlarıyla kederini yıkayıp savmışçasına rahat, kurulakurula sürdürürdü sözünü:

“Çok çok iyi bir hanum, bir Rus karısı aldıbeni. Biz ikisi oturduk bir evde. Ben çocuk baktım onun, oçalışma meşgul. Sonra dedi: `Olmaz Nadyuşka böyle hizmetçiolmaz, sen kötü kız olmaz, sen bir mêtier al,’ dedi. Omanikür Beyoğlunda, ama birinci manikür. Ben de orda gitti.Ama ne yer! Bütün hanumefendiler orada. Şık şık!.. Çok çokçok güzel bir yer ama. Ben başladı gel git orda burda. BenimRus karı, `Sen masöz ol, burada az öyle masöz,’ dedi bana.Arkadaş vardı onun. Aldı beni asistan o karı. O Rus. Hakikaiyi karı ama... Sonra ne oldu o karı bilirsiz? Boşadı koca,aldı bir Amerikalı. Bana çok istedi. `Aydi bırak epsi,gidelim Amerika’da.’ Ama ben abdal, ben sevdada o zaman...”

Bakışları tatlılaşır, sesi başka türlüyumuşardı:

“Kara bıyık, kara saç bir oğlan. Jeun!Kuaförde saç keserdi. Greco. Ben de ne güzel ama! Nah böylesaçlar platine, yanaklar comme des pêches! Taze fraiche,fraiche! Harika bütün herifler âşık bende. Ama ben grandeamour. Yirmi yaşında evlendi ben bilirsiz? İlk günler çokseviyor benim koca. Çok çok çok ama, nah deli öyle!.. Sonrabaşladı içki, başladı dayak bana. Bir gün nah dudak böyle,bir gün nah göz böyle!.. Fena adam çok. Ama ben sevdalı.

Benkazanır yedirir, kazanır yedirir onu. Benim Andon yok şimdi?Vallayi tıpkı o! Hakika ama cici kizi! Saç bıyık siyah! Nahben bazı bazı gece düşünür, rêve yapar, öyle ağlar ama...”

Gözleri kızarır, burnunu çeker, ayağa kalkıpdolanırdı karşımda.

“Oh pis ava, ne pis ava ama bu!”

“Amour çok fenalık Macide Hanum,” derdiNadia. “Hakika c’est un malheur, grande malheur em! Siz iyiyaptı, genç bıraktı. Kâzım Bey ihtiyar. Kâzım Bey zengin!Değil öyle ama? El üstünde tutacak siz bu adam. Arşimilyoner. Ahmet ne var? Gençlik var, sevda var. Sonra? Epsiava, vallayi ava...”

Her şeyi bildiğini açıklayıverirdi böylece.Arkadaş değil miydik?

İzmir dönüşü, Cihangir’in, Ahmet’inarkasından şöyle bir bakıp, `Küçük balık, büyük balığa yemolur,’ diye arsız gülüşünü hatırlıyorum.

Hepsinin düşüncesi buydu.

Bana kapısını ölünceye kadar kapalıtutacağına yemin eden Zübeyde Hanımefendi, durmadan `Mutlusevda yok dünyada’ şarkısını söyleyen Cihangir, beni o kadarsever görünen Serra bile Kâzım Işık’ın daha çok varlığıylagözlerimi kamaştırdığına iyice inanmışlardı sanırım.

Hüsnü Bey:

“Sizin sevdanızı zehirleyen, şevkinizikıran, korkularınız, kuşkularınız, Ahmet’e karşı duyduğunuzutanç olmuştur biraz da,” diyor. Daha başlangıçta kendimisuçlayarak, yaralanıp yaralayarak sevdaya karşı koyduğumusöylüyor. Kâzım Işık’a gelince onun için nedenler dahabaşka: İnsanları kendime göre biçime sokmak istermişim ben.Kendi hayalimde yeniden yaratıp sevmekten hoşlanırmışımonları. Sevince birçok şeye göz yummak gerekirmiş.Bencilmişim, onu da yapamazmışım. Kâzım Işık: “Seniseviyorum ya!” dediği zaman bana dünyayı bağışladığınısanıyor. “Sizi seviyor ama,” diyor Hüsnü Bey de. Benimateşli havamla geçilmez olmanın sevincini tatmayı, belki deyalnızca gençliğimi, etimi seviyor o. Sevda bu mudur? diyesoramıyorum Hüsnü Beye. Utanıyorum.

“Eğer o sefil oğlanın, Cihangir’in tuzaklarıolmasaydı,” diye, dert yanıyormuş Serra’ya. Beni dahabaşlangıçta herkesten uzaklaştırıp fildişi kuleyekapatmadığı için vahlanıyormuş.

Güzel, sarışın başı büyüye büyüye yaklaşıyorkaranlıklarda Cihangir’in. Dudaklarımı sıkıp gözlerimiyumarak toparlanıyorum yatağın içinde. Oradan oraya başımçarpılıyor. Ondan kurtulmak, onu unutmak ne güç...

Ocağın karşısında, dizlerimin dibindekardeşçe, uslu, saf oturuşunu görüyorum. Mavi gözleri büyükgüzel çiçekler gibi açılıyor gözlerimin içinde. İnce, beyazelleri bir kadınınki gibi nazik, çelik gibi güçlüydüüstelik. Bu eller elbiselerime, eşyalarıma, önümde açtığıkitapların sayfalarına nazikçe dokunup çekiliyor. Başımakonup çekilen sıcak avuçları, gizli bir fısıltıyla yaklaşan,kulağımın ucunda esen ateşli soluğu, hepsini hatırlıyorum.

Ağlamaya başladım. Hınçlı, sevinçli, kancıkyüzü uzaklaştı Cihangir’in. Bütün bunları ne zamanunutacağım? Eski inançlı, gücüne, gençliğine, aklına güvenenMacide’yi ne zaman bulacağım? Ne zaman aynalara utanmadanbakabileceğim?

Değişme daha çok önceden, Ahmet’itanıdığımda, hatta Ankara’dan yola çıktığımda başlamıştıbelki de. Kâzım Işık hayatıma girdiğinde kırıverdi sondayanakları kolayca birer birer.

Islak yollarda kent dışı asfaltına doğrukayıyor siyah araba. Ellerimiz birbirine kenetlenmişkımıldamadan oturuyoruz yan yana. Mırıl mırıl anlatıyor,tatlı, sıcak sesiyle, kuruntularımı avutmaya çabalıyor KâzımIşık.

“Bizim kaderimiz buluşmak, sevişmekmişKirpiciğim.”

Kadere inanırmış. Ben İstanbul’a onubulmaya, onu sevmeye gelmişim. “Ötesi vızgelsin, ötesinealdırma,” diyor. “Dünyaya bir kere geldiğimize göre.” Ne çoktekrarlardı bu sözü. Omzunun sıcaklığını duyuyorum omzumda.Bileklerimi okşuyor yavaştan. Gözleri kehribar gibi sarıparlıyor karanlıkta. Gözleri beni seviyor, dudakları beniseviyor! Bakışı öylesine yanık ki! Hani kızacaktım,bağıracaktım ben? Hani bugün, bu akşam son akşamdı,gidiyordum, bırakıyordum onu ben? Derin derin içimi çekiyor,gevşeyip yayılıyorum kanepede. Neden gülüyoruz

Nadia’nınHospital hikâyesine? Neden benim gençliğim, annem, Handan,Hüsnü Bey çıkıyor ortaya?

“Beni dinlendiriyorsun,” diyor, “bana cankatıyorsun kız. Sana bayılıyorum,” diyor.

Sustuğum uzun yılların acısını çıkarıyordumkarşısında. Beni anladığına, benimle birlikte olduğunaöylesine inanırdım ki.

Şimdi onun neden, benim dostlarımla, oyoksul, güç gençlik yıllarımla candan ilgilendiğinibiliyorum: Çıktığı tepeden, yükseldiği yerden aşağıdakileri,onların küçük geçim kavgalarını, pek budalaca bulduğudüşünceleri uğruna sonuçsuz kurak çatışmalarını seyretmekhoşuna gidiyordu. Böylece kendi gücünü ölçüye vuruyor,kurumlanıyor, biraz da eğleniyordu.

Nadia’nın pansiyonu ne kadar uzaklardaşimdi? Sıraserviler, o karanlık sokak, Tuberosa’ların ağırkokularıyla dolu salon, eski, uçuk bir resim gibi yavaşyavaş siliniyor gözlerimden. Bir yaz tatili için gelipaylarca barındığı pembe perdeli, duvarları çiçekli pansiyonodasında, aynaların karşısında çaresizliğine oturup ağlayansevdalı kız ben miyim? Nermin Hanımın yolun kestirmesiniseçtiğini düşünüyorum zaman zaman. Ölümün korkunç yüzünügörmemek için başımı yastıklara gömüyorum.

VII

Hüsnü Beyle işleri konuştuk.

Ankara'ya döndüğümden beri bugün ilk kezbankaya gittim. Siyah gözlüklerimi çıkarmasam kapıcıtanımayacaktı beni.

Eskisi gibi şakalaşamadım, gülemedimkapıcıyla. O da hevesli görünmüyordu. Birdenbire boy atıpserpilmiş bir çocuğa bakar gibi garip gözlerle süzüyor beni.Ankara'ya geldiğimden beri hep öyle, tanıdık yüzleryabancıya bakar gibi bakıyorlar, sevdiklerim gözlerinikaçırıyorlar gözlerimden. Konuşurken susuveriyorlarbirdenbire.

“Seni anlamıyorum,” diye başını sallıyorannem.

“Çok değişmişsin çok,” diyor Handan.

Ben de biliyorum: Gözlerimde bir başkasınınbakışı parlıyor, dudaklarımın ucunda onun sözleri, onunalayları, onun gibi kendimi beğenip başkaldırıyorum herkese.Ne kadar ondan uzakta olursam olayım onunla birlikte, onunladoluyum.

Annem kurnaz. Onu sevmekten vazgeçmediğimi,geçemeyeceğimi biliyor annem.

Ellerini kucağında birleştirip karşımaoturuyor, seyre dalıyor beni. İçini çekiyor derin derin:

“Nasıl olur, nasıl ayrılırsın a kızım benim?Onun için yaptıklarını düşün!”

Sevdanın deneyinden geçmiş, bilgiç kadıngözleriyle inceliyor beni.

“Sebep yok, yani önemli bir sebep yok, öyledeğil mi?”

“Anlaşamadığımızı sana söyledim anne!”

Sesimin soğukluğuna, durgunluğuna kendim deşaşıyorum.

“Âşık değil miydin ona?”

“İyi ya, sevdiğim için anlaşamayacak ikiayrı insan olduğumuzu gözüm görmüyordu. Sevda geçincebirlikte yapamayacağımızı anladım.”

“Ayol ne biçim aşkmış bu böyle?”

“Herkes senin gibi sevdalanmaz anneciğim...”

Annem gülümsüyor şakama. Başını sallıyor.Eski günleri anımsıyor belli. Eskiden sevdanın bile dahabaşka olduğunu söylüyor. Ferhat, Şirin hikâyeleri anlatmayakalkıyor. Tencerelerinin, dikişinin başında, nerede olursaolsun bana gizliden öyle bir bakışı var ki kendimi bubakıştan nereye saklayacağımı bilemiyorum.

Handan’a gelince, ilk zamanlar şaşıyorduyaptığıma. Kendisinden birşeyler gizlediğimi sezipkızıyordu. Şimdi alıştı. Kâzım Işık’tan konuşuluyormuşfakültede. Handan, onların bizim üzerimize yürüttükleridüşüncelerin etkisi altında coşkun, sevinçli geliyorsırasında.

“Aferin kız sana,” diye başlıyor. “Herifinparasına puluna bir tekme! Kendini kurtardın.”

Benim de onlara benzememden, o çürümüş,kokmuş takımın arasında eriyip kaybolmamdan korkmuş birzamanlar. Arkadaşlarıyla bunu çekişirlermiş durmadan. Onlarbenim değiştiğimi, burjuvalaştığımı, paraya pula kendimisattığımı söylerlermiş. Beni nasıl savunacağını bilmezmiş.Araya büyük laflar da karıştırıyor Handan. Ne yapacaksabizim gibi insanlar yapacakmış, insan olmak, faydalı olmak,yakınına yardım etmek... Bana kim yardım edecek? diyebağırmamak için kendimi güç tutuyorum karşısında. Hınçlabakıyorum gözlerine. Zavallı kızcağız, neden kızdığımıanlamıyor. İki gün sonra, “Öyle bir adam bırakılır mıkardeşim! Madem ki seviyorsun,” diye geçiyor karşıma. Öyleçabuk değişiyor ki düşünceleri.

Çiftehavuzlar’da geçirdiği yaz tatilinianımsıyorum. Hayatının en tatlı günlerini yaşadığınısöylemişti. Işık Ailesini övüp durur, köşkte ne görsebeğenir bayılırdı. Kâzım Işık’ın karşısında küçük bir çocukgibi küçülüp silinirdi. Serra’yla dostluğunu, onunalaylarına, pervasızlığına hayranlığını da anımsıyorum.Cihangir’den de pek hoşlanmıştı. Garip şakalar yapar, “Nedersin ben de bunu baştan çıkarabilir miyim acaba? Çok hoşçocuk, dayanılır gibi değil!” diye gülerdi. Ahbapolmuşlardı. Cihangir’in

bizleri şaşırtmak, alaya almak istergibi hayasızca anlattığı açık saçık hikâyelere, şakalaraherkesten çok gülerdi. Sokulur, yaranmaya, kendinisevdirmeye çabalardı. Çiftehavuzlar'da çok kalmadı. Yoksaoğlanın bir yanından onu da vurup yaralaması işten değildi.Kızcağız, Cihangir'in kadınlarda kadınca bir arkadaşlıktanbaşka bir şey aramadığını, kendisinden ilgi bekleyenlereerkekliğini ispatlamak için yaklaşsa bile, bu yaklaşmayıonlara pahalıya ödeten bir canavar olduğunu neredenbilecek...

Bankada çatı altındaki eski odamızda buldumHüsnü Beyi.

Hiçbir şey değişmemiş odada. Benim küçükmasam, onun kapalı büyük masasının karşısında duruyor. Üzerikara kaplı dosyalarla dolu. Yardımcısı mahkemedeymiş. Yalnızolacağımız için pek sevindi Hüsnü Bey.

Odanın dağınıklığı eskisinden beter. Yeniyardımcı da Hüsnü Bey gibi aldırmıyor olmalı toparlanıpdüzenlenmeye. Hocanın masasının üzeri birbirine karışmışkâğıtlarla dolu. Çantası ağzından fırlamış kâğıtlarla meşinkoltuklardan birinin üzerinde atılmış duruyor. Kitapdolaplarından birçoğunun kanatları ardına kadar açık.Dayanamadım, gidip kapattım bir bir dolapları, çantasınıtoparladım, yerine koydum. Hüsnü Bey eski masamın başınaoturmam için direndi. Öyle yaptım ben de. Bankadan haberlervermeye başladı. Benden sonra yardımcı almamışlar,stajyerlerle idare ediyorlarmış.

"Bankanın hali pek de parlak değil," diyorHüsnü Bey. "Ne söylense boş, tersini yapıyorlar, müdür kaçyıllık dostumdur, söz geçiremiyorum. Yönetim kurulunutoplayıp şipşak kararlar alıveriyorlar. Batırdıkları işlerikurtarmak bize düşüyor sonunda."

Önündeki kalın dosyayı gösteriyor:

"Öylelerine kredi açmaya başladılar ki..."

Ne bankayla, ne de batan kredilerleilgilenmediğimi anlayınca gülümsüyor. Gülseren nezleymişbiraz. Büyük Sarman yavru bekliyormuş. Haşet'ten yenikitaplar gelmiş.

Dirseklerimi masaya dayamış, çenem elleriminarasında bakıyorum ona. Yıllarca bu dosyalarla uğraştık, busözleri konuştuk, aynı kitapları okuduk aşağı yukarı.Yıllarca karşısında oturdum, çalıştım. Şimdi ise o odaya

hiçuğramamış bir yabancı gibiyim. Hüsnü Beyin konularından,sorunlarından öylesine uzaktayım.

Telefonla kahve ısmarlayıp:

“İşte yine eskisi gibi karşı karşıya geçtikdeğil mi?” diyor Hüsnü Bey.

Hayır, hiçbir şey eskisi gibi değil. Sennerelerdesin, ben nerelerdeyim hocam. Ben Çiftehavuzlar’da,onun çalışma odasının eşiğindeyim. Birdenbire kapıyı açıpgiriyorum içeri. Ağzında sigarası boylu boyunca kanapeyeuzanmış yatıyor. Kızgın duruyorum açık kapının önünde.Benden kaçmak için oraya saklanmış olup olmadığını soruyorumkendi kendime. Gülüyor, işaret ediyor `gel’ diye.Yaklaşıyorum. Kollarım boynunda, ağzım saçlarında...

Hüsnü Bey çoktan başka bir konuya atlamış.Benimle ilgili konusu.

Ağır ağır anlatıyor okul müdürü ilekonuştuklarını:

“İşte böyle Macide Hanım kızım,” diyor.“Adama koşulları sizinle konuşmam gerektiğini anlattım.Sizin aklınızı, bilginizi, elimden geldiği kadar övdüm.İngilizce bilmeniz pek işe yaradı. Size gezdireceğim kolejibir gün. Gelecek ders yılını beklemek onların da işinegeliyor. Şimdilik başka bir dersin öğretmeni idare edeceksizin alacağınız sınıfı... İyi değil mi, bizim deistediğimiz bu değil mi?”

Okul işini yürekten ele almış belli.Geleceğimi perçinlemeye çabalıyor. Beni işe sürmek, beniannemden, Handan’dan, anılardan kurtarmak, eski sağlam,korkusuz Macide yapmak istediğini saklamıyor.

Sigaramı yakan elinin beyazlığına, dışarıfırlamış mavi damarlarına bakıyorum. Çirkin elleri HüsnüBeyin. Kâzım Işık’ın elleri geliyor gözlerimin önüne. İnce,güçlü, güzel, elleri vardı. Elimi sıkıca tutan, parmaklarımıacıtarak okşayan, geceleri karanlıkta yüzümü, dudaklarımıusulca bulup okşayan, sevmesini bilen, usta erkek elleri.

Koleje kapılanıncaya kadar, yazın özeldersler bulabileceğimi anlatıyor Hüsnü Bey.

Sigara dumanlarının arasından yorgun,isteksiz bakıyorum ona. Neden geldim ben buraya, nedengeldim? Fırlayıp kaçmamak için zor tutuyorum

kendimi.

Kuş kafesi gibi yepyeniymiş okul. Müdürhoşuna gitmiş Hüsnü Beyin. Temiz bir insan. Çamların,akasyaların içinde günlük güneşlik bir bahçe. O küçükinsanları yetiştirmenin, bilgi vermenin, yaratmanınsevinci...

“Buradaki işinizden çok daha başka bir iş,”diyor Hüsnü Bey. “Faydalı, güzel bir çalışma... Sizindüşüncelerinize, isteklerinize uygun.”

Sevinmemi, birşeyler söylememi bekliyor.Verdiği güzel haberin karşısında gösterdiğim ilgisizlik onuşaşırttı belli. Garip bir duygu kabarıyor içimde. Yerimdenfırlamak, Hüsnü Beyi çekelemek, hırpalamak, “Neden sen, odeğilsin? Neden o, senin gibi değil,” diye bağırmakistiyorum yüzüne. Kendimi toparlamaya, gülümsemeyeçabalayarak oldukça durgun;

“Sağol hocam,” diyorum. “Benim için öyleyoruluyorsun ki üstadım. Eğer siz de olmasanız ne yapardımbilmem.”

Yüzü aydınlanıverdi Hüsnü Beyin. Gözlerininiçi parlıyor. Yanakları kızardı sevinçten.

Sigaramı söndürdüm önümdeki tablaya, kahvecigirdi içeri. Bizim eski kabak kafalı, düşük omuzlu kahveci.Hüsnü Beyin fincanını koydu önüne. Bana yaklaştı. Oradan hiçayrılmamışım gibi selamını verdi ahbapça. Sürdü fincanıönüme. Adamın arkasından Hüsnü Beyle bakışıp gülüşüyoruz.Yüreğim bir garipleşti. Asıl konuya gelmenin zamanı.Konuşmaya başladım birdenbire, boşanmak için kesin kararımıverdiğimi anlatıyorum ona.

Gözlerini kaçırıyor Hüsnü Bey benden. O çokiyi bildiğim durgun, ölçülü avukat görünüşünü takınıveriyor.Başı önünde, kâğıtlarını karıştırıyor yalandan.

“Ya çocuk!” diyor yavaşça.

“Ne çocuk için, ne kendim için hiçbir şeyistemeyeceğim ondan hocam...”

“Çocuktan haberi yok, duyduğu zaman nediyecek, ne yapacak bilmiyoruz.”

“Elimden alır mı sanıyorsunuz?”

Susuyor Hüsnü Bey.

“Bir halt edemez. Bir kere boşanayım, ötesikolay üstadım.”

Gözlerini kaçırıyor hep öyle benden HüsnüBey.

“Demek karar verdiniz Macide Hanım kızım?”

“Hem de nasıl.”

Sesim biraz pürüzlü çıktı. Hüsnü Beydoğruluverdi, elini uzattı, parmaklarının ucunda bir kâğıtsallanıyor. Durgun, tasalı bir sesle:

“Öyleyse imzalayın dilekçeyi, bitsin bu iş!”dedi.

Nasıl da hazırmış, nasıl da bekliyormuş benimeğerse! Hüsnü Bey nefret ediyorum sizden!

Bağırmamak, ardıma bakmadan odadan kaçmamakiçin kendimi güçlükle tuttum. Kalkıp yürüdüm ona doğru.Gülümsemeye çabalıyorum, içimden geçenleri, nasılyıkıldığımı anlamamalı Hüsnü Bey. Uzattığı kâğıdı masasınakoydum. Okumadan, bakmadan, pulun üzerini imzalayıverdim.Gülümsemeye, kaygısız görünmeye çalışıyorum. Laf olsun diyeşöyle birşeyler de söyledim:

“Hukukçuyum, ama boşanma işlerini pek iyibilmiyorum, bildiklerimi de unutmuşum galiba hocam.”

“Ben de öyle,” dedi Hüsnü Bey. “Sizin işiçin boşanma davalarına bakan bir arkadaşla konuştum,yeniden birkaç kitap karıştırdım. Biliyorsunuz, yasalar,çocuk üzerinde çok haklar tanıyor babaya. Boşanmadan sonradoğmuş olması bir şey değiştirmez. Sizde birkaç yılkalmasını sağlar ancak. Yaşı gelince, iki tarafta ne kadarsüre kalması gerektiğini mahkeme ayarlayıp kararlaştırır.”

Dilekçeyi katladı, çekmecesine koydu.

“Yarın sabah işe koyulacağım. Kendisine birde mektup yazmak istiyorum. Kararınızı ona önceden bildirmekdoğru olur Macide Hanım kızım. İşi üzüntüsüz, gürültüsüzsürdürmek için bize avukatının adını yazmasını isteyeceğim.”

Buruşmuş Bafra paketini çıkarmış uzatıyor.Sigaralarımızı içiyoruz karşılıklı. Tütün zehir gibiyapışıyor ağzıma. Bulantı başlıyor hafiften. Bir şey bellietmemek için dudaklarımda yalancı, umursamaz gülüşümleduruyorum karşısında.

“Güçlük çıkaracağını sanmıyorum,” diyorHüsnü Bey.

“Doğru, ben de güçlük çıkaracağını sanmam.Çocuğum olacağını gizlediğim için kızar belki biraz.”

“Artık saklamamalısınız Macide Hanım kızım.Annenize de söyleseniz iyi olur.”

Bana bakmaktan, eteğimin altında kabarankarnımı görmekten utanır gibi masasının başına oturdu,kâğıtlarını karıştırmaya koyuldu gene.

Neye olduğunu bilmeden kızgınım Hüsnü Beye,anneme, herkese, dünyaya öfkem!

Sigaramı söndürdüm. Ayağa kalktım.

“Şimdi gitmeliyim artık, Handan’labuluşacağım. Alışverişim var biraz.”

Birlikte çıkmak, beni evime götürmek içindirendi Hüsnü Bey. Elinden zor kurtuldum.

Kapalı, ağır bir gün.

Bulvarda ağır ağır yürüyorum. Memurlarınçıkmasına zaman var. Yollar tenha, kahvelerin önü boş.Ticaninin balyozla yıkmaya kalktığı Atatürk heykelininönünde durakladım. Başımı kaldırıp seyre daldım heykeli. Herşeye rağmen O’nun güzel yüzünden umut, sevinç silinmemişdaha... Benim yüreğim kapkaranlık.

“Bizim niyetlerimiz, isteklerimiz vardıönceleri Macide Hanım kızım. Doğruluk, iyilik uğruna herşeyi yıkıp yapmaya, kanayan yüreğimiz bile olsa onu dahesaba katmadan yüzümüzün gördüğü aydınlığa gitmeye kararlıdeğil miydik? Yokluğun, güçlüğün, çatışmaların, kavgalarınarasında parlayan bir ışık vardı. Nerede o ışık şimdi?”

Başım ağrıyor, ağrıyan başımın içindekarmakarışık düşünceler dolanıyor.

Ondan ayrılacağım, çocuğu kendimyetiştireceğim. Çocuğun insan olmasını, insanları sevmesini,yalansız bir dünyada mutluluğa kavuşmasını istiyorum. Korkupyapamadığım şeyleri onun yapmasını istiyorum. O güçlü olsunistiyorum. Ben yalnız kendim içindim, o, gösterişli yalanbir dünyanın tutkusundan uzak, büyük sevinçlerin, iyiliğinışığında yaşasın istiyorum.

Ne ağlıyorsun gözlerim benim? Nedençarpıyorsun yüreğim öyle delice? Ahdımız bu olmalı değil mi?Onu unutmalıyız artık. Geçmişe sırtımızı dönmek, yenidenyaşamak, düzenlemek gerek her şeyi.

Yavaş yavaş Kızılay'a doğru çıkıyorum.Flamingo'da bekleyecekti Handan, beni. Ona söylemeli mi? Negüç, ne faydasız konuşmalar yapacağız gene. Çocuk lafınıduyar duymaz ağlayacak annem. Barışmam için direnecekyeniden. Tansiyonundan, çarpıntılarından söz edip geceleriyüksek sesle sayıklamaya başlayacak. Gerçeği, olduğu gibi,duyduğum gibi anlatabilsem onlara. Belki de suç bende?Ortalığı karıştırmak neden? Kendimi sevdaya verip rahatçayaşamak varken.

Sesini duyuyorum uzaklardan:

"Beni, sen kurtaracaksın Kirpiciğim, yepyenibir adam olacağım, istediğin adam olacağım seninle."

Beni bu sözlerle kolayca kandırabileceğinibiliyordu. Suzan Hanımı, Nedime Hanımı, Serra'yı, hepsiniçürük kafalı, çürük yürekli buluyordu. Onları kötülüyor,gençliklerini zamansız yitirdiklerini söylüyor, budalaeğlencelerin, oyalanışların içinde sıkıntılarını oradanoraya gezdiren, dünyayı çirkinleştiren küçük insanlar,diyordu onlara. Bana gelince, göklere yükselttiği biryaratıktım. Yalnız sevgilisi değil, kurtarıcısıydım. İncedeninceye işliyordu düşüncelerini. Övünüp sevindiğim zamannasıl alay ederdi içinden kimbilir.

Çocuğun yüzünü hiç görmeyecek. Bunun içinkavgaya hazırım. Savunacağım kendimi, elimden geleniyapacağım.

Yüreğim kin dolu, iniyorum caddeyi.

Camın köşesinde, büyük yeşil yapraklarınsiperinde bir masa buldum. Çöker gibi oturdum iskemleye.Soluk soluğayım. Garip, alışmadığım bir yorgunluk variçimde. Karnımda hafif fiskeler, kıpırtılarla canım

uyanmış,beni de uyandırmak istiyor. Korkuyla dinliyorum içimi.Allahım beni kötü bir ana olmaktan koru, içimde bu ateşi,hıncı söndür. Bütün analar gibi iyi kıl beni. Yalnızçocukları için yaşayan, hayatlarını onların iyiliklerine,doğru insan olmaları uğruna harcayan, başardıkları işingüçlüğünü anlamadan mutluluğa ulaşan anaların o güzelsabrını ver bana.

Garson tanımış olmalı. Çayı her zamanki gibibardağa koyup getirdi.

“Şimdi gelir sizinkiler,” diyor.

Saçlarımı tarayıp küçük aynamda yüzümüpudraladım. Handan’ın bozgunluğumu görmesini istemiyorum.

Kahve yavaş yavaş doluyor. Akşam iniyorcaddeye. Birkaç tanıdıkla selamlaşıyorum uzaktan. Sen hâlâburada mısın? gibilerden bir garip bakıyorlar yüzüme.Onların dedikoduları çoktan duyduklarını biliyorum.

“Annesiyle geçinemeyip döndüğünüsöylüyorlar. İstanbul’dan biri, Ankara’da birine yazmış,öyle gülünç şeyler ki,” diyor Handan.

Başka bir gün, başka haberlerle geliyor:

“Kocanın çevresine alışamamışsın, potlarkırıp tatsızlıklar çıkarmaya başlamışsın. Kocanı, teyzesininkızından bile kıskanmaya kalkmışsın! Daha neler, neler!Nermin Hanımın bütün yaptıklarını bozmuş, evin düzeninikarmakarışık etmişsin. Daha kötüsü de var... SenCihangir’le! Düşün!... Bu insanlar korkunç şekerim,korkunç.”

Birer küçük iğne gibi sözleri yüreğime batıpçıkıyor. O anlattıklarının saçmalığına kahkahalarlagülerken, tasayla bakıyorum yüzüne. En yakın saydıklarımızbile böyle işte. Başkalarının kötülüğünden sevinç duyuyorlarsırasında.

Garson masama yaklaşıyor, kulağıma eğiliyor:

“Handan Hanım telefon etti, yarım saat geçkalacaklarmış. Çayınızı değiştireyim mi sizin?”

Soğumuş çayı alıp gitti. Eve dönmeyidüşündüm. Çantama uzandım. Sonra birdenbire çöküp oturdumyerime. Siyah, büyük bir araba kahvenin

camına sürünür gibiçok yakından kayıp geçti. Arkama yaslandım, gözlerimikapattım yavaşça. İçimde bir ses, `Deli olacaktınsevincinden,' diyor. `Onun arabası sandın, sana geliyorsandın. Oysa ki o, bu saatlerde kızım...'

Rıhtımı görüyorum uzaklarda. Güneş çekildiğiiçim şemsiyeleri kapatmışlardır. Barın arkasında YusufEfendi aperitifleri hazırlar. Uzun iskemlelere yaslanıpakşamı seyrederler. Kadınlı erkekli gülüşür, denize bakar,dedikodu, âşıkdaşlık yaparlar.

Başka bir akşama benziyor bu akşam:

Osmanbey'de küçük bir kahvenin vitriniönünde oturmuş bekliyordum. Kendimce pek önemli kararlarıneşiğindeydim.

Arabası kahvenin önünden gelip geçer, köşededururdu. Arabadan iner, beni kahveye almaya gelirdi. O günben daha önce kalktım, daha önce koştum ona.

"Tenha bir yere gidelim," dedim. "Sizinlekonuşmak istiyorum."

Elimi tutmak istiyor, arabanın köşesinekaçtığımı görünce gülüyordu.

"Gene mi sizli bizli olduk? Gene miKirpileştik? Rüzgârlar fena esiyor anlaşılan bugün. Hem nehal bu böyle, bu kapkara elbise, bu solgun yüz, karanlıkgözler, Antigone rolüne mi çıkıyorsun a kızım?"

Her şeyi görsün, ayrılacağımızı bensöylemeden anlasın istiyordum.

Cam bölmeyi açıp Saim Efendiye:

"Tarabya'ya, yukarıdaki kahveye gidiyoruz,"dediği zaman sesi öfkeliydi.

`Ah seni öyle seviyorum ki,' diyordumiçimden. Şakaklarındaki beyazlara, yanaklarından çenesinedoğru inen derin çizgilere bakıyordum. Güneşten yanmışboynunda ince kırışıklar katlanıyordu. İhtiyar, adetaihtiyar, diye şaşkın seyrediyordum onu. Kendine güvenli,bacaklarını gerip dimdik oturuşu hoşuma gidiyordu. `Songörüşüm onu,' diyordum, `bitti artık, her şey bitti!'

"Benim de seninle konuşacak önemli şeylerimvar," diye haber verdi.

Zorla elimi alıyor, parmaklarımısıkıştırıyordu avuçlarında.

`Yarın,’ diyordum içimden, `yarın onugörmeyeceğim. Görmediğim zaman ayrılmak kolay olacak. Uzaktaunutmak kolay olacak.’

Araba yokuşu tırmanıyordu. Akşam iyicebastırmıştı. Yıldızlar parlıyordu gökyüzünde, denizin mavisikaranlığı içiyordu. Uçlarında ışıkları sallanan teknelergeçiyordu kıyıdan kıyıdan. Tepeye yaklaştıkça yol kararıpdaralıyordu.

Bahçeye girer girmez çevremizi sardıgarsonlar.

Bahçenin gediklileri, bizim gibi ağaçlarınarasına saklanan sevdalılardı. Kimse kimseyi görmezdi orada.Aşağıda Boğaz yaldız yaldız parlar, kıyılar ışıklanır,balıkçı kayıkları kümelenirdi salkım saçak ışıklarıyladenizde.

Tarabya tepesindeki geceyi küçük pastanenincamı arkasında tekrar yaşamak ne garip. Eski hikâyelerle onayaklaşmak isteği benimki biraz da.

Sıcak bir geceydi. Bir yerlerden şarkısesleri geliyordu. Vapurlar karınlarında sarı ışıktanbenekleriyle iri siyah gölgeler gibi kayıp gidiyorlardısuda.

“Bahçeyi bu kadar tenha hiç görmemiştim,”dedi Kâzım Işık.

Bardaklarımıza buz koyuyordu. Karanlıktamasanın üstünde dolaşan becerikli ellerini seyrediyordum. Buellerden, onların sıcaklığından uzak nasıl yaşayacağım, diyedüşünüyordum. Hiçbir zaman sahip olamayacağım bir şeye bakargibi bakıyordum ona. Tutkuyla, hınçla biraz. Nermin Hanımı,Çiftehavuzlar’daki evi düşünüyordum. Onun karısıydı NerminHanım. O güzel ev onun eviydi.

Elimi tutmak, sokulmak isteyinceuzaklaşıyor, sinirli gülüyordum karanlıkta.

“Gül sen, gül!” diyordu Kâzım Işık.

İşlerin kötüye gittiğini seziyordu o dabelki. Beni yatıştırmaya çabalıyordu.

“Biliyorum, küfrediyorsun içinden bana...”

Küfretsem bile ne çıkardı. İsteklerine boyuneğdikten sonra. “İçki iç, açılırsın,” diyordu, içipaçılıyordum. Sigaraya daha çok onun hoşuna gittiği içinalışmıştım. “Saçını kestir,” diyordu, hemen kestirip,aynanın karşısında güzelleştiğime inanıp kırıtıyordum.

İskemlesini yaklaştırıyor, mırıl mırılkonuşuyordu kulağımın yanında.

“Beni sevmek sana öfke veriyor küçüğüm.Kızıyorsun sevdiğin için. Çünkü sen aslında kendinibeğenmişin birisin. Ahmet sinirine dokunmuyordu. Onunlaevlenmeye hazırdın. Onu sevmiyordun, ona kendinden bir şeyvermiyordun, rahattın değil mi? Vermeden almak olur mu?”

Alay ediyordu tatlı tatlı.

“Beni deli gibi seviyorsun a kızım sen.Martaval ötesi.”

Gözleri gözlerimi arıyor. Ağlamamak içindudaklarımı ısırıyorum. İçimde bir şey kırılıyor. Öfkelisöyleniyorum:

“Haberin olsun gidiyorum ben, kararım kesin,yarından tezi yok Ankara’ya döneceğim...”

Karanlıkta derinden içini çektiğiniduyuyorum.

“Başımın derdisin,” diyor yavaşça. “Delisinsen! Bir yere kıpırdayamazsın buradan. Beni sinirlendirmek,yormak meramın. Oysa ben neler düşünüyor, neler kuruyorum.”

“Gideceğim, gideceğim!”

“Gitmek kolay, Ahmet’i ne yapacaksın?”

Yaşlar boşanıverdi gözlerimden.

“Umurumda değil Ahmet. Ona anlatırsın. `Senimerdiven yapıp beni baştan çıkardı, niyeti kötüymüş,paramızdaymış gözü,’ dersin. `Beş para etmez, sana göredeğil,’ dersin. Soğut onu benden, istediğini, aklına gelenisöyle.”

Karanlığın içinde çakmağının aleviparlayıverdi. Titreyen parmaklarını gördüm. Acıma, yumuşattıiçimi.

Yumuşadığımı anlamasın diye tekrarlıyorum:

“Ama ben gideceğim, ne olursa olsungideceğim.”

“Ne güç kadınsın. Şu söylediklerine bak.Haberin olsun, oğlan geliyor yarın akşam...”

Nasıl olsa İzmir’den döneceğini biliyordum,ama gene de kalakaldım yerimde. Hayatımdan çoktan sıyrılıpgitmiş biriydi Ahmet. Bir hayalet. Geliyormuş, hem de yarıngeliyormuş. Utancımı nereye saklayacağımı bilemez oldum.Bozgunluğumdan ürkmüş gibi, iskemlesini çekip sokuldu. Zorlakendine çekti beni, yarı kucağına aldı.

“Kızım benim, bir tanem benim. Biliyorum güçbütün bunlar. Hele senin gibi bir insan için. Eğer benidinlesen, biraz daha anlayışlı olsan.”

Ahmet’i oyalamak, tekrar uzaklaştırmak içinkurduğu planı anlatıyordu: Amerikalılar malzemeyi toparlayıptekrar gelmek üzere Amerika’ya döneceklermiş. Bir bahanebulup Ahmet’i onlarla birlikte Amerika’ya göndermekistiyormuş. İşin güç yanı Ahmet’i İstanbul’da kalacağıbirkaç gün içinde oyalamakmış. Saçlarımı, ellerimi okşuyor,yalvarıyordu:

“Seni seviyorum, sana deli oluyorum kız.Yapmayacağım şey yok senin için. Yardım et bana, şu güçgünleri atlatalım. Göreceksin işler nasıl yoluna girecek.Ahmet’e, Amerika’ya yazmak, ona durumu uzaktayken açıklamakdaha kolay. Doğru düşünmüyor muyum? Beni bırakmayacağını,her şeye göğüs gerip, beni hep seveceğini söyle... Gitmelafını bir daha ağzına almayacağına yemin et bana, çabukçabuk... Yemin et.”

Tepenin üzerinde, denize, geceye karşıtaflanların, ağaçların arasında, onun kucağında, dünyadankopmuş boşlukta sallanıyordum. Yavaş yavaş o tatlı sözlerinbüyüsüne kaptırıyordum kendimi. Gevşeme başlıyordu.Dudakları dudaklarımdaydı. Soluk alamıyordum. Ağzımıağzından zorla kurtarırken, kaçmak için çabalarken biryandan omzuna doğru kayıp yaslanıyor, hıçkırıklar içindesöyleniyordum:

“Ne kötü adamsın sen, ne korkunç adamsınsen.”

Islak yüzümü yaklaştırıyordum yüzüne.Dudaklarını aradığımı seziyordu. Sevinçle, tutkulu öpüyordubeni. Gidemeyeceğimi, öfkemin gösterişten

başka bir şeyolmadığını anlıyordu.

“Kız, kız, benim kız! Beni dinleyeceksinartık, uslu uslu dediklerimi yapacaksın...”

“Onu göremem, bunu isteme benden.”

“Göreceksin, birkaç gün için.”

“Seninle birlikte mi?”

“Benimle birlikte. Bize geleceksin, herkeslebirlikte bizde göreceksin onu.”

“Nasıl sizde!”

“Bayağı bizde. Karım davet ediyor seni.Edemez mi? Kardeşimin nişanlısı değil misin? Bu sabah teklifetti Nermin. Ahmet’i de davet ediyor. Ahmet’i Amerika’yabirlikte uğurlayacağız. Senin için, `İstediği kadar kalsın,’diyor Nermin. Görmeni istiyorum. Ne tatsız bir hayatım var,kimlerle yaşıyorum. Neden seni sevdiğimi, neden karımdanayrılmak istediğimi anlarsın hiç olmazsa.”

“Peki sonra?”

“Ahmet’in Amerika’da işi uzayabilir,büsbütün kalabilir orada. Asıl rüyası bu değil miydi zaten?Seni nasıl sevdiğimi anla. Ahmet en iyimiz içimizde, Ahmetgüvendiğim biri, sevdiğim kardeşim, görecek gözüm yok oğlanışimdi oysa...”

Ondan, sevdamızdan ürker gibi oldum.İstediği zaman dünyayı umursamıyordu. Kardeşini çiğneyipgeçebiliyordu. Beni de bir gün böyle çiğner geçer bu, ondankurtulmam gerek, diye düşündüm. İleride birşeyler yapar, birçaresini bulurdum belki, ama şimdi onunlaydım. Sımsıcaktım,ateşliydim, gerçekten yaşadığımı duyuyordum. Kurtulamazdım,büyülüydüm.

Aşağıda koyda ışıklar sönüyordu. Arabalarınasfaltta kayıp giden gölgeleri azalmıştı. Yaprakkıpırdamıyordu bahçede. Birlikte olursak seviştiğimizikarısı anlamaz mı, öbürleri sezmez mi diye kuruyordumedepsizce.

İstekle karışık garip bir uyku sarıyorduiçimi. Orada kalmak, onun göğsünde öyle yapışmış uyumak,unutmak istiyordum. Kulağıma eğilmiş:

“Haydi gidelim,” diyordu. “Sarhoşsun sen,yorgunsun, kıpırdayacak halin yok. Yarın konuşuruz bunları.”

Onu görüyorum. Yarı zorla, çekerekkaranlıkta arabaya götürüyor beni... Saim Efendi bir garipbakıyor ikimize.

Arabada birbirimize sarılıyoruz sıkı sıkı.Öpüyor yüzümü, dudaklarımı, sevecenlikle, acıyarak öpüyor.Kadife gibi yumuşak, kaypak, sıcak dudakları. Yavaş yavaşsöylüyor:

“Bırak, bir-iki hafta birlikte olalım. Senievimde, yanıbaşımda görmek beni ne türlü sevindirecekbilsen. Senden uzaklaşır uzaklaşmaz hasret başlıyor kıziçimde. Hep fena şeyler kuruyorum: `Beni unutur, benibırakır, Ankarasına, Hüsnü Beyine gidip kaçar, başkasınıbulur, daha gencini, daha aklına yatkınını,’ diye saçmasapan şeyler düşünüyorum. Görmüyor musun üzerinetitrediğimi, seni nasıl sevdiğimi? İşlerimi bile tavsatmayabaşladım, eskisi gibi çalışamıyorum; aklım sende hep. Öyleseviyorum ki kız seni.”

Araba yokuştan iniyordu. Aşağılarayuvarlansak, birlikte ölsek, diye düşünüyordum. Ölümdenkorkmayacak kadar sarhoştum, zehir gibi acı, sonsuz derecedemutsuzdum.

Toparlandım, ellerimi yüzümden geçirdim.Gülümsemeye çabalıyorum.

Handan yanımda durmuş telaşla söyleniyor.

“Ah şekerim, çok beklettik mi seni? Nedalgınlık öyle, camdan el salladık, yaklaştık farkındadeğilsin.”

Arkasındaki kadınlı erkekli kalabalık.Onlarla birlikte geçmiş eğlencelerimiz, sıkıntılarımız var.Birlikte kitaplar okumuş, gülüp eğlenmiş, kızmışsöyleşmişiz. Şimdiyse yabancılık girdi araya. Eskisi gibideğil bana davranışları, bir hastanın yanında olduğu gibiacıyarak usulca konuşuyorlar. Kalkıp aralarından gitmek eniyisi. Zor tutuyorum kendimi. Sorularını karşılamaya,konularıyla ilgilenmeye çabalıyorum.

Beni işaret ediyor Handan:

“Ne kadar değişti değil mi?”

Aralarından bir kız:

“Şişmanladı galiba,” diyor.

Bir başkası gülüyor.

“Güzelleşti evleneli.”

Her zamankinden dost görünüyorlar.İçlerinden acıdıklarını biliyorum. Onların gözünde iki dünyaarasında sıkışıp kalmış, yolunu kaybetmiş bir kişiyim. Artıkeskisi gibi aralarına karışamayacağımı kabullenmişler. Bununiçin de döndüğümden beri pek arayıp sordukları yok. Yükseksesle gülüp konuşuyorlar. Başlar onlara dönüyor başkamasallardan. Eskiden ben de öyle konuşurdum. Hoşlanırdımçevremde ilgi görmekten. Dünya benim, bütün insanlar benim,en güzel kitaplar, düşünceler, eylemler, hepsi benimsanırdım. Şimdi şaşkın dinliyorum konuşulanları. Hâlâ aynıyoldalar onlar. Kadınlara özgürlük, hoşgörü ve demokrasidiyorlar. Hazırlıyorlar kendilerini kavgaya. Yoldalar onlar.Olacak, kesin birşeyler olacak. Havada kalan bir sürügevezelik. Sorunları aynı ateşle nasıl sürüp götürdüklerineşaşıyorum.

Handan önümdeki soğumuş çayı yavaşça itip,garsona işaret ediyor. Bana da öbürleriyle birlikte içkiısmarladı.

Eli omzumda. Dostum olduğunu, beni kanadıaltına aldığını göstermek ister gibi davranıyor. Belki debana öyle geliyor. Son zamanlarda sevinçli, mutlu görünüyorHandan. Dünyaya, sevdaya, insanlara inanışı katmerlenmiş,kendini bulmak üzereymiş, öyle diyor. Kıskanıyor muyum onu?Kimbilir. Rıfat Beyle bozuşalı değişti kız. Fakülteden gençbir doçentle pek sıkıfıkı. Adı Cezmi doçentin. Açık yüzlübir çocuk. Anneme kalırsa sevişiyorlarmış. “İşte kendine eşbiri,” diyor annem. “Neydi o evli barklı adamlarla sürtmek?”

Cezmi’yle konuşurken başka bir ışık parlıyorHandan’ın gözlerinde. Genç iktisatçı, kanı taşkın bir adam.Politikadan hoşlanıyor belli. Amerika’dan, İngiltere’den sözediyor, hepsine saldırıyor. Çürümüş düzenleri yıkmak,dünyayı kurtaracak yeni düzenler aramak gerekirmiş.Türkiye’yi kurtarmak için yeni bir devrim belki de. Handanhayran, dinliyor onu.

Sonunda hepsi birşeyleri yıkmak,yenisini yapmak ateşiyle bağırıp çağırmaya başladılar. Kimsebu yeninin ne olduğunu iyi bilmiyor. Kulaklarımda hınçlı birses çınlıyor:

“Eğer sen kahve masalarında içki içipbirbirinize sürtünerek dünyayı kurtaracağınızısanıyorsan...”

Genç bir avukat var içlerinde. Entaşkınları. Herkese duyurmak ister gibi yüksek sesi.Gösterişli, kabarmış bir horoz gibi bağırıyor. Demokrasiden,eğitimden, köylüden, kentliden, aydından, her şeydenkarmakarışık söz ediliyor. Hepsi ayrı yollardan aynı noktayavarmak amacında. Bir tanesi:

“Büyük temizlik,” diyor, “kapitalist, kötüpolitikacı, çıkarcı, yobaz, köküne kibrit suyu!”

Handan’a bakıyorum, o da onlarla bağırıyor.Elini, Cezmi’nin avuçlarında görüyorum. Bana bakıp gülüyor.Yüzü kızarmış, gözleri aydınlık, hiç görmediğim gibisevinçli. Aradığını bulmuş, gerçekten inanmış bir görünüşüvar. Kulağımda fısıldayan o ses olmasa!..

“Senin Handan’ın kimin arabasına binerseonun düdüğünü çalar kızım. İki dakikada aklı çelinecekkazlardan.”

Handan’ın, Rıfat Beyi bu kadar çabukunutabilmiş olması, genç doçentin deyişlerini tekrarlamasıgaribime gidiyor. Yorgunum. İçtiğim içki başımı döndürüyorbiraz. Gece iyice bastırdı. Dışarıda ışıklar yanıyor. Kahvetenhalaşmaya başladı. Arkamdan, zengin herifle evleneli nekadar değişti, nasıl züppeleşti bakın şuna hele, diye alayetmeyeceklerini bilsem kalkıp gideceğim. Neden sonra Handanfarkına vardı. Rengimin kötülüğüne şaşırmış, ne olduğunu, negeçtiğini araştırıyor yüzümde. Yalnızca yorgun olduğumusöyledim. Benimle birlikte kalktılar. Onlar geceye devametmek, içlerinden birinin evine gidip yiyip içmekkararındalar. Erkekler içki, yiyecek almak için dağıldılar.Cezmi yanımızda kaldı. Handan’ı almadan gitmek istemediğibelli. Handan yolda boynuma sarıldı, yanaklarımdan öptü,kulağıma, çok anlatacakları olduğunu, başbaşa konuşmayageleceğini fısıldadı.

Benim de ona vereceğim haberler var. Sokakortasında söylenecek, kulaktan kulağa geçecek sevimlihaberler değil yalnız. Çocuğum olacağını

duyunca nasılçığlık çığlığa bağıracağını biliyorum. Hele boşanmanınmahkemeye düştüğünü öğrenince...

Kalabalığı ve yeni sevgilisini peşindensürükleyerek uzaklaştı Handan. Karanlıkta ağır adımlarlayalnız başıma döndüm eve.

Toprak, ağaç, ot kokuyordu hava. Serindigece. İnce tayyörümün içinde üşür gibi oldum. Mevsimler neçabuk değişiyor. Sonbahar gelmiş çatmış, haberim yok benim.

VIII

Hepsi pek sevindi çocuğum olacağına. Annemağladı haberi alınca. Söz dinlemez, asi kızını yuvasınagöndermek, kocasıyla barışmasını sağlamak için dillerdökmeye koyuldu. Hüsnü Beyin çoktan mahkemeye başvurduğunuduyunca kızdı köpürdü. Analık ödevini yerine getirdiğineemin olduktan sonra da direnmedi artık. Akşama doğru herşeyi unutmuş mutfağında şarkı söylüyor, puf böreği açıyordu.

Kalaylı tencereleri, gıcır gıcır beyazbulaşık bezleri, buzdolabı, yıllardır özlemini çektiği herşeyi var şimdi annemin mutfağında. Benim iyi beslenmemgerekirmiş, iki canlıymışım, bunları öne sürüp ocak başındanayrılmaz oldu.

Boş zamanlarında ürkerek odama giriyor.Salıncaklı iskemleye oturuyor, ellerini gittikçeyuvarlaklaşan karnının üzerine koyup sallanmaya başlıyoryavaştan. Elâ gözlerini aça aça korkuyla bakıyor bana.Değişmeyişime, birçok gebe kadın gibi yayılıp yuvarlanıpnazlanıp kırıtmayışıma şaşıyor biraz. Kendini tutamadığızamanlar var. İçini çeke çeke başlıyor söylenmeye:

“Doğrusu, sen ne dersen de, öyle bir adamdırki o! Bana yaptıklarını unutur muyum sanıyorsun? Sendenhabersiz geldi, senden habersiz aldı apartmanı. Beni, obodrum katından kim kurtardı, kim, sorarım sana? Romatizmadan ölüyordum duvarları küf tutmuş odalarda. Hem deöyle nazik, efendice yaptı ki işleri. `Sizin gibi birhanımefendiye bu bile layık değil,’ derken, tapuyu pullutasdikli elime verirken o suçlu, o mahçup halini görseydinsen onun.”

Ellerini yüzünden, gözlerinden geçiriyor,terliyor alnı, dudaklarının üzeri. Ağlayacak gibi bakıyorbana.

“Allah var, inkâr edemem, edemem! Sana neyaptı, aranızda ne oldu bilmem ama...”

Tekrarlıyor durmadan:

“Allah var, Allah!”

Apartman sahibi olalı önemli bir hanım artıkannem. Şişinip böbürleniyor. Esvapçıbaşıdan, babasınınvarlığından, şanından şöhretinden çok söz etmeye, gerinegerine övünmeye başladı. Benim yanımda eski masallarıkapatıveriyor. Kiracılardan da söz etmiyor pek. Apartmandedikodularını Hüsnü Beye, Handan'a anlatıyor daha çok. Kapıeşiklerinde eski komşularıyla söyleşiyor. Parasını pulunu dagöstermiyor bana. Yalnız çocuğum olacağını öğrendiği zamanezilip büzülerek şöyle dedi:

"Zaten senden bir şey isteyen yok. Apartmankiralarım, üç aylıklarım bir araya gelince üçümüz de gülgibi yaşar gideriz. Sen rahatına, keyfine bak."

Doğumu yapar yapmaz özel derslerebaşlayacağımı, çalışmaya başlayınca da evden ayrılacağımısöyleyince şaşırdı. Katı yürekli, kendinden başka kimseleridüşünmeyen bir kadın. Çalışacağım yere yakın olmak, hayatımıkendi başıma yeniden kurmak istediğimi söyledim. Ağlamayakoyuldu. Gene de çocuk dünyaya gelince çok şeyindeğişeceğine inanıyor. O zaman kocama döneceğimi biletasarlıyor. Handan'a anlatmış:

"Göreceksin, bak ana olsun ne kadar değişir,iyileşir, dünyayla dost olur. Kocasıyla barışır, alırçocuğunu İstanbul'a döner..." diyormuş.

Handan da biraz öyle düşünüyor. Hep aynınakarat: Çocuğu babasız bırakmaya hakkım yokmuş. Hele benimgibi kocasına sevdalı, rahata, lükse alışmış birinin tekrarişe sıfırdan başlaması görülmüş şey değilmiş, yaşım dageçmiş sayılırmış.

"Zavallı yavrucuğum, öyle bir hatayapıyorsun ki."

İki gün sonra değişiveriyor havası. Yalancıbir sevinçle boynuma sarılıyor, omuzlarımı sıvazlıyor.

"Nasıl istersen öyle yap, keyfine bakMacide'ciğim. Üzme tatlı canını. Defet herifi. Kendinibeğenmişin biri zaten o, sana göre değildi. İnsanlarayaklaşımın başka, düşüncelerin ayrı."

Cezmi'yi övmeye koyuluyor. Onun insanlığını,çalışkanlığını, ülkesini ne kadar sevdiğini, gücünü, aklınıanlatıyor.

Annemle ikisi, çocuk haberini yaydılarAnkara'ya. Yakında Kâzım Işık'a gider haber. Çok şaşıracak.Davranışı ne olacak bilmem. Bilmediğim için de

korkuyorumbiraz.

Annem yeniden sayıklamaya başladı.Rüyalarında babasıyla konuşuyor. `Nuri, Nuri’ diye bağırabağıra uyanıyor. Çocuğun oğlan olacağında kararlı. Babasınınadını koyacakmış ona. Esvapçıbaşı Nuri Bey gibi saltanatsürmesi, uzun ömürlü olması, yokluk bilmemesi için.

Sonbahar iyice bastırdı. Havalar çok zamanbulutlu. Kestane ağaçları kızıllaştı evin önünde. Söğütlerde öyle. Yaprakları titreye titreye uçuyor havaya. Boş,rüzgârlı, karanlık sokağı seyretmek, Handan’ın yenisevdasını, annemi, Hüsnü Beyi dinlemek ne sıkıntı. Karnım,elbiselerimi germeye başladı. Başağrılarım, bulantılarımsıklaştı. Kötüleşiyorum günden güne. Handan bir terzi salıkverdi. Gebe giysisi yaptırayım diye. Sık sık uğruyorakşamları. Karyolamın üstüne atıyor kendini, anlatmayakoyuluyor.

Cezmi’den başka bir şey konuşmaz oldu artık.Beni oyalamak içinmiş bütün anlattıkları. Evlenecekler buikisi. Handan daha açıklamıyor nedense. İş bozulur diye mikorkuyor? Belki Rıfat Bey dedikodusunun dinmesini bekliyor.Açıkça alay ediyor eski sevgilisiyle.

“Bu işte mutlu olmayan bir Rıfat Bey var,”diye gülüyor.

Adam gerçekten ayrılıyormuş karısından.“Beni bırakırsan seni de öldürürüm kendimi de!” diyemektuplar yazıyormuş Handan’a.

“Pişttt!” diyor Handan. “Kaçan balık iriolur değil mi?”

Rıfan Beyin, çalıştığı bankayı soyup soğanaçevirdiğini, karısına parası için baş eğdiğini, sevgisindebile hasis, bencil olduğunu, yalnız kendini düşündüğünüanlatıyor.

“Neydi o halim benim! Dumanım başımdançıkıyordu. Hatırlıyorum da... Rezalet, rezalet. Gördün müşekerim! Her şey nasıl unutuluyor, nasıl geçiyor! Düşün,benim o adamla başıma gelenleri, çektiklerimi. Neredeysebabam evden atacaktı, `metresi’ olduğum yayıldı Ankara’ya,karısı üniversite kapılarına dayandı. Ama şimdi...”

Değişti gerçekten, güzelleşti. Gözlerinegüven, görünüşüne bir başka olgunluk geldi. Çoğu kadınıngerçek mutluluğa erişebilmesi, sağlığını, güzelliğini eldeetmesi için erkeğe dayanması gerekiyor. Ne kadar bilgili,aydın olursa olsun, erkeksiz, sevdasız kadın, desteklerikaymış güzel

bir yapı gibi yıkılıveriyor. Böyle olmakistemiyorum ben. Kendi kendime dayanmak gücünügöstermeliyim. Bu da bir başka türlü Narcissime galiba.Erkeklerin gözlerinde kendimizi seyrede seyrede büyütmedikçeinanca eremiyoruz.

“Ne biz onlarsız, ne onlar bizsizolamıyoruz,” diyor Handan.

Yenildiğini saklamak ister gibi sözüdeğiştiriyor hemen:

“Hüsnü Beye bak, o bile...”

Dedikoduya koyuluyor:

“Gülseren’in sevdalandığı doğruymuş.Mahallede genç bir marangoza tutulmuş. Oğlan iyikazanıyormuş. Annesini göndermiş kızı istesin diye.”

Kahkahalarla gülüyor.

“Kız kırlarda uçurtma uçururken, gönlünü deuçuruvermiş genç marangoza. Bizim üstat hâlâ, `Çocuk odaha,’ diye çırpınıp dursun. Çocuk bile düşürmüş marangozdandiyorlar. Dedikodu tabii. Evlendir iki sevdalıyı,söylentiler bitsin, değil mi? Hâlâ kararsız seninki. Balgibi sevdalı kıza canım. Öyle gizli kapaklı adam... Ayıpbulmuyor musun kızı kendine saklayıp kısmetine ketvurmasını?”

Ayıp görmüyorum hiç. Yalnız keder düşüyoriçime.

Kötü dünya, kötü insanlar. Dedikodularbulandırıyor içimi. Handan’ın mutluluğuysa ucuz bayramşekerleri gibi, rengi de, tadı da aldatıcı biraz. Her şeytasarladığımız, umutlandığımız zaman güzel, her şeyalışıncaya kadar tadında.

İnsanın ölümüne kadar yalnız yürüdüğünü,sevda denen şeyin etimizin açlığından başka bir şeyolmadığını tekrarlayıp duruyorum kendi kendime. Gene de sıksık rüyalarıma giriyor. Aramızda hiçbir şey geçmemiş gibisarılıyorum, tutunuyorum, gülüşüp konuşuyorum.Çiftehavuzlar’da görüyorum kendimi sık sık. Cihangir, Nadia,Serra birlikteyiz. İşin garibi, Nermin Hanımın da bizimaramızda rahatça gezip dolaşması.

Önceki gece, Nermin Hanım beyaz bir çiçekgibi taze ve güzel rüyalarımın karanlığında parlayıverdi.Cihangir’e soruyordum rüyamda:

“Hani o ölmüştü?” diye.

Cihangir baygın, dişi gülüşü ile gülüyordu.

“Tabii öldü. Biz öldürdük, hatırlamıyormusun Kirpiciğim?”

Boynuma sarılmış öpmek istiyordu beniCihangir. Korkup kaçıyor, ağlayıp bağırıyordum. Çok koşmuş,yorulmuş gibi terli, çarpıntılı uyandım geceyarısı.

Sabaha karşı da onu gördüm. Büyük birkapının önündeydik. Elimize maskeler verdiler. Dans ederkentaktık maskeleri. Korkunçtu Kâzım Işık’ın maskesi. Çıkarmasıiçin yalvarıyordum. Çıkardıkça altından başka bir maske,başka korkunç bir yüz görünüyordu, bir türlü asıl yüzünü,gözlerini bulamıyordum. Tırnaklarımla kazdım maskeleri.Sonuna kadar bulamadım gerisindeki gerçek yüzü.

Mektupların arkası kesildi artık. Hüsnü Bey,onun kendisine yazdığını, telefon ettiğini haber verdi.

“Çok efendi bir avukatı var,” diyor. “KâzımIşık’tan emir aldığını, güçlük çıkarmayacaklarını yazdıbana. Sizin yüreğiniz de rahat eder artık sanırım MacideHanım kızım...”

Kolayca yola gelişine anlam veremedim. Bıktıuğraşmaktan benimle belki. Bir başkasına tutulmuştur, çocuğada aldırdığı yok. Bir başkasından yapamayacak kadar yaşlıdeğil ya, diye eğleniyorum kendimle. Benden kolaycavazgeçmiş olmasına için kan ağlıyor, o da başka.

Kendini unutacaksın Macide Hanım kızım.Yüreğine taş basıp onu da unutacaksın. Bundan sonra dünyadainandığın, doğru bildiğin ne varsa onlar için yaşayacaksın.Bu uğurda taş gibi katılaşıp çöl gibi kurusan biledediğinden şaşma yok artık sana.

Sabırlı olmalıyım. Suların durulduğu güngelecek sonunda. O zamana kadar çocuğu bekleyeceğim,anıların kırıntılarıyla yaşayacağım. Onlar beni bırakmıyoristesem de. Rüyalar da öyle.

Dün akşam gördüğüm rüya garipti. VillaIşık’ın rıhtımındaydım. Ahmet’le birlikte. Rıhtımınmerdivenlerini çıkan kalabalığın ucundaydık. Nermin

Hanım,Serra'yla kol kola önümüzde yürüyordu. İlerlemek, onlarayetişmek istedim. Ahmet kolumdan tuttu, bırakmadı.

"Biliyorum," diyordu, "benden kaçmakistiyorsun."

Rıhtımda yalnız kaldık onunla. Deniz kabardıbirdenbire. Dalgalar simsiyah üzerimize geliyordu. Uzakta,dalgaların üzerinde inip çıkan, fırtınayla boğuşan küçükmotora bakıyordum.

"Görüyor musun?" diyordu Ahmet, "hep seninyüzünden! Unutma, sen sorumlusun olanlardan."

Sabaha kadar, "Sen sorumlusun!" diyen sesiçınladı durdu kulaklarımda. Uzun zamandır onu öylesinedüşünmemiştim. Bütün gece benimle birlikteydi.

Amerika'ya gidene kadar hiçbir şey anlayıpsezmediğini sanıyorum. Yakın zamanda döneceğine,evleneceğimize öylesine inanmıştı ki. Orada yerleşmekistediğini gizlememişti benden. Ağabeyiyle olmazsa bile,başka bir yerde kendine iş edinmeyi düşünüyordu. Türkiye'denhiç çıkmadığım için, ben dünyanın ne renk olduğunun farkındadeğildim. O bana rağmen yapacaktı yapacağını, beni zorla daolsa şu geri, şu kötü, yaşanılmaz ülkeden kurtaracaktı.

İstediğine ermiş sayılır Ahmet. Amerika'dakalmasını bu kadar kolay sağlama bağlayacağı aklındangeçmezdi. Beni çoktan unuttuğunu biliyorum. "Teyze kızı, ilkzamanlar çok tasa ettim, kendimi yedim bitirdim, ama sonraçabuk aydım," diye yazmıştı Serra'ya. "İnsanın vatanısevdiği, yaşadığı yerdir," diyormuş. Dönmemeye kararlıymışbir daha Türkiye'ye. "Sildim hepsini defterden. Hem oülkeden, hem de kafasında o ülkenin bütün kötü, geritaraflarını taşıyan o kızdan kurtulduğum için iki türlümutluyum şimdi," diye seviniyormuş. Serra mektubu banagöstermekten kaçınmıştı. Kimbilir daha ne küfürler vardıiçinde. Ahmet'in Amerika sevdası bir yana, benim içindüşündüklerinde haklı oğlan; suçlu değil miyim? Hem denasıl.

Her şeyi ustaca düşünüp tertiplemişti KâzımIşık. İstediğimden çabuk ve kolay uzaklaştı aramızdan Ahmet.Kandırmak, mat etmek insanları, ona vergi bütün bunlar...Birçok koldan yürüyüp gelişen vapur, banka, yapı işlerini,hepsini o şeytanca buluşları, gizli oyunlarıyla yapmışolmalı.

Cihangir, ağabeyinin akıllı değil, kurnazolduğunu söyleyip dururdu. Ona göre tatlı dili, yalanları,gösterişiyle insanları büyülemekte ustaydı Kâzım Işık.Aldığı vapurların, Amerikalılarla kıvırdığı işlerin, oradaburada mantar gibi boy veren bankaların, her işinin, şunabuna, sözü geçer kimselere dayanarak koparılmış kredilerleayakta durduğunu anlatırdı. Cihangir'e göre işinden başkabir şey düşünmeyen kalpsizin biriydi Kâzım Işık. Oysa işarkadaşları, başta o pek `beyefendi' görünüşlü, kendinibeğenmiş Mecdi Bey hayrandılar patronlarına.

"Beyefendinin iş kurma yeteneği kimsedeyoktur," diye över dururdu efendisini genel müdür.

Yüzü gibi yağlı, kısık sesi vardı adamın.

"Genial efendim, genial!" diye alay ederdiSerra arkasından.

Serra'da ikiyüzlülük yoktu. O gerçektenağabeyini, dünyanın en akıllı, en bilgili, en hoş insanıolarak kabullenirdi. İyi yürekli, eliaçıktı. Yaşamasınıseven, harcamasını bilen, modern bir insan, zamanına uygun,canayakın, alımlı bir erkek. Arkasından kahkahayı basar, onasevdalanmadığına şaşıp kalırdı kendisi de. Sonra dakuşkulanıp kıskanmamdan ürkmüş gibi hemen sarışınlardan,ihtiyarlardan hoşlanmadığını, sözlerinin şaka olduğunusöylemeye koyulurdu.

Cihangir açıkça ağabeyine karşıydı. Yüreğinibana açmak için uzun beklemedi. Daha çok başlangıçtaağabeyini yermeye, vurmaya bahane aradığını anımsıyorum.

"Ağabeyim gösterişten ibarettir," derdi."Çok çalıştığına da inanma sen, onun. Bürosuna,etrafındakileri paylamak, küçültmek için gider çok zaman.Büyük kral masasına oturur. O gün kimleri tuzağınadüşüreceğini, kime para yedirip, kimi kandıracağınıdüşünmeye koyulur. İşe yarayanları pohpohlar, yaramayanlarıköpek gibi kovar, savar başından. Bir komedi oynar kimasasının başında. İnsanları aldatıp yere vurmaya bayılırsenin kocan kızım, o böyle bir adamdır küçük yengeciğimbenim."

Beni ondan koparmaya çabalıyor, gerçeğegötürmeden, son vuruşunu indirmeden bu türlü konuşmalarlahazırlıyordu beni. Nasıl anlamadım, nasıl düştüm tuzağına!

Onun, ağabeyini kıskançlığından yerdiğinibiliyordum. Gene de sözleri zehirli tohumlar ekiyordu içime.

Çiftehavuzlar'a ikinci gidişim yağmurlu birgüne rastlar.

Sıraserviler'e, Nermin Hanım, kendi küçük,yeşil arabasını göndermişti. Beni ürkütmemek, kolay yolagetirmek için belki bu da Kâzım Işık'ın bir numarasıydı.İstediği zaman öyle ince şeyler düşünürdü ki.

Nadia üzgün göründü gidişime. Banaalışmıştı. Günlerce yapayalnız ne yapacaktı? O büyük köşke,yabancıların arasına da gelemezdi.

"Bilirsiz, siz benim kızkardeş vallayi,hakika öyle Macide Hanum."

Çantamı eliyle indirdi arabaya. Gözleriyaşlı öptü yanaklarımı, sonra ayaklarını uzatıp bir güzeldinlenmeye, genç dostuna telefon edip gece için peylemeyekoştu içeri.

Nermin Hanımın şoförü ufak tefek birihtiyardı. Beni dış kapıda karşılamaya gelen garsonlar,Yusuf Efendi, bahçıvan, hepsi saygılı insanlardı. Yıllaryılı başkalarına kul köle olmak için ustacayetiştirildikleri belliydi. Çantamı alırken, yol gösterirkenyüzümü gözümü kolluyorlar, yadırgamışçasına bakıyorlardıbana. Terbiyeli ve yalandı gülüşleri.

Bahçe, kırmızının, yeşilin, mavinin, sarınınacı renklerine boyanmıştı. Sonbahar başlamıştı ağaçlarda.Yapraklar ıslak eziliyordu ayaklarımın altında. Derindenderine Tuberosa kokuları, genzimi yakıyordu; Arap bir zamaneteklerimde dolanıp durdu, çekildi gitti sonra. İlk günüolduğu gibi Ahmet Ağa düştü önüme, öbürleri peşimetakıldılar. Biri çantamı, biri ceketimi almış geliyordu.Utançlıydım. Onların başlarını eğip alttan, dudak ucuylagülümsediklerini görüyordum. Biliyorlar mı durumu,içlerinden benimle alay mı ediyorlar, diye korku düştüyüreğime.

Köşkünün arka kapısından girdik ıslanmamakiçin. İçeride bir başka bekleyen vardı. Marsık gibi esmer,yaşlı, çatık kaşlı bir kadındı. Nermin Hanımın odahizmetçisi, köşkün vekilharcı gibi bir şey olduğunu sonradanöğrendim. Nafia Hanımdı adı. Köşkün uşağı, bahçıvanı, hepsiürkerdi ondan. Hanımın yakını, sırdaşı bilinirdi evde. Beniuzunca bir süzdü.

“Sizi odanıza çıkarayım efendim,” dedi“Hanımefendi uyur bu saatte. Uyanınca haber veririmgeldiğinizi.”

Önüme düştü. Koridorlarda yürüdük. İki katyukarı çıktık. Merdivenleri yumuşacık, tüylü halılarkaplıyordu. Koridorlarda her kıvrımda büyük yeşil saksılar,çiçekliklerde çiçekler vardı. Her adımda bir başkagüzellikle gözlerim kamaşıyordu.

Merdivenlerinden tavanına kadar yapısı,boyası, biçimi her şeyi özenilip bezenilmiş bir ev. Üstkatta, köşkün sağ yandaki kanadına geçtiğimiz zaman,gördüğüm güzelliklerle vurulmuş, böyle düşünüyordum.Koridorda yürüyorduk. Ayağımızın altında mavi halılar,havada Tuberosa kokuları vardı.

Nafia Hanım:

“Sabahtan beri ne hava değil mi efendim,”dedi.

Çatkın kaşlarının arası açılmışgülümsüyordu.

“Ahmet Bey de İzmir’den bugün dönüyormuşsanırım.”

Evin insanı, aileye yakın biri olduğunuanlatmak ister gibiydi. Birşeyler kekeledim. Saim Efendinin,onlara, Kâzım Işık’la beni günlerdir her gece nereleregötürüp getirdiğini söyleyip söylemediğini düşünüyordum.Kâzım Işık, Saim Efendiye güvenirdi. Gene de içim bir tuhafoldu. Nermin Hanımın uykusu bile yalan geldi. Belki de önemvermediğini göstermek için beni hizmetçilerin elinebırakıyordu. Pişmandım oraya geldiğime. O çatık kaşlı, esmerkadın odalardan birinin kapısını açtığı zaman rüyagördüğümü, uyanacağımı, kendimi Ankara’da, bodrum katında,uzakta, çok uzakta bulacağımı düşünüyordum.

Geniş, aydınlık bir odaya girdik NafiaHanımla. Kadın çantamı karyolanın ayakucuna bıraktı, durupbekledi karşımda.

Yeni odam, hiç de Nadia’nın pansiyonundakinebenzemiyordu. O kadar beğendiğim pansiyon odası pek külüstürgöründü gözüme birdenbire.

Duvarlak parlak yeşile boyalıydı, yatakörtüsü aynı yeşilden, ipekti. Yatağın başucundaki incebacaklı kırmızı gece dolabından; iki güzel büyük koltuktanbaşka eşya görmedim ortalıkta. Şaşırdım biraz. Kadın

dolanıparadığımı anlamış olacak, eliyle yanda bir kapıyı işaretetti. Yürüdü o yana doğru. Kapıyı açtı önümde. Duvarlarıbütün ayna başka bir odaya girdik. Aynaların kenarınadokundu Nafia Hanım, rayların üzerinde kapaklar kayıp açıldıönümüzde. Odanın baştan başa dolap olduğunu gördüm.

“Giyinme odası,” diye kadın açıkladı,“banyoya geçilir buradan. Banyonun ikinci kapısı başka biryatak odasına açılır. Ama kilitledik biz ara kapıyı. Bukısmı tümüyle size bırakmamızı söyledi beyefendi. Ahmet Beyaşağıda, kardeşinin yanındaki konuk odasında kalacakmış.”

Son sözleri söylerken bir garip baktıyüzüme. Ne sanıyordu? Ahmet’in bitişik odada olmayışına esefettiğimi mi?

Odaya döndüğümüzde Nafia Hanım bir eksiğimvar mı gibilerden dört yanına bakındı.

“Bir şey isteyecek olursanız zile basıngüzelim,” dedi. “Telefonla da aşağı ofise haberverebilirsiniz. Şimdi rahat rahat soyunun, eşyalarınızıyerleştirin, yağmur dinerse bahçeye çıkar dolaşırsınız.Eviniz sayılır burası.”

Bunları söyleyip çekip gitti. Yatağınayakucuna oturdum, odayı seyre daldım. Ömrümde öyle güzelinigörmemiştim. Yerdeki yumuşacık pembe halı, ipek perdeler,sarı çerçevelerde uzak bir rüya gibi, toz pembe beyazsuluboya resimler, her şey birbirinden seçkindi. Çok büyükvarlıklarla elde edilebilen güzelliklerin, insanı yavaştanvurup şaşırtan şeylerin inceliğini sezer gibi oluyordum. Birzaman yatağın ucunda oturup kaldım. Sonra o güzelim ipekörtüyü buruşturduğum için utançlı yerimden fırladım. Odanıniçinde dolaşmaya koyuldum. Aynalı giyinme odasına, banyoyagirip çıktım. Her yanı dolaştım. Bahçeye bakan küçük birbalkonum vardı. Kapısını açtım, deniz, Adalar, yağmurunarkasında morarmış, silik gözümü aldı. Görünüşe diyecekyoktu. Aşağıda ıslak kırmızı yolları, eski güzel ağaçlarıylabahçe, yağmur altında tatlı seslerle hışırdayıp uğulduyorduhafiften. Saçlarım ıslanıp yüzüme yapışıverdi, damlalarserin serin aktı yanaklarıma. Sonra telefon çaldı. NafiaHanımın sesini tanıdım. Kadın, bir yorgunluk kahvesi içipiçmeyeceğimi, dolaplarda yeteri kadar askı bulup bulmadığımısoruyordu.

Nafia Hanımın evin içinde ne kadar önemlidurumu olduğunu Serra’dan öğrendim sonraları. Nermin Hanımınbaş sırdaşıydı. Yengesi, alıştığı o pis

uyuşturucu şeyiarayıp ağlamaya, yatağına girip yalancı sancılarlakıvranmaya başladığı zaman, Beyoğlu'nun kötü sokaklarındadört dönüp hanımına morfin arayıp bulan bu Nafia Hanımdı.Nermin Hanımın yeşil arabasını kullanan, benim pek efendibulduğum yaşlı şoför de Nafia Hanımın ağabeyiydi.

"Yengemin sayesinde zengin oldular, adamıntakside iki arabası var, Levent'te kat bile almışlar," diyeanlatırdı Serra. Nafia Hanımı sevmezdi. O karanlık yüzlükadını sabah akşam nasıl karşısında tutabildiğine şaşardıyengesinin. Gene de yüzüne gülerdi Nafia Hanımın. Dilindenkorkardı sanırım. Saygılı bir gülüşün, bir bakışın,sırasında ne kadar edepsiz olabileceğini bu Nafia Hanımdagördüm.

Nermin Hanımın odasına ondan başka hiçbirhizmetçinin girmediğini hatırlıyorum. Zavallı kadının iğneyerleriyle dolu kollarına, bacaklarına masaj yapan,saçlarını yıkayan, elbiselerini düzenleyen, evin içindeCihangir'den Yusuf Efendiye; uşaktan şoföre kadar herkesinne yapıp ettiğini anlatıp hanımına yetiştiren de oydu. KâzımIşık, Nafia Hanımdan hoşlanmadığını belli ederdi açıkça."Bizim evin Lawrence'ı," diye alay ederdi yüzüne karşı.Kadının hepimizi kapı aralarından gözlediği, konuşulanlarıdinlediği doğru muydu bilmiyorum. Uşak, hizmetçi kim varsabirbirine kattığı söylenirdi. Varlıklı evlerde yalnızefendilerin değil, uşakların da birbirini yiyici birmutsuzluk içinde yaşadıklarını daha sonra, Villa Işık'ayerleştiğim zaman anladım. Yukarıdakiler çekişedursun,aşağıdakiler de kendi küçük ülkelerinde kavgalarınıyürütüyorlardı. İnsanlar birbirlerini aldatıyor, arkadankonuşuyor, alay ediyor, bütün bunlar şaşılacak birincelikle, ölçüyle yapılıyordu. Vuracaksın, öldürmeyeceksin!Yasaları buydu aşağı yukarı. Ben de onlara uygun bir konuksayılırdım. Oraya yalanlar, gizli umutlarla geliyordum. Enkötüleri bendim içlerinde. Benim de ödeyeceğim hesaplar varhayatımda. Ne kadar silkinip kurtulmak istesem, bir yanımdantutuluyum, rahat değilim, hiç rahat değilim.

O gün Çiftehavuzlar'da geniş, güzel odada,denize, bahçeye, yağmura karşı bunları düşünmüyordum.Yüreğim sevdayla ağırdı. Kocasına el attığım kadına acımam,ondan utanmam gerekirken sadece kıskanıyordum Nermin Hanımı.Aşağıda Kâzım Işık'la birlikte yattıkları bir oda, bir yatakolduğunu düşünüyordum. Beyaz, dokunulmaz bir ışık gibiparlıyordu hayali

gözlerimin önünde. İçimi acıtıyordu, öfkeveriyordu güzelliği. Hiçbir zaman onun gibi ince, o türlüölçülü hoş bir kadın olamayacağımı düşünüyordum. Bu kocamanev, bulunduğum oda, küçük bir ormanı andıran bahçe, hepsibeni korkutuyordu.

Balkonun önünde uzun zaman kalmış olacağım.Denizin rengi değişiyor, Adalar yaklaşıyor, yağmurun ince,sisli perdesi kalkıyordu. Gökyüzü orasından burasından mavimavi açılmaya başlamıştı. Büyük beyaz bulutlar Adalarınüzerine doğru uçuyordu.

Nermin Hanımın küçük kotrası uzakta, dubayabağlı sallanıyordu hafiften. Gözlerim boşuna ilk günbirlikte bindiğimiz kırmızı Chris-Craft'ı aradı. Rıhtımdademir koltuklar, yağmurda yıkanmış parlıyorlardı. Aşağı inenmerdivenin kenarındaki kasımpatları ben görmeyeli açmış,çiçek vermişlerdi. Terasın mermer merdivenlerini gençbahçıvanlardan biri yıkayıp siliyor, Ahmet Ağa çiçeklerinarasında dolaşıp orayı burayı yokluyordu. Garip,karmakarışık duygular içindeydim. Birşeyleri korumak,kurtarmak istiyordum. Yüreğim söz dinlemiyordu. Ona yakınolmanın verdiği sarhoşluktan kurtaramıyordum kendimi.Parmaklıklara yaslanmış `Gitsem habersiz, kaçsamburalardan,' diye söyleniyordum. `Ah bunu yapabilsem,'diyordum. Yapamayacağımı biliyordum. Damarlarımdaki kansıcak sıcak dolanıyordu her yanımı. Ne yapılır buna karşı?Gitmek, kaçmak isterken biraz sonra birlikte olacağımızıdüşünerek gerilip canlanıyor, ağaçlara, gökyüzüne, toprağagülüyordum. Sevilip sevmekten başka bir şey yoktu aklımdaaçıkçası.

Balkondan çekildikten sonra bir zamankararsız dolanıp durdum odanın içinde. Sonra çantamı açtım,buruşmuş bir elbise çıkarıp giydim.

O yaz pek özenerek ve kendimce çok paravererek aldığım bir şapkam vardı. Hiç unutmam o şapkayı.Geniş kenarlı, pembe çiçekli hasır bir güneş şapkasıydı.Otuzunu geçmiş bir kadına yakışmayacak kadar genç işiolduğunu şimdi daha iyi kavrıyorum. Ama o yaz öylesinetazeydim ki. Tomurcuklanmıştım her yanımdan, filizlerim dalbudak vermişti. Giyinme odasında hasır şapkayı başıma koyupuzun saçlarımı sallaya sallaya kendi kendime bir güzel dansettiğimi, şapkanın altında parlayan gözlerimi, kıpkırmızıboyalı dudaklarımı beğendiğimi, şişmanlamaya, yüzümünsolgunluğunu allıkla kapatmaya karar verdiğimi

anımsıyorum.Güzelleşeyim, beni sevsin, sevsin, bensiz olamasın! Bütünisteğim buydu.

Neden sonra evin içinde gürültüler başladığızaman hasır şapkayı yatağın üzerine savurup attım, elimisaçlarımın üzerinden şöyle bir geçirdim. Uzunca baktımaynaya. Hiçbir zaman ne Nermin Hanım, ne de Serra gibi hoş,ince bir kadın olamayacağımı tasayla kabullendim. Birazbohem, biraz yoksul, biraz savruk genç kız rolünü sonunakadar oynamaktan başka çarem yoktu.

İnsanların sevdalandıkları zamansevdiklerinin kusurlarına, beceriksizliklerine, hattaçirkinliklerine öylesine kapılıp, sonradan duygularıeskiyince aynı şeylerin karşısında nefretle irkilmeleri negarip. O zamanlar benim kıskançlığımı, tutkunluğumu,sevişmeye düşkünlüğümü de severdi sanıyorum. Sonradan bütünbunlar, bende sevdiği ne varsa dökülüp dağıldı. Eskihesapları karıştırmaktan başka bir şey bilmeyen, kıskanç,akılsız, huysuz bir kadın oluverdim onun gözünde.

İkimiz karşılıklı ayrı oyunlar mı oynuyordukbirbirimize? Gerçek isteğimiz kısa süreli yatak sevdasımıydı yoksa?

“Ben, sende neler neler bulacağımısanmıştım. Oysa sen!..”

Zaman zaman yaralandık bu sözlerlekarşılıklı. Savunmaya çalıştık duygularımızı. Sevdanınyalnız bir yatak işi olmadığına inanıyorduk ikimiz de. Amaben başlangıçta onunla yatmaktan, sevişmekten başka bir şeydüşünmüyordum. O kadar sevdiğim birinin canıma yakın, etimeyakın olmasını istemekte utanılacak ne var? Uzun zaman kapıönlerinde kalmış kimsesiz bir kedi yavrusuna benzetiyorumkendimi. Onun sıcak avuçlarının altına başımı uzatmaktanaldığım tat anlatılmayacak kadar büyüktü.

İlkgençliğimden beri inanmamak, aldanmamak,yutulmamak için yapmıştım kavgamı. İlk kez kabuğumu kırıpbaşımı uzatıyordum dünyaya. Şakası yoktu bu işin. Benielimden yakalamış, yolunu şaşırıp kaybolmuş küçük bir çocuğugüder gibi çekiyordu kendi yoluna. Böylesine güdülmek,eskiden olsa deli ederdi beni. Ona kızamıyordum. Boyuneğiyordum. Davranışlarımdaki, söyleyişlerimdeki eskiatılganlığım yumuşuyordu. O zamana kadar `dişi’ lafınıedenlere kızar, köpürürdüm.

Kadın demek, yalnızca yapıcaerkekten fizikçe farklı bir yaratık demekti kafamda. İştegüçte, düşüncede ayırmazdım onlardan kendimi.

Aynada bakışları korkulu, bir hayalbakıyordu bana. Beğenmedim kendimi hiç. Güzel evininçerçevesi içinde görünce o da beğenmezse, sevmekten geçerse,diye ürktüm. Birazdan Nermin Hanımı, Serra'yı, Cihangir'igörecektim. Ahmet'le karşılıklı yemek yiyecektik akşam.Herkesin önünde Ahmet'in boynuna sarılmam, nişanlı oyununusürüp götürmem gerekecekti. Önemli değildi bunlar. Onun,beni beğenmesi, sevmesiydi önemli.

Odamdan çıkınca koridorlarda korkuluyürüdüm. Kimseler yoktu ortalarda. Merdivenleri yavaş yavaşindim. İkinci katta duraladım biraz. Her yanda kapılarvardı. Aralık bir kapıya kaydı gözüm. Yatak odası olmalıydı.İçerisi görülüyordu aralıktan. Büyük beyaz lake bir karyolave toplanmış pembe ipekli bir örtünün yataktan sarkan ucu,ince tül perdeler gözümü aldı. Nermin Hanımın odası olupolmadığını düşünürken ayak sesleri yaklaştı. Yakalandımolduğum yerde. Cihangir, güzel beyaz dişlerini göstererekgülüyordu karşımda. “Korkuttum seni,” dedi.

Kapıya dayandı, gülerek bakıyordu.

Buruşuk bir balıkçı pantolonu giymişti. Üstübütün çıplaktı. Sarı kıvırcık tüylerinin arasında, zincirinucunda küçük altın balık parlıyordu. İlk tanıştığımız gündenbaşka göründü gözüme. Daha sarışın, daha parlak, daha genç.

“Evi tanımıyorum da,” diye kekeledim. “Aşağıinecektim. Yolumu şaşırdım sanırım.”

Kapıdan ayrılıp yaklaştı. Elini uzattı.

“Önce hoşgeldin,” dedi.

İki yanına sallanarak yürüyordu. Avucusıcak, yumuşaktı. Sofaya açılan kapıları göstererek,

“Kâzım Ağabeyim yan ekleri yaptırdıktansonra bu ev karmakarışık oldu böyle,” dedi. “Her taraftakapı, kapı... Sağ taraftaki şu küçük kapı, yengemindairesine gider, karşısındakinden arka odalara çıkılır. Bumerdivenlerden de doğruca orta binaya, büyük hole inilir.Ağabeyimin

çalışma odası, oyun salonu, büyük salonlar hepsio holün etrafında. Oraya ineceksin sen. Balıktan geliyorum,bir hayli de ıslandım. Çıplak olmasam sana yol gösterirdim.Kusura bakma gelin hanım.”

Boynundaki zincirle, tüylerle oynayarakgevşek gevşek gözümün içine bakıyor, birşeyler araştırıyordusanki yüzümde.

“Ahmet yarın geliyormuş öyle mi?” dedi.

Sesi de gevşekti. Ne bana, ne Ahmet’e önemvermediğini açıklamak istiyor, diye düşündüm.

“Belki bu akşam...” dedim.

“Hangi kattasınız siz?” diye sordu.

“Bu katın üstü,” dedim.

Bazen siz deyip, sonra birdenbire senlibenli oluşu da şaşırtıcıydı.

Alayla gözlerini açtı:

“Oh anladım. Yeşil odayı verdiler sanakızcağızım. Bak nasıl itibar ediyorlar bizim Ahmet’innişanlısına. Ağabeyim o odayla yanındakini çok önemlimisafirlerine verir her zaman. Sabah güneşi almaz, rahatedeceksin, keyfine bak...”

Aramızda gizli bir anlaşma varmış, bütünsırlarımı biliyormuş gibi göz kırpıyor, gülüyordu.

“Dost olacağız sizinle Macide. Kolayanlaşırız sanıyorum. Ben, işini bilen insanlardanhoşlanırım. Hele akıllı kadınlara bayılırım. İyi seçti busefer bizim uzun ahmak. Amerika’ya gideceği doğru mu?İnsanın böyle bir nişanlısı olsun da durmadan savsaklayıporaya buraya seyahate çıksın, şaşılacak şey!”

Yüzüm kızarmış olmalı. Öfke basıyordu içimi.Böyle zamanlarda büsbütün çirkinleşirim, bakışlarımkötüleşir. Anladı. Hemen lafı değiştirdi:

“Yengem daha çıkmadı değil mi? Gene NafiaHanımla kapandılar. Hazırlanıp aşağı inmesi yemeği bulurartık. Ben de acele etmeliyim. Biraderimin sevgilinişanlısını yalnız bırakmak istemem...”

“Ben iniyorum aşağı,” dedim.

Sırtımı çevirip yürüdüm merdivenlere.Peşimden geldi. Parmaklıklara sarılıp asıldı. Kahkahalarlagülüyordu.

“Ne oldu yahu? Kızdın mı yoksa bana? Bak,göreceksin seninle ne iyi arkadaş olacağız. Ağabeyim dünakşam, `Kızı eğlendirin, sıkmayın,’ diyordu. Ben buranıneğlence başısıyım. Dans, fink fonk, hepsi bende. Ahmet’iaratmayacağım sana.”

İki basamak aşağıdan başımı kaldırmışbakıyordum ona. Akıllı kadınlardan söz ederek, Ahmet’iaratmayacağını söylemekle ne demek istemişti? Nefret ettimondan birdenbire. Korktum da biraz. Gülerek bana bakan oyüzde korkulacak hiçbir şey yoktu. Merdivenin karşısındakiyüksek renkli camlardan gelen akşam ışığında gözleri çocuksubir ışıkla parlıyordu. Çıplaklığı yakışıyordu ona. Yanmış,adaleli gövdesinden sağlık, gençlik fışkırıyordu. Hiçbirerkekte rastlamadığım bir incelik, başkalık vardıgüzelliğinde.

Ben aşağıda, o yukarıda bakıştık öyle biran. Sonra evin içinde peş peşe zil sesleri çınladı. Aşağıdakapılar açılıp kapandı. Büyü bozulur gibi oldu.

“Ağabeyimin toplantısı bitmiş olacak,” dediCihangir. Gözleri gölgelenmişti.

“Bugün evde kaldı, kendi gideceğineherifleri buraya topladı. Hiç yapmadığı şey! Ne dersiniz,sizin şerefinize mi yoksa?”

Sizli bizli oluvermişti gene. Kanım çekildi.Bir şey diyemedim. Merdivenleri inerken arkamdan alaylagüldüğünü duydum.

Aşağıdaymış, işe gitmemiş, beni bekliyormuş.Nafia Hanımın bunu haber vermemiş olması garipti. Artık hepkuşkularla yaşayacaktım. Korkunç olan da buydu.

Aşağı katın son basamaklarına varmadan,merdivenin kıvrımında onları gördüm. Işıkları yakmışlardı.Aydınlıkta yüzleri sarı, yorgun parlıyordu. İçlerinde GenelMüdür Mecdi Beyi tanıdım. Sıkıntıda olmalıydı adam.Mendiliyle alnını, ensesini siliyor, yanındakilere telaşlabirşeyler anlatıyordu. Adamlardan birinin yüksek sesle,sinirli sinirli şöyle dediğini duydum:

“Öyle bir sorumluluk altına gireceğiz kibeyler. Dağılıyoruz efendim, öyle değil mi? İstediği zamanhükümetin arkasında olacağını sanır, istediği kredilerialacağından emin. Bunları ödetirler insana değil mi efendim?Sonra sen krediyi İzmir’de fabrika kuruyorum diye al,yarıdan fazlasını vapur işine yatır! Olur mu, yapılır mıyani? Bir de farz edin parti değişmiş, bir de farz edinAmerikalılar caymışlar son dakikada.”

Mecdi Bey başını sallıyor, adama hakveriyordu.

“Diktatör efendim, tam bir diktatör. Herşeyi tek başına yürütmek istiyor. Böyle önemli, ana birmesele için bile yönetim kurumunu toplamaya yanaşmadı.Göreceksiniz, birdenbire toplayacak ve onlara kararını öylebir empoze edecek ki... Bütün yük benim sırtımda, okkanınaltına gitmek var ucunda efendim...”

Çok toydum daha. Bu türlü saldırmaların,çekişmelerin Kâzım Işık’ın çevresinde durmadan döndüğünübilmiyordum. Mecdi Beyin alttan alta çevirdiği çıkaroyunlarını, yönetim kurulundaki çoğunluğun aydan aya boygösterip para alan kuklalar olduğunu, Kâzım Işık’ın işinikendi bildiği gibi yürüttüğünü yavaş yavaş öğrenecektim.Maskelerin çoğunu bir bir kendisi indirdi gözlerimin önünde.Bilgisizliğim hoşuna gider, biraz da beni şaşırtmak içinişlerinden söz ederdi.

Merdivenin kıvrımında durmuş, onlarıseyrediyordum. Pek önemli kişilere benziyorlardı. Işığınaltında, birbirlerine sokulmuş daha yavaştan konuşupfısıldaşmaya başlamışlardı. Biraz önce onların çıktığı kapıtekrar açıldı. Kâzım Işık göründü eşikte. Durdu şöyle birbaktı ışığın altındaki adamlara. Gülüyordu. İçimrahatlayıverdi. O böyle güldüğü zaman işler yolunda demekti.Yüzü, gözleri, sevinçle parlıyordu.

Tanımadığım insanlar onu görünce değiştiler.Kendini beğenmiş Mecdi Beyin her söze baş sallamayabaşladığını gördüm. Saygılıydı duruşu. Terasa çıkan camlıkapılara doğru yürüdüler hep birlikte. Orada birer birerelini sıktılar Kâzım Işık’ın. Ayrılırken yüzleri gülüyordu.

Kapıdan döner dönmez beni gördümerdivenlerde. Aşağıda basamakların ucunda duruyordu.

“Gel, insene,” diyordu. “Hepsini savdımbaşımdan. Kirpileşme gene, korkacak kimse yok.”

`Sen varsın,’ diyordum içimden. `Sen varsın,seni seviyorum, senden korkuyorum.’

Elimi yakalamış, çalışma odasına doğruçekeliyordu.

“Ne garip kızsın. Şuna bak, nasıl datitriyor, nasıl da bembeyaz!”

Parmaklarımı sıkıyordu.

“Yavrum, bir tanem benim.”

Ona, evinde en sevdiğim yerin çalışma odasıolduğunu daha önce söylemiş olmalıydım. Herkesten kaçıpsaklandığı, çalıştığı ve beni düşündüğü yerdi orası.

Çekip götürdü odaya beni. Büyük, kadifekanepeye oturttu. Sigaramı yaktı. Karşıma geçip koltuğunayaslandı. Gülüyordu mutlu.

“Şimdi seni rahat rahat seyredeyim. Nerminaperitif saatine kadar inmez, Cihangir biraz önce çıktıodasına. Haberin olsun, Ahmet de yarın akşam geliyor. Öylesevinçli, öyle neşeliyim ki kız! Allah senden razı olsunMacide’ciğim.”

Adımı, onun ağzında duymak ne tatlıydı.Onun, benim sevdamla dolup taşarak, gözlerini kısıp benibakışlarının içine aldığını, yüreğine sindirdiğini görmek nehoştu.

Ahmet’ten çok az konuştuğumuzu sanıyorum.Evdekileri de unutmuşa benziyorduk. Bakışıyorduk, sevdayla,özlemle dolu tatlı bir yorgunluk çöküyordu içimize,olduğumuz yere yayılıyorduk. Mutlu yalnızlığımız bozulacakdiye ödümüz kopuyordu.

Daha neler oldu o akşam? Yusuf Efendiyikırmızı smokini ile gördüm ilk kez. Zengin evlerindegarsonların da saatten saate kılık değiştirdiklerini ve bunapek önem verildiğini öğrendim. Adam içki arabasını sürerekkayıverdi içeri. Ne kadar da güzel martini yapmasınıbilirdi.

Buzları şıkırdatarak içkiyi soğutuşunu,kadehlere boşaltışını seyrettik bir zaman. Sonra Kâzım Işıkkitaplarını, resimlerini gösterdi. Özel baskılı, sayılıklasikler, dokunulmaya kıyılmaz derilerle kaplı güzel sanatdergileri vardı kitaplığında. Picasso desenleri asılıydıduvarlarda. Onlardan bir şey

anlamadığını saklamıyordu. “Herzaman para eder,” demiştiler Paris’te. Karısı dayatıncaalıvermişti. Şöminenin üzerindeki resmi severdi o. Şömineninüzerinde, Vuillard’ın bir ev içi yüze gülüyordu. Resimleri,kitaplarıyla övündü bir süre içkilerimizi içerken. SonraNadia’nın sözü düştü ortaya.

“Ben, seni o haroşodan bile kıskanıyorum,”diyordu. “Öyle seviyorum seni kız. Kimbilir nedir, ne kirlibezleri vardır o karının. Belki de sevicidir, burayagelirken senin arkandan ağladığını düşünüyorum da!”

Onun, insanların iyi yanlarını bulmayı,görmeyi neden denemediğini soruyorum kendi kendime şimdi.Alayla, öfkeyle olsun kazıya kazıya derinlerden kötülükleri,çarpık eğilimleri, düşkünlükleri çıkarmaya bayılırdı.Batırmak istediği kişiler için korkunç, kesin olurduyargıları.

Yusuf Efendi, terasın kapılarını raylarındançekip açmıştı önümüzde. Dışarıda masmavi bir akşambaşlıyordu. Deniz durgundu. Adaların üzerinde bir yıldızsapsarı parlıyordu. Çimler yemyeşil, toprak ıslakkırmızıydı, çamların kokusu, Tuberosa’ların kokusunakarışıyordu. Yanıma oturmuş, yeniden doldurttuğu kadehiuzatıyor, kulağıma usulca söylüyordu:

“Dünya umrumda değil seni tanıyalı.Geleceksin diye evden çıkamadım bugün. Hepsini burayatopladım adamların.”

Sesi dolu dolu çıkıyordu. Ağlayacak diyegözleri yaşlı parlıyordu.

“Ne karım, ne Serra’lar, ne merralar hiçbirisenin tırnağın olmaz benim tatlı kızım...”

Coşuyor, bahçeyi, denizi gösteriyordu.

“Bunlardan sen anlarsın, sen tadına varırsınbu denizin, çiçeklerin, ağaçların ancak. Evimin hanımı,kadınım olmanı istiyorum. Ağaçların altında, yollarda rahatrahat dolaştığını görmek istiyorum. Seni istiyorum, seni,seni işte!”

Gizli isteklerin tohumları büyüyorduiçimizde. Hayallerini, rüyalarını anlatıyordu. Gülüyordum.Çocukça buluyordum söylediklerini. Kararlı, kederlibakıyordu gözlerime. Ne olursa olsun, diyordum içimden. Neolursa olsun umurumda değil, beni seviyor, beni seviyor. Neolursa olsun...

“Göreceksin,” diyordu. “Sonu neye varırsavarsın bu iş benim istediğim gibi olacak.”

“Seninle ben ayrı dünyalarınınsanlarıyız...”

“Birbirimizi sevdikten sonra...”

Durgun, kuşkulu bakıyordu gözlerimin içine.

“Beni seviyor musun, onu söyle sen.”

“Anlamadıysan hâlâ.”

İlk kez kesin açıklıyordum sevdiğimi. Çokönemli bir şey yaptığımı biliyordum. Gerçeği bütüntehlikesiyle kabulleniyordum.

Kendini nasıl tutacağını, taşmadan,bağırmadan, coşmadan nasıl edeceğini şaşırmış bakıyorduyüzüme. Elleri ayakları, gözü, dudağı her yanı sevinçledalga dalgaydı. Sesi titriyordu konuşurken:

“Birbirimizi seviyoruz. Önemli olan bu,ötesi vızgelir bana.”

Nermin Hanımla Cihangir aşağı indiklerizaman onlardan korkmayacak, utanmayacak kadar sarhoştum.Sevda yeli sıcak sıcak esiyordu başımda. Ahmet’in nişanlısı,masum genç kız rolünü sonuna kadar aksamadan götürdüğümüsanıyorum.

IX

Hüsnü Bey geldi.

Bankanın kapalı olduğu bir cumartesi gününüevinde kedileri, köpekleri, bahçesi, Gülseren’iylegeçireceğine kalkıp bana gelmesinin önemli bir nedeniolacağını kapıdan girer girmez anladım.

Kötü bir haber vereceğini zaman Hüsnü Beyhasta gibi olur. Yüzünü, ensesini kaşımaya koyulur, yerindekıpır kıpır kımıldar. Gözlerini içine kadar solup sararır. `Elimde değil Macide Hanım kızım, elimde değil. Sinirlerimboşalıyor birden,’ diye de sonradan pek utançlı af dilemeyekalkar adamcağız.

Bankadayken de benden çekerdi zavallı. Enumulmayacak olaylarla o durgun sessiz adam bulanıverirdi. Nezaman sırasız izin almaya kalksam, ne zaman GenelMüdürlükten kaybettiğim icra davalarından biri için ihtargelse, Hüsnü Bey yerinde kıpırdamaya, masamın önünde dörtdönüp kaşınmaya başlardı.

Bu kez iş başka. İstanbul’dan Kâzım Işık’ınavukatı gelmiş. Trenden iner inmez ilk işi Hüsnü Beyeuğramak olmuş.

“Bu iş için mi gelmiş?” dedim.

“Yok, yok!” dedi Hüsnü Bey. “Yargıtaydaduruşması var adamın.”

Genç, terbiyeli, iyi çocukmuş avukat.

“Efendi adam, anlayışlı, beğendimdoğrusu...”

Gene de ensesini, yanaklarını kaşıyıpduruyor Hüsnü Bey.

Annem, sonuna kadar kımıldamamaya kararlıkoltuğuna yerleşmiş, tombul elleri göbeğinin üzerinde,ilgili dinliyor konuşulanları.

Adını sordum avukatın. Kocamın işlerinebakan avukat değil. Boşanma için bir başkasını bulmuş demek.Öbürünün iyi bir cezacı olduğunu söylerdi. Bu yenisi deboşanma işlerinin ustası olmalı. Hüsnü Beye bakıyorum, havıçıkmış pantolonu, mintana benzeyen eski, beyaz gömleği,çizgili yün

kravatıyla bizim hoca tam bir taşra avukatı.Kimseler onun kocaman bir bankanın hukuk müşaviri olduğunainanmaz. Ben değerine inanırım onun. Gene de içimden korkueksilmiyor. Kâzım Işık uzaklarda devleşip büyüyen bir hayalgibi. Onunla savaşıp, yenilmemenin güçlüğünü öyle iyibilirim ki.

Hüsnü Beyin önemli haberi başka. KâzımIşık'a çocuğum olacağını yetiştirmişler sonunda.

Genç avukat, "Onu hiç böyle sevinçli, mutlugörmemiştim," diye anlatmış Hüsnü Beye. Yalnız bu durumdaayrılmayı inatla istememe üzülüyormuş. Üstümevaramayacakmış, ben ne dersem o olacakmış. Sağlığımdan,iyiliğimden başka bir şey düşünmüyormuş.

Hüsnü Bey anlatırken kıpır kıpır kımıldıyoryerinde, sönmüş piposunu çekiştiriyor boşuna. Annem içiniçekerek bana bakıyor. Belki de yerimden fırlamamı, "Oldubitti, kocama dönüyorum işte," diye sevinip sıçramamıbekliyor. Bir şey yapmış olmak için kalktım. Hüsnü Beydensigara istedim. Sönmüş piposundan kurtardım onu böylece.Sigaralarımızı yaktık. Sabahlığımın eteklerini toparlayıpkarşısına oturdum. İçime çektim dumanları. Öksürdüm,gözlerim kızardı. Yüreğimin durulmasını, çarpıntınıngeçmesini bekledim.

Gebeliğimi açığa vuralı kendimi rahataverdim. Sokağa çıkmadığım zamanlar evin içinde sabahlıkla,gecelikle oradan oraya sürüklenip duruyorum. Yavaş yavaşeski gençlik günlerimi anımsatan derbederlik, avarelik,sıkıntılar başlıyor. Koltukların, masaların üstünde yarımkalmış eski gazeteler, kitaplar birikiyor. Fal kâğıtlarımsaçılıp yayılıyor, tablalar izmaritlerle dolup taşıyor. İkiönemli şeyin etkisindeyim: Sanki ölüm kapımın arkasınasinmiş bekliyor sürçmemi. Karnımdaki can kıvıl kıvıloynamaya başlayalı korku da onunla birlikte büyüyor. Birbaşka kötülük de, hep geçmişin içinde, uzaklaşmak, kaçmakistediğim olayların, insanların arasında yaşayıp durmam.Unutamıyorum onu. Kötülüğünden ötürü düşman oluyorum ona.Sevmekten geçemiyorum gene de.

"Nereden haber almış?" dedim Hüsnü Beye.

"Zaten şüpheleniyormuş."

Hoca yalan söylemesini bilmez. Sıkıntılı birgülüş belirdi dudaklarında, açıkladı sonunda.

“Ben de yazmıştım avukatına. Öyle olmasıgerekirdi. Bir adamdan çocuğu olacağı saklanmaz. Küçük işolur saklamak. Faydası da yok.”

Şaşırmadım. Hüsnü Beyin haber vereceğinitasarlamıştım zaten.

“Başka ne diyor avukat?”

“Hiç. `Biz, sizin emrinizdeyiz,’ dedi. `Macide Hanım ne isterse, nasıl isterse onu yapacağız.’dedi. `Yeter ki o sıkılıp üzülmesin...’ dedi. Aynen onunsözleri bunlar.”

Sıkıntı var Hüsnü Beyin bakışlarında.Gözlerini kaçıra kaçıra konuşması, kaşınması, kıpırdamasıiyi işaret değil.

Üstelemekten kendimi alamıyorum:

“Öyleyse boşanmaya, çocuğu bana bırakmayakarşı gelmeyecek demek. İşler kolaylaşıyor gerçektenhocam...”

Annem lafa karışıverdi:

“Razı, dedi, istediğini yapacağını söylediya Hüsnü Bey.”

Hüsnü Bey içini çekiyor:

“Olduğu gibi anlattım size her şeyi.Kanunları bilmez değilsiniz. Taraflar anlaştıktan sonra ikicelselik iştir boşanma.”

“Üstadım, bunlar öyle insanlar ki!Söylerler, söz verirler, sonra...”

Hüsnü Bey ayağa kalktı. Biraz kızgın, sözümükesiverdi:

“Macide Hanım kızım, sizin kocanızı hemsevip, hem de bu türlü kötülemenizi anlayamıyorum.Evlenirken kim olduğunu, ne olduğunu biliyordunuz onun!”

Annem de coşuyor arada. O da ayakta, o daöfkeli:

“Oh ne iyi söylediniz Hüsnü Beyciğim, ben deanlamıyorum, hiç anlamıyorum ama!”

Tasayla yüzüme bakıyor Hüsnü Bey. Annemiyatıştırmak ister gibi gülümsemeye çabalıyor.

“Macide Hanım kızım, boşanma kararını daalacağız, çocuğu da alacağız, sıkmayın tatlı canınızı bunlariçin.”

Ağlamak geliyor içimden. Pişman mıyım?Güçlük çıkarmasını, engel olmasını mı bekliyordum? Busendeleme, bu sarsılma nedir? Yüzümü görmesinler diyepencerenin önüne gittim. Sırtımı döndüm onlara. Rüzgârdayaprakları dökülen dallara, kurşun gibi ağır kapalıgökyüzüne, kaldırımlara görmeyen gözlerle bakıyordum. Kapıaçılıp kapandı arkamda. Annem çıkmış olmalı odadan.

Ezik büzük bir ses kulağımın dibindemırıldandı:

“Ne yaptı bu adam size Macide Hanım kızım?”

Döndüm. Göz altlarıma yayılan yaşları sildimtelaşla. Yalnızız odada Hüsnü Beyle. Annem mutfağına kaçmışolmalı. Toparlanmaya, gülümsemeye çabalıyorum.

Hüsnü Bey cevap bekler gibi yüzüme bakıyor.

“Ne mi yaptı?”

İnanacak mı söylesem? Anlayacak mı hani?Kâzım Işık’ın avukatı, ona neler anlattı kimbilir. EğerHüsnü Beyden de kuşkulanmaya başlayacaksam... Bütünumutlarım kül olmuş savrulmuş. Tutunaksız bir dünyadayaşadığımızı, herkesin yalnız olduğunu, herkesin ölümkorkusu içinde olur olmaz şeylerle avunduğunu, aldandığını,birbirini aldattığını biliyorum. Utanç tutuyor,anlatamıyorum olanları kocamış dostuma. Yüreğimden geçenlerdilimin ucuna kadar gelip donuveriyor orada. Yumruklarımsıkılıyor öfkeyle. Güçsüzlüğüme, utancıma, tutukluğumakızıyorum. Bir şey söylemiş olmak için atıverdim ortaya:

“Beni aldattı üstadım!”

Kıpırdamadı Hüsnü Bey. Biraz uzak, birazyabancı duruyor karşımda. Sorusunun karşılığını alamamışgibi bakıyor yüzüme.

“Beni aldattı!” diye tekrarladım.

Yavaşça içini çekti.

“Öyle bir çevrede, o çeşit insanlarla başkane bekliyordunuz Macide Hanım kızım!”

Saatine bakıyor, bir an önce yanımdan kaçmakistediği belli.

“Eh ben de gitmeliyim artık. Gülseren’isinemaya götüreceğim akşam. Bahçeyi de biraz dolanıp onarmaklazım.”

Yüreğim karıştı. En iyi dostum olduğunu vebeni çaresiz, yalnız bırakıp Gülseren’e koştuğunu düşündüm.Onun gibi geçkin bir bekârın, sönen erkekliğini o küçük tazekızın yatağında arayıp uyandırmak sevdasına düştüğünübiliyorum. Kötü şeyler düşünüyordum Hüsnü Bey için.Kızıyordum bir yandan iğrenç kuşkularıma. Zavallı adamcağız.Onu, kendi düştüğüm bataklığa batırmaya çabalamaktan başkaneydi benimkisi? “İki yüzü vardır her insanın,” diye anlatanbirini tanırım. Şöyle derdi: “Biri, içimizde kaynayan gizlidüşüncelerimiz, isteklerimiz, kendi kendimize söylemektenutandığımız tutkularımız, kötü çarpık kayışlarla dolu özvarlığımız; öbürü kurnazca gerip onardığımız, parlatıpcilaladığımız yüzümüzde, gözümüzde, dilimizde dışarıyaaktardığımız dış yaşantımız.”

Bunlar kimin sözleri Macide Hanım kızım,kimin savunmaları bunlar? Onun, kendisini korumak içinherkesi aynı çamura bulaştırdığını anlamıyor musun, sen deona benzemek yolunda değil misin?

Hüsnü Bey hemen çıkmadı odadan, kapınınönünde kararsız duraladı. Tokmağı çevirmeye uzanmıyor eli.Sonunda döndü. Yalvarır gibi bakıyor yüzüme. Gevşedim. Öfkemuçup gitti. Yüreğim çarpmaya koyuldu. Geldiğinden berisöylemeyi tasarladığı şeyi açıklayacağını sezer gibi oldum.

“Bir dileğim var sizden Macide Hanım kızım.”

Yerimden kalktım, yaklaştım.

“Söyleyin üstadım!”

“Bana tam inancınız var mı sizin MacideHanım kızım?”

“Yalnız size var. Şimdilik.”

Neden edepsizce `şimdilik’ sözünü ekledimsanki?

Şaşırmışa benziyor Hüsnü Bey.

“Ne demek `şimdilik’?”

Gülmeye çabaladım.

“Size takılmak istedim üstadım. Bütünhayallerini, umutlarını yitirmiş bir budalanın kuşkularındandoğma kötü bir şaka işte.”

“Gerçekten kötü bir şaka,” dedi Hüsnü Bey.

Duraladı, önüne bakıp düşündü, başınıkaldırmadan konuştu yavaş yavaş:

“Dileğim şu: Boşanma kararı çıkar çıkmazilâmı almayalım hemen, çocuk doğuncaya kadar bekleyelim hiçolmazsa. Sonradan istediğiniz anda alırsınız ilâmı, işikökünden bitirmek sizin elinizde her zaman.”

Yüreğimin üzerinden bir yük kalkar gibioldu. İçim ısındı birdenbire. Beni bırakmıyor. Susması,ilgisizliğinden değilmiş. Gücüyle başaramadığı şeyi,iyilikle elde etmeye bakıyor. Beni arıyor, beni istiyor. Bukadar sevinip deliye dönecek olduktan sonra ondan kaçmakneden?

“Uzaklaştıkça birbirimizi daha çokarayacağız, daha çok seveceğiz. Bunu sen de sonunda anlayıpbana hak vereceksin Kirpiciğim.”

Sarsıldığımı anlamasın diye kıpırdamadımyerimden. Durgun bakıyorum Hüsün Beye.

“Bize şantaj mı yapıyor yoksa?”

Telaşlandı adamcağız.

“Yemin ederim böyle bir şey yok. Budüşünceyi öne süren onun avukatı oldu. Ben de çok uygunbuldum. Karşı koymanın, işi karıştırmanın ne faydası var?Hem de ne istesek peki diyen insanlara. Suçu üstleniyor,sizi yormamak, mahkemeyi uzatmamak için ne kolaylık varsagösteriyor. Bir küçük, zararsız bir şey istemiş sonunda neçıkar? Çocuğunu düşünüyor, sizi seviyor, belki son andaişler düzene girer, birşeyler olur diye umutlanıyor, varsınumutlansın, değil mi öyle?”

Çabalamadan, çatışmadan bıkmış, tükenmişgebe bir kadının bezginliğiyle gülümsüyorum.

“Siz öyle olmasını istedikten sonra.”

Geniş bir soluk aldı Hüsnü Bey. Gözlerigülüverdi.

“Sağol Macide Hanım kızım. Bir iki sözümdaha var: Paraca yardımdan söz etti avukatı. Sizin için İşBankasına hesap açmışlar. İstediğiniz zaman, istediğinizkadar alabilirmişsiniz. Bir pul istemediğinizi söyledim. Amaavukatı size haber vermem için direndi.”

“Bu apartmanı anneme kim aldı hocam?Gerçekte onun parasıyla yaşıyorum şimdilik. Çocuğu kendimbüyütmeye kararlıyım. Kendi kazancımla, kendi paramla.”

“Üzerinde durmaya değmez zaten,” dedi HüsnüBey. “Parayı almak almamak, sizin bileceğiniz iş.”

Eliyle yorgun bir selam verdi. Önümdengeçerek kapıyı açıp çıktı gitti.

Bir zaman kımıldamadan kaldım olduğum yerde.Evi dinledim. Annem sofada yolunu kesmiş olacak. Zavallıadama fısıl fısıl neler anlatıyor kimbilir. Sonra sokakkapısı sertçe örtüldü. Gitmiş olmalıydı Hüsnü Bey. Anneminmutfağına döndüğünü duydum. Kapımı kilitledim. Salıncaklıkoltuğa attım kendimi. Bacaklarım öne doğru gerilmiş, başımarkada, karnım yusyuvarlak havada yavaştan sallanmayakoyuldum. Kendi kendimi yeriyorum: Senin meramın başkaMacide Hanım kızım. Seni hiçbir zaman unutmasın, senisevmekten kurtulmasın, parçalana parçalana senden ayrılsın,acısından gebersin istiyorsun.

Sesi geliyor kulaklarıma:

“Seninki aşk değil kızım, bir çeşit aşağılıkduygusu, hastalık gibi bir şey. Sen, beni değil, benim senisevmemi seviyorsun.”

Kurnazca suçluyordu beni. Küfrediyorduaçıkça, yaralamak, alçaltmak için uyduruyordu yalanları.Öfke içimi sarıyor yeniden. Gözlerim yarı kapalı soruyorumkendi kendime. Peki ama ne istiyorsun sen, ne bekliyorsun buadamdan? Seni sevmekten vazgeçmesin, acı çeksin, hayatı,işleri bozulup yıkılsın, bu mu istediğin? Böyle mikurtulacaksın ondan? Neme gerek, diyebiliyor musun, sırtınıdönebiliyor musun ona? Olmayacak hayaller peşinde misin,yoksa sen? Yoksa dönmek mi meramın onun bozuk düzendünyasına. Bir tohum aldın ondan. Canının canını karnındataşıyorsun. Tohum kötü toprakta yeşermesin, büyümesin diyeonu başka yerlere salıp

yetiştirmek kaygısına düşmüştün dahadün. Bugün karnından, taşıdığından bıkkın, bugün neistediğini bilmez, umutlarını yiyip bitiriyorsun tutkulu,sevdayla delirmiş.

Doğruluyorum salıncaklı iskemlede. Odadaralmış, eşyalar bulanık görünüyor gözüme. İçimi çekiyorumderin derin. Bildiğim bir şey var: Onu seviyorum hâlâ ben.

Başımı döndürdü sallanmak, belki de onudüşünmek sadece. Kalktım, pencereleri ardına kadar açtım.Yatağıma, divana dönüp kendimi boylu boyunca attım örtülerinüstüne. Sigara tablası, Bafra paketi, kibrit, iskambillerhepsi orada.

Beş-on gün sonra ayrılmış olacağız. HüsnüBey ne derse desin, duruşma biter bitmez ilâmı alacağım.Koparmak gerek bağları. Ağlaya sızlaya, bağıra çağıra kopmakondan. Başına buyruk olmanın, ekmek kavgasına, işe, çocuğayönelmenin coşkunluğunu arıyorum içimde, boşuna!Dürtüklüyorum kendimi: Bundan sonra gene her lokmanı öncedentartıp kollamaya hazır ol Macide Hanım kızım. Öğretmenlikyorucu şeydir, hele evde bir de çocuk varsa, yaş ilerlemişseve insan çok şeyin iyisini önceden tadıp ısırmış olursasenin gibi... Kıpırtısız yüreğim. Okul, iş, kazanç, çocukhepsi bir başkası için, hepsi uzak, olmayacak hayaller.Gülüyorum yavaştan. Alacağım aylığı bir zamanlar berbere,çiçekçiye, terziye dağıttığımı düşünüyorum. GeçmiştekiMacide kadar gelecekteki Macide de yabancı görünüyor gözüme.Bir üçüncü Macide var şimdi. Karnında çocuğuyla yarı hasta,korkulu Macide. Şaşkın soruyorum kendi kendime: `Ben mi, benmi onu sevdim öyle delicesine? Beni sevdiğine inanan benmiydim, budalaca? Ben mi, ben mi!’

Serra’nın güzel kara gözleri yaklaşıyor,Nermin Hanım yaklaşıyor, Cihangir yaklaşıyor, hepsininüstünde onun sarı altın rengi gözleri yaklaşıyor. Anılar,çeşit çeşit anılar akıyor uzandığım yatağa doğru.Alabildiğine açılmış gözlerime akıyor, taşıyor içime doğruanılar.

Çarpık taşlar sokaklar, geniş yollarının ikiyanı büyük kül rengi yapılarla dolu İstanbul sokakları. Yeniaçılan tozlu topraklı geniş bulvarlar, bulvarların ortasındaçiçek tarhları onaran, küçük çam yavrularını dikmeyeçabalayan burnuna kadar örtülü, yarı köylü, yarı kentliyoksul kadınlar. Üstleri paramparça, sakalları uzamış işsizköylüler. At pisliklerini

kürekleyip tozu toprağa katmaktanyoruldukları zaman pislik ve leş kokan boş arsalarda yarı açuykuya dalan kül yüzlü, giyimleri kül rengi çöpçüler.Mahalle içlerinde yüzleri cüzamlı eski evler, sonra yeditepeye karnını şişirmiş tembel güvercinler gibi yayılıpoturmuş beyaz camiler ve boş arsalarda kat kat sivrilenarsız yüzlü, sonradan görme, alacalı bulacalı yapılar.Ayaspaşa, Sıraserviler, Çiftehavuzlar, Adalar, Modalar...Çam ağaçları, büyük bahçe, Tuberosa'lar. Rıhtımda yabancıdilde ayıp şakalar yapan, fingir fingir gülen, ekmek kabuğugibi yanmış taze kadınlar. Siyah havyarla pembe şampanyaiçilen kulüpler. Ateşler yakılıp kuzular çevrilen, çifteorkestraların şenlendirdiği bahçeler. Parmaklıklara yapışanmeraklı genç yüzler. Tozlu gezi yolunda sümüğünüdondurmasıyla yalayan yalınayak, başı kabak yaz çocukları.Bahçıvan, kapıcı, garson dölleri... Plajın önünde satıcılar,kaçışan kalabalık. Radyosu ardına kadar açık, yayaları çilyavrusu gibi dağıtan uçak gibi uzun parlak Amerikanarabaları. Arsız kahkahalar, Yusuf Efendinin beyazeldivenleri. Kristal küçük şamdanlarda yanan mumlar,parlayan bardaklar, Tuberosa'ların donuk, beyaz salkımsalkım başları. İnce, cırlak bir ses: "Cici kizi cici kizisiz geldi burda gene! Bilyorsuz siz hanumefendi, ben nasılamie size, vallayi hakika hanumefendu!" Serra'nın genç,hayasız gülüşü. Masmavi birer çiçek gibi insanı kendineçeken tehlikeli, büyülü erkek gözleri, erkek gözlerindeparlayan dişi pırıltı. Oradan oraya uçar gibi kayıp gidenince, beyaz bir hayal, uzak, dalgın yaprak yeşili gözler...

"Nasıl, sizi rahat ettirdiler mi cicim,odanızdan memnunsunuz ya güzelim?"

Sesi ne kadar nazik, nasıl tatlı. Karşısındaduranın can düşmanı olduğunu nereden bilecek?

Kırmızı bezden, rahat Amerikan koltuklarındaoturuyoruz. Yüreğim çarpıntılı, kasılmış. Buz gibiyim. Nekonuşacağımı bilmiyorum, kekeliyorum, bozuluyorum. Giydiğigiysiler gibi yüzü, kolları, boynu, her yanı beyaz. Ölü birkuğu kuşunu andırıyor biraz. Gözleri yeşil, durgun parlıyorderinden derine. Dudakları yeni açılmış kanayan küçük biryara gibi kıpkırmızı.

"Sakın sıkılmayın," diyor nazik nazik."Burası eviniz sayılır cicim. Bir şey isteyeceğiniz zamanbizim Nafia Hanımı çağırın. O herkesin işine koşar bu

evde.Yetiştirinceye kadar canım çıktı. Ama şimdi üzerine yoktur `femme de chambre' olarak, Avrupa'da bile, inanın bana."

Övünmeyi severdi. Evi, çiçekleri, bahçesi,kotrası, aşçısı, hepsi övünme konusuydu onun için.Tuberosa'larını anlatmaya başlardı tatlı tatlı. Bir zamanlarİtalya'dan getirdikleri bahçıvandan, kurt köpeğininseceresinden, Nafia Hanımdan, Yusuf Efendiden söz açardı.

Güneş şemsiyesinin altında, elinde beyazeldivenleri, başında kocaman güneş şapkasıyla oturuşunugörüyorum. Güneşten nefret ederdi. Güneş bir yaştan sonrasarı lekeler yapıyordu ellerde, omuzlarda ve onun öyle nazikbir teni vardı ki.

Nafia Hanımın oda hizmetçiliğine diyecekyoktu gerçekten. Her akşam çıktığımda yatağımı açılmış,geceliğimi serilip bir güzel düzenlenmiş, terliklerimikaryolanın önüne konmuş bulurdum. Suyum, çiçeğim eksikolmaz, havlularım her gün değişirdi. Kokulu sabunlar vardıbanyo için ayrı ve her sabah küçük bir hizmetçi kız banyomuaçmaya, suyumu düzenlemeye, yardım isteyip istemediğimisormaya gelirdi.

Sabahları herkes yatağında yerdikahvaltısını. Ofise telefon etmeyi Nafia Hanımdanöğrenmiştim. Tekerlekli kahvaltı masası kapımın önündebekler, beyazlar içinde, tertemiz oğlanlar yatağa servisyaparlardı. Bir prenses gibi yaşadım orada. Hepsini Handan'ayazmış, biraz eğlenmiş, biraz da övünmüş olmalıyım.Ankara'dan geldiği yaz, Handan'ın, herkesin önünde: "Bakkızım, ben de tekerlekli masa, yatağa servis isterim..."diye kahkahayı patlattığını anımsıyorum.

Bütün bunlardan başka balkonun kapısını geceardına kadar açtığım zaman deniz, ağaçlar, ay, yıldızlarbenim olurdu.

Zavallı Ahmet'çiğim. Aramızda kaldığı birkaçgünü hiçbir şey sezmeden, anlamadan tam bir mutluluklakaygısız geçirdiğini sanıyorum onun.

Çevremdekiler, yazı geri getirdiğimisöylüyorlardı köşke. Gerçekten havalar açmıştı yeniden.Renkli, sıcak bir sonbahar başlıyordu. Akşamları bahçedeoturuluyor, partiler, eğlenceler eksik olmuyordu. Şansımyalnız yazı getirmek değildi. Işık Ailesi gibi bir altınmadenine çatmıştım. Ahmet gibi genç, güzel bir oğlanı eldeetmiştim. Gözler üzerimdeydi. Fısıltılar sırtımın gerisindesürüp gidiyordu.

“Aldırma,” diyordu Ahmet, “senikıskanıyorlar şekerim.”

Güzel olduğumu, akıllı olduğumu söylüyordu.Dünyanın en iyi çocuğuydu. Başka yönden kıskanıldığımıaklına getirmiyordu.

Yeniden yaşar gibiyim o günleri. Rıhtımınkenarına oturmuş, ayaklarımızı suya sarkıtmışız. Gözleri,saçları, güneşten yanmış genç yüzü parlıyor Ahmet’in. Beniyavaşça kucaklayıp yanaklarımdan öpüyor.

“Ah yavrum, ah yavrum, sana şu ettiklerimebak! Senden nasıl af dilemeliyim, sana nasıl teşekküretmeliyim?..”

Kulağıma fısıldıyor yavaştan:

“Göreceksin sevgilim, öyle iyi günlergelecek bizim için, sonu öyle iyi olacak ki bu işin.”

Serra alay ediyordu açıkça:

“Çat orada, çat burada, çat kapı arkasında,nedir bilin bakalım?”

“Kim olacak, bizim birader bey.”

Şakir sırtını okşuyordu eski dostunun.

“Yahu gene kızı bırakıyor musun? Nasıloluyor bu işler böyle?”

Akılsız, durgun, koyun gözleriyle bakıyorduyüzümüze. Hanımlardan biri, daracık pantolonu içinde kırıtakırıta yaklaşıp elini ahbapça omzuma koyarak soruyordu:

“Listenizi yaptınız mı gelin hanım?”

Suzan Hanım oturduğu koltukta memelerinidikip gerinerek söyleniyordu:

“Vallahi ben olsam bütün çeyizimi oradangetirtirdim, öyle değil mi Nini’ciğim?”

Kâzım Işık’ın karısı güneş şemsiyesininaltında nazik nazik gülümsüyordu. Söyleyecek bir şeyi yoktuonun. Yüzlerimize tatlı, uzak bir gülüşle bakıyordu. `Ben buişte yokum artık, her şey bitti benim için,’ diyordugözleri. Durgunluğu, hasta beyazlığı, gözlerinin ölü bakışı,yüreğime dokunuyordu. Onu sevmeye başlıyordum. Utanç, zehirgibi akıyordu içime.

Hasta görünüşü, ortadan kaybolupsaatlerce odasına kapanışı, bütün bunların anlamını bendenbaşka herkes biliyordu o evde. “Hanımefendi uyuyor, okuyor,dinleniyor,” diye sık sık aşağı haber getiren garsonlarınhafiften gülüşleri; çağrılarda, eğlencelerde yerini çokzaman Serra’nın alışı; Cihangir’le gizli kavgaları,sonraları çarpmaya başladı gözüme. Zehrin kanına işlemiş,etini, canını çürütecek kadar derine salmış olduğundanhabersizdim.

İşte orada oturuyordu. Bize gülümsüyordu.Görüyor muydu gerçekten bizi? Eliyle işaret ediyordu.Ahmet’le yaklaştığımız zaman iskemlelerimizi çektiriyorduyanına. Fransızca konuşuyordu bizimle.

Neden Fransızca? Neden o ölü bakışlar, nedeno yorgun gülüş.

Şaşkınlığımı gören Ahmet gülüyordu. Yengesi,sağlığımıza içeceğini söylüyordu. Bu bizi sevdiğineişaretti. Herkesi kendime bağlamak için ne sihirbazlıkyaptığımı soruyordu Ahmet. Kalabalık, çevremizde toplanıyor,şakalaşmalar, gülüşmeler artıyordu. Hepsi içkiye bayılırdı.Hepsi bir şeyi unutmak sevdasındaydı. Garsonlar, YusufEfendi dört döner, küçük, beyaz oyuncak barın üzerinebardaklar, viski şişeleri çıkar, yukarı mutfağa yiyecekısmarlanırdı.

Akşamüstü giyinmeye başlardı denizegirenler. Nermin Hanımın elindeki içki bardağında dört köşebuzlar parlayıp şıkırdardı. Nişanlılar için, Ahmet’inyolculuğu için, sarhoş olmak, eğlenmek, gülmek, bağırmak,unutmak için içilirdi. Serra’nın okul arkadaşlarınabakardım. Ne güzel, küçük kadıncıklardı. Türkiye’nin en iyidansörü dedikleri geçkince bir adam durmadan kalçalarınıoynatarak dört dönüyor, yukarıdan pikap getirmek, müzikyapmak için emirler veriyordu. Ahmet de biraz sarhoştu.Belimi bırakmıyordu kolu. Kıpırtısız duruyordum.Gülümsemeye, gözlerine korkusuz bakmaya çabalıyordum.

Kurnazca başarıyordum üzgün nişanlı oyununu.Serra’nın sırasız kahkahalarından, durmadan bize doğru kayanbakışlarından, Cihangir’in alaycı gülüşünden ürküyordum.Yüreğim sıkılmış, kuşkuda Kâzım Işık’ın yolunu gözlüyordum.Yanımda olduğu zaman her şey düzene giriyordu. Yanımdaolduğu zaman daha az korkuyordum.

Kulağımın dibinde Ahmet’in sesi mırıl mırılakıyordu:

“Bilmezsin Macide’ciğim, ağabeyimin üstüneyoktur, inan bana yoktur. Öyle bir şans veriyor ki bana!Biraz da senin yüzünden belki. Hoşlandı ağabeyim senden,hepsi hoşlandı, fethettin onları şekerim! AğabeyimAmerika’da bir büro açmayı düşünüyor. Dün akşam söyledi. `Başına seni koyarım,’ dedi. `Senden iyi adam mı bulacağım,’dedi. Amerikalılara ne demiş biliyor musun? `Sağ kolumdur,benim kadar imza hakkı vardır, yalnız kardeşim değil,inandığım adamdır,’ demiş. Bunu söylemez herkes içinağabeyim! Cihangir duyacak olsa...”

Bir çocuk gibi gözlerini kısıp sevinçligülüşünü görüyorum.

“Burada kalırsın şekerim. Beni beklersin, onbeş günden fazla, bağlasalar kalmam. Eğlenmene, gezmene bak.Şu zavallı yengeme de biraz arkadaşlık etmiş olursun. Benorada ev bile araştıracağım, Amerika’da yer bulmak kolaydeğil. Döner dönmez seni kaptığım gibi...”

Bir daha hiçbir zaman birbirimizigörmeyeceğimizi düşünüyordum. Kolu, belimde zincir gibiağırlaşıyordu. Sesinden, soluğundan kaçıp kurtulmaktan başkabir şey istemiyordum. Nermin Hanımın süzülmüş yeşilgözlerine gülümsemeye, Serra’nın sorularına yetişmeyeçabalıyordum. Bütün bu oyunlar ne kadar güçtü. Cihangir,Suzan Hanımla cilveleştiği köşeden, pin-pon masasınınyanından kopup geliyordu. Ellerini omuzlarımıza yapıştırıpeğiliyordu yüzümüze doğru. Kardeşine acır gibi bakıyordu.

“Yahu korkmuyor musun bu kızı sen yokkenelinden alırlar, alırız diye!”

Ahmakça gülüyordu Ahmet.

“Bu kızı mı, onu benim elimden almak mı?..”

Güvenli, inançlı konuşması içimi acıtıyordu.Garsonun getirdiği içkiden almak bahanesiyle kaçıyordumyanlarından. Arkamdan Cihangir bağıra bağıra söyleniyordu:

“Aşk yaradı ona, görmüyor musun ne kadardeğişip güzelleştiğini.”

Gülüyordu. Kötüydü gülüşü. Viski buz gibiboğazımdan geçiyordu. Serra koluma giriyor, çok önemli birhaber verircesine:

“Bak kızım,” diyordu. “Şimdi Amerika’da `solde’ zamanıdır. Sen bu Ahmet’e söyle, adres verelim ona,hem ucuz, hem de güzel şeyler

bulabileceği öyle mağazalarvardır ki New York’ta...”

Bir sürü dükkân adı, Ahmet’in alabileceği eniyi Amerikan markalarını sıralıyordu arka arkaya. Ne çokkumaş, kürk çeşidi, ne çok krem, lavanta adı bilirdi.Rıhtımda, ellerimizde viski bardakları karşılıklı kırılabüküle konuşmamız, durumun gülünçlüğü çarptı beni sonunda.Boğazıma bir gıcık gelip yapıştı, bir şey patladı içimde,gülmeye başladım. Serra’nın şaşırıp gerileyişini görürgibiyim. Arkamızda biri:

“Sarhoş oldu kız, fazla kaçırdı galiba?”diyordu.

Yemekte bizi yan yana oturttular Ahmet’le.Kâzım Işık yemeğin sonuna yetişti. Yorgun, sıkıntılıgözlerini kaçırıyordu benden. O da oyunun bitip Ahmet’in yokolmasından başka bir şey düşünmüyordu belli. Telefonbahaneleriyle sık sık çalışma odasına kapanıyordu.

Bana gelince, sarhoşlukta bulmuştum çareyi.Her şey biraz uzak, bulanık görünüyordu gözüme. Şu zavallıAhmet! Yusuf Efendinin önüme sürdüğü içki bardağınauzanıyor, sarhoş olmama yardım ettiği için gülüp gözkırpıyordum adama. Mumya kalıplı, terbiyeli metrdotel,elinde tepsisi, şaşkın uzaklaşıyordu yanımdan. Erkeklereğiliyordu önümde. Çoğunun bir tatlı sözü vardı söyleyecek.Kadınların boyalı yüzleri, yalancı gülüşlerle yaklaşıyordu.Serra, dünyanın en tatlı kızı olduğumu söylüyordu. NerminHanımı büyük koltuklardan birine yarı uzatmışlardı. Kaçıncıviskisindeydi bilmiyorum. Bir-iki kere odasına gidip gelmiş,pek keyifli dönmüştü aramıza. Gözleri süzgün, yarı sızmışyatıyordu koltukta. Cihangir’i zorla oturtmuştu dizlerinindibine. Zaman zaman saçlarını çekiştiriyor, oğlanı yanındanayrılmaya bırakmıyordu. Kızıl saçlı, genç bir kadın karnınınüstüne ipek bir eşarp bağlayarak kalkıp pek güzel göbekatmıştı. Serra, kadının pırlantalarıyla `kuyumcu vitrini’diye alay etmiş, memelerinin takma olduğunu söylemişti. Eğerkocası bıraksa o da kalkıp kabarelerden birinde ustalıklasoyunan Fransız kızı gibi striptiz yapacaktı.

Cihangir, Nermin Hanımın dizlerinin dibindesıkıldığını saklamıyor, açıkça içini çekiyor, Suzan Hanımaişaretler yaparak:

“Bekle, bekle,” diyordu. “Seni birazdan seregötüreceğim, ağabeyimin o güzel Tuberosa’larınıgöstereceğim...”

Ahmet’e göz kırpıyordu:

“Sere gitmiyor musun sen, çiçeklerigöstermiyor musun Macide’ye.”

`Ser’ lafı ağızdan ağza dolaşıyor, herkesgıcıklanmış, kahkahalarla gülüyordu.

Tuberosa’ların bahane olduğunu, büyükpartilerde çiftlerin sere kaçıp seviştiklerini, ışıklarıyakmadan çiçeklerin arasında gizlenip saatlerce kaldıklarınıöğrendim. Aynı yoldan geçtikten sonra!

Orada kadınların sevişmek pek umurlarındadeğildi sanıyorum. Beğenilmemiş olmaktı korkuları. Onlardaha çok birbirleriyle başbaşa kalmaya, dedikodu yapmaya,süsten, elmastan söz etmeye bayılırlardı. Erkeklere birazdüşmandılar üstelik. Onların gözlerinde yalnızca güzel birobje olduklarını bilmenin verdiği aşağılık duygusuiçindeydiler. Farkına varmadan belki de. İnandıkları,tutundukları, bildikleri tek şey güzellikleri,gençlikleriydi. Varlıklı olmak önde gelirdi. Kumaşla,elmasla ölçerlerdi birbirlerinin değerlerini. Sevişmek bileyalnız güzelleşmek için bir hormon sorunuydu onlar için.Erkeklere gelince, sarhoş oldukları, eğlendikleri,seviştikleri zaman başka, ayıldıkları zaman başka kişilerdi.En çok politikadan söz eder, ele geçirseler devleti ne güzelyöneteceklerini övüne övüne anlatırlardı. İşten, paradankonuşurken daha da ciddileşirlerdi. Böyle ciddi konulardakadınların yanından uzaklaşır, birbirlerine sokulur,seslerini alçaltırlardı.

Bir başka dünyaydı dünyaları. Kötülükler,iyilikler iplere serilmişti. Herkes çırılçıplak dolanıyordupazar yerinde. Hikâyeleri gazete sütunlarında, ucuz dedikoduyazarlarının ağzında dolaşırdı. Bundan da hoşlanırlardısanırım. Unutulmak büyük korkularıydı. Türkiye’nin en üstkişileri kendi Frenkçe deyişleriyle: `Kaymağı’ydılar onlar.Bu ülkede oturacak, küflenecek insanlar değildiler. Amakaderlerine boyun eğiyorlardı işte. İncelikleri,başkalıkları ile övünmelerini hoş görmek gerekirdi. KâzımIşık çok zaman onlardan olduğunu unuturdu. Kötüleyip alayaaldığı `kaymak’tan birinin partisine çağırılmadığı içinköpürüp coştuğunu, mevsimin en büyük eğlencesini düzenleyipkendisini unutanı çağırmayarak bin pişman ettiğinianımsıyorum.

“Dünyanın en hoş ve en korkunç insanı,”derdi Serra. “Düşman etmeyeceksin, suyuna gideceksin,yolunda engel olmayacaksın onun. Ninelerimizin dediğiniunutma kızım. Koca dedin mi, balla zehri karıştırıpyutacaksın, başka çaresi yok.”

Sırdaş olmaya başlamıştık Serra’yla. IşıkAilesinin sırlarını açıyordu. Bende ne aradığını, nebulduğunu bilmiyorum. Belki de aralarına neden girdiğimi, neyapmak istediğimi merak ediyordu. Kâzım Ağabeyiyleseviştiğimizi öğrendiği zaman ilgisi büsbütün arttı. `Birgarip yaratık’ diye baktığını sanıyorum bana. Güzeldeğildim. Çekici değildim. Evde kalmış, gün görmemiş birkız, bir kitaplık faresi. Birçokları gibi o da böyledüşünüyordu.

“Eğlenceli, konuşkan bir kadın değil. Susupboş gözlerle bakıyor insana. Aklından zoru mu var nedir?”

Kim yetiştirmişti onun bu sözlerini bana?Belki Cihangir, belki de Nadia...

Nermin Hanımın yıllardır Cihangir’leyaşadığını da Serra’dan öğrendim.

İçini çekerdi Serra derin derin.

“Elinde büyüdü oğlan onun. Hınzır, gönlünegirmesini nasıl başardı, ne yaptı kadına bilmem.”

Gülerdi kurnaz kurnaz. erkekten, yataktankonuşmaya bayılırdı. Kendi sevdalarını anlatırdı açık açık.Aradığını bulamayan kadın masalını hangi hikâyede okumuş,hangi filmde görmüştü bilmem. Kendi deyişine göre neyapıyorsa, bulunmaz bir Zümrüdüanka Kuşunun peşinden koştuğuiçin yapıyordu. Adamını arıyordu her erkekte. “Sevda neydi?Başladığı zaman hoş, biteceği zaman nahoş!” Bu da onunsözlerinden biriydi.

Kâzım Işık gibi bir adamın, Nermin HanımınCihangir’e olan delice tutkunluğunu sezmeyişi şaşılacakolaydı. Serra bunu açıklardı:

“En sonra kocalar öğrenir cicim bilmez misinsen? Hem Kâzım Ağabeyim gibi kendini beğenmiş bir adamınaklından geçer mi aldatıldığı.”

Coşup savunurdu ağabeyini:

“Kendi kardeşi, ellerinde büyümüş bir çocukCihangir. Evlendikleri zaman kısa pantolonluydu vallahi!Hatırlarım pek iyi, yengem `Mayer’e elbise almaya ikimizielimizden tutup birlikte götürmüştü. O zaman bütün küçükkızlar gibi ben de Cihangir’in güzelliğine tutkundum. Tavanarasında evlilik oyunu oynar, bol bol öpüşürdük...”

Hayasızca güler, gülerken durgunlaşıpyalancı yaşlarını silerdi gözlerinin.

“Bu oğlan alıştırdı yengemi o kötü şeye, buoğlan öldürdü onu, sen bana inan Kirpiciğim.”

Sesini duyar gibi oluyorum Cihangir’in:

“Sen o mektubu ara, o mektubu bul, yengemikimin öldürdüğünü anlamak istiyorsan.”

Ürperiyorum. Çıplak kollarımı sıvazlayıpbüzülüyorum yatağın içinde.

Cihangir’in sesinden nefret ediyorum. O seseuyduğum için mutluluğumu kaybettim belki de.

Masanın ucunda oturuyordu. Yüzü bembeyaz,giysisi bembeyaz, yeşil gözleri bomboş, dudaklarında herzamanki iğreti gülüş.

Garsonlar dört dönüyordu salonda. YusufEfendi beyaz eldivenlerini takmıştı. Konuklara içkiyetiştiriyordu.

Ahmet sarhoştu, omzuma yaslanıyordu. KâzımIşık kayboluyordu sık sık ortadan. Yüzü çatkın, gözleri ateşsaçıyordu. Serra, ağabeyinin sıkışmış bir adama benzediğini,telefona değil, daha çok tuvalete gitmesinden kuşkulandığınısöylüyordu. Kâzım Işık’ın boş iskemlesine bakıp gülüşenlervardı.

“Aman cicim, aman cicim!” diyordu NerminHanım. Serra’nın şakasını kaba bulduğunu anlatmayaçabalıyor, önündeki bardağı doldurmasını işaret ediyorduYusuf Efendiye. Açık saçık hikâyeler anlatıyordu Cihangiryüksek sesle. Ahmet gülüyordu. Ben de gülüyordum.

“Yarın gidiyorum,” diyordu Ahmet.Bulutlanmış, kaymış mavi gözlerini gözlerime dikiyor, birşey bekler gibi bakıyordu.

“Haydi bahçeye, sere gidin, sizin zamanınızgeldi çoktan,” diye masanın ucundan sesleniyordu biri.

Fısıldıyordu kulağıma Ahmet:

“Tuberosa’ları görmek ister misin şekerim?”

Nefret ediyordum ondan! Onunla seregitmekten, öpüşmekten nefret ediyordum. Bağırıp kaçmak,ağlamak geliyordu içimden.

“Uykusuzum,” diyordum, “yorgunum,” diyordum.

Cihangir gülüyordu edepsizce.

“Haydi öyleyse, nişanlıların hazin ayrılışışerefine içelim,” diye bağırıyordu.

Nermin Hanımın yeşil gözleri bana dönüyordu.Utancımı görüyor muydu bilmem. Gülümsüyordu tatlı tatlı.Beyaz, küçük eli, ince bir kuş kanadı gibi alnını üzerindengeçiyordu.

Kendi kendine söyleniyordu:

“Sarhoş mu oldum nedir, öyle yorgunum ki.”

Serra gülüyordu.

“Sıkıldınız, kaçmak için bahane arıyorsunuzyenge.”

Yusuf Efendinin doldurduğu bardağı küçükyudumlarla yarılıyordu Nermin Hanım. Cihangir’e bakıyordu,Suzan Hanıma bakıyordu. Bana bakıyordu. Tasalımırıldanıyordu.

“Ne yapalım, bilmem ki ne yapalım?”

İyice sarhoş olmalıydı. Gene deevsahibeliğini yürütüyordu. Beyaz, büyük inciler, göğsününüstünde parlıyordu. Saçları parlıyordu. Bir yabancıydıaramızda. Kendi rüyasında yaşayan biri. Ölümün kapısınaçoktan varmış olmalıydı. Hiçbirimizin bilmediğimiz,görmediğimiz bir karanlığın eşiğinde, uzaktan bizebakıyordu. O bakıştan korktuğumu, duygulandığımı, onusevdiğimi, neden olduğunu bilmeden ona acıdığımıanımsıyorum.

“Daha çantalarım bile hazır değil!” diyorduAhmet. Buz gibi parmaklarımı yavaşça sıkıyordu. Bir kulüptensöz ediyorlardı. Cihangir, ağabeyine kulüpteki cıvıl cıvılkızlardan, düşürmesi kolay paçozlardan söz ediyor; NerminHanım:

“Cicim, aman cicim,” diye sızıldanıyordu.

Sözü edilen kulüpte oyun oynayıp yüz binlira kaybeden, “Mahvoldum!” diye apteshane arasında ağlayannamlı bir işadamıyla alay ediyordu Suzan Hanım. SuzanHanımın göğsünde zümrütler parlıyordu. Eğilmiş onu dinleyenNedime Hanımın gözlerinden, zümrütlerin akislerini, kötükıskançlığın gizli ışıltılarını görüyordum.

Nedime Hanımın büyük bir hükümet adamı olankocası, Ankara’da iki yüz bin lira kaybedip kılıkıpırdamadan arkadaşlarını işkembe çorbası içmeye Süreyya’yagötüren bir başka işadamını anlatıyordu.

“Sizin anlayacağınız,” diyordu Serra,“piyasada sıkıntıdan, işlerin iyi gitmediğinden, memleketiniflasa sürüklendiğinden söz edenlere inanmamalı. Zaten şöylebir etrafınıza bakın yeter. Hele bizim kulüpte ne şıklık, negüzellik görülecek şey. Hani Avrupa’ya seyahat yasak, dövizkıt falan filan diyorlar ya, palavra! Herkesin sırtındavizonlar, model elbiseler. Mendilinden çorabına kadar yerlibir şey göremezsin orada vallahi!”

“Ya siz küçük hanım?” diyordu Nedime Hanımınkocası. “Ya siz?”

Serra’nın açık gerdanını sömürüyordubakışları, yılışık yılışık gülüyordu. Bana gelince, sabırlabekliyordum. Beklerken avunmak için sarhoş oluyordum.Gitsin, gitsin artık diye Ahmet’ten gözlerimi kaçırıyordum.

Gökyüzünü bulutlar kaplamaya başladı.Penceremin önündeki akasyanın ince dalları sallanıyorrüzgârda. Sonbahar iyice bastırdı. Kalkabilsem, camlarıkapatsam, odayı onarsam biraz. Üşeniyorum. Anıların peşindebir başka sonbaharı yaşıyorum:

Güneşle denizle, her biri başka kızıltıdaparlayıp yanan çiçeklerle ağaçlarla, masmavi gökyüzüyledoluyum. Ahmet’ten kurtulmanın mutluluğu içindeyim. Onunsarı gözlerinde yaşamanın sevinciyle coşkunum.

Orada, rıhtımda yatıyorum. Edepsizce açmışımkollarımı bacaklarımı. Güneş bahane, çıplaklığım onungözlerine dönük benim. Onu istiyorum.

Denize düşsemcızırdayacak sular, öylesine sıcağım sevda dolu. Ahmet mi? Kim düşünür Ahmet'i! Uzaklarda, denizaşırı, bilmediğim,görmediğim yerlerde Ahmet...

Yanıbaşımda oturmuş, gözleri gözlerimde.Sesi sımsıcak:

"Keyfine bak," diyordu. "Mevsimin songünleri bunlar, tadını çıkarmalı güneşin, denizin. Dinlen,güzelleş, dile benden dilediğini. Hırçınlık etme. Bu güzelgünleri bulandırma yalvarırım sana."

Ahmet gideli köşkten ayrılmaz olmuştu.Anlamıyorlar mıydı öbürleri? Serra, Cihangir, NerminHanım?... "Umrumda değil," diyordu. "Sen yanımdasın,mutluyum, önemli olan bu."

Bana çiçeklerini gösteriyordu. İtalyanbahçıvandan öğrendiği acayip adları sıralıyordu.Tuberosa'ların boylarını kısaltmak için yapılmış, alçakseraların çevresini dolanıyorduk. Büyük serde sıralanankaktüslerini seyre gidiyorduk. Üşüye üşüye denize giriyordukbirlikte. Sıcak memleketlerden söküp getirdiği ağaçlarınarasında dolaşıyorduk akşamları.

"Bu evde insanlardan saklanacak yer yok,kötüsü de bu," diye kızdığı olurdu. Hoşlandığı şeylerdenbiri, beni şeytan gibi uçan kırmızı, küçük motora bindiripgezdirmekti. Çok zaman takılanlar olurdu peşimize. Motorkalabalıktan batarcasına eğildiğinde korkumla eğlenirdi.Nermin Hanım, güneş şemsiyesinin altında bembeyaz, küçük birBuda heykeli gibi kıpırdamadan bakardı bize. Küçük iskeledengülüşüp kaynaşarak açılırdık denize. Nermin Hanımın incehayali erir, kaybolurdu arkamızda.

"Yengem denizden korkar," diye söylenirdiSerra.

Omuz silkerdi Kâzım Işık.

"Otursun, hava alsın, daha iyi onun için."

Sessizlik basardı, durulurduk. Dalgalarçarpınca, motor eğilince, kendimizi birdenbire Kalamış Koyu,Moda, Bebek önlerine doğru uçmuş bulunca unuturdukrıhtımdaki kadını. Gülüp bağırmaya başlardık bir ağızdan.

"Aldırma, keyfine bak. Kollarımdasın, dansediyoruz. Benimsin kız, benimsin..."

Onun tanındığı, sayıldığı kulüplerde dansederdik. Herkesin önünde sarılırdık birbirimize. Serra’nınkara gözleri gülerdi uzaktan. Çoktan anlamış olmalıydı herşeyi. Cihangir, Suzan Hanımla yanak yanağa geçerdiyanımızdan. Mavi gözleri en güzel, en tatlı gülüşüylegülerdi gözlerime. Eğilip söylenirdi tatlı tatlı:

“Gelin hanım iyi eğleniyor bakıyorum. Ağabeyvallahi dansınıza diyecek yok. Ahmet’ten de iyi dansediyorsunuz üstelik.”

Soluğum kesilir, gevşerdim kollarında. KâzımIşık’ın gözlerinin sarı ateşinde, öfkeye benzer bir ışıkyanıp sönerdi. Öfkeyle söylenirdi:

“Seziyor itoğlu it, ama kıpırdayamaz, birşey yapamaz, korkma sen, geceni zehir etme gülüm benim.”

Serra’yla Cihangir bayram ederlerdiçıkacağımız geceler.

“Yengem böyle yerlerden pek hoşlanmaz,”derdi Serra. “Cihangir bizimle olduğu için gönlü rahat.Nafia Hanımın eski masallarını dinler, uyur şimdi.”

Kâzım Işık, Adaya, Moda’ya, Tarabya’ya, geceyerlerinden birine gitmek için büyük motoru hazırlattığızaman Nermin Hanım çoktan odasına çıkmış olurdu. Garip birhaber gelirdi arkasından. Usulca girerdi Nafia Hanım salona.Hepimizi ayrı ayrı süzer, sonra ortaya doğru yavaşçasöyleyiverirdi:

“Geç kalmasınlar, diyor hanımefendi.Cihangir Bey öksürüyormuş, sizinle dönsün, diyor.”

Alay ederdi Kâzım Işık:

“Bizim hanım hâlâ bu oğlanı bebek yerinekoyuyor. Böyle yapa yapa işe yaramaz bir hanım evladı halinegetirdi ya zaten.”

Cihangir:

“Manevi oğluyum ben onun. Kıskanmayınbakalım,” diye küçük bir kız gibi kırıtırdı. Kaç kez öylesırıtırken mavi gözlerinin ağabeyinin sırtına dikildiğinigördüm. Gerçeği anlayacak durumda değildim o zamanlar. Akşamsezdiğim şeyleri sabah unutmaya, sırları, kötülükleri,dertleriyle hepsini kendimden uzak tutmaya çalışıyordum.Kâzım Işık’ın istediği olmuştu: Kendim için, sevdam içinyaşıyordum. “Daha ne kadar günüm

kaldı sanki aralarında,”diyordum. Döneceğimi yazıyordum Ankara’ya. Annemi yalanlarlaoyalıyordum.

Ahmet’in Amerika’ya ayak basar basmazyolladığı telgrafa yanıt vermemiştim. Sözünün açılmaması,açıldığı zamansa çabucak kapanması için konuşmalarıistediğim yöne çekmeyi başarıyordum. Bir tek şeydüşünüyordum: Onu, karısından, evinden, işinden,dostlarından, düşüncelerinden kopararak yenmek! Kurnazca,kendimden bile saklamaya çabalıyordum bu kötü isteği.“Benden sonrası olmayacak,” diyordum. “Gittiğim zaman herşeyi almış olacağım ondan. Beni yaşamı boyunca unutmayacak!”İyicene kötüleşmiştim. Hak, ahlak tanımayan bir tutkudanbaşka neydi bu duygular? “Ne olursa olsun, umrumda değil, neolursa olsun!” Onu istiyordum açıkça. Korkuyordumduygularımdan, yüreğimi şişirip patlatan sıcaklıktan. “Benialsın, beni götürsün!” Gözlerine bakıyordum. Anladığı zamannerede olursa olsun başımı alıp kaçmaktan başka bir şeydüşünmüyordum.

Rıhtımın tenha, havanın bulutlu olduğu birsabah beni sere sürükledi sonunda. Tuberosa’ların bahaneolduğunu ikimiz de biliyorduk. Ağır kokulu beyaz çiçeklerin,adlarını bilmediğim yeşil, büyük yaprakların arasındasusamış iki insan gibi kucak kucağa düştük. Camlarıngerisinde beliren Ahmet Ağanın gölgesini görünce korkuylatoparlandık. Kapı arkalarında sıkıştırılan beslemelerden nefarkım vardı? Elinden kaçıp kurtulmuş, Nermin Hanımınayaklarının dibine sığınmıştım. Anlattığı yolculukları,sultanlar, prensler, pek önemli kişilerle bulunduğuşölenlerin, eğlencelerin hikâyelerini sabırla dinlemiştimbütün gün. Gördüğüm kadınların en incesi, en hoşu olduğunusöylemiştim ona. Derdini, yalnızlığını anlar görünmüştüm.Kendim de inanarak ustaca oynamıştım oyunumu. Yaşamaktan,insanlardan, anlaşılmamaktan söz eden o hayal gibi beyaz,hasta kadının dertlerine ortak olmuş, ona hiçbir zamankötülük etmemeye yeminler etmiştim içimden. Gece yatağımdaağlamıştım biraz. Sonra onu istemiştim yeniden. Onungözlerini, kollarını, dudaklarını, onun soluğunu, sesini.Orada, bir kat aşağıda, bir başkasının yanında uyumasınadayanmak ne kadar güçtü. Kapılara kulak verdiğim, ayakseslerini dinlediğim, gizliden odama gelmesini kurupbeklediğim daha ne kadar uzun geceler olmuştu öyle!

İsteklerimizde, tutkumuzda birbirimize okadar yakın, bu yakınlığın içinde öylesine uzak geçirdiğimizo günler, en güzel günlerimizdi belki. Hiç olmazsabirbirimizi sevdiğimize inanıyorduk.

Haftalar geçiyordu. Ahmet’in işi uzuyorduAmerikasında, rüzgâr serin esiyordu bahçede geceleri. Serra,Nişantaşı’ndaki apatmanını boyatıyor, kente döneceği günlerisaymaya başlıyordu. Ayrılık yaklaşıyordu. Ayrılıköldürücüydü. Gidecektim, bir gün kaybolacaktım ortadan.Ayrılık mevsimin sonundaydı artık. Villa Işık kapılarınıkapatacaktı yabancılara. Kepenkleri çekilecektipencerelerin. Tuberosa’lar kokmaz olacaktı salonlarda.

“Ah!” diyordu Serra. “Kâzım Ağabeyimin bukadar uzun tatil yaptığını hiç görmemiştim.”

Dünyanın en tatlı gülüşüyle yüzümebakıyordu. Kara gözlerini seviyordum onun. Gülüşündenkorkuyordum.

“Oysa sen asıl Cihangir’den sakın kendini!”diyordu Kâzım Işık. “Yılan gibidir, ne zaman sokacağı belliolmaz!”

Kardeşini tembel, işe yaramaz, budalabulduğunu, karısının kanatları altına sığındığı için evinde,işinde tuttuğunu saklamıyordu. Oysa Cihangir’i severdi.Oğlanın tatlı sıcak sesini, şarkılarını, kadınlarınayaklarının ucunda söylediği Fransızca şiirleri dinlerkengözlerinde parlayan acımaya benzer ilgiyi gördüm çok zaman.

O mevsim hepimizin ağzında Baudelaire’in opek namlı `Yolculuğa Çağrı’ şiiri vardı. Sabah akşam NerminHanımdan Serra’ya kadar hepsi kendine göre bir dalış, birmırıltıyla söyler dururlardı:

`Mon enfent, ma soeur’

`Songe â la douceur’

`D’aller lâ-bas vivre ensemble...’

Cihangir gözlerini kapatır, biraz sallanır,bir garip gülümser, bir boydan bir boya alıp götürürdüşiiri. Brassens denilen Fransız’ın şarkılarını da ondanduymuştuk. Daha birçok şarkı, şiir bilirdi Cihangir.Odasında,

yengesinin armağanı Amerika’dan gelme dörthoparlörlü büyük bir pikabı vardı. Çağırırdı beni plakdinlemeye.

Kendimi ondan sakınmam gerektiğini daha ilkgününden anlamıştım. Kimse söylemeden. Öyle vurucu birgüzelliği vardı. Her şeyi garipti. Gülüşü bile. Günü gününeuymazdı. Bir gün vurmak, yaralamak istercesine sözlerininher birine bir gizli iğne takıp şakalaşma bahanesiyle insanıinceden inceye yaralar; bir başka gün, dünyanın en tatlı,saf çocuğu maskesiyle sevinç rüzgârı gibi eserdi eviniçinde. Bir kadın gibi nazik, yumuşaktı sırasında. Heryaptığı şeye bir incelik katmadan duramazdı. Çocukgörünüşünün arkasında pençeleri açık, yay gibi gergin, çelikgibi bükülmez hınçlı, tutkulu bir başka adam vardı. Şımarık,kendini beğenmiş bir çocuk, kötü eğilimlere kapılmış yarıkadın, yarı erkek bir oğlan. Birçok tanıdığının,yakınlarının gözünde böyle biriydi. O genç yürekteçöreklenmiş kıskançlık yılanından kimsenin haberi yoktu.Oysa bu yılan, çok zaman uyanmış, kımıldamış, başkaldırmıştıgizliden.

Güzelliği yüzünden kadınların baştacı ettiğifaydasız, aylak bir adam. Kâzım Işık böyle görürdüCihangir’i. Suçu kolayca üstüne atıverirdi Nermin Hanımın.Onun yetiştirmesiydi oğlan. Her istediğini yapmış,şımartmış, çocuğu olmadığı için bütün sevgisini Cihangir’inçevresinde toplamıştı. Herkesin üzerine titrediği birgüzellik, kof bir güzellik. Annesi de budalaca davranmıştıoğlana karşı. En çok Cihangir’i sevmez miydi annesi? Oğlanıyetiştirmek, yola getirmek, istediği zamanlar yazıhanesine,eve, Nermin Hanıma koşan, yalvaran, yumuşatan, acındıran odeğil miydi? Eğer bu iki akılsız olmasa...

Onlar kadar, belki de daha çok Cihangir’indokunaklı güzelliği, dünyayı umursamayan avareliği,canayakınlığıyla büyülendiğini gizlemek için ZübeydeHanımefendiye, Nermin Hanıma suçu yüklerdi kurnazca.

Gerçekte bütün yakınları, ahbaplarıtutkundular biraz oğlana.

Serra:

“Eğer o olmasa kimse gelmez Villa Işık’a,”diye anlatırdı. “Eskiden Nini böyle değildi Kirpiciğim.Neşeli kadındı, eğlenceliydi. Cihangir de malum. Ne davetlerolurdu burada bilsen. Şimdi Nini hasta, tatsızlaştı. HerkesCihangir’e, onun şiirlerine, şarkılarına, şakalarınageliyor. Kâzım

Işık’ın evine davet edilmiş olmanın, bizlerleahbaplık etmenin faydaları da var tabii. Bunların birçoğuertesi gün başkalarına övünmek, Cihangir’in tuhaflıklarınıanlatmak, bizi çekiştirmek için gelirler buraya.”

Bizlerin Ankara’da `Kaymak Takım’ deyipgülüştüğümüz bir toplumu, varlıklarının, gösterişleriningözalıcı kılıflarından sıyırıp yavaş yavaş tanıtmayabaşlıyordu bana.

Böylece Suzan Hanımın bir zamandan beriCihangir’le düşüp kalktığını, Nedime Hanımın o pek kellifelli kocasının Cihangir’e bir garip baktığını, NerminHanıma gizliden morfin yetiştiren tanınmış eczacının kimolduğunu öğreniyordum. Zübeyde Hanımefendinin İstanbul’unbilinen kumarbazlarından olduğunu da Serra anlatmıştı.

Teyzesi bütün büyük kulüplerde üyeydi.Evinde düzenlediği pokerlerde binlerce lira döndüğünübiliyor muydum ben! Nereden bilecektim! Kâzım Ağabeyi bilehabersizdi bundan. Yalnız bir kez işler değişir gibiolmuştu. Zübeyde Hanımefendi bir yılbaşı, bakarada büyükpara kaybetmiş, bütün elmaslarını rehine koymak zorundakalmıştı.

Orada, rıhtımın üzerine, güneşte taşlaraoturmuştuk. Denizde yüzenler vardı. Sesler, gülüşmelergeliyordu uzaklardan. Giyimliydik. Serra kırmızı daracıkpantolonu, ipek bluzu içinde genç esmer bir toreador’abenziyordu. Yukarıda, parmaklıkların dibinde ateşçiçeklerinin diplerini eşeleyip onaran, zaman zaman bizebakıp beğenmişçesine, hoşlanmışçasına gülen Ahmet Ağa nedüşünürdü? Çok mutlu olduğumuzu belki de. O parlakgökyüzünün altında mutsuzluk olur muydu? Şu beyin teyze kızına gülerdi öyle! “Hep tatlı şeylerden konuşur bunlar, gençbunlar. Para pul, keyif yerinde,” diye çiçeklerine doğrubaşını sallardı Ahmet Ağa. Serra sesini alçaltırdı bahçıvanduymasın diye.

“Vallahi öyle,” diye yeminleri basardı arkaarkaya. “İki tarafa işleyen kılıç gibi. Ama erkeklerden dahaçok hoşlandığını herkes bilir. Suzan Hanımın eskiden yüzünebakmazdı. Kadının kocası öleli ümitleniyor, elde ederim,evlenirim, zengin olurum, ağabeyimle aşık atarım sevdasında.Kadınlara sırnaşmaya başladı mı işin içinde iş vardır kesin.Çıkarı olmadıkça flört etmez kadınlarla. Bak arkadaşlık ederama. Hem de sevimlidir kâfir. Ya, anlıyorsun şimdi,katalavis.”

Beni şaşırtmaktan hoşlanırdı. Karşımda ikibüklüm katılırcasına gülüşünü görür gibi oluyorum.

“Kardeşlerin en iyisi gene Ahmet’tir, yazıkki o da budalanın biri.”

Telaşlanırdı yalandan.

“Ah affedersin Kirpiciğim, her zamanunutuyorum oğlanın senin nişanlın olduğunu.”

Sıcak, gür bir erkek sesi yükselirdiarkamızda:

“Kızlar, kızlar! Ne yapıyorsunuz oradabakalım?”

Sevinçle dönerdi yüzümüz Kâzım Işık’a.

Merdivenleri yavaş yavaş inen adamabakardım. Benim adamım, benim sevdiğim adam. Benim kaderim.

Tatlı gülüşü parlıyor gözlerimin içinde.Yeni tıraşlı, güneşte kızarmış gülen yüzünü görüyorum. Itır,çam karışığı kolonyasını buram buram saçarak yaklaşır, hasırkoltuklarında birine atardı kendini.

Serra’nın çığlığı çınlıyor kulaklarımda:

“Vallahi siz günden güne gençleşiyor,güzelleşiyorsunuz Kâzım Ağabey. Ne var böyle, âşık mısınıznedir yoksa?”

Ağır ağır sigarasını çıkarıyor Kâzım Işık.Paketi uzatıyor ikimize. Serra’nın kahkahasının sakladığıalayı anlamamışçasına gülerek sigaralarımızı yakıyor.

Çok zaman bitip tükenmeyen gevezeliklerlekaranlık basıncaya kadar uzattığımız olurdu rıhtım safasını.Şakir gelip karısını götürünceye kadar.

Serra’dan korkumuz yoktu nedense. Onun herşeyi bildiği, gene de bizimle birlikte olduğu duygusubaşlangıçta içime yerleşmişti.

Dostum muydu, düşmanım mı pek iyibilmiyordum. Bildiğim Kâzım Ağabeyi, Cihangir kadar olmasabile gene de çekici, şaşırtıcı bir insan olduğudur.Başlangıçta, Ahmet’le arasında geçen gençlik sevdasını alayaalacak kadar önemsiz bulduğuna inanmıştım. Saflığım benim.Cihangir’e kalırsa Serra’nın gözünde Işık Ailesinden birine,hem de

Ahmet gibi eski bir gençlik ilişkisine el atmış olmamküstahlıktı. Kâzım Ağabeyinin gözüne girmek, çıkarınıkorumak için yüzüme gülüyordu. Arkamdan en çok alay edenoydu benimle.

Ahmet'le Villa Işık'a ilk gittiğimiz gün,Serra'nın söylediği sözleri tatlı tatlı sıralardı Cihangir:

“O kız mı?” demiş. “Onunla mı evlenecekbizim Amerikan budalası!” demiş. “Tam taşralı ayol. Sofradaoturuşunu, esneyişini görmediniz mi, yemek tabağının içindeuyuyacaktı neredeyse,” demiş. “Bir avukat yamağı, sekretergibi bir şey işte...” diye alayla gülüyormuş.

Daha çok sonraları, bir gün boynuma sarılıpbulunmaz bir kız olduğumu açıkladığı zaman Cihangir'insözlerini tekrarlamıştım ona. Kılı kıpırdamamıştı. Karagözleri öfkeli bakmıştı yüzüme.

“Yoksa inandın mı, kandın mı o homonunsözlerine Kirpiciğim? Öyle birinden başka ne beklersin?Bütün tapetlerin yalancı ve kancık olduklarını bilmez misinsen?”

Cihangir'i yermeye koyulmuştu. Oğlanın,Beyoğlu'ndaki garsoniyerine genç çocukları düşürüp rezilceâlemler yaptığını, sonra da olanları zavallı yengesineanlatıp kadını kıskandırıp sinir illetine düşürdüğünüsöylemişti.

Serra'ya benzemeye, onun gibi giyinipboyanmaya başlamıştım. Kâzım Işık'ın etkisi vardı bunda.Överdi teyze kızını durmadan. Şakir'i aşağı görür, Serra'nınsüsüne, giyimine gittiğini bildiği için, verdiği paralarapek acımadığını açıklardı.

Birbirlerinin arkasından konuşsalar bilesırdaş gibiydiler biraz. Oğlanın garsoniyerini, banyodakiçıplak resimlere, duvar boylarındaki kadife minderlere kadarbildiğine göre geçmiş olmalıydı oradan.

Savunduğu zamanlar da vardı Cihangir'i:

“Ne yezit oğlan, ne hınzır şey. Şu, bu, neolursa olsun `il est charmant!' Öyle değil mi kediciğim.”

Kaymak Takımda her sözün arasına az buçukFransızca, İngilizce sıkıştırmak üstünlük sayılırdı. Serrazüppelikte, bilenle bilmeyenle Fransızca, İngilizcekonuşacak kadar aşırıydı.

“Çok sempatik oğlan şekerim, çok sempatik.Şimdi de ne diyor biliyor musun? `Gel çocukluğumuzdabaşladığımız oyunu bitirelim,’ diyor.”

Sıçrayıp karşımda koltuğa oturuyor.Ayaklarının ucuyla pabuçlarını fırlatıp atıyor yere. Eteğiniçekip güzel bacaklarını açıp yerleşiyor yumuşacıkyastıklara. Cihangir’le çocukken oynadığı gelin güveyhikâyesini anlatmaya koyuluyor. Karşısındakini şaşırtmaktanhoşlanıyor. Hayasızlığıyla övünüyor üstelik.

“Beni bir gün apteshaneye kapatmıştışekerim.”

Ahmet hiç öyle değilmiş. Ağırbaşlı, açıkçasıdangalak. Kâzım Ağabeyi? O yaşça büyük, başka dalgalardahem. “Yüzümüze bakmazdı,” diye sitemle somurtup Cihangirhikâyesine dönüyor:

“Vallahi kapattı Kirpiciğim. Altıyaşındaydım, ama mükemmel hatırlarım. Kızlarınki nasıl,oğlanlarınki nasıl göstermek istiyormuş bana. Avaz avazbağırdım da annem yetişti. Bir iyi pataklamıştı Cihangir’i.Kuvvetli kadındı annem. Nasıl oldu da vereme yakalandı,şaşılacak şeydir.”

Babasının, anasının sözü geçince omuzsilkerdi: “Tanımadığım, yüzlerini bile iyi anımsamadığıminsanlar için ağlayacak değilim ya.”

Kâzım Ağabeyinin, yengesinin sayesinde öyleparlak, eğlenceli bir çocukluk, gençlik geçirmişti ki.

Kahkahalarla gülerdi.

“Budala Cihangir. Sanki daha önce ben, onunorasını görmemişim gibi. Ama şakayı bırak, bu oğlan dahasonraları da beni sıkıştırmak için fırsat kaçırmazdı.Yatağıma çıkar güreş yapacağız diye orama burama el atar,bakayım elma gibi mi, armut gibi mi diye memelerimeyapışırdı. Buna olanlar yatılı okulda oldu. Orada baştançıkardılar zavallıyı. Sahiden kız gibi güzeldi çocukluğunugörmüş olsan.”

Serra’nın erkek düşkünlüğü hastalığa dabenziyor biraz. İlk zamanlar her gittiği yerde, çevresinisaran erkek halkasının ortasında parlayışı şaşırtırdı benibiraz. Sonradan, kendine inanması için erkeklerden başkadayanağı olmadığını anladım.

“Erkeklerle yaşayamam,” derdi, “nefretederim aslında onlardan. Ama onlarsız da olamıyorum işte. Neyapayım bilmem ki şekerim!”

Erkek arkadaşı yoktu. Canı çekmedikçesevgililerini aramazdı. Kadınlardan da hoşlanmazdı. Benimilk kadın sırdaşı olduğumu söylemişti. En çok uykuyu,sinemayı, sonu bilinmeyen karışık polis romanlarını severdi.Dünyayla, ülke sorunlarıyla hiçbir ilgisi yoktu başkaca.

Kocasıyla ne kadar ayrı bir yaşamı olduğunuda sonradan anladım. Evlerine girip çıkışları, yemekzamanları, konuları, her şeyleri ayrıydı. Odaları bilebirbirinden üç kapı uzaktı evlerinde.

“Öyle bir horlar ki,” derdi. “Sabahkalkacak, tıraş olacak, giyinecek, belki de canı başka şeyisteyecek.”

Edepsizce gülerdi.

“Ben istemedikçe olmaz öyle şeyler bizde.Şakir anlayışlı çocuktur neyse ki.”

Ahbaplığımız ilerleyince gerçeği açıkçasöyledi: Kocasını hiçbir zaman sevmemişti. Bir gençliköfkesi içinde evlenmişti onunla. Tek Ahmet’e nispet olsun,en yakın arkadaşıyla evlendiğini duyup kudursun diye.

“Ama nerede bu heriflerde yürek? İkisi debirbirinin aynıymış meğerse. Şakir’le evlendikten sonraAhmet’ten de Mehmet’ten de nefret ettim, ama iş iştengeçmişti.”

Çocuk mu yapmak? Bu yumuşacık gemiaslanından mı? Allah göstermesin.

“Ben, kendim için yaşarım şekerim. Bir piçkurusunun karnıma düşüp vücudumu bozmasına, sonra da vakvaklarıyla kafamı şişirmesine dayanamam. Ne demişler:Karnıma düşer kanımı emer, dünyaya gelir canımı emer, ölüncede malımı yer.”

İsterik kahkahalarla gülerdi.

“Kız ne bakış o öyle? Çocuk sevmemek ayıp mısanki!”

Ahmet’e nispet olsun diye evlendiğini desanmıyorum onun. Bir an önce teyzesinin elinden kurtulmak,danslara, balolara girmek, eğlenmek için

Şakir'ikabullenivermişti.

"Şakir Paşanın torunu, kolay mı?" diye alayederdi kocasıyla. "Baktım asalet, nezaket, boy pos hepsiyerinde. İçi kof Amasya elmasına çattığımı neredenbileceğim? Düşün sen Kirpiciğim, ilk dokunduğu kadınbenmişim oğlanın. O ilk geceyi, üstüme hayvanlar gibisaldırışını hiç unutamam. Tam iki ay ben bu işi öyle bildim.Erkek zevk alır, kadın da kuzu kuzu boyun eğer sandım.Zavallı masume ben."

Coşar, öfkeli bir yaban kedisi gibi odanıniçinde dolana dolana boşalırdı:

"Ama öyle çabuk gözüm açıldı ki. İşinacısını çıkardım bir iyi. Bizim gemi aslanının iki dakikalıkzevkine boyun eğmek kolaylaştı o zaman. Bilir misin,evlendik evleneli Şakir beni ağzımdan öpmemiştir. Her şeyeeyvallah, ama ağzım aklıma çok yakın bir yerde, yağma yok.Efendim vazifeyi zevciyeti yerine getirdiğimize göre..."

Yılına kalmadan kocasıyla odalarınıayırdığını, önüne gelenle fingirdemeye başladığınısaklamazdı. Sevda aramıştı her rastladığında ve yalınzevklerle yetinmişti çoğunca. Ama ne de olsa kocasıylaolduğundan daha başka, sürekli, hoş oyunlardı çoğu. Doyulmazşeydi sevişmek doğrusu.

"Ben âşık oldum mu günlerin nasıl geçtiğiniunuturum. Kocama, herkese karşı yumuşayıveririm. Bal gibiolurum. Ama sonu gelmez. Eskimeye başlar eller, kollar,gözler, ağız, en umulmadık yerine kadar..."

Kara gözleri simsiyah, tutkulu, büyürdüanlatırken. Alayı acılaşırdı. Önümde yuvarlanmasından,haykırıp ağlamasından korktuğum zamanlar olmuştur. Çabuktoparlanır, alaya başlardı:

"Kimbilir benim için ne düşünüyorsunKirpiciğim? Ne düşünürsen düşün. Dünyaya bir kere geldimgideceğim, bu işi de çok seviyorum, ne yapayım kardeşim."

Ellerini açar, sevimli, gülünç dert yanmayakoyulurdu:

"Ama ne güç. Erkeğini bulmak ne güç şekerim.Heriflerin çoğu kendi zevkine dalar, kollarında kim var, neyapıyor, ne istiyor unutur. Hep aynı hikâye: Güzel birgarsoniyer, bir pikap. Yaşına, zevkine göre DokuzuncuSenfoniden en kötü İtalyan şarkılarına kadar plaklar. Yemiş,içki. Sonra başlar: `Aman ne kadar sıcak değil mi şekerim.Rahat etmek,

soyunmak ister misin? Yanına oturayım mı? Neolmuş senin öyle koluna, bacağına.’ Başlangıç fena değildirçok zaman. Sonuna bak sen değil mi? Sonu kötüdür kızım,kötü. O plajlarda Tarzan gibi dolaşan, göğüslerini yakıpşişirerek kıllarıyla oynayan beyler yok mu? Bir çocuğun terkokusundan, solumasından başka bir şey anımsamıyorum. Oysaaşk başka türlü, insanı göklere çıkaran, yakıp kavuran birşey olmalı, değil mi?”

Beni kendimden, sevdamdan iğrendirirdihikâyeleri. Karanlık dünyalara düşerdim. Şaşkın susardımkarşısında.

Çenemi okşardı, yanağımı öperdi.

“Ah sen de öyle safsın ki şekerim! Bu yaşagelmişsin!”

Uzun zaman cinsel konulardakibilgisizliğimin yalan olmasından kuşkulandığını sanıyorum.Gerçek Macide’yi, koca ve para düşkünü Macide’yisakladığımı, herkese olduğu gibi kendisine de oyunoynadığımı düşünmüştü. Bana açılmasında, sonunda beni deaçabilmek amacı saklıydı belki.

Bir gün bahçede, çamların altında dolaşırkenelini omzuma atıp şöyle demişti:

“Sen sahiden böyle göründüğün gibi misin?”

Beni bu sözlerle övüyordu kendine göre. Oysaki olanlar olmuştu çoktan. Derinlerde yara açılmıştı.Kanayacaktı, kurtlanacaktı. Sonra bir gün kapandığınısanacaktım ve o kötü apse içten içe işleyip sürecekti ölümekadar.

Yara deyince Nermin Hanım geldi aklıma. Onunda yaraları vardı. Kimsenin görmediği yerlerinde, içinde,dışında, gizli, kötü yaralar.

Karmakarışık anımsıyorum: Aynalı bir masanınüstünde Yusuf Efendi reçelleri, çeşit çeşit peynirleridiziyor. Hafif rüzgâr var bahçede. Ağaçların, denizin tatlıhışırtısını dinliyor, uçan eteklerimizi gülerek tutuyoruz.Toprak, ot, sonbahar kokuyor hava. `Güzel günlerin sonu,’diyorum içimden.

Kâzım Işık bizimle birlikteydi. Sarıkirpiklerinin arasından bana bakıyor, düşüncemi sezmişçesineİstanbul’un çamurlu, karanlık günlerinin yakın olduğunuhaber veriyordu.

Serra’ya göre çekilmez bir kentti kışınİstanbul. Eğlencesiz, pis bir yer. Ağabeyi döviz bulursaapartmana inmeden şöyle yalnız başına bir Avrupa yolculuğuyapmaya can atıyordu. Biraz üst baş düzmek istiyordu kışiçin. Çıplaktı, üstüne giyecek bir şeyi kalmamıştı. Şakir,“Sen çıplakken daha güzelsin karıcığım,” diye soğukşakalarla sataşıyor, Kâzım Işık yalvartmak ister gibi dövizbulmanın güçlüğünü anlatıp engeller sıralıyordu. Gündebirkaç kez giyecek değiştiren o şık kadının çıplaklığınaşaşıyordum. Seslerini dinliyordum. Konuklar vardı içeride.Camın arkasında salonda, yeşil küçük oyun masalarındatoplanmış oynuyorlardı. İçlerinde Avrupa’dan yeni gelmişolanlar, gitmeye hazırlananlar çoktu. Göçmen kuşlarabenziyordu durumları biraz. Mevsim değişince yeni ülkelerinışığı çekiyordu onları.

Açık kapıdan, oyun masalarından terasalaflar atılıyordu. Serra’nın açtığı konu sürüp gidiyor,uzak, büyük kentlerin özellikleri seslerde özlemletitriyordu.

Nermin Hanım masalardan birinde bezikoynuyordu. Suzan Hanımla Cihangir’in arasında oturmuştu.Konuşmuyordu hiç.

Beklenilmedik yağmur mu, denizin bulanıkrengi mi, akşam rüzgârının kollarıma sürünen serinliği mi?Belki de yalnızca Serra’nın yolculuk konusu, Nermin Hanımıno iki genç, edepsiz insanın arasında ezilmiş görünüşü, yeşilçuhaya kayıp dökülen kâğıtlar, Cihangir’le Suzan Hanımıngülüp söyleşerek açıkça fingirdemeleriydi içimi ezen. Nedendaldığımı, çayımı içmediğimi soruyordu Serra. Kâzım Işıksırtıma bir ceket almamın doğru olacağını, akşamlarınserinlediğini söylüyordu. Çay buz gibiydi. Ceket almak içinkıpırdayacak halim yoktu. Kâzım Işık’ı kim çağırdıbilmiyorum. Her zamanki gibi Ankara’yla önemli bir telefonkonuşması olmalıydı. Uzun zaman yalnız kaldık terasta.İçeride oyun biraz tartışmalı gidiyordu. Birkaç kere NerminHanımın sinirli, “Aman cicim, aman cicim,” diye Cihangir’ebirşeyler söylediğini duyduk. Sonra Yusuf Efendi içkimasasını çıkardı ortaya.

Günün birçok saatinde içki içilirdi VillaIşık’ta. Yemekten önce, yemekten sonra, yemekle içilirdi. `Avrupai’ geleneklere bu yönden noktası noktasına uyulurdu.Ben de onlar gibi iki-üç bardak içkiyle sarhoş olmayacakkadar içmesini öğreniyordum. Nermin Hanım kimselerebenzemezdi. Erkeklerin bile onun kadar içemediğini söylerdiSerra. Çok zaman çabuk sarhoş olur,

sızmaya giderdi odasına.Böylece Cihangir’le Suzan Hanıma meydanı boş bırakırdı.

Elimde viski bardağı, ağzımda sigaram camınönünde, ayakta duruyordum. Serra buram buram kokular saçanceketini sırtıma vermişti. Yanıbaşımdaydı. İçkisini içiyordubenim gibi. İçerisini seyrediyorduk.

“Şunlara bak!” dedi.

Yengesini, Suzan’ı, Cihangir’i, masalarıişaret ediyordu.

“Uzaktan bakılınca görünüşleri pek hoş,”dedim.

Elini omzuma attı. Benimle arkadaş olduğunugöstermekten hoşlanırdı nedense.

“Ama ne doğru,” dedi. “Evet, dediğin gibi,uzaktan...”

Camın arkasından seyrettiğimiz insanlarzevkle döşenmiş o güzel salona uygundu. Pek çok imrenecekinsan vardı onların görünüşüne. Cihangir’in gerçekte neolduğu; Nermin Hanımın solgunluğunun gizli nedeni; SuzanHanımın, canciğer dostunun sevgilisini elinden almak içinkıkırdayıp fingirdemeleri; Nedime Hanım, Şakir, Serrahepsinin gizli hesapları, yalanları önemli değildi.Görünüşleriydi önemli olan. Ben de onlarla birlikteydim.Kötülüğün başıydım belki de.

Yanımda Serra şöyle diyordu:

“Şu Cihangir’e bak! İnsanların hayatıylaoynamaya başladı artık. Suzan’ı kafeslemeye çalışıyor.Zavallı yengem, acıyorum ona çok. Yüzünü gözlerini görüyormusun? Bu kadın böyle miydi eskiden, böyle mi olacaktı!”

“Hasta zavallı,” diye mırıldandım.

“Yalnız hastalık mı?” dedi Serra.

Beni kuşkunun yoluna sürüyordu açıkça.Sırdaş yapacak kadar güveni yoktu. Bir yerde duraklıyor, biryerde dili dolanıyordu. Gene de bana söylemek, benişaşırtmak için içi kaynıyordu.

“Yıllardan beri bu böyle işte, kanı kuruduzavallı Nini’nin...”

Zavallı Nini. Ona bu adı bilegülünçleştirmek, kötülemek için takmış olmalıydılar.

“Bir zamanlar Kâzım Ağabeyimin büyük aşkıolduğunu düşünüyorum da.”

İçki bardağının üstünden gülüyordu karagözleri.

Başım dönüyordu biraz. Dönen başımdadüşünceler karışıyordu birbirine. Ona kötülük edemeyeceğimdiyordum. İnce, güzel bir biblo, bir salon kuklası, bir Niniişte. Ne olursa olsun ona kıyamayacağım. Buna benden öncevurmuşlar, benim bitirmemi bekliyorlar şimdi, diye düşündüm.İğrendim masalarda kaygısızca oyun oynayan, içip eğleneninsanlardan.

Yusuf Efendi salonun ışıklarını yakıyordu.Işıklar yanınca gölgeler koyulaştı, rüzgâr durdu birdenbire,deniz kıpırtısız mavi bir göle döndü. Adalar hayal olupkayboldu uzaklarda. Seslerimiz alçaldı kendiliğinden:

“Neden çaresine bakmıyorlar, onu kötüalışkanlığından kurtarmıyorlar? Doktor mu yok, paraları mıyok?”

”Ne doktorlar görmüştür onu, nesanatoryumlara girip çıkmıştır. Viyana’da alkoliklere,morfin, eroin tutkunlarına bakılan büyük bir sanatoryumvardır. Hâlâ doktorlarından, hastabakıcılarından mektuplar,kartlar gelir yengeme. Servet dökmüştür bu kadıncağızAvrupa’da hastanelere, doktorlara kızım. Yarı ömrü oralardageçerdi önceleri. Ama sonra...”

Eğiliyor, kulağıma fısıldıyordu yavaşça:

“Sonra ona bir hal oldu. Hastane, tedavihepsini bıraktı. `Nefret geldi bana yabancı diyarlarıdolaşmaktan,’ diye dayattı ağabeyime. Adımını atmaz oldudışarı.”

Usul usul morfine nasıl alıştığınıanlatıyordu yengesinin. `Zenginlik hastalığı’ diye çok alayederlermiş başlangıçta Nermin Hanımla. Kocası para kazanmayabaşladıktan sonra olmuş olanlar, garip bir sinir hastalığı,uyuyamaz, midesi ağrırmış durmadan.

”O hayata da can dayanmaz hani şekerim. Biryanda Fransızca, İngilizce hocalar, bir yanda balolar,danslar, davetler. Bir sosyete doktoru onun canına okuduaslında o da başka.”

Tanınmış bir profesörün adını söylüyor,şaşkınlığımla gülüp eğleniyordu.

Adam mide ağrılarına, sinir bozukluğunauyuşturucu bir ilaç vermiş Nermin Hanıma. Kadın sızlandıkçaçoğaltmış dozunu ilacın. İşin kötülüğünü anlayıp ilacıkestiği zaman Nermin Hanım morfine başlamışmış çoktan. Başkaşeyler de anlatıyordu Serra: İngiltere’ye gidip davranış,görgü dersi aldığını biliyor muydum Nermin Hanımın?Fransızcası için yıllarca parayla Fransız öğretmentutulduğunu, çocuklar gibi dil öğretmeniyle el ele tutuşupparklarda şiir ezberlediğini biliyor muydum? Ya Paris’teyaptırdığı estetik ameliyat, göğüslerini kestirmesi...

Hayır hiçbirini bilmiyordum. Yalnızışıkların altında parlayan güzel sarı saçlara, donukbeyazlığa, geniş alnın üzerinden geçen kuş gibi hafif,küçük, sinirli ele bakıyordum.

Karanlık bastığı zaman Kâzım Işık çıktıçalışma odasından. Omuz başımızda türeyiverdi birdenbire.Ellerini omuzlarımıza koydu. Seyre koyuldu bizimleiçerisini. Sıkıntılı soluğunu yanıbaşımda duyuyordum. Ozamana kadar ne yaptığımızı soruyordu Serra’ya. Serrasızlanıyordu:

“Bu kız oyun oynamıyor ki ağabeyciğim!Öğrenmeye de niyeti yok. İşte gördüğünüz gibi hep aynıinsanlar, aynı sözler, patlıyoruz vallahi!”

“O insanlara hiç benzemeyen biri varyanında. Ona bak, onu örnek al. Macide’yle arkadaşlık etmeniistiyorum. Senin öyle bir dosta ihtiyacın var, onun da sanaihtiyacı var. Daha da olacak ilerde.”

Yavaşça kolumu sıkıyor, sarı gözlerisevecenlik dolu gözlerime dalıyordu.

“Bu kıza kitap ver okusun Macide. Bu kızakendi bildiğin şeylerden anlat. Züppeliğine, havailiğinebakma, iyi kızdır aslında.”

Kıkır kıkır gülüyordu Serra. Ağabeyininomzundan bana bakıyordu. Kara gözlerinde sevgi vardı. Dostolmaya kararlı görünüyordu.

Kâzım Işık bahçede dolaşmak isteyincerıhtıma inmiştik üçümüz. İskelenin ucunda kırmızı motorsallanıyordu. Kotra her zamanki yerine, uzakta dubayabağlıydı. İçinde iki adam, ışık yakmış, yemek yiyorlardı.

Sonbahar akşamı Tuberosa kokuyordu. Denizmasmavi, ağaçlar yemyeşildi. Arkamızda Villa Işık,ışıklarını yakmış parlıyordu. Yanımdaki

adama bakıyordum,ben bu adamı seviyorum, diye tekrarlıyordum. İnanamıyordumduygumun gerçekliğine. Bizden değil o, hiç değil. Bizdenderken Hüsnü Beyi, Handan'ı, Yahudi mahallesini, annemi,Ankara'yı düşünüyordum.

"Oyun bitti sanırım," diye haber veriyorduSerra.

Nedime Hanım haber veriyordu:

"Yukarıda kaldı Nini, gene mide ağrısıtuttu. Oyunda Suzan'la, Cihangir'le biraz atıştı,sinirlendi. Cihangir yanında, yatıştırıyor onu şimdi."

Hayasızca gülüyordu. Serra da gülüyordu.Öbürleri de gülüyorlardı. Kâzım Işık'a bakıyordum. Ayak ayaküstüne atmış, öfkeyle sigarasını çekiştiriyordu.

Göz göze gelince dudağının ucunda tatlı birgülüş beliriyor, yüzüne yayılıyordu. Nereye bakacağımı,elimi kolumu nereye koyacağımı şaşırıyordum O bu halimlegizliden alay ediyordu. "Sen benimsin, bu iş oldu bittiartık," diyordu gözleri. "Evet. Ne olursa olsun, sonu nereyevarırsa varsın." Korkumu uyutmak için içiyordum üst üste:Üşümez oluyordum, korkmaz oluyordum. Onlar gibi hersöylenene gülmeye başlıyordum.

Dans etmiştim rıhtımda. Başım bir erkeğinboynunda, sallanıp durmuştum. Beni ağaçların altında biriöpmüştü. O muydu? İyice sarhoş olmalıydım. Eve doğrukoşuyordum. Midem bulanıyordu. Koridorlarda, merdivenlerdeağlıyordum. Gömleğimle yerdeki kusmukları siliyordum.Saçlarım, yüzüm ıslak, yarı giyimli atıyordum karyolanınüstüne kendimi.

Sabah yataktan zorla kalkmış, aynanın önündedağılmış saçlarımı, çökmüş yüzümü şaşkın seyretmiştim. Mormordu gözaltlarım. Bir başkasına bakar gibi yabancıduruyordum aynanın karşısında. Ezilip hırpalanmış, zavallısoluk, çirkin bir şey. Evi dinliyordum. Uzaktan Arap'ınsevinçli havlamaları geliyordu. Herkes uykuda olmalıydı.Eğlence gecelerinin sabahları geç kalkmak gelenekti o evde.Panjurlara koştuğumu, balkonun kapılarını ardına kadaraçtığımı anımsıyorum. Serin rüzgâr saçlarımı dağıttı. Ot,çam, Tuberosa'ların kokusu karmakarışık vurdu yüzüme. Denizgöl gibiydi, bahçe yeni sulanmış parlıyordu güneşte, kuşlarbayram ediyordu ağaçların arasında. Hiçbir şey bozulmamış,hiçbir kötülük oraya uğramamış

gibi. Bahçenin sessizliğine,temiz havaya koşmak, oradan uzaklaşmak isteği yakaladıiçimi. Giyindim, merdivenleri usulca indim. Koridorlarıgeçtim. Büyük sofalardan birinde Nafia Hanım çıktı karşıma.Telaşlıydı. Duraladı beni görünce.

“Hanımefendi iyi değil,” dedi. “Bütün gecene kendi uyudu, ne de beni uyuttu.”

Yukarıdan aşağı süzdü beni.

“Zaten burası deliler evi,” diye mırıldandı.

Yürüdü gitti.

Kadının peşine takılmak, Nermin Hanımınyanına gitmek geçti içimden. Yapamadım. Aşağıda garsonlar,mavi iş ceketlerini giymiş, ortalığı düzenliyorlardı. YusufEfendi yorgun oturuyordu bir köşede. Toparlandı benigörünce. İş ceketinin yakasını kapatıverdi. Aralarındançabucak geçtim. Koşar adımlarla rıhtıma indim. Orada denizebakarken ölmek kolaymış gibi geldi. Bütün sorun, korkuyuyenmekti. Sonrası bir anlık işti. Ama ben yaşamayı öfkeyle,acıyla, korkuyla da olsa seviyordum. “Kendi kendinizi hiçbirzaman aldatmayacaksınız Macide Hanım kızım. Yalanlarlaavunup uykuda kalmaktansa, kötülüğe, acıya uyanık karşıkoymak bin kere iyidir. Bıkmadan usanmadan nedeni aramak,umudu yitirmemek gerek.” Omuz silkiyordum.

Oraya, rıhtımın kenarına çöktüm. Kollarımıdizlerime doladım. Yorgun, ağrılı başım göğsüme düştü.Kıpırdamadığım için korkusuz rıhtıma geliyor, çevremdedolanıp uzaklaşıyorlardı martılar. Nermin Hanımın sesiniduyuyordum. “Cicim, cicim,” diyordu Nermin Hanım. “Neyaptınız cicim, kocamı elimden aldınız. Ağaç altlarındaöpüşüyorsunuz onunla cicim!”

Korkuyla, utançla titriyordum. Bizi görmüşolabilir miydi? Anlamış mıydı?

Gülerek takılmıştı bir gün:

“Cicim, Ahmet’e mektup yazmıyorsunuz. Kartaldım oğlandan, şikâyeti var sizden. `Çok tembel birnişanlım var,’ diye sızlanıyor.”

İnce parmağını sallamıştı. Yavaşça yanağımadokunup eğlenmeme bakmamı, ama Ahmet’i de unutmamamısöylemişti.

Bir anlamı olmalıydı sözlerinin. Hiç deakılsız sayılmazdı. Serra’dan öğrendiğim kadar tanıyordumonu: Çocuk yaştaymış evlendiği zaman. Üsküdarlı, orta hallibir ailenin tek kızı. Ana-baba, yememiş içmemiş oradakikolejde okutmuşlar kızlarını. Üstelik bebek gibi güzel.Canlı, cıvıl cıvıl. Kocasının peşinden basamak basamakçıkmasını, yüzünü ağartmasını bilmiş.

Serra alay ediyordu. Ona göre yengesi,birçok bildiğini gece-gündüz elinden bırakmadığı görgükitaplarından edinmişti.

“Sen de görüyorsun ya, her şey usulü,adabınca olacak bu evde. O artık aldırmıyor, ama kurduğudüzen yürüyor. Eskiden görseydin. Öyle bir hayatları vardıki bunların!”

Serra’ya göre sonradan bozulmuştu her şey.Neden, neden ama?

“Kendine güvendi, başıboş bıraktı ağabeyimi.Züppelikten gözü görmez oldu dünyayı. Her şeyin iyisiniyapacağım, beğenileceğim, parlayacağım diye...”

Cihangir’in adı gelip karışıyordu Serra’nınsözlerine. “İyi, hoş kadındı, ama çabuk kapılırdı insanlara.Hayalperestti. Dergilerde, kitaplarda prenseslerin,kraliçelerin hayatını okuduğunu, bu yüzden tarihi romanlarısevdiğini bilir miydim ben? Onlara benzeyebilmek uğrunagülünç durumlara düşerdi sırasında. Soyluluk meraklısıydı,büyüklük delisiydi. Neden o evde uşaklara `valet’,hizmetçilere `femme de chambre’, o kara kuru mahallekarısına, Nafia Hanıma `gouvernante’ deniyordu? ZavallıAhmet Ağa, onun bile Nermin Hanım için adı `jardinier’ değilmiydi?”

“Çocukları olmadı,” demişti Serra. “Onlar daCihangir’i yanlarına alıp çocukları gibi büyüttüler. Fazlayüz verdiler, şımarttılar. Hele yengem, hele yengem.”

Neden öyle çirkin gülüyordu bunlarısöylerken?

“Kısa pantolonlu bir oğlanken yengembağlandı ona. Ne haylaz, ne fena, ne de sevimli bir çocuktubilsen!”

Büyümüştü çoktan Cihangir. Eski haylaz çocukdeğildi artık. Güzel şiirler, şarkılar biliyordu. Alaycı biroğlan. Erkekçesine güçlü, kadıncasına güzel. Yengesine doğruhafifçe eğilişini, geniş avuçlarıyla onun ince, kuğu boynunuovuşunu görür gibi oluyorum. Bunu yaparken kendini beğenmiş,alaycı bir gülüşü vardı, korkutucuydu.

Yengesinden, Cihangir'den söz ederkenAhmet'in neden irkildiğini, Serra'nın kara gözlerindekiçirkin alayın anlamını seziyordum artık. Nermin Hanımın,Suzan'la Cihangir'i ne zaman birlikte görse sapında kırılanbir çiçek gibi yana düşen güzel başı, buğulanan yeşilgözleri yeterdi gerçeği görmeye.

Çirkefe basmış gibi ayağımı çekmekistiyordum bir yerlerden. Çantamı topluyor, acele yollaradüşüyordum. Bir yerlere telgraf çekmem gerekiyordu. Annememi, Handan'a mı? Hüsnü Beyin dost yüzü canlanıyordu gözümde.Ondan imdat isteyebilirdim. Bunun için kıpırdamam, davranmamgerekirdi. Oysa rıhtımda oturuyordum. Deniz canlanıyor,motorlar geçmeye başlıyor, uzakta dumanlarını savura savurabir vapur Adalara doğru gidiyordu. Sesler vardı yakınkıyılarda. Sonra arkamda gürültüler oldu, bir el omzumasarıldı. Tanıdık bir ses sevinçli:

"Bonjur!" diye seslendi.

Serra'ydı. Mayosunun üzerine bornozunuatmış, karşımda gülüyordu.

"Ne olursa olsun denize gireceğim," dedi."Akşamın ağırlığından kurtulmak için başka çare yok."

Gelip yanıma oturdu. Yüzümde birşeylergörmüş olmalıydı. Kuşkulu bakıyordu.

"Sen neden erkenden kaçtın gece? Biz ikidensonra motorla kulübe gittik biliyor musun?"

"Sarhoştum. Odama çıktım, kustum, yerleriberbat ettim..."

Kahkahalarla gülüyordu.

"Ben öyle dans ettim, öyle çaçalar kıvırdımki hâlâ bacaklarım ağrıyor. O oğlan yok mu, hani Ankaralıhariciyeci, müthiş dans ediyor. Hep seni düşünüp güldüm dansederken. Hakkın var, utanmasa kıçına Avrupa markası

vuracak,pasaportunu madalyon gibi boynunda taşıyacak herif. Hersözün başında bulunduğu ülkelerin adını sıralıyor. Ama dansedişine laf yok. Biraz da fan fin meselesi tabii. Çokeğlendik. Bu gece de Suzilerde bir parti var. Seni deçağırdı, bütün buradakileri.”

Yukarıda, kumlarda ayak sesleriyaklaşıyordu. Daha uzaktan sesini duyuyordum Kâzım Işık’ın:

“Kızlar, kızlar ne yapıyorsunuz oradabakalım?”

Parmaklıklara yaslanmış tasasız gülüyordu.

Serra bağırıyordu:

“Macide sarhoş olmuş, kusmuş. Yüzünebaksanıza, hali berbat.”

İkisi de gülüyorlardı. İkisi de tasasız,sevinçli, yeniden başlamaya, içmeye, sevişmeye hazırdılar.Kâzım Işık’ın ütülü, keten gömleğine, özenle taranmış kumralsaçlarına, dişlerinin arasına sıkıştırdığı küçük, kahverengisigarasına bakıyordum. Savrukluğumdan, tasamdan,umutsuzluğumdan utanıyordum.

Serra alay ediyordu açıkça:

“Ahmet’in nişanlısı bu sabah pek somurtkanağabey. Biraz daha geciksek kendini denizde boğacakmış, öylededi bana.”

“Bu Serra, bu fena kız, neler söylüyorMacide?”

“Sahiden o kadar fena mıyım ağabey?”

“Ne kadar olduğunu bilmem ama, sana da iyidenmez herhalde kızım.”

“Mesela sizin kadar fena mıyım ağabey?”

Serra saçlarını arkaya atmış, küçük kırmızıağzı iştahla açık gülüyor, beni gösteriyordu:

“Bakın Macide’ye, nasıl alay ediyor bizimle.Bu kız akıllı. Susmasını, dinlemesini, kendini saklamasınıbiliyor. Bir de avukatlar için çenesi düşük derler.”

Tasasızlıkları öldürüyordu beni. Bir yerdedurup düşünmek, güneş ışığında oynaşan toz parçaları gibiiçimde kıvıl kıvıl kımıldayan duyguları tutup

yakalamakistiyordum. Duracak zaman yoktu. Sevdanın deli gözleriylebakıyordum dünyaya.

Şimdi uzaktan geçmişi izler, olanlarıanımsarken gerçeği daha iyi görüyorum: Bütün o insanlarınolaylarda birer figürandan başka rolleri olmadığınıanlıyorum. Kâzım Işık'a duyduğum sevdanın inişleri,çıkışları sırasınca onlara yakın, uzaktım. Serra da biraraçtan başka bir şey değildi benim için. Kimselerebağlanmayan onun gibi birinin benimle uzlaşmasına gelince,Nermin Hanım bunun nedenini gülerek açıklamıştı bir gün:

"Serra sizi sosyeteye `lanse' etmeyeuğraşıyor cicim. Böyle şeyleri de çok iyi başarır. Ahmet,Amerika'dan geldiğinde yeni dostlarınızın arasında sizi çokdeğişmiş bulacak."

Bu sözleri söylerken, Yusuf Efendinin beyazeldivenli elinde, önüne doğru uzanan gümüş tabaktan, incesüslü kâğıtların arasından ızgara pilicini isteksizcealıyordu. Kolunun ince, güzel kıpırdayışına imreniyordumgizliden. Adamlarını işe sürüşü, onlara dudaklarının ucuylasessiz verdiği emirler garibime giderdi. Serra ne dersedesin, görgü kitaplarında okuduklarını çok iyi bellemişti.

Adamlarına bir şey söyleyeceği zaman hepsiniödevleriyle adlandırmaktan hoşlanırdı. Serra, sesiniinceltip yengesini taklit ederdi ustaca:

"Oğlum rica ederim `gouvernante'ı çağırırmısınız? Yusuf Efendi lütfen garsonlara haber verir misiniz?Nafia Hanım metrdotele söyler misiniz?"

Kendini unutup Fransızca, İngilizce emirlerverdiği de olurdu. Hepsi anlar görünüyorlardı hanımlarınındediğini. Bağlıydılar Nermin Hanıma. İstediğini gözündensezmek için çırpınırlardı.

"Öyle bahşiş verir ki!" derdi Serra.

Eskiden hepsine çok baskı yaptığını,hastalığından beri değiştiğini anlatırdı. Giyimiyle deeğlenirdi yengesinin. Modası geçmiş bulurdu onu. "Bizimbeyazlı kadın," derdi. O ince ipeklerin, kötü alışkanlığınınizlerini, yara, iğne yerlerini örtmeye yaradığını bilmezdimo zamanlar.

Çok kitap okurdu Nermin Hanım.

“Polis romanı yetiştiremiyorum ona, bütünarkadaşlarımın kitaplıklarını yağma etti,” diye sızlanırdıSerra.

Benim, masaların üstünde, şurada buradagördüklerimin çoğuysa ünlü yazarların kitaplarıydı.Ağaçların altında, gölgede uzun iskemlesine yaslanıp bolipek giysilerinin eteklerini toplayarak birdenbireBaudelaire’den, Verlaine’den şiirler okumaya başlardı.

“Cihangir’in çırağı,” derdi Serra. “Gösterişhepsi. Gizliden Arsen Lüpen okur hâlâ, hem de Türkçesinden,sen beni dinle.”

Serra’nın benimle eğlenmek için birçok şeyiuydurmuş olmasından kuşkudaydım.

Çalışma odasındaki kitaplığı karıştırdığımzaman kitaplar arasındaki uygunsuzluk garibime gitmiştibiraz. Gene de gördüklerim Nermin Hanımın okumasa bile kitapsevdiğini açıklıyordu. Fildişi rengi deri kaplar içindeBalzac’lar, Marcel Proust’lar, birbirine karışmış sanatdergileri, sayısı tükenmiş, bulunmaz kitaplar. O güzelyapıtları, seven bir el araştırıp toplayabilirdi ancak. `Cihangir,’ diyordu Serra. Teyze çocuğunun sanattan,kitaptan, şiirden anlayışını cinsel sapıklığına verdiğini desaklamazdı.

Nermin Hanım, güzel yeşil gözlerinde `yalan’diyen, sızlanan bir tasayla bakıyor uzaktan. Sesini duyargibi oluyorum:

“Ben eskiden böyle değildim cicim. Ne kadarokurdum bilseniz! Kâzım’ın kütüphanesinde ne varsa hepsinielimle seçerek alıp getirmişimdir Avrupa’dan. Ama şimdi,şimdi neyin zevki kaldı ki.”

Kâzım Işık’ın kitaplığında, o güzelimkitapların arasında sıkışıp kalmış bir sürü eski polisromanları, kadın hastalıklarından, cinsel konulardan sözeden başka kitaplar da vardı. Açık saçık albümler bile.Karışıklık şaşırtıcıydı gerçekten. Bir yanda `MariageParfait’, bir yanda kıpkırmızı deri kapağın içinde özelsayılı güzelim bir Stendhal. Bir yanda Gide, bir yanda kötüAmerikan dedektif romanları. Zavallı Nermin Hanımın nasılbir düşünce karışıklığı içinde bocaladığını anlayarak dahaçok acıyorum ona şimdi.

Deniz kenarında, Serra’nın, Kâzım Işık’ınyanında, sonbaharın ılık güneşi altında gevezelik ederkenCihangir’in sözü neden açıldı bilmiyorum. İkisi birdensaldırdılar oğlana. Kâzım Işık umursamadan açıklıyordu:

“İş verdim, yanıma aldım, karşımda masayaoturttum, çalışmayı öğrensin, adam olsun diye. Hınzır gibiakıllı, gel gör ki tembel!”

Rıhtımda bir aşağı bir yukarı yürüyor,önümüzde durup öfkeli anlatıyordu. Serra’nın yalancı birilgiyle yana eğdiği güzel başını, ağabeyinin adımlarınıizleyen kara gözlerini görür gibiyim. Denize girmektenvazgeçmiş, rıhtımın kenarında bacaklarını suya sallamışoturuyordu. Bana bakıyor, içini çekiyor, tasalı bir gülüşlesöyleniyordu yavaşça:

“Yakında aileye gireceğini bildiği içinKâzım Ağabey şimdiden kirli çamaşırlarımızı gözlerinin önüneseriyor kızım.”

Sesini alçaltıp fısıldıyordu:

“Yine de bilmediğin öyle şeyler var ki!”

Kâzım Işık konuyu genelleştirerek başkaşeyler anlatıyordu:

Tembeldik milletçe, gençlik çalışmakistemiyordu. Palavrasındaydık işin. Kardeşiyle birlikte,bütün onun kuşağındakileri yere vuruyor, daha ileriye gidipgeçmişimizle alay ediyordu. Göçebe bir ulus olduğumuzusöylüyordu. Ona göre işte olsun, fikir alanında olsunçözülüp dağılmamız bu yüzdendi. Batı’yla boy ölçüşemezdik.Yüzlerce yıl beklememiz gerekti bunun için. Türk ulusunubölüm bölüm başka diyarlara göndermekten, bir zaman Batıtörelerini, bilimini, çalışkanlığını gösterip öğretip gerigetirmekten söz ediyordu. Şaşkın bakışlarımı neden sonragördü. Sevdiğim adam bu mu, böyle mi? diye bakıyordum ona.Sözlerinin saçmalığını, Türk insanını Cihangir’leölçemeyeceğini bağırmam, oradan kaçıp gitmem gerekmez miydi?Neye vurduğunu anlamış gibi değişen yüzünü anımsıyorum.Bizim gibilerin olmayacak ütopyalar içinde yaşadığımızı, ergeç öbürlerinin yanında kaynayıp ufalacağımızı ekliyordusözlerine. Umutsuzluğu öldürücüydü. Serra ondan yanaydı.Tanıdıkları, bildikleri arasında akıllı, kafası Batılı insanarayıp bulamıyordu bir türlü.

Nermin Hanım yukarıda, hasta, umutsuz,çırpınıp bocalayadursun, biz bunları konuşuyorduk rıhtımda.İçim çöküyordu yavaştan. Derinden derine çürümeyiduyuyordum. Başkalarıyla da böyle konuştuğumuzu,tartıştığımızı düşünüyordum. Onlar kendi yaşıtlarımdı. Onlargeleceğe kuşkuyla bakacak olsalar bile umutlarınıyitirmemişlerdi. Aşağılık duygusunun bu türlüsünedüşmemişlerdi. Hüsnü Bey gibiler de vardı. İnsan kalmayaçabalayanlar, iyilik için, el vermek için yaşayanlar! Oysabu adam en küçük bahanelerle, hatta kardeşine kızıpsorumluluğu toplumun üzerine yıkıveriyordu. Ne olursa olsun,kim olursa olsun yüreksizin biriydi aslında. Kendinibeğenmişti üstelik. Korkunç bir adamdı ve ben, onuseviyordum. `Değişir mi benimle?' diye soruyordum kendikendime. Tohumun kötü olmadığına, insan sevgisinin umulmadıkgücüne nasıl inandırmalı onu?

Hüsnü Beye tutunuyordum: “İnsan doğuştankötü olmaz Macide Hanım kızım, dünyanın adaletsizliğidir,kötü kuruluşudur tohumu bozup çürüten.” Benden yaşlıydı,başka bir kuşaktandı Hüsnü Bey. Gene de böyledüşünebiliyordu, gene de umudunu yitirmemişti. Öfkeyle karşıgeliyordum Kâzım Işık’a.

Beni yarı aydın, kadınlığıyla özgürlüğüarasına sıkışmış bir şaşkın yerine koymasından nefretediyordum. `Seni yumuşak, tatlı bir lokma gibi yutmayahazırlanıyor, aklını başına al,’ diyordum içimden.

Serra gökyüzüne, denize bakıyordu:

“Ay sıkıldım ben bu laflardan. Ilındı hava,denize girsem mi acaba?”

“Vazgeç,” diyordu Kâzım Işık. “Gelin sizimotorla gezdireyim.”

Beni gösteriyordu Serra:

“Bu gelmeyecek belli. Bu açıkça somurtuyorbugün.”

İkimizi bırakıp iskeleye doğru yürüyorduKâzım Işık. Motoru yerinden çözüşünü, atlayıp direksiyonageçişini, kırmızı Chris-craft’ın uçarak uzaklaşmasınıseyrediyordum. Serra gülüyordu yanımda.

“Yukarı bak, neden öyle kaçar gibi gittiğinianlarsın ağabeyimin.”

Yukarıda, ağaçların altında yavaş yavaşNermin Hanım geliyordu. Sonbaharın coşkun renklerininarasında giysisinin beyazlığı, yüzünün

uçukluğu gözeçarpıyordu. Elindeki eldivenlere bakıyordum. Daha gülüncüpembe şemsiyesiydi.

Yaklaştı yavaş yavaş, parmaklıklara geldiyaslandı. Küçük beyaz eldivenli eli havada bir an sallanıpdurdu. Sonra çekilip gitti. Yusuf Efendinin koşmasından,garsonların ağaçların arasında beliren beyaz ceketlerinden,çekilen iskemlelerden, geriye, ağaçların altına kaçıpoturduğunu anladık.

“Nafia Hanım bu sabah onun çok hastaolduğunu söylüyordu,” dedim Serra’ya.

Denizdeydi gözü. Uzaklaşan, ufalan küçükkırmızı motoru izliyordu.

“Son zamanlarda morfin bulamıyorlarsanırım,” dedi. “Ağabeyim de bulunmaması için elinden geleniyapıyor. Zehir bir değil ki! Birinden kurtar, öbürü içiniyiyor kadıncağızın. Öyle de akılsız ama...”

Tasalıydı gözleri.

“Anlıyorsun değil mi?”

“Neyi?”

“Her şeyi. Yengemi, Cihangir’i, zavallıağabeyimin ne kadar mutsuz olduğunu.”

Gözlerimi kaçırdım, başımı eğdim. Kıyıda,suların parlak mavisinde incecik tüyden balıklar gümüşlenegümüşlene derinlerden yüze doğru çıktılar. Sürüler birbirinikovalamaya başladı.

“Şaşırdın?” dedi Serra. Küçük, sinirligülüşünü duydum.

“Herkes biliyor mu?”

“Ağabeyimin dışında bütün İstanbul.”

Yukarıda, ağaçların altında, şemsiyesiniaçmış oturan kadına duyurmaktan korkar gibi seslerimizialçaltmış konuşuyorduk.

“Şapkasını, eldivenlerini, şemsiyesinigördün mü?” diye fısıldıyordu Serra. “Kendini, güzelliğinikorumak kaygısında. Oğlana hoş görünmek, elinden kaçırmamakiçin ne yapacağını bilmiyor. Şimdi de Suzan

Hanımıkıskanıyor. Cihangir edepsizi `evleneceğiz’ diye etrafayaymış. Bu kadın Cihangir’in ne mal olduğunu anlayamadıhâlâ. Kancık ruhlu, korkulacak yaratık Cihangir. Zavallıyıkıskandırmak, deliye döndürmek meramı. Yengemse yaşına,başına bakmadan romantik genç kız rolünde.”

“Sevmiyorsun yengeni, sen!”

“Sadece acıyorum.”

İnce, esmer kollarını okşuyordu yavaş yavaş.

“Kocamaktan korkuyor, Cihangir’den korkuyor,kocasından korkuyor, yaşamaktan korkuyor zavallı. Ellerini,yüzünü leke basarmış, teni bozulurmuş diye girdiği şu gülünçkılığa bak!”

“Yalnız kalmasın, yanına gidelim.”

“Ah kimseyi eğlendirmeye takatim yok busabah.”

Sinirli sinirli saçlarını deniz bonesinetıkıyordu. Sonra kızmış gibi sırtını döndü, yürüyüverdi.

“Su soğuktur. Yüzersem rahatlarım belki.”

Güneşin ısıttığı sıcak taşların üzerindenkalktım yavaşça, eteklerimi çekerek merdivenlere yürüdüm.Herkesin acıyıp kimsenin sevmediği Nermin Hanımın yanınaçıktım.

Sandığım gibi yalnız değildi. Suzan Hanımoradaydı, tanımadığım biri daha vardı yanında. Uzuniskemleye yayılışı, şemsiyesi, eldivenleri, yere, çimlerinüzerine attığı pembe şapkası, hepsi özenerek hazırlanmış birgösteriydi sanki. Serra’nın dediği gibi gülünçtü gerçekten.

Beni görünce gülümsedi.

Büyük ve kibar bir hanım olduğunu açıklayanbir gülüştü bu. Eliyle beyaz hasır koltuklardan birinigöstererek:

“Buraya, şöyle yanıma cicim,” dedi.

Gösterdiği yere oturdum. Karşısındakikadınlara baktım. Suzan Hanım teklifsizce onun şezlongununucuna ilişmişti. Öbürü tanımadığım biriydi. Saçları, kaşı,gözü, cakalı oturuşuyla Suzan Hanıma, kardeşiymiş

gibibenziyordu. Kaymak Takımda kıskançlık taklide yol açardı. Buyüzden de bütün genç hanımlar aynı kalıptan dökülmüşçesinebirbirlerine benzerlerdi.

Gece uyumayan, hasta olan kadın bu mu? diyeseyrediyordum Nermin Hanımı. Bu Cihangir'e sevdalı olan,Suzan Hanımın can düşmanı bu mu?

Uzaktan görenler için, koltuklara yayılmış,buzlu bardaklarda meyve sularını içen, konuşup gülüşen ogenç kadınlar mutluluk, sevinç saçıyorlardı çevrelerine.

Nermin Hanımın beyaz, durgun yüzücanlanıyordu gitgide. Ben ona acımaya yeltenirken o bananeden yorgun göründüğümü, gece uyuyup uyumadığımı soruyor,başım ağrıyorsa ilaç verebileceğini söylüyordu. İnsanlaraolan ilgisi, saman alevi gibi parlayıp sönerdi. Beni çabukunutup Suzan Hanıma dönüyor, saçlarını nerede yaptırdığınıöğrenmek istiyor, giysisinin rengini övüyor, biraz sonraöbür kadını, papucunu, dudak boyasını, birşeylerini beğenipgöklere çıkarıyordu. Kitaplarda okuduğu salon hanımıdavranışını yorgunluğuna, kuruntularına bakmadan ustacasürdürebilmesi şaşılacak şeydi.

"Eteğin tam ucunda küçük, zarif bir düğüm,"diye anlatıyordu Suzan Hanım. "Fevkalade doğrusu," diyesevinçle sesi yükseliyordu. "Dior'un bir modeliymiş. Müthişpahalı Nini'ciğim, ama değer. Bu kokona bizi soyuyorbiliyorum, iyi biliyorum. Ne yapacaksın. Çaresiz... Öylegüzel şeyler getiriyor ki kâfir!"

Arkadaşının derdi başkaydı. Kulübegitmemişti gece. Kim var kim yok anlatsın istiyordu.

Suzan Hanım hevesle, sevinçle anlatıyordu.Nermin Hanım, tanıdığı birinin kendi elbisesinin eşini giyipgiymediğini merak ediyor, Suzan Hanım dünyanın en önemlisorunu için yemin eder gibi coşarak ant veriyordu:

"Vallahi seninkinin eşi değildi nonoşum.Belki dekoltesi benziyor biraz."

Ayağa kalkıp tarif ediyordu.

"İşte böyle, ön tümüyle drape, sırt açık..."

Cihangir, Serra, Nedime Hanım, başkaları dageliyor, yavaş yavaş kalabalıklaşıyordu settin üzeri.Kırmızı bir nokta yaklaşıyordu denizde.

“Kâzım Ağabey geliyor!” diye bağrışıyorlardıkadınlar.

Serra, yanımda ıslak saçlarını kurulayarak,damlaları inceden yüzüme serpiyor, güneşin altında buzlarınnasıl erimediğine şaşarak durgunluğumla alay ediyordu.Cihangir hasta olup olmadığımı soruyordu. Söylendiği kadarkötü insan mıydı gerçekten? Kötü olan biri öyle tatlıbakışlarla bakar mıydı insana? Denizde hızla büyüyor,yaklaşıyordu kırmızı motor. Gömleği, saçları uçuyordurüzgârda Kâzım Işık’ın. Genç bir oğlan gibi çevik atlıyordurıhtıma. İşte benim sevdiğim adam. İşte hepsinin korkuyla,sevinçle, saygıyla beklediği adam. İşte Nermin Hanımınkocası.

“Bu motora âşık,” diyordu içlerinden biri.“Kâzım Beyin bir şeye bu türlü tutulduğunu ilk kezgörüyorum.”

Sırtımın gerisinde genç bir ses:

“O asıl başka bir şeye âşık ama,” diyordu,“ama... ama...”

Cihangir’in mavi gözleriyle, alaycıgülüşüyle vurulmamak için başımı dimdik tutuyordum. Yüzümkatılaşıyor, gözlerim, diplerine doğru donuyordu.

“Onun passionları gelip geçicidir,” diyorduNermin Hanım. Derin derin içini çekiyordu. Cihangir’insözlerinde anlam aramamak gerektiğini, onun deli dolu, nesöylediğini bilmez bir çocuk olduğunu anlatıyorduöbürlerine.

“Ben burada olmasam bile hatırlayındediğimi. Bu oğlan bir gün cezasını bulacak, bulmalı! Kesinbulmalı!”

“Yine başladık!” diye söylenen Cihangir,Suzan Hanımın gözlerinde yakaladığım alaylı gülüş vebirdenbire onun sesi:

“Nasıl eğleniyor musun küçük? Yazık oldugelmedin, öyle güzel bir gezinti yaptım ki. Dragos’tanötelere gidip geldim.”

Pervasızlığından, herkesin içinde banagöstermekten çekinmediği ilgiden sıkıldığımı nasılanlamıyordu? Öfkeyle bakıyordum yüzüne. Kimseyealdırmadığını gösteren bir pervasızlıkla gözleri

gözlerimesaplanmış duruyordu karşımda. Karısının sesini de duymadı.Nermin Hanım o kadar açılmaktan korkup korkmadığınısoruyordu. Kendisi denizden çok korkardı. Fırtınayadayanıklı, sağlam bir tekne olduğu için kotrayı edinmiştizaten. Uçan, oynak bir şeydi Chris-Craft. Kocası, ötekiler,kimse dinlemiyordu onu. Cihangir gülüyordu bana bakıp:

“Bizim gelin hanımın gözleri uyuyor. Halinebakın!”

Hepsi gülüyorlardı. Nermin Hanım dagülüyordu. Uyku, yorgunluk bastırıyordu gerçekten.

“Ben biraz odama çekileceğim,” diyorduNermin Hanım.

Onunla birlikte kalktığımı, onun pembeçiçekli şapkasını taşıdığımı, ona merdivenlerde yardımettiğimi anımsıyorum. Kapının önünde ayrılırken yüzüme bakıpduraklayışını görür gibiyim. Bir şey söylemek, bir gerçeğiaçıklamak ister gibi bakmıştı. İlk kez güzel, yeşilgözlerinde bir ışık, benim kim olduğumu, orada, yanında nearadığımı, ne yaptığımı soran bir ilginin parladığınıgörmüştüm. Sonra dönüvermişti başını, odasına girmiştiacele...

Yukarıda, kapımı kilitlemiş, bahçeden gelengülüşmelere, konuşmalara penceremi kapatıp perdeleriçekmiştim. Yatağın üzerinde ağlarken uyku bastırmıştı.

Öğle yemeği için aşağı indiğimde yemekmasası içen, eğlenen, insanlarla çevriliydi.

Şimdi düşünürken orada, o evde günlerin nekadar birbirine benzediğini daha iyi anlıyorum. Güneşin sarıışıkları, ağaçların, gökyüzünün, denizin renkleri parlıyorkafamın içinde. Masmavi geceler. Gölgelerin koşuştuğu,ayışığında kahkahaların çınladığı rıhtım, dalgaların sesi,beyaz büyük kotra ve küçük bir kuş gibi ayın zikzaklarıüzerinde kayıp koşan kırmızı Chris-Craft. Daha neler geliyoraklıma. Hepsi, sözleri, bakışları, kımıldayışlarıylayaklaşıyorlar karanlıklarımın içinde.

“Hiçbir yaz öyle güzel, öyle uzungeçmemiştir,” derdi Kâzım Işık.

Ahmet’in yolculuğu uzuyordu. Mektuplarseyrekleşiyordu. Deniz ılık, güneş tatlı bir öpüş gibiyumuşaktı çıplaklığımızın üstünde. Ankara, bodrum

kat,annemin kuşkulu yüzü, işim, ahbaplarım hepsi uzaktı artık.Hüsnü Bey bile unutulmuştu. Yazdığı mektuplar çok zamankarşılıksız kalıyordu. Bankayla da ilgim kesilmişti.

Geceleri yatağımda o kadar varlıklı birinesevdalanıp gene de geleceği düşünüp kaygılanmak güldürüyordubeni, ağlatıyordu da sırasında. Korkuyordum birdenbire. Ogüzel, büyük evin masal âleminden çıktığımda her şeyeyeniden başlamak gerekecekti. En önemlisi unutmaktı.Unutabilecek miydim? Kalabildiğim kadar kalıp onun yanında,havasında yaşamak, onu sevmek. Sonrası? Sonrası yoktu. Günbaşlıyordu. Gün ilerliyordu. Gün bitiyordu. Ben oradaydım.Ertesi sabah uyanıyordum. Gideceğim bugün, kesin gideceğim,diye açıyordum gözlerimi, ama gene oradaydım.

Nermin Hanım yavaş yavaş çekiliyorduaramızdan. Odasına daha uzun kapanıyordu.

“Cihangir’le dargın, araları iyice açıldı.Derdinden ölecek zavallı,” diyordu Serra.

Benimle açık konuşuyordu artık her şeyi.Zübeyde Hanımefendinin Çiftehavuzlar’a gelmeyişinin, oğluna,gelinine, hepimize açıkça kafa tutuşunun nedenini de ondanöğrenmiştim. Cihangir dururken, Ahmet’in İzmir işinin başınagetirilip Amerika’ya gönderilmesine alınmıştı. Cihangir’ikenarda bırakıp el vermedikleri için Kâzım Işık’a, NerminHanıma ateş püskürüyordu.

Gülüyordu Serra.

“Düşmanları arasına şimdi sen de karıştınkızım.”

“Neden ama?”

“Kimbilir? Teyzem bu, birşeyler kuruyordurkendine göre.”

Teyzesinin neler kurmakta olduğunubiliyorduk ikimiz de. Sözü değiştiriveriyordu Serra. Bütünkötülüklerin Cihangir’den geldiğini, teyzesini de onunkışkırttığını söylüyordu.

“Bilmezsin sen şekerim bu oğlanı. Arsızdır,hayasızdır, çiğneyip geçer insanları. Açıkça şantaj yapıyorzavallı Nini’ye: Kimbilir ne koparmak

istiyor gene. Arabaaldırmak için de böyle yapmıştı. Şimdi gözü Ahmet'in işinde.Ağabeyimin Amerika'da yeni bir büro kuracağını duyalı deliyedöndü. Amerikalılarla çalışmak, büyük bir şirketin başınageçip New York'a yerleşmek, güzel iş doğrusu. Sana daiçerler şimdi. Ağabeyimin bütün bu şansları Ahmet'e biraz dasenin yüzünden verdiğini biliyor. Yengemi işleyip duruyor.Zavallı Nini'nin artık ağabeyim üstünde hiçbir etkisikalmadığını nasıl anlamıyor bilmem. Bari Suzan Hanım işiyürüseydi. O da olmadı. Yengeme karşı koz diye tutuyorelinde kadını. Sana karışık geliyor bütün bu anlattıklarımbiliyorum. Zamanı gelince anlayacaksın, sen de alışacaksın,alıştın bile. Öyle değiştin ki son günlerde."

Yukarıda benim odamdayız. Kâzım Işık'ınİstanbul'a indiği, yalnız günlerden biri. Yatağımın üstüneyatmış, Cihangir'i, teyzesini yeriyor bana. Banyo odasında,aynanın önünde saçlarımı tarıyorum. Aynanın içinden onun,odanın dört bir köşesini izlediğini görüyorum. Dağınık oda.Tuberosa, uyku, güneş kokuyor. Giysilerim, kitaplarım,pabuçlarım her şey bir yanda. Ona bütün buruşukluklarım,tozlarım, düzensizliğimle göründüğüm için utançlıyım biraz.Kalkıp oturdu yatağın üstünde. Sigarasını yaktı. Banyoyadoğru alayla sesleniyor:

"Sana burada iyi bakmıyorlar galibaKirpiciğim. Odanı toplatmıyor mu bu Nafia Hanım?"

Beni, kendi evine çağırıyor, orada daha iyibakılacağını söylüyor.

Suadiye'nin denize inen sokaklarındanbirinde tahta, kahverengi, küçücük bir yaz evinde otururdu.İçi de dışı da İsviçre'nin dağ evlerinden örnek alınmıştı.Güzel olduğu kadar temiz, düzenliydi ev. Çok az oturduğuiçin evin o kadar düzenli, temiz kaldığını söylerdi.

Direniyordu:

"Sahi kalk, bize gel sen, biraz da benimleotur. Marika sana şu Nafia Hanımdan daha iyi bakar, hiçolmazsa giysilerini ütüler."

Nafia Hanımın, beni ikinci sınıf bir konuknasıl ağırlanırsa öyle ağırladığını ona söylemeli miydim?Kadının, çamaşırlarımın çeşidine, giysilerime bakarak banaölçüsünü vermiş olduğunu, o eğri, kötü bakışlarındananlıyordum.

Elimde tarağım, banyo odasının eşiğindedurmuş gülümsemeye çabalayarak yalan bir kaygısızlıklamırıldanıyordum:

“Nereye gitsem dağınıklığımı birliktegötürürüm. Her sabah odaya bir çekidüzen vereyim de aşağıyaöyle ineyim diye uyanıyorum. Aşağıya inince darmadağınıkbıraktığım geliyor aklıma.”

“Ev işinden ben de nefret ederim,” diyorduSerra.

“Hayatım çalışmakla geçtiği için erkekleşmişolmalıyım biraz.”

“Bizim Marika olmasa.”

“Bizim Marika’mız da yoktur, Nafia Hanımımızda.”

“Kim yapar sizin işleri cicim?”

“Annem yapar. Yorgun değilsem ben de yardımederim biraz.”

Saçlarımı fırçalamak bahanesiyle Serra’nınşaşkın bakışlarına sırtımı dönüyordum. Bodrum katını, küçükkaranlık mutfağı, gölgede parlayan kalaylı tencereleri,yattığım divanın önündeki eski kırmızı kilimi, salıncaklıhasır iskemlemi düşünüyordum. Annemin iyi bir yemekhazırlayacağı zamanlar ocak başında alı al, moru morsöylediği `Süzinak Oldum Yeter’ şarkısı doluyordukulaklarıma. Özlem basar gibi oluyordu içimi. Kimse bana,Serra’nın acıyış dolu gözleriyle bakmamıştı orada, bakmazdıda.

Kurumlu bir tavuskuşu gibi doğrulupoturmuştu yatağın üstünde. Marika’nın marifetlerinisayıyordu bir bir.

“İş yapmasını sevmem, ama yaptırmasını iyibilirim doğrusu.”

Marika’nın yemekleri güzeldi. Ortalığa da obakardı. Alışverişi de yapardı. Pabuçların boyasındanbanyonun suyunu doldurmaya kadar, ütüye, çamaşıra kadar.Yabancı insan sokmaktan hoşlanmazdı evine Serra. Her evinbir sırrı olduğuna göre...

“Hele bizim evin!..”

Açılmaya, anlatmaya hazır, kıkır kıkırgülüyordu.

“En güzeli öyle bir fal bakar, öyle bir falbakar bizim kâfir Rum kızı!”

Beni kahve falına çağırmıştı bir sabah.Sarmaşıklarla kaplı bir balkona karşıydı yatağı. Beyaz ketenörtülerin arasında hiç olmadığı gibi güzel görünmüştügözüme.

Rum kızının Nadia'dan beter Türkçesiyletelvelere baka baka uydurduğu masallar, ikimize de bolkeseden dağıttığı sevdalar, paralar ve odada dalgalanan oacı, keskin lavanta kokusu.

Serra'nın içini açtığı az insanlardan birioldduğumu sanıyorum. Anlattıklarının bir gece sonra sırtınıngerisinden başkalarına ulaşamayacağını bildiği için korkusuzkonuşurdu benimle.

Bir zamanlar imrenirdim ona. Gözümükamaştırmışlardı aralarına ilk girdiğimde açıkçası. Osımsıkı korseler, gergin sutyenler, eteklerinin ucuna kadardüzenle kıvrılı güzel giysiler, resim gibi boyalı yüzler,başından topuğuna kadar cilalı, özentili yarı insan, yarımanken insanlar. Sonradan usandırdılar, iğrendirdiler beni.

Ahmet'i tanıdığım zaman, onun Amerikanhayranlığına kızardım içimden, durmadan Amerika'yı örnekgösterip övmesiyle alay ederdim. Sonradan Kaymak Takımdasayısız Fransız, İngiliz, Amerikan hayranlarına rastladım.Ahmet makinelerle uğraşan bir mühendisti. Kendi alanındaileri gitmiş bir ulusa vermişti yüreğini. Eğitimini oradayapmış, genç yıllarını orada geçirmiş olmasına daverilebilirdi coşkunluğu. Ya öbürleri?

Serra açıkça söylerdi: Böyle geri birmemlekette doğduğu için mutsuzdu.

Cihangir açıklardı: Ona göre yaşanacak yerFransa'ydı.

"İstediğini yaparsın, kimse başını çeviripbakmaz."

Alay ederdi Serra.

"Paris'e gittiği zaman batakhanelerdençıkmaz. Homoseksüel artistlerin peşine takılıp sürter durur.Pigalle'den öteye yer bilmez Paris'te bu oğlan."

Nedime Hanım, İsviçre gibi temiz, küçük biryerde yaşamak isterdi. Yalnız yılda birkaç ay olsunİstanbul'a dönüp caka satmaktan alıkonmamalıydı.

Kocasıyla kaç kez çatıştıklarını gördüm buyüzden. O büyük devlet memuru bey, görevi sayesinde çokyabancı tanıdığını, kendine dışarıda

kolayca işbulabileceğini anlatır, kurumlanırdı. Karısı, arabadan,aşçıdan, uşaktan vazgeçebilse? İstanbul'dan ayağınıçekeceğine söz verebilse. Söz vermezdi karısı. Bağları vardıİstanbul'da. Ailesi, sevdikleri... Şu güzel Çiftehavuzlar,şu Villa Işık, şu güneşle, dostlarla dolu rıhtım. Bunlarısöylerken baygın bakardı Kâzım Işık'a. Bir gizli niyetlesüzülüp gülerdi gözleri.

Kadının arkasından alay ederdi Serra.İsviçre'deki paraların hangi dalaverelerle edildiğini;Nedime Hanıma, babasından kalan eski köşkün kimlerinyardımıyla onarıldığını anlatmaya koyulurdu. Ona göre büyükbir hırsızdı Nedime Hanımın bürokrat kocası. İşadamlarınıngözdesiydi, kucak dolusu para kıvırırdı çoğundan.

İtalya'nın lafı edilince Suzan Hanım aklagelirdi. Yılda birkaç kez giderdi Roma'ya. Orada küçük birapartmanı olduğu söylenirdi. Kocasının ölümünden sonrabüsbütün yerleşmeyi bile düşünmüştü. Bunun da nedeniniSerra'dan öğrenmiştim.

"Gayet basit cicim: Suzan çekinmedensöylüyor zaten. İtalyan erkekleri onu çeken Roma'ya.Görmüyor musun ağzında hep İtalyan şarkıları, burada bile ençok İtalyan kolonisiyle ahbaplık eder."

Arkadan eklerdi hemen:

"Bak, ben dilini bilmediğim adamla dünyadaâşıkdaşlık edemem. O işin tatlılığı eller, ayaklar, gözler,ama ağız da konuşacak. Benim bildiğim, içime işleyeceksözlerle..."

Daha ayıp, daha açık söylerdi sevdadanbeklediklerini. Sevişmenin inceliklerini anlatır, tanıdığıerkekleri, kiminin budalalığını, kiminin hoyratlığınıaçıklayıp gülerdi. Kadın-erkek ilişkisinde ne kadar bilgisizolduğumu bilmiyordu. Anlayacak, benimle eğlenecek diye ödümkopardı. Otuzunu geçmiş kadının budala saflığını saklamakiçin açık saçık hikâyelerine ondan çok gülerdim.

Sarmaşıklı balkona karşı oturmuş, gevezelikediyor, insanları çekiştiriyor, gülüşüyoruz. Serra'nınaskısı kaymış pembe geceliği, anlattığı yatak hikâyelerininverdiği istekle uzamış, süzülmüş kara gözleri. Saçlarınıatıyor geriye, terli ensesini ovuşturuyor yavaştan:

“Ya işte, böyle kızım,” diyor, “şaştın mı?”diyor. “Bak aşkın kaç türlüsü varmış anladın mı?” diyor.Dudak büküyor alayla.

“Senin dünyadan haberin yok belli. Evlenanlarsın. Hepsi aynı kumaş heriflerin, ilk günler birsıcaklık, bir coşku...”

İçini çekiyor, yalancı saf bir tavırtakınıyor. Gerçek sevdayı arayan, kocasını bu yüzden aldatanmutsuz, zavallı genç kadın oyununu oynuyor. Biraz sonratoparlanıp canlanıyor, biraz sonra unutuyor söylediklerini,garsoniyerine gittiği Şakir’in arkadaşlarından birinianlatmaya koyuluyor: Kocası, adamın kadınlardan ürktüğünüanlatınca, baştan çıkarmaya yemin etmiş.

“Hiç kendimi düşünmedim, zevk de almadımhani. Ah bilsen Kirpiciğim öyle eğlenceliydi! O benikendimden geçmiş, aşktan bayılmış sanırken, ben yalnızcaonu, onun şaşkın beceriksizliğini, gülünç haliniseyrediyordum. Bir daha yüzümü görmedi tabii. Ne mektuplar,ne tehditler, sorma. Umudunu kesince de hemen evlendizavallı. Şimdi nerede görse vurulmuş gibi kaçıyor yanımdan.Şakir’le de konuşmaz oldu. Ne budala değil mi?”

Yatakta keyifle geriniyor Serra. Dışarıdagökyüzü bir ucundan kararıyor. Siyah bulutlar ağır ağıryürüyor denizin üstüne doğru.

“Ne sıkıntılı hava,” diyor Serra.“Yemeğimizi burada, balkonun önünde yiyelim mi seninle nedersin?”

Eğilip aşağı yola bakıyorum. Yolun iki yanıSerra’nın evi gibi renk renk güzel evlerle dolu. Yol temiz,sessiz. Rahatı yerinde insanların mahallesi, belli.Bahçesinde güller var Serra’nın. Sarmaşıklar balkonun tahtaparmaklıklarından aşağı doğru yeşil, kırmızı akıyor. Bu evidışarıdan görenler ne düşünür! Böyle güzel, böyle küçük, hoşbir ev. Denize inen temiz, ıssız sokak. Bahçelerin gerisineçekilmiş kapalı panjurlar.

“Böyle bir mahallede, böyle evlerde oturaninsanlar mutlu kişiler olmalı değil mi?” diyemırıldanıyorum.

Doğruluyor Serra. Çıplak bacaklarınıçıkarıyor örtülerden. Yanıbaşındaki küçük beyaz düğmeyedokunuyor. Gülüyor kendini beğenmişçesine.

“Marika birşeyler getirsin, yiyelim. Soğukviskiyi de kafaya çekince daha mutlu oluruz değil mi cicim.”

Soğuk etle salata yemiş, viski içip sarhoşolmuştuk.

İçmeye alışıyordum.

Serra sırtında çiçekli ipek sabahlığı,saçları omuzlarına dağılmış, çocukça bir oburlukla küçükpembe havuçları dişliyordu karşımda.

“Ben bir erkekle duracak kadın mıyımşekerim. Bu bir temperaman meselesi. Belki bir gün seveceğimadamı bulursam. Gene de... Şakir’e sadık kalmaya kalksamçökerim, çirkinleşirim vallahi. Canım, adamın bakışlarıeskiyor, elleri eskiyor, okşayışları eskiyor, eskiyor,eskiyor işte. Koca dediğin ne zaten? Karısı olduğu içininsanı ayda birkaç kez yoklayıp bırakıveren bir otomat. BenŞakir’i aldatmakla onu mutlu ediyorum. Başkalarıyla gönlümüeğlendirmeye başlayınca daha uysallaşırım. Neşem yerinegelir. Onu yiyecek, hırpalayacak zaman kalmaz. Çekilir adammı Şakir? Yalnız bir terbiye, güzel bir kalıp. Başkaca tıntın öten bir kabak. İlk sevgilimi manej yerinde buldumbiliyor musun? Ata biniyordum o yıl. Bir kadife ceketlesiyah çizmeler getirmişti Kâzım Ağabeyim Londra’dan.”

Çekik gözlü, Çinliye benzeyen bir adammışsevgilisi. Çok iyi biniciymiş.

Ekmeğini iştahsızca dişleyip tabağınaatıveriyor Serra. Viskisine uzanıyor.

Alkol, Serra’nın lavanta kokusu, hepsikarışıyor birbirine. Hava ağır. Kaygı sarıyor içimi. Bizimkigeçici bir şey değil, bir oyun, bir oyalanma değil. Sonunakadar onu sevmekten usanmayacağım. Serra inancımın canınaokuyor:

“Bir gün birlikte çıktığımız binicilerdenayrılıp kaçtık ikimiz Kirpiciğim. Hiç unutmam, Bentler’egitmiştik. Belgrat Ormanına sürdük atları. Kuytu, sık birfundalıkta mola verdik. Daha bakışmadan, öpüşmeden, hemensoyunmaya başlamaz mı oğlan! Vallahi görülecek şeydi.Kocaman atın yanında çırılçıplak durmuş o küçücük adamıgörsen! Öyle bir gülme tuttu beni, katılacağım. İmkânı yokolmazdı. Kıza, bağıra giyindi. Dönüşte atını önde koşturdu.Başka bir gün apartmanına gittim.”

Marika ne zaman içeri girmişti, ne zamandanberi banyoyla odanın arasında gidip geliyordu? Farkındadeğildik. Serra’ya hangi elbiseyi giyeceğini soruyor, banyomusluğunu açıyor, küçük bir şişede renkli şekerlere benzeyenbanyo sabunlarını içeri taşıyordu. Gidip gelirken

kendikendine güldüğünü duyuyordum. Eşikte durup hanımına sormasıeksikti:

“Nasıl oldu bari! Beğendin mi, sevdin miadamı?” diye.

Kızın banyo odasında kayboluşunu gözleyipyavaşça:

“Bunları hiç olmazsa herkesin yanındaanlatmasan,” dedim.

“Marika’dan mı çekineceğim?”

Sabahlığına sarılıp kalktı yerinden, gelipboynuma doladı kollarını. İrkilip ürperdim. Duyduğumiğrenmeyi anlamasın diye kıpırtısız uzaklaşmasını bekledim.Kollarını çekti yavaşça boynumdan. Kulağıma eğildi:

“Ne iyi kızsın sen Kirpiciğim. Benden hiçfenalık gelmeyecek sana emin ol, ne derlerse desinler...”

Banyo kapısının önünde duruşunu, değişenyüzünü, parlayan gözlerini görür gibiyim.

“Gene pis bir şey söyleyeceğim, yerindenfırlayacaksın!”

Sesini alçaltıyordu:

“Marika’nın Şakir’le yatıp kalktığını bilirmisin? Kız, beni kocamla aldattığı için üzerime titriyor.İnsanlar böyle gülüm, önce vuracak, sonra saracaksın. BudalaMarika, beni nasıl bir beladan kurtardığını bilse.”

Bu gece Serra gecem. Hep onu düşünüyorum,hep onun sözlerini, edepsizliklerini anımsıyorum. Küçükkahverengi evi, balkonu, sarmaşıkları, Marika’sı, kocası,sevdalılarıyla tam takım kafamın içini dolduruyor Serra.

Dışarıda tıkırtılar var. Kapının önünde ayaksesleri gidip geliyor. İçeri girmek, konuşmak için canattığını biliyorum annemin. Serra’nın sözü geliyor aklıma:“Bir tarafından kırıp bir tarafından saracaksın, yaralayıponaracaksın.” Öfkeyle yaklaşıyorum pencereye. Sokağaeğiliyorum. Yalansız, dosdoğru yaşamak; işte istediğimbenim. Her şeyi kaybetmek pahasına bile olsa.

Geceleri boşalıyor Ankara’nın sokakları.Sonsuz kederler basıyor her yanımı. Ağaçlar kıpırtısız. Kapıönlerinde pinekleyen kedilerden başka insan

yok dışarıda.

Sokakta yürüyorduk. Koluma asılıyordu.Giysisi, saçları, kokusu, her şeyi başka türlüydü. Kendimizavallı, sönük buluyordum yanında. Görünüşünün parlaklığıylaiçinin bozukluğu arasındaki ayrılık şaşırtıcıydı. Ama bunubenden başka kimse bilmiyordu. Mırıl mırıl konuşuyorduomzumun başında. En tatlı sesiyle en korkunç gerçeklerianlatmakta ustaydı.

“Emin ol, hastalık, doktorun acemiliği hepsipalavra, yengemi morfine alıştıran bu oğlandır. Yengem genç,fevkalade güzel üstelik! Cihangir bir başka afet! Canayakın,akıllı, haylaz. Liseyi zar zor bitirmiş. Paris’egöndermişler. `Sorbonne’a gireceğim, edebiyatçı olacağım,’diye tutturmuş. Sorbonne falan palavra tabii. Paris’ten,çantasında bir sürü açık saçık resim, kafasında türlüedepsizlik dönmüş İstanbul’a. Yengemi, ahbaplarını toplayıpşakadan diye ilk kokain çektiren de odur. Ben hatırlarımpekâlâ. Yengemin migrenine çare olarak morfin tavsiye edende Cihangir’dir. Yeni heyecanlar, zevkler peşinde beyimiz.Kardeşim, çocuğum, Cihangir’im, oğlum, derken sonunda bizimNini Hanım paçayı kaptırmış anlayacağın.”

Arka sokaklardan yavaş yavaş yürüyordukÇiftehavuzlar’a. Kıpırtısız mor bir akşamdı. İncetopuklarının üzerinde sallanıp bana yaslanıyordu. Sözüdeğiştirmek, konudan kaçmak istediğimi seziyordu. Kolumusıkıyordu yavaştan.

“Sana her şeyi anlatmalıyım. Safsın sen,insanları tanımıyorsun sen. Bu bizim aile öyle bir ailedirki...”

Beni birşeylerden korumaya çabalıyordu.Gözümü açmak, rüyamdan uyandırmak, bu muydu istediği?

“Bak dinle, Cihangir, yengemi, KâzımAğabeyime karşı bir silah gibi kullanmak istiyordu. KâzımAğabeyimin aklından, otoritesinden ürktüğü için açıkçasaldıramıyordu ona. Saman altında su yürütüyor, karısınıelinden alıyor, fırsat bulunca işlerine burnunu sokup fesatçıkarıyordu. Hırsı korkunç onun. Kendi yapamadıklarını yaptıdiye düşman ağabeyime. Şu isme bak, o bile iddialı.Cihangir! Küçük beyin dünyaları fethetmesi lazım. Teyzemişlemiş onu. `Aklı mı yok, güzel mi değil, cerbezesi,parlaklığı mı eksik?’ Teyzeme göre küçük oğlunu ezen, onafırsat vermeyen büyük oğlu.”

Çiftehavuzlar’a çıkan asfaltın başındaduruyorduk. Sokak lambaları yanmıştı. Gölgelerimiz ince uzunönümüze düşüyordu. Gelip geçenler durup bize bakıyorlardı.Gençliğimize imrenenler, tasasızlığımızı kıskananlar vardıiçlerinde. Serra kuğu boynunu uzatmış, kulağıma söylüyordu:

“Yengemi elde edince ağabeyimin işlerini deelde edebileceğini, kolayca yükselip parlayacağınısanıyordu. İlk zamanlar istediği de oldu biraz. Ağabeyim onuişlerine soktu. Seyahatlere gönderdi yengemle. Şirketteinsanları birbirine saldırtmasına pek aldırmadı. Yengeminetkisi hep. `Olacak, göreceksin. Parlak, mükemmel birişadamı, sana yardımcı yetişecek,’ diye Nini dolduruyordukocasının kulağını. Kâzım Ağabeyim, yengemin aklına,bilgisine inanırdı o zamanlar. Yengem sevilmeyecek kadın mı?Züppedir, şudur budur, ama melek gibi insandır aslında.Kimsenin fenalığını istemez, dedikodu bilmez, insanlarainanır çabucak. Eğer Cihangir karşısına çıkmamış, aklınıçelmemiş olsaydı...”

Bulutlar kapanıyordu birbiri üstüne. Yoldangeçenlerin yüzlerini karanlık siliyordu. Önümüzde uzayıpgiden asfalta bakıyordum. Yapraklar çukurlara doğruuçuşuyordu. Yavaşça tekrarlıyordum onunla birlikte:

“Evet, Cihangir karşısına çıkmamışolsaydı...”

“Bu olanlar olmazdı. Kâzım Ağabeyim böyleuzaklaşmazdı karısından. Bıktı adam seyahatlerinden,kaprislerinden, hastalıklarından sonunda.”

Yaşam buydu. İnsan rastlaşıp seviveriyordugünün birinde. Yürüdüğü yoldan bir adım yana atlayıncayaşamı değişiveriyordu. Nermin Hanıma sevdalıymış, isteyerekevlenmiş onunla. Bana da sevdalandığını, bir gün bu sevdanında sönüp gideceğini düşünüyordum.

“Ağabeyim gibi bir adam bir kadına bağlanıpkalamazdı zaten.”

Onu kollarından yakalayıp sarsmak, bağırmakgeliyordu içimden:

“Beni seviyor, beni hiç kimseyi sevmediğigibi seviyor. İnanıyorum ona, vurgunum ona.”

Gerçekten inanıyor muydum?

“Haydi,” diyordu Serra. “Adımlarını aç,bekletmeyelim bizimkileri.”

İçim eziliyor, gözlerimi yaşlar dolduruyor,adımlarım sürükleniyordu ardından. Gitmem gerekiyordu. Birgün hepsini, her şeyi bırakıp gitmek, yola düşmekgerekiyordu. Başka çaresi olmadığını düşünüyordum, yalnızbunu düşünüyordum.

X

Bugün eve dönerken gördüm leylekleri. Kitapçıdan çıkmıştım. Yoldan geçen iki kişi başını kaldırıp baktı. Ben de baktım. Siyah boyunlarıyla uzamış, kanatları güneşte gümüşlenip parlayarak uçuyorlardı. Askerler gibi, takım takım.

Yanımdakiler durakladılar. İçini çekti biri.

“Son kafile,” dedi. “Şu hale bak, ne de düzgün, toplu uçuyorlar.”

Bir zaman olduğum yerde, başım havada kaldım öyle.

Sürünün ucu bitmez tükenmez uzuyordu havada. Baştakiler zaman zaman açılıp büyük yuvarlaklar çizerek geride kalanları, gecikenleri bekliyorlardı. Sonra toplanıp yola koyuluyorlardı yeniden.

Ceketimin önü açılmış, saçlarım rüzgârda bozgun, acınacak bir görünüşüm olmalı. Yanımda bir ses:

“Bayan, dergileriniz,” dedi.

Koltuğumun altından kayan dergileri kitapları yakalamaya çabaladım. Bir iki tanesi düştü yere. Leyleklerle ilgilenen adam, eğildi aldı yerden. Uzatırken de güldü yüzüme. Gözlerinde dostluk vardı. Gülümseyerek ayrıldık birbirimizden.

Dergilerimi daha sıkı tutmaya çabaladım. Dükkân camlarında durup kalın, hantal görünüşüme baktım. Giysilerden taşmaya başladım son günlerde. Pabuçlar bile darlaştı ayaklarımda.

“Hiç değişmedin,” diyor Handan. “Çocuğunu öyle güzel taşıyorsun ki.”

Hüsnü Bey beni köylü kadınlara benzetiyor. Onlar gibi ağırlığımı duyurmadan yürümesini, dik durmasını beceriyormuşum.

“Gülseren’i de annesi işte böyle taşırdı,” diye içini çekiyor. “Şu yavrunun elime doğduğunu düşünüyorum da.”

Son günlerde bütün konular gelip Gülseren’e dayanıyor. Marangoz hikâyesi aldı yürüdü. Kız oğlanı sevdiğini, evleneceğini açığa vurmuş.

“Daha dünkü çocuklar,” diyor Hüsnü Bey.

Tasasını saklamıyor. Oğlanın haylazlığını, uçarı çapkın olduğunu öğrenmiş. Yirmi yaşındaymış. Askerliği varmış daha.

Annem başını sallıyor karşısında:

“Ah Hüsnü Beyciğim, kızı bıraktınız yok uçurtma uçursun, yok köpekleri gezdirsin diye kırlara, dağlara. Bakın gördünüz mü?”

“Bir çaresini bulacağız ama,” diyor Hüsnü Bey, “bir çaresini bulacağız.”

Kızı evlendirmekten başka çaresi olmadığını da biliyor. Gene de bulamayacağı çarelerin peşinden uzatıyor işi günden güne.

Son leylekleri de yolcu ettik. Sonbahar iyiden iyiye bastırdı. Durup durup bulutları, yağmuru gözlemeye başladık. Hele akşam basınca kente öyle bir gurbet havası iniyor, öyle kötüleşiyorum ki. Bir şey bitmek üzereymiş, bir şeyin sonuna gelmişim gibi.

Yalnız yaşamaya alışmalıyım. Çevrem seyreliyor. Tanıdıklar, dostlar uzaklaşıyor yavaş yavaş. İstediğim bu değil miydi? Gene de yalnızlıktan korktuğum zamanlar oluyor.

Gülseren olayından beri Hüsnü Bey kendi derdinde. Aramazsam aradığı yok. Handan’la Cezmi evlenmeye karar verdiler sonunda. İki taze nişanlı gibi sokaklarda el ele kol kola yürüyorlar.

“Hiçbir yere çıkmıyoruz,” diyor Handan. “Fakülte bütün zamanımızı alıyor, sevişecek vakit yok. Fırsat bulunca dağ bayır yürüyoruz biraz işte.”

Geçen gün, üniversitede takındığı hoca tavrıyla anlatıyordu:

“Senin bir zamanlar düşünüp de yapamadığın şeyi yapıyorum: Mantık evlenmesi bu. Evlendikten sonra sevdalanacağım belki? Tekrar sevecek yer kalmışsa yüreğimde. Ama oğlan öyle iyi insan. Düşünceleri öyle doğru, temiz ki...”

Rıfat Beye olduğu gibi Cezmi’ye de iyiden iyiye abayı yaktığı belli. Boş yere kendini savunmaya çabalıyor sevdaya karşı. Mantık evlenmesiymiş yaptığı. Bir evi olsun, çocuğu olsun istiyormuş. Büyük sözler de ediyor evlenme üzerine:

“Çalışan bir kadının ikinci mesleği evlenmek olmalı,” diye başlıyor.

Hayatta yalnız kalan kadın, aşağılık duygusundan kurtulamıyormuş. Evlenmede kafa birliği, işin cinsel yönünden daha önemliymiş. Kadın yalnızken gücünü, hızını, yaptığı işe bağlılığını kaybediyormuş. Neredeyse Cezmi’yle bilim yolunda ilerlemek için evleneceğini söyleyecek. Değişti iyiden iyiye. Fakülteye, derslerine daha bağlı. Doçentlik için iki yıldır çalıştığı tezini çabuk bitireceğe benziyor. Annem bile değişikliğin farkında: “Ne kadar tatlı oldu bu Handan, nasıl duruldu, akıllandı,” diye şaşıp duruyor. Kıskanıyor belki de biraz Handan’ın mutluluğunu.

“Şuna bak,” diyor, “evlenir evlenmez çocuk yapacakmış, senden özendi. Evlenmesi de öyle. Sen evlenince duramaz oldu yerinde. Rıfat Beyi bir tarafa attı, koca peşine düştü.”

Arkadan tasalı tasalı ekliyor:

“Sen evlendin, başın göğe erdi sanki. Onunki de ne olur bakalım.”

Handan elden gideli Rıfat Bey deliye döndü. Handan’ı üniversite kapılarında kovalıyormuş. Cezmi’ye mektup yazmış.

Omuz silkiyor Handan.

“Bitti. O ateş yandı yandı kül oldu içimde. Benim metresimdi, paspas gibi kullandım onu, diye yayıyormuş ortaya. Alçaklığına bile kızamıyorum. Öylesine aşağılık, sıradan bir adamı nasıl sevmişim, kendime kızıyorum daha çok.”

Kinsiz, gülerek anlatıyor: Adama haber göndermiş çocuklarına dönsün diye.

“Beni rahat bıraksın, bütün istediğim bu. Sevdiğim zaman ne kadar kızardım, nasıl öfkeyle kaynardım. Oysa şimdi...”

Hızlandırdım adımlarımı, soluk soluğayım. Nedenini anlamadığım bir telaş, sıkıntı var içimde. Başımı kaldırıp bakıyorum gökyüzüne. Leylekler göğün mavisine karışıp eriyorlar. Çok uzaktalar artık.

Pastanenin önünde duraladım. Vitrinden baktım. Bütün masalar dolu. Handan’ın o kalabalığın içinde olduğunu, beni beklediğini bildiğim halde

ters yüzü dönüp gitmek geldi içimden. Beni görmüş olacak, fırladı dışarı. Arkasından Cezmi de geldi. Soluk, ufak tefek bir oğlan nişanlısı. Gözleri ağır gözkapaklarının altından uykulu, ilgisiz bakıyor insana. Ayaküstü konuştular yanımda. Cezmi akşama Handan'lara yemeğe gitmeyi biraz güçlükle kabullendi. Sabah dersi varmış, akşam çalışacakmış. Durgun, nazik ayrıldı yanımızdan.

Handan koluma girdi. Yol boyunca Cezmi'den söz etti, durdu:

Bizim birbirimizi çok seveceğimize inancı varmış. Ben adım üstünde Kirpiymişim. Cezmi içine kapalı adammış. Ama Handan ikimizin dost olmamızı o kadar istiyormuş ki. Birlikte geçecek günlerimizi de pek güzel çiziyor gözlerimin önünde. Rahat, sessiz bir ev, iyi anlaşan birkaç arkadaş, kışın müzik dinleyeceğimiz, konuşacağımız bir ateş köşesi.

Leylekleri düşünüyordum ben. Serin rüzgâr içimi üşütüyor. Kışa, yalnızlığa nasıl dayanacağımı soruyorum kendi kendime.

Mahalle içindeki küçük kliniği çok beğendi Handan. Bir gün kendi doğumunu da orada yapacağını söylüyor.

Bizi bekler bulduk Doktor Erengün'ü. Küçük beyaz odasına alıp sorularını sordu, gözden geçirdi durumumu, en çok üç ayım kalmış doğuma.

Beyaz saçları, yorgun yüzü insana güven veriyor Doktor Erengün'ün. Kötü günler geçirmekte olduğumu seziyor anlaşılan. Ankara'da dönüp dolaşan dedikodular onun da kulağına gitmiş olmalı. Sözleri, davranışı yumuşak, ilgili son zamanlarda. Yeni bir ilaç verdi uykusuzluğuma. Vitaminler yazdı. Başkaca yolunda buluyor her şeyi. Sigarayı azaltmamı istedi.

Doktordan çıkınca Handan arabaya binmemiz için direndi. Yüzüm yorgunmuş, eve kadar yürümem doğru olmazmış. O da öbürleri gibi çaresiz bir hastaya gösterilen özenle davranıyor bana. Yakamı düzeltiyor, elini yavaşça kolumun üstüne koyuyor, sevecenlikle gülümsüyor. Kötü, karamsar günler yaşadığımı biliyor. En sevmediğim şey acınmak. Bu yüzden uzaklaşıyorum ondan. Onun her şeyi öğrenmek isteyen meraklı gözlerinden, aklımdan geçenleri bilmek için çevremde dönüp durmasından hoşlanmıyorum. İnanç tükendi içimde. O kadar sevdiğim, saydığım Hüsnü

Bey bile biraz yabancı şimdi. Gerçeği görüyor gözlerim. Kapkaranlık yüreğim. Oturup ölümü beklemekten başka dünyada yapılacak şey kalmamış gibi çenemi ellerimin arasına alıp bir yere çökmek, unutmak, unutulmak, işte bütün isteğim.

Handan arabayla kapıya kadar getirdi beni. Sonra Cezmi'sini karşılamaya evine koştu.

Kapının önünde uzaklaşan arabaya, Handan'ın sallanan, eldivenli eline baktım. Acınmaya benzer bir duygu gelip geçti yüreğimden. Kendimi zorlamam, Handan'a, anneme içimi açmam gerekiyor belki de. Şöyle iyi bir ağlamam, baştan aşağı düşmanları yerip kötülükleri rahatça bağırıp söylemem gerekiyor.

Sokak alacakaranlık. Ağaçlar titreşiyor rüzgârda. Pencerelerden eğilip bakıyor komşular. Gökyüzünü, güneşin pembe ışığı sarmış. Önümde açılan kapının karanlık ağzından, birazdan üstüme kapanacak duvarlardan nefret ediyorum. Bağırmak istiyorum: Bir çare yok mu, kurtuluş yok mu?

Yavaş yavaş tırmanıyorum merdivenleri. Ateş orada, yüreğimde anımsıyorum, durmadan, durmadan anımsıyorum. Onu görüyorum, hiç görmek istemediğim gibi. Uyurken saçlarının yastığının üstüne kumral bir dağılışı vardı. Yüzü içine çekilmiş, ufalıp yumulmuş, derinden, rahat soluk alışı vardı. Teninin bir başka kokusu vardı. Seviştiği zamanlar gözlerinin bir tatlı gülüşü vardı.

Kapının paspası üstünde katılıp kalmanın, bunları düşünmenin sırası mı şimdi Macide Hanım kızım?

Annem pencerelerde beklemiş olmalı. Zile basmadan açıldı kapı. Gülmeye çabalıyor karşımda. Ben de gülüyorum onun gibi yalandan.

“Bir şey yok, merak etme. Kontrol bile istemezmiş artık. Her bakımdan durumumu iyi buldu doktor.”

Gülüşü sevince döndü annemin. Misafirlikten dönmüş olmalı. Pek süslü kılığı. Kâzım Işık'ın kaynanası olalı, ev bark edineli başkalaştı. Yabancılara alımlı, düzenli görünmeye bayılıyor. Topuzuna süslü kemik firketeler iliştiriyor, yüzüne pudralar sürüyor misafirliğe giderken. İstanbul'a geldiğinde alıştı bütün bunlara.

On beş gün içinde nasıl öyle değişip, Esvapçıbaşı Nuri Beyin kızı olup çıkıvermişti ortaya şaşılacak şey. Pek de güzel başardı rolünü doğrusu. Serra'ya bile dokunmuştu onun hali. İlk gününden içini dökmüş olacak kıza. Pek eğlenceli şeyler anlattığını söyler, gülerdi Serra.

"Vallahi pek şeker şey senin annen Macide. Ne de olsa eski hanımefendi, öyle hikâyeleri var ki. Hele babana kaçışı."

Serra'ya olsun, öbürlerine olsun hayatının yalnız bir yönünü anlattığını sanıyorum. Yoksulluğundan, bodrum katından söz etmemiştir onlara. Hiçbirimizin tanımadığımız Serasker Rıza Paşalardan, bilmem teşrifatçı ne beylerden, düğünlerden, babasının Sultan Hamit'e hediye ettiği Arap atlarından anlatmıştır hep.

"Teyzem bile onun için bir şey diyemiyor, anneni çok sayıyor..." derdi Serra.

"Benim sözüm kızına, kadıncağızın ne günahı var!" diye annemi övermiş Zübeyde Hanımefendi yakınlarına. Şimdiyse soyuma sopuma ateş açtı, pupa yelken gidiyor kadıncağız. Antikacı dükkânlarını hatırlatan o güzel evinde, poker masasının başında oyun arkadaşlarına beni çekiştirip durduğunu biliyorum. Cihangir'e yaptığımı hiçbir zaman bağışlamayacağını da biliyorum.

Ankara'ya geldiğimde arkamdan bir mektup yazmıştı: "Oğlanı işinden ettin, kardeşinden ettin, evinden ettin. Allah da seni canından eder inşallah!" diye. Suçlayanlarım çok onun çevresinde. Baş düşmanım Cihangir içlerinde. Ağabeyinden ayrılmama en çok sevinen onunla Zübeyde Hanımefendi.

Serra yazıyordu: "Ayrılacağını duyunca biraz yatıştılar. Cihangir, ağabeyinin korkusundan çok laf edemiyor, ama teyzemin diline fren yok. Ahmet'e Amerika'ya kadar ulaştırmış haberleri."

Ahmet çoktan koptu gitti hayatımdan. Haberlerin onda ilgi uyandıracağını da sanmam. Amerikasında, işinde, keyfinde, kendisine dokunulmadıkça sesi çıkmaz onun. Cihangir'in sonu gelmez isteklerini düşünüyorum. Annesinin eski, değerli eşyalarla dolu düzenli, temiz salonlarına, odalarına nasıl sığacak; Zübeyde Hanımefendinin ölü gözleri karşısında nasıl yaşayabilecek?

Annem:

“Yüzünden belli, çok yorulmuşsun bugün sen,” diye sarılıp ağlamak ister gibi sokuldu. Geriye çekildim yavaşça. Omzumdan tuttu.

Her şeyi, eskiden düzenlediğim gibi yapmış: İnce boyunlu küçük sürahide rakı, tabakalarda tereyağlı ançuezler, peynirler. Yalnız buzlar kâsede biraz erimiş. Çiçeğimiz bile var. Üç tane, kına rengi kasımpatı.

“Handan’la nişanlısını da birlikte getirirsin sandım. Sen yorulunca bir iki kadeh içmeyi severdin eskiden.”

Masanın karşısında kalakaldım. Tekrar o eski, yalnız, erkekçe hayata dönmüş olduğumu ilk kez apaçık görüyorum. Gülmeye çabaladım. Kitapları, dergileri, çantamı bir yana bıraktım. Gidip masaya oturdum. Annem de öbür başına oturdu. Topuzunu pek güzel oturtmuş. İstanbul’a gelirken yaptırdığı siyah ipeklisini giymiş.

On beş gün süren İstanbul yolculuğunu anımsamamak elde değil. İsviçre’den dönüşümü beklemişti gelmek için Villa Işık’a. Bahçeye Tuberosa’lara bayılıp kaldı. Serra’yı, benim yeni hayatımı, her şeyi ilk kez görüyordu. Bocalamaları Nadia’ya kadar, herkesi iyice güldürmüştü. Yüzüne, gözlerine düşen kahkülünden kurtulmak için berbere bile gitmeyi kabullenmiş, basık mercan terliklerini bir kenara saklayıp evin içinde topuklu pabuçla dolaşmaya katlanmıştı. Hele o birdenbire edindiği saraylı dili. Laf başına, “Efem, ne buyurdunuz?” diye uydurma nazikçe konuşmalar. Tırnaklarını yaptırmak, dudağını hafiften boyamak için onu Nadia baştan çıkarmıştı sanıyorum. Büyük demir kapının önünde kim ve neci olduğunu bir türlü anlayamadığı Yusuf Efendinin elini sıkmaya kalkışı, bahçede Arap’tan korkup ağaçtan ağaca kaçışı, Kâzım Işık’ın açık saçık şakalarından utanıp küçük tombul elinin arkasında cilveli gülüşleri, sevgili kocası üzerine anlattığı tatlı hikâyeler. Anımsadıkça gülüyorum. Kuşkuyla yüzüme bakıyor annem. Gülüşümün nedenini araştırıyor. Parmakları birbirinin içinde, göbeğinin üzerinde sinirli sinirli oynayıp duruyor.

“Neden gelmediler?” dedi.

“Bu akşam Cezmi Bey, Handan’a davetli,” dedim.

Tasalı tasalı içini çekti. Eliyle masayı işaret ediyor:

“Bari sen iç biraz açılırsın.”

“Sen de içer misin?”

Gözleri açılıp büyüdü.

“Allah göstermesin ayol, ne zaman içmişim ki ben.”

“Babamla içmez miydin?”

Yüzü değişiverdi. Gözleri yıldız yıldız parladı. Başını sallıyor, kollarını oynatıyor.

“A deliye bak! O çok eskiden. Bilir misin, hatırı kalmasın diye gözümü kapar, ilaç gibi yutuverirdim.”

Kıkırdıyor. Kahkülü gözlerinin üzerine düşüverdi gene. Çoraplarını her zamanki gibi dizlerinin altında kıvırmış. Kımıldadıkça şişman baldırları açılıyor. Bir başka görüntü canlanıyor gözlerimin önünde. Esmer bir erkeğin kollarının arasında çırpınan bir kadının bembeyaz çıplaklığını görür gibi oluyorum.

“Haydi içsene,” diyor annem. “İştahın açılır, ayda yılda bir olduktan sonra dokunmaz çocuğa nasılsa.”

Ona viskiye alıştığımı, rakıdan hoşlanmadığımı söylemeye utanıyorum. Küçük yüksük kadehi doldurdum. Bir yudumda boşalttım ağzıma. Boğazım ateş gibi yandı. Her yanıma güzel bir sıcaklık yayıldı, ısındım.

“Leylekleri gördüm bugün, göç ediyorlar biliyor musun?”

“Zamanı,” dedi annem.

Yüksük kadehi tekrar doldurdum. İçmek, unutmak, uyumak... Annem rakı sürahisini kaldırıverdi.

“Bu kadarı sana da, çocuğa da yeter.”

Kızdırmaktan korkar gibi şakalaşıyor.

Odasına gidip dikiş bohçasını getirdi. Önüme koydu, açtı bohçayı. Bir yığın tülbent, patiska, el kadar küçük kat kat çocuk çamaşırları.

“Senin kımıldayacağın yok, ben alışverişe başladım bile. Şurada kaç ayımız kaldı zaten.”

Karşı gelmemi bekler gibiydi. Sımsıcaktım oturduğum yerde. Bütün gebe kadınlar gibi ellerim karnımın üzerinde, bohçayı dolduran o küçük şeylere bakıyordum. Çocuk karnımda kıpırdıyordu. Şaşkınlıkla karışık, sevince benzer bir ürperme dolaşıyordu içimde. Anneme bakıyordum. Gülüyordum. Annemin yüzü bütün saflığı, iyiliğiyle parlıyordu karşımda. Acır gibi oluyordum ona. Onun da beni karnında taşıdığını, onun da aynı kıpırtıyı duyarak sımsıcak ısındığını düşünüyordum.

“Zamanında senin zıbınlarını, havlularını da böyle elimle kesip hazırlamıştım,” dedi annem.

Tatlı tatlı gülüyordu. Yardım etti bohçayı toplamama.

“Zıbınlara elimle iğne oyası yapacağım pembe, mavi, sandığımın dibinde kalmış eski nansuklar buldum, havluların içine onlardan koyarız. Ta genç kızlığımdan kalma dantelleri de var.”

Coşuyor:

“Kızacaksın belki sen ama, beşik takımını alt kattaki dul taze yok mu, ona verdim. Öyle güzel el işleri yapıyor ki. Çiçekleri kopar da kokla. Söyle birkaç dalcık serpiştiriverecek. Ucuza da işliyor. Hiç olmazsa bir tanesi süslü olsun. Hem kızcağıza da yardım biraz. Seni çok seviyor o ana kız. Bir kere selam vermişsin. `Sapına kadar kibar kadın,’ diyorlar. Selam verişin, yürüyüşün, her şeyin başkaymış. Kız elbise de dikiyor konu komşuya.”

Annem, yemek boyunca ev sahibi olmanın kibirli sevinci içinde kiracılarından söz edip durdu. Odama çekilmek için kalkınca telaşlandı. Çekmeleri arandı bir süre. Sonunda elime bir kart tutuşturdu. Verir vermez de pişman olmuş gibi yüzü değişti. Bulaşık yıkayacağını bahane ederek kaçıp mutfağına kapandı.

Karta göz atar atmaz Nadia’nın eğri büğrü yazısını tanıdım.

Nadia’yı hiç sevmez annem. Birçok kötülüğün onun aklının altından çıktığına inanır. Evimi bozan, işleri karıştıran Nadia ona göre. Kadınca bir önseziyle saldırıyor Nadia’ya. Bana gelince, köksüzlüğünü, yokluk,

yaşamak korkuları uğruna düştüğü aşağılıkları anımsadıkça acıyorum Nadia'ya şimdi.

Kartı odamda, başucu lambasının ışığında okudum. Konuştuğu gibi yarı Türkçe, yarı Fransızca kendi uydurması kuş diliyle yazmış:

“Ma chêre Macide Hanum,

”Siz yok burda, köşk çok fena, très souvent konuşuyoruz siz Madam Serra'yla. Cici kizi siz nayapıyor orada? Beyefendi il nous a donner une bonne nouvelle. Bebek olacak sizde. Çok çok iyi bu. Belki siz geleceksiniz gene burada bebeklen. Öyle değil hanumefendu? Çok çok bekliyor epimiz. Je vous embrasse. En bonne nouvelle. Nadia.”

O güne kadar aldığım mektupların en gülüncüydü. Gene de gülemedim. Haber yayılmıştı İstanbul'a. Çocuk beklediğimi biliyorlardı. Nadia gibi birçoğu, sonunda çocukla oraya, kocamın evine döneceğimi sanıyorlardı. O köşkü, o varlığı bırakabileceğime inanamıyorlardı. İnanmamışlardı başlangıçtan beri. Serra bile.

Nadia'nın sesini duyar gibi oluyordum:

“Bu adam, sizin koca arşi milyoner Macide Hanum, siz yapacaksız o ne ister. Biraz daya douce, daya iyi karı olacak siz. Görmeyecek her şey. Ama değil doğru, değil öyle!”

Bana şımarık, huysuz, budala diyenler var biliyorum.

İçimden geçenleriyse kimse bilmiyor, hiç kimse.

Pencereleri açtım, karanlığa eğildim. Elimdeki kartı ufak ufak parçalayıp rüzgâra savurdum. Işığımı söndürüp salıncaklı iskemlemi camın yanına çektim. Hafiften sallanmaya başladım.

Gökyüzü yıldızlarla dolu. Evlerine dönen gölgeler var sokakta. Herkes kendi yolunda koşuyor. Ben yalnızım. Benim yolum yok.

Sokakta sesler kesildi. Evlerde ışıklar söndü. İncecik bir ay, karşı apartmanın damının gerisinde ürke ürke gösterdi kendini. Uyku kum gibi dolup saçıldı gözkapaklarımın altına. Gene de yatmaktan korkuyorum. Rüyalardan korkuyorum. Onu görmekten, onu düşünmekten korkuyorum.

Gözlerimi örttüm yavaşça. Karanlıkların içinde aydınlıklar açılmaya, başka bir günün ışıkları ağarmaya başladı:

Rıhtıma iniyorum. Orta salondan terasa geçerken arkamdan tatlı bir ses:

“Gene mi denize?” diyor.

Geride, salonun köşesindeki büyük koltuklardan birinde yumulmuş bana bakıyordu. Mavi sabahlığını, bigudilerini tutan süslü, ponponlu ipekli filesini anımsıyorum.

Eşikte durmuş, utangaç, kararsız bakıyorum ona.

“Kâzım da aşağıda...” diyor.

Kocasına koştuğumu biliyordu. Soğuktan korktuğumu, denizden bıktığımı, kocasıyla birlikte olmak için gizliden giysimin içine mayomu giydiğimi de biliyordu belki. Garip, durgun bakışı, gözlerinin altındaki derin morluklar korkuttu beni. Eşikten geri döndüm. `Bu koca koltuğa kuş gibi tünemiş, yumulmuş ne yapıyorsunuz? Neniz var sizin,’ diye sormak istiyordum. Söylemedim. Karşısında şaşkın kalakaldım. Durgun, durgun:

“Gidiyorlarmış biliyor musunuz?” dedi.

“Bir şeyden haberim yok benim efendim,” dedim.

“Hepsi,” dedi. “Cihangir, Serra, Suzan, Nedime bile.”

Gülüşü siliniverdi. Dudakları ağlayacakmış gibi aşağı çekildi. Küçük, azarlanmış çocuk yüzü yüreğime dokundu. Ağlamak geldi içimden.

“İşte böyle,” dedi içini çekerek. “Bırakalım, değmez. Gençlik eğlenecek, ne yapalım.”

Doğrulduğu zaman kalkmakta zorluk çekiyormuşçasına koltuğun iki yanına abandığını gördüm. İpek sabahlığının etekleri kayıp düştü, dağıldı dört bir yana. Mavi tül başlığının ponponları sallandı. Gülünç olduğu kadar acıklıydı görünüşü. Gene de güzelliğine diyecek yoktu. Bu mu Cihangir’in metresi, bu mu morfin düşkünü, diye sordum kendi kendime. Güçsüzlüğünden af diler gibi bakıyordu yüzüme.

“Kâzım’la konuşmam lazım. Muhakkak konuşmam lazım onunla.”

“Çağıralım,” dedim

İçini çekti. Düşünür gibi durdu. Omuzlarını silkti.

“Sonra da olur. Haydi cicim siz bana bakmayın, gidin denizinize girin, güneşlenin.”

Arkasında keskin Guerdanya kokuları bırakarak, ipek eteklerini hışırdatarak çıkıp gitti salondan. Yere düşürdüğü mendili sonradan gördüm. Eğilip aldım. Sırsıklamdı, Guerdanya kokuyordu.

Sonbahar Tuberosa’ların azıttığı mevsimdi. Salonda her yanı beyaz, donuk doldurmuşlardı. İnsanın genzini yakıyordu kokuları, tembellik, kötülük, uyku estiriyorlardı evin içinde. Guerdanya kokularıyla karışıp insan kokusunu kökünden yok ediyorlardı. Nefret ediyordum onlardan, kendimden, o evden!

Bahçeye çıktığımda sonbaharı gördüm iyiden iyiye. Ortancaların başları solup sararmıştı çoktan. Uzakta Ahmet Ağa toprağı eşeliyor, yeni fideler dikiyordu.

Bir çözülme, çürüme sezdim havada. Neden gitmiyorum? diye sordum kendi kendime. Neden kaçmıyorum buradan, bu insanlardan? Güçsüzlüğüme, kararsızlığıma küfrederek yürüdüm yeni sulanmış kırmızı yoldan rıhtıma doğru.

Rıhtımda, uzun hasır koltuklardan birine uzanmış beni bekler buldum onu. Tasasızdı görünüşü. Gözleri yarı kapalıydı. Bir kolu koltuğun kenarından sarkmıştı. Parmaklarının arasında yarı yanmış, düşmek üzere olan sigarasını gördüm.

Benim orada, yukarıda olduğumu anladı, çevirdi başını. Kımıldamadan baktı. Sigarasını tutan elini uzattı, gökyüzünü gösterdi:

“Bak!” dedi.

Leyleklerle doluydu gökyüzü.

İstanbul’un üzerinden uçuşuyorlardı. Küçük siyah benekler toplanıp toplanıp dağılıyor, sonu gelmez bir kervan uzuyordu gökyüzünde.

Merdivenleri indiğimde yerinden kalktı tembelce. Hasır koltuklardan birini çekti. Karşıma geçip oturdu.

“Günlerden beri ilk kez yalnız kalıyoruz,” dedi.

Leyleklerdeydi gözüm. Gittikçe uzaklaşıyorlardı. Baştaki bölük, göğün mavisinde eriyivermişti. Öbür takımlar Adaların üzerinde dönüp dönüp dalgalanıyorlardı. Güneş yakıcıydı. Gökyüzü, deniz masmaviydi. Nermin Hanımın beyaz, güzel kotrası hafiften sallanıyordu dubanın yanında. Yazdan çok bir şey eksilmemişti. Gene de bir başkalık vardı. Toprak, ağaçlar çürük kokuyordu.

“Karın yukarıda, seni arıyordu,” diye haber verdim.

İlgisiz omuz silkti:

”Bırak sen onu şimdi. Serra’nın gittiğini biliyor musun? Abant’a gittiler, iki gün kalacaklarmış. Serra, Cihangir, Suzan Hanım, tam takım hepsi.”

“Serra sözünü etmemişti yolculuğun,” dedim.

“Sabah yengesine telefon etmiş. Birdenbire, dün gece kulüpte karar vermişler.”

Sevinçle gülüyordu gözleri.

“Allah onlardan razı olsun.”

Bir garip bakıyordu.

“Ne oluyoruz,” dedim yavaşça.

”Ne olacak, seni seyrediyorum işte. Deniz, güneş sana ne kadar yaraştı bilsen. Bu kız benim sevgilim, diyorum. İnanamıyorum, ama gene de sevinç kaplıyor içimi.”

Sevinemiyordum ben. Leylekler gibi göç zamanım gelmişti. Misafirliğim daha uzayamazdı, gülünç nişanlılık oyunu sürüp gidemezdi. Sonra Nermin Hanım vardı arada. Hastaydı, çaresizdi. Bütün bunları oturup konuşmamız gerekirdi.

Yarıda kesti sözlerimi. Somurtuverdi, öfkelendi. Benim en tatlı günde en kötü şeyleri düşünmeme kızıyordu. Kuşkucuydum, karamsardım. Onu

gerçekten sevsem böyle mi olurdu?

”Aşkımızı yaşardık yalnız. Kuruntularla dünyayı zehir ediyorsun insana. Bırak Nermin’i rahat. O hep öyle hastadır, şimdiki iş değil bunlar. Onların Abant’a gitmelerine alındı. Cihangir’e kızdı. Kapı uşağı edindi Cihangir’i çünkü. Sırdaşı, arkadaşı, çocuğu, her şeyi Cihangir. Morfinsiz yaşayamıyor. Oysa doktor yasak etti. Bütün fenalıkların başı o kötü alışkanlığından geliyor zaten. Zayıf kadın. Mum gibi, herkesin elinde bir başka kalıp.”

Elimi uzattım susması için. Yakalayıp dudaklarıma götürdü. Bir bir öptü parmaklarımı. Coşkunluğu ürküttü beni.

”Ne mutluyum. Yalnız başbaşa kalabildik bir gün. Yalvarıyorum huysuzluk etme, kendini bana bırak.”

Ayağa kalkıyor, kolumdan çekiyordu.

“Haydi gel motora binelim, denize çıkalım biraz, uzaklaşalım buradan, bu musibet insanlardan.”

İstekli, coşkun bakışlarının karşısında kendimi korumak için öfkeme sığınmaya çabalıyordum.

“Onları sen gönderdin belki de? Abant’a gitmeyi sen çıkardın ortaya? Korkulur senden.”

”Sevdiklerine çektiren insanlardansın, onun için asıl ben korkmalıyım senden. Aldırmıyorum ama... Seni seviyorum. Her şey yalan olabilir, beni sevdiğim gerçeğin ta kendisi.”

Bir çekişme oldu içimde. Yüreğimde kıpırdayan, soluk aldırmayan, içimi ateşe salan duyguyu öldürüvermek, ondan kurtulmak istiyordum. Kinle sevda savaşıyordu yüreğimde.

“Sen, benim nefret ettiğim bir yandasın bunu unutma. Sen yalan dolan yanındasın. Acıma bilmiyor yüreğin, sen zorbaların yanındasın.”

Şaşkın bakıyordu.

“Senin de krizin tuttu galiba!”

Kötü gülüşüne, gözlerinde parlayan alaya karşı tutunmaya çabalıyordum.

“Şu evine, bahçene bak, çevrendeki parazitlere bak! Bir işaret veriyorsun kalıyorlar, bir işaretinle Abant’a gönderiyorsun onları. Siyah havyar yiyip pembe şampanya içerek seni övüyorlar gün boyunca. Her sözüne baş eğip keyiflerini sürdürüyorlar bahçende, denizinde, evinde. Yalnız kendi keyifleri, yalnız kendi çıkarları. Sen de öyle, öbürleri de. Hepiniz paranın kölesi insanlarsınız. Övünme içinde başıboş gidiyorsunuz, dünyayı umursamıyorsunuz. İğrenç değil mi bütün bunlar? Yaşamanın yalnız övünmek, donunu paçasını göstermek olmadığını kabullenen, insan gücüne, insan aklına saygı duyan tek kişi görmedim aranızda.”

Ayağa kalkmıştım. Karşısına dikilmiştim. Kötü bir duygu, belki sadece kıskançlık kabartıyordu yüreğimi öyle.

“Sizlerin işi insanları köpekleştirmek, kul köle haline sokmak. Değişmesi gerekmez mi bunların? Serra gibilere, Suzi gibilere iyilik, acıma duygusunu, insan sevgisini öğretmek, anlatmak gerekmez mi? Biraz fing fongdan, kumardan, danstan, eğlenceden başka bir şey umursamayan züppelere, o maç, sinema, caz delisi tüysüz oğlanlara yol göstermek gerekmez mi? Herkes, hepiniz keyfinizde giderseniz, kimse kimseyi düşünmez, yalnız çıkarını düşünürse bu memlekette...”

“Gazete makalesi gibi konuşma Allahını seversen,” diye sözümü kesiverdi.

Düşmanca bakıştık.

“Sen, benden nefret ediyorsun aslında,” dedi.

Öfkem düşer gibi oldu. Onunla hiçbir zaman anlaşamayacağımızı düşündüm. Gülünçtü gerçekten yıkmak isteğim onu.

“Nefret etmiyorum,” dedim. “Seni sevdiğim için rahat değilim, dar bir giysi gibi sırtıma geçirmişim, bunalıyorum sevdamın içinde. Seninle el ele vermişiz, insanlık için ne kadar önemli değer varsa basıp eziyoruz, yürüyor geçiyoruz. Ahmet’i bırakmak, ağabeyine sevdalanmak, karının durumu, apaçık rezalet olan şu yasak sevdamız, eziyor bunlar beni. Aramızda aşılmaz uçurumlar var. Burada, evinde çok daha açık gördüm bizi ayıran engelleri.”

Yüzü yumuşamaya başlıyor, gözlerine alaycı bir gülüş sızıyordu derinden. Paketini uzattı bana. Sigarayı alırken titreyen ellerime acıyarak bakıyordu.

“Çocuksun sen!”

Yavaşça geri çekilip hasır koltuklardan birine oturdum. Hiç olmazsa kendisi için ne düşündüğümü biliyor artık, diyordum. Onun gibi güçlü, umursamaz olmayışıma kızıyordum içimden.

“Bak benim güzel kızım,” diye başladı. “Ne çocuk olduğun meydanda senin. Dünyadan haberin yok üstelik, gençlik coşkunluğu bunlar. Konuşup bağırıyorsun. Senin gibiler hepsi öyle zaten. Ne olacak sanıyorsun, ben yemesem başkaları yiyecek bu paraları, ben yapmasam başkası yapacak bu işleri. Bu dünya, işini başarmasını bilenin. Milletler bile öyle değil mi? Büyümek için, zayıfı yenip genişlemek, semirmek için birbirlerini yemiyorlar mı? Bana gelince, bu paraları nasıl kazandım sanıyorsun? İş başaranın, kılıç kuşananın demişler. Her şeyi kendi gücümle kurdum, öyle zengin oldum. Yıllardır yaptığım tembellik meydanda. Şurada seninle birlikte olabilmek için geçirdiğim iki-üç hafta. Karmakarışık düşüncelerle doldurmuşlar kafanı belli. O Handan dediğin üniversite faresi, o içten pazarlıklı dostun, Hüsnü Bey! Yoksulların gizli hınçları yakıyor içini. Bırak bunları, yoksul değilsin artık, olmayacaksın da. Hiçbir zaman. Ben varım, yaşamak var, sevişmek var.”

Zehir kesildi ağzım birdenbire. Denize doğru fırlatıverdim sigarayı.

“Yoksulluğumdan utanmıyorum ben, kendimden, dostlarımdan da utanmıyorum. Seni seviyorum, sevdiğim için utanıyorum.”

“Beni sev de nasıl istersen öyle sev Kirpiciğim. Hoşuma gidiyor bu hallerin biraz da. Saçma sapan sözlerin, öfken bile. Açık kızsın, sıcak yüreğin, gözlerin, ağzın, her yanın sıcak. Kulun kölenim ben senin kız, anlamıyor musun bunu? Önemli olan bu değil mi, aşkımız değil mi?”

Karşımda yarı öfke, yarı şakayla direnişini görüyorum. Bara gidiyor, dolapları, buzluğu karıştırıyor, viskileri koyuyor. Bir hastayla konuşur gibi konuşuyor. Bütün kaygısı beni yatıştırmak, yola getirmek. Bunun için alay ettiği konularda birleşmeye bile boyun eğiyor, daha doğrusu eğmiş görünüyordu.

Durumumu anladığını söylüyor: “Duyguların, gençlik coşkunluğundan başka bir şey değil. Gelip geçici sıcak-soğuk dalgalar. Zaman olur, insan dünyayı parmağının ucunda döndürüp çevireceğini bile sanır. Güzel düşünceler bunlar. Hoşuma gidiyor. Gene de dünyada başlıca gücün para olduğunu unutmamak gerek.”

Ülkeyi sömürenlerden o da hoşlanmıyordu. Kurduğu büyük tesislerle binlerce insana iş vererek iyilik ediyordu. Bunu görmek gerekirdi hakça. Onun gibi bir insanı, sonradan görme zenginlerle karıştırıp küfretmem ayıptı. Esir gibi çalışmıyor muydu, kazancı alnının teriyle değil miydi? Çıkarını düşünüp işleri diplomatça idare ediyorsa ayıp mıydı bu? Bu yüzden beğenmediği, değer vermediği kişilerle ahbaplık etmek, sırasında onları maşa gibi kullanıp işleri sürdürmek zorunda kaldığı doğruydu. Ne yapsındı o, bu ülkede başka türlü yürümüyorsa işler.

Sokuluyor, hafiften dizlerimi okşuyordu.

“Ya böyle yavrucuğum. Herkes uzaya maymun atarken, biz hâlâ yağmur duasına çıkıyoruz, olacak iş mi bu, ne umarsın sen böyle insanlardan...”

Gözleri tatlı tatlı parlıyordu karşımda. Kumaşın üstünde parmaklarının sıcak değişini duyuyordum. İçimde erime başlıyordu. Bir gün öleceğimi, yılların ve gücümün kuralları değiştirmeye, yerinden oynatmaya yetmeyeceğini düşünüyordum. Savaşamayacağımı, başa çıkamayacağımı biliyordum onunla.

”Neden bu ülkede yaşıyorsun? O kadar kötü, aşağılık bulduğuna göre!” gibilerden birşeyler mırıldanıyordum. Ne zamandır Serra’ya, Cihangir’e, hepsine bir silah gibi çevirmek istediğim soruydu bu zaten.

Gülüyor, viski bardağını elime sıkıştırıyordu zorla.

”Şu deli kızın sorduğu şeye bak! Memleketim benim burası yahu! Seviyorum ayrıca burasını. Deli misin sen! Şu bahçeye, şu ağaçlara, şu denize bak! Dostlarım var, işim var burada! Gene de gitmek için projeler kurduğum olur. Yavaş yavaş işleri Avrupa’ya aktarmayı bile düşünürüm sırasında. Gemileri başka limanlara işletmek kolay. Öbür işlerimde de yabancılardan destek göreceğimi biliyorum. Ama olmuyor işte. Belki sen karşıma çıkmamış olsaydın! Bıktım çünkü! Karımdan bıktım, etrafımdaki bir yığın parazitten bıktım. Onların ne mal olduğunu bilmez miyim

sanırsın? Çalışmanın da o kadar zevki yok artık. Anlayışsız, yeteneksiz insanlarla uğraşmak, sürüyü gitmek benim yaptığım. Bir şey söylesem inanmazsın belki: İşlerin ucunu bir bıraksam, bütün piyasa benimle birlikte çöker, bunu bilir misin şeker kızım benim? Yanımda çalışan bütün o insanları düşün. Kanımla besliyorum onları ben. Keneler gibi yapışmışlar etime, silkinip atmak güç. Aldırmayacaksın. Tehlikeli olmadıkça bu parazitler, hokkabazlar, yüzsüzler biraz lazım bile insana."

Çıktığı yerden hiçbir zaman inmeye katlanmayacağını, sızlanırken dudaklarında beliren sevinçli, kendini beğenmiş gülüşten anlıyordum.

"Eğer sen bu gençliğin, toyluğunla dünyayı değiştireceğine inanıyorsan kızım..."

Hayır, inanmıyordum. O konuştukça dünya büsbütün dökülüp dağılıyordu gözümde.

İskemlesini dizlerimin önüne çekiyor, yaptığı sosyal yardımları, parasız okuttuğu çocukları anlatıyordu.

Coşuyordu:

"Ne olur kavga etmeyelim artık. Sen ne istersen o olsun, emrindeyim ben, dahası var mı? Ne yorucu kadınsın bilsen. Hele benim yaşımda bir insan için. Hayatımız böyle bitip tükenmez konuşmalarla, çatışmalarla mı geçecek bizim?"

`Hangi hayatımız...' diye şaşkın bakıyordum yüzüne. `Seni bırakacağım, parça parça olsam bile gideceğim,' diye geçiyordu içimden.

"Erkek gibi yaşamaya, erkek gibi çalışmaya alışmışsın kızım sen. Ama erkek gibi düşünmeye kalkınca bozuluyor işler biraz. Bilmediğin sahalara giriyorsun. Neredeyse benim paramı pulumu, işimi gücümü bırakmamla dünyanın güllük gülistanlık olacağını söyleyeceksin. Bu değil, bu değil. Hoyratça konuşmaktan, beni kırmaktan hoşlanıyorsun, farkındayım. Beni, kızdığın kadar seviyorsan, yine de fena değil."

Ağlamamak için dişlerimi sıkıyordum. Daha ayrılmadan özlem duygusu kabarıyordu içimde. `Gideceğim,' diyordum, `çekemem onu, çekemem söylediklerini.'

Acır gibi bakıyordu bana. Yumuşadıkça yumuşuyordu.

“Seni seviyorum. Sana bayılıyorum. Yalnız bu değil, sana saygım var. Hayatımda ilk kez değer verdiğim, saygı duyduğum kadınsın benim. Korkuyorum senden kız hatta bazen!”

İnsanın kendini karşısındakine beğendirip alkış toplaması, sevdiğinin büyütücü aynasında parlayan, güzelleşen görüntüsünü seyre dalıp uyuşmak, bu muydu sevda dedikleri şey? Bencilliğimden ne kadar iğrenirsem iğreneyim, rahatlık veriyordu sözleri bana.

“Bizim ailede kimse kimseyi sevmez, herkes yalnız kendini sever kızım,” derdi Serra. Kâzım Işık ise:

”İnsan dünyaya bir kere gelir yavrucuğum,” diyordu. “Bütün bu kahrolmalar, üzüntüler neden? Şimdiye kadar çalışıp çabalamaktan, işten, uğraşmadan dünyayı görecek zaman kalmadı. Şimdi artık yaşamak istiyorum, yaşamak, yani seni sevmek.”

Sıcak soluğu kulağımın dibinde esiyordu. Ellerimi çekemiyordum ellerinden. Kanım ısınıyordu, yüreğim bir çiçek gibi açılıyordu sevdaya yeniden.

“Böyle oturalım yan yana Kirpiciğim. Kavga etmeyelim saçma sapan şeyler için artık. Gözlerini, o sevdalı, uykulu bakışlarını nasıl seviyorum bilsen kız.”

Gülüyordu.

”Elini tutmaktan heyecanlanıyorum genç oğlanlar gibi. Dans ederken de öyle. Seni kollarımın arasında sıkıyorum, kalbimin nasıl çarptığını o budalalar anlamıyor hiç. Sana bakıyorum, dolaşırken evin içinde, yüzerken, güneşlenirken. Kanımda öyle tatlı oynamalar oluyor bilsen. Bu deniz, bu ağaçlar, bu bahçe, hepsi hepsi onun için diyorum gizliden. Sen burasını sevdin diye bağlanıyorum büsbütün eve, Ahmet Ağadan hoşlanıyorsun, hoşlanıyorum. Nadia’yı arıyorsun, arıyorum. Serra’yı bile sen hoşlandın diye daha çok seviyorum şimdi.”

Elimi dudaklarına götürüyor, parmaklarımın üstünde sıcak sarı gözleri ateşli bakıyor.

“Bir gün bir kadını garsoniyerime değil, evime davet edeceğimi, elini öperken duygulanacağımı söylemiş olsalar gülerdim.”

`Düşünme artık, kendini ona bırak! Bir daha ne zaman bu ânı yaşayabilirsin ki,’ diyordum kendi kendime. Evet, bir daha ne zaman? Elim eline sarılıyordu farkına varmadan. Yüreğimde tatlı bir çarpıntı, dünyanın hiçbir zaman o kadar güzel olmadığını, olamayacağını düşünüyordum. Deniz, gökyüzü, güneş, ağaçlar hepsi başka türlü parlamaya başlıyordu. Parmaklarımızın ucunda birbirimizi bulduğumuzu duyup titriyordum.

Yukarıda yemek gongu vurmaya başladığı zaman kalktık oturduğumuz yerden.

“Yemek vakti gelmiş,” diye söylendi.

“Ayrılık vakti,” diye düşündüm.

”Yemekten sonra çıkalım, dolaşalım seninle,” dedi. “Nermin uykuya çekilir nasıl olsa. Hem sana anlatacak ciddi şeylerim var... Bir sabah başbaşa kalabildik, onu da kavgayla geçirdik...”

Merdivenleri çıkarken:

“Ahmet işi yoluna girdi,” diye haber verdi. “Orada Amerikalılarla kalması kararlaştı. Malzeme sevkini o yapacak. Fabrika kuruluncaya kadar. En aşağı bir yıl sürer. Bu arada bir mektup yazar, anlatırsın durumu ona.”

“Yazarım hemen,” dedim.

Yüzü rahatlayıverdi. Elini elimden çekip öne geçmem için yol verdi.

“Bu iş olup bitsin,” diye söylendiğini duydum arkamda.

“Bu iş olur biter,” dedim.

“Bu kadar değil söyleyeceğim.”

“Ne söyleyeceksen söyle, bitir. Yusuf Efendinin beyaz ceketini görüyorum ağaçların arasında.”

“Yusuf Efendinin Allah belasını versin! Karımdan ayrılacağım en kısa zamanda! İşte asıl söyleyeceğim buydu sana.”

Dünya döner gibi oldu. Gözlerimi kapattım yavaşça. Keskin bir aydınlık, sonra karanlık doldurdu içimi.

Yusuf Efendi parmaklıklardan eğilmiş:

“Emrederseniz, masayı buraya kuralım,” diyordu. “Hanımefendi rahatsız, yemeğe inemeyecek. Biraz odasına çıkmanızı rica ediyordu sizden.”

“Buraya kur masayı,” dedi Kâzım Işık. “Barın yanına. Biraz çerez falan hazırlat, şimdi geliriz.”

Koluma giriverdi.

“Sen de gel, birlikte çıkalım. Rica ederim gel. Yalnız kalmak istemiyorum onunla. Bıktım şikâyetlerini dinlemekten.”

Birlikte çıktık yukarı. Böylece köşkün en büyük, en güzel odasını görmüş oldum.

Sarışınlara mavi yakışır derler. Bunu düşünerek mi renkleri seçmişti bilmem. Duvarların gülkurusu pembeliği içinde her şey maviydi orada. Giydiği geceliğe kadar. Yatağın ayakucundaki o güzel küçük masayı süsleyen mavi orkideleri yapma sanmıştım. Karyolanın önündeki ipek tüylü beyaz kürkten ayak halılarına basıp bozmaktan ürkerek geride, kapının yanında kalmıştım.

Nafia Hanım oradaydı. Bize bakıyordu merakla.

Kâzım Işık yaklaşmış, karyolanın ayakucunda durmuş, ilgisiz, sıkıntılı bekliyordu.

“Gene başın mı ağrıyor?” diye sorduğunu duydum.

“Küçüğü de getirmişsin,” dedi yavaşça Nermin Hanım. Gitmeye davrandığımı görünce eliyle işaret etti.

“Gitmeyin, kalın rica ederim cicim! Sizin ikinizi de rahatsız ettim, tam yemek yiyecektiniz!”

“Doktora telefon edelim istersen?” dedi Kâzım Işık.

Çıplak kollarından birini kaldırıp gözüne inen bir tutam saçı arkaya attı Nermin Hanım. Kemiğinden ayrılan beyaz, ölmüş etlerin aşağı doğru

sallanıp dökülüşünü gördüm. Çıplaklığı korkuttu beni. Fısıldar gibi birşeyler söylüyordu kocasına. Kâzım Işık içini çekti derin derin. Şöyle mırıldandığını duydum:

“Çok ısrar edersen, dayanamayacak gibiysen ne yapalım! Buluruz, buldururum, çaresine bakarım bugün...”

O bakışı, o yalvaran, acılı bakışı unutamayacağım. Gözleriyle tutmak istiyordu kocasını. Bir şey, başka bir şey istiyordu ondan. Belki de yaşamak için umut, yokluğun, karanlığın kuyusuna düşmemek için el uzatmasını bekliyordu. Dinlemek istemiyordu öbürü. Ağlamaya başladığını gördüm Nermin Hanımın. Kapıya attım kendimi, kaçarcasına çıktım dışarı. Arkamdan geldi Kâzım Işık. Nafia Hanım peşindeydi.

“Ağlasın, açılır,” dedi sertçe kadına. “Ben birazdan istediğini buldururum onun. Geceye rahat eder...”

“Hiç böyle olmamıştı!” diye söylendi Nafia Hanım. “Doktora telefon ettim, o bile bulup buluşturun bir iğne yapın, dedi. Ne oldu bu son günlerde ona bilmem!”

Kadın sözünü bitirmeden ikinci koridora açılan kapıya doğru yürüdüm. Arkama bakmadan koşmaya başladım. Soluk soluğa odama attım kendimi.

Ne oldu, ne yaptım odada yapayalnız. Bir garip titremem vardı. Başım ağrıyordu. İki aspirin almıştım üst üste. Telefon etmişlerdi aşağıdan. Beyefendinin rıhtımda yemeğe beklediğini haber vermişti Yusuf Efendi. Kapatıvermiştim yüzüne telefonu. Ahmet’in mektubunu yazmıştım oturup. Ankara’ya döneceğimi, beni artık aramaması, sormaması gerektiğini karalayıvermiştim acele. Kısa, karışık bir mektuptu. Öyle olması da umurumda değildi.

Telefon çağrısı karşılıksız kalınca garsonlardan birini göndermişti. Çocuğun eline bir pusula tutuşturmuştum. Şu birkaç satırı yazarak:

“Sen, bana söz vermiştin: İstediğim zaman tren biletim elimde olacaktı. Şimdi hemen istiyorum. Neden deme, yukarı gelme, bileti aldır. Gidiyorum ben.”

Sonra hemen çantalarımı derleyip toplamıştım.

Aşağıda bekliyormuş, çalışma odasının önünde.

“Gelmez misin biraz,” dedi.

Kanı çekilmişti yüzünün. Uşakların, Nafia Hanımın, Yusuf Efendinin meraklı bakışları altında kapıyı nazikçe açtı önümde. İçeride, masanın önünde öfkeli duruşunu görür, sesini duyar gibiyim:

“Seni yukarı, onun yanına çıkarmakla hata ettim. Halini görmeni, bana hak vermeni istiyordum. Sen, bana acıyacağına ona acıyorsun anlaşılan. Boşuna telaşın. İğnesini yaptılar, kendisi çok daha iyi. Yemek bile yedi, kitap okuyor yatağında. İnanmazsan git, Nafia Hanıma sor.”

Sesimin titrememesine çalıştım:

“Bilet için söz vermiştin. Pansiyona dönüyorum, orada bekleyeceğim.”

Gözleri kızgın parladı. Yüzü bir karıştı.

“Hazırmışsın gitmeye.”

Biraz daha kızar, direnir, konuşursa boyun eğeceğimi, çantaları yukarı gönderip kalacağımı biliyordum. Gözlerini görmemek için döndüm sırtımı. Allahaısmarladık bile demeden, yürüdüm kapıya. Eşikte sesini duydum.

“Biletini oraya, Nadia’ya gönderirim merak etme,” diye bağırıyordu.

Bitmişti her şey! Peşimden koşmamıştı, beni bırakıyordu, gidiyordum! Bahçede koşarken, Saim Efendi arabayı kapıdan çıkarırken inanamıyordum olanlara. Nafia Hanım, uşaklar, Ahmet Ağa sıçrayan havlayan Arap, hepsini buğulu gözlerle görüyordum. Köşeme çekilmiş mendilimi yiyordum.

Ağlamadım. Ama Sıraserviler’de, Nadia’nın pansiyonu önünde arabadan indiğim zaman parça parça bir mendil vardı elimde.

Her mevsimin bir şarkısı oluyor. O yıl `La vie en rose’ çocuktan büyüğe kadar dudaklardan düşmez olmuştu.

Apartmanın kapısını çaldığım zaman, içeride radyo sonuna kadar açılmış. `La vie en rose’u çalıyordu. Arkamdan telefon mu etmişti, yolda olduğumu haber mi vermişti bilmiyorum. Beni görünce şaşırmadı Nadia. Çantalarımı içeri taşırken sevincini göstermek için bağırıyordu bir yandan.

“Cici kizi sen naptı, nasıl geldi cici kizi!”

Arabada bir güzel pudralanmış, yüzümü düzenlemiştim. Yaz sefasından dönen tasasız birinin gözleriyle gülmeye çabalıyordum karşısında.

“Yaz bitti Nadia, Ankara’ya dönüyorum artık!”

Her zamanki gibi tertemiz, derli topluydu apartman. Nadia’nın sırtında eski Japon sabahlığı vardı. Parlayan parkeler, soluk pembe karanfillerle süslü tapınak köşesi ve Çariçenin, Çarın o pek kurumlu resimleri. Her şey yerli yerindeydi. İlk kez küçük, yoksul göründü gözüme odalar. Ne varsa elden geçmiş, yıkanmış, yoğunmuş, örülmüş onarılmıştı. Asıl bizim bodrum katında halim ne olacak, diye yoksulluğumdan utandım büsbütün.

Nadia peşimden geldi. Ben yorgun kendimi yatağın üstüne bıraktım, o koltuğa oturdu karşımda. Yeşil kedi gözleri çekilmiş, bıçak gibi merakla yüzümü araştırıyordu. Kıpkırmızıydı yanakları. Boynu kolları çil çil kararmıştı. Gözlerinin altı krem doluydu. Çok denize girdiğini, Andon’la, Florya’da, Tarabya’da keyif sürdüğünü anlatıyor, övünüp kıkırdıyordu.

O akşam Nadia’yla garip bir şey yapmış, Beyoğlu sinemalarından birinde, eski bir gangster filmi seyretmiştik.

Gece odama gelip örtüleri üzerime çekerek saçlarımı okşamıştı Nadia. Beni uyutmadan gitmeyeceğini, gelip yanımda yatacağını söylüyordu. Onu odamdan zorla çıkarmıştım.

Annemin terlik sesleri var sofada. Kapının önünde gidip geldiğini duyuyorum. Perdeleri çekip örttüm yavaşça. Yatağımın yanında ağır ağır soyunmaya koyuldum.

Kapı vuruldu yavaştan. Sütü masanın üzerine bırakmış, yatmaya gidiyormuş, haber veriyor annem.

Işığımı söndürdüm, örtülerin arasına kaydım.

Düşünmek istemiyorum. Ne gülüşünü, ne gözlerini, hiç, hiçbir şeyini düşünmek istemiyorum. Gözlerimi sıkı sıkı yumarak uyumaya çabalıyorum. Faydası yok. Sarı gözleri parlıyor karanlıkların içinde. Rüyaların her dönemecinde karşıma çıkıyor. Hafiften yumuşak birşeyler yığılıyor üstüme. Bir kuyuya, bir dibe, ta diplere doğru iner gibiyim. Sonra titreme başladı.

Tren sallantısına benziyordu. `Trendeyim, gidiyorum işte!’ diyordum kendi kendime.

Nereye gittiğimi bilmiyordum. Tren karanlık tünellerin içinden geçiyordu. Ben birini bekliyordum yatağımın üstünde. Sallanıp, çarpılıp duruyordum. Soluk soluğaydım. Kapı açıldı, o içeri girdi.

Gözlerimi açtım, karanlıkta korkulu, yüreğim çarpıntılı geceyi dinledim. Rüzgâr vardı dışarıda. Arka sokaklardan ağır bir kamyon gürültüyle geçti. Uzaklarda bir köpek havladı.

Başucumdaki lambayı yakıp saate baktım, çok vardı sabaha. Işığı söndürüp örtülerin arasına kaydım yorgun.

Ertesi gün Saim Efendi getirip bırakmıştı bileti. Çantalarımı çabucak kapmak düşmüştü bana. Ağlamıyordum, konuşmuyordum. Yalnız aynada görünce korkmuştum yüzümden biraz.

Kapının önünde duruyordu Nadia...

“Bana yaptığın iyilikleri bir gün gelir öderim sana,” dedim.

“Cici kizi, benim cici kizi!” diye bağırmaya koyuldu. Ağlamasını, birşeyler yapmasını, yoluma engel olmasını bekliyordum gizliden sanırım. Oysa Nadia aceleyle çantalarımı şoföre veriyor, dolaplardan birinde unuttuğum yün ceketi elime sıkıştırıyordu.

Durgun, tatlı bir sonbahar akşamıydı. Yaz dönüşü olduğu için peron, yakınlarını geçirmeye gelenlerle doluydu. Cama dayanmış insanları seyrediyor, İstanbul’a geldiğim sevinçli, aydınlık yaz sabahını düşünüyordum. Duygulu gösterilere kapılmamaya kararlıydım. İstanbul’a bir daha hiçbir zaman dönmemeye yemin ediyordum. Bir garip hikâyeydi ve geçmişti işte. Bir yaz hikâyesi.

Peronda konuşmalar, sarılışıp ağlaşmalar başlıyor, karanlık yavaş yavaş insanları yok ediyordu. Kapılar kapanmıştı, mendiller sallanıyordu pencerelerden. Gidişi haber veren kampananın, trenin kalkarken çıkardığı hışırtılı sesin, yavaştan gözlerimin önünde kımıldayıp kayan evlerin, insanların arasında tanıdık yüzler de uzaklaşıyordu: Nadia, Serra, Nermin Hanım, Cihangir hepsi hepsi kayıyorlardı geriye doğru. Gidiyorum, diyordum yavaştan, gidiyorum...

Onsuz yaşayacaktım artık. Zamanla unutacaktım. Bir gün hiç görmemiş, sevmemişçesine yabancılaşacaktım. Çiftehavuzlar'ı, bahçeyi, köşkün ayışığında masmavi parlayan taraçasını görüyordum.

Salonda olmalıydılar o saatte. Hava iyi olduğuna göre belki de denize bakan büyük terasta, Abant'tan dönenlerle birlikte. Birkaç haftalık söz sermayesi olacaktım aralarında. Sonra unutulacaktım. Camın yanında çok duramadım. Kompartımana girmek istedim, yanımdan geçen vagon memuru:

"Birazdan yemek çanı çalar efendim," dedi. "Siz restorandayken ben yatağınızı hazırlarım."

Yemek yemeyeceğimi, hemen yatacağımı söyledim. Peşimden geldi adam. Örtüleri çıkarıp yatağı yapmaya koyuldu.

Yalnız kalınca boylu boyunca yatağın üstüne uzandım. Trenin sallantısına bıraktım kendimi. Ne olduğunu anlamadan yaşlar şakaklarımdan yastığa doğru süzülüp akmaya başladı sıcak sıcak. Neden sonra bir yerlerin vurulduğunu duydum. Doğruldum, yandaki kapıydı vurulan. Yavaş yavaş aralandı. İçeri kayan gölgeye şaşkın bakakaldım.

"Biz insanı böyle şaşırtırız işte."

Gülüyordu. Sarsılmış, yorgun görünüşünü şakayla saklamaya çabalıyordu. Kalkmak istedim yerimden, yığıldım yatağa. Koşup kollarımdan tuttu. Yanıma oturdu. Omuzlarıma sarılıp başımı çekti göğsüne. Yaşlar boşandı yeniden gözlerimden. Ağlarken gülüyordum. O da gülüyordu. Sevinç çağıl çağıl akmaya başlıyordu yüreğime. Evet, ne olursa olsun, sonu nereye varırsa varsın. Ondan kaçmanın, kurtulmanın çaresi yoktu. Biliyordum artık.

"Aptallar gibi seni bırakacağımı sandın, elimden kolayca kaçacağını sandın öyle mi?"

Saçlarımı okşuyor, cebinden çıkardığı mendille yüzümü siliyordu. Dünyanın en yumuşak, en tatlı adamıydı.

Yavaş yavaş anlatıyordu: Nermin Hanım çok daha iyiydi. Krizi geçmişti tamamen. Abant'takiler bu akşam döneceklerdi. Serra, onu yatıştırır, Cihangir de eğlendirirdi.

Karşılıklı sigaralarımızı içiyorduk. Trenin gidişine uyarak hafiften sallanıyor, gülüyorduk birbirimize. Dünya düzene girmişti. Tren İstanbul'dan uzaklaştıkça Nermin Hanımdan, Cihangir'den, Ahmet sorunundan, bütün engellerden, kötülüklerden kaçıyordum. Sigaramı söndürürken elimi yakıyor, yatağın üstünden kalkayım derken sallanıp tekrar yanına düşüyordum.

Elimi sıkı sıkı avuçlarında tutuyor, gözleri, dişleri, yüzünün bütün kırışıklıklarıyla görülüyordu.

“Şimdi seninle yemek yeriz Kirpiciğim. Kompartımanım bitişikte. Kapıları açtıralım, rahat ederiz. Yemeği buraya getirsinler.”

Zile basıyor, garsonu çağırıyor, bana sormadan yemeği düzenliyordu. Daha ben söylemeden istediğim yemeği, sevdiğim meyveyi seçmesi, bunları yaparken sevinçli görünüşü ne güzeldi.

Garson masayı düzenlerken o yavaş yavaş anlatıyordu:

“Eve telefon ettim. Kentte kalacağımı söyledim. Gelirken Nadia'ya uğramaya mecbur oldum. Telefon etti kadın. Eşarbını unutmuşsun.”

Kahkahalarla gülüyordu:

“Ne sanıyorsun, tabii haberi vardı kokonanın. İki bilet aldığını, benim de gideceğimi Saim Efendi söylemiş ona. Görüyor musun ne dolaplar çeviriyoruz arkandan. Selamı var Nadia'nın: `Yok ama beyefendum yüksek familya bu Macide Hanum. Cici kizi, çok cici kızı değil öyle beyefendum?'”

Gülüyordum Nadia'yı taklidine. Bizi gözucuyla seyreden garson da gülüyordu gizliden.

“Sandığım kadar fena kadın da değil bu Nadia. Sana bağlılığı hoşuma gidiyor. Ne düşünüyorum biliyor musun? Benim öyle sakin bir yere ihtiyacım var. Rahat çalışmak, işten arayanların elinden kaçabilmek için. Kadına birkaç kuruş fazla verip evi daha konforlu bir hale sokabilirsem...”

Servisi kendisinin yapacağını söyleyerek garsonu savıyor. Tabağıma yemek, bardağıma şarap koyuyordu.

Ona bakmak, onu dinlemek, taze ekmeğin kabuğunu dişleyip buruk kırmızı şarabı yudumlamak, genç olmak, sevdalanmak.

“Seninle ciddi konuşacağız Kirpiciğim. Kavga etmeden akıllıca kararlar alacağız. Bir daha elimden kaçmanı, üzülmeni istemiyorum. Yemin ederim dünden beri açsın! Şu yüzüne, gözüne bak!”

Susuyordum. Beni artık istediği gibi eğip bükebileceğini, ne isterse yaptırabileceğini biliyordum.

“Kırkından sonra saz çalmak derler buna. Hale bak, bana neler yaptırıyorsun. Bileti istediğin zaman deliye döndüm öfkeden. Yalnız olsak, seni evire çevire bir güzel döverdim orada. `Ne haltı varsa görsün, gitmek istiyor gitsin bırakalım,’ dedim, küfrettim içimden. Daha birkaç saat geçmeden anladım, boş kabadayılık benimkisi. Yapamayacağım, yapamam sensiz artık.”

İçini çekiyordu derin derin:

“Frenklerin dediği gibi, `Demon du midi, bu benimki galiba!’”

Yanıma oturuyor, çekingen sokuluyor, garip, kuşkulu bir gülüşle eğilip gözlerimin içine bakıyordu.

“Hayatımda hiçbir şeyi, seni istediğim gibi hırsla, delice istemedim, emin ol!”

“İstediğini de elde ettin her zaman!”

“Budalalık etme kızcağızım. Yalnız benim, seni istememle olacak iş değil bu. Senin bu sevmen bile yetmez. Senin, bana inanman, beni olduğum gibi kabullenmen, bana hiç olmazsa o Hüsnü Beye olduğu kadar değer vermen lazım mutlu olmamız, anlaşmamız için.”

Sesi bal gibi tatlıydı.

“Sen herkesten başkasın, sen safsın, doğrusun. Fevkalade bir kızsın. Sen! Kirpiciğim benim!”

Çaresiz bakıyordum yüzüne. Onun sesini dinliyordum yalnızca:

”O, senin Hüsnü Beyin, bizim Ahmet, Serra hepsi, başka bir insan olduğunu anladıkları için tutuldular sana. Çünkü bizler, bizim gibiler sende olan çok şeylere hasretiz. Bak, görüyor musun ne açık konuşuyorum. Seni ne kadar yükseklerde görüyorum bilsen kız. Bütün isteğim sana erişmek, seninle birlikte tatmadığım, bilmediğim şeylere ulaşmak. İşte seninle böyle oturup diz dize, göz göze hesapsız, yalansız konuşmak. O güzel, aydınlık gözlerini karşımda aşkla dolu görmek. Ben dünyanın en mutlu adamıyım. Sana rastladığım için. Bakışlarını seviyorum, sesini seviyorum, hiçbir tarafından çatlayıp bozulmamış o güzel kalbini seviyorum. Bir insan sana inanır, güvenir, sana dayanabilir korkmadan. Söyle beni sevdiğini, her şeyin düşündüğüm, bildiğim gibi olduğunu söyle ne olur Macide?”

Sevincimi saklamaya çabalıyordum.

“Beni sevmen için bana inanman mı şart?”

“Tabii. Birbirimize inanmamız şart güzelim. Seni tanımadan önce böyle şeyler düşünmezdim. Fırtınanın içinde savrulmuş gidiyordum. Her şeye sahip olduğumu sanıyordum. Sonra sen geldin. Duvarlar yıkıldı etrafımda. Aydınlık girdi evime. Her şey değişti birdenbire.”

Kulaklarımda tatlı bir şarkı gibi uğulduyordu sesi. Öfkeler, kinler eriyordu yüreğimde.

“Bana inanmanı, güvenmeni istiyorum Kirpiciğim. Seni karşımda kuşkuda, kararsız, üzgün görmek dayanılır gibi değil. Bana inan, şu güzel şeyin, aşkımızın canına okuma boş kuruntularla. Seni mutlu etmek istiyorum. Bunun için yapmayacağım yok.”

Başım düşüyordu omuzlarına. Durgun bir suyun yüzünde, bilmediği akıntıların önünde sürüklenip giden hafif bir yaprak gibi kendimi onun ateşli sözlerine, sevdasına bırakıyordum.

Uzattığı şarap bardağını itiyordum. Sarhoş değildim. Olmak da istemiyordum.

“Öyleyse bu bardakları kırmadan kaldıralım...”

Ayakta duruyordu. Trenin sarsıntısına karşı koymak için arkasına yaslanmıştı. Bana bir garip bakıyordu. Kalktım yavaşça yerimden.

Yaklaştım, kollarımı boynuna doladım. Uzanıp yavaşça dudaklarından öptüm.

Ayrıldığımız zaman gözleri bulanmış, yüzü gerilmişti. Hiç olmadığı gibi gençti görünüşü.

“İnanamıyorum,” dedi.

“Şuraya otur,” dedim.

Anlamamış gibi baktı yüzüme. Uslu bir çocuk gibi oturdu yatağın ucuna.

Yatağın başucundaki ışığı yaktım, büyük ışığı söndürdüm. Çantamı yerden aldım.

“Geceliğimi giyeceğim,” dedim.

Geceliği çantadan çıkarır çıkarmaz soyunmaya başladım.

Önemli olan kendimi kolayca ona vermem değil. Yaptığıma hiç pişman olmadım. Karanlıkların içinde sallantılarla uçan treni, onun ateşli dudaklarını, kollarını, coşkun, savruk sevişmesini anımsıyorum. O ilk gece yıllardır bilmeden kolladığım sevişme tadını bile tadamamıştım ben onunla. Belki o da benim gibiydi. Biraz kırılıp şaşırmış olabileceğini de sanıyorum.

Ne zaman kendi kompartımanına geçti, ne zaman uyudum? Uykuyla uyanıklık arasında, çıplak, terli, yastıklarda, örtülerde onun kokusuna kapanmış dinliyordum kendimi: Bir şey eksik geçmişti aramızda. Böyle korkulu, çabuk olmamalıydı sevişmek. Gene de sevindirici bir yönü vardı o gecenin: Utancın koyduğu engeller yıkılmış, karanlıkların, anlaşmamazlıkların ötesinde buluşuvermiştik birdenbire. Önemli olan buydu. Önemli olan onun kollarından çıktığım anda kollarındaymış gibi öyle ateşli, öyle sevdalı kalabilmem, onunla dolu, ona yangın olabilmemdi.

Bütün silahlarımı almış sayılırdı elimden. Başlangıçta ona karşı durabilmek için diktiğim bir sürü engel o geceden sonra bir bir yıkılıp yok oluverdi. Edindi beni, edinince de rahatladı. Belki de aramızda çok şeyi öldüren bu rahatlık olmuştur.

O geceden sonra yalnız kadınlığımda değil, düşüncelerimde, duygularımda da çok şeylerin değiştiğini kabullenmem gerekir. Sevda ateşi,

duygu, düşünce ne varsa yakıp kül ediverdi içimde. Kabuğuma çekildim, yalnız onun için yaşamaya koyuldum. Bencilliğin, bir zamanlar sözünü etmekten iğrendiğim dişiliğin son kertesine vardım böylece.

İlk elden çıkardığım Hüsnü Bey oldu. Üstümdeki gücünü yitiriverdi adamcağız. Handan, Ankara'daki tanışlarım, fakülte, iş arkadaşlarım hepsi dağılıp uzaklaşıverdiler. Onundum artık yalnızca. Onun gibi düşünür, onun gibi duyar, onun gibi alay eder oldum insanlarla. Başka, önemli bir şeye daha erdim: Ölümü, yalnızlığı, onunla birlikte, onunla sevişirken unutabileceğimi anladım. Korkularımı yendim yanında. Zevkime düştüm iyice.

Uzakta horozlar ötüyor. Gün ışımaya başladı. Ağırlık var başımda. Günlerdir kendimi suçlamak işim. Gözlerimi kapatıyorum sıkı sıkı. Uyumaya çabalıyorum, olmuyor. Bir başka sabahın içinde uçup giden treni görüyorum. O günleri yaşıyorum yeni baştan.

Yanıbaşımdaydı. Çantalarımızı çoktan kapatmıştık. Pencerenin yanında durmuş ağaran günü seyrediyorduk. Şöyle dediğini anımsıyorum:

"Şuraya bak, şu bomboş bozkıra bak! Avrupa'da git gidebildiğin kadar, ekimsiz, bakımsız bir karış toprak göremezsin."

Tasasız, alaycı gülüyordu.

"İşte senin vatanın! İşte savunduğun kişilerin elindeki topraklar, yapılar."

Başka zaman olsa bu sözler beni deli etmeye yeterdi.

Güçsüz, utançlı yaslanıyordum ona. Bozkıra bakıyordum sessiz. Boş topraklardan, kurumuş ağaçlardan, yoksul, çamurlaşmış köy evlerinden utanıyordum. Çelimsiz ağaçların, bakımsız istasyonların camın arkasından devrilip uzaklaşmasını seyrediyordum.

"Saygısız insanlardan ürkerim ben," derdi Hüsnü Bey. Bu sözü anımsar gibi oldum bir ara. Yine de camın kenarında durmuş elini tutuyor, parmaklarından parmaklarıma geçen, iliklerime yayılan ateşin tadını alıyordum güzelce. Onun yanında yarım bir şey değildim artık. Kadındım, sımsıcaktım. Hızla kaybolup değişen toprağın, ağaçların, evlerin yoksulluğundan, boşluğundan, tasalı görünüşünden bana ne!

Eğilip kulağımdan öpüyordu.

“Kanatlarını şişirip pinekleyen güvercinlere benziyorsun güzelim.”

Dağılan saçlarımı okşuyordu.

“Ne fevkalade kızsın, ne tatlı şeysin. Senin gibi kadın görmedim hayatımda. Dün gece geceliğini giyip dünyanın en doğal şeyiymiş gibi kollarımın arasına gelişin yok mu?”

Utandırıcı şeylerden konuşmasını severdi. Ağzımı, gözlerimi, çıplaklığımı görüyordum gözlerinde. Gülmeye çabalıyordum karşısında.

“Daha çok var Ankara’ya,” diyordu. “Gel otur, kollarımın arasına gel. Heyecanlısın, şu haline bak!”

Korumak istercesine beni kendisine doğru çekiyordu.

“Pişman mısın yoksa?”

Daha saygılı, dikkatliydi bana karşı geceden beri. Şakalar, tatlı sözlerle kafasının gerisindeki başka bir düşünceyi saklamak ister gibiydi. Durup dururken coşuveriyordu.

“Benim canım, benim küçük karıcığım.”

Sırtımdan geçen soğuk ürpertiyi yenmeye çabalıyordum. Şaşkın gülüşümdeki yalvarmayı anlamıyordu. `Bana öyle suçlu gözlerle bakma, beni anla!’ demek istiyordum ona. `Önemli değil olanlar, hiç önemli değil! Önemli olan seni yine de böyle sevebilmem.’

Asıl güçlük işin sonrasındaydı. Yüreğimizdeki sıcaklığı tutabilecek miydik öyle taze? Sorun buydu benim için. Sevdamızı birbirimize karşı korumak gerekecekti. İnançlı, yüreği birbirine apaçık ve eşit olabilecek miydik?

“Neden öyle gülüyorsun Kirpiciğim? Ne düşünüyorsun, neler kuruyorsun?”

Yavaşça uzaklaşıp camda gölgelerimizi seyre dalıyordum. Yeni evlenmiş bir çift gibi birbirimize yaraşıyorduk. Yüzümüzde gençlik, sevinç parlıyordu.

Köyler sıklaşıyor, Ankara’nın dolayları başlıyor. Kente yaklaşıyorduk. Biraz sonra ayrılacağımızı düşündükçe tasam artıyordu. Hemen o gün uçakla İstanbul’a dönmesi gerekiyordu. Bekleyen toplantılar, önemli işleri vardı. Sevdadan uyanmamızın zamanıydı. Hiç olmazsa bir süre için. Durulmuş kafayla işleri yoluna koyacaktık. Benden beklediği kendisine güvenmemdi.

Yanında durmuş, sessiz dinliyordum onu. Bodrum Palası, annemi, Hüsnü Beyi, Handan’ı düşünüyordum. Hepsine söz bulmak, dert anlatmak güç olacaktı. Beni merakla beklediklerini, duydukları dedikoduların etkisinde durumu aydınlığa çıkarmam için direneceklerini biliyordum.

Omuz silkiyordu Kâzım ışık.

“Olduğu gibi anlatır, kurtulursun her şeyi. `Ahmet’ten sevmediğim için ayrıldım, ağabeyini seviyorum, yakında onunla evleneceğim,’ dersin. Bir haftaya kalmaz döneceğim, istersen oyala biraz onları, beni bekle, ben anlatayım her şeyi?”

Beni kanepeye, yanına çekiyor, defterini çıkarıyor, telaşla telefon numaramı yazıyordu. Tren yaklaştıkça coşkunluğu artıyordu. Taranmamı, çantalarımı düzene koymamı istiyordu. Dönünceye kadar hiçbir yere çıkmamaya, kimselere görünmemeye, evde oturup telefonunu beklemeye yeminler ettiriyordu.

Tren perona girdiği zaman onu yarı zorla kendi kompartımanına itip kapıyı kapattım üstüne. Aynanın önüne geçip yüzümü pudralamaya koyuldum. Bir başka Macide aynadan bana bakıyordu. Gözleri kara kara, tasalı, yangınlı bir kadındı karşımdaki. Tren durduğu için sallandım, aynadan çekilip arkama yaslandım. Olanlardan korktum birdenbire. `Onu seviyorum, mutluyum, sevinçliyim,’ diyordum. Yine de yüreğim ağırlaşıyor, kötülük bastırıyordu içime.

Elimde çantalarım kompartımandan çıktığımda onları gördüm. Pencerenin önünde oradan oraya beni arıyorlardı. Telaşlı, yorgundu görünüşleri. Ne kadar üzülseler yeridir, diye alay ediyordum içimden. Gülmeye, tasasız görünmeye çabalayarak sesleniyordum pencereden.

Uzun bir yaz tatili dönüşünün sevinçli coşkunluğu içinde selamlıyordum onları. Üçü de, gerçekte bir bozgundan döndüğümü bildikleri için gülen

gözlerimin karşısında şaşırdılar biraz. Yanlarına indiğimde Hüsnü Bey, o durgun, anlayışlı gözleriyle şöyle bir baktı yüzüme. Ürkmüş gibi çevirdi başını. Beni Handan'la annemin kollarına bırakarak taşıyıcı aramaya gitti.

XI

“Karar verdim,” dedi Hüsnü Bey. “Kızı evlendireceğim. Oğlanın haylaz olduğunu söylüyorlar, ama aldırmıyorum. Aramıza alınca adam ederiz onu.”

Pencerenin önünde, karşımda oturuyordu. Elimdeki dikişi dizlerimin üstüne bırakmış, camdan yağmuru seyrediyordum. Üşüyordum biraz, yorgundum. Kötü düşünceler geçiyordu aklımdan dünya için, insanlar için, kocamış dostum için. Hüsnü Bey de yorgun görünüyordu. Bakışları tasalıydı. Derdini saklamak istercesine gülümsüyordu.

“Ne garip şeyler kurmuşum. Bir aralık kızı konudan komşudan, kötü niyetli insanlardan korumak, geleceğini sağlamak için nikâhıma almayı bile düşünmüştüm. Ne kadar ömrüm kaldı şurada benim. Hiç olmazsa ben gidince parasız pulsuz kalmaz ardımda diyordum. Ama Gülseren öyle birdenbire serpilip büyüdü ki, araya da sevda girince...”

Çok önemli bir şey yaparcasına, dizlerinin üstünde tuttuğu siyah, meşin çantasının ıslanmış sırtını silip parlatıyordu yavaştan.

Öğle yemeğini bizde yiyeceğini telefonla haber verip öyle gelmişti. Boşanma kararını getirdiğini biliyordum. İştahsız yemişti yemeğini. Şimdi ise oturmuş çantasını silerek Gülseren’den, işlerinden, bankadan, duruşmalardan söz ediyor, kendi dertleriyle oyalanmaya çabalıyordu beni.

“Bankadan da çekilmek istiyorum artık. Yaşlandım, yoruldum. İyi bir ikramiye vereceklerini sanıyorum ayrılırsam. Köşeme çekilir, okurum, bahçemle uğraşırım. Evi Gülseren’e bırakacağım, ama ölümümden sonra. Yabancı adam, ne olur ne olmaz, güvenim yok ona. Kızın geleceğini de sağlamak gerekecek. Bakalım düşünüyorum, bir çare bulurum elbet. Yanımdan ayırmam. Söyledim oğlana. Pek başı yerde görünüyordu şimdilik. İyileşir, uslanır belki de. İnsan dediğin belli olmaz, umudu elden bırakmamalı.”

Kendi kendisiyle alay eder gibi gülüyordu.

“Bana yardım etmelisiniz Macide Hanım kızım. Annenize de rica edeceğim zaten. Gülseren’in çeyizini düzenlemeli, gereken şeyleri almalı

bir an önce. Böyle işlerden anlamam ben. Gülseren’e de söyledim, gelip annenizin elini öpsün, kandırsın, birlikte çıkıp birşeyler uydursunlar diye.”

Sigarasını çıkarıyor, almadığımı görünce kendisi de içmemek için direniyor, kokunun, dumanın dokunmadığına yeminler edince, çakmağını ateşliyordu.

“Bugün çok yorgunum. Macide Hanım kızım. Tam üç duruşmaya girip çıktım sabahtan beri, ondan mı, neden? Belki de sizin işiniz, şu bizim Gülseren hikâyesi...”

Gözleri yaşlı gibi nemli parlıyordu. Başını biraz yana eğmiş, dumanların arkasından tasalı, çaresiz bakıyordu. Dayanamadım yüzünü görmeye. Dikişimi bırakıp kalktım, birşeyler aranır gibi odanın içinde dolaşmaya başladım.

Mırıldandığını duydum:

“İnsanlar neden böyle yaşamayı güçleştiriyorlar, anlamıyorum.”

Yatağımın önünde durmuş, annemin çocuk için işlediği çamaşırlarını katlıyordum. Gücüm tükenir gibi oldu. Elimde zıbınlar, oturuverdim divanın ayakucuna.

“Sizi sevdiğine eminim,” dedi Hüsnü Bey.

“Kendine göre evet.”

“Bana yazmış. Çok nazik bir mektup. `Ben, onun her sözüne boyun eğdim, o da benim küçük bir isteğimi kabul etsin,’ diyor. Doğuma paraca yardım etmek, çocukla ilgilenmek istiyormuş.”

“Dünyada her gün binlerce çocuk doğuyor. Benimkinden çok daha kötü koşullar içinde doğanlar var. Ben, çocuğu gönlümce, kendi varlığımın yeterince dünyaya getirip bakmak isterim.”

“Güç iş Macide Hanım kızım, yapmak istediğiniz sizin. Babasız değil çocuğunuz. Gerçekleri göz önünde tutalım biraz da...”

“Bu çocuk yalnız benim olsun istiyorum hocam. Gösteriş yapmadığıma, ne sizi, ne de onu aldatıp şaşırtmak istemediğime inanın. Güç bile olsa deneyeceğim. Artık hayatımı hiçbir şeyle değiştirmemeye kararlıyım.”

Bir garip gülümsedi. Sigarasını söndürmek için tabla arayarak gözlerini benden kaçırdı Hüsnü Bey. Ankara'ya birinci dönüşümdeki konuşmamızı hatırlamış olmalıydı. Şöyle demişti:

"Sizin ne durumda olduğunuzu biliyorum Macide Hanım kızım. Buradaki hayatınızı neye karşı olursa olsun bir şeyle değiştirmek istiyorsunuz. Serüven çekiyor sizi. Sevdaya kapılmış, gözü kapalı gidiyorsunuz. Oysa o adama olan duygularınız değişmedikçe hiçbir şey değişmeyecek, bilin bunu."

Bencil bir katılıkla yalnız kendim için yaşadığım günlerdi. Aldırmamıştım sözlerine. Şimdi ise hatırlarken utanıyordum. Eski ilgisini, inanışını yeniden bağışlamasını istiyordum bana. O ise sözü uzatmadan, sıvışıp kaçmak istiyordu belli.

"Haydi bakalım, kalkalım biz de!" diye davrandı, doğruldu yerinde.

"Bankada toplantım var Macide Hanım kızım, kusura bakmayın, saatinde yetişmem lazım."

Hep öyle gözlerini kaçırıyordu benden.

Kapının önünde lastiklerini giyerken yavaşça mırıldandı:

"Artık istediğiniz gibi özgür olduğunuzu biliyorsunuz. Karar bugün alındı. Söz verdiğimiz gibi ilâmı istemeyeceğiz şimdilik."

Annemin, mutfağından ne zaman çıktığını bilmiyorum.

"Boşandı artık. Bitti her şey," diye mırıldandığını duydum.

Sesi titriyordu, inanmıyordu olanlara. Ben de onun gibiydim. Ben de inanamıyordum. Kapının önünde durmuş, Hüsnü Beyin lastiklerini giymesini seyrediyordum.

"Boşandım. Bunda kendinden geçip üzülecek ne var öyle," diye annemi tersledim.

"Benim sizden bir isteğim var hanımefendi," diyordu Hüsnü Bey. "Şu bizim Gülseren'e yardım etmenizi, yol göstermenizi rica edeceğim. Yakında nişanı yaparız herhalde. Giysim yok, şuyum buyum yok diye vızıldanıp duruyor kız."

Sözü karıştırıp kapatmaya çabalayarak ellerimizi sıkıyordu.

Hocanın üstüne kapıyı kapadıktan sonra annemin önünden kaçarcasına geçtim, odama girdim. Salıncaklı iskemleme oturdum, elişimi dizlerimin üstüne aldım. Camlardan sicim gibi kayan yağmuru seyre daldım.

Mutfakta tabak tencere gürültüsü uzun zaman sürdü durdu. Sonra sokak kapısı sertçe örtüldü. Annem komşulara, belki de Handan'lara içini dökmeye, ağlamaya gitmiş olmalıydı. Yavaş yavaş sallanmaya koyuldum iskemlemde. Yüksek sesle mırıldanıyorum:

`Artık iki yabancıdan başka bir şey değiliz Kâzım Işık Bey sizinle. Bunun için sandığınız gibi oturup ağlayacak da değilim."

Yorgunluktan başka bir şey yok içimde. Şaşırtıyor bu beni biraz. Arkama yaslanıyor, iskemlenin sallantısına bırakıyorum kendimi. Hayaller peş peşe canlanıyor kafamın içinde. Anılar kuşatıyor yavaştan her yanımı. Sürükleniyorum günlerin izinden, geçmişe doğru kayıyorum.

Seviştiğimiz günler. Dünyayı umursamadan birbirimizin ağzında, gözlerinde, kollarında canlanıp yaşadığımız günler. Kim derdi sonunun bu türlü biteceğini?

Bir hafta sonra geleceğini söylemişti trende ayrılırken. İki gün sonra karşımda buldum onu. Hem de ne geliş.

Bir geceyarısı keskin zil sesleriyle uyanışımızı anımsıyorum.

Annemin korkulu telaşını, kapıma yığılıp bağırışını anımsıyorum.

"Kız Macide ne ola bu! Geceyarısı kim gelir, ne ister bizden?"

Gelenin o olduğunu nasıl da anlamıştım.

Zil durmadan çalıyor, annem bağıra bağıra söyleniyordu. Ben yarı karanlıkta yatağımın içinde oturmuş bekliyordum.

Kapının açıldığını, onun sesini duyduğum zaman ağzımı dolduran sevinçli gülüşü duymasınlar diye ellerimle yüzümü kapattım. Annem birşeyler söylüyordu, belki de savmak istiyordu onu başından. Yataktan kalkmış, odanın ortasında şaşkın duruyordum. Neden sonra ışığımı açmayı

akıl ettim, sırtıma sabahlığımı aldım. Gülüyordum sessizce, bayram ediyordum orada, kapının gerisinde gizliden.

Annemi yatıştırmaya çalışıyordu o. Sevinçliydi sesi, biraz da işin alayındaydı belli.

“Çok affedersiniz hanımefendi,” diyordu. “Uyandırdım, özür dilerim,” diye tatlı tatlı anlatıyordu.

“İstanbul’dan öğleden sonra çıktık efendim. Arabayla geldik. Lastik patladı, aksilikler oldu yolda bir sürü. Görmem gerekiyor kızınızı. Önemli söyleyeceklerim var kendisine. Ben Ahmet’in ağabeyiyim efendim.”

Zavallı Ahmet bir kez daha bana yaklaşması için basamak oluyordu ağabeyine. Neden sonra ayak sesleri yaklaştı. Kapının önünde, annem haber veriyordu:

“Kâzım Işık Beymiş kızım, hemen çık, seni bekliyor salonda Macideciğim...”

Bağırmıştı kıvançlı beni karşısında görünce.

“İşte böyle geliriz, tozu dumana katarak. Macide Hanım uyurmuş, geceyarısıymış demeden kapıya dayanarak.”

Gücüne, pervasızlığına kendi de şaşmış, övünüyordu karşımda.

Koridorun kapısı arkamızda açıktı. Annem giyinmeye, odasına kaçmıştı. Ellerimi zorla kurtarıp uzaklaştım yanından. Coşkun söyleniyordu:

“Değişmemişin! Bıraktığım gibisin. İyi bu. Korku vardı içimde. Yatıştım şimdi. Çok iyi çok! Annen de pek tatlı kadınmış.”

Oturunca kirpiklerine kadar toz içinde olduğunu gördüm. Elbiseleri buruşmuştu, saçı başı karmakarışıktı. Sigarasını çıkardı. Kibriti ben bulup yaktım.

“Seni alıp gitmeliyim, sensiz yapamıyorum kızım! Anlaşıldı bu artık!”

Dudaklarını uzatıp sesini alçaltarak fısıldıyordu.:

“Seni seviyorum, sana fena tutuldum.”

Çekmeceleri karıştıran, dolapları küt küt açıp kapatan annemin gürültüsü geliyordu salona. Yanımıza koşmak için acele ettiği belliydi. Kâzım Işık gibi önemli bir kişiyle tanışmak onu sarsmış olmalıydı. Aramızda ne olup bittiğini anlamak istiyordu belli. Bırakırsam, ilk işinin Kâzım Işık'ın karşısına geçip Ahmet'le neden bozuştuğumu sormak olacağını biliyordum.

"Sevindin!" diyordu Kâzım Işık. "Gözlerin parladı beni karşında görünce."

"Mahalleyi uyandırdın. Hem şimdi anneme hesap ver bakalım."

"İstersen söyleyelim ona, ama hemen gidelim buradan. Derhal! Seninle konuşacaklarım var. Benim kızım, ah benim kızım."

Annem içeri elinde kahve tepsisi ile girivermişti. Pek güzel giyinmiş, topuzunu sağlamca oturtmuştu tepesine.

Dünyanın en olağan hareketini yapar gibi yaklaştı Kâzım Işık'a kahvesini verdi. Yanına sigara tablasını koydu. Geçip oturdu karşısına. Onu şimdi bile dizlerinin üstüne koyduğu tepsisi ile öyle toparlanmış, yabancılara karşı takındığı iğreti, nazik gülüşüyle görür gibiyim.

İstediği zaman her türlü duruma uymasını bilen adamdı Kâzım Işık. Hiç de şaşırmış görünmedi. Daha yemek yemediğini söyleyerek kahveye el sürmedi.

"Zahmet ettiniz hanımefendi. Mahçup ettiniz efendim," gibi pek şatafatlı sözlerle özür dilemeye, pohpohlamaya koyuldu annemi.

Giyinmek için odama gidip salona döndüğümde onları, annemin gençkızlığından kalma eski elişi yazıların önünde buldum. Kurşuni renkli uçuk atlas üstüne özene bezene işlenmiş camlı, çerçeveli levhaları ilgiyle seyrediyordu Kâzım Işık. Annem de ona kurumlu kurumlu yazıları kaç yaşında, nasıl işlediğini anlatıyor, yüksek sesle ağır ağır okuyordu üstelik:

"Şerrî kânuna o kim emrini tatbik eyler..."

"Onu da hazreti hak mazharı tevfik eyler."

"İki cihanda mesuldür o hâkimki."

"Faslı dâvada ne tahkik ve ne tetkik eyler..."

Hâlâ aynı levhalar sofanın duvarlarını süslüyor bizim evde. Evlendiğimizde annem düğün hediyesi diye vermek için direnmişti onları.

Kâzım Işık'ın:

"Asarsak rezalet olur, asmazsak ayıp olur," diye telaşlanmasına çok gülmüştüm.

Kendi evinde bulunmaz, eşsiz antikalar toplamış olan adamın, o gece annemin yanında, çatlak bir çeşmibülbülün karşısında döktüğü diller görülecek şeydi. Alayla seyrediyordum onları.

"Yazılar fevkalade efendim," diyordu Kâzım Işık. "Kızınız anlamaz, okuyamaz hatta onları, ama bizim gibi eskiler değil mi efendim? Böyle şeylerin manevi kıymetleri büyüktür."

Gizlice göz kırpıyordu bana.

"Hele bu çeşmibülbül. Bende birkaç parça var, ama sizinki gerçekten çok güzel. Şu mavisine, boynunun şu inceliğine bakın. Sakın bunu da kuşlu kutu gibi sattırmayın bu kıza efendim."

Kırk yıllık tanışlar gibi konuşup şakalaşıyorlardı önümde. Annem yanakları utançtan elma gibi kızarmış fıkır fıkır gülüyordu:

"Ah bunu da mı anlattı size beyefendi. Bir yaz hevesine gitti o güzelim kuşlu kutu. Biliyor musunuz, kapağı açılınca tık diye bir ses olur, tüy gibi ince bir kuş çıkardı ortaya. Öyle güzel de öterdi ki efendim. Merhum pederime zamanında..."

Bütün hikâyeyi yeni baştan dinlemeye katlanmıştım. Sözünü kesip de birlikte çıkacağımızı söylediğim zamanki şaşkınlığı görülecek şeydi. Karşı koyamamıştı. Engel olmanın faydasızlığını bakışımdan anlamıştı. Kapının önünde tombul beyaz ellerini birbirinin içinde ovuşturup duruyordu.

Unutulmayacak bir geceydi. Hayatımda o türlü mutlu olmadım. Beni küçük bir bara götürdü. Masanın altında bacaklarımı dizlerinin arasına sıkıştırmış, iştahla yemeğini yiyordu. Üst üste içmiştik. Durmadan gülüyordum.

"Ah," diyordu Kâzım Işık. "Gülmek ne yakışıyor sana bilmiyorsun."

Cihangir’den, Serra’dan haberler getirmişti. Tatlı tatlı dedikodu yapıyordu: Cihangir’in Suzan Hanımla Abant’ta arası bozulmuşa benziyordu. Serra’nın telaşı vardı. Adadaki kulüpte büyük bir kıyafet balosu tertiplemişti. Bütün sosyetik karılar gizliden hazırlanıyorlardı. Nermin Hanım bile bir aralık o güzelim Hint sarilerini giyip katılmayı düşünmüştü. Serra çok değişik bir kılık tasarlamıştı.

Kahkahalarla gülüyordu.

“Ne olacakmış biliyor musun? Yseult! O züppe harciyelisi yok mu, o vermiş fikri. Ne dersin, aralarında birşeyler mi var yoksa? Bakarsın herif de Tristan olmuş. Peruka takacakmış Serra. Düşün, o gözlerle sarışınlaşıp süzgün süzgün tavırlar alacak.”

Bakışı, gülüşü, sözleri, sesi, her şeyi yüreğimi açıyordu. Karşımdaydı, birlikteydik, açıklıyordum:

“Öyle mutluyum ki.”

“Hep böyle olmanı istiyorum. Gerçek Macide bu zaten, benim sevgilim bu. Birlikte ne kadar mesut... Yok, yok senin deyişinle `mutlu’ olacağız göreceksin. Senin için öyle şeyler yapacağım ki bir tanem. Biliyor musun kimde güzel bir şey görsem sana vermek istiyorum, dünyanın bütün güzelliklerini önüne dökmek geliyor içimden. `Osmanlıcaymış’ deyip konuşmamı değiştirmeye, `insanlık’, `sosyal yardım’, `sosyal adalet’ deyip şuna buna yardıma kalkıyorum. Gülünç şeyler yapıyorum kız senin yüzünden.”

Göklere çıkarıyordu beni. Dünyada benden üstün kadın yokmuş! Kendi sözleriyle kendi coşuyordu biraz da. Eliyle süpürüyordu masayı, geniş çevrenler açıyordu karşımda. Ne güzel şeyler yapmak istiyordu: Özel parasız okullar, bakım yerleri, yoksul çocuk yuvaları, hastaneler açacaktı.

Sonunda kavgalarımız, yalanlarımız, bencilliğimiz üstün çıktı. Unuttuk bütün o hayalleri.

İkimiz de sarhoştuk sabaha karşı. Dans ettik rahatça kucaklaşabilmek için. Öpüştük herkesin içinde.

Yavaş yavaş açıklıyordu olanları. Sızıldanıyor, sarhoş sarhoş mırıldanıyordum.

“Nasıl yaptın bu işi?”

Başım dönüyor. Bütün ağırlığımla omzuna yaslanarak gözlerimi kapatıyordum. Ona söylemiş, açıklamış her şeyi. Önünde incecik bir biblo gibi kırılmasından, tuz buz olmasından korkmadan.

“Ağlamadı mı, bağırmadı mı?”

Hayır, ne bağırmış, ne de ağlamış.

“Onunla, değil mi?” diye sormuş yalnızca. “Bunu bekliyordum zaten,” demiş arkasından.

“Sonra, peki sonra?”

Sonrası yoktu işin. Karşı koymamıştı hiç. Kabullenmişti gerçeği. İnsanca hareket etmişti doğrusu. Yalnız biraz sabırlı olmamızı istiyordu, çevresini olaya alıştırmaya çalışacaktı. Her şey gürültüsüz olsun bitsin, dedikodularına yol açılmasın istiyordu. Görünüşe bakılırsa tek kaygısı buydu.

Yanağımı yanağına sürüyor, sevdalıca yalvarıyordum:

“Ne isterse yapacaksın, söz ver. Yaralamadan, incitmeden ayrılacaksın ondan. Suçlu olduğumuzu, hayatını yıktığımızı unutmayacaksın, unutmayacağız ne sen, ne ben.”

Budalalar gibi ağlamaya başlıyordum. Karısını korumaya kalkışmam şaşırtıyordu onu. Sarhoşluğuma veriyordu sarsıntımı biraz da. Yatıştırmak için usulca öpüyordu yanaklarımdan.

“Söz verdim, onun mahkemeye başvurmasını bekleyeceğim. Bütün suçu üzerime almayı kabullendim. Geçim bakımından da düşüneceği yok. Villa Işık’ı bile bırakıyorum ona. Köşkten ayrılmak istemeyeceğini biliyorum. Mücevherleri, Ayaspaşa’daki apartmanı, her şeyi alsın. Daha ne yapabilirim.”

Cihangir’i düşünüyordum. Kocasıyla birlikte sevdiğini de kaybedecekti Nermin Hanım. Güzelliğini, inceliğini, şıklığını gösteremeyecekti kimselere artık. Uyuşturucu iğneleri, polis romanları, kara çatkın kaşlı, Nazi polisi yüzlü Nafia Hanımıyla yapayalnız kalacaktı. Hiçbir şey göstermeden

yaşamak, ölmek demekti onun gibi yaratıklar için. O Kaymak Takımın başını çekiyordu oysa. Giysileri, takıları, evi, Tuberosa kokuları, hatta sevdası gösteriş içindi. Onunla bir damın altında yaşadığım sürece görmüştüm bunu. Boşanma olayından ötürü kaymak takım bir zaman izleyecekti davranışlarını, belki sonra unutulacaktı. Cihangir, Suzan Hanıma kapılanacaktı. Serra uğramayacaktı semtine. Villa Işık bile gösterişinden, renginden kaybedecekti. Rıhtımı boşalacaktı o güzel motorlar, kotralardan.

"Ne yapsan, ne versen faydasız. Onu kimseler kurtaramaz artık."

Saçlarımı okşuyordu yavaş yavaş.

"Sen sarhoşsun kızım."

Umrunda değildi karısı.

"Biraz güç olacak, beklemek lazım gelecek. En aşağı birkaç ay. Benim küçük kızım, benim cesur kızım!"

Serra'nın sesini duyar gibiyim.

"Ağabeyimin hayatında ilk kez bir kadına böylesine bağlandığını, akılca eşit kabul ettiğini görüyorum. Seni aldatmış, ne yapmış olursa olsun, geçici şeyler bunlar. Gerçek seni sevdiği. Kendine göre seviyor tabii, yaratılışının kırıcılığı, hoyratlığı, umursamazlığıyla belki de."

Gülmüştüm bir zamanlar onun bu sözlerine. Şimdi ise Serra'nın avare, hafif görünüşünün altında saklı kadınca sezişini kabulleniyorum.

Alay ederdi gözyaşlarımla.

"Kâzım Ağabeyimle yaşamak güçtür belki, ama hayatın balını sunar bu adam insana Kirpiciğim."

Kâzım Işık'tan uzakta geçen günlerin renksizliğini, durgunluğunu gördükçe hak vermek gerekiyor Serra'ya.

O gece bütün bu düşüncelerden ne kadar uzaktım. Daha hiçbir duygu yıpranmamıştı aramızda. Aşkın gözü kör eden aydınlığında ilk günlerimizi yaşıyorduk, ondan mı bilmem.

Gözlerine bakıyordum. `Ben bu gözlere bakmaktan hiç bıkmam,' diyordum kendi kendime. Vücudunun sıcaklığına bırakıyordum kollarında kendimi. Bu sıcaklık hiç eksilmesin üstümden diyordum. Başımı yaslıyordum göğsüne. Hep böyle kalalım istiyordum.

Yavaş yavaş ışıklar sönüyor, masalar boşalıyordu. Müzik bizim için çalıyor, metrdotel uykusunu yenmeye çabalayarak kalkmamızı gözlüyordu.

Nadia'ya da uğramış, İstanbul'a birlikte döneceğimizi haber vermiş.

"Sen oraya alışıksın Kirpiciğim, onun için başka yer aramadım. Biraz yenilemek lazım belki eşyaları, yenileriz. Kadına söyledim, hazırlansın diye. Sevmeye başlıyorum ben bu Nadia'yı. Temiz kadın, düzenli, terbiyeli de doğrusu. Senin odanı gösterdi bana. Halısını, koltukları değiştirecek hemen. Bir taraftan da yer aramalıyız ilerisi için."

`İlerisi için...' diye tekrarlıyordum kendi kendime. Masanın üstünde elini tutuyordum İlerisi olacağına inanmak istiyordum. Bir oyun oynuyormuşuz, sarhoşluğum geçince, masadan kalkınca her şey bitecek, büyü bozulacakmış gibi geliyordu. Çoktan onun `bir şeyi' oluvermiştim. Benim yerime o düşünüyor, ilerisi için kararlar alıyordu.

"Belki evlendikten sonra da Nadia'yı yanımıza alırız. Sana bir yardımcı lazım olacak nasılsa evde. Nadia, Nafia Hanım gibi alaturka değil, Avrupai bir hali var."

Böylece o pek beğendiğim deyişler benim de konuşma lügatıma sızmaya başlıyordu: `Pek Avrupai, medeni. Sosyetenin kremi, kaymağı...'

Gülüyordum sarhoş sarhoş. O da gülüyor, Nadia'nın taklidini yapmak için dudaklarını büzüp sesini incelterek konuşmaya çabalıyordu:

"En bon sante beyefenducum... Cici kiz selam ben. İyi insan çok çok çok o!.. Siz hatırlıyorsunuz efendum? Ben her gün siz bekleyecek öyle, değil ama?"

Gülerek gözlerinin içine bakıyordum. Sarhoş sarhoş alay ediyordum:

"Ben size çok çok çok amoureux beyefenducum, öyle değil ama?"

Nadia’nın hayatımda alacağı çirkin rolü, Sıraserviler’de yaşayacağım gizli hayatı, annemi, Handan’ı, Hüsnü Beyi, Ankara’yı, her şeyi unutmaya başlıyordum.

“Başkaları için yaşamıyoruz, dünyanın hesabını da biz görecek değiliz Kirpiciğim. Bu gecenin ve bütün mutlu günlerimizin şerefine.”

Metrdotelin havlulara sarıp getirdiği Fransız şampanyası köpürüyordu bardaklarımızda. Buz gibi içki mayhoş, tatlı kayıyordu boğazımdan. Onun gözleri parlayıp büyüyordu karşımda. Bu kez yolu aldım, bu kez gidiyorum. `Her şey bitti artık,’ diyordum. Seviniyordum da öyle oluşuna. Onun `şeyi’ olmama, fırtınada yenilip sürüklenmeme.

Bütün gece konuştu, dinledim. Bir güven, bir inanç sözü geçirdi sık sık laflarının arasında.

O yaşa gelmiş kimseye inanmamış, güvenmemiş hayatında. Ne ailesine ne arkadaşlarına ne de yardımcılarına. Kendine güvenmiş yalnızca. Oysa şimdi?

“Canı cehenneme hepsinin, sen varsın ya. İlk kez beni anlayan bir kadın, ilk kez bir erkeğe kendini hesapsızca veren bir insan giriyor hayatıma. Canım kızım. Ne istiyorum biliyor musun? Hemen evlenelim istiyorum, terliklerimi giyip senin karşına oturayım, işte benim kadınım, karıcığım, diyebileyim rahatça. Delice ümitler var içimde. Nermin’den olmadı, istemedim de hiçbir zaman. Senden çocuğum olsun istiyorum, ikimizin aşkla, inançla yaptığımız bir şey, elle tutulacak canlı bir bağ.”

Gözleri yaşlanıyor, ellerimi sıkıyordu tutkulu.

“Senin gibi birine rastlamam lazım. Biliyor musun ben, seni şimdiden karım diye kabulleniyorum. Vızgelir bana nikâh memurunun önüne gidip defter imzalamak.”

O aralık parmağıma geçirmiş olmalıydı yüzüğü. Hiç görmediğim gibi güzel, büyük bir taştı. Yakışmamıştı elime.

“Türkiye’de bundan daha temiz güzel pırlanta bulunabileceğini sanmıyorum güzelim.”

Parmağında kocaman pırlantası, sevgilisinin kolunda sabaha karşı güle oynaya bardan çıkan yepyeni Macide'yi görür gibiyim. Kaldırımda bacaklarımı germiş yıldızlara bakıyordum. Başım dönüyordu. Yüreğimde yanıklık vardı. Pişmanlığa benzeyen sızıntı, inceden bir acı. Biraz önce birlikte dans ettiğimiz şarkıyı mırıldanıyordum. Etimin sıcaklığını, çarpıntımı, kanımın tatlı coşkun akışını kolluyordum. Karanlıkların içinde bir başka Macide gözlüyordu ayakta duran, şarkı söyleyen yabancıyı. Yabancıydım kendi kendime bile. Eski inançlarıma sırtımı çeviriyordum. Yaratamamıştım istediğim dünyayı kendime. Gelecek yoktu benim için, gelecek yalnız ölümdü. Korkağın biriydim. İki boşluk ortasında sevdaya sarılmıştım en kolayı diye.

O yeni yaşamı ben mi kabullendim, ben mi yaşadım şaşıp kalıyorum şimdi. Yavaşça kalkıyorum yerimden. Odada dolaşıyorum. Kitapları açıp kapatarak, eşyaları yoklayıp düzenleyerek içimdeki kötülüğü yatıştırmaya çabalıyorum.

Bu yağmur dinmeyecek mi hiç! Bu mutsuzluk, bu korku, kötülük bitmeyecek mi hiç!

Yeniden oturdum salıncaklı iskemleme, yeniden sallanmaya başladım hafiften. Yağmuru seyrediyorum, sigaramı içiyorum, onu düşünüyorum. Benim işim bu, geçmişin hesabına dalmak. Durmadan akıp giden, içimi yiyen boş, budala bir gevezelik.

`Romeo Juliet devrinde yaşamadığımıza ve koskoca bir kadın olduğuma göre.'

Ne zaman onun sözleriyle konuşmaya, ne zaman küçük akılsız bir kuş gibi düşüncelerini tekrarlayıp, dünyaya onun gözleriyle bakmaya koyuldum?

Eve dönmedim o gece. Onun oteline gittim doğruca.

Beni kollarına alır almaz trendeki kuşku silindi yüreğimden. Bin bir kollu bir ahtapot gibi tutuverdi her yanımdan. Kolayca yenilmeyeceğimi göstermek için direnmedim değil biraz. `Böyle olmaz, bu kadar olmaz,' diyordum kendi kendime. Faydasızdı, bırakmıyordu. Belki de bırakmayan bendim. Karmakarışık, acı, tatlı duygularla bocalıyordum. Kollarındaydım. Bir rüyanın içinde kıvılcımlar saçarak parlıyordu sarı gözleri. `Beni

bırakmasın, beni bırakmasın,’ diyordum içimden. Tutsak olmanın aşağılaştırıcı, kötü duygusuyla parça parçaydı yüreğim. Sonradan en çok bu yüzden, bunun için ondan nefret edeceğimi bilmiyordum.

Otel odasını görüyorum. Onu görüyorum.

Tıraş oluyor, aynanın içinden gülüyor bana.

“Trendekinden farklıydı bu kez değil mi güzelim?”

Örtüleri öfkeyle üzerime çekiyorum. Beni böyle sevme, böyle değil, böyle değil, diye bağırmamak için tutuyorum kendimi.

“Ne ateşli kızmışsın yahu! Seni gören de ne masum, melek sanır ama!”

“Ne olur edepsiz olma, böyle konuşma benimle.”

“Hem atılgan, hem ürkeksin. Bayılıyorum bu haline, utangaçlığına da pervasızlığına da. Ben ne yapıyorum bugün biliyor musun?”

Yaklaşıyor. Çarpıntılı bekliyorum. Tekrar kollarında olmak isteği yüreğimi sıcak sıcak şişiriyor. Uzaklaşıveriyor yanımdan.

“Merak etmiyor musun ne yapacağımı?”

Küçük bir şeyim ben, erkek delisi, pis bir şeyim. Kendi kendimden iğreniyorum. Örtülere sarılıyorum öfkeyle, yüzümü saklıyorum yarı yarıya.

“Hayır, merak etmiyorum.”

“Seni kaçırıyorum, arabaya atıp İstanbul’a götürüyorum kızım.”

Sesimi çıkarmadan kıpırtısız bakıyorum ona.

“Kahvaltımızı edelim, yola çıkalım hemen. Eve uğrarsın, alacağını alırsın, karşı çıkma sakın, dinlemem.”

Islık çalıyor, aynada göz kırpıyor, şakalaşıyor, sevinç saçıyor çevresine. Gideceğimi, ne isterse onu yapacağımı, kulu kölesi olduğumu biliyor.

Doğruldum yerimde. Ilık bir rüzgâr geçti karnımın üstünden. Çocuk kıpırdıyor canımın içinde. Onun çocuğu, çocuğumuz!

Dışarıda gürültüler var. Annem içini döküp dönmüş olmalı komşulardan. Topukları tıkırdıyor döşemelerde. Kapımın önüne usul usul yaklaşan terliklerinin sesini duyuyorum.

Uzaktayken daha yakındım anneme. Sevgisi içimde zaman zaman dalgalanıp durulurdu. Bilgisizliğinden, saflığından, avareliğinden gelen bir sürü kusuru silinip giderdi gözümden. Yalnızlığımda, karanlıklarımda aydınlık bir yüzdü, anamdı. Şimdi yeniden kızmaya, yeniden direnmeye başlıyorum ona.

“Yaklaştıkça uzaklaşırsın sen insanlardan,” derdi Kâzım Işık, kimbilir.

Şişmanlığına, çabuk ağlayan iyi, elâ gözlerine, uykusunda konuşup şarkılar söylemesine, odasını resimleriyle doldurduğu kara bıyıklı, kara kaşlı kocasına, dedikodularına, anlayışsızlığına, her şeyine kızıyorum annemin. Sorun başka belki de: Ona benzemekten, sonunda öyle kaygısız, sırtını geleceğe dönüp anılarla oyalanan yapayalnız bir kadın, başkalarına sarılıp yaşayan sırnaşık biri olmaktan korkuyorum.

Doğrulmak istedim salıncaklı iskemlede, kalkamadım. Ağırlaşmaya başlıyorum günden güne. Öyle de garipsiyorum ki durumumu. Bir garip sıcaklığım var, ellerim terli, alnım ateşli. Pencereye yaklaşıp yağmura baktım. İnceden inceye yağıyor. Sokak kalabalıklaştı. Kaldırım kenarından akan sularda ıslanmamak için kocaman, kapkara bir kedi sıçrayıp kaçtı karşı kaldırıma, evlerden birinin kapısı içinde kayboluverdi.

Yağmurluğumu giydim, başıma bir eşarp sardım. Odadan çıkarken annem elinde kahvesi girdi içeri. Yorgunluk kahvesini benimle içmeye gelmiş. Bir garip bakıyor yağmurluğuma, başımdaki eşarba.

Ankara’nın karanlık sonbaharında, ıslak camların gerisinde iki yabancı gibi karşı karşıya oturuyoruz. Ellerim büyüyüp gerilen karnımın üzerinde çaresiz, yorgun susuyorum. Utançlıyım biraz. Gözlerimde gerçeği görecek, kendisinden usandığımı, duygulu gösterilerine kızdığımı anlayacak diye ürküyorum.

Zamanı doldurmak istercesine isteksiz konuşuyoruz.

“Şu bizim Hüsnü Bey de başka numara,” diyor annem. “Kızı sahiden marangoza vereceğine inanıyor musun?”

Kahvesinden aldığı yudumları gözlüyorum, bitirip kalkacağı ânı kolluyorum, kendimi sokağa, açık havaya atmak için.

“Nişan hazırlığına başlandığına göre...”

“Saçına sakalına bakmadan az kalsın kendisi alacaktı, ama kıvıramadı.”

Ela gözleri sulanarak bir garip gülüyor. Beyaz, şişman, pörsümüş yanakları gerilip parlayıveriyor. Bakışında dişice isteğin yanıp sönüşünü yakalıyorum.

“Hüsnü Beyin bunu aklından geçirdiğini sanmıyorum. Gülseren’i kızı gibi sevdiğini sen de bilirsin.”

“Nasıl! Güleyim bari.”

Hüsnü Beyin bir sözü geliyor aklıma: “İnsan kendi kendisini inceleyebildiği, duygularının, davranışlarının hesabını hakça, açıkça verebildiği kadar büyür.” Annemin savurduğu pisliklerle kirlenecek adam mı o! Kendi hesabını çoktan görmüş olmalı. Sevdalı mıdır gerçekten kıza, yoksa sevdalı sananlarla eğlenip öfkelenir mi içinden bilmem. Bu son günlerde düşkün, tasalı göründüğünü söylüyor annem. Yaşını doldurmadan emekliye ayrılmayı düşünüşü umutsuzluğun, kötümserliğin son kertesine geldiğini gösterirmiş.

Boş gözlerle bakıyorum anneme. Doğumdan sonra kapılanacağım özel okul, ağaçlıklı bahçesi, beyaz aydınlık yapısıyla canlanıyor gözlerimin önünde. Annemi bırakacağım çocuk doğunca. Kendi yalnız hayatımı yaşamak için evden gideceğim.

“Beni dinlemezsin ki,” diyor annem. “İşte böyle karşımda put gibi oturur, bir kelime etmez. Hey büyük Allah’ım, sen, bana sabır ihsan eyle!”

Usançla tekrarlıyorum:

“Gülseren’le oğlan evlenince dedikodular bitecek. Çarşıya gitmek, nişanı hazırlamak için daha bugün sana söylüyordu. Boş dedikodulara kaptırma kendini, uzatma bu konuyu artık!”

Elinde fincanı, yerinden öfkeyle kalkıyor annem:

“Ben, sana neler anlatıyorum, sen neler diyorsun! Kızı çok sıkıştırmış, dövmüş bile diyorlar. Evi vaat etmiş, evlenmesin diye daha neler vaat etmiş. Ama kız karşı gelmiş. Babası yerinde adamla bir yatağa girmek kolay mı?”

“Bırak bu pis yalanları anne!”

“Nasıl yalan?”

Kalktım yerimden. Biraz daha karşılıklı oturur, biraz daha onu dinlersem kavga edeceğiz.

“Ben çıkıyorum anne.”

“Bu yağmurda mı?”

“Doktor yürümemi söylüyor biliyorsun.”

“Yağmur durmadı ki daha!”

Öfkesi düşüverdi. Hüsnü Beyi, Gülseren’i unutmuşa benziyor. Gözleri sıkıntılı. Bir şey söylemek ister gibi yutkunuyor, sallanıyor olduğu yerde. Sonunda Hüsnü Beye duyduğu kızgınlığın gerçek nedenini açıklayıverdi:

“Bitti artık, boşanmış sayılırsınız değil mi?”

Başımı sallıyorum.

“Ama ilâmı almadığın için birleşmek elinde gene?”

“Bunun hiç önemi yok anne.”

“Bir gün ana nasihatı dinlememekle ne kadar yanlış hareket ettiğini anlayacaksın, anlayacaksın, ama iş işten geçmiş olacak.”

“Yol verir misin anne?”

Yavaşça kapının önünden çekiliyor. Biraz daha orada kalsam ağlamaya başlayacak biliyorum. Arkamdan boğulmuş, hınçlı bir sesle bağırıyor:

“Hep o melek geçinen şeytanın, Hüsnü Beyin işi bunlar. Aranızı bulmak için parmağını oynatmadı herif, Allahından bulsun.”

Kapının önünde durup elimi uzatarak yağmuru kolluyorum. Yanan avuçlarımı ince damlalar serinletiyor. Kapı saçaklarını siper alarak

yürüyorum çabuk çabuk. Yüzüme düşen yağmur damlalarıyla birlikte gözlerimden yaşlar boşanıyor.

XII

Ankara, Kızılay'da başlar benim için. Bulvarın bir ucundan öbür ucuna biter.

İsviçre'de gördüğüm o temiz, küçük kasabaları, kentleri andırıyor biraz. Kenar sokaklara girmemek koşuluyla. Yabancı büyük kentleri tanımıyorum. Kâzım Işık'la İsviçre'ye yaptığımız o garip, kısacık yolculuktan aklımda kalanlar bir dağ oteli, iki büyük kent, onlar da hayal gibi görüp geçtiğim yerler. Ankara temizlikte, düzende benziyor o yerlere. Tat yoktu o illerde, Ankara da öyle biraz. Yıllar oldu yerleşeli. Hâlâ birşeyler dürter, rahat vermez, İstanbul tüter burnumda.

Ulus'a kadar çabuk çabuk yürüdüm. Soluk soluğa duraladım meydanda. Yağmurluğum sırılsıklam, saçlarım ıslak, pabuçlarım, çoraplarım çamur içinde. Bir gören olmasın diye utançlı bakınıyorum dört yanıma. Memurların çıkma saati olmadı daha. Kalabalık az. Otobüsler, otomobiller yarı yarıya boş. Bulvar bir uçtan bir uca kurşuni, ıslak uzanıyor önümde. Yalnızlık bıçak gibi giriyor içime. Güçsüzlüğümden utanıyorum. Eskiden bir solukta çıkardım bulvarı, ne kadar yürürdüm, ne tepelere tırmanırdım. En çok gittiğimiz yerlerden biri de Vakıflar Müzesiydi Handan'la. Tepeye çıkardık arabayla. Müzeyi gezmezsek bile yukarıdan Ankara'yı seyrederdik akşamları.

Yağmur hafifledi. Mendilimle yüzümü siliyorum, yakamı indiriyorum.

Orada, tepeden, eski Ankara'dan yenisini seyretmek pek hoş olurdu. Umutlarımız, sevinçlerimiz vardı o zamanlar. Uzaklarda sislere karışan Anıtkabir'i, sonbahar güneşinde yanıp sararmış ağaçların arasından kıpkırmızı göz alan Çankaya'yı, bütün kenti göz alabildiğine kucaklamak garip duygular salardı içimize. Büyür gibi olurduk kentle birlikte. Gençliğimiz, gücümüz coşardı. Yere sağlamca basardık.

Handan'ın Anıtkabir'e bakarak dua eder gibi mırıldandığı sözler kulaklarımdadır hâlâ:

“Her şeyi o yaptı, yeni bir ülke yarattı. Onu, gücünü, ülküsünü düşünerek direnmek, savaşmak, birşeyler yapmak yaraşır bizlere de.”

Şimdi o sözleri birçokları gibi Handan da unuttu. Bana gelince, çabalayıp çabalayıp bir türlü eremediğim güzel ülkülerin hayali peşinde, işimden, şundan bundan ne kadar sızlanmış olursam olayım mutluymuşum o zamanlar. İnanıyormuşum birşeylere hiç olmazsa.

Tepeye çıkmak için istek yok içimde. Geri döndüm yarı yoldan. Neler anımsıyorum: Kalenin sokaklarında tanışıp dost olduğumuz çocuklar, ihtiyar vardı. Kayalara yapışmış küçücük evlerin pencerelerini süsleyen fesleğen, sardunya tenekeleri arasından başlarını uzatıp dil çıkaran, alay edenler de olurdu. Ama bizi sevenler de vardı aralarında. Sandviçlerimizi paylaştığımız, gülüp konuştuğumuz delikanlılar bile olmuştur. Çarpık, kırık cezvelerinden yorgunluk kahvesi vermek isteyen hanımninelere rastlamıştık. Kılığımıza bakıp turist sanarak peşimizden koşardı yalınayak çocuklar. Para isteyen kötü yüzlü, sert bakışlı dilencilerle halkalanırdık. Eğer yalnızsak, akşam ilerlemişse korku alırdı içimizi. Karanlık basmadan kente inmek için koşar adımlarla akardık yokuştan aşağı. Yürürken yürürken bir yanından tutardı bizi Ankara. Birdenbire durup, günün kızıltıları içinde çukuruna, yuvasına çekilip toparlanan, ışıkları bir bir yanmaya başlayan kenti seyre dalmak hoş olurdu. O zamanlar Ankara'yı daha da çok severdim. Şimdi yalnız ağlıyorum yollarında. Biz Ankara'yı, Atatürk'ü kaybettik, gibilerden garip bir düşünceyle yüreğim sızlıyor.

Nereye gideceğimi, ne yapacağımı bilmeden yürüyorum. Yollar kalabalıklaştı. Bulutların altından sarı, ölgün bir güneş sızıyor zaman zaman. İstanbul dergilerini alacağım kitapçıdan. Eve dönmeliyim, saçlarımı kurutmalı, çamurlarımdan yıkanmalıyım. Birdenbire bağırmaya başlıyor içimde o ses: `Her şey bitti. Her şey bitti, sen bittin, hayatın bitti.' Bir deftere birşeyler yazılıyor, imzalar atılıyor, can cana, göz göze, el ele. Fena günler için, iyi günler için. Büyük, yuvarlak, gülünç sözler. Yarın Handan da söyleyecek bu sözleri doçentine, Gülseren de genç marangozuna tekrarlayacak, inanacaklar da. Deftere yazıldığı gibi ne kadar kolay, ne kadar çabuk siliniyor imzalar gerçekte. Gerçekte bir oyundan, büyük bir yalandan başka bir şey değil hayatımız.

Yolun ortasında durmuş parmaklarımla saçlarımı düzenlemeye çabalıyorum. Dükkânlardan birinin camına yaklaşıp kabalaşıp büyümüş hayalime, bozgun yüzüme bir yabancıya bakar gibi bakıyorum. Sivrilmiş karnım, düşen omuzlarım, dağılmış saçlarım, sarkan eteklerim, her şeyi

bozan biraz da onlarmış gibi iğrendiriyor beni. Boynumu dikmek, omuzlarımı kaldırmak, hiçbir şeyin bitmediğine, bitmeyeceğine inanmak. Eski gençliğime dönmek. Olacak iş değil! Şairin dediği gibi yolun yarısını tamamlamış sayılırım. Arkam bataklık, önümde ışıksız, sessiz bir gece.

Yanımdan geçenler şöyle bir merakla duraklayıp bakıyor, yürüyüp gidiyorlar. Demek böyle, imzayı sildik, ayrıldık, bitirdik bu işi kolayca.

Biri kolumdan yakaladı:

“Gel buraya,” dedi bir ses kulağımın yanında. “Ne oluyorsun, bu ne hal böyle? Hastalanmak meramın galiba senin?”

Handan, koluma girmiş, eğilmiş, şaşkın bakıyor yüzüme. Yavaşça yolun kenarına çekti beni. Korkusunu saklamak ister gibi gülmeye çabalıyor.

“Uykuda yürüyorsun sanki. Kaç kere seslendim duymadın. Gel şöyle, yakanı düzelt, saçlarını onar biraz. Ayıp senin yaptığın, kendine hiç bakmaz oldun artık. Eve uğradım. Annen çıktığını söyledi. Peşinden koştum, akşamları oturmazsın bilirim, gene bir parka bakayım, dedim, yarım saattir yollarda sürtüyorum seni bulmak için. Haydi gel bir yerde oturalım, bir şey içelim.”

Ürkütmekten korkar gibi yavaş yavaş çekip yürütüyor beni.

“Yorulmuşsun belli. Vur deyince öldürürsün sen zaten. Doktor bu kadar yürü, yağmur çamurda çık, gezin demedi ya sana.”

Her zaman topladığımız küçük çayhanenin adını söylüyor.

“Oraya gidelim, Cezmi de gelecekti.”

Bir hastayı, sakat bir insanı kollar gibi beni karşı kaldırıma geçiriyor kolumu bırakmadan. Arabalara işaretler ediyor elleriyle durmaları için. Telaşına güldüğümü görünce, gülüşümü beğenmemiş gibi başını sallayıp içini çekiyor.

Çayhanede masaya oturur oturmaz baklayı çıkardı ağzından:

“Hüsnü Bey boşanma kararını bugün almış, annen söyledi.”

“Almış,” dedim.

“Demek şimdi?..”

“Şimdi kocasından boşanmış bir kadın var karşında. Çocuğu karnında, işsiz, parasız, yorgun, zavallı bir dul kadıncağız.”

“Ah şekerim, ah Macide’ciğim. Onun peşine takılıp gidişini hatırlıyorum da. Kimselere haber vermeden.”

Ben de hatırlıyorum. Hatırlamak istemediğim halde. Gecelerdir. Saim Efendinin siyah büyük arabası rüyalarımın karanlık ormanları içinden uçup gidiyor. Gecelerdir onun kollarının arasında göklere çıkıp uçurumlara düşüyorum.

Bütün bunları Handan’a anlatmaya kalksam fırlayacak yerinden. Sen pişmansın, sen hâlâ onu seviyorsun, diye bağırıp çağıracak.

“Olur iş değil,” diyor. “İnsan öylesine âşık olsun, sonra da canım öyle istedi, öyle yaptım, diye vur tekmeyi, gel buraya. Sen delisin kızım. Deli değilsen bile bizden gizlediğin bir şey var, önemli bir şey herhalde.”

Susuyorum. Camdan sokağa, rüzgârın uçurduğu palto eteklerine, geçenlerin yorgun yüzlerine bakıyorum. Garsonun getirdiği sıcak çay bardağını avuçlarımda çevire çevire ısındım. Sözü değiştirmek için annemin ördüğü yün patikleri, oğlan olacak diye direnerek mavi ipekle çevrelediği parmak kadar zıbınları anlatıyorum. Handan, dayanağın çocuk olduğunu söylüyor. İnsanın kendi kendisinden kurtulması, hayatını başkalarına adayıp sevdikleri ile kaynayıp karışarak güçlüklere karşı koyabilmesi, korkusuzluğu, gücü, yapıcılığı üstüne büyük sözler ediyor. Gözleri kapıda, nişanlısının yolunu kolluyor bir yandan.

Onun birçok şeyi beni örnek tutarak yapıp yapmadığını düşünüyorum. Eskiden toplumun kurallarını, sıkıcı sınırlarını devirip yıkarak yaşamaktan, kafasının buyruğuna uymaktan hoşlandığını söylemez miydi? Üniversitedeki çalışmaların kendisine yettiğini, Rıfat Beyle işin cinsel yönünü ayarladığını anlatıp övünmez miydi? Kendi kurduğu ahlak ölçülerine göre yaşamaktan çok mutlu görünmez miydi? Şimdiyse boşanmanın kötülüğünü, evlenmenin bir kadın için gerekli olduğunu anlatıyor. O kötü yalnızlık duygusunu ancak erkek yenermiş kadında. Kadının kocasından aldığı güç başkaymış. Başka şeyleri de tartışıyor Handan: Kadın milletini en özgür, en inandığı yolda giderken bile bir

yönden çekilmeye, güçlü bir baskının altına girmeye zorlayan yalnız gelenekler değilmiş. Erkekten ayrı yaratılışında, yapısının çürüklüğünde aramak gerekirmiş her şeyi.

Okul sıralarında olduğu gibi çatışmaya kalkıp kadının bir rahim, iki yumurtalıktan, akılsız bir kafadan meydana gelmiş aşağılık bir yaratık olmadığını, erkek olsun, kadın olsun, mutluluğu yalnız eşitlikte bulabileceklerini Handan'a karşı savunmaya kalkışmam garip olacak. Gücüm de yok yeni kavgalara. Kâzım Işık eğlenirdi kadınları savunuşumla. Handan da, onun gibi benim yalnızca kendimi beğenmiş bir bencil olduğumu söyleyecek sonunda diye ürküyorum. Coşkusunu, umutlarını kırmak neden? Aşktan da, özgürlükten de, her şeyden üstün tutuyor o şimdilik erkek kanadının altına girmeyi. Bağlanıp kuluçkaya yatmakta gözü. Rıfat Beyden nefret ediyormuş. Yüreğinin günden güne Cezmi'ye kaydığını açıkça görüyormuş. Evlenmede aklın büyük payı varmış. Bir garip bakıyor gözlerime.

"Ah şekerim, anlaşarak sevmenin tadı başka. Her konuda birleşiyoruz biz Cezmi'yle. Bu yalnız ellerin, ayakların birleşmesi değil, anlıyor musun?"

Neden sesi değişiyor, neden içini çekiyor? Gizliden beni suçlandırıyor, yaptığım yanlış evlenmeye getiriyor sözü. Bakışlarında Rıfat Beyle seviştiği zamanlardaki yanıklığı, tatlılığı boşuna arıyorum.

Kâzım Işık: "Kadının güzelliğini, gençliğini sürdüren aşktır," derdi.

On beş gün kalmıştı Çiftehavuzlar'da Handan. Bu on beş gün, her şeyi görüp anlamış bilgiç tavırlar almasına yetiyor şimdi.

Çayhane kalabalıklaşmaya başladı. Handan saatine bakıyor sık sık. Cezmi geç kaldığı için telaşlanıyor belli.

Kendimi oturduğum koltuğa bırakmış, gülümsüyorum. Aklımın nerelerde olduğunu sezmesin diye zaman zaman başımı sallıyor, dinler görünüyorum hikâyelerini.

Aklım İstanbul'da. Çiftehavuzlar'daki ev, denize açılmış kapıları, bahçesi, beyaz aydınlık terasları, serleri, çiçeklikleri dolduran ağır sıcak kokulu Tuberosa'larıyla yaklaşıyor, yaklaşıyor. Yatak odasını, mavi keten örtülerin altında mutlu, sıcak çıplaklığımı görüyorum. Hava sıcak, pencereler açık.

Kısacık beyaz donlu yarı çıplak bir adam dolaşıyor odada. Tunç gibi sarı sıcak parlıyor yüzü, kumral saçları, omuzları, bütün bedeni. Uçları tütün kokan uzun esmer parmakları çenemde, alay ediyor, saçlarımı çekiştiriyor.

“Bu kıza söyle Kirpiciğim, o daracık bluzları giymekten vazgeçsin. Memeleri taşıyor sütnineler gibi dışarı, bir rezalet yani.”

Handan edepsizce memelerinden söz ettiğimizi, güldüğümüzü, onu büyük parkın çamlarına tırmanan kedilere benzettiğimizi, Cihangir’e olan düşkünlüğünü alaya aldığımızı bilmiş olsa.

Dünyadan habersiz Handan! Evlenmeye karar vereli anlayışı büsbütün kısırlaştı. Cezmi Beye benzedi. İnsanlara, olaylara karşı üstün tavırlar almaya başladı. Sesini de yeni rolüne uydurmuş. Konuşurken eskisi gibi elleri omuzları oynamıyor. Sesi alçak, daha da yumuşak. Bu yeni oyunu ne kadar oynar, onu Allah bilir artık.

İkinci çayını yudumlarken gelecek üstüne hayaller kurmaya koyuldu. İlk iş, beni kolayca doğurtuyor, çocuğumu elime veriyor, daha doğrusu annemin eline. O oturup bakarmış, ben çalışırmışım. Çok iyi öğretmen olacağıma, işimi seveceğime inancı var. Kendini örnek gösteriyor, öğretmenin, insan yetiştirmenin sevincini, tatlı yorgunluğunu, aklı bileyen, geliştiren kavgasını anlatıyor. Sonunda sıkıldığımı, dinlemediğimi, aklımın başka yerlerde olduğunu sezip kızar gibi oldu. Akşama Cezmi’yle sinemaya gideceklermiş; bir Fransız filmi oynuyormuş, beni de götürmek için zorlamaya başladı. Gülmeye, şakalaşmaya çabalıyorum.

“Aranıza bir kara kedi sokmak neden? Başbaşa git sevgilinle kızım. Hem ben bu yükle sinema koltuklarında oturmaktan yorulmaya başladım artık. Gebeleştim iyice görmüyor musun?”

Yorgunluğumu öne sürünce üstelemedi. Cezmi gelir gelmez kalktım. Adamın bakışlarından, benim üzerime çok şey bildiği belli. Üstün, ağır görünüşünü, insandan gözlerini kaçırıp kendini beğenmişçesine susuşlarını sevmiyorum onun. Neredeyse o edepsiz, yalancı zamparayı, Rıfat Beyi arayacağım.

Akşam iniyor Ankara’nın üstüne. Büyük yapıların gerisinde gökyüzü karanlık. Parkların yumuşak, ıslak yapraklarla dolu yollarında kızıl-yeşil

karışığı renkler parlıyor. Geç kalmış dükkâncılar yorgun, telaşlı kepenklerini indiriyorlar.

Yürürken havayı derin derin içime çekiyorum, gökyüzüne, ağaçlara, ıslak kaldırımlara bakıyorum. Böyle bir mevsimde İstanbul'a dönmüştük onunla. Kendi deyişiyle, yağmur, çamur ortasında kız kaçırmıştı Ankara'dan.

Evet, böyle bir sonbahardı.

Otelden, sabah eve dönüşümü anımsıyorum. Etimde, onun sıcaklığı buhar gibi tütüyordu. Ellerime bakıyordum, kaldırımlarda uçar gibi koşan ayaklarıma, dağılan saçlarıma. O sevdiği, o beğendiği için kendimi beğeniyor, seviyordum. Sonra birdenbire bodrum katının karanlık merdivenleri, evin açılan kapısı, annemin bozgun, ağlamış yüzü...

Kolay olmamıştı onun sinir krizini geçirmek. Kanepeye yatırmak, kolonyalar, sularla açılmasına yardım etmek, çocuklar gibi kandırıp avutmak gerekmişti. Telaşımın, korkumun gösteriş olduğunu sezmedi sanırım. Sevincimi saklamaya çabalıyordum ondan. Sonunda gördü engel olamayacağını, gideceğimi, durduramayacağını. Ağlamaya, bayılmaya özendi.

"Büsbütün mü? Nasıl olur? O evli bir adam! Ben Handan'ı ayıplarken başıma gelene bakın dostlar!"

Yaşlı, şaşkın gözlerini, elleriyle dizlerini dövüşünü görür gibiyim.

"Sen, benim kızım değil misin? Sen, o akıllı, uslu, yaptığını bilen Macide değil misin? Esvapçıbaşının torunu, iftiharlara geçen, herkesin hayran olduğu çocuk!"

Neler sayıp döküyordu daha:

"Bütün gece pencerelerde, kapılarda dövünüp durdum. Küçük hanım daha önceki gün geldi Ankara'ya, bugün selamsız, sabahsız İstanbul'a dönüyor! Ne diyeceğiz elâleme karşı biz şimdi? Yabancı bir adam, nişanlısının kardeşi! Ne derler bize!"

Dedemi, kocasını, şanlı şerefli geçmişini sayıp dökerek övünmüştü bir süre karşımda. Sallana sallana, kendi deyişiyle `babaları tutmuş' söylene söylene ağlıyordu. Onu yatıştırmaya vakit yoktu. Yüreksizce olmuştu

tutumum. Kulağım siyah arabanın sesinde, odadan odaya koşuyordum. Bir-iki parça giyeceği, sevdiğim kitapları çantama tıkmaya çalışıyor, banyodan diş fırçamı alıp telaşımdan bardağı kırıyordum.

“Ne olursa olsun anne! Onu seviyorum anne! Onunla evleneceğim anne!..”

Beni dinlemiyor. Kurulmuş bir makine gibi tekrarlayıp duruyordu:

“Rezil olduk! Bütün Ankara’ya, dosta düşmana.”

Odanın içinde ellerini ovuşturarak, şaşkın, bitkin oradan oraya peşimden geliyordu.

“Peki ben ne yapacağım, ben ne olacağım?”

Kucaklıyor, yanaklarını öpüyor, evlenir evlenmez İstanbul’a aldırtacağıma söz veriyordum. Söylediğime kendim de inanmıyordum. Onu yeni hayatımda nereye koyacağımı ben de bilmiyordum. Kendim ne olacaktım? Onu bile pek kesin tasarlamış değildim. Önemi yoktu bunların. Biraz da ağlamıştım sanırım. Serüven beni sürükleyip götürüyordu. Önünden geçtiğim aynada durup alnıma düşen saçları atıveriyordum geriye. Gözlerime, dudaklarıma, ilk kez görür gibi bakıyordum. Artık bir başkasıydım. Yüreğim sevinçle, korkuyla şişiyordu. Sevilen kadındım artık. Sevdiğimle gidiyordum.

“Sen de sevmedin mi, sen de babamla kaçmadın mı?”

Daha neler söylüyordum anneme yatıştırmak için. Bir an önce kaçmaktan, dostuma, onun sıcaklığına kavuşmaktan başka bir şey düşünmüyordum.

Şimdi, şu anda bile Ankara yollarında ıslak sonbahar rüzgârına karşı kocaman karnım, uçan eteklerimle o sıcak, o sevdalı, o başı dumanlı Macide’yi aramıyor muyum?

Onu tanıyıncaya kadar yaşamamıştım sanki. Gözlerim, ağzım, kollarım, saçlarım birdenbire varoluvermişti. O gelip bana dokunmuştu. Saçlarımı, gözlerimi, ağzımı sevdiğini söylemişti. Beni yaratmıştı yeniden. Böylece yaşamaya başlamıştım. Dünyanın parlayıp güzelleşmesi, kötülüklerin yenilmesi, hayatın çağıltılı akışını kanımızda duymak için sevmek, sevdiğine inanmak gerek.

Elimde çantam, koşuyordum ona. Annemi, gelenekleri, engelleri çiğneyivermiştim bir solukta. Ondan öteye kimse yoktu gözümde.

Arabanın içinde, köşeye çekilmiş bekliyordu. Benden beter korkuluydu. Bir garip gülüyordu. Yanına oturunca değişti yüzü, soluğu rahatladı, elimi sıkıca tuttu. Açıklayıverdi korkusunu:

“Gelmeyeceksin diye bir korktum, bir korktum Kirpiciğim.”

Korkmuş, üzülmüş, yolumu gözlemiş. Onun korkulu bekleyişinde yarışmaya çıkan birinin telaşını aramak gerek. Yenildiğimi görmüştü. Bunun coşkun sevinci parlıyordu gözlerinde. Elimi acıtırcasına sıkıyordu. Yanakları boynuna doğru pençe pençe kızarıyor, yüzünün gergin çizgileri gevşiyordu.

“Kolay değil, kız kaçırıyoruz İstanbul’a.”

Arkasına yaslanıp kahkahalarla gülüyordu.

Pencereden gözlemiş olacak annem. Kapı çalmadan açılıverdi. Telaşla tutup içeri çekti kolumdan.

“Islanmışsındır. Geciktin de... Hem öyle bir fırtına geliyor ki.”

“Handan’la rastlaştık, çay içtik birlikte.”

Terliklerini sürükleyerek arkamdan odama girdi. Pencerenin önünde durduk beraberce.

Gökyüzü mürekkep gibi karanlık. Şimşekler çakıp sönüyor damların üzerinde.

“Gene yağmur başlayacak,” dedim.

“Bana kızmadın ya?” dedi annem.

Gülüverdi sıkıntılı.

“Bugün Hüsnü Bey için söylediğim sözlere? Kusura bakma. Ne de olsa dokundu boşanma haberi, sağımı solumu gözetmeden konuşuyorum bazen işte öyle.”

Ağır ağır soyunuyorum. Annem perdeleri örterken söyleniyor:

“Geliyor kış gene. Havalar da serinledi iyice farkında mısın? Ben sonbaharı hiç sevmem zaten.”

Odanın içinde oradan oraya gidip geliyor. Döküntülerimi el çabukluğuyla kaldırıp yok ediveriyor ortadan. Mırıl mırıl konuşuyor bir yandan. Beni avutmaya çabaladığı belli. Kocamdan ayrıldığımı, tasalı, üzgün günüm olduğunu düşünmüştür. Handan’la dertleşmiş, bana acımış, ağlamış, daha yakın, yumuşak davranmaya karar vermiştir. Yemekte o konuştu ben dinledim. Kış basmadan bacaları temizletmesi gerektiğini, lahana turşusu kuracağını, kirayı geciktiren kiracısına mektup yazacağını anlattı. Masadan kalkınca yatacağımı söyleyip odama kapandım hemen. Gelmesin diye mutfakta bulaşığı bitip odasına çekilinceye kadar ışığımı söndürüp karanlıkta oturuyorum sırasında.

Bu gece de öyle yaptım. Işığı yakmadan salıncaklı iskemleyi çektim pencerenin önüne. Sigaramı yaktım, sallanmaya koyuldum hafiften.

Gökyüzü mavi şimşeklerle açılıp açılıp kapanıyor. Fırtına yaklaşıyor. Ağaçlarda sessiz, korkulu bir bekleyiş var. Annem şarkı söylüyor mutfakta. Korkusunu sesiyle avuttuğunu biliyorum. Eskiden dolaplara saklanırmış gök gürleyince, kocasının sıcak koynuna sığınırmış. Şimdiyse kulağına pamuklar tıkayıp yorgan altına saklanıyor. Bu gece rüyasında çok bağırıp konuşacak gene, biliyorum.

Şimşeklerin çakan ışığında gökyüzünde hızla yürüyen siyah büyük bulutlara, yaprakları seyrelmiş, kuru kolları boşlukta kıvrılmış çıplak ağaçlara bakıyorum. Fırtına dinecek, fırtına dindiği gibi bütün bunlar yeniden canlanıp yeşerecek. Ben de birlikte, ben de onlarla canlanıp yeşerebilecek miyim? Genç sayılmaz mıyım daha? Ölüm, yolumuzun ötesi, sonsuzluğun, yokluğun karanlık boşluğu daha uzak, çok uzak değil mi?

“Aşktan başka şeyler de vardır bir kadının hayatında Macide Hanım kızım. Daha önemli şeyler: Ana olmak, yaratmak, yetiştirmek, çalışmak, birşeyler yapmak.”

Artık Hüsnü Beyin sözlerini de kanıksadım. Çürümüş sakız gibi tadını alamıyorum. Yalnızlıktan ürker oldum. Gene de kadınla erkeğin birlikte yarattıkları korkunç yalnızlıktan daha kolay göğüs gereceğimi sanıyorum bu yeni yalnızlığa. Böylesi daha insanca. Onunla birlikteyken alay ederdim

bu türlü düşüncelerle. Dağlar, ormanlar, köyler, yoksul insanlarımız, bilgisizliğimiz, geriliğimiz, varımız yoğumuzla da alay ederdim. Yeniden sağlığını, aklını, anlayışını buluyorsun belki de Macide Hanım kızım! Sıcak, canlı bir başka ses çınlıyor kulaklarımda:

`İşte senin toprağın, insanların; hayal kurup övünüp güvendiklerin. İşte senin dünyan zavallı kızım.’

Ağlamaya başlıyorum. Sözlerinden, düşüncelerinden ne kadar nefret edersem edeyim o sesi seviyorum hâlâ.

Edepsiz, hain parlıyor karanlıkların içinde gözleri.

“Benden sonra mı? Bak göreceksin, başkasını sevebilir misin, mutlu olabilir misin?”

Karanlığa, fırtınaya, şimşeklere gözlerimi kapatıyorum sımsıkı. Birdenbire kendimi siyah arabada, cam bölmenin gerisinde, onun yanında buluyorum. Fısıldıyor kulağımın yanında:

“Bize hiç kimse engel olamaz. Ben istedikten, sen beni sevdikten sonra. Göreceksin nasıl düzene koyacağım işleri. Kimseyi incitmeden, yağdan kıl çeker gibi.”

Gerçekten de öyle yapmadı mı? İstediği zaman neler yapmaz ki!

Toz toprak içinde, yorgun, yarı aç düşmüştük Nadia’nın kapısına. Bizi bekler bulduk onu. Saçlarını kıvırmış, en güzel giysisini giymişti. `Silyoka’ dediği sardalya balığı, taze ekmek, çamaşır dolabında sakladığı halis Rus votkasını çıkarmıştı. Öylesine iştahlı, sevinçli yemek yediğimi anımsamıyorum.

Duvarları pembe kâğıtlı, küçük pansiyon odasında benimle kaldı o gece Kâzım Işık. Ertesi gün çamaşır, giysi, çekmecelerindeki önemli kâğıtları almak için Çiftehavuzlar’a gitti. Akşama doğru bir sürü valiz taşıdı Saim Efendi Nadia’nın pansiyonuna.

Nadia’nın pansiyonu demek de ne kadar doğru olur bilmem ki oraya? Kâzım Işık, ayağını atar atmaz değişti her şey evde.

“Yapacak, yapacak öyle değil ama? Çok zengin o, siz sevdi o. Bırak yapsın... yapsın bu cici kizi. Macide Hanumcuğum...”

Sevincinden uçuyordu Nadia. Kâzım Işık’ın metresini barındırmaktan kurumlanır, memelerini çıkarıp kırıta kırıta dolaşırdı evin içinde. Beni unutup şakalaşırlardı aralarında.

“Nadyuşka,” derdi Kâzım Işık. “Seni ihya edeceğim kokonacığım...”

Evlenince yanımıza alacağını da söylemişti ona.

Bir gün Villa Işık gibi bir yere el atmak, kıç karın yoğurmadan keyfince yaşamak, aklı almazdı bunu o zamanlar Nadia’nın. Uzayan kedi gözlerini, kızaran yanaklarını, hafiften şişip kabaran burnunu görür gibiyim. İçini çekerdi derin derin.

“Öyle bir adam, bu adam. Cadı gibi konuşuyor. Sonuncu derece iyi, çok çok çok! Siz öyle şans var onunla, değil ama öyle cici kizi?”

Nadia, onun, bana âşık olmasına şaşardı biraz. Beni çirkin bulduğunu söylemese bile, verdiği öğütler açıklardı duygusunu:

“Siz saç yapacak şimdi, boyanacak şimdi. Sonra une petite jolie robe şöyle, değil ama. Arşi milyoner adam, amoureux em de... olur öyle. Vallayi cici kizi.”

Ne tatlı günlerimiz geçmiştir o pansiyonda. Nadia’nın konuşmasıyla, genç sevdalısıyla, ihtiyar dostu Iégor’la eğlenirdik. Onun çok iyi bildiği Rum meyhanelerine, o zamana kadar adım atmadığımız garip küçük barlara giderdik üçümüz birlikte.

“Yaşamayı seviyor bu kadın, hovarda, hoşuma gidiyor,” derdi Kâzım Işık.

Uzun zaman Ankara’yı, annemi, Hüsnü Beyi, Handan’ı unuttum. Bütün mektuplar karşılıksız kaldı. Kimseleri görmüyordu gözüm. İşim gücüm onu sevmekti yalnız.

Serra sık gelirdi Nadia’nın pansiyonuna. Aileye karşı duran ilk o olmuştu. Bana birşeyler öğretmeye, yeni hayatıma uydurmaya çabalardı. Eğleniyordu da kendine göre. Kâzım Ağabeyinin yeni hayatına sokulmaktan, metresiyle bağlar kurmaktan hem hoşlanıyor, hem de çıkarını sağlıyordu istediği gibi.

En güzel hediyeleri o günlerde aldı ağabeyinden; kocası Şakir de yardımcı müdürlükten müdürlüğe o günlerde çıktı.

Sıraserviler'de perdeleri yarı inik, karanlık küçük salonda pabuçlarını atıp geniş koltuklara yumularak Nadia'yla bana yatıp kalktığı erkekleri anlatmaya bayılırdı Serra. Yarı uyuklayarak ilgisiz dinlerdim. Uzaktan gelirdi sesi kulağıma. O'nu bekleyerek sıcak, küçük bir kedi gibi köşemde ronronlardım, uyuklardım gizliden.

"Vallayi siz çok şey kız Sıra Hanum. Ama ne tempêrament değil öyle; çok çok çok ateşli siz ama!" diye bağıran Nadia'nın sesiyle uyanır, silkinirdim zaman zaman.

Serra'nın aramıza atmaya çabaladığı arkadaşlık, yakınlık bağını gevşeten bendim. Korkardım ondan. Işık Ailesinden biriydi Serra. Zübeyde Hanımefendinin kardeş kızıydı. Cihangir'e yakındı. Yengesini sevdiğini, acıdığını biliyordum. Başka bir dünyadan, Kaymak Takımın içindendi. Bütün bunları düşünürdüm onu her gördüğümde.

Yüzüne gülen Nadia, arkasından atıp tutardı Serra'nın:

"Vallayi bu kız uruspu cici kizi! Her şey güzel, ama bir şey yok bunda."

Parmağıyla kafasını işaret ederdi.

Gün olurdu Serra üstün çıkardı. Koparıp alırdı beni zorla Nadia'nın pansiyonundan. Ağabeyi de, o da benim kabuğumda saklanıp kalmamdan hoşlanmıyorlardı belli. Yeni sevgilinin Kâzım Işık adına uygun biri olması gerekirdi. Garip bir yaratığı sirke çıkaran gösterici övünüşüyle beni Kaymak Takımın gittiği çay salonlarına, terzilere, şuraya buraya sürüklemeye başladı sonunda Serra.

Sevdanın tatlı uykusunda olmalıydım. Uysaldım. Somurtarak da olsa sürükleniyordum peşinden. Kızıp alay ederdi benimle:

"Seni gören bir yeri ağrıyor, hasta sanır kızım."

O zamana kadar kapısından geçmediğim, hiç bilmediğim terzileri, lokantaları, pastaneleri, tatlı sufrengi ve pek nazik kaçakçı Yahudi karılarını, gizli Avrupa kumaşı, Amerikan sigarası, içki, naylon, vizon, karmakarışık şeyler satan garip, dükkânları onunla tanıdım. Benim

hesabıma, benden çok alışveriş ederdi. Faturaları rahatça ağabeyine gönderirdi. Çarşıya çıkmak, para harcamak uğruna garip, yersiz alışverişler yaptığı bile olurdu.

“Sana öyle yakıştı ki Kirpiciğim,” diye başlardı.

Güzel olmam gerekiyordu. Pazara çıkmıştım bir kez.

Nermin Hanımı tutanların çok olduğunu unutmamalıydım. Nermin Hanım, Kaymak Takımın baştacı ettiği biriydi. Beni onunla ölçenler olacaktı. O şık, modern, güzel kadınla. Gönlümü almaya çabalardı Serra:

“Aldırma sen Kirpiciğim. Hasta, bitmiş, zavallı bir kadın yengem. Eski hali olsa boyun eğer miydi, bırakır mıydı kolayca ağabeyimin yakasını?”

Dedikoduları Serra taşırdı bana.

Kâzım Işık’la seviştiğimizi duyunca Ahmet’in ağabeyine yazdığı küfür dolu mektubu, Zübeyde Hanımefendinin işyerine giderek büyük oğluna bağırıp çağırmasını, İstanbul’un bizim sevdamızın dedikodusuyla çalkalandığını ondan öğrenmiştim. Kendime bakmak, güzelleşmek, beklemekten başka çarem olmadığını söyler dururdu. O da Nadia gibi ağabeyinin bana tutulmuş olmasına şaşar kalırdı sanırım.

“Saçlarını biraz daha kestirsen Kirpiciğim, gözlerini biraz daha boyasan. Bu renk sana yakışmıyor, yeni aldığımız elbiseyi dene sen. Pantolon giymekten vazgeç şekerim, erkek çocuklara dönüyorsun. Kadınlaş biraz, süslen, boyan canım.”

Aldırmazdım. Saçlarımdan şöyle bir geçirirdim elimi, acele boyardım yüzümü. İki kadının kıskanç gözlerinden saklanarak giyinirdim.

“Bir kadının çirkin olmaya hakkı yoktur,” derdi Serra. “Öyle kremler, boyalar, çareler var ki güzelleşmek için.”

Sonunda teslim oldum. Yeni Macide değişip belirmeye başladı yavaştan. Sabah banyosunu, banyodan sonra boyanmayı, Serra’nın seçtiği giysileri saatine, gününe göre giymeyi öğrendim.

Aynaların içinden gülerdi gözleri Nadia’nın hınzırca.

“Ama siz öyle başka oldu hanumefendum! Başka bir kız! Vallayı, çok çok çok iyi ama!”

Sizli bizli oluyorduk onunla. Bana `hanımefendi’ demeye başlıyor, adım adım uzaklaşarak, Serra’nın, Kâzım Işık’ın yamacına sokuluyordu. Açık şakalar, alaylar, küçük yardımlarla yaklaşıyordu onlara. İyi terbiye edilmiş fino köpeği şirinliğiyle çevrelerinde dönüp duruyordu.

Serra’nın eski pabuçlarını, giysilerini giymeye, incik boncuklarını takmaya, onun gibi boyanmaya başlamıştı. Kalınlaşan kaşları, çepçevre siyaha boyalı yeşil çekik gözleri, ince bir yarayı andıran ağzıyla yüzü, gülünç bir karnaval maskesini andırıyordu.

Her şey, herkes yavaş yavaş değişiyordu. Değişmeyen, durulup dinmeyen benim sevdam, yüreğimi yiyen gizli dertler, kaygılarımdı. Annemi, Ankara’yı, uzak Amerikasına yerleşen, memleketle ilgisini bütün bütün kestiğini bildiren Ahmet’i, Nermin Hanımı, Cihangir’i düşünüyordum. Utanç, yapışkan otlar gibi sarıyordu her yanımı.

Evet, çok şey değişiyordu. Nadia’nın pansiyonu bile. Bütün o bronz taklidi ikonlar, pembe beyaz, çıplak kadınların yattığı yağlıboya tablolar, masaların üstlerindeki renkli vazolar, biblolar, süpürülüp gidivermişti ortadan. Rahat Amerikan kanepelerinde, koltuklarında uzanıp yatıyorduk artık. Kuştüyü, ipek yastıklar başlarımızın altında yumulup ufalıyordu. Evin temizliğine diyecek yoktu. Siyah, büyük araba apartmanın önünden ayrılmaz olmuştu. Nadia’yı alışverişe, Beyoğlu Pasajındaki küçük berberine bile Saim Efendi götürüp getiriyordu. Genç, sarışın bir garson gündüzleri işimizi görür, akşamları ortadan kaybolurdu. Artık giysilerimi, çamaşırlarımı başkaları ütüleyip çekmecelere, dolaplara yerleştiriyor, parmağımı kaldırsam karşımda yardımcı birini buluyordum. Şaşkındım ilk zamanlar, gülüp geçiyordum olanlara. Akşamları başbaşa kaldığımızda, gündüzün olayları, Nadia, Serra, sevdamızın yorgunluğunu dinlendiren eğlenceli konulardı. Yıllarca susup dinlemiştim. Şimdi onunla coşup konuşmak, onu eğlendirmek hoşuma gidiyordu. Ne yapıyorsam, ne diyorsam onun içindi.

“Pençelerini açmış, kendini savunacak tehlikeleri bekleyen bir halin var kediciğim. Sen mi kuracaksın dünyanın nizamını? Yalnızlık, ölüm, adaletsiz

dünya, bırak bu kuruntuları. Keyfine bak, bana bırak kendini, bana yaslan, gençliğinin tadını çıkar, ötesi vızgelsin sana...”

Onun istediği gibi olmaya çabalıyordum. Sabahtan akşama kadar o koltuktan bu koltuğa sürüklenerek kitap okuyor, sigara içiyor, tırnaklarımı parlatıyor, sürmemin kuyruğunu uzatıyor, aynadaki bütün hayalleri, dünyayı silip yalnız kendimi seyrediyordum.

Serra’nın hediye ettiği son model siyah pikapta plaklar dönüyor ev, yırtıcı caz sesleri, İtalyan, Fransız şarkılarıyla doluyordu. Her şarkıda bana, sevdama uyan bir anlam buluyordum. Kulaklarım uğulduyordu seslerden. Kaçmak isteği yakalayıveriyordu içimi birdenbire. Ağlamaktan korkuyordum durup dururken. Viski bardağına, sigaraya, plaklara, Nadia’ya, Serra’ya dört elle sarılıyordum. Herkesten fazla gülüyordum, hepsinden daha çok konuşuyordum. İçkide geçiyordum onları. Serra’ya sarılıp delice danslara koyuluyordum. Yorgun, boşalmış, somurtkan düşünüyordum kanepelerden birinin üstüne. Konuşmaz oluyordum saatlerce.

Bir garip bakıyordu Nadia.

“Ah, siz çok amoureuse, yok yorgun cici kizi. Siz kafada rüzgârlı, nah böyle, tempete, tempete! Öyle değil?”

Çekik kedi gözlerini süzerek yaklaşıyor, kanepenin yanına, önüme diz çöküyor, hafiften bacaklarıma, kollarıma dokunuyor, masaj yapmak, saçlarımı düzenlemek istiyordu. Çok zaman aynaların içinde uzaktan beni kollayan kıskanç gözlerini yakalardım. Serra gelmediği günler gevezeliklerinden kurtulmak için banyoya kapandığım olurdu. Soyunur, çıplaklığımı seyre dalardım. Hiçbir zaman ne Serra, ne de onun ahbapları, o Suzan, Nedime Hanımlar gibi güzel olamayacağımı bilirdim. Hiç olmazsa genç, taze, canlı ve istekli bulmalıydı beni. Kollarım, omuzlarım, yüzüm, bakışlarımla gençliğim yansımalıydı gözlerine. Sözünü hiç etmezdim, ama yine de o zavallı Nermin Hanımı içten içe kıskanırdım. Onu sevmiş, benimle yaptıklarını onunla yapmış olmasına kızıp huysuzlandığım bile olurdu. Su yolu dedikleri bilmeceler gibi yolumu kaybetmiştim, bir sürü çizginin arasında; hangi yana dönüp gitsem onun gözleri, onun gülüşü, onun gölgesiydi üstüme düşen. Birlikteyken, zamanın nasıl geçtiğinin farkında değildim. Uzaktayken, onu düşünerek gündüzden geceye, geceden

gündüze kolayca kayıp gidiyordum. Rüyaya benziyordu hayatım. Biraz sisli, karışıktı her şey. Konuşurken, gülerken sesime, gülüşüme, yabancılaşıp sustuğum, şaşırdığım olurdu. Onunla birlikte, yürüttüğü işlerin tartışmalarına girişip coşar, yenip yuvarladığı adamların arkasından eğlenip gülerdim. İnanılmaz bir cambazlıkla aştığı güçlükleri soluk soluğa birlikte koşup geçer, kazandığı başarıların sarhoşluğuna kapılıp sevincini paylaşırdım. Beni tutmuş, sürüklüyordu, beni alt etmişti.

Eğlendiği olurdu:

“Çıkarı için yaşayanlar, tembeller, akılsızlar, devletin kasasından yiyen hırsızlar, senin nefret ettiklerin değil mi hepsi kızım? Onlara atamadığın tokatları ben atıyorum senin yerine.”

Ayırırdı kendini usulca o takımdan:

“Bu memlekete senin gibi aydın kadınlar, benim gibi çalışkan, namusuyla kazanmasını bilen insanlar lazım Kirpiciğim. Aşağıdan yukarı bakıp kıskançlıktan kuduranlar, anlayamadığı düşünceleri savunan yarı okumuşlar, gizliden gizliye işini yürüten solcular, sağcılar, gericiler değil, temiz, sağlam, inançlı, güçlü insanlar lazım.”

O insanları nerede bulacağımızı sormayı unuturdum. Sıcak sesi müzik gibi akıp sinerdi içime.

Elini uzatırdı sevgiyle. Avucumun içinde dünyanın beş harikası benim olmuşçasına teker teker yoklayıp sayardım parmaklarını. Tıraşlı yüzünde kumral sakallarına karışan beyazları kollardım. Boynuna kapanıp kolonyayla karışan hafif terli erkek kokusunu arardım saçlarının dibinde. Bütün o çekişmeler, çatışmalar hepsi boştu. Yattığımız yatağı sarardı çakmak çakmak ışıklar. Saçlarım, kollarım, göğsüm, bacaklarım her şeyimle erirdim kollarında. O büyülü, korkusuz gözlerin ışığında kamaşa kamaşa, yana tutuşa garip bir yolculuğa çıkardım.

“Kız kedi gibisin, hem tırmalar, hem seversin insanı sen.”

Kendimi sakladığımı, sevişirken bile tetikte, düşmanca kaçamak yol arayıp durduğumu söyler, yalandan kızar, alay ederdi benimle.

“Eğer bana deli gibi âşık olduğunu bilmesem.”

Yüzüme vurmuşçasına irkilirdim. Gerçeğin karşısında utanç duymam, öfkelenmem nedendi bilmem.

Kâzım Işık Beyin metresi, Kâzım Işık Beye tutulan kadın. Kâzım Işık Beyin peşinden koşup gelen, kardeşini basamak ederek ona ulaşan kurnaz, taşralı kız. Kart, çirkin, kendini beğenmiş bir kitaplık faresi üstelik.

Birçoklarının arkamdan böyle düşünüp yüzüme güldüklerini biliyordum. Kimse deli yüreklinin biri olduğumu anlamıyordu. Girdiğim insanların dünyasında yenilmez duyguların, çıkarsız bağlılıkların, sevda tutkunluklarının modası geçeli çok olmuştu.

Üç-dört ay kaldık onunla Nadia'nın pansiyonunda. O küçük apartmanda yıllarca birlikte kapanıp yaşamışız gibi geliyor şimdi. Dedikodusu kentin içinde dalgalanıp duran gizli, utandırıcı birlikteliğimizin sıkıntılı, sarsıntılı günleri de olmadı değil. Gene de orada olduğu kadar hiçbir yerde mutluluğa ermedim. Kuytudaydım. Kötülüklerin erişemeyeceği, ölümün bile kolayca el atamayacağı bir karanlıkta saklıyordum kendimi. Korkularımı yatıştıran biri vardı yanımda. Ona göre işler yoluna giriyordu. Ahmet hikâyesi kapanmıştı. Amerika çok uzaktı, oğlanın saf mavi gözleri, dünyayı umursamayan tasasız sallantılı yürüyüşü yavaş yavaş siliniyordu ikimizin arasından. Kâzım Işık aldırmıyordu kardeşinin öfkesine.

“Ben, ona sezdirmeden yardım ederim. Varsın yerleşsin Amerikasına. Bayıldığı hayata kavuştu senin sayende.”

Nermin Hanımın geleceğini sağlamış, mahkemeye başvurmuştu. Kolayca yürüyeceğe benziyordu duruşma.

“Doğrusu yengem ayrılmayı kibarca kabullendi. Bu kadarını beklemezdim ondan,” diye Nermin Hanımı övüyordu Serra. Kâzım Işık:

“Nermin'e acımamalısın,” diyordu. “Karı kocalığımız çoktan bitmişti. Bir damın altında iki yabancı gibiydik. Başka kadınlar vardı hayatımda. Seyahatlerimiz bile ayrı geçerdi. Yıllardır arkadaş, kardeş olmuşuz, nedeni yok ayrılmanın diye yaşıyorduk birlikte.”

Serra'ya göre imrenenler bile vardı Nermin Hanıma.

”Arkadaşları kıskançlıktan patlayacaklar,” diyordu. “Ağabeyimin efendiliğine diyecek yok doğrusu. Mücevherlerine, arabasına, eşyalarına

hiçbir şeyine dokunmuyor. Köşkte yan gelip istediği gibi rahatça iğnelerini yapar, Nafia Hanımla halleşip keyfince yaşar artık. Tabii Cihangir meselesi var, o ne olur bilmem. Oğlan hâlâ ümidi kesmedi, Suzan Hanımın peşinde. Başka dalgaları da var biliyorsun.”

Cihangir’in gizli dalgalarına fıkır fıkır gülerdi Serra.

Villa Işık’ı kaybedeceği için üzüldüğünü saklamazdı Kâzım Işık:

“O rıhtım, o manzara! O serler, çamlar, Tuberosa’lar!..”

Gözlerimde ne görürdü bilmem. Hemen değiştirirdi konuyu.

“Boşver. Sensiz hiçbir şeyin tadı yok. Bundan sonra seninle daha güzelini yapacağız.”

İçimden yemin ediyordum: Geçmişi, benden önce ne varsa her şeyi unutturacaktım ona. O büyük güzel bahçeyi, Nermin Hanımın kokusunun sindiği evi, Tuberosa’ları bile kıskanıyordum. Onu, odalarında, sofalarında kaybetmeyeceğim küçük bir ev tasarlıyordum. Yabancıların sığışamayacağı bir yer olmalıydı. Ne Ahmet Ağası, ne Yusuf Efendisi, hiçbirini istemiyordum. Nadia’yı, Serra’yı da defederdik başımızdan.

Alayla bakardı yüzüme.

“Evet, her şey değişecek, hayatım değişecek. Daha aydınlık, daha modern bir ev. Ünlü mimarları emrinde bulacaksın. Gönlünce olsun istiyorum her şey. Bana sen yetersin...”

Kendisini de beni de inandırmak ister gibi konuşurdu. Gizliden Villa Işık’ı düşünüp tasalandığını, öfkesini, çaresizliğini kurnazca saklamaya çabaladığını sezerdim.

Bir zaman Boğaz tepelerinde bir yerde arsa almayı bile düşündü.

“Küçük bir çiftlik kurmalı orada,” diyordu.

Günlerce çiftliği tasarladık birlikte. Benimle birlikte hayal kurmak hoşuma gidiyordu. Hayvanlarımız, ağaçlarımız, çiçeklerimiz çoğalıyor, dört bir yanımız ekinlerle, yemişlerle doluydu. Rüzgâra, denize karşı at koşturuyorduk. Büyük serlerde bulunmaz Japon gülleri, Afrika menekşeleri açıyordu. Kentin tepelerinde, gürültülerden, kötülüklerden, didişmelerden

uzak, benimle başbaşa yaşayacaktı. Bundan büyük mutluluk olamayacağını söylerken, birdenbire ayılıveriyordu karşımda. Gülüyor, yanağımı sıkıştırıyor, “Çocuk, çocuk! Seninle birlikte ben de aklımı mı kaçırıyorum nedir?” diye kurtarıyordu kendini çiftlik hayalinden. Okşayıp seviyor, başka hayallere sürüklüyordu beni: Avrupa’ya gidecektik evlenir evlenmez. Uzun bir balayı tasarlıyordu. İşler engel olmaz, aksilik çıkmazsa bütün gördüğü güzel yerleri adım adım gezdirecekti bana. Avrupa’yı görmedikçe yarım insandı herkes onun gözünde.

“Seni tamamlayacağım, seni yetiştireceğim, dünyanın nimetlerini önüne sereceğim ve seni seveceğim hep böyle.”

Neleri anımsıyorum.

Kadife pantolonlarım, kısacık saçlarım, o yalancı genç oğlan davranışlarım, sürmelerim, boyalarım. Herkesin yalan söylediği, kendini garip oyunlara kaptırıp uygunsuz rollere çıktığı zamanlar vardır. Ben de bir garip oyundaydım. Amacına varmış, dünyayı umursamayan sevdalı genç kadın rolünü sürdürüyordum.

Onunla birlikte aynı şarkıyı söylüyordum:

“Biraz da kendimiz için yaşayalım, başkaları için değil.”

Okumuyordum bile annemin dert dolu, Handan’ın kuşkulu, Hüsnü Beyin gizli sorular, öğütlerle dolu mektuplarını.

Serra, Nermin Hanımdan söz açınca ağzını kapatıveriyorduk. Nadia, şundan bundan topladığı dedikodularla karşımıza geldiğinde gülüp geçiyorduk. Canımızı sıkarlarsa yarı öfke yarı şaka apartmandan dışarı kovalıyorduk onları. Yalnız olduğum zamanları kollayıp gelmeye başladı Serra. Nadia’ysa Kâzım Işık evden dışarı girince kayboluyordu ortalardan.

Yağmurlu, fırtınalı, kötü havalara kapalıydı pencerelerimiz. Kış başlangıcındaydık. Kaloriferler yanmamıştı. Hafiften bir ateş yanardı büyük bakır mangalda. Kanepede boylu boyunca dizlerime yatardı. Yukarıdan bakınca gözleri istek dolu, dudakları dudaklarıma doğru açık kabarmış, kumral başı inanılmayacak kadar güzel genç görünürdü gözüme. Korkardım yarışamayacağım diye onunla. Anlatmaya koyulur, geçirdiği günü benimle birlikte tekrar yaşamaktan hoşlanırdı: Açılan yeni krediler, çürüğe çıkan

gemiler, İtalya'da, Almanya'da dolaşıp duran tankerler, kovulan müdürler, gemiciler, mühendisler, hepsini karmakarışık, işine geldiği gibi anlatırdı.

Yalnız kaldığımda onunla konuştuklarımızı düşünmeye çabalardım. Örümcek ağına takılırcasına parçalanırdı kafamda düşünceler. Korkardım birdenbire. Dört dönerdim odalardan sofalara.

Kitapların önemli yeri oldu o zamanlar yaşamımda.

"Benim kitaplıkfaresi kızım," diye alay ederdi Kâzım Işık. Kitapçılardan gelen listeleri uzun uzun izler, "Bu da nesi, bu da kimin?" diye gülerdi Kâzım Işık.

"Sahi mi söylüyor ağabeyim," derdi Serra. "Bütün o kitapları birer, ikişer, gece-gündüz demeyip yuttuğun doğru mu?"

Tanıdığı, okuduğu yazarları, Amerika'da, Fransa'da satış rekoru kırıp dünyaya yayılan sevdiği çeşitten romanları listemde bulamayınca kızardı biraz. Kendi okuduklarını övmeye, abone olduğu Amerikan dergilerini sıralamaya koyulurdu. Ağabeyinin, benim sevdiğim kitaplar, söylediğim sözler, savunduğum düşüncelerle övünmesine içerlerdi biraz.

Kâzım Işık'ın, beni başkalarının karşısında yüceltmek için sırasında yalan söylediği doğrudur. Onun, beni birçok kimseye, çalıştığım bankanın hukuk müşaviri diye tanıttığını öğrendim sonraları.

Ona, annemin baskısı yüzünden edindiğim mesleğimi sevmediğimi, ekmek parası için çalışan kötü bir avukat olduğumu anlatmıştım oysa. Hüsnü Beyin sayesinde bankada barınabildiğimi anlattığım zaman inanmaz, gülerdi. İnsanlardan korkum, çekingenliğim, katı görünüşüm gizli bir aşağılık duygusundan başka bir şey değildi onun gözünde. Yoksul gençliğimin hınçları, nefretleri içinde yaşıyordum. Dünyaya kuşkuyla bakıyordum bu yüzden. Kendimi korumak kaygısıyla dikenlerimi germiş yaşıyordum. Artık değişmem gerekiyordu.

"Ben, seni değiştireceğim kızım. Benimle anlaşman yeterli değil, dünyayla barışmanı istiyorum."

Mahkeme koridorları, içinden güçlükle çıktığım tozlu dosyalar, cüppelerinin eteklerini savurarak istekli bakışlar, yalancı bir yakınlıkla çevremde dört dönen avukat arkadaşlarım aklıma gelirdi. Savunduğum

davaları ilgisiz dinleyen, çok zaman anlaşmaya bağlayıp beni başlarından savan gün görmüş, çapkın bakışlı savcıları düşünüyordum. Çatlak sesli mübaşirler, yorgun ayaklarını sürüyen Hüsnü Bey, uzaktan hınçla bakan davalılar, dava açıklamalarını yapmaya, dosya götürmeye gittiğim genel müdürün kuşkulu, sıkıntılı bakışları. Şimdi bile hatırlarken boğulur gibi oluyorum sıkıntıdan.

Oysa bir zamanlar, çok yakın zamanlar, tasasız gözlerim gülerdi aynalarda. Sigara içer, yeni öğrendiğim şarkıları mırıldanır, dünyayı umursamazdım. Umursamaz görünürdüm daha doğrusu.

Kötü söylentilerin soğuk rüzgârı üzerimden geçerdi zaman zaman. Ateşim, sevincim soğuyuverirdi. Saklandığım evi sarsardı fırtına. İçim karışır, düzen bozulur, uykularım kaçardı bir süre.

Ankara’da hangi bankada çalıştığımı hemen öğrenivermişlerdi Kâzım Işık’ın yakınları. Beni, Hüsnü Beyin metresi yapıverdiler çabucak. Kendi yakıştırmalarına göre başkalarına da peşkeş çektiler, eli zilli bir orospu olduğumu söylediler. Nadia’nın evi Atina’nın randevuevinden daha beter nam saldı. Göğüslerimden kirpiklerime, gülüşümden bakışıma kadar her şeyimin takma olduğu söylentileri çıktı ortaya.

Nadia geçerdi karşımıza:

“Ya cici kizi, ya hanumefendum! Bakmıyor o kendi, söyler, söyler ep! `Yok, ben artık gelmez siz de! Çok çok çok ayıp madam!’ dedim. Masaj ne lazım ona! `Siz biliyorsuz benim ev nasıl ev, öyle şey olur ama?’ dedim. Karı pis, güler yalnız. Ben giderim sabah, o da yatakta. Öyle çıplak. Ama kolye var, yüzük parmakta. Nah böyle emrodlar onda: Ama kendi kötü, parvenü dedikodu çok, edepsizlik çok onda. Değil öyle ama, benim ev randevu yeri. Ben söyler söyler, sonra ağladım vallayi cici kizi.”

Tekrar ağlamaya koyulduğunu görünce Kâzım Işık, Nadia’ya pis dedikoduları bırakmasını, sofrayı hazırlayıp Rus votkasını çıkarmasını söylerdi. Serra’yı, Şakir’i çağırırdı telefonla hemen. Sarhoş olmak, unutmak, fırtınayı atlatmak için masanın başına geçerdik. Öyle gecelerde, utancımı örtmek istercesine her zamankinden daha çok boyanırdım. Serra yapmayacağı şeyleri yapar, kocasıyla mutfaktan yiyecek taşırdı masaya. Nadia’nın `silyoka’ dediği büyük sardalyeleri, hamurunu eliyle açıp yaptığı

proşkilerini yerdik. Rusyasından, gençliğinden açıp coşardı Nadia. Yalnız soyluları, kendi gibileri, Çarını severdi. Annesinden, babasından çok Çar, Çariçe için ağlardı. Mujikleri insandan saymaz, kendi zamanında Rusya'da yoksul insan olmadığını savunur, hepimizi güldürürdü. Bolşeviklere gelince, o büyük evini, ipek bluzlarını, elmaslarını, anasını, babasını, kardeşlerini, her şeyi yok eden onlar değil miydi, o canavarlar?..

"Ama ne rezil, ne rezil onlar!" diye şıp şıp çıplak göğsüne süzülen yaşlarla ağlamaya koyulur, biraz sonra Serra'nın oynadığı, komik, garip kazaskaya hepimizden çok o gülerdi. Halıların üstüne oturur, bize öğretmeye çalıştığı içli Rus şarkılarıyla coşardık.

"Bohem hayatı yaşıyoruz," diye sevinirdi Serra. Şakir, Nadia'nın saçma sapan söylentileriyle eğlenmediğini, yüksük gibi kadehler de içtiğimiz votkayı sevmediğini göstermemek için yalancı, nazik gülüşüyle sıkılır dururdu aramızda. En hoşumuza giden de onun Nadia'nın önünde eğilerek el öpüşü ve öbürünün aldığı kontes tavırlarıydı.

Başka bir gün Serra, teyzesinin, kendi Kaymak Takımının sıçrattıkları çamurlu sözlerden birini kaçırıverirdi ağzından. Benden çok Kâzım Işık'a çarpardı dedikodular. Birlikte çıkmak için dayatır, bir koluna beni, bir koluna Serra'yı alıp kentin bilinen, seçkin yerlerinden birine sürüklerdi bizi. En eğlenceli masanın bizim masamız olmasını isterdi. Dedikodulara, Kaymak Takıma karşı koymaya, onların yaklaşmak, yanımıza gelmek, tanışmak için nasıl kıvrandıklarını bana göstermeye bayılırdı. Daha ayrılmamıştı karısından. Ama beni `Nişanlım' diye tanıtmaktan hoşlanırdı herkese.

"Çık, gez, dolaş, keyfine bak. Anlasınlar keratalar seninle evleneceğimi, seni sevdiğimi. Yakında ot tıkanacak borularına. Görecek bu dedikoducu edepsizler. Canlarına okuyacağım hepsinin..."

Nadia da, Serra da, onun öfkesinden ürkerek bir daha bize hiçbir şey anlatmamaya yemin ederler, sonra gizliden bana yetiştirirlerdi söylentileri.

Kâzım Işık'ın isteklerine boyun eğip Serra'yla yalnız çıktığım olurdu. İki genç kadın, büyük siyah arabaya, camın arkasına kurulurduk. Beyoğlu'ndan geçerken, yayalar camlara doğru eğilip bize bakarlardı. Serra hoşlanırdı

bakılmaktan. Gençliğinin, güzelliğinin, varlığının öbür kadınların yüzüne tokat gibi inmesi sevindirirdi onu.

Alışverişten hoşlanmayışıma şaşardı.

“Ben, senin yerinde olsam!..” derdi.

Kış yaklaştığı halde nasıl olup da kürk almayı, yeni giysiler ısmarlamayı düşünmediğimi sorar, eski yağmurluğumla dolaşmamı gülünç bulurdu.

Ağabeyi, beni eski yağmurluğum, eski giysilerimle sevdikçe mutlu olabileceğimi anlatamazdım ona. Serra’nın bayıldığı şeydi dükkân dükkân dolaşmak.

“İki dükkân gezmeden hemen yorulursun, suratını asarsın. Valla kadınlığın eksik senin kediciğim. Böyle giderse sana bir şey alamayacağız. Biraz dolaşmak, aramak lazım. Seni bu eski yağmurluktan, giysilerden kurtarmak lazım.”

Boynuma sarılır, ağabeyinin sesini taklit ederek alaya kalkardı:

“Benim demir gibi sağlam, baldan tatlı sevgilim.”

Kıskanır mıydı sevdamızı bilmem. Bildiğim, o sıralarda onun da yeni bir sevda peşinde koştuğuydu.

Adını söylememişti, ama yazın tanıdığı Dışişlerindeki iyi dans eden genç züppe olmalıydı. Sık sık alışverişi kısa kesip beni Sıraserviler’e bırakır, koşardı ona.

“Şakir telefon edip ararsa şimdi çıktı dersin olur mu kediciğim?”

Benden iyi suç ortağı bulamayacağını düşünürdü belki de.

“Ah aşk nedir bilmez miyim şekerim,” diye karşıma geçip içini çekerek gözlerini kaydırır, aynı yolun yolcuları olduğumuzu anlatmak isterdi.

Bir gün kızıp çamaşır değiştirir gibi erkek değiştiren kadınlardan hoşlanmadığımı, ağabeyinin hayatıma giren ilk ve son erkek olacağını söylemiştim. Gülüşünü anımsıyorum.

“Sen de alışacaksın, çeşni arayacaksın. Kaçınılmaz bundan, sen de hepimiz gibi olacaksın.”

Fırtına uzaklaşıyor yavaş yavaş, damların ötesinde, çok uzaklarda ince, cılız, sarı ışıklar parlayıp sönüyor. Yağmur serpelemeye başladı, küçük damlalar vuruyor camlara.

Annemin somyası gıcırdıyor içeride. O da benim gibi uykusuz, geceyi bekliyor. Belki o da uzak, eski anıların peşinde ilk gençliğini, babamla evlenmesini, coşkun, ateşli günlerini yaşıyor yeniden.

Kalkıp pencereye dayandım yavaşça. Islak, soğuk cama yanağımı yasladım. Çocuk karnımda yuvarlanır gibi kımıldadı sertçe. İçimi karıştırdı. Küçük tekmelerin durmasını bekledim. Sonra terliklerimi çıkarıp annem duymasın, uyanık olduğumu anlamasın diye usul usul dolaşmaya başladım odanın içinde. Işığı yaktım, soyundum. Örtülerin arasına kaydım. Hüsnü Beyin verdiği kitaplar var masanın üstünde. Bir tanesini çekeyim dedim, hepsi birbiri üstüne yığılıp yere yuvarlandı. Kolumda kitap tutacak güç kalmamıştı. Başım ağır, yorgun yastığa gömülüyor. Işığı söndürüp gözlerimi kapatıyorum. Yorgunum, çabuk uyurum diye seviniyorum. Boşuna. Gözkapaklarımın altında bir başka fırtına sürüp gidiyor. Kabaran dalgalar, yağmur, rüzgâr birbirine karışıyor. Nermin Hanımı, sularla dolan ağzını, korkulu, güzel gözlerini görüyorum. Sırtım ürperiyor, yüreğim çarpıntılı. Anımsıyorum:

Buna benzer bir geceydi. Şimşekler küçük salonun içinde çakıyordu. Nadia sinemadaydı, yalnızdım evde.

Araları ne zaman bozulsa, Iégor iki sinema bileti alır, Nadia’yı sinemaya götürürdü. Hayatında en sevdiği şeyin sinema olduğunu söylerdi Nadia. Kocamış sevgilisi de bunu iyi bilirdi.

Odanın ortasında duruyordum. Gökyüzü açılıp kapanıyordu keskin ışıklarla. Kara bulutlar yuvarlana yuvarlana üstüme iniyordu sanki. Birdenbire neden o kadar geç kaldığını sordum kendi kendime. Yüreğime kötülük gelip oturdu. Gülünçtü telaş etmem. Her zaman geç kalırdı. Çocuklar gibi fırtınadan korkup boş apartmanda dört dönmekten vazgeçmem gerekirdi.

Kapıdaki tıkırtıyı, kilitte dönen anahtarın sesini duydum. Sonra koridorda ışık yandı. Nadia girdi salona. Şapkası yana yatmış, yüzü kızarmış, gördüğü filmden, dostundan, kendinden hoşnut, kapının eşiğinde durmuş bakıyordu

bana. Yavaş yavaş değişti yüzü. Hasta mıydım? Neden öyle odanın ortasında durmuş, tanımaz gibi bakıyordum yüzüne? Gülmeye başladı. Fırtınadan korktuğumu anlamıştı. Gidip perdeleri örtüyor, ışıkları açıyor, oyalamak ister gibi gördüğü filmi anlatmaya kalkıyordu.

“Öyle güzel cici kizi, çok çok çok! Couleur, kadın, erkek epsi güzel! Oh Iégor unuttu, her şey unuttu ben... İyi bir vakit geçti işte, değil öyle vallayi.”

Bana içki vermek istiyor, birazdan Kâzım Işık’ın geleceğini, kalkıp boyanmamı, saçıma başıma düzen vermemi söylüyordu.

“Ne öyle sizin yüz beyaz beyaz! Vallayi deli siz affedersiniz ama hanumefendum! Ne var merak şimdi?”

Kanepenin köşesine yumulmuş kıpırdamadan oturuyordum. Kötülük büyüyordu yüreğimde. Birşeyler oluyordu benden uzaklarda. Ayağa kalkıyorum. Şaşkın bakışını görüyorum Nadia’nın.

Titreyerek mırıldanıyorum:

“Bana bir şey oldu Nadia. Korkuyorum, çok korkuyorum.”

Nadia’nın koşup kollarıma sarılışı, terle karışık keskin lavantası. Neden öyle Fransızca konuşmaya başlamıştı? Belki de telaşından.

“Vous êtes folle ma pauvre chêrie! Parce qu’il est en retard pour quelques minutes!”

Bir şey söylemeden, anlamadan bakıyordum yüzüne. Telefona gidiyordu gözüm. Açıp aramak, sormak, sokaklara fırlamak geliyordu içimden.

“Biraz geç kalmış Kâzım Bey, têmpete var! Siz kaçırdı akıl! Bu olur ama! Çok çok çok fena siz vallayi cici kizi!”

Sokuluyor, kollarımı tutuyor, saçlarımı okşuyordu. `İşte böyle,’ diyordu bakışları, gülüşü. `Kendini bir şey sanıyorsun sen, ama biraz fırtına, biraz gecikme, hor gördüğün masajcı karının kollarına düşüyorsun.’ Hınçla, sevinçle çekilen gözlerini görüyordum. Kendimden, ondan, korkumdan iğreniyordum. `Gelsin, sesini duyayım,’ diyordum içimden. Yüreğimi çatlatıyordu korku.

“Ona bir şey oldu, bu kadar geç kalmazdı, sen de bilirsin, öyle değil mi Nadia?”

`Geleceğini, bir şey olmadığını söyle,’ diye yalvarıyordu gözlerim.

“Vallayi siz deli, çok çok çok deli cici kizi!”

O gece olduğu gibi terler boşanıyor her yanımdan, o gece olduğu gibi kötülük bastırıyor yüreğimi.

Oradan oraya dönüyorum sıkıntıyla örtülerin arasında. Unutmak istiyorum. Unutmak isterken kumral başı beliriyor hayalimde, yaklaşıyor, yaklaşıyor karanlıkların içinde. Ellerini ceplerine sokmuş, Nadia’nın küçük salonunda dolaşıyor. Dağılmış, yüzüne düşen saçlarını, kulağının gölgede parlayan donuk beyaz ucunu görüyorum. Pabuçlarının sıkı düğümlenmiş bağlarını görüyorum. Önemli bir şey konuşacağı zamanlarda olduğu gibi yelek cebine soktuğu sağ elinin dışarıda kalan uzun tırnağı sedef gibi ışıklı karanlıklarımda. Kulağının ucundan tırnağına kadar görüyorum onu.

Telefon çaldığı zaman Nadia’nın kollarından kurtardım kendimi.

Kuru, tatsızdı sesi.

“Ben bu gece gelemiyorum, haberin olsun kızım!”

Neden, ne oluyor, niçin gelemiyorsun? diye bağırmamak için dişlerim kenetlendi. Sormak doğru muydu? Madem ki gelmek istemiyormuş...

Karşımda oturmuş, gözleyen Nadia’nın meraklı bakışları dayanılacak gibi değildi.

Uzaktan kısık, tanınmaz bir ses:

“Gelmeyeceğim,” diye tekrarlıyordu.

“Ben bir kötülük olduğunu biliyordum, duygularımda aldanmam,” dedim.

Yükseliverdi telefonda sesi:

“Burada kalıyorum. Çiftehavuzlar’dayım şimdi.”

Birdenbire şişip şişip boşaldı yüreğim. Birşeyler çözülüp aktı içime.

“Peki güzel,” dedim. Kapatıverdim telefonu.

Her şey bitti, beni bırakıyor, karısına dönüyor, diye düşünüyordum. Buz gibiydim.

Nadia camda fırtınayı seyrediyordu yalandan. Meraktan öldüğünü biliyordum. Karşımda bir ayna vardı, yüzümü yarım görüyordum aynada. Korkunçtu. Nasıl da öyle bir anda değiştim, sevilmeyen, istenmeyen, geçkin, çirkin kadın oluverdim. Kül yağmıştı üzerime. İsli, paslı, toza bulanmış pis bir şeydim. Havasızlık soluğumu tıkıyordu. Neden sonra duydum Nadia’nın sesini.

“Siz duymuyor, telefon. Siz istemiyor konuşmak?” diyordu.

Alıcıyı uzatıyordu.

Kâzım Işık’ın sert sesi çarpıverdi kulağıma:

“Neden kapattın telefonu yüzüme öyle?”

Çabuk, telaşlı konuşuyordu:

“Sebebini sormuyorsun bile. Sana Çiftehavuzlar’dayım, gelemeyeceğim diyorum.”

Soluğum tutulmuş dinliyordum.

“Kötü bir haberim var,” diyordu telefondaki ses.

Alıcı hafiften sallanıyordu parmaklarımın ucunda.

“Çok fena bir haber,” diyordu, “bizim Nermin!..” diyordu.

Birdenbire bağırmaya başladı:

“Duyuyor musun, orada mısın, dinliyor musun?”

Kurumuş boğazımdan belirsiz sözler dökülüyordu:

“Duyuyorum, duyuyorum, buradayım.”

“Yahu!” diyordu. “Anlıyor musun? Bizim Nermin kaza geçirmiş. İşitiyor musun?”

Sesi yükselip odayı dolduruyor. Nadia daha iyi duymak, anlamak için usulca yaklaşıyordu. Kekeliyordum güçlükle:

“İşitiyorum.”

“Hay Allah! Nihayet duyurabildik sesimizi.”

Nadia eğilmiş, benimle birlikte dinliyordu.

Konuşurken duraklayıp susuyordu sık sık. Ben de susuyordum. Nadia kulağımın dibinde Rusça birşeyler söylüyordu. Başını sallıyordu bana bakıp. Ağlıyor muydum? Neden mendil veriyordu elime, neden saçlarımı okşuyor, korkmuş gibi bakıyordu yüzüme?

“Motora binmiş,” diyordu Kâzım Işık. “Kullanmayı bilmez, hava berbat! Delilik, delilik yaptığı!”

Susuyordu.

“Orada mısın?” diye soruyordu yeniden.

“Akşamüstü, motoru balıkçılar bulmuş adaların önünde. Su almış, yarı batmış. Anlıyor musun motoru bulmuşlar! Şimdi Nermin’i arıyorlar. Polis tahlisiyeleri, denizciler, bir sürü insan!”

“Ne var cici kizi, ne oldu cici kizi?” diye omzumu dürtüyor, dört dönüyordu Nadia çevremde.

“Nermin Hanım,” diyordum, “denizde kaybolmuş, motoru batmış!” diyordum.

Telefondaki ses öfkeyle yükseliyordu:

“Ahmet Ağa haber verdi, köşke koştum hemen, ne yapacağımı bilmiyorum. Serra’yla Cihangir gelecekler birazdan. Polis dolu ev. Ancak telefon edecek vakit buldum sana.”

Başka şeyler de anlatıyordu: Motoru zorla çıkartmıştı kayıkhaneden Nermin Hanım. Islanmamak için muşambasını, çizmelerini giymişti. Nafia Hanım ağlayıp engel olmak istemiş, başa çıkamamıştı. Sarhoş olduğunu söylüyorlardı evdekiler.

“Morfin de yapmış olmalı,” diye bağırıyordu kızgın kızgın telefonda. “Başımıza açtığı işlere bak! Gazetelere geçer şimdi, rezil oluruz! `Bulunur,’ diyenler de var. `Gemiciler kurtarıp kıyıya çıkarmışlardır,’ diyorlar. Her kafadan bir ses çıkıyor burada. Gazetelere sızmasın, yayılmasın diye kapattım sıkı sıkı bahçe kapılarını. Denizdekilerden haber bekliyorum. Bakalım Serra gelsin, Cihangir gelsin.”

Yabancılara kapıyı açmamam, tetikte olmam, telefonlara cevap vermemem, işin sonucunu beklemem gerektiğini söylüyordu. Telaşında, üzüntüden çok öfke vardı. Olayın beni vurup yıkmasından korkar gibi duraklayarak anlatıyordu.

Sonra umudunu yitirmiş, kızmış gibi kapatıverdi yüzüme telefonu.

Arkama yaslanmış, vurulmuş duruyordum. Nadia gelip yavaşça çekti ses alıcıyı elimden. Karşıma oturdu. Zorla dudaklarımın arasına bir sigara sıkıştırdı. Yakarken elinin titrediğini gördüm.

“Siz çok fena oldu. Büyük malheur. Çok çok çok kötü haber, öyle değil ama?”

İyi bir kahvenin beni yatıştıracağını söylüyor, başımın altına bir yastık sıkıştırıyor, kendisi de rahat etmek için soyunmaya, odasına koşuyordu. Biraz sonra soyunup geliyor, Kâzım Işık’ın dediklerini tekrarlatıyordu bana.

“Deli karı,” diye pencereleri gösteriyordu.

“Böyle hava deniz olur ama cici kizi? C’est uné folle, dest une malade!..”

Eski Japon sabahlığının kemerini sıkarak karşıma geçiyor, biraz konyak içip içmeyeceğimi soruyordu.

Yağmurun sesini, fırtınayı dinliyordum. Kapkara korkunç dalgaları, ölümü görüyordum. Nermin Hanım, beyaz, ince, sularda sürükleniyordu ince bir yaprak gibi.

Avunmak için en iyi şeyin fal olduğunu söylüyor, kâğıtları sıralıyordu peş peşe Nadia.

Yavaşça ağlamaya başlıyordum. Nermin Hanımın yüzünden mi, ölüm korkusundan mı, pişmanlık mı, neden olduğunu bilmeden ağlıyordum.

“Benim bir Rum kız arkadaş öyle oldu,” diye anlatıyordu Nadia. “Aylar sonra geldi vurdu kenarda. Öyle şişmiş, pis, parça parça buldular onu. Vallayi ben gitti baktı, tanımadı. Öyle bir yemiş deniz onu!”

Aylardan sonra bize de göstereceklerdi Nermin Hanımın ölüsünü. Şişmiş, morarmış bir insan kalıntısı. Nermin Hanım olup olmadığını birçokları bilemeyecekti. Kaypak, bozulmuş, çürümüş bir deniz artığı. Tanıyıp, kişiliğini çıkarması için Kâzım Işık’ı Adli Tıpa çağıracaklardı. Nasılsa kopup gitmemiş parmaklarından birinde kalan evlenme yüzüğünden, o iğrenç şeyin bir zamanlar yalnız Tuberosa ve Guerdanya kokan karısı olduğunu anlayacaktı.

Adli Tıptan döndüğü akşam, kusmak için nasıl banyoya koştuğunu, kül gibi sarı yüzünü, korku dolu gözlerini anımsıyorum.

Nermin Hanımın ölümü kenti günlerce çalkaladı. Çevremizi saran dedikodular coşkun dalgalar gibi vurmaya başladı Sıraserviler’deki evin duvarlarına. Sesini tanıyamadığım insanlar telefon edip küfürler yağdırdılar; imzasız mektuplar aldık bir süre. Kâzım Işık, polis müdürüyle konuşunca işi bir motor kazası olarak kabullendiler yetkililer. Gazetelere gelince kazayı kabul edenler de oldu; haberin başına `Sosyeteyi birbirine katan intihar!’, `Şehrin tanınmış zenginlerinden birinin güzel karısının esrarlı ölümü!’ gibi başlıklar atanlar da oldu. Tiraj kapmak için kötü, ucuz dergilerden birkaçı `cinayet’ lafını gündeme getirdiler. Ölen kadının kocasının başkasını sevdiğini, daha birçok gerçek ve yalan salon dedikodularını sıkıştırdılar satırların arasına. Böylelerini susturmak, şantajların önüne geçmek için Kâzım Işık’ın müdürleri, adamları harekete geçtiler. Şuna buna para verdiler sanıyorum.

Temelden düşen ilk taştı Nermin Hanımın ölümü. Onun ölümünden sonra sevdamı korumaya, dedikodulara direnerek karşı çıkmaya çabalamış olabilirim. Gene de telefonda kazayı öğrendiğim gece yüreğime yapışan suçluluk duygusu hiçbir zaman bırakmadı beni.

Nermin Hanım için kurtuldu, diyenler oldu. Kaza mı intihar mı? deyip suçlayanlar oldu. Birçoğu sonradan gideni unutup bizim yana geçtiler. Cihangir ikinci günü elimi öpmeye, Sıraserviler’e koştu. Zübeyde Hanımefendi, ailenin şerefi uğruna susmayı kabullendi. Telefon edip ilk hatırımı soranlar Nermin Hanımın en iyi arkadaşları Suzan ve Nedime

hanımlardı. Artık Kâzım Işık'ın `şeyi' olmaktan çıkıp Macide Hanımefendi olmuştum. Yalnız Nadia'nın değil, Saim Efendinin, Serra'nın, Şakir'in ilgisi bile değişti, başkalaştı.

"Kral öldü, yaşasın kral meselesi şekerim."

Pek acı bir alaydı. Ama Serra'nın sağı solu yoktu. Küçük gagasının yanağıma iki vuruşuyla beni yumuşatacağına inanırdı. Kendisine, herkesten çok bağlı olduğuma, sevildiğine de inanırdı. Belki de doğrudur. Belki de hesapsız, hayasız açıklamalarıyla hepsinin en doğrusuydu o. Bütün bunlar önemli değildi gerçekte. Nermin Hanım ölmüştü, önemli olan buydu.

Nermin Hanım ortadan çekilerek meydanı bomboş bırakıyordu önümüzde. İşlerin birdenbire öyle kolaylaşması ürkütüyordu beni. Her gün bir başka haberle gelirdi Kâzım Işık. Evlenecek biri için sevinçli haberlerdi bunlar.

Bir gün Nafia Hanıma yüklü bir para verip köşkten uzaklaştırır, bir gün yeni ısmarladığı eşyaların resimlerini önümde açar, Villa Işık'ı nasıl tanınmaz hale getireceğini, nasıl istediğim gibi rahat bir ev yapacağını anlatmaya koyulurdu.

"Anılar mı? Bırak bu masalları kızım. Duvarlarına kadar boyatıyorum. Eşyaları değiştiriyorum. İstersen ağaçları, çiçekleri de yerlerinden sökelim."

Ellerinin arasında yüzümü sağa sola çevirip bakıyor, inceden inceye alay ediyordu duygusallığımla.

"Bu olay seni berbat etti, ışığı sönmüş lambaya döndün. Bu kadar çabuk evlenebileceğimizi bilmiyordum, işleri başka türlü tutardım bilmiş olsam. Seni alıp gitmek, havanı değiştirmek lazım. Lazım ama?.."

Hiçbir şey olmamış gibi yemeğini iştahla yiyor, beni her zamankinden ateşli seviyor, toplantılarına koşuyor, Mecdi Beye buyruklar verip sekreterinden randevularını alıyor, çok sevinçli görünüyordu.

Beni kendi coşkunluğunda görmediği için gizliden öfkeleniyordu. Aksilik etmemden, her şeyi bozmamdan korkuyordu. Benim de korkularım vardı: Villa Işık'tan korkuyordum. Nermin Hanımın ölümünden korkuyordum. Sıraserviler'e sık sık gelmeye başlayan Cihangir'in kötü, alaycı gülüşlerle gözlerimi arayan mavi gözlerinden korkuyordum. Evlenmekten

korkuyordum en çok! Uykularımda sıçrıyor, rüyamda ağlayıp uyanıyordum. Kötü gecelerimden birinde öfkeyle yakalayıp sarsarak şöyle bağırmıştı:

“Ne var, ne oluyorsun? Bir morfinman, ümitsiz bir hasta, onun için mi ağlayacağız geceleri oturup? Biz öldürmedik ya onu!”

Morfinman olduğunu ben de biliyordum. Cihangir’le olan ilişkisini de biliyordum.

“Doktorların ancak iki yıl daha dayanır dediklerini biliyor musun onun için?”

Öfkesini yatıştırmak, bir daha Nermin Hanım konusuna gelmeyeceğime, sönen lambanın tekrar ışıklanacağına inandırmak için gülmek, konuşmak, yalancı uykularla kollarında uyumak gerekmişti.

Yıllarca birlikte yaşadığı bir kadını çabucak unutması, kaygısızlığı ürkütüyordu beni.

Kendimi kuşkulardan korumaya çabalıyordum. Sonunda başardım da. Hiç olmazsa duygularımı saklamayı öğrendim.

Nermin Hanımın, Kalamış kıyılarına vuran ölüsü bulunur bulunmaz nikâh telaşına düştü Kâzım Işık. İşlerinin en civcivli zamanı olduğunu söylüyordu. Gene de birkaç hafta için İstanbul’dan kaçmayı o önerdi. Nermin Hanımın antika eşyalarla doldurduğu Taksim’deki apartmanda benim rahat edemeyeceğimi biliyordu. Böylece yaz kış Villa Işık’ta oturmamız kararlaştı. Uykuda yürüyen biri gibi ne isterse onu yapıyordum. Kısa da olsa bir zaman için İstanbul’dan uzaklaşmamızı Serra doğru buldu. Daha köşkte boyalar tamamlanmamıştı. Hem benim değişik havaya çıkmam, dedikodularla çalkalanan kentten bir süre uzaklaşmam iyi olacaktı. Sağlığımı, sinirlerimi savundu Serra. Mecdi Bey, dosyalarla Sıraserviler’e taşındı durdu, nikâhtan önce. Uçak biletleri alındı ve birdenbire yolculuk sevinci parlayıverdi Kâzım Işık’ın gözlerinde.

Kışın ortasında evlendik. Hemen yola çıkacağımız için annemi Ankara’dan getirtmemiştik. Kâzım Işık, evlenmemize karşı gelen Zübeyde Hanımefendiyi nikâha çağırmadı. Serra’yla Cihangir yaptılar tanıklığımızı.

İçimizde en kaygısız, keyifli görünen Cihangir’di. Nikâhın kıyılacağı odaya girerken yakasından çıkardığı beyaz karanfili gülerek mantoma

iğneleyivermişti. Karanlık günün içinde mavi gözleri sevinçli parlıyordu. O da öbürleri gibi öleni unutmuş görünüyordu.

Kazadan sonra:

“Yengem bu oğlanın yüzünden öldü,” diye Cihangir’i yererek ağlayıp söylenen Serra da yanımızda kaygısız gülüp söylüyordu. O da unutmuştu. Hiçbirinin yüzünde, yıllarca birlikte yaşayıp birlikte gülüp eğlendikleri kadından iz kalmamıştı. Gözleri şaşılacak bir tasasızlıkla parlıyordu. Koluma girmişti Kâzım Işık. İşin tören havasından, nikâh memurunun ağdalı, eski Osmanlıca konuşmasından sıkıldığını saklamıyordu.

Garip bir nikâh oldu. Sevinçli görünüyordu küçük kalabalığımız. Tasalı da sayılmazdık. Bu işe o kadar önem vermediğimizi göstermek istercesine kayıtsızdık. İçimizde en coşkun Nadia’ydı. Kürkünü giymişti. Renk renk tüylerden gösterişli bir şapka vardı başında. Günün, başka günlerden ayrı, önemli bir anlamı olduğunu belirtmek için elinden geldiği kadar süslenmişti.

Hava kapalıydı. Soğuk, sert bir rüzgâr esiyordu. Deniz, gökyüzü, ağaçlar kül rengiydi. Sabahtan beri bir imza, bir gelenek, başka bir şey değil, diye kendimi yatıştırmaya çabalamıştım.

Serra alay etti yolda:

“Kadife pantolonun eksik ayağında kediciğim.”

Gösterişten kaçmak, evlenmeye can atan gelin hanım durumuna düşmemek için ev kılığını değiştirmemiştim.

Kâzım Işık’ın nüfus kaydı Üsküdar’daydı. Parkın karşısındaki eski konak yavrusundan içeri girdiğimizde, peşimizden salona dolan meraklıları görür gibiyim. Nadia en ön sırada oturuyordu. Beyaz eldivenlerini çıkarmamıştı. Bizlere dokunaklı bakışlar fırlatıyor, arada sırada mendilini gözlerine götürüyor, sonra da bozulup bozulmadığını anlamak için rimelli kirpiklerini yokluyordu.

Çabuk olup bitti her şey. Nikâh memuru, Kâzım Işık’ın önemli bir kişi olduğunu biliyordu. Kırmızı benekli kravatını, bize bakıp bakıp ellerini ovuşturarak gülümseyişini anımsıyorum. Şakir büyük bir kutu şeker verdi ona. Para da verdi sanıyorum. Eski bir masanın önüne, adamın karşısına

oturup belli sorulara karşılık verdikten sonra imzalarımızı attık çabucak. Orada, salonun kapısında hepsi sırayla kucaklayıp öptüler beni.

“Ultra modern bir evlenme, sükse yapacaksınız sosyetede,” diye alay ediyordu Cihangir. Yakama yarı zorla iliştirdiği karanfil solup ezilmişti. Kâzım Işık alıp attı onu göğsümden. Merdivenleri inerken koluma girdi.

“Yanakların dudak boyası içinde,” diye söyleniyordu.

Serra’nın Nadia’nın yüzüme bulaşan rujlarını ancak arabada silebildim.

Onlar, Şakir’in arabasının önünde, kaldırımda durmuş, rüzgâra, soğuğa karşı yakalarını kaldırmış selamlıyorlardı bizi. Gülüyorlardı. İşaretler yapıyor, şakalaşmaya çabalıyorlardı. Arabanın camını kapatıvermişti Kâzım Işık. Seslerini duymuyorduk. El hareketleri, oynayan dudaklarıyla cansız kuklalar kıpırdıyordu karanlık günün içinde.

“Haydi,” diyordu Kâzım Işık. “Haydi Saim Efendi sür gidelim. Eve döneceğiz, değişeceğiz, uçağa yetişeceğiz.”

Anlamadığım emirler veriyordu şoföre. Benden söz ederken, “Hanımefendi eğer isterse,” “Hanımefendi bakalım ne diyecek,” diye, `hanımefendiliğimi’ tekrarlıyordu adama.

“Evlendim, onun karısı oldum, hanımefendi oldum,” diyordum içimden. Yüreğim kötü çarpıyordu. Bütün olanlarda yanlışlık varmış gibi kuşku yiyordu içimi. Yatıştırmaya çabalıyordum kendimi. Yanımda oturan kaygısız, tasasız adama bakıyordum. Kocam olması garibime gidiyordu. Artık hayata karşı anlayışım, duygum, başka sorunlarım olmalıydı. Adını edinmiştim, başkasıydım demek. Bunları ona söylediğimi, gülüştüğümüzü anımsıyorum.

Onun için her şey ne kadar kolaydı. Rahat ve güvençli küçük not defterine birşeyler yazıyor, evden Mecdi Beye telefon edeceğini söylüyordu. Amerika’da, Avrupa’da bağlı olduğu firmalar için evlendiğimizi haber veren kartlar bastırmıştı. Onları hemen postalamak istiyordu. O adamlar çalıştıkları kimselerin sosyal hayatına da önem verirlerdi.

“Bak seni kimlerle tanıştıracağım,” diyordu.

Dönüşümüzde büyük bir kokteyl düzenleyecekti Villa Işık’ta. Bütün dedikoducuların, arkadan konuşanların nasıl bala koşan sinekler gibi üşüşeceklerini göstermek istiyordu bana. Ye kürküm ye dünyasıydı bu. O güçlü kaldıkça korkum olmamalıydı.

“Bana dayanabilirsin, bana güvenebilirsin Kirpiciğim. Bak göreceksin.”

Sonuna kadar mı? diye bakıyordum gözlerine. Beni hep böyle sever misin, sevecek misin?

Önemli şeyler anlatıyordu. Yeni yaşamımızı düzenliyordu. Onunla evlendiğim için kıskananlar olacaktı. Yüzüme gülüp arkamdan kuyumu kazmaya kalkacaktı birçoğu. Saflığı, çocukluğu bırakıp çevremi iyi kollamam gerekirdi artık.

“Benim birinci korkum aramızdaki şu güzel anlaşmanın bozulması. Bunlar fesat insanlar, yapmayacakları yoktur. Benimle evlenmiş olmanı kolay hazmedemeyecekler keratalar.”

`Bunlar’ dediği kimlerdi? Neden, `Biz birbirimizi sevdikçe bir şeyden korkma,’ demiyordu? Neden ben söylediğim zaman alaylı bir şey duymuş gibi gülüyordu?

“Senin bu halin, bu gözlerin yok mu! Kız öyle hoşuma gidiyorsun ki!”

Oysa ben, `Evet, birbirimizi sevdiğimiz sürece kimse bize dokunamaz,’ demesini istiyordum.

Kimseye inanmamaya, kendimi korumaya zorluyordu beni. Mutluluğun, kolay ödenir bir şey olmadığını anlatıyordu. Serra’ya bile inanmamalıydım. Şirindi, şuydu buydu, ama onun da fırsat geçerse işleri karıştıracağını biliyordu. Annesinden korkusu yoktu.

“Basit, kuş kafalı bir kadın. Verdiğim parayı arttırıp kumar borçlarına göz yumdum mu sesi çıkmaz. Eve yaklaştırmazsın olur biter, Nermin’le de öyleydi zaten.”

Adı geçer geçmez, merdivenlerden iniyordu hayalimde Nermin Hanım. Beyazlar içinde, kokular saçarak, güzel yeşil gözleri uykulu, uyuşuk. Benim yerimde olsa neler diyeceğini düşünüyordum. Kimbilir ne nazlı gülümser,

sokulurdu kocasına. Onun bir zamanlar yaptığı gibi yavaşça kolunu tutuyor, elini alıp yüzüme sürüyordum.

Gülüyordu. Rahatlayıp arkasına yaslanıyordu. Cihangir'i anlatıyordu: İkiyüzlünün biriydi o. Hemen Villa Işık'tan çıkaramayacaktı. Bu sert bir davranış olurdu. Sırası gelince çaresine bakacaktı.

"Yalnız kendi çıkarını düşünen haylaz bir oğlan. Elinde büyüdü şu kadının değil mi? Ben söylemesem cenazeye gelmeyecekti. Şeytan tüyü var kâfirde. Yüzsüz üstelik. Kapıdan kov, bacadan girer. Benden korkar ama..."

En çok Ahmet'i sevdiğini söylemiş, sonra en büyük kötülüğü ona yapmıştı. Cihangir'i dizinin dibinde tutmaktan hoşlanıyordu belli. Kötülüğünü anlatırken eğleniyor, şakalaşıyordu biraz da.

Güzel bir çiçeği koparmak için ne var ne yoksa ezip kıran yüreksiz, saldırıcı biri gibi, dağılanları, ezilenleri görüyordum çevremizde; Hüsnü Bey, annem, Handan, Ahmet, Nermin Hanım, hepsini uzaklaştırmaya çalışıyordum yüreğimden.

Önemli olan onu sevmem, ona erişmiş olabilmem değil miydi? Onunla gitmeyi, uzaklaşmayı, unutmayı düşünüyordum. Yabancı kentler aydınlık kapılarını açıyordu önümde. Birlikte olacağımız dağlar, yollar, ormanlar yaklaşıyordu. Elini sıkıyordum yavaştan:

"Gidelim, gidelim."

Gözlerini yüzüme yaklaştırıp alayla soruyordu:

"Lamban yanıyor mu? Bakayım gözlerine, yüzüne..."

Kanım ısınıyor, yüreğim coşkun, sevinçli, gülüyordum. İnanıyordum ona, mutluluğun, dünyanın bizim olacağına.

Boş hayaller!

Balayı yolculuğu demek bile gelmiyor içimden o iki haftayı geçmeyen telaşlı gidip gelişe. Uzak, karışık bir rüya gibi anımsıyorum yolculuğumuzu.

Uçağa ilk binişimdi. Eline yapışmış, ininceye kadar bırakmamıştım. Ölümü hiçbir zaman düşünmediğini o zaman söyledi. Konuşulmasından

hoşlanmazdı. Habersiz olup bitecek bir şeyi kurup korkmama şaşıyordu.

İsviçre'de bir dağ otelinde tutulmuştu odamız. Paris'te de büyük otellerden birinde yerlerimiz ayrılmıştı.

İsviçre'de birkaç gün dinlenip Paris'e geçeceğimizi söylemişti.

"Çatlat hepsini istiyorum. En güzel, en şık kadını olacaksın İstanbul'un. Kâzım Işık'ın kiminle evlendiğini görsünler keratalar. Üstelik akıllı, aydın bir kadın. Hepsini bastırmanı istiyorum. Yaparsın da! İstersen tabii. Benim için isteyeceğini, lambanı yakıp ışığını kör karanlığa yayacağını biliyorum..."

Uçağın kanatlarında yanıp sönen kırmızı ışıklara bakıyordum. Korkumu yenmeye çabalıyordum. Kâzım Işık'ın karısıydım. Onu mutlu kılmak, onun dünyasını aydınlatmak benim işim olmalıydı.

Bizim Nermin Hanımın ölümünde hiçbir payımız yoktu. Cihangir için ölmüştü o. Bütün gücümle bu gerçeğe sarılmaya çabalıyordum. Uçağın yarı sönük ışıkları altında Kâzım Işık başını arkasına yaslamış uyuyordu kaygısız. Onun kaygısızlığı bana da geçiyor, uçak gürültüsünden uğuldayan başım yavaşça omzuna düşüyordu.

Ondan uzaklaşmamın, kaçmamın nedenlerini herkes kendine göre yorumlardı. Serra'ya göre ben alışamadım, ayak uyduramadım. Kaçmakta buldum kurtuluşu. Handan, sosyal, hatta siyasal ayrı düşüncelerde buluyor sebebi. Bohem bir aydının, zengin burjuvazinin haksızlıklarına, çirkinliklerine, baskısına başkaldırı. Nadia için kıskanç, huysuz bir kadından başka bir şey değilim. Cihangir, görgüsüz, budala bir kadın olduğum kanısında. Kâzım Işık'a gelince o benim kendi dünyasına göre olmadığımı biliyor. Aradığı yardımcıyı bulamadı bende. Sevdanın bittiği yerde başlayacak dostluğa güveniyordu. Sevda aramızda paramparça olunca bir düşman buldu karşısında. Elime geçen birkaç satırlık bir mektup, güvenle çıktığı yükseklikten devirip yıktı gözlerimin önünde onu.

Hüsnü Beyin de bu ayrılık üstüne düşünceleri var. Dayanmamı, güçlükleri yenmemi, sevdiğim adamdan vazgeçmememi kaç kez mektuplarında yazmıştı. Zavallı dostum gerçeği bilmiş olsa!

Gerçek söylenmeyecek kadar çirkin. Gerçek satır satır kafama işleyen o mektup. Gerçek Nermin Hanımın kendisi.

Hüsnü Beye göre bizim sevdamızı yıkıp yok eden, o çürümüş insanlar. Cihangir'in çevirdiği oyunlar, Kâzım Işık'ı bin kollu bir ahtapot gibi saran işleri, başarı tutkusu. Dünya, bütün sevgileri yıkan, bağları koparan bir sarsıntı geçiriyormuş. Bizim de bu sarsıntının kurbanlarından olduğumuzu söylüyor Hüsnü Bey.

Hüsnü Beyin söylediklerinde karşı koyamayacağım gerçekler var: Yeni yaşamımın koşullarına alışmak kolay değildi. Üstelik sevginin günden güne yok oluşunu kabullenmek, evliliğin tekdüze gidişine alışmak gerekiyordu. Sarsıntılar, çatlaklar açıyordu şuradan buradan. Öfkeyle karşı koymaya çabalıyordum zorluklara. Yorucu, eziciydi yaptığım savaş. Ama değerdi. Onu seviyordum, onun, beni sevdiğine inanıyordum. Mutlu sayılırdım. Mektup beni uyandırdı.

Hüsnü Beyin bilmediği, kimsenin bilmediği gerçek bu işte. Bir gürültü oldu birdenbire, bir ışık çaktı kafamda. Yıkılıp çöktü ne varsa çevremde.

Cihangir'in hediyesidir mektup bana.

Fırtına uzaklaşıyor, yağmurun sesi kesildi. Pencerenin kenarından korkak, kirli bir ışık sızıyor içeri. Gözkapaklarım ağır düşüyor. Uykunun serin, beyaz boşluğuna doğru kayıyorum. Renksiz, sınırsız bir dünya açılıyor ötelerde. Korku yüreğimi tutuyor bir yanımdan. Rüyaların, insanların, anıların, ölümün korkusu.

XIII

Yakıcı bir rüzgâr var bugün.

Ankara'nın ünlü soğukları başladı. Kalın örtüleri çıkardı annem. Akşamları soba yakıyoruz. Mangalda ellerimizi ısıtıp fal açıyoruz karşılıklı. İkimiz de birbirimizden sıkıldığımızı saklamaya çalışıyoruz nazikçe. İyi anlaşan kimseler gibi gülümsüyoruz birbirimize. İçimizden geçenlere dışımız yabancı çoğunca. Annem, benim için yaptığını söylüyor patatesleri. İştah vermek istercesine ağzını şaplatarak yiyor çoğunu. Hüsnü Beyle, Gülseren'le çarşı pazar dolaşmasını anlatıyor. Isınmak, dinlenmek için pastaneye sokmuş Hüsnü Bey onları. Nazik, iyi insan olduğunu kabulleniyor Hüsnü Beyin. Ağzı lokmalarla dolu gülüyor.

"Gülseren'i görsen, kız sevincinden uçacak neredeyse. Hele gelinlik kesilirken..."

Tel de takacakmış, duvak da takacakmış Gülseren. Damat tarafı dayatmış. Eski Ankara'da bir düğün salonu varmış, onu bile peylemişler şimdiden.

"Ama ne rüzgâr," diyor annem. "Zehir gibi. Kar mı yağacak nedir?"

Yemek yerken konuşmamasını söylesem kızar mı? Patatesler de ne kadar sert, tatsız.

"Bir lokmaya bir bardak su içiyorsun," diyor annem.

"Rüzgâra bak, nasıl uğulduyor," diyorum yavaşça.

Rüzgârı dinliyor. İçini çekip başını sallıyor. Beyaz, terli yüzü, masanın ortasına inen lambanın altında silinip titriyor, uzaklaşıyor gitgide. Bir başka rüzgâr esiyor kafamda birdenbire.

Cenevre'nin `bise' dedikleri güz rüzgârları zehirden acı esermiş meğerse. Bilmezdim. Bilmediğim için de ince giyinmiştim. Uçak alanında yağmurluğunu atmıştı omuzlarıma. Beni bir çanta gibi koltuğuna sıkıştırmış koşuyordu hostesin arkasından. Gölün kenarındaki kentten çok şey kalmadı aklımda. Kırmızı yüzlü, mavili taşıyıcılar, otelin gönderdiği sandığı andıran siyah, köhnemiş araba, eskiden gördüğüm silik bir resim gibi belirip kayboluyor gözlerimin önünden. Ama rüzgâr! Rüzgâr bir başka türlüydü.

Sivri sivri yiyordu insanın yüzünü. İğne gibi batıyordu gözlerimin içine kadar.

Annemin sesi uzaklardan geliyor.

“Geçer bu rüzgâr,” diyor annem. “Hava açar görürsün bak. Eski takvimle sonbaharın ortasında sayılırız zaten.”

Otelin büyük bir odası vardı. Kırmızı kadifeydi perdeleri, kanepeleri. Süslü, sevimsiz göründü bana. Her inişinde orada kaldığını söylemişti. Karşılayıcıların konuşmalarından da belliydi. Adamlar matemdeymişçesine baştan aşağı siyahlar giymişlerdi. Önümüzde iki kat eğiliyor, kırmızı yanaklarını geren bir gülüşle çevremizde dört dönüyorlardı. Gülüşleri sıkıcı, yalancıydı. Kâzım Işık hoşlanıyordu bu davranışlardan. Çekidüzen veriyordu kendine. Yabancıların yanında bana gösterdiği taşkın ilgi yalana benziyordu biraz. Belki de uygarlığın, insanlığın başladığı yerde aksayan, onun rahat adımlarına uyamayan bendim.

Yemek salonunda masamız başköşedeydi. Kırmızı, kokusuz gülleri anımsıyorum. Şef garson ve onun gencecik çömezleri sarıverdiler masamızı. Hepsinin Kâzım Işık’la tanışık oldukları belliydi. Onun ne isteyeceğini, hangi içkiyi içip, hangi yemeği yiyeceğini biliyorlardı. Şampanya açtırdı Kâzım Işık. O zamana kadar ne adını, ne tadını bilmediğim siyah havyarlı bir sufleyi önümüzde alevler içinde pişirdiler. Çabucak sarhoş olmuş, şef garsonla İngilizce konuşmaya kalkmıştım üstelik.

Tepesinden ipek saçaklı perdelerin sarktığı, kral tahtına, biraz da katafalka benzeyen büyük, acayip bir karyolada yattık o gece.

Ertesi gün elimden tutup bildiği mağazalara sürükledi beni. Dağa göre giyinmem gerekiyordu. Akşamüstü trene binmeye hazırlanırken aynada hiç tanımadığım bir Macide gördüm. Rüzgâr yanaklarımı yemişti. Kırmızı benekler, hafif morartılarla doluydu yüzüm. Gözlerim yorgun, oyuklarına çekilmişti. Tasalı, kuşkulu kolluyorlardı beni aynanın içinden. Sırtımda kıvır kıvır beyaz dağ kürkümle sporcu, gösterişli bir Macide olmuştum. Aynada kendime bakarken, onu da bir zamanlar böyle gezdirip bu aç, alaycı bakışlarla seyretti mi benim gibi, diye Nermin Hanımı düşünüyordum. Şimdi nasıl anneme yalandan gülümsüyorsam ona da öyle gülümsüyordum.

İkimizin karşılıklı Pygmalion oyununu oynayıp oynamadığımızı soruyordum kendi kendime. Beni yalnız bunun için sevip sevmediğini düşünüyordum gizliden.

“Küçük karıcığım, kirpiciğim. Benim saf kızım, çocuğum.”

Tatlı sözlerle kucaklıyordu. Kulağıma açıklıyordu: “Öyle kadınlar geçmiştir ki benim elimden.” Övünüyordu kadınlarıyla. Ekliyordu arkadan: “Sen başkasın benim için. Metresim, arkadaşım, yoldaşım, her şeyimsin, inandığım tek insansın benim.” Daha ne istersin? gibilerden aynanın içinden gözlerime gülüyordu. Beyaz kürkün yakasını aralayıp ensemden öpüyor, kulağıma edepsiz şeyler mırıldanıyordu.

Balayında mutlu bir çift! Trene yetişmek için otelden çıkarken, resmi kılıklı, güleryüzlü kapıcıların, müdürlerin, hepsinin yüzünde, gözlerinde bu düşünce parlıyordu. Çantalarımız yeniydi. Giysilerim, kürküm, her şeyim en iyisinden, en güzelindendi. El ele tutuşup yürüyorduk sokakta. Davranışlarıyla, `Görüyor musun işler nasıl yoluna girdi. Nasıl istediklerimiz oldu. Her zaman da böyle olacak. Ben ne istersem o olacak,’ diyordu.

Öyleydi de. Onun isteği oluyordu. Onun gücüne boyun eğmek gerekti. O ya alır ya bırakırdı. Ben aldıkları arasındaydım.

Elektrikli tren uçar gibi geçiyordu çam ormanlarını. Aşağılarda kırık cam parçaları gibi göller parlıyordu karanlıkta.

Dudaklarının arasında siyah yaprak, küçük bir sigara vardı. Alaycı gülüyordu benim şaşkınlığıma. Yüreğimi saran o nedenini bilmediğim düşmanlık, öfke neydi birdenbire? Sarsıntıdan, korkudan içim bulanıyordu. Dışarı kaçışımı anımsıyorum. Küçük tuvalette olmayacak bir şey yapmış, gözlerimden yaşlar akarak kusmaya koyulmuştum.

Annem bağırıyor gibi konuşuyor:

“Duymuyor musun? Nen var Allahını seversen gene! Pilav buz oldu önünde.”

Silkinip doğruldum. Bir rüyadan ayrılıp başka bir rüyaya başlar gibiyim. Bulanık, titrek görüyorum annemin yüzünü.

“Rengin bembeyaz,” diyor annem.

Başım dönüyor hafiften, soğuk soğuk ter akıyor sırtımdan. Kalktım masadan. Midem karmakarışık. Sendeleyerek banyoya koşuyorum, kusmaya koyuluyorum trende olduğu gibi.

Annem elini alnımdan geçiriyor, saçlarımı okşuyor yavaştan. İyileştiğime, uyuyacağıma inançlı örtülerimi sıkıştırıyor.

“Sıcaktan oldu,” diyor. “Bakla sofa, nohut oda zaten. Hem bir daha pilav yapmam sana akşamları!”

Işığımı söndürüyor.

“Hemen uyumana bak, sabaha bir şeyin kalmaz görürsün.”

Kapıya doğru uzaklaşan terlik seslerini dinliyorum karanlıkta. Midemin bulantısı geçti, hafiften başım ağrıyor biraz. Örtülerin altında kabaran karnıma bakıyorum. Çocuk benden huysuz bu gece. Hafif kayışlarla oradan oraya oynayıp duruyor. Bacaklarım ayrık, kendi rahatlığımla onu da rahat ettirmek ister gibi kıpırtısız bekliyorum.

Trende tuvaletten çıktığım zaman bozulmuş yüzüme, ıslak saçlarıma bakıp:

“Yoksa başka bir şey mi, gebe misin kız?” diye benimle alay etmişti. Çocuğu olacağını sanmadığını açıkça söylerdi. Doktorlar ne kendisinde, ne de Nermin Hanımda kusur bulamamışlardı zamanında. Kısırlığın kimde olduğu anlaşılamamıştı bir türlü.

“Düşünmedim de çocuğumuz olsun diye. Ama senden olsun isterim doğrusu, deli olurum sevincimden. Kurduğum işleri o Amerika’daki alık oğlanla Cihangir serserisi mi sürdürecek, kime güveneceğim sonunda? Bir oğlum olsa!”

Yol boyunca trende, ikimiz de doğacağına inanmadığımız çocuğun hayalini yapıp oyalanmış, sevinçli bir kuşkuyla o küçük mide bozukluğuna anlamlar vermeye kalkmıştık.

Gittiğimiz dağ, Alman İsviçresi’ndeydi.

Taşıyıcılar, siyah yaprak sigaralarını çiğneyerek yürüyorlardı önümüzde. Ayağımızın altında yer kaypaktı. Gökyüzü karanlıktı. Rüzgâr buz gibi çarpıyordu yüzümüze. Yarım Almancasıyla birşeyler konuşuyordu taşıyıcılarla Kâzım Işık. Meydanın ötesinde, karanlıkların içinde beliren dağları gösteriyordu. Yanımızda yürüyen otelin kasketli adamının anlattığına göre mevsim başlamamıştı daha. Kar az yağmıştı. Otel boştu. Adam rahat edeceğimizi, yalnız kayak yapamayacağımızı haber veriyordu.

Kolumu sıkıyor, gülüyordu Kâzım Işık.

“Bizim gibi kayakçılar için büyük şanssızlık doğrusu.”

Dinlenmekten, güneşte yanmaktan, uzun gezintilerden söz ediyordu.

Otelden içeri girdiğimizde, şaşkın davranışlarım eğlendirdi onu. Kibar yüzlü, birbirinden nazik karşılayıcılara, aynalara, avizelere, goblenlere, yaldızlı, eski eşyalarla döşeli büyük salonlara bakışımı unutamayacağını söyleyip durdu sonradan.

Otelin sarı yaldızlı dantel dantel demirden asansör kapısı geliyor gözümün önüne: Yanımızda kibar, şık bir genç adam duruyor. Yol göstericimiz o. Kâzım Işık öbür otelde olduğu gibi buradakileri de tanıyor, konuşup şakalaşıyor genç adamla. Ben de birşeyler mırıldanıyorum. Otelin hayaletlerle dolu büyük bir masal şatosuna benzediğini söylüyorum. Boş salonlara, koridorlara şaştığımı gören genç adam gülüyor. Bir ay sonra tavan arasında yer bulunmayacağını, şimdiden Amerika’dan, İtalya’dan telgraflarla odaların kapatılmış olduğunu anlatıyor. Gülüşü terbiyeli, sesi kendini beğenmiş. Benim gibi o kadar kötü İngilizce konuşan birinin oteli için söz etmesine şaşmış gibi bir garip gülüşle bakıyor yüzüme.

Uzun, bitmez tükenmez koridorlar, çizgili yelekli, mavi önlüklü kat uşakları, çifte kapılı, aşağı salonların biraz daha küçüğü, aynalı, avizeli bir salon, gecenin içinde kirli bir birikintiyi andıran göle bakan yatak odası.

Bir bir gezdiriyor hepsini küçük genç adam bize.

Ayrılmadan önce eşikte durup Almanca birşeyler söylüyor. Anlamadığımı görünce İngilizceye çeviriyor. Güzel bir kar ve güneşli havalar veremeyecekleri için özür diliyormuş bizden. Kırıtarak eğiliyor önümde:

“Sanıyorum yeni evliler için zamanın, yerin önemi yoktur. Onlar aşkın cennetinde, yedi kat göklerde yaşarlar. Hayaletlere gelince, madamın korkmamasını rica ederim. Burada hayaletler bile müşterilerin emrindedirler.”

Biraz sonra odamıza otel yöneticilerinin tebriklerini taşıyan bir kucak çiçek gelmişti. Fırtınanın içinde, dört kulesi, sayısız odalarıyla dağlara karşı oturan o büyük palasın başka marifetleri de vardı. Yemek zamanı geldiğinde odamızda servis yapılacağını telefon etmişlerdi. Ardına kadar açılan kapılardan gümüşler, kristaller içinde tekerlekli masayı sürmüşlerdi içeri. Garson şampanyayı patlatırken gülerek, neden kemancıların kapıda görünmediğini soruyorduk Kâzım Işık’la birbirimize. Garsona şampanya ikram ediyor, radyoyu ardına kadar açıp dans ediyorduk.

“Mevsim değilmiş, kar yokmuş, vızgelir... Dinleniriz, sevişiriz,” diyordu Kâzım Işık.

Üç gün sonra:

“Yahu burası gerçekten hayaletler şatosu. Bizden başka kimse yok mu nedir,” diye söylenmeye başlayan gene oydu.

Sevinci neden birdenbire düşüvermişti? Bizi gördükçe eski bir tanıdık gibi gülen, kendini beğenmiş genç adama bile yüz vermez olmuştu. Daha küçük, daha canayakın bir dağ oteli seçmeyişimize kızıyor, benim sıkılmamdan korktuğunu söylüyordu.

Kızaklara ilk bindiğimiz gün çok üşümüş, burnumuza kadar battaniyelere sarılmıştık. Orman arasında güzel yürüyüş yolları vardı. Omuzlarında fotoğraf makineleriyle dolaşan çirkin Amerikalı kadınlarla rastlaşıyorduk sabahları sık sık. Yalandan nazikçe gülümsüyorduk birbirimize. Terasta kalın yün örtülere sarılıp ince bulutların altında kaybolan ölü bir güneşin altında öğle uykusuna yattığımız oluyordu. Gölü, uzaktaki karlı dağları seyrediyor, kardan, çamlardan, dağlardan bıkınca aşağı, rustik bara iniyorduk. Birçok salon, koridor geçmek gerekiyordu bara varıncaya kadar.

Kocaman, altın yaldızlı bir kafesi hatırlatan asansörde, dişlek, tazı boyunlu ihtiyar Amerikalıları görmemek için sırtını çeviriyordu açıkça.

Rustik barda İtalyan kırması bir piyanist vardı. Açık saçık hikâyeler, Fransızca şarkılar biliyordu. Üç akşam üst üste gidince aynı hikâyeleri, şarkıları dinlemekten bıkıverdik.

Haftasına varmadan:

“Paris’e gidelim, buranın tadı yok,” demeye başladı Kâzım Işık. Kitap okumaktan, dağları seyretmekten usandığını gizlemiyordu. Uzandığı yatağın üstünde elinde telefon alıcısı, sırasında İstanbul’la, Mecdi Beyle konuşuyordu sık sık.

İstanbul’dakilerin beceriksizliğine, mühendisine, müdürüne, gecikmesine küfretmeye, bağırıp çağırmaya başlıyordu.

Yarı yoldan İstanbul’a dönmemiz, Ahmet’i Amerika’ya sürmeye yarayan İzmir’deki fabrika işi yüzünden oldu. Amerikalıların İstanbul’da yeni bir görüşme yapmak istediklerini bir akşamüstü Mecdi Beyin telgrafından öğrenmiştik. Paris için alınan uçak biletleri değiştirildi. Çabucak topladık çantaları. Yolculuğun yarım kalmasına üzülecek vaktimiz bile olmadı. İşlerin ters gitmesine kızıyordu o. Ben, onun öfkesini, odanın içinde kafese kapanmış kaplan çevikliği ile oradan oraya gidip gelişini seyrediyordum.

“Görecekler, gidince göstereceğim. Bu ahmaklar, bu işten anlamaz herifler!..”

Ahmet’e de kızıyordu. Amerikalıları onun kışkırttığına, hıncını almak için işi bozmaya kalktığına inanıyordu.

“Yeter ki vaktinde yetişelim. Ben heriflerle yarım saat konuşayım yeter. O budalanın gücü erişmez bana. Şuna bak şuna sen. İşlerimi bozacak, intikam alacak küçük bey aklınca. Öyle bir iş açarımki başına onun. İşte bizim en iyi kardeşimiz.”

Başkaldıranları ezmeye alışık olduğu belliydi. Gözleri içine dönük, hesaplı, karanlık, kendi kendine konuşur gibi söyleniyordu. İstanbul’da savuracağı fırtınayı tasarlıyordu uzaktan.

Ahmet’in, hesapları yanlış gösteren genç mühendislerin, Mecdi Beyin cezasını verecekti. Milyonlara mal olan kötü projelerden söz ediyor, Mecdi Beyin konuşma, inandırma yetersizliğine kızıyordu.

Gece her zamankinden ateşli aldı beni kollarının arasına. İşte o böyle bir karı istiyordu. Anlayışlı, uysal, bal gibi tatlı bir kızdım. Paris'e götürememişti ama, Paris'in en büyük mücevhercisine ısmarlamıştı yeni mücevherlerimi. Habersiz getirip beni şaşırtmak isterken, ağzından kaçırdığı için kıs kıs gülüyordu karanlıkta. Mücevherler için teşekkür etmem gerekirken, bütün kadınlar gibi bir kadın olduğumu düşünüyordum. Onun sevdiğimi düşünüyordum Bir gün karşılıklı daha rahat, daha eşit konuşup sevişebileceğimizi kuruyordum. Omzuna kapanıp susturuyordum onu. Hep işlerinden, hep kendisinden konuşmasının yorucu olduğunu söyleyemezdim yüzüne. Ona en yakın olduğum anları yaşadığımı, evlilikte yabancılığın öbür boyu sürüp gideceğini bilmiyordum o zamanlar...

Dönüş sabahı başka bir Kâzım Işık buldum karşımda, sinirleri yatışmıştı. Gençleşivermişti. Yüzü, gözleri sevinç taşıyordu. Ben uyanmadan salona geçmiş, İstanbul'la konuşmuş, notlarını almıştı. Beni yarı zorla yataktan dışarı, pencereye sürüklüyor, iki kolu ile belimi kuşatıyor.

“Burası da güneş olmayınca ne kuyuymuş ama,” diye söyleniyordu. “Şu yağan şeye bak. Kar mı, yağmur mu Kirpiciğim?”

Söz veriyordu: Bahara büyük yolculuğa çıkacaktık. Paris, Venedik, Floransa, yalnız kitaplarda okuyup büyülendiğim birbirinden güzel yerlere götürecekti beni.

“Hem de arabayla,” diyordu, “Saim Efendiyi alırız. Bütün İtalya, Fransa kıyılarını yaparız. Haydi şimdi giyin, inelim, barda kahvaltını edersin, ben de aperitif alırım...”

Pijamasının yenleri uçarak sevinçli, tasasız banyo odasına doğru koşuyordu.

Pencerenin önünde üşüyen çıplak omuzlarımı avuçluyordum ellerimle yavaşça. İçeriden açılan musluklardan dökülen suların sesini dinliyordum. Renksiz gökyüzünden kum gibi düşen ince sulu karlara, uzak, büyük dağlara bakıyordum. Bomboş, garip bir duyguyla çekiliyordum aşağılara doğru. Üç hafta süreceğine daha az sürmüş yolculuk, işi varmış dönecekmiş. Birbirimizi sevdikten sonra bunun ne önemi vardı? Orada, onların arasında olacaktım yakında. Villa Işık'a, Nermin Hanımın evine

yerleşecektim. Herkes gibi evli bir kadın olacaktım. Onu hep öyle sevecek miydim? Ya o? O, beni sevecek miydi?

Banyoda su sesine, kısık, kalın sesi ile söylediği türkü karışıyordu:

“Fincanı oyarlar oyarlar,”

“İçine de bade koyarlar.”

Kızıyordum sevincine, tasasız sesine. Kuşkunun ilk ince tohumları serpiliyordu yüreğime: Benden alacağını aldı, sıkılmaya bile başladı, onun için İstanbul’a dönüyoruz acele. Ben de öbürleri gibi eğilip bükülüp isteklerine uyarak tuz buz olacağım sonunda, diye düşünüyordum.

Dönüşte, ellerinde çiçekleri, karşılamaya gelen Serra’yı, Cihangir’i, Şakir’i, Nadia’yı, Mecdi Beyi uçak meydanında, sevinçle bizi bekler bulduk. Ne vardı onlarda bilmiyorum. Herkesten başka oldukları hemen belli oluyordu. Nadia’nın kırmızı şapkası, şapkasından gözlerine kadar inen siyah benekli tülü aklımdadır. Serra’nın Paris modeli kürkünü; Şakir’in soğuğa aldırmadan paltosuz, pardesüsüz, elleri, İngiliz kumaşından, yırtmaçlı, güzel, şık ceketinin ceplerinde, kaygısız gülüşünü; Cihangir’in o garip röleve şapkasını, ince siyah şemsiyesini, en küçük ayrıntılara kadar hiçbir şeyi unutmadım o günden.

Yolculuğumuz kısa bir rüyaydı. Gerçek orada, onlarla birlikte başlıyordu. Nazik, yalan gülüşler, söylenişlerle birbirimizi kollayarak sarılıp öpüşürken, tutmayacak bir oyunu oynamaya davranan oyunculara benziyorduk biraz.

Biri vardı aralarında oyuna karışmayan. Bir yabancı. Bu bendim, ikinci Macide’ydi. Bakıyordu olup bitenlere şaşkın. Ne var şaşacak, diyordum kendi kendime. Kocamın kolunda Avrupa’dan dönüyorum. Mutluyum. Herkes seviyor beni. Yeni evime yerleşeceğim. Evli olmaya alışacağım bir zaman sonra. Karşımda Cihangir’in genç, mavi gözleri bir garip gülüyordu benimle birlikte. Üstümdeki giysinin, saçlarımın, gözlerimin güzelliğini söylüyordu Cihangir. Geride, Mecdi Beyle önemli birşeyler konuşan Kâzım Işık’ı gösteriyor:

“Şansı var ağabeyimin, her şeyde şansı var,” diye, kendi kadersizliğine yanar gibi içini çekiyordu. Benimle dost kalmaya, arkadaş olmaya istekli görünüşü şaşırtıcıydı. Tehlikeli bir adam olduğunu biliyordum.

Kötülüklerini, uygunsuz, garip bağlantılarını da biliyordum. Yine de yaptığı şakalara gülüyordum.

“Ben, senin arabana bineceğim,” demişti Serra.

Erkekler iş konuşmak için ikinci arabaya bindiler. Biz Nadia’yı aramıza aldık.

“Cici kizi,” diyordu Nadia. “Siz naptı öyle, deyil ama öyle Serra Hanumcuğum bir parlak hanımefendu! Çok, çok, çok güzel vallayi! Saç mı yaptı böyle, göz mü boyadı siz?”

Göklere çıkarıyordu beni. Serra’yı da unutmuyordu.

“Sizin villa bir güzel aranje etti Serra Hanum! Ama öyle goût var onda! Vallayi çok, çok güzel, göreceksiz siz...”

Susturuyordu onu, Serra gülerek.

“Hiç yadırgamayacaksın odanı şekerim,” diyordu. “Aynı odadasın çünkü. Yan odayı da ağabeyime yaptık, oldu bitti. Daha iyi değil mi öyle? Herhalde eski odanı yengemin odasına tercih edersin. Hem şimdi Avrupa’da, bütün büyük, kibar ailelerde yatak odaları ayrı. Tabii sizin gibi âşıklar için ilk günler biraz zor görünür ama...”

Büyük salonlarda çokça değişiklik olmadığını, yalnız çalışma odasını Cihangir’le bir olup biraz değiştirdiklerini, daha rahat hale koyduklarını ekliyordu sözlerine.

Arabalar Villa Işık’tan içeri girerken yüreğimin çarpıntısını onlardan gizlemeye çabalıyor, nedenini bilmeden gülüyor, yolculuktan, sıkıldığımız büyük dağ otelinden konuşuyordum. Bu ilk karşılaşmada sendeleyip bocalamamak, pot kırmamak için zorluk çektim.

Nadia şaşırtmıştı o gün beni. Araba kapının önünde durunca atladı sevinçli aşağı. Eteklerine saldıran Arap’ı şöyle bir okşayıp itip uzaklaştırdı. Arka kapının önünde garson, bahçıvan kim varsa hepsine emirler vermeye başladı. Çantalarımız, paltolarımız, paketler bir anda havalarda uçup kayboldu ortadan. Serra koluma girmiş, fısıldıyordu.

“Bir haftadır köşke demir attı kokona. Personeli tanıyacak, işleri ele alacakmış. Yeni işine, guvernantlığına alıştırıyor kendini. İyi kadın, çok iyi kadın göreceksin.”

Ahmet Ağa yaklaştı uzun siyah bıyıklarıyla. Rengi açılmış, yaz yanıklığı gitmişti yüzünden, gözleri bile fersizleşmiş göründü bana. Yusuf Efendi de oradaydı. Beyaz eldivenleri, siyah kravatıyla... Garsonların, bahçıvan yamaklarının, hepsinin omuzlarında lacivert, kalın pelerinler vardı. Takım halinde hastane bahçesine, hava almaya çıkmış hastabakıcıları andırıyorlardı biraz.

Yollar ıslaktı. Rüzgârda uğuldayan çamların altından koşarak geçtik hep birlikte. Köşkü dolandık ön kapıya doğru.

Kürküne sarılmış:

“Üşüdüm, üşüdüm,” diye bağırıyordu Serra.

Kâzım Işık koluma girmiş, gülerek sürüklüyordu beni. Karanlığın içinde çiçeksiz, bomboş, bozulmuş göründü bahçe gözüme. Tuberosa’ların doldurduğu üstü hasırlarla örtülü serlere bakamadım. Her köşede adımlarımı kollayan bir hayalle karşılaşacakmışım gibi ürkerek peşi sıra yürüdüm onun.

Deniz mürekkep gibi siyah, dalgalı, gürültülü vuruyordu rıhtıma. Hafiften yağmur çiselemeye başlamıştı. Ardıma bakmadan girdim büyük kapıdan içeri.

Eşyaların çoğu yerli yerinde olmakla birlikte değişen birşeyler vardı. Belki yeni boyanın verdiği aydınlık, duvarlar gerilemiş, tavan daha yükselmiş, odalar daha büyümüş göründü gözüme. Merdivenlere gitti gözlerim. O beyaz hayali, onun gülünç prenses tavrıyla öyle hafif, uçucu aşağı doğru kayışını bekler gibiydim. Onun evindeyim, onun yerindeyim, diye düşündüm. Kâzım Işık çekti kolumdan, salona doğru sürükledi.

Masayı açmışlardı. Her şeyi pek güzel düzenlemişlerdi. Hoşumuza gitmek için ne gerekirse yapmaktan kaçınmadıkları belliydi.

Mantosunu çıkarmıştı Nadia. Saçlarını kabartmış, rujunu tazelemişti. Çekik kedi gözleri sevinçle bakıyordu bize. Kristaller, serden koparılmış taze sarı güller, gümüşler, her şey parlıyordu masada.

Serra çıplak elbisesinin içinde üşüdüğünü belli ederek içki istiyor,

“İşte bütün bunlar Nadia’nın düzenlemeleri,” diyordu. “Biz, sizi yalnız bırakacaktık bu gece, o ille `fêter’ edeceğiz birlikte diye tutturdu, inat etti...”

Yusuf Efendinin beyaz bir havluya sardığı şampanya şişesinin tok bir sesle patlayışını, yerlere saçılan köpükleri, adamın telaşını anımsıyorum. Kâzım Işık dağda sıkıntımızdan durmadan şampanya içip sızdığımızı söyleyerek viski getirtiyor; Cihangir sokulmuş,

“Sahi sıkıldınız mı Macide? O nasıl yer, o nasıl balayı öyle?” diye eğleniyordu benimle.

Yusuf Efendinin sakarlığına, bir yolunu bulup içeri dalan Arap’ın çamurlu ayaklarıyla o güzelim beyaz halıları kirletmesine, Nadia’nın övünerek önümüze çıkardığı silyokalara, proşkilere gülüyorduk. Sesimi seslerine karıştırmak, onlarla birlikte olmanın mutluluğuna, kaynaşmanın gerçek olduğuna kendimi inandırmak istiyordum. Garip bir toplantıydı. Onlar da, Nermin Hanımın hayalinin aramızda dolaştığını, düşüncelerimizden bir türlü uzaklaşamadığını seziyorlardı belki. Gülüşlerindeki yalan sevinci, birbirlerine kaçamak bakışlarını yakalıyordum zaman zaman.

Kâzım Işık, Serra köşkte her şeyin değişeceğini söylemişlerdi. Değişeni arıyordum. Hepimiz orada değil miydik? Nadia belki aksatıyordu görüntüyü biraz. Kırmızı allıkları çenesine doğru akmıştı. Güzel yemeklerden iştahla yiyor, yalana yalana gülüyordu. Varlıklı, düzenli masanın önünde görgüsüzlüğü apaçık meydana çıkmıştı.

Avizeler, büyük kanepeler, köşe bucak her yanı dolduran çiçekler, hepsi bıraktığım yerlerinde duruyordu. Kalkarken elimde olmadan masanın başına doğru baktım. Orada, uzun arkalıklı koltukta otururdu evin hanımı eskiden, o yerinden kımıldamadan hiç kimse oynamazdı iskemlesinden. Nereye baktığımı, sarsıldığımı gördüler onlar da. Cihangir yüksek sesle:

“Macide’nin yeri baş tarafa alınmalı, bunu Yusuf Efendiye hatırlatmak lazım,” diye söylendi. Beni kanadı altına almaya, korumaya kararlı olduğunu anlatmak isteyen tatlı, kardeşçe bir gülüşle gülüyordu gözleri gözlerimde.

Yemekten sonra çabuk dağıldılar. Cihangir uykusu geldiğini söyleyip odasına çıkınca, öbürleri araba vapuruna yetişeceklerini hatırlayıp telaşlandılar. Serra çoktan İstanbul'a, apartmanına yerleşmişti. Kışın Çiftehavuzlar'ı hiç sevmez, küçük evini havalandırmaya ayda yılda bir Marika'yı gönderirdi. Benim hatırım için sık sık uğrayacağına söz vererek gitti. Nadia'yı, bitmeyen içkisinin başında bıraktık. Bizden sonra onun garsonlarla geceyi sürdüreceğini, belki de bir tanesini koynuna alacağını söyleyip gülüyordu Kâzım Işık. Koluma yaslanmıştı. O da biraz sarhoştu galiba.

Yukarıda, eski odamda çokça değişiklik yoktu. Aradaki banyo kapılarını ardına kadar açmışlardı. Bir uçtan öbür uca Kâzım Işık'ın yatak odasını görüyordum. Birlikte dolaştık odayı.

“Bir şey yapmamışlar ki bunlar,” diyordu. “Bütün yaptıkları benim eski takımları buraya, yukarı taşımak.”

Serra'ya kızıyordu. Onun eşyaları değiştirmeyi akıl etmeyişine şaşıyordu. Yıllarca sevmeden yaşamıştı o İngiliz stili daracık yatakta. Hele banyoyu küçük, ikimiz için yetersiz bulmuştu. Açtırmak, büyütmek ilk iş olmalıydı. Aşağı katta İtalya'dan gelme pembe seramikler vardı. Onlarla bana aydınlık güzel bir banyo, odanın yanına da bir büyük salon yaptıracaktı. Ona evin içinde neleri isteyip neleri istemediğimi açıkça söylemeliydim. Her şeyi keyfime, beğenişime göre değiştirmek elimdeydi.

Karyolasının ayakucuna oturmuş bunları konuşuyorduk. Daha doğrusu yalnızca o söylüyor, ben dinliyordum. Nermin Hanımdan köşkte hiçbir iz bırakmamaya kararlı görünüyordu. Bozulmayacak şeyler vardı belki, ama yavaş yavaş çok şeyi değiştirmek, çalışma odası gibi köşkü daha gösterişsiz, modern bir hale sokmak istiyordu.

Beni bırakmadı o gece. Pek daracıktı yatak. İngiliz adetlerine, Serra'nın züppeliğine küfür yağdırıp duruyordu. Birbirimizin kollarında, karanlıkta çocuklar gibi gülüyorduk. Nermin Hanımla da ayrı odalarda yatmış olduğunu biliyordum. Onu da böyle sıkı sıkı tutmuş muydu kollarında, ona da yatağın çukurunu açmış mıydı yanında? Hayır böylesi olamaz, böylesi kimseyle olmaz, diye bırakıyordum kollarına, dudaklarına kendimi. Gözlerimi yumuyordum. Aklımın kapılarını sıkı sıkı Nermin Hanıma

kapatıyordum. Gülüşüm berrak, yalansız, onun gülüşüne karışıyordu. Birdenbire dünyanın en mutlu kadını olduğuma inanıveriyordum.

Birçok şeye uzun zaman hem kendimi, hem çevremdekileri inandırmayı iyi başardığımı sanıyorum.

Handan hâlâ söyler:

“Ben yazın geldiğimde aranızdan su sızmıyordu. Kim görse anlaşan, sevişen bir çift olduğunuzu sanırdı. İnsan derdini, tasasını nasıl saklar başkalarından öyle ustaca? Hâlâ şaşıp kalıyorum düşündükçe.”

Kızıyor bana çok.

“İçten pazarlıklı olmak, en yakın dostlarından her şeyi saklamak güzel değil ki şekerim!”

Neyi söyleyip anlatmalı onlara?

Sevmiş olduğum birini öylesine aşağılamak, suçlamak gücünü bulamıyorum kendimde. Aslında onu, kendime karşı bile korumaya, kurtarmaya çabalamıyor muyum? Gözyaşlarım, söylentilerim, uykusuz gecelerim dayandığım bütün belalar bu yüzden değil mi? Onu kurtarmak, onu korumak çabasındayım. Onunla birlikte dünya kurtulacak sanki. Onun kurtuluşu, benim kurtuluşum olacak. Yeniden insanları sevmeye, inanmaya başlayacağım, belki bu çıkmazdan kurtulacağım.

Gebe, yorgun bir kadın. Ne istediğini, ne olacağını bilmeyen, umutsuz, şaşkın bir insan. Nefretini açıklamaya kalkarken yalnızca sevdiğini söyleyen bir zavallı.

Penceremin önünde, salıncaklı sandalyemde sokağı seyrediyordum. Arkamda çıtırtılarla yanıyor soba. Kapkacak gürültüleri geliyor mutfaktan. Kafam bomboş, gövdem ağır, mutsuzluğun külrengi boşluğunda sallanıp duruyorum.

Kar dindi dünden beri. Kaldırımlar buz tutmuş, parlıyor. Gökyüzü çelik rengi, uzak ve kapalı. Pencereler, yaralı sıvalarda açılmış oyuklar gibi bomboş sabahtan akşama kadar.

Bütün gebe kadınlar gibi ellerim karnımın üstünde, başım şişkin, kocaman göğüslerime eğilmiş uyukluyorum hafiften. Zaman zaman şöyle bir doğrulup bakıyorum gökyüzüne, camda yüzümü görüyorum. Çillenmiş yanaklarım, şişmiş gözlerim, dudaklarımla çirkinliğime diyecek yok. Onun, beni bu halimle görmemiş olmasına şükrediyorum gizliden.

Bu sabah garip bir korkuyla uyandım: Onu görmeden ölmek korkusu. Tam uyanmamıştım. Gözlerim buğulu görüyordu çevremi. Gebe olduğumu biliyordum, onu bir daha göremeyeceğimi biliyordum. Ölmekten korkuyordum. `Bir şey yok, bir şey yok,' diyordum kendi kendime. Gözlerimi açmak, ışığa çıkmak için çabalıyordum. Gözkapaklarım ağırlaşıyor, karanlık çöküyordu üstüme. Çiftehavuzlar'da buluverdim sonra kendimi. Bahçenin demir parmaklıklarına yaklaşıyordum. Ahmet Ağa pos bıyıkları altına saklanan saygılı gülüşüyle büyük kapıyı açıyordu ağır ağır. Siyah arabası, mavi elbisesi, kasketiyle direksiyonda Saim Efendiyi görüyordum. Kâzım Işık'ı da görüyordum arabanın içinde. Beni görmeden gidecek diye telaşlanıyordum. Nereye gidiyordu? Önemli iş buluşmalarından birine mi? Yoksa o güzel, civelek, züppe kızların, kadınların erkek avına çıktığı bir partiye mi? Serra'nın, Nedime'nin, Suzan Hanımın eğlencelerinden birine mi? Belki de Nadia'nın evine, sekreteriyle buluşmaya gidiyordu. Beni görecek mi, beni tanıyacak mı? `Ay küçük kız sen misin? Benim Kirpiciğim, sen misin?' diye bağıracak mı? Araba gidiyor, bakışları kayıp geçiyordu üstümden. Ağlıyordum. Sesler, kahkahalar vardı uzaklarda. `O kız mı, o kız mı?' Fısıltılarla doluyordu odanın içi. Kendi kendime konuşarak, ağlayarak uyanıyor, duvarları, pencereyi, kapalı gökyüzünü seyre dalıyordum yeniden. Yarayı açıyordum parça parça içimde. Sesi geliyordu kulaklarıma:

"Karı koca arasında küçük kaçamakların önemi mi olur? İş yorgunluğu, bir anlık merak, şöyle hayvanca bir istek. Bir oyun, hatta bir oyun diyebilirim."

Annem şarkıya başladı mutfakta gene.

`Zeynebim' şarkısını tutturdu şimdi de.

Kız olursa Zeynep olacakmış adı çocuğun.

"Peki, ama ya erkek olursa teyzeciğim?"

Annem karnı, gerdanı, her yanı oynayarak sevinçli atıyor kahkahayı. `Alim, Alim’ şarkısını söylüyor Handan’a.

Zaman zaman ben de kendimi onun tatlı, tasasız sesine, `Zeynebim, Alim’ şarkılarına uydurmaya çabalıyorum. Doğumu, çocuğu, çalışacağım özel okulu, sade, küçük hayatımı tasarlamaya kalkıyorum. Olmuyor bir türlü. Kurarken çöküyor bütün hayallerim. Çevreme, çocuğa, mevsimlere, hatta Zeynebim şarkısını söyleyen anneme karşı öfke sarıyor içimi.

Annem gibi çocuğumu sevmekten, ona yapışıp kalmaktan korkuyorum. Ölmekten korktuğum kadar kocamışlığın çirkinlikleri, güçsüzlüğü, faydasızlığı içinde günleri sürdürüp beklemekten ürküyorum.

Ağır, iri gövdem kıpırdıyor yavaştan. Soluğumla buğulanıyor cam hafiften. Başka hayaller, yüzler beliriyor üst üste. Yollar açılıyor önümde. Bir başka mevsimin cümbüşü başlıyor. Yeşille mavi birbirine dolanıyor. Sımsıcak bir yaz günü, parlak, beyaz çekiveriyor içine beni. Taze bir kadın uzaklaşıyor ağaçların altına doğru. Kırmızı benekli siyah giysinin etekleri uçuyordu rüzgârda. Saçları gözlerine düşmüş, gülüyor sevinçli.

Uğur böceklerine benzetip kırmızı benekli elbisemle alay etmişti Cihangir. İlk kez güneşe bacaklarım, kollarım çıplak çıkıyordum. Serra daha da ileri gitmişti. Paris’ten yeni gelen son moda mayosunu giyip inmişti rıhtıma. Uzun koltuklardan birine yatmış, kolları yana sarkmış, saçları boynuna dolanmış güneşleniyordu.

Cihangir, yere yanına oturmuştu. Merdivenleri indiğimi görünce oturduğu yerde kımıldayıp güldü. Kötüydü bakışı. Etimin en küçük parçasına kadar beni ölçüye vurduğunu anlayıp giysinin altındaki çıplaklığımdan utanıverdim. Serra mayo giymediğim, soğuktan korktuğum için eğleniyordu. Cihangir yanındaki hasırı gösteriyordu oturmam için. Gözleri üzerime yapışmış ayrılmıyordu. Baskıyı andıran bir ilgiyle kollamaya başlamıştı beni son zamanlarda. Ağına aldığı küçük sineği yutmaya hazırlanan örümcek gibi kıpır kıpır dolanıyordu çevremde.

Kıldan ince Sırat Köprüsünün üstünde sallanıp duruyordum. Hapishanelerde olduğu gibi, güçlü projektörler çevrilmişti üstüme sanki. Gözleri karanlıkları tarayan iki mavi ışığa benziyordu. Beni bulmaya, yakalamaya, elimi kolumu bağlamaya kararlı olmalıydı. Bakışlarının altında

birşeyler uyuşuyordu içimde. Kaymaktan korkarcasına ağırlaşıyordu adımlarım.

Utançla soruyorum kendi kendime. Cihangir'e tutulduğun doğru mu? Onun karışık, korkulu dünyasının uyuşturucu ninnilerini dinleyip salıncağında sallanmak, yaşamı unutmak istediğin doğru mu? İçinden çürüdüğün, inancını yitirdiğin doğru mu? Kimden kurtulmak için kestin kör bıçak gibi bağlarını beceriksizce? Kocandan mı, Cihangir'den mi? Hangisinden?

"Konuşsana, cevap versene!"

Silkinip doğruldum yerimde.

"Nen var, ne oldun öyle? Seni dışarıdan görenler, pencerenin önünde mumdan bebek oturuyor sanır vallahi."

Handan kapının eşiğinde durmuş beni seyrediyor. İki yabancı gibi sessiz ölçüşüyoruz uzaktan. Handan güzel boyanmış. Çok şık giyinmiş. Sevinç, yaldız yaldız parlıyor yanaklarında, alnında, gözlerinde.

Gülümsemeye çabalıyorum. Koltuğun iki yanına abanıp ayağa kalkıyorum. Kucaklaşıp yan yana sedire oturuyoruz.

Lavantalara bulanmış Handan. Kokusu içimi bulandırdı. Uzaklaştım divanın köşesine doğru usulca.

"Nen var?" diye tekrarlıyor, " yüzün bembeyaz!"

"Biraz içim bulanıyor, hepsi bu..."

Kalkıp mantosunu çıkardı. Gülüyor, alay etmeye çabalıyor:

"Ne kadar değiştin, tam gebeş oldun. Ne kaldı? Hafta işi, gün işi değil mi doğum? Sade bir kahve iç istersen, annen bana yapıyor zaten."

Taşkınlığını, sevincini saklamak isteyen bir telaşla duraklayarak anlatıyor:

Görümcesinden uzun bir mektup almış. Arabası varmış görümcesinin. `Sizi gezdiririz,' diye yazıyormuş.

"Yıldırım nikâhı yapacağız gecikmemek için," diyor Handan. "Üç dört gün içinde bu iş olur biter sanıyorum. Rektör olacak Cezmi'nin tanığı.

Benimki de, babamın bir büyük dayısı vardır ya, denizci paşası...”

Kendini tutamayarak kalkıp sevinçle kollarıma düşüyor. Sarılıp öpüyor yanaklarımı. Ağlıyor nedenini bilmeden, ben de ağlıyorum. Dokunaklı sözler söylüyorum: “İnsanın en mutlu zamanı, kurduğu hayallere erişmeden önceki kısa bekleyiştedir,” diyorum. Keyfine bakmasını, gününü gün etmesini söylüyorum. Düşüncede anlaşmaktan, karşılıklı saygıdan, eşitlikten, çalışıp başarmaktan söz ediyor, daha bir sürü basmakalıp öğüt sıralıyorum peş peşe. Hayallerin, isteklerin parlak kanatlarını takmış, renkli bir kelebek gibi oradan oraya uçup duruyor Handan. Çok sürmeden inecek yere biliyorum. Bana, bizlere, birçoklarına benzeyecek. Anlaşılmadığını söyleyip yaşamın kısalığına sızlanacak, ölümün yumuşak adımlarını duyup ürpererek dünyanın saçmalığına kızıp öfkelenecek.

Birlikte geçmiş okul yıllarımızı düşünüyorum. Kurup paylaştığımız gençlik hayallerimizi anımsıyorum. Yaşlar sıcak sıcak iniyor yanaklarımdan. Ağlarken utançlı gülüyoruz birbirimize.

“Sevinçten,” diyorum. “Evleneceğin için, kocanı sevdiğin için öyle mutluyum ki!”

Saçlarını öpüp yanından uzaklaşıyorum. Aynanın önünde gülüyor, gözlerini kurulayıp pudralanıyor, nikâh için yaptırdığı giysiyi anlatıyor: Siyah, güzel bir kumaş, yumuşacık. Yakasına biraz kürk, küçük bir astragan koyabilse. Göklerden inip dünya işlerine dönüyor birdenbire. Terzilerin pahalılığından, parasızlıktan, aylığın azlığından, apartman bulmanın güçlüğünden sızlanıyor. Varlıklı kişilere, biraz önce çamurundan kaçındığı bilmem hangi devletlinin Cadillac arabasına basıyor küfürü.

Annem elinde kahve tepsisi içeri girince ona anlatmaya koyuldu bu kez.

“Paydos bütün çılgınlıklara teyzeciğim. Paydos budalalıklara. Bitti, her şey bitti. Artık aklımı başıma alıp gerçekten çalışacağım. Kocama yardım etmek, memleketime faydalı olmak istiyorum.”

Önemli açıklamalar yapıyor:

“Evlilik bambaşka şey. Bakın ben, Cezmi’ye delicesine, öbürüne olduğu gibi sevdalı değilim. Ama öyle bir yakınlık duyuyorum ki. Düşüncelerimiz eş onunla. Çalışma alanımız eş. Vallahi inanmazsınız, içimi düzeltti Cezmi,

benim. Bizler gibi karamsar, güçsüz değil o. İnançlı. Her şeyin değişeceğine, ülkenin demokratlarının Batılılaşacağına inanıyor. Bunların gerçekleşmesi için çalışmak, çabalamak, saçma sapan kuruntuları bir yana bırakmak şart.”

Bana dönüp coşuyor:

“Öyle değil mi Macide? Her şeyin bir zamanı, mevsimi var: Gençlik mevsimi, başımızda deli rüzgârların estiği mevsim. Bir yaşa geldi mi, ayakların sağlamca toprağa basıp olmayacak aşklara, hayallere paydos diyebilmeli insan. Gerçeği görmeli.”

Eskiden karşımıza geçer, ateşli, coşkun nutuklar çekerdi. Kadının özgür yaşaması, sevip sevişmesi kadar haklı bir şey olmadığını savunur, dünyada yalnız sevdaya inanmak gerektiğini dostu Rıfat Beyin ağzıyla söyler dururdu. Şimdiyse ülkeyi pembeye boyayarak, ütopya şarkılar söylüyor.

Annem su içer gibi dinliyor Handan’ı. Başını iki yana sallayarak, saçlarından kaçan firketelerini yakalıyor bir yandan.

“Kız haklı, kız doğru söylüyor, kız akıllı, akıllı.”

Handan gülümsüyor aynanın içinden. Annem söyleniyor:

“Bunları ona anlat ona. Oturup arpacı kumrusu gibi saatlerce düşünüyor pencerenin önünde.”

“Neden, neden?” diye coşuyor Handan? “Senin gibi akıllı bir insan! Çalışırsın, hayatını yaparsın, çocuğunu büyütürsün, yeniden evlenirsin... Deliye bak!”

Anmem hep öyle başını sallıyor.

“Söyle, söyle.”

Handan, benden çok annemi yatıştırmak ister gibi ona yaklaşıyor, elini omzuna koyuyor.

“Siz hiç üzülmeyin teyzeciğim. Doğursun her şey yoluna girer. Şimdi yorgun, sinirleri de vücudu da. Hele çalışmaya başlayınca... Yeni okul için öyle güzel şeyler duydum ki! Bizim arkadaşlardan biri müdirenin yakını. Öğretmenler arasında hava çok iyiymiş orada. Aylık da az sayılmaz. Sonra

yaz tatilleri var. Evde özel ders de verebilir isterse. Yok, küçük icra işleri, hacizler için mahkeme koridorlarında koşuşturmaktan çok daha iyi. İnsan yetiştireceksin, düşün şekerim. Bir şey yapmış olacaksın, senin de aşta tuzun olacak, hoşuna gitmiyor mu bu?"

Sıkıldığımı, aralarından sıyrılıp kaçmaya davrandığımı sezmiş olmalı annem. Konuyu değiştirdi:

"Biliyor musun Handan'cığım. Hüsnü Bey, kızı nihayet evlendiriyor. Kâğıtlar gelmiş kayıtlı olduğu köyden, tamammış evrak. Seninle birlikte, çifte düğün yapacağız. Marangoz içgüveysi olacak Hüsnü Beye..."

Handan kahkahalarla gülüyor.

"Müthiş adam bu Hüsnü Bey vallahi. Baktı ki kız büsbütün elden gidiyor..."

Yerimden kalktım söylenerek:

"Kızı korumaya çabalıyor, bu yüzden yabancı, cahil bir oğlanı evine, kedilerinin, köpeklerinin, çiçeklerinin, kitaplarının arasına alıyor. Daha ne yapsın adam?"

Toparlanıverdi Handan:

"Canım şaka etmeyecek miyiz? Unuttun mu bir zamanlar, `Sarman'la Karabaş ailesi, Kavaklıdere'nin kocamış kedisi,' diye nasıl alay ederdin sen de. Ne somurtkan oldun, nasıl değiştin bilsen Macide'ciğim."

Haklı Handan.

Hüsnü Beyin kadınlarla ilgisizliğini öne sürüp onun erkekliği olmadığını söyler, ağızlıkları, piposu, yemeğini taşıdığı sarı çantası, kedileri, köpekleriyle alay ederdim. Şimdi de öfkem Handan'dan çok kendime. Yüreksizliğime, kötülüğüme kızıyorum.

"Aman aman, senin Hüsnü Beyine bir daha dokunmam meraklanma," dedi Handan.

Ayakta durmuş, bir an önce çıkıp gitmesini bekliyorum. Bir ışık yok mu? diyorum kendi kendime, bu karanlıkların ötesinde bir çıkış, kurtuluş yolu yok mu? Neden öyle birdenbire aklıma geldi Ahmet? Gülüşü nasıldı, nasıl

bakardı, neler söylerdi kulağıma? Onunla birlikte gitmiş olsam şimdi burada değildim, belki mutluluğa kavuşmuştum. Acı bir gülüş yayıldı dudaklarıma.

“İşte bu böyle,” dedi annem. “Ne zaman ağlayacağı, ne zaman güleceği belli olmaz. Çok tuhaflaştı doğrusu.”

“Sinirleri bozuk,” diye tekrarladı Handan.

`Seni bağışlıyorum, çünkü mutsuzluğunu görüyorum zavallı Macide’ciğim,’ demek ister gibi bakıyordu yüzüme. Sağlığı, sevinciyle karşımda durmaktan utanıyormuşçasına uzaklaştı aynanın önünden. Çabucak gitmeye davranmasını bu yüzden sanmıştım. Giderayak vereceği haberin tepkisinden ürktüğünü sonra anladım.

Dışarıda, kapının önünde kulağıma eğildi. Anneme duyurmadan şakalaşır gibi sinirli, gülerek fısıldayıverdi:

“Gelmiş, Ankara Palasa inmiş biliyor musun?”

Söyleyeceğini söylemiş kaçıyor. Allahaısmarladık demeyi unutacak kadar telaşlı, uzaklaşıverdi merdivenlere doğru.

Duymuş olmalıydı annem. Geldi, kapıyı kapatıverdi arkasından. Sonra omzumdan tutup odaya sürdü beni. Karşı koymadım. Uslu bir çocuk gibi yürüdüm önü sıra. Sedirin ucuna çöküverdim içeride.

Boş kahve fincanını tepsiye koyarken aksadı annem. Fincan düşüp kırıldı, telvesi yerlere saçıldı.

“Ucuz etin yahnisi buna derler,” diye söylendi. “Görünüşleri zarif, ama kıçları öyle biçimsiz ki kayıveriyorlar hemen.”

Sessiz seyrediyordum onu.

Gelmiş, Ankara Palastaymış.

Nişanlısını, görümcesini konuşmak, Hüsnü Beyi çekiştirmek için değil, bu haberi vermek için geldiği anlaşılıyordu Handan’ın. Beni uyandırmak, burnumun dibine gelen tehlikeye karşı korumak mı isteği? Onunla konuşup anlaşmış, elçiliğini yapmayı tasarlarken beceremeden kaçmış da olabilir.

Annem elinde tepsi bir şey söylemeden çıkıp gitti odadan. O da şaşırmış, o da korkmuş olmalı. Evin içi sessiz. Mutfağında ağlar şimdi belki de.

Ankara Palasın holünde, altın markalı siyah deri çantaları, çevresinde koşuşan garsonları, kendini beğenmiş gülüşünü görür gibi oluyorum. Odasına çıkar çıkmaz telefon etmiştir Handan'a, otele çağırmıştır. Onu, sıcak ilgisi, dostluğuyla sarıvermiştir. Nikâhını, yolculuğunu sormuştur. Sözü yavaştan, korkutmadan bana getirmiştir kurnazca:

"E, ne yapıyor bizimki Handan Hanım? Bizim bin bir dikenli Kirpimiz. İnadında berdevam öyle mi? Küçük kuş tutsaklıktan kurtuldu, parmaklıkları kırdı, kafesten kaçtı. Mutlu mu, memnun mu şimdi halinden?"

Biraz sonra İstanbul'dan kaçışıma, Yahudi mahallesine, annemin eteklerine sığınışıma Handan'la birlikte güleceklerdi.

Kâzım Işık gülecekti şaşkın:

"Bilmem ki ne oldu, nesi var Handan Hanımcığım? Kaçık bu sizin arkadaşınız. Ne rüzgârlar esiyor kafasında anlaşılmaz ki hiç. İnatçı, kendini beğenmiş, üstelik hastalık denecek kadar duygulu."

Daha da ileri gidecekti:

"Alışkanlıkların aşkımızı eskitip öldürmesinden korkmuş olmalı. Beni sevdiği için benden ayrıldı o budalacık. Öyle acayip bir insan ki. Sonra kıskanç, ama nasıl kıskanç."

Düşündükçe Handan'la buluşup konuştuklarıma inanıyorum. Sesi geliyor kulaklarıma:

"Herkesin başından geçen şeyler bunlar Handan Hanımcığım. Karı kocalıkta zaman zaman açılır böyle çatlaklar. Belki bende de suç vardır. Onun evliliğe alışmamış, başına buyruk yaşamış bir kadın olduğunu unutmamak lazımdı. Yarı erkek bir kadın, bencil ve biraz kuru."

Ne zaman kalktım, ne zaman yürümeye başladım odanın içinde? Bir aşağı, bir yukarı gidip geliyordum durmadan. Sonra birden yakaladı yorgunluk. Cama dayanıp kaldım olduğum yerde.

Karanlık basıyor kente. Akşam dönüşü soğukta koşuşanlar var evlerine. Büyük beyaz bulutlar aşağılara doğru kayıp dağılıyor. Kar başlayacak gene. Karşı pencerede şişman bir kadın bigudilerini çözüyor ağır ağır. Yan balkonlardan birinde sokağa uzatılmış eski bir direkte soğuktan donmuş pijamalar, donlar kaskatı sallanıyor.

XIV

Doktor Erengün'e uğradım bugün gene. Doğum yaklaşalı çocuğun kıpırtıları ağırlaştı. Gücüm de tükeniyor yavaş yavaş. Dermansızlığım arttı, çarpıntılarım sıklaştı. Ölüm korkusu var içimde.

Erengün'le sırdaş olduk biraz. Korkularımı, kötü kuşkularımı seziyor.

Ona ilk geldiğim günden beri dostluğumuz sessizce büyüdü. Yanında daha rahat, daha güvenliyim. Oldukça yaşlı, yorgun göründü bugün bana. İşlerin kötülediğini, doğumevinin aşağı yukarı boş olduğunu söyledi. Yerin sapalığından, reklam yapamadığından yakındı. Alay da ediyor: O sıralar doğurmaya kalkarsam bütün hastabakıcıları, ebe hanımı, kendisini başucumda bulabilirmişim. Belki de uzun boylu işlerinden söz etmesi, bana kendimi unutturmak, korkularımı yatıştırmak için.

Çocuğun kalbini dinledikten sonra çalışma odasına geçirdi beni. Sokağa bakan pencerenin önündeki koltuklara karşılıklı oturduk.

Kendimi üşütmemeye önem vermemi, yorulmaktan sakınmamı söylüyor. Korkacak, üzülecek bir şey yokmuş. Bana inancı varmış. Aklı başında kadınmışım. Masasının başına geçip gerektiği zaman kendisini nerelerde bulabileceğimi anlatarak telefon numaralarını, ev, klinik adreslerini kartına yazıp elime verdi.

Birçok kişiler Doktor Erengün gibi, benim güçlü, güvenilecek biri olduğumu sandılar. Doktor kapıda omzumu okşayıp ayrılırken, insanların çok zaman görünüşe aldanarak birbirlerini ölçüye vurduklarını düşündüm güldüm.

Dışarıda kum gibi ince bir yağmur yağıyordu. Elimi uzatıp kolladım kar mı değil mi diye. Avuçlarım ıslanıverdi. Paltomun yakasını kaldırdım. Yanımdan geçen bir taksiyi seslenip durdurdum, eve arabayla döndüm.

Ben doktordayken Handan'la nişanlısı uğramışlar. Nikâh haftaya kararlaşmış. Pasaportlarını da almışlar. Hemen ertesi gün yola çıkıyorlarmış. Hollanda'ya, Cezmi'nin müsteşar eniştesine gidecekler, on beş günlük izinlerini geçirmeye.

`Ne mutlu insanlar’ gibilerden sallana sallana anlatıyor annem. Telefon etmemi, ilgilenmemi istiyor onlarla. Utanılacak davranışmış son günlerde Handan’ı öylesine boşlamam. Çevremizde başkalarının da yaşadıklarını unutmamam gerekirmiş. Öylesine soğuk davranıyormuşum ki insanlara, bana, kendini beğenmiş diyenlere hak vereceği geliyormuş neredeyse.

Karşısına, yatağın ucuna ağır karnım, çatılmış kaşlarımla oturmuş, onun içini döküp bitirmesini bekliyordum sessiz. Eskiden beri ayda yılda bir coşup küçük saldırışlara geçmesine, acı söylentilerine alışıktım. Acıyordum da ona biraz. Evin içini kaplayan etli dolma kokusundan, giydiği siyah pazen giysiden, ensesine düşen topuzundan, sobanın tepsisine saçılan küllerden, odanın bunaltıcı sıcaklığından nasıl sıkıldığımı bilmiyordu. Biraz sonra gevşeyecek, pişman olacak, gönlümü almak için dört dönecek ve unutacaktı. Bana gelince yalandan kabullenecektim barışı, yalandan gülecektim yüzüne. `Dayanmalıyım,’ diyordum kendi kendime. Hiç olmazsa doğuma kadar. Ondan sonra dayanabilecek miydim? Ne olacaktım, ne yapacaktım? Çocuğun, kendi çocukluğumun, gençliğimin islenip boğulduğu sıkıcı, durgun bir evde, faydasız ilgiler, sevecenliklerle yumuşayıp pörsümesine göz yumacak mıydım? Gücümü yokluyordum. Çaresizliğimden iğreniyordum biraz.

“Dolma var,” diyordu annem. “Çorba da yaptım. Biraz ekmek kızartacağım, seversin sen.”

Doktorun ne dediğini soruyor. Hüsnü Beyin telefon ettiğini haber veriyor, mutfağına yönleniyordu.

İçeriden bağırıyordu bana:

“Yağmur değil, kar gibi bir şey bu! Çabuk geldi bu yıl kış, odun yetişmiyor sobalara. Geçen kışı hatırlıyorum da...”

Ben de anımsıyordum onunla birlikte:

Biz İsviçre’den döndükten sonra gelmişti annem İstanbul’a. Birkaç ay, hiç olmazsa bahara kadar kalacağını sanıyorduk Çiftehavuzlar’da. On beş gün duramadan Ankarasına, bodrum katına döndü hemen. Yusuf Efendiden, Nadia’dan, garsonlardan, evin kalabalığından, törensi yemeklerden, Kâzım Işık’ın, Cihangir’in şakalarından hoşlanmadığını sanıyorum.

“Her horoz kendi çöplüğünde öter,” deyip biletini aldırmam için dayatıvermişti.

Ankara’dan geldiği zaman, siyah arabanın içinde köşkün bahçesinden içeri girdiğimizde şaşırmıştı. Bu kadarını ummamış olacaktı. Eve, peşimizden koşan Arap’a, bahçıvana, garsona, her şeye şaşkın bakışını görür gibiyim. Nadia’nın, Yusuf Efendinin, peşinde dört dönen küçük garsonların karşısında çabucak toparlanmıştı sonraları. Birdenbire Esvapçıbaşının kızı olduğunu, yalıyı, Şişli’deki konağı, aşçısını, uşaklarını anımsamış olmalıydı. Hepimizi arkada bırakıp köşkün kapısına soluk soluğa telaşlı yürüyüşüne güldüğümü görünce kamburunu bir güzel doğrultup yukarıdan bakarak sitemle, “Biz neler görmüşüz kızım!” diye kızıp söylenmişti bana. Yemekte, tabağının iki yanını donatan çatalları, birbirine karıştırıp Yusuf Efendinin insanın iştahını kesen tasalı yüzüne bir bakışı, Kâzım Işık’ın, Cihangir’in sözlerine, şakalarına pespembe, utançlı kıkırdayarak bir gülüşü vardı! Yarı taşralı, yarı kentli bu saf, bilgisiz `kayınvalide’ye Kâzım Işık’ın gösterdiği ilgiye diyecek yoktu. Acıdığı için mi? Yoksa ayda bir kızıp söylenerek gittiği, anasında bulamadığı uysal, tatlı kadınlığı, saygılı sevgiyi annemde kolayca bulduğu için mi? Belki de yalnızca varlığı, aklı karşısında annemin gösterdiği açık korku hoşuna gidiyor, övünme veriyordu ona.

Annem Ankara’ya dönmeden birkaç gün önce ikimizi çalışma odasına çekmiş, kararını açıklamıştı: Bir ev almak, onu bodrum katından kurtarmak, rahata kavuşturmak istiyordu. Benimle evlenmeye karar verdiği zaman aklına koymuştu bunu. Adamlarından birini Ankara’ya salmış, gelir sağlayabilecek bir küçük yer aratmaya başlamıştı bile. Böylece benim gizliden kafamı yiyen, `Annemi ne yapacağız?’ sorusunu çoktan halletmişti. Benim sıkıntılı şaşkınlığıma, annemin sevinç gözyaşlarına gülüyordu. Gözümüzde biraz daha büyüdüğünü biliyordu. Her istediğini yapabilen bir adam. İstanbul’un en güzel evinin kapılarını açmıştı önümde, paha biçilmez mücevherler almıştı. Anneme kocaman bir apartmanı önemsiz, küçük bir armağan gibi sunmaya kalkıyor, alay ediyordu şaşkınlığımızla. Gittikçe borca batan, hesapsız biri gibi çarpıyordu yüreğim. Beni yatıştırıyor:

“Benim param, senin paran,” diyordu. “Alacağımız evi sen, annene hediye ediyorsun, ben değil Kirpiciğim.”

`Fevkalade’ bir adam oluverdi annemin gözünde hemen. Sabırsızlanıyordu Ankarasına dönmeye, damadının yolladığı adamın peşine düşüp yeni evini aramak için. Gitmeden önce, Villa Işık’ın düzenli havasından, terbiyeli maymunları hatırlatan uşaklarından, Nadia’nın çetrefil Türkçesiyle gün boyunca kurumlu kurumlu anlatıp durduğu, saç, baş, masaj, orospu hikâyelerinden bıktığını, benim sözlerini, hareketlerini kollamamdan usandığını açıklamaktan çekinmedi. Benden çok Kâzım Işık’tan, oğlu gibi sevdiğini söylediği, kendi deyişiyle `o pek şirin, dünyalar tatlısı’ Cihangir’den ayrıldığı için üzüldüğünü sanıyorum onun.

Villa Işık’a geldiğinde Handan anlatmıştı onun dönüş hikâyesini. Ankara’ya varır varmaz ilk işi Yahudi mahallesinde, oturduğu eve yakın bir yer aramak olmuş. Şimdi oturduğumuz küçük, yeni apartmanın adresini kendi eliyle Kâzım Işık’ın adamına vermiş.

Kâzım Işık gülmüştü onun telaşına. Hiç olmazsa kaloriferli, birkaç kat daha büyük bir yer almasının doğru olacağını söylemiş.

“Kadın gitti, en küçüğünü, en külüstürünü seçti,” diye şaşıp kalmıştı.

Gene Handan’dan dinlemiştik. Alım satım işi bitip de yeni katına taşınınca bir zaman yerleşememiş eve annem. “Macide olsa bu resmi nereye asardı, bu kanepeyi hangi odaya koyardı, perdeleri büzgülü mü, büzgüsüz mü takardı?” diye odadan odaya şaşkın, kararsız dolaşıp dururmuş.

Karşımda oturmuş ağır ağır çorbasını içiyor, gözlüyor gizliden beni. Biliyorum kızıyor bana. Neden herkes gibi, kendisi gibi olmadığımı soruyor içinden. Yüreğine işliyor yabancılığımız. “Ben de sevdim,” diyor. “Ben de bir adam tanıdım. Evlendim, ben de çocuk yaptım, ama böyle değil, böyle değil!”

Ninelerimiz gibi çok daha önce kabullenmiş kaderini. Kadınlığının, cinsel isteklerinin itişiyle kaçıvermiş babama. İnsan değeri, hak, hukuk nesine gerek onun. İçgüdüsü ne derse ona boyun eğmiş kadınca, tatlı ve uysal. Kendine göre bir mutluluk bulmuş babamla. Sonuna kadar seven, sevilen bir kadın.

Gülümsüyorum annemin gözlerimi arayan gözlerine. Yüzü gevşeyip rahatlayıveriyor. Ne duyduğumu, düşündüğümü, neden güldüğümü umursadığı yok. Çorbasını daha iştahla içmeye başladı. Geçmişteki

mutluluğunu kıskandığımı, aşkta, kadınlıkta benden usta olduğunu kabullenip şaşırdığımı bilse ne yapar acaba? Kafamın içine ateşten taneler gibi ağır ağır şu sözler dökülüyor:

“Sen de hepsi gibisin. Kendini bir eşya haline koyuyorsun. Vazgeçilmez bir şey olmak istiyorsun. Beni anlamak, beni olduğum gibi kabullenip aynı yolda gitmek yok. Horozunun peşinden koşan anaç tavuklara benziyorsun. Horozun kanatlarını açıp kendisini kuyruğunun dibine almasını bekleyen bir tavuk. Zaten siz bütün kadınlar böylesiniz. Seni başka türlü sanmak yanlış, benimki hata.”

Kolları sarkmış, yorgun, umutsuz duruyordu karşımda. Utancı boşuna aradım gözlerinde. Bendim utançlı olan, bozgun olan.

Mektubu bulduğumu, okuduğumu biliyordu. Gene de beni yenmeye, kötü sözler, küfürlerle yıkıp ezmeye çalışıyordu.

“Sevmenin de kötüsü varmış. Kancıkça, insanın kanına, aklına girip yiyerek kemirerek, birşeyleri eşeleye eşeleye çürüterek, öldürerek!”

Bunları da söyleyen oydu.

Böyle mi sevdim onu? Böyle mi seviyoruz hepimiz birbirimizi?

Nefreti, kini, öfkeyi görmüştüm gözlerinde. Yalnız bana değil, bütün kadınlara düşman oluvermişti birdenbire.

“Kadın dedin mi alacaksın, hoşuna gittiği, zevk verdiği, eğlendirdiği kadar katlanacaksın.”

Çok kaba bir deyim kullanmıştı:

“...İşte o kadar, işin bitti mi çekiver kuyruğundan.”

“Yoğurt almayacak mısın dolmayla?” diyor annem.

Yoğurt kâsesini iten tombul eline bakıyorum. Bir zamanlar o elin babamı okşadığını düşünüyorum. Onların yatak odasında, köşeye itilmiş küçük demir bir karyolada yatardım küçükken. Sekiz yaşında insan çok şeyleri anımsıyor. Uyumamı beklemeye sabırları yetmezdi çok zaman. Seslerini dinlerdim. Örtülerin altında kabarıp kıpırdayan şekillerini gözlerdim. Kalkıp saldırmak, yumruklamak, bağırmak gelirdi içimden.

Evet sevişiyorlardı, hem de hayvanlar gibi. Ertesi sabah annem, gözlerinin altı mor mor kalkar, saçları dağılmış, terli yorgun, oradan oraya koşarak babamın arkasında bıraktığı döküntüleri toparlamaya koyulurdu. Kaygısız şarkı söyleyerek giyinen babama dövülmüş, tutsak gözlerle bakardı. Babamın geç kaldığı, Beyoğlu’na çıktığı, eve sarhoş döndüğü geceler ceplerini karıştırıp oturup ağladığını da anımsıyorum.

Sonunda anneme benzedim ben de, belki daha da kötüsü oldum. Kapıları dinlemeye kalktım. İşyerine telefon edip gelip gidişlerini kollamaya alıştım. Sekreterini, mühendislerini, Suzan Hanımı, Nedime’yi, hatta Serra’yı, Nadia’yı kıskanmaya başladım. Ne oldu bana? Birden duygularım, düşüncelerim, ölçülerim değişiverdi. Kavgacı, huysuz, kararsız, inançsız, gerçekten kötü bir insan, tam bir dişiydim. Utançla, Cihangir’in tatlı, çağrı dolu bakışları karşısında titrediğimi, sıcak, istekli, meraklı, kararsız sallantılarla bocaladığımı anımsıyorum. Cihangir bocaladığımı seziyordu belli. Sabırlı, kurnaz bekliyordu, kolluyordu tuzağına düşeceğim günü.

Karanlıkların içinde Kâzım Işık’ın gerçek yüzünü araştırırken, kendi kötülüklerime çarpıyorum zaman zaman. Sorun bu da değil. Bencil bir mutluluk peşinde insanların birbirlerini ezip öldürmelerine göz yummak, aşkını koruma pahasına birçok değerin, canların üstüne basıp geçivermeyi kabullenmek, sorun bu aslında.

“Ne yapıyorsun öyle sen!” diyor annem.

Masadan kalkmış, şaşkın bakıyor bana. Bardak devrilmiş önümde. Sular tabağa dökülüp yemeğe karışmış. “Ben mi yaptım bunları, ne zaman yaptım?”

Gülümsemeye çalışıyorum.

“Sinirliyim, yorgunum, ne yaptığımı bilmiyorum.”

“Başka tabak vereyim, içerden yemek getireyim sana?”

Karşı koymaktan çekindim üzülecek diye. Tabağıma yaprak dolması doldurmuş getirdi. Karşuruşup yumulan yanaklarına bakıyorum. Kocamışlığı vuruyor gözüme birdenbire. Saçları ne kadar seyrelmiş, o güzel beyaz boynu nasıl kırışıp sarkmış. Ben de bir gün öyle olacağım, belki ondan önce öleceğim. Yüreğimi korku yakalıyor. İnsanlığımı anlamadan,

amaç edindiğim ideallere bir adım yaklaşmadan ölmüş olacağım. Lokmalar büyüyor ağzımda.

Ben olmayınca dünya da olmayacak. Öyleyse. Önemi yok bir şey yapıp yapmamanın...

“Şu ölümlü dünyada yaşamasını bilmek lazım. Ama yoğun yoğun yaşamak.... Hoyratçasına, kana kana yaşamalı,” derdi Kâzım Işık.

Ben bunu bilemedim. Bilene de uymak gelmiyor elimden.

Acıyorum annemin kocamışlığına. Ölüme öylesine yaklaşmış ki farkına varmadan. Onu da sevmesini bilemedim. Kâzım Işık’ın sesini duyuyorum gene:

“Zavallı kadıncağız! Onu babandan kıskandın, ana-kız ilişkisinde bile hınzırca dişi, hayvan kaldın, işte gerçek.”

Bir tek insan bana melek maskesini yakıştırmış, o yüzle görüyor. Hüsnü Bey!

Handan:

“Kızı evlendirecek, marangozu yanına alacak, böylece kendi beceremediği şeyi, kız bir başkasıyla yaparken seyredip zevklenecek. Zaten bütün iktidarsızlar böyledir biraz,” diyor.

Bunları başkalarına, Cezmi Beye, üniversitedeki arkadaşlarına da anlattığını, Hüsnü Beyi herkese rezil ettiğini biliyorum.

Zavallı Hüsnü Beyciğim benim.

Yabancılaştım onunla. Yapayalnızım artık. Dostlarım son zamanlarda benimle birlikteyken olayları ufalayıp küçülterek konuşuyorlar. Ben aralarına girince coşkunlukları sönüveriyor. O eski inançlı tartışmaları, kavgaları, çatışmaları boşuna arıyorum. Kendi başıma kurduğum küçük dünyamda yabancı konulardan çabucak sıkıldığımı, içime çevrili yaşamaktan hoşlandığımı anladılar. Uzaklaştılar benden. Handan da öyle, Hüsnü Bey de...

Onlarla birlikteyken sıkılıyorum. Onlardan uzaklaştığımda tasalanıyorum. Ülke için umduğumuz şeylerin hiçbiri olmayacak. Atatürk’ü ikinci kez

öldürüyorlar. Yürekten yüreğe tam bir buluşma, apaçık birliktelik, inanç aramak boşuna. Herkes sonsuz tutuşmanın kavgasında. Büyük bir yazar, “Her şeyin, savaşların bile nedenini sevdada aramalı,” demiş. Belki de sevda, ölümü unutturduğu sürece o kadar mutlu oluyor insan. Belki ben de ölümü unutmak için öylesine sevdim onu. Öylesine katlandım.

Gençliğine, kurnazlığına sığınarak kolayca elde etmeye çabaladığı başarıların, çıkarların peşinden koşan Cihangir’i; aşkı aradığını söyleyerek bir adamdan öbürüne geçen Serra’yı; Rıfat Beye karşı üstünlük duyduğu için aşka sırtını çevirip, mantık evliliği yapan Handan’ı ve kendimi düşünüyorum. Gerçek mutluluğun yolunu bulan kim aramızda? Hüsnü Bey belki? Onun bile insancıl duygularında, esirgemezliğinde, tuttuğu iyilik, doğruluk yolunda aradığı mutluluğa eriştiğine inanmak güç. Handan, karısı olacağı adama verdiği önemle; Hüsnü Bey, kızı gibi mi, kadını gibi mi, nasıl sevdiğini bilmediğim Gülseren’i haylaz marangoza bırakmakla gerçek mutluluğa erişebilecekler mi? İnanmıyorum. Serra, Cihangir gibiler hiç olmazsa aldanmaların, aldatmaların, birinden öbürüne koşarak çabalamaların peşinde kendi ölümlerini avutuyorlar. Kâzım Işık da öyle. O da onlardan biri.

Annem, Handan’a bir düğün armağanı bulmuş. Tavuskuşları işli kurşuni, atlas bir yorgan yüzü. Cebimizden para çıkmayacağı için sevinçli. Yorgan yüzünü, annesinin genç kızlığında işlediğini, kumaşı dedesinin Mısır’dan getirttiğini övünerek söylüyor. Kocaya kaçarken yalıda bıraktığı çeyiz sandıklarını anlatıyor. Annesinin eski işlerinden, Mısır ipeği bluzlarından, cibinlik yaptıkları gümüşlü eski dantellerden söz ediyor. Hepsi orada kalmış, yalıda...

İçini çekiyor derin derin:

“Eğer anneciğim arkamdan Fidan Ağayla birkaç bohça sarıp sarmalayıp göndermeseydi, genç kızlık mücevherlerimi yanıma almamış olsaydım...”

Mücevherlerini babam hastayken satmış. Şimdi utanarak anlatıyor. Kuşlu kutu, birkaç eski elişi nasılsa unutulmuş köşede. Unutulmuş da sayılmaz. “Yemedim, içmedim, gömdüm onları bir tarafa,” diyor. Benim gelinliğimi, doğacak torunlarını düşünerek...

Torun sözü olunca gözleri parladı, yüzü gülüverdi. Kalktı masadan.

“Gel Allahını seversen Macide, gel şuraya bak!”

Bir zamandır yalnız bana değil, konu komşuya gösteriyor çocuğa yaptığı şeyleri.

Kendi odasında, eski büyük bir dolabın alt çekmecelerine yerleştirmiş onları. Çıkardı, bohçaları açtı. Yıkanmış, ütülenmiş, üst üste desteklenmiş bebek havlusu, bezi dolu bohçalar, Bir de altınlı maşallah edinmiş. Gülerek, yanakları kızararak gösteriyor avucunun içinde. Karyolayı da ısmarlamış.

“Babasının evinde doğmuş olsa altın beşiği olurdu ama...” diyor, “gene bu kocamış anneannesi her şeyini karınca kaderince hazırlıyor işte.”

İlgisizliğime kızdığını saklamadan gücenik gücenik yüzüme bakıyor. Coşkunluğunu gizlemek ister gibi giysisinin kollarını indiriyor, topuzundan kayan firketeleri sıkıştırıyor.

Çocuk için gereken ne varsa yalnız başına edinip düzenlediğini, en küçük ayrıntıları unutmadan işleri başardığını görüyorum.

Sandığında kalmış eski bir tülden söz ediyor şimdi de. Yazın karasineklerin çok olacağını, cibinliği şimdiden dikmek gerektiğini anlatıyor.

Dudaklarımda tembel, belirsiz bir gülüş, seyrediyorum onun coşkunluğunu.

İçeri, odama peşimden geliyor. Perdeleri kaldırıp birlikte geceye bakıyoruz. Dışarıda kara da, yağmura da benzer kum gibi pis birşeyler savrulup duruyor.

“Senin sobanı yaktım bu gece,” diyor annem.

Çiftehavuzlar’ı, rıhtımda uğultularla kabaran dalgaların, denizin sesini, çamların hışırtısını, şöminenin içinde yanan kütüklerin çıtırtısını duyar gibi oluyorum.

Çalışma odasını değiştirmişti Cihangir. Zevkine diyecek yoktu. Her şeyi inceden inceye işlemesini bilirdi. Kötülükleri de öyle. Küçük tuzaklarını, aldatıcı duygularla; büyüleyici şirinliklerle dolu yalanlarını, her şeyi ustaca sıraya koyardı.

Şöminenin karşısında, yarı karanlıkta oturuyoruz. Kâzım Işık'ın, ocaktan vuran alevlerin pembeliğinde gülen yüzünü gözlerini görüyorum.

"Şöyle böyle ama Kirpiciğim, hınzır gibi akıllı, çok da zevkli oğlan doğrusu."

Play boy hayatı yaşayan kardeşiyle övünüyor karşımda açıkça.

Ocağın önünde, beyaz ipek tüylü halıya boylu boyunca uzanmış dinliyorum. İlgili görünmeye çabalıyorum. Yeni, küçük bir anlaşmazlığın, kızgınca bir tartışmanın geçici duralaması içinde, yalancı barışımızın verdiği rahatlıkla gülümsüyoruz birbirimize. Karısına göz diken kötü huylu kardeşini, güzel kılıfının altında kıvıl kıvıl dönen o tehlikeli yaratığı övmesine, onun gibi akıllı birinin kolay aldanışına şaşıp kalıyorum. Halının üzerinde eli elimde, sıcaklığı damarlarımda, gene de ayrıyız birbirimizden. Duyuyorum derinden ayrılığımızı. Anlam veremiyorum zaman zaman aramıza giriveren soğukluğa. Bildiğim bir gerçek var: Villa Işık'a yerleşeli, tartışmalar, öfkeler, taze eşelenmiş toprakta çıkıveren yaban otları gibi fışkırıverdi ortaya.

Her yaklaşmadan sonra çıktığımız aydınlıklardan yeniden karanlıklara, kuşkulara yuvarlanarak el yordamıyla birbirimizi bulmaya, açılan küçük çatlakları kapatmaya uğraşıyorduk.

"Yarın don yapacak galiba?" diyor annem. "Bu gece bakarsın karlar..."

Esniyorum salıncaklı iskemlemde.

"Uykum var benim."

Gerçekten de gözlerim ağır. İçim bezgin. Yatağıma, örtülerin arasına girmek, bütün ağırlığımla yayılmak, uyumak ve unutmak. Ölüme gider gibi.

Annem çekingen, omzuma dokunuyor. Beni avutmak ister gibi sesi tatlı:

"Kış meyvesi bizimki. Eskiler, kuvvetli, sağlam olur kış çocukları derler. Yemin ederim oğlan olacağına. Hele senin karnın öyle sipsivri, yukarıda ki..."

Bir zaman dolandı durdu odada. Yüzümü gözlerimi araştırıyor. Beni yalnız bırakmaktan ürktüğü belli. Önünde soyunmaya başlayınca içini

çekerek çıkıp gitti odadan.

Kitapları, gazeteleri bir yana itip ışığımı söndürdüm. İçim eriyor, dağılıyorum, düşüyorum yavaştan. İniyorum, yumuşak, yorgun yavaş yavaş karanlıklara. Sonra biri gelip hızlıca dürtüyor. Belki de çocuk! Onun, canımın içindeki kıpırdayışı, vuruşu! Bir çağıran, uzaklardan adımı bağıran varmışçasına dikildim karanlıkta.

Hemen kalkıp o çağrıya koşmam gerekiyordu. Çamların, denizin, rüzgârın sesini ne kadar yakından duyuyordum. Villa Işık'ta değil miydim? Odamda? Yanımdaki soluk, onun soluğu değil miydi? Sonra sobanın kırmızı deliğini gördüm. Kitaplar, gazeteler masanın üstüne yayılmış beyaz lekelere benziyor. Pencereye baktım. Camlara doğru ince kar taneleri savruluyor. Omuzlarımda soğuk ürpertiler var. Örtülere sarıldım. Işığımı yakmayı denedim. Oda çırçıplak, beyaz duvarlarıyle üstüme devrilir gibi oldu. Kapattım ışığı. Gözlerimi sıkı sıkı yumuyorum. Faydasız. Kaçınmak istediğim hayaller doldurmaya başladı odamı. Denizin kenarında, büyük parkın ortasında, bütün ışıklarını yakıp oturmuş bir ev, bembeyaz yükseliyor karanlıkların ortasında. Rüzgârlara, kara, karanlığa meydan okuyan bir ev. Kayıyor bana doğru, yaklaşıyor yatağımın içine kadar...

Ben burada kaçan uykumun peşinden koşup dururken, yeni uyanmaktadır o ev gecenin içinde. Villa Işık'ta sabahlar olduğu gibi, akşamlar da geç saatlerde başlar hayat.

Gece, saat dokuza doğru Arap'ın havlamaları bahçeyi doldurur önce. Parkta koşuşmalar başlar arkadan. Büyük demir kapı açılır ardına kadar. Ahmet Ağa mavi pelerinini omzuna atıp seğirtir yola doğru. Yusuf Efendi siyah kelebek kravatı, beyaz ceketi, beyaz eldivenleriyle çalışma odasının kapısında beliriverir. Beni uyandırmak, bana beyin geldiğini haber vermektir biraz da onun işi.

Ateşin önünde, oturduğum koltukta davranırım ağırca. Telaşsız görünmeye çabalarım. Yusuf Efendi, içki şişelerinin, çerezlerin dizildiği kanepenin yanındaki tekerlekli masaya şöyle bir göz atıp beyin kahverengi kutudaki sigaralarının yanına kesme makasını yerleştirir. Kâzım Işık'ın çokça oturduğu büyük, kurşuni, kadife koltuğun kuştüyü yastıklarını sarsıp düzenler. Bakışlarımdan sıkıldığını saklamaya çabalayarak dolaşır durur eşyaların arasında.

Yusuf Efendi çekilirken onun sesi gürler kapıda:

“Hanımefendi nerede?”

Benim orada, ateş başında kendisini beklediğimi çok iyi bildiği halde, neden her zaman aynı soruyu sorar bilmem.

Kendisini tasalı karşılardı bakışlarım, isteksiz gülüşümü görmemezlikten gelerek öfkesini yenmeye çabalayan sarı gözlerini görür gibi oluyorum.

Evin içinde ikimizin de en sevdiğimiz yer, o çalışma odasıydı sanırım. Bütün bir kışı oraya sığınıp geçirdim Villa Işık’ta. Nermin Hanımın hayaline kapatırdım kapıyı. Onun sevmeyeceği, hoşlanmayacağı biçimde döşenmişti oda. Gizli hazinelerle doluydu. Amerika’dan gelmiş, her köşeden ses veren müzik setleri, güzel resimler, rafları bir boydan bir boya dolduran kitaplar, hepsi oradaydı. Cihangir’in usta, artist eli, Nermin Hanımdan arta kalan çok şeyleri silip süpürmüştü.

“Oturmak, yaşamak için bir yer, gösteriş için vitrin değil,” demişti bir gün. Villa Işık’ın merdiveninden tavanlarına kadar yalnız gösteriş olduğunu söyleyip ağabeyinin Tuberosa’ları, Nermin Hanımın goblenleri, antikalarıyla alay edecek kadar korkusuzdu sırasında.

Bütün o güzelliklerin, varlığın ortasında bezgin, kuşkuda bir kadın bulmak akşamları. Kâzım Işık buna kızardı en çok. Villa Işık, onun başarısının bir simgesi, elle tutulan, gözle görülen anıtıydı. Belki de o yüzden bağlıydı öylesine oraya. Mektup olayındaki tutumu bile bana yetişmek için değil, o evi elden çıkarmamak için bulduğu en kolay davranıştır aslında.

Ne yapardım bütün gün o kocaman evin içinde? Onu düşünürdüm. Boyuna, sabahtan akşama kadar. Boşa akardı saatler çoğunca. Nadia’nın gevezelikleri bitip tükenmezdi. Sonra Serra gelirdi. Akşama kadar yeni sevdalarının, çok önem verdiği sosyete dedikodularını, “Aman kimse duymasın Kirpiciğim!” diye anlatır, boşalırdı. Bir de peşimden ayrılmayan Cihangir vardı. Sinsice yüreğime girmeye, beni kendisine kötülük ortağı yapmaya çabaladığını az zamanda anlayıvermiştim. Nermin Hanımı yermeye bayılırdı. “O hasta kadın...” diye başlardı. Ağabeyini, benim gibi baskıya alamadığını söylerdi. Bunu başaran birinin gizli bir gücü, bir başka yanı olmalıydı. Sır vermeyen kapalı yüzünün gerisinde, asıl Macide’yi

arayıp bulmaya, tanımaya çabaladığını, yarı alayla söylerdi. Yorucuydu bütün bunlar. Ama hepsinden yorucu yalnızlığım, faydasızlığımdı. Sevdanın yatışıp uyuduğu anlarda gerçekler çıkıyordu yavaş yavaş yüze. Hüsnü Bey anlayışlı, yorgun bakışları, iyi insan yüzüyle yeniden yaklaşmaya, hayallerime, düşüncelerime karışmaya başlıyordu.

Orada, ateşin karşısında işe yaramaz bir insan olduğumu düşünmek, işte en çok yoran buydu beni. O çevreye gireli umutlarımı yitirmiştim. Onun işlerine ortak olamayacağımı anlamıştım az zamanda. Birbirine bağlı bütün o vapurculuk, yapı şirketleri, bankalar, bir kumar gibi oynadığı hayatı için gerekli araçlardan başka bir şey değildi. İsteği, para kazanmaktan çok, gücünü sürdürüp ezmek, yenmekti insanları. Benim varlığım, benim çocukça hayallerim, inatlarım, coşkunluklarım, bunlar küçük çerezlerdi gündelik yaşayışının içinde. Biraz sevda, oyalanma yorgunluğunu dinlendirirdi. İnsan, sevdiğiyle atışınca kavganın bile tadı başkaydı. Barışmak daha tatlıydı...

Bunlar, benim düşüncelerim, kuşkularım değil. Onun sözlerinin arasına sıkışan gerçekler.

“Eğer işleri temelinden değiştirip dünyaya yararlı olmayı, Kâzım Işık’ı kullanıp elde ettiğim güçten, varlıktan başkaları yararına, toplum için faydalanmayı kuruyorsam ben...” Ülke sorunlarından, politikadan söz ettiğim zaman budalalığıma gülen Serra’yla Cihangir’in kahkahalar arasında eriyen sözleriydi bunlar da.

Onlar, benim hayallerimle eğlenirlerdi açıkça. Cihangir’in arkamdan,”Küçük, sosyalist yarım aydın,” diye alay ettiğini de biliyorum.

Daha gülünç bir şey oldu sonraları: Onları uyandırayım, değiştireyim derken yavaş yavaş kendim yumuşamaya, kaymaya, rahata alışmaya başladım.

Nermin Hanım ölmüştü. Batan motoru çürüğe çıkarıp satmışlardı. Nafia Hanım, onun kayırdığı yardımcılar uzaklaştırılmıştı. Nermin Hanımın arabasını Şakir almış, bir güzel boyatıp kullanıyordu. Eşyalarını `şimdilik kalsın’ diye, yatak odasını, sandık odası haline sokup kapatmışlardı. Ama ne yaparlarsa yapsınlar, o evde sürüp giden Nermin Hanımın gelenekleriydi gene. Kimsenin de aklına o geleneklerden bir kıl payı şaşmak gelmiyordu.

Kâzım Işık, Nadia'dan en çok evin idaresini çabuk kavradığı için hoşlanmıştı. Çiçek eksik olmazdı vazolarda. Ahmet Ağanın birinci işi, onları sabahları serlerden köşke taşımaktı. Tuberosa'lar kış boyunca uzun zaman sürdü gitti böylece. Kokuları buram buram evi doldurur, geceleri kapalı salonlarda ağır uyuşturucu eserdi yüzümüze.

Soframızda bayram havası eksik değildi. Kristaller, gümüşler, çiçekler parlardı dantel örtülerin üstünde. Mumlar yanardı büyük gümüş şamdanlarda. Yusuf Efendi, yemeğin kusursuz geçmesindeki sorumluluğunu açığa vuran tasalı, durgun yüzüyle yardımcı garsonlara çıkışır, dört dönerdi masanın çevresinde. Yabancı konuklar geleceği geceler, kırmızı smokinini giyer, beyaz saçları, ölü gözleriyle herkesten üstün, o pek beyefendi görünüşünü takınır, hepimizi güldürürdü biraz.

"Vallayi," derdi Nadia. "Bir sat bu ev, öyle tik tak işler! Formidable hanumefendim benim. Bozmak yok ben. Her şey çok çok çok iyi. Biraz disiplin; bu işte epsi öyle değil ama."

Bütün gününü kıllarını yolup yüzünü kremleyerek, aşağıda Yusuf Efendiyle bahçıvanla cilveleşerek geçirir, akşamları giyinir, süslenir, birdenbire pek ağırbaşlı, işini bilen kâhya kadın görünüşüne giriverirdi. Gülerdik Serra'yla onun yalancı hamaratlığına. Kâzım Işık bizim gibi düşünmezdi:

"Bu kadın olmasa, sen yalnız başına bu kocaman evin hakkında gelemezsin," diye başlardı övmeye Nadia'yı.

Kadını, gösterişli çalışkanlığı, gülünç konuşması, davranışları için el üstünde tuttuğuna aldanırdım safça. Cihangir kimbilir nasıl alay ederdi gizliden benimle. Serra da öyle. Onlar alıştıkları gerçeklerin içinde yaşıyorlardı. Her bağlantının bir nedeni olduğunu iyi bilirlerdi.

Kâzım Işık'ın hoşlandığı bir başka şey de, benim her yönden eski karısından ayrı bir yaratık olduğumu çevresindekilere gösterip övünmekti. Sonradan, biraz da beni başkalarına, kendi yarattığı bir şey gibi gösterdiğinin farkına vardım.

Odalardan odalara yerini kaybetmiş bir kedi yavrusu gibi dolaştığımı söyleyip güler, dizleri çıkan pantolonlarımla alay eder, geceleri yemeğe inmek için elbise değiştirmemi söyleyip yardıma koşan Nadia'nın yüzüne

kapıları çarpışıma şaşıp kalır, Serra'nın yanında uygunsuz biri gibi aksak duruşumla eğlenirdi.

"O, sizlere benzemez, o öyle şeylerden hoşlanmaz. Sıkılır benim Kirpim hepinizden, yalnız benden sıkılmaz o," diye yarı alay, yarı ciddi beni onların elinden kurtarmaya özenirdi.

Onun malıydım. Onu seviyordum. Başkalarına benzemezdim. Bunu herkesin bilmesi gerekirdi. Villa Işık'ı, işini, gösterişini sevdiği gibi övünerek severdi beni de.

Yavaş yavaş tanıyordum onu. Yanında, yakınında çabucak yitirivermiştim inançlarımı, umutlarımı. İnsanlarından, işinden, kafasından uzaktım. Ama bütün bunlar engel değil onu sevmeme. Bilmediğim bir çekici alım, başka gizli nedenler, bir büyü olmalı beni ona delice bağlayan öyle.

O kocaman eve, Cihangir'e, Nadia'ya, Serra'ya, bütün o yabancı insanlara katlanır mıydım onu sevmesem delice? O evde yaşamayı, her şeyi göze alır mıydım kolayca? Bir başkasının eviydi o ev. Her adımda sezerdim bunu. Odalarında, kışın sessizce yerleştiği, kara serviler, çamlarla dolu kuytu parkın yollarında bir hayal uçar geçerdi zaman zaman. Kafamda parlayan bir gülüşü, çaresiz, yorgun bir bakışıyla Nermin Hanımı hatırlayan bendim yalnız aralarında. Sıkıntıdan yatıp uyuduğum kanepelerde düşünürdüm onu gün boyunca. Nazik, özentili gülüşüyle konuklarını ağırlayışı; gümüşler, kristallerle göz kamaştıran masanın başında bir dudak oynatışı; bir bakışıyla Yusuf Efendiyi kollayışı, "Cicim, cicim!" diye kocasını yersiz coşkunluklardan ayıltıp yola koyuşu; Cihangir'e o dertli, umutsuz bakışları, çıkmazdı bunlar aklımdan hiç. Eski günlerden, Nermin Hanımdan, Ahmet'ten çok şeyler vardı o evde.

Büyük salonlardan birinde, gümüş çerçevelerde, kardeşlerin resimleri dururdu. Bir tanesini gider gider seyrederdim gizliden. Neden bilmem içime kederler salardı o resim. Arkalıksız, yuvarlak kenarlı, lake bir koltukta oturmuştu resimde Kâzım Işık. Biraz somurtkan, genç çocukla genç adam arası. Kurumluydu bakışları. Güneş vurmuşçasına parlayan genç, umutlu sarı gözler. Cihangir, kız gibi kesilmiş saçları, bahriyeli giysisiyle ve hemen onun yanında, tasasız gülüşü, saf açık bakışlarıyla Ahmet. Papyon kravatı, daralmış lacivert elbiseleri içinde halinden memnun, sevinçli...

Daha önce o resmi hiç görmemiş olmam garipti. Salona sonradan Cihangir'in koymuş olmasından kuşkuluyum. Resme ilgimi çeken de Cihangir olmuştu. Bir gün koluma girip beni kırmızı, altın yaldızlı bir konsolun önüne götürmüş, çerçeveyi işaret ederek:

"İşte üç hizmetkârınız," demişti. "Eski nişanlınız, kocanız ve sizi hepsinden çok seven, kulunuz, köleniz Cihangir."

Bu sözleri yarı Fransızca söylediğini bile anımsıyorum. Yavaştan koltuğumun altına doğru sıkıyordu kolumu. Söylediği sözlerin yapacağı etkiyi araştırırcasına kurnaz bakıyordu yüzüme.

"O günden bugüne sizi bulmak, sizi sevmek için yetişip büyümüş olmalıyız güzelim!"

Alay mı ediyordu, öfke miydi sesinde titreyen?

Evlenmeden önce Kâzım Işık, bir ara Cihangir'i annesinin evine, Ayaspaşa'ya göndermeyi tasarlamıştı. Kardeşinden hoşlanmadığımı biliyordu. Evlendikten sonra, Cihangir'in Villa Işık'ta kalmasını sağlayan daha çok Serra oldu. Düşüncesini gizlememişti: Ahmet'le ağabeyinin arasına girmiştim bir kez, yeterdi bu kadarı. Zübeyde Hanımefendiyi büsbütün azıttırmamak için, küçük oğlunu kabullenmemden başka çare yoktu.

Evlendikten sonra ben mi değiştim, yoksa onlar mı? Düşmanlarım çoğaldı. Kendimi beğenmiş biri olduğumu, paranın beni şımarttığını, kaynanama kötü oyunlar oynadığımı, o zavallı Cihangir'i bile evde çok gördüğümü, bir zamanlar dert ortağım olan Nadia'ya yapmadığım eziyet kalmadığını söylemeye başladılar.

Söylenenlerde gerçekler de yok değildi. İnsanlara uzaklığım, yakınlarıma soğuk duruşum utancımdan, kendi kendime duyduğum öfkeden olmasın diye düşünüyorum şimdi. Zübeyde Hanımefendiden, Cihangir'den nefret ettiğim gerçekti. Nadia'ya gelince, garip bir önseziyle ondan yavaş yavaş uzaklaşmaya başlıyordum. Karşılıklı oldu bu uzaklaşma.

Nadia'nın yaptıkları, alışageldiği davranışların sürüp gitmesinden başka bir şey değildi. Yıllarca zenginlerin yağlarına bulaşmaya, artıklarıyla yaşamaya alışmıştı. Yoksul hayatında para her şeydi. Karşılığında

vermeyeceği yoktu. Bana gelince, ne olursam olayım, onun için bir zamanlar odasında barındırdığı, yemeğine ortak aldığı yoksul, görgüsüz, taşralı bir avukat parçasından başka bir şey değildim. “Macide,” demişti, “Cici kizi,” demişti. Kadınlığı, gösterişleriyle övünüp durmuştu karşımda uzun zaman. `Macide Hanum’, `Hanumefendu’ demeye başlayalı, sizli bizli olalı bitmişti her şey aramızda.

Çiftehavuzlar’da onu çeken, büyüleyen başka önemli kişiler çıkmıştı karşısına. Serra’ya, Cihangir’e bayıldığını gizlemiyordu. Hem varlıklı, hem yüksek familyadan kişilerdi o ikisi. Kâzım Işık? “O başka, o bizim kral!” diye fıkırdardı. Baş gözdesi ise Cihangir’di. “Nadyuşka,” diye çağırırdı Cihangir, onu. Saçlarını, boyalarını, incik boncuğunu alaya alırdı. Yürümesini, konuşmasını ustaca taklit eder, hepimizi güldürürdü. Nadia çıkık elmacık kemikleri, kıpkırmızı gözleri çekilmiş gülerdi bütün bunlara. Sonraları oğlanın işlerine büsbütün el attı. Yatağını yapmaya, odasını düzenlemeye, hatta pantolonlarını ütülemeye başladı. Villa Işık’a geleli Türkçe konuşmaz olmuştu. Cihangir’le, Serra’yla, Kâzım Işık’la, hatta Yusuf Efendi’yle Fransızca konuşurdu. `Avrupai’ evin havasına uymaya çabaladığı belliydi. Bunu benden iyi becerdiğini sanıyorum. Sabah kalkar kalkmaz saçları kıvrılmış, yüzü boyalı, göğsünde, ellerinde incik boncukları kurumlu kurumlu merdivenleri inişini görür gibiyim. Serra basardı kahkahayı, “Nadyuşka, prenses olduğuna sonunda inandıracaksın bizi,” diye çıngır çıngır bağırırdı. Prensesliğine inanırdı Nadia. Belki de bizi inandırdığını sanırdı. Ah o fakir, pis, o tembel mujikler! İhtilalin başarılmasına cahil halk sürüsü değil miydi önayak olan? Eğer biraz daha insan olmasını, çalışmasını bilselerdi, o şimdi babasının sarayında, kimbilir nerelerde, hem de baş köşede yaşardı.

“Yok siz bilmiyorsuz Serra Hanum, yok cici kizi! Bizim palais vallayi bu evin üç daha büyük, öyle güzel bahçe, çiçekler, çok çok çok, ne derler büyük işte...”

Köşkün çatı katındaydı odası. Tapınağını, Çarın, Çariçenin resimlerini, ikonlarını taşımıştı oraya. Sonradan onların arasına, baş köşeye, Cihangir’in güneşte çekilmiş, göğsü bağrı açık bir resmini de sıkıştırdığını gördük.

Kısa zamanda durgun, ölü gözlü metrdotelle, koca bıyıklı Ahmet Ağayla ahbaplığı ilerletmesini başardı.

Villa Işık'a yerleşmek, vazgeçilmez elemanlarından biri olmak için elinden geleni yapıyordu.

"Ne de olsa gâvur kanı var karıda," derdi Kâzım Işık. "Görüyor musun nasıl evi, insanları eline alıverdi az zamanda. Küçük bir masajcı, sersem cahil bir Rus karısı, ne dersen de işimize yarıyor işte..."

Serra da hem alay eder, hem överdi arkasından. Eve giren çıkanlar bile arayıp sorarlardı onu. Eğlenceli, hoş kadındı. Ne çok insan tanıyordu hem! Gevezeliğine, yarım Türkçesine diyecek yoktu. Üstelik iyi kahve falı bakıyordu kâfir. Suzan Hanım, Nedime hepsi bir zaman sonra peşine düştüler Nadia'nın.

"Benim kaşarlanmış haroşom..." diye çenesini okşardı Cihangir.

"Andon'la iyi geçti mi bu hafta bakalım? Iégor ne diyor bu işe?" diye başlardı herkesin ortasında.

Yalandan kızardı Nadia. İplik gibi çekilmiş ince kaşlarını kaldırarak, derin derin soluklar alıp ahlayıp puflayarak garsonları, Yusuf Efendiyi işaret eder:

"Dur, olmaz böyle şekerim ama! Vallayi ayıp, çok çok çok ayıp size Cihangir Beyum!" diye söylenmeye koyulurdu.

Kocamış pastacıyı Rum ütücüyle aldatmasını, sinemaya gidip parasını çekmek için yüzüne gülmesini çok komik bulur, sevişme konusuna gelmek isterlerdi hepsi onunla.

Nadia, Sıraserviler'deki apartmanı, Andon'la rahat buluşmak uğruna elde tuttuğunu söylerdi. Orasını daha çok Serra'nın, Cihangir'in gizli buluşma yeri olarak sakladığını, onlardan böylece bol hediyeler, hatta para sızdırdığını nereden bileceğim! Aralarında gizli geçen fısıltılar, ben içeri girince susup alaylı bakışlar kuşkularımı uyandırdı sonraları. O bakışların, susuşların anlamını Serra'ya sorduğum zaman, isterik kahkahalarla gülmeye başlar, çenemi okşayıp yanağımı öperek sözü değiştiriverirdi kurnazca. Nadia'nın karşılığı kolaydı:

"Ah hanumefendum, ben maymun, bunlar benle alay, çok çok alay em! Vallayi olur mu böyle ep!.."

Nadia’nın da öbürleri gibi benimle için için eğlendiğini, su gibi yalan söylemekte usta olduğunu neden sonra anladım.

Cihangir hepsinden kurnazdı. Alaylarını daha da gizli yapardı. Başkalarının yanında beni gülünçleştirmeye bayılırdı. Yalnız kaldığımız zamanlarsa, şaşırtıcı yaltaklanmalarla sokulur, Nadia’nın, Serra’nın yanında dizlerime düşer, başını bir çocuk gibi yaslayıp uyumaya kalkar, kulağıma hiç bilmediğim şiirler fısıldayıp: “Benim tatlı yengem, küçük kardeşim,” diye taşkın sevgi gösterilerine koyulurdu. Ürküntümü saklamak güçtü karşısında. Sezerdi bozgun duruşumdan, şaşkın gözlerimden her şeyi. Kahkahayı basarak, kapaklarından fırlayan kutu şeytanları gibi yerinden fırlayıp yanımdan kaçışını görür gibiyim.

İçlerinde az buçuk da olsa, beni en çok seven Serra’ydı. Onunla kadınca yalnızlığımızda buluşurduk daha çok. Kısa da olsa yüreklerimizden geçen yolların çapraşık dönemeçlerinde karşılaştığımız, birlikte olduğumuz zamanlar vardı.

Saçlarından, gözlerinden akarcasına yüzüne, derisine bulaşan umutsuz karanlığı içinde, yorgun, ezilmiş gelip düşerdi karşıma. Peşinden koşan Nadia’nın yüzüne kapıyı kapatarak pabuçlarını atar, soyunur, karyolanın ayakucuna, örtülerin arasına kayıverirdi.

Beni, karmakarışık düşüncelerin tembel uyuşukluğu içinde, elimde yarım okunmuş kitaplar, dergilerle yakalardı çok zaman. Sokağın serinliğini, denizin, bahçenin toprak, yosun karışığı kokularını getirirdi odama. Bağırıp söylenmeye koyulurdu uyandırmak istercesine:

“Kızım, kızım neler yapıyorum senin için. Kar, soğuk demeyip terziye, dişçiye, ahbap, arkadaş, oyun her şeye boşverip koşuyorum sana. Fedakârlığımı anlıyor musun bari? Haydi haydi, uyuşuk kediler gibi gerinip gülme yüzüme. Soğuk votka isterim, siyah havyar isterim öğle yemeğine haberin olsun. Söyle Rus prensesine hazırlasın. Söylemesen de olur ya, şimdi kapıdan dinliyordur nasılsa bizi.”

Tasasız gençliği, gevezeliğiyle dolardı oda. Doymak bilmez açlığı, orayı burayı elleri, gözleriyle yoklaması, koku peşinde küçük, şirin, pek soylu bir köpek gibi dört köşeyi dolanması hoşuma giderdi.

Nadia’dan, Cihangir’den uzak kalmak için odama kapandığımı anlar mıydı bilmiyorum. Yıllardır sokak sürtmenin, sabahları erkenden işbaşı yapmanın acısını çıkardığımı, tembellik ettiğimi söylediğim zaman acıyarak bakardı yüzüme. Yatakta bacağını bacağıma yaslar:

“Senin gibi geçmişinden korkmayan, açıksözlü, alçakgönüllü insan görmedim ben,” diye tatlı tatlı gülerdi.

Neler tanımıştı o, ne insanlar! Sosyetede yoksulluk, geçmişteki zorluklar, hatta sırasında ana-baba ağza alınmazdı. Herkes anasının karnından şatafatı, mücevherleri, gösterişli varlığıyla doğmuşçasına konuşurdu.

“Mesela Nermin Yengem,” diye başlardı Serra. “Teyzem, bana onun Üsküdar’da oturduğu yeri göstermişti. Babasının, annesiyle çekilmiş bir resmini gördümdü de!”

Farkına varmadan Nermin Hanımı yermeye koyulurdu. Sevgilileriyle ilgilenmemden hoşlanırdı. Yatağın içinde küçük bir gemide sallanan iki yolcu gibi serüvenlere doğru açılırdık. Tatlı tatlı konuşup gülüşürken anaforun tam ortasına düşüp yuvarlandığımız da olurdu. Fırtına benim yüreğimde başlardı gizliden. Yastıklara yaslanmış dalgın, kıpırtısız onu dinlerken, içimde esen karışık rüzgârları saklamaya çabalardım.

Onun isteği, susup kendisini dinlememdi yalnızca, ötesi umurunda değildi. Bunu da açıklardı: Savaşlar bitecek, insanlar birbirini yiyip ölecek, kavgalar sürüp gidecekti yıllar boyunca. Ustalık arada açık yol bulmak, hayatını keyfince yaşayabilmekteydi bu kargaşalıkta.

“Neyi seviyorsan onu yapacaksın,” diye başlardı. “Korkusuz, açıkça.”

Kömür gözleri ateş gibi yanardı edepsiz gülüşlerle.

”Erkekleri severim ben, Kirpiciğim. Erkek gözleri, üzerimden ayrılıp uzaklaştı mı hemen boşlukta sallanmaya başlarım kardeşim. Böyleyim ben, ne yapayım. Bir taraflarda birinin bensiz yapamadığını, beni düşündüğünü, gece gündüz özlediğini, koşup almaya hazır olduğunu bilmeliyim. Bir kadının hayatında erkek yoksa hiçbir şey yok demektir. Kavga etmek için bile lazım. Kadın kadına kavganın tadı ne? Dayak yemeli hatta sırasında. Sonradan sevişmek ne tatlı olur bilir misin sen. Sen hiçbir şey bilmezsin kızım. Bir adama asılıp kalmışın, hayatının sonuna kadar öyle kalacaksın.

Her erkekte başka bir tat vardır. Bunu da bilmezsin sen. Elbiseler soyunmak içindir, bunu da bilmezsin. Neden böyle giyiniyorum, neden bu iç çamaşırlarım, süslerim, boyalarım, neden çekilmiş sürmelerim, kızarmış yanaklarım, ha neden? Herifçiklerin önüne serilmiş tuzaklar bütün bunlar Kirpiciğim.”

Coşkunluğunun karşısında gerilediğimi, yastıklara yapıştığımı görünce kahkahalarla gülerdi.

“Hep öyle değil miyiz, bütün kadınlar.”

Yanımda duran kitabı bir ucundan tutup halının üzerine fırlatışını görür gibi oluyorum.

“Sen `Deuxiéme Sexe’i okuyalı kadın-erkek ilişkilerini daha iyi kavradığını mı sanıyorsun yoksa? Öyle safsın ki Macide’ciğim, öyle safsın ki!”

Bu sözlerle beni nasıl yaraladığını nereden bilecek? Hüsnü Beyi, Handan’ı, Ankara’yı, onlarla beraberken kadın özgürlüğü, eşitlik üzerine yaptığımız konuşmaları anımsardım. Güçsüzlüğümden utanırdım. Karşı koyamazdım ona. Aşka yenildiğimi, özgürlüğümü kaybettiğimi kabullenirdim sessizce. Yaralar açılırdı yüreğimde.

Kessel’in bir romanından söz eder dururdu Serra. Nedense etkisindeydi o kitabın. Böylece benim bilmediğim önemli kişileri okuduğunu, üstünlüğünü göstermek hoşuna giderdi. Kendini o adını duymadığım romandaki kadına benzetirdi en çok.

“İşte ben de onun gibi bir hastayım,” diye gülerdi. “Ben de onun gibi gücü yerinde gemiciyi bulmuş olsam nerelere giderdim Allah bilir, ölümden korkmadan.”

Kocasına gelince: Şakir, onun sigarasını yakmak, mantosunu tutmak, başka erkeklere kızınca kolayca öfkesini çıkarmak için kullandığı bir araçtı.

“Bana lazım, şimdilik elde tutuyorum onu. Ah, güçlü bir adam! Beni tutacak, hapsedecek, kaprislerimi yumruğunun altında ezip yok edecek biri.”

Bir sürü salon züppesi doluydu çevresi. Kocası da onlardan biri değil miydi? Arabası, viskisi, pantolonları, yelekleri için yaşayan bir adam. Flört etmesi bile gösterişti o heriflerin birçoğunun.

Çevresini, sosyetedeki çoğu insanları Serra'yla konuşarak tanıdım. Kâzım Işık'la girip çıktığım salonlarda çoğu zaman davranışları güzel, parlak insanlarla karşılaşıyordum çoğu zaman. Onları kocamın omzunun gerisinden seyrediyordum. Ne olduklarını, neye yaradıklarını kavrayacak durumda değildim. Daha çok onların beni beğenip beğenmedikleriydi önemli olan. Kocam güçlü bir işadamı olmasa bana sırtlarını döneceklerini seziyordum.

"Aldırma sen onların hiçbirine," derdi Kâzım Işık. "Şöyle bir kazıyacak olsan altlarından neler çıkar bilsen!"

Sevmezdi çevresindekileri. Övünerek söylerdi kendinden başkasına inanmadığını. Onun deyişiyle göçebe bir sürüden başka bir şey değildi Türk toplumu. Köylüyü hiç umursamazdı. Halk tabakası, Afrikalılardan geriydi. Yarım aydınlar, Avrupa'dan, Amerika'dan çaldıkları düşüncelerle köşeyi dönenler gelirdi arkadan. Çalışkan, akıllı kişilerdi benim `Kaymak Takımı' diye alay ettiklerim. Atatürk yolunda yürüyen gerçek aydınları dizerdim karşısına. Tanımaz, tanımak istemezdi. Bilmediği şeylere inanmazdı da. Zamanı yoktu budala çekişmelere. Gülerdi öfkeme. Umutsuzluğun önüne dizmeye çabaladığım ışıkları bir bir söndürmekti işi. Alayla, hoyratça ezmeye, çürütmeye bakardı güzel, iyi bildiğim ne varsa. Gene de her şeyin bir gün gelip değişeceğine inanırdım. Belki yalnızca kendimi aldatırdım bu inanışla.

Ondan, onun gibilerden sık sık duyduğum, duydukça alınıp tasalandığım başka bir söz de şuydu:

"Gitmek, bu memleketten kaçmak lazım..."

"Bozuk sokaklar, kötü dükkânlar, uydurma eğlence yerleri, cahil insanlar, ne pis, ne pisti bütün bunlar!"

"Ama sizin bunlarla işiniz yok ki," diyordum Serra'ya. "Sen arabandan iner misin, o kötü yollarda yürümek için, pis dükkânlara girer misin ki? Sen düşünür müsün bir düzene girse işler, yardım etsen, birşeyler yapsan diye?.."

Kızardı Serra:

“Ya sen,” derdi, “ya sen küçük hanım! Paccard arabana binip Beyoğlu’ndan kurula kurula geçmiyor musun şimdi?”

Dediği doğruydu. Sınıf atlamıştım. Onlardandım artık. Çocukluğum, gençliğim, Ankara, Hüsnü Bey hepsi uzaklaşıyor, siliniyordu. Yapayalnızdım. Karşımdaki güzel kara gözlere, kırmızı kuş gagasına, o kalın, sıcak kadın sesine boyun eğmem gerekirdi. Gene de dağılıp genişleyen yağ lekesi gibi kine, direnmeye benzer yakıcı bir duyguyla bozulup kötülüyordu içim. Sağlam duygularımı kesen, gücümü kıran sevdamdan iğrenir gibi oluyordum.

Öfkem Kâzım Işık’a yöneliyordu gizliden.

Kızıltoprak’taki eski evde, otların arasında saklanıp güzel günleri, parlak geleceği hayal eden küçük kız ben değil miydim? Kalabalık yollarda, tramvaylarda çantasını güçlükle taşıyan, Atatürk ilkelerine yaslanarak yorgunluğunu, yoksulluğunu unutan okullu ben değil miydim? Üniversite sıralarında hınçlı, coşkun tutunduğum inançlarım ne olmuştu? Serra tatlı tatlı kahvesini yudumlarken bunları düşünürdüm. Kahve zehir gibi inerdi boğazımdan.

Kurşuni yün kazağı, uydurma eski eteğiyle kolunun altı kitap dolu gencecik bir kız koşardı üniversite kapısına doğru. Meydana dönüp bakardı kız umutlu, çevresini coşkun sevinçli saran gençliğe bakardı. Yüreği açılır, gözleri aydınlanır, yürüyüşü değişirdi. Kendisini savunmaya, dünyanın öbür yüzünü görmeye inançlı giderdi yoluna.

Babıâli’deki küçük kırtasiye dükkânından söz etmiştim bir gün Serra’ya. Üniversiteyi bitirinceye kadar orada çalıştığımı anlatırken siyah gözleri büyümüştü şaşkınlığından. Aldığım aylık bir pabuç parasıydı onun. Dükkân, siyah, yağlı yüzlü bir Acem’indi. Öğrencilere kirayla romanlar verir, kalem kâğıt satardık. Acem’in kurnaz gözlerinden, sarmısak kokulu soluğundan kaçınmak için arkamı dönüp paraları sayardım kasanın başında. Kalın, siyah defterlere, verilen romanların listesini çıkarır, adamın muhasebe defterlerini tutardım akşamları. Karanlık, yorgun yüzümün arkasında gene de umudun parladığı olurdu. Rüyasında horlayıp bağıran annemin yanında geleceği düşünerek ısınmaya çalışırdım. Ankara’da sürtüp

durduğum mahkeme koridorlarında, tavanarasındaki odada kocamış dostumun karşısında hep bu umudun peşindeydim. Bir gün bir şey olacağına, yolun benim gibiler için açılıp aydınlanacağına inanıyordum.

Yorgun, sıkılmış mırıldanıyordu Serra:

“Peki sonra?”

“Sonrası yok kızım. Sevda gelip çarptı bana, hiç beklemezken. Ağabeyin çıktı karşıma.”

Gülmeye başladı Serra. Gülmeye çabalardım onunla. İçimde bir ses gizliden `Sonrası yok, sonrası ölüm,’ diye sızlanırdı. Her şeyin bozulup parçalandığını, gerçek olarak yalnız ölümün kaldığını söylemek Serra’ya? Boştu bütün gevezelikler. Üzüntü veren konudan uzaklaşmak en iyisiydi. Biz de öyle yapardık. Ya ben giyinmek için fırlardım yataktan, ya Serra kahve falına çağırmak için Nadia’ya seslenirdi.

Karla birlikte çamların tepeleri beyaz, yumuşak külahlarını giyerdi. Ağaçlar sallanır, dalgalar ulurdu rıhtımda. Biz bahar gibi sıcak, aydınlık odamızda, yarı çıplak, tembel ve bezgin Nadia’nın avuçladığı kahve fincanının karşısında çirkin şeyler konuşurduk.

Villa Işık’a yerleşip onların arasına karışınca, ölüme çabuk varmak istercesine kaygısız oyalanmalarla geçen yaşamlarını daha iyi görüp tanıdım. Hepsi bir yalgına, seraba doğru koşuyorlardı. Yolun ucunu bulan yoktu aralarında. Çoğu daha yarılamadan soluğunu tüketiyor, düşüyordu. Her biri başka türlü yakıyordu kanatlarını.

Nedime Hanım, sevgili arkadaşı Nini’sinin ölümünden sonra da kesmemişti ayağını Villa Işık’tan. Yalnız şimdi başka bir yüzle, kurumlu kurumlu geliyordu. Bana yukarıdan bakıyor, Kâzım Işık’a açıkça kırıtıyordu. Paris’teki terzisini, yılda iki kez yaptığı yolculukları anlatırdı. Giydiği şeylerin paralarını söylemekten hoşlanırdı.

“Nedime mi?” derdi Serra. “Ah sen, onun yolculuklarını nasıl yaptığını, nerelerden, kimlerden para bulduğunu bilsen!”

Bir başkası için omuz silkerdi.

“Gösterişine bakma, on parası yoktur. Kulübe ne kadar borçlu olduğunu bilsen!”

Nedime Hanımın yıllardır varlıklı bir Yahudi’nin metresi olduğunu, adamı ikinci bir koca gibi elde tuttuğunu da Cihangir’den öğrenmiştim.

Daha neler var, diye iki teyze çocuğu karşımda gülüşür, benim bilgisizliğimle alay ederlerdi.

Kulüplerde sevgilileriyle oyun oynayıp, terzi paralarını herkesin gözü önünde kolayca kazanan; Avrupa’da büyük kumarhanelerde mücevherleri, şıklıkları, güzellikleriyle göz kamaştırıp oyun masalarında büyük para karşılığı geceliğine adam kandıran; genç dostunu beslemek için kocamışına göz yuman; şoförünü banyoya sokup koynuna alan sosyete hanımlarının hikâyelerini onlardan dinlerdim. Çok sözü edilenlerden biri de salonların baştacı olan Cihangir’in eski sevgilisi Suzan Hanımdı. Serra’nın anlattığına göre kocası öleli kadın büsbütün azıtmıştı. Suzan Hanımın, arkadaş geçindiği yengesinden öç almak için Cihangir’e göz koymuş olduğuna inanırdı Serra. Kadın eskiden beri Nermin Hanımın evini, eşyalarını, mücevherlerini kıskandığını belli etmişti.

“Belki âşıkını da.”

Başka söylentilere göre Suzan Hanım alay etmek istemişti Cihangir’le. Yakınlarına, Cihangir’in genç çocuklara düşkünlüğünü merak ettiğini, heteroseksüel olup olmadığını anlamak için onunla ilişki kurduğunu söylemişti yakınlarına. Pislikleri birer birer deşip de söylediklerinden usanıp utandığı zaman kendisini savunmaya kalkardı Serra:

“Ben zevkim için yapıyorum ne yapıyorsam şekerim. Para için değil.”

Şakir’den bıktığı için ayrılmaya kalksa gülünç olmaz mıydı? Kıyamet kopardı üstelik. Başta Kâzım Ağabeyi engel olurdu. Hımbıl, kısır herifin biriydi, ama hiç olmazsa usul, adap bilirdi. Soyu sopu iyiydi. İşlerine karışmaz, aşağıdan alırdı. Öylesini nerede bulmalı şimdi?

Kurnaz kurnaz gülerdi yüzüme.

“Kirpiciğim aslında erkeğimi, aşkı arıyorum ben, senin gibi sevmek, tutulmak istiyorum vallahi. Kâzım Ağabeyim gibi dört başı mamur birini bulacak olsam...”

Bana çok bağlanmış görünüyordu. Bir garip yapışırdı boynuma. Sıcak soluğundan, keskin lavantasından iğrenip ürperdiğim zamanlar olurdu. Erkeklerde bulamadığı şeyleri kadınlarda arayıp aramadığını sorardım kendi kendime.

Aynanın karşısına geçip saçını başını düzenleyişini görür gibiyim. Güzel ceylan gözleri aynanın içinden sitemli, tasalı bir garip bakardı bana. İçini çekerdi.

“Seninle oturmak ne tatlı, sen ne iyisin Kirpiciğim. Ama gitmek lazım, sürtmek lazım.”

Kuaförde randevusu, terzide provası olurdu çoğu zaman. Çaya giderdi Hilton’a. Briçe giderdi kulübe. Gittiği yerleri hep yerer, söylenirdi. Gitmeden de yapamazdı.

Ne garip davranışları vardı. Başkalarıyla birlikte olduğumuz zaman tanıyamazdım onu. Kabarıverirdi birdenbire. Kafası ince boynunun üstünde bir güvercin başı gibi büyüyüp kabarırdı. Çevresindekilere garip bakışı, konuşurken umursamayan, beğenmeyen, edepsiz, kurumlu duruşu şaşırtırdı beni. Yanlarından görmeden geçtiği kimi dostlarını gizliden işaret eder, “Patlattım karıları,” diye övünürdü. Sonradan onun gibiler için güzel elbiseler, altınlar, elmaslar gibi kurum takıp kuşanmanın da gelenek olduğunu gördüm. Kuşaktan kuşağa değişiyordu yalnız bu davranış. Nermin Hanımın kurumlanışı çok başkaydı. Onun, Serra gibi açıkça, edepsizce hindi gibi kabarıp sözle, gülüşle çevresindekileri iğnelediğini görmemiştim. Koltuğunda nazik bir prenses gibi otururdu Nermin Hanım. Kendisine, ne kadar üstün bir kişi olduğunu anlatmak istercesine karşısındakilerle `cicim, şekerim...’ diye tatlı tatlı konuşur, çaylarını eliyle verir, kapı eşiklerinde önüne geçirir, böylece ezerdi onları.

“Neden böylesin?” derdim Serra’ya. “Başkalarının yanında sevimli, açık değilsin. Güzelliğin bile değişiyor, çirkinleşiyorsun kurumundan.”

Kızmazdı, anlayışsızlığıma şaşardı yalnız. Onun gibi biri, başka nasıl olsun istiyordum o kuş beyinli karıların arasında?

“Yengen de kendini beğenmişti, ama o başkaydı. Daha gizliydi onun kendini beğenmişliği.”

Alay ederdi:

“Fena vurdun beni. En çok çirkinleşmeme üzülüyorum. Yüzüm o kadar değişiyor yabancıların yanında öyle mi?”

Boynuma sarılırdı:

“Bir dostum var benim Kirpiciğim, o da sensin. Senin bu odan benim sığınağım. Sana güzel görünüyorum ya ona bak.”

“Amerikan bozuntusudur bunlar, hepsi böyle kurumlu olur,” derdi Cihangir. Avrupalı inceliğiyle övünürdü o. Fransız kitapları okur, Fransız şarkılarını sever, uzun zaman kaldığı Paris’ten söz açılınca güzel gözleri yaşlanırdı. Amerikan tuvalet kâğıdına alıştığını, başkasını kullanamadığını uluorta söyleyen Nedime Hanımla, evini Amerikan pazarlarından aldığı eşyalarla dolduran Suzan Hanımla açık açık alay ederdi. Hele bu sonuncusuyla arası bozulalı adı geçer geçmez yere vururdu kadını hemen. Böylece Suzan Hanımın kalçasındaki çirkin yara izinden, Avrupa’da düzelttiği ön dişlerinin takmalığına kadar öğrenmişti herkes. Akşamları onları bardağa koyup uyuduğunu bile anlatmaya kalkıp güldürdüğü olurdu bizleri.

Kâzım Işık’a gelince, çok alçakgönüllü davranırdı çevresine. İşlerinde çalışan insanlara, bahçıvan Ahmet Ağaya, şoför Saim Efendiye bile sırasında ne kadar eşit davrandığını, onlarla güle söyleye şakalaştığını görmüştüm. İnsanlara yakınlığını, dostluğunu dağıtırken hesaplı davrandığını sonradan anladım. Gizli çıkarları, kuruntularıydı onu alçakgönüllülüğe yönelten. Bu yüzden de en çok sarmaş dolaş olduğu insanlara düşmandı sanırım.

O zamana kadar bilmediğim, görmediğim korkunç bir dünyaya kapılanmış yaşıyordum. Orada gülünç olmamak gerekirdi. Kendini beğenmişlik, övünmek, birçok aşağılıkları örtmeye yarardı. Varlıklı olmak başta gelmekle birlikte, başarıya götürmezdi her zaman insanı. Gözde olmak için türlü oyunlar vardı. Bu oyunları çokça ileri götürenler düşüp boyunlarını kırarlardı er geç. Nermin Hanımı örnek verebilirim. Kâzım Işık’la evlendiğim günlerde bomba gibi patlayan bir başka olayı anımsıyorum: Kadının parası vardı, mücevherleri dillere destandı. Evi eşyası kimselerde yoktu. Sonra kalkıp kendini apartmanın üst katından

atıvermişti. `Deli’ diyenler olmuştu kadına. Yıllardır varlığını tek başına savunacak kadar akıllı olduğunda direniyordu Serra. Ona göre kadın tırmanmak istediği tepeye çıkarken yarı yolda aşağı kayıp düşen beceriksiz bir dağcıya benziyordu. Varlığı, gösterişiyle sosyetenin dışında kurmaya kalkmıştı dünyasını. Sonunda yapayalnız bulmuştu kendini.

“Dayanılır şey değildi hayatı şekerim. Takıp takıştırır, kendi başına dolaşırdı şurada burada. Kimsenin tanımadığı yabancı bir diplomatla yaşardı. Adam, onu her yıl Avrupa’ya götürür, burnundan ayrılmazdı. Bütün o mücevherler, o ağır eşyalar, sonra da kocamış, yabancı bir âşık dayanılır şey mi? Vallahi sıkıntısından öldü kadın!”

Aklım karışırdı karşılarında. Neyi beğendiklerini, kime değer verdiklerini anlayamazdım. Bayağı olmamalıydı insan hoşlarına gitmek için. Varlıklı olmak, varlığını bağırıp çağırmadan gösterip kurumlanmak, sonra da sırasında kalkıp göbek atacak kadar korkusuz, eğlenceli davranmak gerekti. Akıllıca yalan söylemesini bilen kişi, gerçekleri budalaca açıklayandan bin kere daha iyiydi. Aralarında yaşamak için kaypaklık, yumuşaklık, başta gelirdi. Sırasında yalan dolan işi tuzu biberi sayılırdı.

“Dünya, insanlar, her şey bir büyük yalan zaten,” derdi Kâzım Işık. “Bir gerçek var, uyuyup uyanmamak. Siyasette de öyle değil mi? Dünyanın en önemli kişileri, politikacıları gözümüzün önünde, ne oyunlar oynuyorlar birbirlerine görmüyor musun?”

Böylece kendilerine göre beni yetiştirmeye, yarı alay, yarı ciddi istedikleri, bildikleri yola itelemeye çabalıyorlardı biraz da.

Geceleri yavaşça kocamın kollarından kaçıp kendi odama sığındığım zaman, onların pek iyi bildikleri modern, süper yaratığın kimliğini yakalamaya, bulmaya çabalardım.

Nasıl kişiydi bu zamanına uygun, ileri insan? Yalancı, varlıklı, cimri, alabildiğine kurumlu ve sonra kalıptan kalıba kolayca akan, yumuşacık, kaygan bir kişi, nasıl şeydi öyle?

Ürkek, korkulu günlerim olurdu.

Aşağıda toplanmış beni beklerlerdi. Aynanın önünde sallanır durur, ağlamaklı gözlerle kendime bakardım.

Giyeceğim giysiyi, takacağım küpeyi, yüzüğü seçemezdim bir türlü. Yorulurdum odanın içinde dönüp dolaşmaktan.

Salondan girerken hepsinin gözleri dikilirdi üzerime.

Serra açıkça söylenirdi:

“Kirpiciğim hiç olmazsa bu akşam giyseydin o kadife elbiseni! Şu Nedime’yi çatlatırdık biraz, değil mi ama?”

Kâzım Işık alayla gelip boynumu sıkardı.

“Kız bari kolyeni taksaydın! Cartier’den aldık yahu! Hoşuna gitmedi mi yoksa?”

Cihangir korumak isterken iğnelerdi:

“Pantolonla inmediğine şükredin siz onun. Ama ne de yakışıyor yenge hanıma pantolon, öyle değil mi Serra?”

Yeni ahbaplarım arasında birçokları, nasıl olup da kendi konularına o kadar yabancı kalabildiğime şaştıklarını gizlemezlerdi. Büyük bir terzinin adından, kaymak üstü bir hanımın yeni serüvenlerinden, Amerika’da satış rekoru kırmış, filme alınmış yeni bir kitaptan habersiz olduğumu gördükleri zaman bakışlarında eğlenceli, biraz da sevinçli bir şaşkınlık parlardı. Serra’nın telaşlandığını, utandığını, önemli bir ayıbı örtmek istercesine sözü karıştırdığını kaç kez gördüm.

Aralarında yabancı kalmamak için, adı geçen terziyi, kaymak üstü hanımın hikâyesini, okudukları kitabı bilmek de yetmezdi. Onlarla birlikte biraz serüvene karışmak, onlarla birlikte coşmak, onların sevdiklerini sevmek gerekirdi. Sırasında bilgiç geçinenlere de rastladım. Huxley’den, Thomas Mann’dan rahat rahat söz eden birinin Kırmızı ve Siyah’ı okuyup beğenmediğini, sonunu bildiği için filmine de gidemeyeceğini kurumlu kurumlu anlatışını anımsıyorum. Tanınmış bir adı ortaya atıp çevresini şaşırtanlar, psikanalizden söz edip Freud’un totemlerini, tabularını sıralayıp bilmeyenlere çalım satanlar, hatta Marksizm, sosyalizm üstüne coşup kocalarıyla politika kavgalarına tutuşanlar da eksik değildi. Büyük adamların, yazarların, artistlerin modası vardı onlar için. O adları şöyle bir ortaya atarlardı sırasında. Cihangir’in çok övdüğü Gide’den birşeyler

bildiğini göstermek için `Dar Kapı'yı okuduğunu, bayılıp bittiğini söyleyen Serra'nın, başucunda, yarı okunmuş, sararıp eskimiş dururdu o kitap hep.

Yolculuk dönüşü Kâzım Işık:

"Bu kış senin yeni hayatına alışman için staj devri olacak," demişti. "Ömrü erkek gibi çalışmakla geçmiş bir kadının bilmediği, anlamadığı çok şey vardır bir evin gidişinde. Kendini Serra'ya, Nadia'ya bırak. Onlar sana yol gösterebilirler. Seni çok sevdiklerini, yardımına koşmaya can attıklarını sanıyorum. Biraz uysal olman yeter. Yabancıların karşısında kirpileşmekten vazgeçmelisin artık. Kâzım Işık'ın karısı için korkacak, çekinecek şey mi olur!"

Evet korkacak ne vardı artık? Sevdiğim adamın yanındaydım. Güçlüydü o. Daha ne isterdim? Yeni girdiğim o dünyada, beni oyalayacak ne varsa önüme seriyordu kocam. Sevdayla sarhoş olup yaşadığımı unuttuğum günler olmuştur o evde. Zaman zaman küçük, önemsiz olaylar, ölü dalgalar gibi gelip gelip çarpardı yamacıma. Bulanırdım birdenbire. `Senin mutluluğun, yaşadığını unutmak mı?' diye bir ses sorardı içimden. Hayatım boşuna akıp gidiyormuş gibi kendi gülüşümün sesiyle uyanıp kendimden utandığım olurdu.

Gene de Villa Işık'ta mutlu bir kadın yaşardı. İstediğine erişmiş bir kadın. Bencil, yalnız kendisi, kendi mutluluğu, sevdası için yaşayan bir kadın.

Sabahları işine uğurladıktan sonra da onunla yaşardım uzun saatler. Sözlerini, davranışlarını düşünür kurardım. Aynalarda altları morarmış gözlerimi, solmuş yanaklarımı, dağılmış saçlarımı korkuyla seyre dalar, ondan uzaklaşınca çirkinleştiğimi, yüreğimdeki darlığın ayrılıktan geldiğini tasarlardım. Sıkıntı artınca onun odasına geçerdim. Açılmış yatağına, pijamalarına, her biri en güzelinden seçilip derlenmiş eşyalarını seyre dalardım. Yatağına girer, yastıklarında kolonyasının kokusuna karışan teninin kokusunu arardım. Onun odasının sadeliğine, gözalıcı bir şeker kutusunu andıran kendi odamdan daha kolay alışmıştım.

Eski odama, Serra gösteriş uğruna neler koymamıştı ki!

Ağır pembe örtünün ipek püsküllerine, duvarlardaki açık saçık çıplak kadınlara, ipek yüzlü parlak koltuklara, tuvaletin üzerindeki Murano biblolara yaklaşmaktan, dokunmaktan ürkerdim. Bir vitrinde seyredilip

geçilecek parlak, nazik şeylerdi hepsi. Telefonunun rengini karyola örtüsüne uydurmak, halı yerine karyola önüne tüyleri parlayan beyaz kürkü sermek, antikacılarda arayıp bulduğu kristal lambalar, bütün bunlar Serra’nın işiydi. Övünürdü yaptıklarıyla. Bana gelince odayı dağıtmak, pembe operet dekorunu bozup karıştırmaktı işim. Kâzım Işık gider gitmez, Nadia içeri girip gevezelik edebilmek için can atar, döner dururdu kapının önünde. Yusuf Efendi çayımı getirdiğinde haber verir, kapımı tıkırdatırdı. Telefon çalardı başucumda. Cihangir aşağı inmem, birlikte kahvaltı etmemiz için şakayla, tatlılıkla direnirdi telefonda. Hepsine sırtımı dönüp pencerenin önüne dikilirdim.

Ağaçlardan, denizden, kardan, rüzgârdan ürkerek seyrederdim bahçeyi. Duvarların boyunca birer siyah ince parmak gibi gökyüzüne dikilip bakan serviler, ıslak çamurlu yollar, dallarından sıyrılıp akan karlarla ağlayan çamlar, dalgalı, bulanık deniz, bütün bunlar sonsuz bir tasaya salardı beni.

Alnımı dayardım cama: “İşte burada yaşayacağım, burası benim evim,” derdim yavaşça, dediğime inanmazdım.

Kâzım Işık, ilk zamanlar günümün programını çizer öyle çıkardı evden. O büyük evin içinde dalgın, kararsız sürüklenişimi hoşgörürdü biraz. Er geç beni yola koyacağına inanırdı. Serra’ya telefon etmemi, çıkıp gezmemi, Saim Efendinin arabayla emrimde olduğunu, aşağıda, kitaplıkta birbirinden güzel kitaplar bulacağımı, Cihangir’in sırasında çok eğlenceli bir arkadaş olabileceğini söylerdi. Serra’nın gittiği yerlerden hoşlanmadığımı, kardeşinin tehlikeli biri olduğunu, Nadia’nın uşak, mutfak dedikodularından usandığımı açıklayamazdım ona. Öylesine yakın olduğum birinden içimi gizlemeye kalkışmam yüreğime işlerdi. Benim sakladığım gibi, onun da benden saklandığını sezdiğim gizli duygularını araştırırdım.

“Bakalım yeni evine nasıl yerleşeceksin Kirpiciğim? Benim vahşi kızım, benim kimselere benzemeyen karıcığım. Güç olacak biliyorum, ama olacak, olacak!”

O yanımdayken her şey daha kolaydı. Gücü kanıma geçerdi. Boşluklar dolardı çevremde. Gözlerim sevdamın ışığında kamaşmış, emeklemeye başlayan çocuklar gibi el yordamıyla yürümeye, sürçmeden, ürkmeden yolumu bulmaya çabalardım onunla birlikte.

Nadia'nın operet hizmetçilerine benzeyen beyaz önlüklü, beyaz boneli küçük kızla odama gelişini anımsıyorum bir sabah. Elma gibi kırmızı yanakları, siyah gülen gözleri vardı kızın. Onu önüme doğru itiverdi Nadia. Adının Elmas olduğunu söyledi.

"Size bakacak, oda bakacak Elmas, hanumefendum. Çok çok çok iyi kız. Alıştı o çabuk, görecek siz. Değil öyle ama, siz yatak yapmak, dolap toplamak olur ama? Qelle honte vallayi!"

Yaptığı işten kıvançlı gülüyordu karşımda. Kız da odanın ortasında, elleri göbeğinin üzerinde durmuş gülüyordu. Annemin, Hüsnü Beyle Handan'ın oda hizmetçimi görseler, duyacakları şaşkınlığı düşünerek ben de onlarla birlikte gülüyordum.

Nadia koltuklardan birine kurulmuş, sakızını çiğniyor.

"Ben biraz süsledi onu," diye anlatıyordu. "Öyle lazım değil ama? Akıl var onda, göreceksiz çabuk çabuk yapıyor o er şeyi. Em yüz iyi, güler bu kız, ep güler ama."

İkisini odada yalnız bırakıp banyoya kaçıp kapanışıma kızmış olmalı Nadia. Akşama kadar konuşmamıştı benimle.

Banyoda çamura bulaşmış biri gibi telaşlı yıkanırken söyleniyordum yüksek sesle. Kendime de, Nadia'nın yanında uysal bir hayvan gibi karşı gelmeden, direnmeden duran o küçük kıza da kızıyordum.

Nermin Hanımı, küçük bir oyuncağı andıran süslü, ince bacaklı yazı masasının başında görür gibi oluyorum. Yeni bir çağrı için hazırladığı kenarları ince sarı yaldızlı kartları işaret ediyordu bana.

"İnsanın bir sekreteri olmalı. Ne yorucu işler bütün bunlar bilseniz cicim."

Yavaşça yerinden kalkıyor. Yanına çağırıyor beni. İpek yüzlü, pembe koltuğuna oturuyor.

Orada otururdu çoğunca bahçeye çıkmadığı zamanlar. Serra gözlerine, fildişi rengine, sarı saçlarına yakıştırdığı için koltuğun pembesini; hastalığını saklamak için de gölge köşeleri sevdiğini söylerdi. Koltuğun karşısında ünlü bir Fransız ressamın, kocaman dağılmış pembe gülleri gösteren yağlıboya tablosu asılıydı. Kocasının bir yaş günü hediyesi olduğu

için yakınına oturmaktan hoşlandığını söylerdi. O kadın insanları ne güzel çekip çevirirdi. Bir işaret, bir gülüş, bir fısıltıyla. Resimden, sanattan söz etmişti bana pembe kanepesine yayılıp. Sanat haberlerini, tiyatro olaylarını, kitap eleştirilerini, Vogue Dergisinde okuyup öğrenmiş olsa bile Serra'dan, Nedime Hanımdan, daha birçoklarından üstündü bilgisi.

Evet, bir sekreter edinmesi gerekecekti sonunda. Amerika'da, Avrupa'nın tanınmış ailelerinde öyle değil miydi zaten? Bana birikmiş çağrıları, kartları, mektupları göstermişti.

"Bakın cicim, her yıl böyle davetler yağar bana. Resim galerileri, Chanel başta, bütün terziler. Ya kitapçıların prospektüsleri. Rivoli'de köşede bir kitapçım vardır benim. Satıcım genç bir oğlancık, ama ne akıl, ne bilgi çocukta."

Paris'te tanıdığı ressamlardan, şairlerden söz etmişti: Matisse'i evinde gidip görmüştü. İmzalı albümü vardı kitaplıkta. Picasso'yla karşılaşabilmek için, ressam dostlarından biri, tam yolunu bulmuşken, hastalanıp randevuyu kaçırmıştı.

Merdivenlerden kuğu boynu uzamış, küçük burnu havada, kurumlu prenses tavrıyla inişi geliyor gözlerimin önüne. Göğsünde, kollarında parlayan mücevherleriyle. Hemen peşine düşerdi Yusuf Efendi. Saygılı, tetikte, gölgesi gibi yürürdü arkasında. Birbirlerine hiç bakmadan, konuşmadan ne ustaca anlaşırdı hanımla uşağı.

Ankara'ya döneli Nermin Hanımın ince beyaz hayali yavaş yavaş eriyip uzaklaşıyor kafamın içinde. Villa Işık'ta ilk günler merdivene bakmaktan ürker, koridorlardaki ayak sesini onunkilere benzetip sarsılırdım.

Ölümün nedenlerinden biri de ben değil miyim? Bu kuruntu uykularımı kaçırdı çok zaman.

Mektup yazmak, okumak bahanesiyle sık sık sığınıp kapandığım çalışma odasında, ocağa karşı kanepeye boylu boyunca uzanır, gözlerimi sıkı sıkı yumardım. Dışarıyı, gürültüleri, ayak seslerini dinlerdim korkulu. Nadia'nın, Cihangir'in kapının gerisinde beni gözlediklerini düşünmek sıkardı içimi. Nermin Hanımın hayali kadar ürkerdim Cihangir'den de.

Cihangir değişiyordu yavaş yavaş. Bir garip gülüyordu gözlerime. Elimi tutar bırakmaz, söze başlar bitirmezdi. Bakışları çok tatlıydı. Gülüşü de öyle. Güzel konuşmasını, insanı eğlendirmesini bilirdi.

Uyurken uyanırdım, okurken kitap düşerdi elimden. Yazarken satırlar kaçmaya başlardı gözlerimin önünden... Böylece ne kadar kitap yarım kaldı, ne kadar mektup gideceği yere varmadan kâğıt sepetini boyladı.

Delice düşünceler geçerdi aklımdan. Telefona giderdi gözlerim. Birlikteyken bir türlü ona açamadığım duygularımı, uzaktan, telin ucundan açıklamak için kaç kez Kâzım Işık'ın büro numarasını çevirip kapatmışımdır telefonu.

Başlardım dolaşmaya odanın içinde. Ona söylediklerimi duvarlara, o güzelim resimlere, kitaplara söylerdim. O evde, o insanlar, o eşyalarla, karısının gözümden gitmeyen hayali, kardeşinin peşimden sürüklenen korkutucu gölgesiyle bir arada yaşayamayacağımı ona söylemek, açıkça anlatmak her şeyi? Bunu yapamıyordum.

"Ne olmuş Kirpiciğim," diyecekti. "Ne var bu evde? Cihangir'e aldırmak çocukluk. Bu zamanda hayallerle uğraşmak da gülünç doğrusu."

Çıkmamı, eğlenmemi, keyfime bakmamı söyleyecekti.

Ona: "Biz birbirimiz için değiliz, seni seviyorum, bir yandan da senden utanıyorum!" diyebilir miydim? En iyisi gitmekti oradan. Onu da alıp götürmeyi kuruyordum.

Sevdamızı kurtarmak uğruna diyordum kendi kendime. İşlerini, parasını, her şeyini kaybetmesini, bana kalmasını istediğim zamanlar bile oldu.

Sonra yavaş yavaş durulurdu düşüncelerim. Gerçeği kabullenirdim: Küçük, korkak bir kadındım. Yıllarca, topluluğun kadını itelediği karanlıktan çıkmaya, erkek-kadın eşitliğini savunmaya çabalamıştım. Sevdaya kapılınca sıfıra inmiştim yeniden. "Sen bir dişisin, bir erkek düşkünü, bir alçak!" Kendime saldırırdım bu sözlerle. Sigaraları birbiri ardından yakıp söndürürdüm. Ölmek için yer arayan hasta kediler gibi oradan oraya dolanırdım odanın içinde.

Hava karardığı zaman tıkırtılar artardı kapının önünde. Yusuf Efendinin saygılı, ürkek başı uzanırdı içeri. Adam perdeleri çekip ışıkları yakardı bir

bir. Ocağın sönen ateşini tazeler, çay içmem, kahvaltı yapmam için direnirdi. Nadia gelirdi soğuktan küçük kedi burnu kızarmış. Ahmet Ağanın fidanları çuvalla örttüğünü, palmiyelere hasır geçirdiğini, dışarıda güzel bir soğuk başladığını söyler, yanaklarını ovuştururdu. Birlikte çıkmamızı isterdi. Kandıramayınca:

“Aman siz kızmayın hanumefendum ama, tıpkı kedi! Hep ocak, hep okumak olur böyle ama?” diye söylene söylene çıkar, aşağıya, aşçının, garsonların yanına inerdi.

Cihangir işe gittiği günler, ağabeyiyle birlikte geç vakit dönerdi eve. Beni ocağın karşısındaki geniş koltukta, elimde kitabım uyuyakalmış buldukları olurdu. Kâzım Işık, odama çıkmamı, aşağıya yeni bir giysi, somurtmayan bir yüzle inmemi isterdi. Kızdığını saklamaya çabalardı. Yarı zorla Cihangir’le birlikte kapıya iterlerdi beni. Uykulu gözlerim, ateşte kızarmış yanaklarımla çok güzel olduğumu fısıldardı Cihangir. Ama ağabeyinin istediği olmalıydı. Patrondu o. Kulu değil miydik hepimiz onun? Kaşı gözüyle işaretler eder, ağabeyine hem yüklenip hem arka vererek alaya vururdu işi.

İkisinin arasında viski içerek, konuşarak geçirdiğim uzun kış gecelerim oldu. En çok Cihangir konuşurdu. Fransızca şiirler okurdu bize. Kâzım Işık dizlerime yatar, dinlerken dinlerken uyuyup kalıverirdi. Elindeki kitaba eğilen başı kalkardı Cihangir’in. Gözleri gözlerimi bulur, “Mon enfant ma soeur,” diye biraz da alayla tekrarlardı. Sözü geçen o rüya yolculuğuna doğru, yüreğimde özlemin yavaştan yavaşa uyanmaya başladığını sezdiği için mi öyle sık sık söylerdi o şiiri.

Kıpırdıyorum yatağımda. Ağırlığımı kollayarak dönüyorum pencereye doğru.

Annemin dediği çıktı. Kar bastırdı iyiden iyiye. Camlara vurup dağılan taneleri görüyorum. Kestane ağacının pencereme yakın dallarının üstü daha şimdiden ince beyaz bir çizgiyle kaplandı. Sabahleyin uyananlar bembeyaz bir Ankara bulacaklar karşılarında.

Annem konuşuyor uykusunda. Birini almış karşısına, rüyasında kavga ediyor. Öfkeli öfkeli sesi yükseliyor. Somyası gıcırdıyor. Oradan oraya dönüyor gürültüyle. Kötü olmalı rüyası. Yarın, erken yattığını, çok yemek

yediğini, rahat uyumadığını anlatıp sızlanacak karşımda. Bana gelince uyuyamıyorum. Çarpıntım var hafiften. Çocuk kımıldayıp duruyor içimde. Herkesten ayrı, başka bir yaratık olmuşum sanki. Övünmek mi gerek buna, tasalanmak mı bilmiyorum. Yalnızlık kötü, yalnızlık dayanılmaz! `Onunla birlikteyken, onu severken, sevişirken de yalnız değil miydim?' diye soruyorum kendi kendime.

Alışkanlığın sevdayı öldürdüğü doğru olmalı. Evlendiğimizden kısa bir zaman sonra değişmeye başladı Kâzım Işık. O eski gizli buluşmalarımızın, Nadia'nın evindeki günlerin ateşi, sevinci küllenir gibi oldu. Zaman zaman eskisini hatırlatan delice bir istekle koştuğumuz oluyordu birbirimize. Sonra bir burukluk, acılık, birbirini bulmaya çabalayan bakışlarımızda, ellerimizde bir kaçış oluyordu.

Ona rastlamadan, onu sevmeden önce bir gün sımsıcak dirileceğimi, kadınlığımı bulacağımı hiç düşünmemiştim. Arayıp durduğum başka şeyler vardı bir erkekte: Hayatı akıllıca paylaşma, yalnızlığımın kapısını kıran, yüreğimin boşluğunu dolduracak bir kavuşma gibi tasarlamıştım evlenmeyi. Ahmet'i tanıdığım, iyiliğine, insanlığına güvenip onunla evlenmeye kalktığım zaman mutluluğa giden yol çizilmiş değil miydi hayalimde?

Kendimi birine vermek, ondan gelecek çocuklarla dallanıp budaklanarak, kökleşerek o yabancıyı kendi inançlarıma, ilkelerime ortak etmek, bu değil miydi istediğim? Yüreğim kupkuru, gözlerim kör gidiyordum bana uzanan ele doğru. Kendimi de, onu da aldatmak, bütün dişiler, kocamış kızlar gibi koca bulmaktı amacım. Kadınlığımdan utanıyorum biraz. `Sakın bütün bunlar avunma olmasın Macide Hanım kızım?' diye soruyor içimden bir ses gizliden. Neye karşı? Belki de yalnız ölüme karşıydı her şey. Belki hepimizin sonu gelmeyen çeşit çeşit isteklerimiz ölüme karşı kendimizi saklamak, unutmak için bulduğumuz oyunlar yalnızca.

Beni bu serüvene, Ahmet'e sürükleyen nedenleri arıyorum boyuna. Bilmek istiyorum gerçeği. Bu yüzden geriye, anılara dönüyorum bıkıp usanmadan: Ankara treni kayıyor İstanbul'a, güneşe doğru. Yanındaki genç adamla gülüşerek, cilveleşerek, pencerenin önünde konuşan Macide'yi görüyorum. Seyrediyorum onu uzaktan, yakınıyorum durumuna zavallının. Ne kadar safmışım. Yüreğim karışık, dolaşık isteklerle doluymuş, açmışım birşeylere...

Fırtınada önüme çıkan can kurtaran simitiydi Ahmet. Güçlü omuzlarına abanmak, yorgunluğumu, eskimiş dostları, gençlik hayallerini geride bırakıp rahata kavuşmak istemişim. Bir araçtı; beni yıllardır arayıp durduğum mutluluğa götürecek köprülerden biriydi o.

Ahmet, benden kurtulduğu için şükretmeli şansına. Uzak Amerikasında çoktan unutmuş olmalı şimdi her şeyi. Kulağıma gelenlere bakılırsa evlenecekmiş, yerleşecekmiş oraya.

Kadere inanmak mı gerek? Ahmet'in beni sevdaya götürmek, büyük fırtınaya salmak için, yalnız bunun için karşıma çıktığını kabulleneceğim geliyor zaman zaman.

Ahmet önemli değil, hayır, aracılıktan başka rolü yok zavallının bu oyunda. Pencereme savrulan karların arasında uzaklaşıyor, hiç yaşamamışçasına çekiliyor karanlıklara. Hemen bir başka soru gelip büküyor yüreğimi: Öbürünü neden sevdin, nesini sevdin? Evet, neyi sevdim onda, neden sevdim onu? Parası kamaştırmış olmasın gözlerimi? Öyle olsa sonradan en çok bunlardan nefret eder miydim? Her şeyi bıraksın bana gelsin, istediğim bu değil miydi? Başka bir soruya takılıyorum birdenbire. İstediğimi yapmış olsa onu sever miydim eskisi gibi gene?

Cihangir gülüyor uzaklarda.

"Sinsi taşra kedisi seni! Sen, benden harissin, benden betersin!"

Şiirleri olduğu gibi, şarkıları da çok iyi söylerdi Cihangir. Hepsi umutsuzdu şarkılarının. Dünyaya, insanlara küfür doluydu çoğu. Croulant kelimesinin anlamını açıklamıştı bana. Sevdayı, gönlünce yaşamayı, özgürlüğü anlamayan, acı, buruk, olağanüstü tatlardan korkan, irkilen, kapalı kapılar ardınca yaşayan bütün croulant'lara küfredip bana da küfrettirmişti.

Nermin Hanımla Suzan Hanıma, daha doğrusu bütün kadınlara duyduğu hınçtı onu, bana saldırtan öyle. Birlik olursak, ağabeyini kolayca yıkacağımızı da düşünmüş, umutlanmış olmalıydı. Kâzım Işık'la evlendiğimizde Suzan Hanımla bağları koparmıştı çoktan. Kadın, ona sürekli garip bir oyun da oynamış, tanıdığı bütün erkekleri tazı avına salar gibi peşine düşürmüştü oğlanın. Serra'nın anlattığına göre görülmemiş

hayasızlardandı bu Suzan Hanım. Çevresindekilere çirkin açıklamalar yapmıştı, rezil etmişti Cihangir'i.

"Kadın yanım kuvvetli çıktı ayol ne yapalım yani," diyordu. "İki rolü birden oynamak tiyatroda olur, yatakta güç şey, benden paso Cihangir Beye."

Böylece o zamana kadar Cihangir'in hayatı üzerine duyulup da inanılmamış, açığa vurulmamış ne varsa pazara çıkıvermişti. Kendi kendime, Kâzım Işık, kardeşinin cinsel yaşamındaki korkunç sapıklığı bilir mi, bilmez mi? diye çok sormuşumdur. O mektuptan sonra onun çok şeyi bilip bilmemezlikten geldiğine inanç getirdim.

Suzan Hanım azıtmış işi sonraları. Her önüne gelene: "Benden kaç bin lira borç istedi biliyor musunuz? Beni nerelere götürdü, neler yaptı bilseniz," diye başlarmış anlatmaya, Serra bile kızıyordu kadına artık. "Olamaz!" diyordu. "Bu kadarı yalan, iftira!" O da kadını başka kötülüklerle suçlamaya koyuluyordu. Serra, yakınlarını, kim olursa olsun ezdirmeyeceğini, Işık Ailesine dil uzatanlara karşılığını ağır ödeteceğini göstermek istiyordu çevresine. Başarı da onda kaldı sonunda. Suzan Hanım, Cihangir olayı sönüverdi birdenbire.

Kış sonuna doğruydu. Cihangir, garsoniyerini bir arkadaşına devrettiğini söyledi bir gün. Suzan Hanımın adını da anmaz olmuştu artık. Ağabeyinin bürosuna sık sık uğruyor, daha verimli olmak istediğini, uslu akıllı bir insan gibi çalışacağını anlatıp Mecdi Beyle dertleşiyordu.

Serra en çok garsoniyerini bırakmasına şaşmıştı onun. Orada bir Rum oğlanla buluştuğunu biliyordu. Ona göre iki gencin arasında sapık bir ilişkiden çok platonik bir bağlantı olmalıydı. Yoksuldu Rum oğlan, bilgisizdi. Cihangir'in aklına, canayakın, hınzır büyüsüne kapılmış olmalıydı. Serra'nın deyişiydi bu. Suzan Hanıma kalırsa, gecelerini çok zaman iki oğlanın arasında geçirmişti kadın. Onların, kendisini unutacak kadar birbirlerine vurgun olduklarını görmüştü. Cihangir'le bir olup öbür oğlanı Çingene kızı kılığına soktuklarını, oynatıp eğlendiklerini anlatmıştı. Cihangir, arkadaşına nazlı, nazik bir genç kızmış gibi davranıyordu. Bir gün pişirdiği kahveye teşekkür etmek için kibar bir davranışla oğlanın elini öpmeye kalkmış, Suzan Hanımı kahkahalarla güldürmüştü.

“Bu pis karı,” derdi Serra. “hepimiz gözlerimizle gördük, zavallı Nermin Yengemin karşısında Cihangir’e açıkça kuyruk salladı. Oğlanı baştan çıkarmak için elinden geleni ardına koymadı. O zaman nasıl olmuş da görmemiş, anlamamış küçük hanım Cihangir’in heteroseksüel olduğunu. Oğlanı, yengemin elinden almak, en yakın arkadaşına kazık atmak, buymuş meğerse soysuzun bütün isteği. Üzerimize pislik fışkırtmaya çabalıyor şimdi. Eteklerimizi koruyalım, hücuma geçelim başka çare yok. Canına okurum ben onun, meraklanma sen Kirpiciğim...”

İğrendiğimi, şaşırdığımı görmesin olur muydu!

Boynuma sarıldı.

“İnanma sen bu hikâyelere kokoş. Cihangir yapıyorsa bile züppelik olsun diye, bir zamanlar Montmartre’da birlikte yaşadığı o acayip insanlara benzemek için yapıyordur emin ol.”

Okuduğu kitapların, gittiği okulların etkisinde kaldığını da söylerdi Serra, onun. Bir Fransız okulun adını vermişti bana. Orada bütün papazların, öğrencilerine tutkun olduklarını söylemişti.

Cihangir çalışmaya, göze girmeye kararlı, uslanmış, akıllanmış Villa Işık’a iyiden iyiye yerleştiği zaman buna en çok sevinenlerden biri Nadia oldu. Kâzım Işık’a gelince inanmaz görünüyordu. Mecdi Beyin araya girmesiyle kardeşine bürosunda oldukça önemli bir iş verdi. Cihangir’in yeni gidişine bir zaman alışamadığını gördüm. Sonra o da bizlerle birlikte oğlanın oynadığı oyuna kapılır gibi oldu. Evde sesi sedası duyulmadığını, işe aralıksız gittiğini izledikçe umuda kapıldığını, içten içe sevindiğini sezerdim. `Ailenin kaçkını’ diye eğlendiği bu küçük kardeşe bir başka bağlantısı vardı. Ne kadar saklasa meydandaydı bu.

Cihangir’in neden değiştiğini ilk anlayan Serra oldu sanırım.

Bir kış sabahı karyolamın ucuna oturmuş, keyifle kahvesini içerken pek önemsiz bir söz eder gibi söyleyivermişti:

“Dikkat et Kirpiciğim, seni çok sevdiğim için söylüyorum. Bu oğlan tehlikelidir, biliyorsun sen de.”

Oğlanın tehlikeli olduğunu ben de biliyordum. Bunu bilmeyen, bilmek istemez görünen aramızda yalnız Kâzım Işık’tı.

O sıralarda İzmir'deki fabrika işi, Amerikalılarla çıkmaza girmişe benziyordu. Durmadan Ankara'ya bakanlıklara gidip gelir, toplantılar yapar, Mecdi Beyi, Amerikalıları, mühendislerini, avukatlarını eve çağırırdı. "Geçecek, bu bir fırtınadır, baharda yolculuğa hazırlan!" deyip duruyordu, ama bahar yolculuğuyla beni avutmaya, karanlık, yalnız kış günlerimi aydınlatmaya çabaladığı meydandaydı.

Sabahları erkenden işe gider, akşamları geç dönerdi eve. Çalışma odasına kapanıp önemli işlerini konuşurdu deniz adamlarıyla. Bankacıları toplardı pazar yemeklerinde büyük sofranın çevresine. Bu arada pek önemli insanlar tanıdım. Yalnız adlarını duyup gazetelerde resimlerini gördüğüm ünlü politikacılar, dişli hükümet adamları, bilinen, tanınan daha birçok kişi girip çıkardı eve. Gümüş şamdanların, pembe karanfillerin, kristallerin renk renk, ışık ışık parladığı sofralarda melek yüzlü, tatlı dilli insanlarla konuşur, dünyayı toz pembe görürdük gözlerinde.

O kişilerin dalgaları, çıkarları uğruna öyle tatlılaşıp yumuşadıklarını aklıma getirmezdim. İlk zamanlar idealist geçinen devlet adamlarının, namlı politikacıların yalancı ve çıkarcı yüzlerini büyük, bomboş sözlerin arkasına nasıl saklandıklarını sonradan anladım.

Konukları savdığımızda büyük yatırımlar, borçlar, alacaklarla uğuldardı kafam. Yukarıda, odamızda soyunurken, hepsinin içyüzünü anlatırdı bana. Eğlenirdi onlarla. Elini yavaşça cebine atıp "İşte bütün o gördüklerin hepsi burada, cebimde," diye hınzır gülüşünü görür gibi oluyorum.

O sıkıntılı, yorucu iş çağrılarının geceleri uyuyamaz, ertesi günü yıvışık bir duyguyla bulanmış uyanırdım. Konuşulanları eleyip dokumaktan, aydınlığa çıkarmaktan korkardım biraz. Bir yandan kızar, bir yandan acırdım Kâzım Işık'a. Çözmeye uğraştığı sorunlar, kurduğu işler büyür, devleşirdi gözümde. Onu anlamaya, ona yardıma zorlardım kendimi. Bunun umrunda olmadığını, kendi kendisine yetip arttığını göstermek istercesine gülerdi, çenemi okşayıp. İstediği yalnızca açık, korkusuz konuşabilmekti benimle. Hiç kimseyle olmadığı gibi büyüye büyüye, bir dudağı yerde, bir dudağı gökte cinler gibi şişinip gerilir, beni şaşırtmaktan, hatta ürkütmekten hoşlanırdı.

Elimden tutup odasına çekerdi. Anlatması bitmezdi bir türlü. İnsanların korkak, yalancı, akılsız yönlerini kanıtlamaya, kendi işlerine, çıkarına karşı

gelen parazitleri ezip yok etmeye gelmişti dünyaya. Elimi bırakmaz, parmaklarımı sıkardı yatakta. Yarı uykulu mırıldanırdı yavaşça:

“Fevkaladesin sen, bir tanesin Kirpiciğim sen!”

Tatlı, alaycı gülüşünü duyardım karanlıkta.

“Biz ikimiz varız, birbirimizi seviyoruz, boşver ötesine. Ötesi, bir yığın salak, edepsiz, akılsız...”

Yüzü uslu bir çocuk gibi bana dönük, eli elimde, söylediklerine inanmış, güvençli, mutlu uyuyuverirdi birdenbire.

Uğraşmış, didinmiş, açmıştı yolu önünde. O yolda sonu gelmez bir yarıştı yaptığı. Arada gözünün, gönlünün istediklerini alıp kolayca cebine koyuveriyordu. Başkalarını yendiği sürece mutluydu. Bana gelince, onu sevdiğim, sevildiğime inandığım sürece, her şeyde aldanmayı kabullenmiş garip bir durumum vardı. Tek istediğim onun sevgisinde aldanmamaktı.

Kış sonuydu, evlendiğimizin dördüncü, beşinci aylarıydı sanırım. Uykusuzluğum, huysuzluğum, o sebepsiz çarpıntılarım, sıkıntılarım başladı yavaştan. Geceleri basardı kötülük. İçime yığılırdı karanlıklar, kuşkular. Uyanırdım birdenbire. Yatağımın içinde doğrulurdum çarpıntılı. Fırtınanın yaklaşmakta olduğunu önsezimle duyup titrerdim.

Kaç geceler, ara kapıları, banyo odasını uçar gibi geçip onun odasına, yatağına atmışımdır kendimi. Üstüne eğilirdim yavaşça. Birlikteliğimize, birbirimizi sevdiğimize inanmak isteyerek soluğunu dinler, yüzünü seyre dalardım. Onun karısı olmanın, sevgimize fazla bir şey katmadığını öyle gecelerden birinde kavradım birdenbire. “Senin bir şeyin olabildim mi ben? Bensiz olamayacağına inanmalı mıyım? Birbirimiz gibi düşünmüyoruz, birbirimizi seviyor muyuz hiç olmazsa?” Kaç geceler bu sözleri, uyuyan kaygısız o erkek yüzüne fısıldadım usulca. Ağzı aralık, yüzü bütün düşüncelerden, kaygılardan arınıp rahatlamış, tasasız uyuduğunu görmek içimi rahatlatırdı. “Madem ki böyle uyuyabiliyor,” derdim, yatıştırmaya çabalardım korkumu kuşkularımı. Yavaşça başımı yastığa, başının yanına koyardım, elini arayıp bulurdum örtülerin arasında. Beklenmeden gelen yüzsüz bir konuk gibi bozgun ve utançlı büzülürdüm omzuna doğru. Ertesi sabah beni yatağında bulduğu zaman sevinip coşardı.

“Gene kötü rüyalar mı gördü benim Kirpiciğim? Ne oldu söyle bakalım, çamlarla rüzgâr mı çatıştılar, dalgalar camlarına mı vurdu? Yoksa bensiz yapamadığın için mi, ha bunun için mi kız!”

Beni şımartmaktan hoşlanırdı. Vitrinlerine koyduğu ve pek hoşlandığı bulunmaz, antika biblolarından bir tanesiydim sanki.

Herkesin içinde başımı koltuğunun altına sıkıştırıverirdi.

“Yalnız karım değil, çocuğumdur da Macide Hanım.”

“Hayır bu değil, bu değil!” diye bağırmak gelirdi içimden. Nasıl olur da öfkelenen, parlayan gözlerimi görmezdi? Çocukluktan çoktan çıktığımı, gençliğimi, ona gelmeden, güç karanlık yılların rüzgârlarına savurduğumu anlaması gerekmez miydi? Anlamıyordu. O koca köşkün içinde odalara kapanıp saklandığımı, yeni yaşayışıma bir türlü alışamadığımı görmüyordu. Sevdamı korumaya, ona olan duygularımı zedelemeden, körletip kaybetmeye çabaladığımı görmüyordu. Onun insanlarına, işlerine, düşüncelerine uzak, yabancı kaldığımı sezmiyordu.

En önemli konuşmaların, çekişmelerin ortasında birdenbire bana dönüp sevinçle gülerdi. Çevresindeki işadamlarına, mühendislerine, Mecdi Beyine, beni parmağıyla gösterir, övünürdü.

”Görüyorsunuz nasıl dinliyor bizi. Alayla gülüyor, kızarıyor, yanakları bakın bakın! Şeytan gibi anlar o olup bitenleri. Anlamadığı yalnız para uğruna insanların kendilerini bu denli yiyip bitirmeleridir.”

Kahkahayı basardı arkadan. İçki isterdi, yiyecek isterdi. Çevresindekileri kapı dışarı eder, benimle uyumak isterdi.

Yukarıda, daracık ceviz karyolada, ağız ağza konuşurduk uyuyuncaya kadar. Yavaş, inançlı fısıldardı karanlıkta:

”Beni nasıl mutlu ettiğini bilsen Kirpiciğim! Ben onlarla konuşurken bizi dinleyişin, o akıllı pırıl pırıl gözlerin yok mu? Bana nasıl güç, emniyet verdiğini bilsen kız! Sen yanımdayken serin sular akıyor içimden sanki, ferahlıyorum, bir tuhaf oluyorum işte.”

Benim, yalnızca kavgasını, çekişmesini seyrettiğimi; aklımda, kelime uçlarından, satın alınan, aldatılan kişilerin adlarından başka bir şey

kalmadığını anlamıyordu.

“Sen bu evi, hepimizi biraz değiştirdin, farkında değilsin. Serra’ya, Cihangir’e, hepimize faydan oldu. Bak nasıl çalışmaya koyuldu oğlan. Şaşılacak şey doğrusu. Serra da öyle. Kitap okumasını, edepsiz olmadan akılı laf etmesini öğrendi biraz. Daha da çok şeyler yapacaksın, inanıyorum ben, sana. Harikulade bir şey birine inanmak. Bilsen ne tatlı bir duygu bu. En güç zamanlarda, yorgunluğumda, o var ya, o beni seviyor ya, diyebilmek.”

Nasıl bir yalan içinde yaşadığını bilmiyordu. Kardeşinin, birinciden sonra ikinci karısına da göz diktiğini; zaman zaman boynuna sarılan teyze kızının, kocasının çıkarını, konforunu koruduğunu ve benim sıkılmaya başladığımı, üstelik korktuğumu bilmiyordu.

Evinden, insanlarından hoşnut, kendine göre mutluydu. Çevresindekileri inceleyecek, yoklayacak zamanı mı vardı? Önemli işlerle uğraşan, devlerle kavgalaşan bir adam. Her sabah Saim Efendinin saygıyla açtığı kapıdan arabasına biniyor, pencerelere doğru gülerek işaretler yapıyor, sigarasını yakıp arkasına yaslanıp kavgasına koşuyordu.

Arabası parkta kaybolunca, üşüyen omuzlarımı tutarak yavaşça pencereden çekilirdim. Karyolama, örtülerin arasına kayardım. Küçük, ağır bir taş gibi düşerdim yatağın çukuruna. Onu düşünürdüm. Cihangir’i, Serra’yı düşünürdüm. Olayların anlamlarını kavramaya çalışırdım. Kıpırdayıp dururdum örtülerin arasında. Kulaklarım evin içindeki gürültüleri toplardı bir yandan, Arap’ın sevinçli havlamalarından, aşçının köpekle alışverişe çıktığını anlardım. Radyoda şarkılar yayılırdı evin içine. Salonları düzenleyen, çiçekleri vazolarında onarlayan, pencereleri, kapıları açan Nadia’nın gülüşü gelirdi yukarı. Bahçede kırılan bir dalın tok sesle yere düştüğünü duyardım. Yattığım yerden denizi, dalgaların küçük beyaz köpüklerle uzaklara doğru çatlayıp açılışını seyre dalardım. Uykuyla uyanıklık arasında sallanırdım. “Yaz gelse,” derdim yavaştan, “ah bir yaz gelse...” Güneşle birlikte bütün kuşkular silinip yok olacakmış, her şey yeniden başlayacakmış gibi. Yaza doğru yola çıkacak değil miydik onunla? Villa Işık’tan, Villa Işık’ın insanlarından uzaklaşmak! Sevinç verirdi içime düşüncesi bile.

İşe öğleden sonraları gittiği olurdu Cihangir'in. Bu kadar tembelliği kimse çok görmezdi ona. Öğle yemeğini birlikte yemeye katlanmam gerekirdi. Sevimli genç, bir küçük kardeş gibi tatlıydı davranışı. Beni güldürmek, coşturmak için maskaralıklar yapar, hikâyeler anlatır, Nadia'ya takılırdı. Odasından plaklarını getirirdi aşağı. Şiirler okur, şarkılar söylerdi yavaştan. Yusuf Efendinin şaşkın bakışları karşısında meyveleri kapışır, sarı altın rengi Fransız şarabıyla sarhoş olurduk biraz. Nadia coşardı. Terleyip kızaran yanaklarını, alnını silerek dekoltesini çekerdi aşağı durmadan.

"Cici kizi, siz böyle çok çok çok iyi! Memnuniyet, gülme var, siz güzellik var o zaman. E bu doğru değil ama Cihangir beyum?"

"Gülse de, ağlasa da güzeldir benim yengem," derdi Cihangir. "Başımızın tacıdır o."

Bir garip bakardı gözlerime. Nadia'dan bir şey saklamak, aramıza bir sır koymak istercesine susardı.

"Akşama bizi vapurdan almaya gelecek misin Kirpiciğim?"

Arasıra Saim Efendiyle Üsküdar'a, Kâzım Işık'ı karşılamaya gittiğini ona kim söylemişti bilmem, ağabeyinin peşine takılıp gelmeye başlamıştı bu yüzden.

Yolun kenarında köşeme büzülür beklerdim onları. Kalabalığın arasında Kâzım Işık yalnız çıktığı zamanlar rahatlardım. Çevik adımlarla arabaya koşuşunu seyretmek hoşuma giderdi. Serin rüzgârla birlikte girerdi içeri. Yanıma oturup elimi eline alınca dünyalar benim olurdu.

Anadolu yakasında, buğulu camların arkasından şehrin uzak ışıklarını seyrettiğimiz; Çamlıca'ya çıkıp, Pendik'e uzandığımız akşamları anımsıyorum. Büyük siyah arabada, cam bölmenin gerisinde eski günlerin gizli sevda oyununa kapılırdık yeniden. Eski çarpıntıları, coşkunluğu, o sıcak sarhoşluğu arardık birbirimizde. Öpüşlerinde, sokuluşunda o zamandan bu zamana neyin değiştiğini, nasıl değiştiğini kollayıp anlamaya çabalardım.

Çokça susuyorduk. İlk şaşırtıcı işaret bu oldu benim için. Dokunup geçtiğimiz konular birer kıvılcım gibi yanıp sönüverirdi aramızda. Nadia,

Cihangir, Serra hikâyelerine dalar, küçük şakalar, hatta dedikodularla oyalanırdık.

Başlangıçta birbirimize anlatacak ne çok şeyimiz olmuştu. Öyle saatlerce, hatta günlerce neler konuşabildiğimizi düşünüp şaşıyorum şimdi bile. Her sözcüğün bir önemi vardı o zamanlar. İnsanlar, kentler, kitaplar, çiçekler, dünya bizim için yaratılmıştı. Çok çabuk renkleri, cilaları dağılıp uçuverdi sözcüklerin. Birbirine eklendikleri zaman bizi sıkıntıyla birbirimize bağlamaktan başka işe yaramıyorlardı artık. Çok zaman arabanın arkasında iki saygılı yolcu gibi susar kalırdık. Geri döndüğümüz de olurdu yarı yoldan. O yorgunluktan, ben soğuktan sızlanırdık el ele.

Başbaşa kaldığımız akşamlar olurdu Villa Işık'ta. Beni çalışma odasına götürür, masanın başına oturtur, planlar, bilançolar, raporlar açardı gözlerimin önüne.

"Bana yardım etmelisin biraz. Boşuna okumuş kadın almadık biz kızım!"

Milyondan aşağı düşmeyen sayıların karşısında şaşırdığımı, inanılmaz kazançların elde edildiği yolları, oynanan oyunları sezdiğimde karşı koymaya kalkıştığımı görünce patlatırdı kahkahaları edepsizce.

Amerika'dan gelen önemli bir mektubu Türkçe'ye çevirmemi, gizli hesapları karşılaştırmamı istediği olurdu. Kendisine yardım etmemden hoşlanırdı. Sonraları bıraktı yakamı. Yalnız çalışmaya alıştığını söylüyordu. Benim işim, çoğunca içkisinin buzunu, suyunu koymak, ocağa sık sık odun atıp beyaz ayı postunun üstüne yatarak onu seyredip beklemekti.

Ne zaman Hüsnü Beyi, Handan'ı, annemi özlemeye başladım?

Hepimizin büyük salonda toplandığımız, konukları bir geceyi anımsıyorum. Serra acıktığını söylüyordu. Yusuf Efendi gümüş tepside havyarlı tereyağlı ekmekleri gezdirmeye başlamıştı. Cihangir eliyle yapmıştı martinileri. Şakir, radyonun önündeki kırmızı kadife mindere ilişmiş düğmelerle oynayarak caz müziği arıyordu. İkimiz, Kâzım Işık'la yan yana durmuş gülümsüyorduk onlara. Bir oyuna girmek üzereydik. Her şey yerli yerindeydi. Perdenin açılması gerekiyordu yalnız. Şimdi Arap havlayacak, kapılar açılacak ve oyun başlayacak diye tetikte meraklı kolluyordum çevremi. Onların da beni kolladıklarını biliyordum. Sahneye ilk çıkan bir artiste bakar gibi kuşkulu, alaylı bakıyorlardı bana. Yeni giysim

Paris’ten uçakla gelmişti. Saçlarımı, Serra’nın berberi evde yapmıştı. Kâzım Işık’ın istediği gibi bir güzel boyanmış, incilerimi, zümrütlerimi takmıştım.

Salonu dolduran, uzun sapları üzerinde dimdik kırmızı gülleri; Serra’nın, çiçeklerin kokusunu bastıran keskin lavantasını; Cihangir’in yuvarlak yakalı mavi smokinini hatırlıyorum. Ağzında kahverengi yaprak sigarası, bacaklarını ayırıp germiş, kendine güvenli duruyordu yanımda Kâzım Işık. Kocam değilmiş, hiçbir zaman olmamış gibi uzak, yabancı görünüyordu. Garip duygular sarıyordu içimi. Oyunda en iyi rolün onda olduğunu seziyordum. Kıskanıyordum da biraz, o yadırgamayan, ürkmeyen güçlü, alışık duruşunu. Cihangir’e bakıyordum, genç, canayakın bir görünüşü vardı. Işıkların altında saçları, gözleri, gülüşü parlıyordu. O salonda beni anlayan yalnız kendiymiş gibi bakıyordu gözlerime. Kapıya doğruluşunu, gelenleri gülerek karşılayışını izliyordum. Başını kaldırışı, elini verişi, gülüşü, konuşması, bütün davranışları bir başka incelikle güzeldi.

“Hiç içmiyorsun şekerim!” diyordu Serra.

Martini kadehini elime tutuşturuyor, ince esmer parlaklarının ucunda küçük bir sandviçi zorla ağzıma tıkıştırıyordu.

“Ben de seninle meşgul olmasam Kirpiciğim.”

Gelenlere gülüyor, selamlarını, sorularını karşılıyor, ev sahibeliğine özeniyordum. Hepsi beni çok iyi bulduklarını tekrarlıyorlardı. Biri zayıfladığımı, incelmenin çok yaraştığını söylüyor, öbürü toplandığımı ve bunun bana çok iyi gittiğini ekliyordu. Yanıma usulca yaklaşıp uzaklaşıyorlardı. Cihangir, içine karıştığı kalabalığın arasından, omuzlar üzerinden gülüyordu alaylı; Serra göz kırpıyor; Şakir eski bir dost gibi gelip koluma giriveriyordu. Ne zaman araba kullanmasını öğreneceğimi soruyordu. Ne biçim kadındım! Kocası, o küçük kırmızı Mercedes’i hediye etsin kadına ve kadın o mücevher gibi arabayı garaja kapatsın! Aklın alamayacağı şeydi. Öbürlerine anlatmak, kırmızı Mercedes’le övünmek için bir başka topluluğa doğru uzaklaşıyordu yanımdan. O güzel salonun, mücevherlerin, giysilerin parlaklığına, düzenine uyan ne nazik, ne yalan, ne sevimli gülüşmelerdi onlar.

“Konuşmuyorsun, ilgilenmiyorsun kimseyle,” derdi Kâzım Işık. “Salon kuklaları, patavatsız şu, bu ama, içlerinde eğlenceli olanlar da var. Nedime

nasıl sokuluyor sana görüyorum. Zavallı kadına öyle bir bakışın var ki. Fena mı bak, hukuk fakültesini bitirmiş o da zamanında. Boş sayılmaz, cilvelidir de kâfir üstelik.”

En güzel bir rolü vererek salmıştı onların arasına beni. Oyunu beceremeyişime kızmakta haklıydı belki de.

Gazetelerin, dergilerin sözünü ettiği, sırasında resimlerini koyduğu büyük çağrılarımız, yedide başlayıp dokuzda bitecekken sabahlara kadar süren, Serra’nın `süper kokteyl’ dediği eğlencelerimiz olurdu. Öyle günlerde kadınlar terzilerine koşar, berberlerde kurutma makineleri durmaz işlerdi.

Birçok eli sıkmak, insanlara durmadan sırıtmak, ayakta o kümeden bu kümeye karışarak sivri pabuçların acısına dayanmak gerekirdi.

Çok içilirdi öyle gecelerde. Kadınlar erkeklerden ayrılıp aralarında dedikodulara, gülüşmelere kalkışınca, onları erkek kümelerine çekmek, dansa çağırmak, sarhoş etmek, eğlendirmek Serra’yla Cihangir’e düşerdi. “Harem kokteyli,” derdi Cihangir. “Karılar, yalnız giysilerini göstermeye, kıç sallamaya gelirler; şunların koyun gözlerine, sahte gülüşlerine bak yengeciğim...”

Durgun, ağırbaşlı gecelerimiz de olurdu. Ankaralı büyük bir devlet adamının gözlerini kamaştırmak ya da İngiltere’den, Amerika’dan, Fransa’dan gelmiş tanınmış işadamlarını ağırlamak için sabahtan başlardı Villa Işık’ta telaş. Kentin en güzel orkestrası tutulur, yardımcı garsonlar eve dolar, şampanya su gibi akardı sofralarda. Giyeceğimiz giysi tartışılır, takacağım mücevherleri, Kâzım Işık çalışma odasındaki gizli duvar kasasını açıp eliyle seçerdi.

Gülüyorum karanlıkta yavaşça. İnanılacak şey değil belki, ama gerçekten peri masalı yaşamışım ben. Şimdi her şey bir rüya, inanılmayacak bir hayal kadar uzak.

Serra düzenlerdi öyle geceleri. Masalar koyarlardı her yana. Mumlar yakar, çiçeklerle doldururlardı kıyı bucağı. Serra çok şeyi yengesinden öğrendiğini saklamaz, sinirli titiz emirler yağdırırdı çevresindekilere.

“Nadia, lambalar böyle konacak. Yusuf Efendi, gümüş işli sofra servisini çıkaracaksın. Ahmet Ağa, gül isterim, yalnız kırmızı gül sofraya!..”

Oynanacak büyük oyunun dekorlarının, artistlerinin arasına nasılsa karışmış bir yabancı gibi onları seyrederdim.

Serra koltukların yerlerini değiştirir, çiçekleri düzenler, yuvarlak, küçük masaları oraya buraya dağıtır, renkli örtüler, mumlar yerlerini bulur, peçetelerin kıvrımlarına, konukların adları yazılı güzel renkli kartları sıkıştırırdı.

Bir davette kuru sonbahar dalları yığdığını hatırlıyorum masanın ortasına. Bir başka yemekte herkesin önüne bir yanı mumluk, bir yanı çiçeklik küçük pembe şamdanlar koymuş, gül kokularına boğmuştu ortalığı. Günlerce de sözü edilmiş, bir güzel övünmüştü pembe şamdanlarıyla Serra.

Nermin Hanımın, konukları karşılamayı, sofra, çiçek düzenlemeyi öğrenmek için kitaplar okumakla kalmayarak, birkaç ay Londra'da okula gittiğini Serra'dan dinlemiştim.

"Sen salon kadını olmayı kolay bir şey sanıyorsun şekerim! Bizdeki gibi yarım yırtık değil ama. Avrupa'da yüksek aristokraside olduğu gibi..."

Şaşkınlığımla alay edip çenemi okşardı.

"Yengem meraklıydı bu işlere. Vallahi hatırlarım, çiçek düzenlemeyi yerinde öğrenmek lazım diye tutturmuş, Japonya'ya gitmeye kalkmıştı. Londra'da da neden o kadar uzun kaldı zaten? İngilizler gibi İngilizce konuşmak merakındaydı. Yaptığı işi iyi yapmak isterdi. Ağabeyim kendisiyle eğlenecek, beğenmeyecek diye korkardı. Onun istediğinden iyisini olmaya çabalamıştır her zaman, inkâr edilmez bu doğrusu!.."

Onun Üsküdar'da yetişmiş basit bir memur kızı olduğunu, ağabeyine, yarım bir İngilizceyle görgüsüz geldiğini söyleyen de gene Serra'ydı:

"Yok, yok, o kadar da yoksul değil. Basit bir aile işte. Gene de kızlarını Üsküdar kolejinde olsun yarım yırtık okutmuşlar. Annesinin gözü yükseklerdeymiş. `Kızım güzel parti yapacak,' diye kadın önceden almış tedbirini. Hatta gönül verdiği kapı komşusu bir subaydan, halasının yanına gönderip uzaklaştırmışlar bir ara yengemi."

Serra, masaları düzenler, mumları, çiçek kümelerinin arasına oturtup, Yusuf Efendinin getirdiği kristalleri, gümüşleri yerli yerine dizerken eğilir sorardım yavaşça:

“Demek gençliğinde bir başka sevdiği varmış Nermin Hanımın?”

Gözlerini süzüp ağzını büzerek yengesinin taklidini yapardı Serra:

“Ah cicim, cicim! Ben ağabeyinizden başkasını sevmemişimdir hayatımda.”

Gülerdi:

“Herkesin kulağı sağır, gözü kör, Cihangir dalgasını görmüyoruz sanki.”

“İyi bir kadın olduğunu söylerdin sen?”

“İyiydi, ama budalaydı. Ağabeyimin de hatası var olanlarda. Çok sıkmış kadıncağızı ilk zamanlar. Büyük işler peşinde, yeni yeni insanlar, konuklar. Neymiş gençliğinde Kâzım Ağabeyim; küçük bir komisyoncu. Teyzemin altın bileziklerini zorla alıp satmış da öyle nikâh hazırlığı yapabilmiş diye anlatırlar. Ama gösterişi var güzel adam, konuşmasını da biliyor. Deli gibi âşıkmış o zamanlar Nermin Yengeme. Sonradan aldatmalar, metresler başlamış. Yalnız başına Avrupa seyahatleri, iş toplantısı deyip Ankara kaçamakları; gencecik bir kadın, hınzır gibi bir oğlan, evde burun buruna kalırsa...”

Serra ile başbaşa kaldığımız bir kış akşamıydı. Dışarıda kar yağıyordu. Yusuf Efendi şöminede ateşi yakmıştı. Ocağın önünde yumuşak, ipek yüzlü minderlere uzanmış viskilerimizi içiyorduk.

Yemekten önce, yemekten sonra, öğleye doğru, sofrada, birçok bahaneleri vardı içki içmenin. İşe de yarıyordu. Sıcaklık verirdi insanın içine. Sebepsiz sevinçler, umutlar gelişir büyürdü kolayca. Kötülükler, sırtımızın gerisinde usul usul dolaşan ölümün yumuşak adımları uzaklaşırdı bir zaman için.

Ateşin karşısına oturmuştuk. Kocalarımızı bekliyorduk. Serra yemeğe kalmayı kabullenmiş, gece Şakir’le İstanbul’a dönmeye karar vermişti.

Nereden açıldı bilmem Nermin Hanımın sözü. Belki de Serra’yı o eski hikâyeleri anlatmaya zorlayan bendim. Kurnazca dolanır dururdum Nermin Hanımın çevresinde. “Gene açtıracaksın, gene coşturacaksın,” diye gülerdi Serra.

Zübeyde Hanımefendinin, “Allah’ın emri, peygamberin kavliyle oldu o iş,” diye anlattığı olurdu.

“Yalan mı söyledi teyzen?” diye zorlardım Serra’yı usulca.

Omuz silkerdi.

“Bilmem, belki de. Büyük oğlanın usulünce evlendiğini söyleyip Ahmet’le seni iğnelemek için de olabilir. Benim bildiğim Kâzım Ağabeyim o zamanlar sık sık Salacak’taki deniz hamamına gidermiş. Orada yalılardan birinde oturan bir de arkadaşı varmış. Onunla buluşur, denize girerlermiş. Nermin Yengem de hamamın kadın tarafından girermiş denize. Kâzım Ağabeyimle yolda birkaç kez rastlaşmışlar. “Bu kız dünya güzeli, bu kız benim olmalı!” diye tutturmuş Kâzım Ağabeyim. Arkadaşı adresini öğrenmiş kızın. Bir gün ikisi yokuş başındaki tahini eve, kızı istemeye gitmişler beraberce. Karısına pek tutkundu ilk zamanlar inan bana. Ama ne kadındı yengem de! Periler gibi güzel! Kuğu kuşu beyaz bir boyun, badem yeşili gözler. Gümüş teller, limon çiçekleri içinde görmeliydin onu. Sevinç içindeydi. Duvağının altında kıkır kıkır gülerdi.”

“Peki o pek hoşlandığı genç subay?”

“Ne budalasın ama, insan Kâzım Ağabeyimi tanır da subay mubay düşünür mü artık. Bal gibi gönül vermişti ağabeyime. Ne dese, ne söylese boyun eğerdi. Hiç unutmam, düğünde bana da kat kat taftadan bir elbise yapmışlardı. Katmerli bir lahanaya benziyordum. Benim Bebek’teki kolejde okumamı yengem istedi. İyi kadındı doğrusu. Kendisi Üsküdar’da okumuştu, ama hiç beğenmezdi o okulu. Londra dönüşü, `Ermeniler gibi İngilizce konuşuyormuşum da farkında değilmişim,’ diye alay edip güldürmüştü hepimizi. Anası babası çabuk göçüp gittiler. Kızlarının peri masalına benzeyen hayatına pek yetişemediler.”

“Ne zaman başlamış Cihangir’le?”

Bardağını ocağın alevlerine tutup içkisini seyre dalar, susardı Serra. Bir garip gülüşle yan yan bakardı bana. Odanın yarı karanlığında daha büyüyen siyah, güzel gözlerini, ürkütücü gülüşünü görür gibiyim. Sessizlikte iç çekişi küçük bir mırıltıyla söner, bardağı yere bırakıp kendini yastıkların üstüne atıverirdi.

“Ne meraklısın ama Kirpiciğim! Kocasını seviyordu, hayrandı üstelik. Ama nasıl olmuş bilmem, biri bir tarafa, öbürü başka tarafa dalıvermişler sonradan işte. Aşktan daha önemli işleri varmış o zamanlar yengemin. Yolculuklara çıkıyor, insanlar tanıyor, kocasının yanında gezip eğleniyor, İstanbul’un en güzel, en beğenilen kadını olmanın zevkini tadarak basamakları çıkıyormuş. İnanır mısın Kâzım Ağabeyim istiyor diye iki yılda Fransızca öğrendi. Bir Fransız matmazel getirtmişti Fransa’dan. Sonradan Paris’te de bir sürü ahbap edindi. Mektuplaşır dururdu onlarla. Koleje gelmişti. Müdireye tanıttım da kadın şaşırdı. `Ne güzel konuşuyor, Londra’da mı öğrendi İngilizce’yi?’ diye.”

Serra anlatırken, ocakta birbiri üzerine düşen odunları seyrederdim ben. Kıpkırmızı korlar yığılıp kömürleşir, siyah dumanlar yalardı ateşi. Nermin Hanım ince alevlerin üstünde, bembeyaz küçük bir hayal gibi sallanıp dans eder, yaklaşıp uzaklaşırdı. İnanılmaz bir masalın içinden, genç, güzel peri padişahının kızı geliyordu aramıza. Hayır, aramıza değil. Serra, onu ulaşamayacağımız yükseklere eşsiz bir anıt gibi dikiyordu. Bir hikâyeden öbürüne geçerken bu anıt gitgide yükseliyor, bizler, küçük yaratıklar aşağılarda karıncalaşıyorduk.

Ne zaman ağlamaya başladım öyle? Hikâyenin neresinde boşandım birdenbire?

Nermin Hanım sevinçli, canlı, telaşlı gülerek, çantalarını topluyor, Kâzım Işık’ın kollarına atılıyor, yola çıkıyor, dansa gidiyor, aklı, şakaları, bilgisiyle bir yıldız gibi parlıyordu hayalimde. Kâzım Işık’ın, onu sevmiş, onunla övünmüş olduğunu düşünüyordum. Sıcak yaşlar yakıyordu yanaklarımı.

Neden sonra hıçkırıklar peş peşe tutup sarstığı zaman telaşından içki bardağını kırmıştı Serra. Boynuma sarılmış özür diliyor, anlattıklarının eski hikâyeler olduğunu, birçoğuna inanmamak gerektiğini söyleyip kandırmaya çabalıyordu beni. Yanımdan kalkıp kaçarken:

“Bir ölüyü mü kıskanacaksın şimdi de! Ne tuhaf kadınsın sen!” diye öfkeyle bağırmıştı.

Odamda yaşlarımı silmiş, yüzümü yıkayıp pudralanmıştım. Bir ölüyü kıskanmak! Kendim de buna gülmeye çabalıyordum aynanın önünde. Serra kapımın arkasında, ağabeyinin birkaç konukla geldiğini, giyinmem

gerektiğini haber veriyordu. Biraz sonra gözyaşlarımın, şımarık bir gösteriden başka bir şey olmadığına inandırmaya çabalıyordum onu. Ağabeyine söylememesi için yemin ettiriyordum. Kâzım Işık'ın getirdiği habersiz konukların iki Amerikalı olduğunu söylüyor, odanın içinde başını havaya dikip elleri arkasında dolanarak, `Uzun Ömer' boylu uçak şirketi müdürünün taklidini yapıp beni güldürüyordu.

Villa Işık'a gelecekleri önceden bilinen yabancılar için, kentin genç, güzel kadınları çağrılırdı hemen. Çoğu Serra'nın arkadaşlarıydı.

Bana gelince, görevim aklım, bilgimle şaşırtmak olmalıydı gavurları. Böyle derdi kocam. Gülerdi çenemi okşayıp. İşin şaka olduğunu, keyfime bakmamı eklerdi arkadan. İstenilenleri elimden geldiği kadar başarabilmek için gücümün son damlasına kadar tüketirdim.

"Sade insanlar bu Amerikalılar, çoğu da akıllı değil," derdi Serra. "Konuşmayı bir ucundan tutup açabilmekte bütün mesele..."

İstemeden, belki de farkına varmadan yengesinin, büyük önemli çağrılardan önce, gelecek olan yabancıların kişiliklerini düşünerek kitaplar okuduğunu, lügatlar, sanat dergileri karıştırdığını, böylece adam hangi milletten o milletin coğrafyasını, tarihini su gibi ezberleyip sayfa sayfa konuklarına tekrarladığını anlatırdı. Oysa ki Amerikalı, İngiliz, Fransız olsun, yabancıların Türk kadınlarıyla giriştikleri konular çoğu zaman saçma sapan şeylerdi. Nermin Hanım güzelliği yanında bilgisiyle şaşırtırdı onları.

Serra'nın hakkı vardı. Yabancı erkeklerin, Türk kadınları karşısında dilleri başka türlü çözülürdü. Çoğu kadınsız çıkmış olurdu yola. Çetin iş çekişmelerinden sonra aradıkları değişik eğlenceler, garabetlerdi. Geri kalmış bir İslam ülkesinin, Osmanlı kırıntılarıyla konuştuklarını düşündüklerini bilirdim. Bir garip süzülme gelirdi gözlerine. Nazlı, nazik gülümser, Pierre Loti hayranlığı içinde, ince şairane araştırmalarla bir türlü eremedikleri sırları çözmeye çabalarlardı; Türk kadını onların gözünde, Eyüp sırtlarından seyrettikleri yabancı, uzak saltanatlı bir geçmişi hatırlatan görüntü kadar dokunaklı, gizemli bir yaratıktı. Yüzlerimize yaşmaklarımızı, peçelerimizi nereye sakladığımızı sormak ister gibi özlem dolu bir bakışları vardı. Evet, Atatürk bir büyük adamdı. Bilirdi çoğu öyle olduğunu. Ama yine de onların yüzyıllarca önce ulaştıkları uygarlığın peşinden koşan geç kalmış biriydi o.

Gördükleri yerleri görmüş, okudukları kitapları okumuş, dünya olaylarını izlemiş, bellemiş aydınlara rastladıkları zaman usanıp somurtarak sıvışmak için fırsat ararlardı. Gözleri güzel dekoltelere, nazlı, nazik şarklı utangaçlığı içinde kızarıp bozaran tazelere kayardı. Pot üstüne pot kıranlar çok olurdu öyle yemeklerde. Fransızların toplandığı önemli, Serra'nın deyişiyle `şık' bir yemekte bizim Dışişlerinden birinin, plaklarla öğrendiği Fransızcasıyla fındık rekoltesinden söz etmeye çabalayıp herkesi güldürdüğünü görmüştü.

Elçiliklere çağrı yapıldığı zaman protokol listesi gözden bir iyi geçer, Kaymak Takımın en ileri gelenleri işaretlenirdi.

Dördümüz kapıda beklerdik gelenleri. Işıklar sel gibi inerdi üzerimize. Frakını giyerdi Yusuf Efendi. Serra tanımadıklarımı tanıtırken, söylediği adların etkisinde kendisi de sarsılıp yavaştan fısıldardı kulağıma:

"İşte Fransız Elçisi, işte İngiliz Askeri Ataşesi! Şekerim mavi şifon elbiseli sarışınla meşgul olmalısın. Fransa'dan yeni geldi."

Eski Osmanlı Hanedanından genç bir kadının sultan dedesinin adını verirdi bana. "İngiliz Refik Bey," der, gösterirdi. "Macar asilzadesi," der, fısıldardı. Böylece birçok sultan eskisi, Araplarla evlenmiş Pin Up kılıklı soylu hanımlar, geçmişlerinin hikâyeleriyle övünen yabancı, yerli, soylu, nazik parazitler tanıdım.

Kadınlar mumdan yapılmış bebekler gibi süslerinin, boyalarının pırıltısı içinde donuk, durgun kayarlardı büyük kapıdan içeri. İçtikçe açılma başlardı. Gülüşmeler, sesler yükselir, Kâzım Işık o gruptan bu gruba gülerek kayıp gider; gecenin başarılı olduğunu haber verirdi Serra sevinçle kulağıma. O adamların, o kadınların içlerinde gerçekten de aydın, bilgili, hoş kişiler vardı. Önemli numaralarını sonraya saklayan hokkabazlar gibi yavaş yavaş kozlarını dökerlerdi ortaya. Çoğu birkaç dil birden bilirdi. Konuştuğu yabancının önemine göre eski tanıdıklarına sırtlarını çevirenler olurdu aralarında.

Biraz önce ileri, aydın Türk kızı rolünde, yabancılarla Picasso, Miro, Ionesco, hatta Stravinsky'den bilgiç bilgiç konuşmalarına kulak verdiğim genç kadının, biraz sonra bir arkadaşının kulağına şöyle dert yandığını duyduğum çok olurdu:

“Ay bayılacağım, edebiyattan, resimden, politikadan, hep ciddi şeyler konuşmaktan. Ayol dans yok mu, şöyle dişe gelir genç güzel bir-iki adam yok mu bu gece bize? Turşusu çıkmış heriflere baş mı sallayacağız Kâzım Beyin hatırı için.”

Adları listemizin başına yazılı bu türlü hanımların, beylerin çoğu bana karşı çok nazik davranırlar, gene de kendi dünyalarından olmadığımı göstermek istercesine aradaki uzaklığı, hatta soğukluğu gizlemezlerdi. Serra’dan öğrendiklerimi bir papağan gibi tekrarlar dururdum karşılarında: Görür görmez selam sabahın arkasından hemen giysilerini, saçlarını, boyalarını övmeye başlar, dinlemesem bile sözlerine baş sallardım. Sonra yavaş yavaş gülünç göründü bana yaptıklarım.

Bıkıp usandım, ikiyüzlülüğümden utanıp peşlerini bırakıverdim. Ne yaparsam yapayım yabancı bir şeydim aralarında.

“Garip gözleri var o kızın, bizi seyrediyor!” demişti aralarından biri Serra’ya.

“Maymun! Kim oluyor o? Bizi kritik etmek ona mı kalmış!” diye Suzan Hanımın, Nedime’nin burun kıvırdıklarını Cihangir anlatmıştı. Oysa beni görünce ilk koşan, coşup boynuma sarılan bu iki kadındı.

Erkeklere gelince, onlar kadınlarından daha gürültüsüzdüler. Tehlikeli sayılmazlardı. Çoğu `hanımefendimiz’ derdi bana. Hayran görünürlerdi. Çağrılarda sarıverirlerdi çevremi. Hepsi bir hoş söz bulurdu söyleyecek. Yalancı bir saygıyla öpmek için insanın eline düşer gibi uzanışları gülünçtü. Durmadan el öper, basmakalıp konuşur, yalandan gülerlerdi.

“Ne fevkalade gece hanımefendimiz. Nefis bir büfe, nefis bir müzik! Ay bile sanki ısmarlanıp gelip oturmuş çamların tepesine. Zaten Kâzım Işık’ın davetleri, yemekleri başka türlü olur mu sultanım.”

Kralın soytarısı gibi daha kapıdan girerken şaklabanlığa başlayanlar vardı aralarında. Çoğu yalnız yemek yemeğe gelmişçesine büfeye saldırır, birbirinden güzel yemeklerle dolu tabakların üzerinde kendilerini unuturlardı.

Onları seyrederken hayatlarında bundan başka bir şey düşünmemiş, istememiş olduklarına inanacağı gelirdi insanın. İçip coştukları zaman

dansa kalkışlarında, kadınlara sarılışlarında da bu hayvanca iştah kendini belli ederdi. Kalın boyunlarını uzatıp, kocaman arkalarını çıkararak, kollarını yelken gibi yana doğru açarak, dönüp sallanarak dans edişlerini görmek eğlenceli olduğu kadar iğrençti.

Ionesco’nun oyunu pek tutmuştu o sıralarda. Cihangir yanıma yaklaşır, “Gergedanlaştılar bunlar gene yenge hanım,” diye alay eder, dansa zorlardı beni. Elinden kurtulup kalabalığın arasında Kâzım Işık’ı arardım telaşlı. Bulunca, çevresindekiler kim olursa olsun, önemli konuşmalar arasında bile aldırmaz, koluna girer, sokulurdum yamacına. Onun öbür hayvanlar gibi olmadığına şükrederdim içimden. Aklına, insanlığına inanmak istercesine sıkardım kolunu. Anlar mıydı? Anlar gibi bakar, güler, parmaklarımı okşar, tutkunluğunu açıkça gösterirdi.

Eğlence dağılırken benden çok kızan oydu gidenlerin peşinden. Söylenip çekiştirmeye koyulurdu onları.

“Parayla bu kadar kolay satın alınan insanlar yalnız bizim memlekette vardır.”

Çok tekrarlardı bu sözü. Onun gözünde memleket, o şişkin, besili can ve mal düşkünü küçük kümeydi yalnız sanıyorum. O adamların kendilerini bir toplumun öncüleri, bir çekirdeğin özü gibi görmelerine benimle birlikte gülerdi, ama çıkarı uğruna onlarla birlikteydi.

Daha neler anımsıyorum o geçmiş gecelerden:

Masmavi bir kış gecesi, bahçede, karların üstünde beş-altı koyunu birden çeviren beyaz külahlı aşçıları hatırlıyorum.

Donmuş sularda yüzmeye kalkan sarhoşlar, ocakların ışığında yarı çıplak göbek dansına kalkan modern hanımlar. Bu `kibar’ toplantıların türlü aksaklıklarına göz yummak gerekirdi. Bizim için sorun, insanların gözünü kamaştırmak, işimize yarayacakları yönümüze çekip Kâzım Işık adını parlatıp duyurmaktı dört bucağa.

Garip bir durumda olduğum doğrudur o zamanlar. Eski umutlarım, düşüncelerim, kavgalarım, ölü bir denizin dalgaları gibi vurmaya başlıyordu yavaştan kıyılarıma. Eski özgürlüğümün serin rüzgârları, esip gidiyordu ateşli başımın üstünden. Ufalıyordum yavaştan. Boşluklarda sallanır

gibiydim. Aylarca dev bir makinenin küçük dişlilerinden biri gibi durmadan dönmem gerekmişti. Sağa sola bakmadan şöyle bir sürçüp geçen düşünce kıvılcımları, kaçamak hayallerle oyalanmıştım. Hep sonraya, geleceğe bıraktığım çocukça umutlarla yaşamıştım. Şimdiyse benim için sonrası olmadığını, olmayacağını görüyordum. Şaşkınlık büyüyüp yayılıyordu gitgide. Yalnızlığımda dört dönüp kapalı kapılara vuruyordum başımı.

İlk zamanlar düşüncelerim hep Kâzım Işık'ın peşinden koşardı. Evden ayrılır ayrılmaz adım adım izlerdim onu uzaktan. Yazıhanesinde, sekreterlerinin, müdürlerinin, mühendislerinin arasında büyük masasının telefonlarının başında, güçlü, canlı bir masal kahramanı gibi eşsiz görünürdü uzaktan gözüme. `Bütün hayatımda onu böyle oturup bekleyebilirim,' derdim. Cihangir'in saldırmalarına, Serra'ya, Nadia'ya dayanmak, yorucu çağrılara, insanlara, hatta yalan dostluklara katlanmak kolay değildi. Nermin Hanımla da boy ölçüşmem gerekiyordu.

Sevincini saklamazdı Kâzım Işık.

"Görüyor musun, nasıl alışıyorsun. İşin biraz da eğlenceli tarafını almak lazım. Bütün mesele bu zaten. Hem asıl ben şikâyet etmeliyim. Bütün bu azgın kurtların bağları elimde. Kimini gerip kimini gevşeterek hırslarını, açlıklarını ayarlayarak yaşayacaksın onlarla, kolay mı bu!"

O terbiyeli, nazik, önemli insanların azgın birer kurt olduklarını, kendi iştahlarından başka bir şey düşünmediklerini, bu korkunç sürek avında en önde koşanınsa kendi kocam olduğunu görmek dayanılır şey miydi? Bir ikinci Macide gölgem gibi yetişiyordu peşimden. Boş umutlarla sallayıp avutmaya çabalıyordu beni. İşin tadını kaçırdığımı söylüyordu usulca. "Uzatıyorsun," diyordu. "Kocanı aşağılamak için bahane arıyorsun, kötü düşünüyorsun, kuruntucu, acısın!" `Uzaklaşıyor muyum ondan, değişiyor muyum,' diye korkuyla soruyordum kendi kendime. Umursamamak, yalnız onu düşünmek, onu sevmek? Gölgem coşuyordu hemen: `Evet, evet, öyle yap, kötülükleri, dünyayı unut! Onu düşün, onu sev, işin bu olsun senin...'

Ne güzeldi onu sevmek.

Kaygılar uzaklaşırdı. Kanım ısınır, bir hoş olurdum. Çalışma odasında onun kokusunun sindiği geniş koltuğa atardım kendimi. Büyük camların arkasında kar lapa lapa yağardı bahçeye. Kuşkularım, öfkelerim,

direnişlerim uyurdu yavaş yavaş, sevişmek isteğini andıran garip bir sevinç içinde, yumuşamış, gevşemiş yıkılırdım kuştüyü yastıklara, bekleyiş başlardı.

Madem ki sevişiyorduk... Bütün gücümle yaslanırdım bu inanışa.

“Tam Kirpi yuvası vallahi!” diye girerdi odaya Cihangir.

Eşikte dururdu. Mavi gözleri parlardı ışıl ışıl. Güneş gibi aydınlatırdı gençliği yarı karanlık odayı.

“Hemşiremizin kutsal bilgi ocağına, bu naçiz kulun da girmesine izin var mı?”

Okuyacak bir şeyi kalmadığını, kitap seçeceğini söylerdi. Elimde gördüğü kitapların çoğunu alıp odasına kaçırırdı. Onların hepsini okuduğunu sanmıyorum. Okuduklarımı okuyup daha kolayca yaklaşmak, beni anlamak merakında olduğunu söylemişti bir gün. Bir dönemecin başında durduğunu, köşeyi kazasız, belasız dönmek istediğini eklemişti sözlerine. Bir beklediği, rastlaşmak istediği biri vardı dönemecin ötesinde. Onu bulmak, ona yetişmekti bütün amacı.

“Sen kızım, tam zamanında köşeyi dönmüşsün!”

Karşımda attığı o edepsiz kahkahanın anlamı şimdi apaçık ortada: `İşini başarmış, hayatını kurtarmış biri.’ Öyle sayılmaz mıydım birçokları için. Kâzım Işık’ın çevresindeki eskimiş yüzlerden, söylene söylene bayatlamış sözlerden bıktığı, yorulduğu, güneşte uyumak ve sevişmekten başka bir şey istemediği bir anda merdivenlerden inivermiştim rıhtıma. Üstelik dünyasına yabancı biri. Cihangir de `yabancı’nın peşindeydi. Dönemeci kıvrılıp kaderiyle karşılaşmak için zamanını bekliyordu. Akılsız değildi Cihangir. Aklını yalnız kötülüğe yöneltmese, öylesine tembel, avare, hasta zevklerin düşkünü olmasa iyi şair, oyuncu, önemli bir kişi olurdu belki de. En güzel iş, tembellikti ona göre. Herkes hayatı acele yalayıp yutarken, o lokma lokma, sindire sindire tadıyordu. Böyle birşeyler söylediğini hatırlıyorum. Her sözü alaylıydı biraz. Kötülüklerini şakalaşırcasına, yaramaz birçocuğun tasasızlığı içinde yürütürdü.

Sonraları Nadia’nın gevezeliklerinden, Cihangir’in baskına benzeyen beklenmedik zamanlarda karşıma çıkışından kurtulmak için çalışma

odasının kapısını kilitlemeye başladım. İlk zamanlar tıkırtıların eşiğe kadar gelip uzaklaşmasını dinlerken yüreğim çarpardı biraz. Sonraları alıştım. Kapının gerisinde çınlayan Nadia'nın kahkahasına, Cihangir'in yaklaşıp uzaklaşan alaycı sesine aldırmaz oldum. Karların örttüğü büyük bahçeyi seyretmekten, rıhtıma çarpan ölü dalgaların sesini dinlemekten, Kâzım Işık'ı beklemekten usandığım zamanlar duvarları boydan boya kaplayan kitaplığa dönerdim.

Böylece, hiç olmadığı gibi okumaya koyuldum. Yeni kitapların, yazarların tadını aldıkça bir garip oburluk, doymak bilmez bir açlık aldı götürdü beni. Rafları eşeleyip eşeleyip yukarı, odama taşırdım kitapları. Uykusuz kaldığım geceler okurdum. Sabahları gözümü açıp da, "Bugün nasıl bir gün, bugün ne kadar uzun bir gün," diye kara bulutların üzerime indiğini sezer sezmez okurdum. Gün akşama kadar kolayca akıp giderdi, okurken beklemek kolaylaşırdı.

Küçük arabasına atlayıp kış, kar demeden Çiftehavuzlar'a gelen, yatağımın köşesine yerleşip rahatça yiyip içerek, uyuyarak gevezelik eden Serra da canımı sıkmaya başladı sonunda. O konuşurken yastığımın altında bekleyen kitabı düşünürdüm. Sabırsızlanır, huysuzlanırdım çok zaman. Sabahları Nadia'yı, küçük Elmas'ı savmak kolaydı başımdan. Nadia alışmıştı. Yalnızken yanıma uğramazdı. Küçük Elmas'tı rahatımı kaçıran daha çok. Usulca kapıdan süzülür, odanın içinde dört döner, yatağı ne zaman yapacağını, ne zaman giyineceğimi, neden yemek yemediğimi sorar dururdu.

Bir gün Yusuf Efendinin karşısında göbek atarken yakalamıştım onu. Pek uzun durmadı yanımızda. Garsonlarla oynaştığını söylerdi Nadia. Babası gelip aldı. Boynuma sarılıp ağladı kız bir zaman.

Babasının, köye evlendirmeye götürdüğünü, kızı beş yüz liraya amcasının oğluna sattığını gene Nadia anlatmıştı. Yerine başka oda hizmetçisi edinmemek için direnip engel olmuştum.

Çoğu İngilizce olan o birbirinden değerli kitapları, dünyanın uzak bir köşesinde, yabancı bir kitap satıcısının seçip bulduğunu, gönderdiğini düşünmek garibime gider hâlâ.

“Bizim Nermin’e biraz âşık olduğunu sanıyorum Fransa’daki toptancının,” diye anlatırdı Kâzım Işık. “Her uğradığı kentte kendine birkaç hayran bulmak âdetiydi.”

Karısının kendisinden başkasına bakabileceği aklına gelmemiştir sanıyorum.

Serra:

“O dükkânı ben iyi bilirim,” derdi. “Ne parasını çekmiştir kitapçı yengemin, ne parasını! Tam Rivoli’nin köşesinde, mendilcinin yanında.”

Paris’te, Rivoli’nin köşesindeki kitapçı dükkânını, genç kitapçıyı hayal etmeye çabalardım. Nermin Hanımla karşılaşmaları, konuşmaları, birlikte kitap araştırmaları gelirdi gözümün önüne. Nermin Hanımın ince uçucu güzelliği karşısında adamın şaşkın, sevinçli gülüşünü görür gibi oluyordum.

“Klasikleri ona aldıran, eski kitapçılarda araştırmalar yapan, listelerini hazırlayan hep o genç adamdır,” derdi Serra.

Zavallı kitapçı, kitapların çoğunun açılmadan raflarda sarardıklarını nereden bilecek? “Renklerine, derilerin güzelliğine bak şu kitapların!” Kitaplıkta Serra’yı ilgilendiren tek şey yalnız renk düzeniydi sanıyorum.

Cihangir alayla gülerdi:

“Yengemin kitaplarını okumak çok yorucudur. Birçoğu oldukça sıkıcı, üstelik hepsinin sayfalarını açmak lazım. Onun için Macide’nin okuduklarını alıyorum ben. Okunmuş kitapta ne de olsa umut vardır. Hem biliyor musun, onun adına gelen kitapları senin okuduğunu görmek bir garibime gidiyor ki!”

Kitapların tasalardan, düşüncelerden, hatta kendisinden beni koruduğunu bilmezdi Cihangir. Bahçe güneşin altında parladığı, çamların yeşili, denizin mavisi aydınlığa çıktığı zaman, kitaplar tutmaz olurdu beni evde.

“Vallayi siz iyi yapmıyor hanumefendum ama,” diye başlardı Nadia. “Nerde var beyfendu siz güzel, nerde yok beyfendu siz nah maymun gibi! Darılmayın ama ben hakika söler hep, öyle değil ama!”

Şişmanlamam, saçlarım, yüzüm, gözlerim için bildiği güzellik reçetelerini sıralardı.

“Bakın şimdi benim yüz nasıl kaymak deyil ama? Ne zaman ben rejim yaptı çok fena, maymun hemen! Ne zaman var yemek, neşe, amour, ben kaymak.”

Gerçekten de yüzü günden güne geriliyor, yuvarlaklaşıyor, çekik yeşil gözleri oyuklarında kaybolup çizgileşmeye başlıyordu.

“Arı sokmuşa döndün, sana burası yaradı, pek lop lop oldun kokona. Kıçın büyüdü, yere düşecek nerdeyse,” diye eğlenen Cihangir’e kızardı.

Serra’nın beni incelmiş bulmasına, beğenmesine de kızardı biraz.

“Yok Serra Hanım, değil öyle. Çok çok çok zayıf hanumefendum. Hem o bir şey oldu, öyle başkalık var. Ben doğru söyler bilirsiz, değil öyle ama?”

“Çok komik konuşuyor, o yüzden dayanıyorum bu kokonanın saçmalıklarına,” diye arkasından alay ederdi Serra.

Değiştiğimin ne zaman farkına vardı Kâzım Işık? Kış sonu, bahara doğruydu sanırım.

“Çok okuyorsun, kitaplar seni yoruyor, neşeni, iştahını kesiyor,” diye başladı söylenmeye.

Aldırmaz, gülerdim:

“Bu kitaplar bana çok şeyler öğretiyor, olgunlaşıyorum. Serra’nın salon davranışlarını, oturup kalkmayı öğreneyim diye verdiği kitaplardan daha faydalı bunlar...”

“Alayı bırak... Sana bildiklerin yetişir, ulema olacak değilsin ya sonunda.”

“Sen de okusan, sen de biraz meraklansan. Konuşacak daha çok şeyimiz olurdu belki...”

Öfkesini gizlemek için gülmeye çabalardı:

“Ne istiyorsun, odalara kapanıp kitap okumamı mı?”

Bir parazit gibi yaşamanın, öbür kadınlara benzemenin hoşuma gitmediğini söylediğim zaman, şaşkın, kuşkulu yüzüme bakardı.

“Ben, senin çalışmaktan bıkıp usandığını sanıyordum!”

Mahkeme koridorları, siyah cüppeli adamlar, bankanın tavanarası, Hüsnü Bey, hepsi saldırırdı üzerime. Direnirdim yine de.

“Öylesi değil, makinede vida olmak, boşuna dönüp durmak değil.”

Ona yardım etmek, onun yanında, onunla birşeyler olmak, sevinçli, coşturucu, güzel işlere karışmak istiyordum. Faydalı, yaratıcı işlere atılmak istiyordum, ayıp mıydı bu? İçimdeki gücün, hevesin boşuna akıp gitmesi yazık değil miydi? Çevreme birşeyler vermeli, karınca kaderince memleketime faydalı olmalıydım. Yalnız çıkarını düşünenlerin değildi bu dünya. Başkaları vardı. O başkalarının arasından geliyordum ben, onları düşünmeden edemezdim.

Öfkesine alay karışırdı:

“Ah, bu senin idealist tarafın, memleketçiliğin! Hayal, edebiyat bunlar hep! Bak ama sıkılıyorsan, benim, sana başka başka bir teklifim var: Resim yap, heykel yap, birşeylerle uğraş. Yandaki küçük binalardan birini atölye diye verelim sana. Hanımlar arasında modaymış seramik, kırkından sonra akademiye girenler bile varmış. Sen de biraz çamur yoğur, oyalan işte.”

Bakıyordum ona umutsuz.

“Benim işim seni sevmek, benim işim yalnız bu artık.”

Ona tutkundum, ondan nefret ediyordum. İki duygu karışıyordu içimde. İyi niyetlerimin, gençlik, özgürlük düşüncelerimin önüne, sevgimin engel olup dikildiğini açıkça görüyordum. Evlenmemiz, yanlış bir iş gibi görünüyordu gözüme. Kuşku yerleşiyordu yüreğime. Beni neden yanında tuttuğuna, bağlandığına şaşıyordum. Yalnız yatakta birlikte olduğumuzu düşünce, hayvanlığımızdan utanmaya başladım sonunda.

Bahar gelince hayatım biraz değişir gibi oldu. Fırtınalar dinip karlar eriyince odamdan, kitaplardan uzaklaştım. Peşimde Arap, sokak sokak dolaşır, saatleri öldürmeye, akşamı getirmeye çabalardım. Sokaklar ıslaktı çok zaman. Rüzgâr yakardı yüzümü, üşürdüm, kalın paltomun içine

büzülürdüm. Yosun, toprak kokmaya başlamıştı hava. Bir yaz sabahı Ahmet'le birlikte umut, sevinç dolu geçişimizi hatırlardım o yollardan. Beyaz pike elbisemi, kırmızı boncuklarımı, gençliğimi hatırlardım. Yaşlanmış, bir başkası olmuştum sanki. İnsanların bakışlarından alınırdım. Uzaklaşan, yanımdan kaçan, bir türlü bana alışamayan Arap'a kızardım.

Asfalt yol kurşuni, renksiz uzanırdı. Ağaçlar çıplaktı. Şurasından burasından mavi mavi açılan gökyüzünün altında kırlar kuru, tasalı bir bekleyiş içinde uzanırdı. Yol boyunca yürür, ayları, günleri hesaplamaya çabalardım. Evlenmiştim ben. Çiftehavuzlar'daydım. Sayılmayacak günler geçmişti aradan. Bir başka topraktan kopup başka bir yana kök salmanın kolay olmayacağını düşünürdüm. İnsan denen yaratığın, tırmanıcı, edepsiz sarmaşıklarla bir ayrılığı olması gerektiğini kabullenip kendimi işlerin yolunda olduğuna inandırmaya çalışırdım. Ankara'dan gelen mektupları okurdum: Annem, Handan, Hüsnü Bey, hepsi oldukları yerde, bıraktığımdan beterdiler. Birçok güzel hayalin sözünü etmekle yetiniyor, bekliyorlardı. O sonu gelmeyen bekleyişten, çocukça umutlardan kurtulmuştum ben hiç olmazsa. Sokaklarda avare, sıkıntılı dolaşırkan Kâzım Işık'ın sözleriyle konuşmaya başlıyordum kendi kendime:

"Bu memleket hiçbir zaman adam olmaz Macide'ciğim, sen yaşamana, şu ölümlü dünyada elinden geldiği kadar keyfini sürdürmeye bak."

Kâzım Işık, akşam gelince yüzümden anlardı havanın güzel olduğunu.

"Belli rengin, bakışların değişmiş, güzelleşmişsin karıcığım."

Yaşlanınca benden nefret edeceğini düşünürdüm onun. Aramızdaki yaş farkına, benden önce çöküp çirkinleşeceğine sevinirdim gizliden. Aynanın karşısında ağzımın kenarında başlayan ince bir çizgi, saçlarımda bulduğum iki tel beyaz korku salardı içime. Zaman mı kaldı sevmeye, beklemeye, diye tasalara düşerdim. Rüzgârsız havalarda kapıda, bahçede beklerdim yolunu. Koşardım ona doğru, koluna yaslanırdım, gözlerine bakardım. `Daha ne kadar sürer bu birliktelik?' diye sorardım kendi kendime.

"Seninle birlikte olmak istiyorum. Seninle kırlara, denize, gökyüzüne bakmak, seninle yüreğimi umuda salmak istiyorum. Korkusuz yaşamak istiyorum seninle."

Baharı beklememi tekrarladı Kâzım Işık. Büyük bir tatil hak etmiştik ikimiz de. Sabırlı olmamız gerekti. Yola çıkma zamanı yaklaşıyordu.

“Seni kaptığım gibi gideceğim kız. Bak göreceksin bu kez ne güzel gezdireceğim seni. İki aydan önce dönmek yok İstanbul’a. İşi de, her şeyi de şeytan alsın.”

İsviçre’den yalnız dağları, kapalı gökyüzünü, insanların soğuk, ışıksız gözlerini, büyük otellerin lüksünü, birbirine benzeyen donmuş gölleri, ormanları, yakıcı rüzgârı hatırlıyordum. Arabayı, Saim Efendiyi alacaktık. Fransa, İtalya kıyılarını dolanacaktık. O zamana kadar adlarını hiç duymadığım yerlerin sözünü ediyordu bana. İstediği zaman hayal kurmasını iyi bilirdi. İnsanları aldatmaktaki ustalığı bu yüzdendi biraz da belki.

Onun yalanlarının tatlı ninnisinde nasıl da oyalanmışım çocuklar gibi. Şimdi İtalya’ya, ne onunla, ne de onsuz hiçbir zaman gidemeyeceğimi biliyorum. Nice’in güneşli kıyılarında, Venedik’in güvercinli meydanında, Floransa’nın kapıları dünya hazinelerine, güzelliklerine açılan gölgeli sokaklarında, bahçelerinde dolaşırdım onun kolunda. Sokulup sarılıp anlatırdım içimdeki duyguları. Neler söyleyecektim ona:

“İşte böyle sevgilim!” diyecektim. “Seni düşündüğüm için, mutluluğumuz için inan bana. Paranı istemiyorum, yorulmanı istemiyorum, benden uzaklaşmanı istemiyorum. Sandığın gibi özgürlüğüne el koymak değil bu, seni sarmak, hapsetmek değil!”

Karşılardım kendimce alaylarını, korkularını:

”Her şeyin bir sonu olduğunu bilmez misin sevgilim benim. İnsanları aldatmaktan, kemiklerine kadar çürüterek kullanıp eskitmekten, para kazanmaktan, boyuna kazanmaktan daha güzel şeyler de olmalı dünyada. Gülünç gelir belki sana: Kendimden, senden, çevremden korkar oldum o kocaman büyük evde ben. Senin insanlarının arasında boğuluyorum. Biraz geç ulaştığım sevdadan bile ürküyorum. Her şey biter, ölür gelir işin sonunda. Her şey bitmeden yaşamak gerek. Çocuklarımız olsun, seninle birlikte görelim dünyayı istiyorum. Senin sandığın gibi yalnız dişice istekler, yalnız yatak, sevişmek, yalnız o iş değil beni söyleten. Sevdaya doydum ben. En çok da yatıştığım için korkuyorum.”

`Edebiyat!’ diyecekti her zamanki gibi, gülüp okşayacaktı çenemi. Belki de öyleydi. Belki de bütün o parlak lafların arkasında onu tutsak etmekti gerçek isteğim. Hasis, bencil duyguların peşinden koşuyordum.

Bunu evlenir evlenmez sezinlediğini, benim sömürücülüğümden korktuğunu söylemişti çok sonraları. Bana olan ilgisi hasta, yiyici değildi onun. Aklı başında seviyordu beni. Bana tutsak olmamak için kendisini büsbütün işlerine verdiğini, eski küçük çapkınlıklarına döndüğünü, böylece pençelerimden kurtulmaya çabaladığını da açıklamıştı.

Serra’ya kalırsa, o türlü çapkınlıklar geçici şakalara benzerdi.

”Kimbilir Şakir’in de kaç metresi olmuştur benden sonra! Şimdi de eminim bizim Marika’yla kırıştırıyor. Ne olacak, ben de yapmıyor muyum? Hayatın çerezi, fıstığı, fındığı bunlar kızım,” diye gülerdi.

Nermin Hanım da bu sözlerle mi başlamıştı Cihangir’e?

“İşi ciddiye almadıkça, yengem gibi budalaca kapana kısılıp ebedi aşk, kıskançlık hikâyelerine kapılmadıkça eğlenceli oyunlar bunlar.”

“Beni fena seviyorsun, beni anlamıyorsun, kuşkuların, sıkıntılarınla. İşlerime, düşüncelerime karşı durup yaptıklarımı kötüleyip kırıyorsun kalbimi. Yardımcı beklerken kundakçı buldum ben sende!”

Bunlar, Kâzım Işık’ın okumaya nasılsa dayandığım mektuplarından birkaç satır. Ateş gibi kazılmış kafamın duvarlarına, çıkmıyor bir türlü.

Neden ağlıyorum? Gecenin karanlığında pencereme çarpan karlar sokağa değil, sırtıma düşüyor sanki. Yalnızım, üşüyorum. Korkuluyum. Şairin dediği gibi `sonsuz kederler içindeyim.’

Kuşkular, kıskançlıklar, kötülükler baharla birlikte kök salıp büyümeye başladı içimde. Benden uzaklaştığını seziyordum. Ne zaman, nereye dönse beni elinin altında bulmak istediğini söylüyordu. Beni güven altına almış, keyfine bakıyordu. Bu duygu yavaş yavaş yerleşmeye başladı kafamda. Dışarıda, ne yaptığını, nasıl yaşadığını sormaya koyuldum kendi kendime. Bütün o kitaplar, yeni yeni tanıdığım, etkilerine girdiğim yazarlar vardı. Onların sevda, insanlar, dünya üzerine söyledikleri sözlerle dolup taşmaya başlamıştım. Başka ülkelerde özgürlük, eşitlik rüzgârları esiyor, dünya değişiyordu. Okuduğum kitapları, yeni duygularımı, inanışlarımı,

umutlarımı, hayallerimi biriyle konuşmam, paylaşmam gerekti. Böylece yeniden Hüsnü Beye yazmaya başladım.

Hüsnü Bey, benim büyük kitaplığın, boş saatlerimin yardımıyla yoklana yoklana bulmaya, öğrenmeye çabaladığım birçok şeyi çoktan biliyordu. Daha ne kadar bilmediğim düşünceler, akımlar vardı. Onun mektuplarına eklediği listeleri, Rivoli’ye gönderiyorduk. Büyük paketler uçakla haftasına gelirdi elime. “Sen yalnız emret, iste!” derdi Kâzım Işık. Kolayca karşılanan isteklerin, insanın heveslerini nasıl kısırlaştırdığını da böylece öğrenmiş oldum.

İşin garip yanı kitapların eskisi gibi Nermin Hanımın adına gelişiydi. Adresi değiştirmek istememiştim. Çocukça bir duygu belki, kitabevindeki genç satıcının hayalinde Nermin Hanımın yaşadığını düşünmek hoşuma gidiyordu.

“İşte senin bu gariplikleri̇ni severim ben Kirpiciğim,” diye güler geçerdi Kâzım Işık. Benden bütün beklediği de buydu. Başkalarına benzememek; olduğum yerde uslu akıllı oturup fırtınaların yıpratıcı yorgunluğundan, bıkıp usandığı insanlardan, işlerden uzaklaşmak istediği zaman, durgun bir koy gibi bağrıma koşmak. Nermin Hanımda bu gönül rahatlığını bir türlü bulamadığını söylerdi.

Zavallı Nermin Hanım! Onu en az tanıyan ve en çok anımsayan bendim.

Çoğu zaman kapıların gerisinde yumuşak adımlarının sesini duyar gibi olurdum. Yukarıda, kilitleyip eşyalarıyla tozlanmaya bıraktıkları odasının kaç kez eşiğine kadar gidip dönmüşümdür.

Baharla birlikte Tuberosa’lar, donuk inci renkleriyle katmer katmer salonları doldurmaya başladılar. Sümbüller açıyordu renk renk serlerde. Ahmet Ağa, don yapacak, tomurcuklar yanacak diye her sabah korkuyla uyandığını söylüyordu. Küçük çıraklarını salmıştı parkın içine. Toprak yer yer eşiliyor, uykusundan çekilip uyandırılıyordu. Ben de uzun süren bir uykudan uyanır gibiydim. Kanım sıcaklaşıyordu. Daha çocuğum olacağını bilmiyordum.

Hüsnü Beyin mektupları umut doluydu. Baharın yaklaşmasına o da benimle birlikte seviniyordu. Yolculuğun hayalini birlikte işliyorduk.

Floransa’da görmem gereken galerilerin, müzelerin, sarayların listelerini bile göndermişti bana.

Buluştuğumuzda, o mektupları, işlerin yoluna gireceğine pek inanmadan yazdığını açıklamıştı. Onun inandığı tek şey, yeni hayatımın beni değiştirmiş, olgunluğa erdirmiş, düşünmeye, çevremi görmeye, acı çekmeye alıştırmış olmasıydı.

Kendi deyişiyle `daha insanlaşmış’ buluyordu beni.

Mektuplarından birini anımsıyorum:

“Yüreğiniz karanlıkta susmuş bekliyordu. Bir ışık sızdı oraya. Kamaştınız birdenbire bu ışıkla. Her şeyin yalnız sevdada olduğunu sandınız belki. Mutluluğa ermek için sevdanın yeterliliğine inandınız. Kamaşma bitmişe benziyor şimdi. Duruldduğunuzu, gerçekleri görmeye başladığınızı seziyorum uzaktan...”

O, bu mektupları yazarken bir başkası karşımda öfkeli bağırıyordu:

“Herkesle dost arkadaş olmasını bildin, Serra’yla bile. Sen yalnız beni anlamadın, anlamasını bilmedin.”

Kapkaranlık her yanım. Ölü dalgaların üstünde sallanır gibiyim. Hiç kimse böylesine korkulu, umutsuz gecenin ortasında titrememiştir. Herkesin felaket payı kendine göre ağır olmalı. Rüyamda birşeylerden kaçmak, kurtulmak istiyorum. Arkama bakmadan yürümek... Oysa yüzüm kaçmaya çabaladığım yöne dönüyor. Onun gölgesi takılmış peşime. Hem korkuyorum, hem seviniyorum bu kaçıp kovalamacadan. Oradan oraya dönüyor, çırpınıyorum örtülerin arasında. Sonunda yol açılır gibi oldu. Bir yer aydınlandı uzaklarda. Denizin, toprağın, ağaçların üstüne ışıklar yağmaya başladı. Gözlerim kamaştı. Her şey çok güzeldi, yerli yerindeydi. Rıhtıma indim kayar gibi merdivenlerden. Güneş sularda sapsarı parlıyordu. Kırmızı motor iskelenin ucunda, her zamanki yerindeydi. Daha uzaklarda küçücük bir iğne başı gibi sallanan dubanın çevresinde yüzen, oynaşan insanlar vardı. Oradakilerin Serra, Suzan Hanım, Nedime olduğunu görünce koşup kaçmak istedim, kımıldayamadım. Her şey nasıl parlıyor burada, diye düşündüm. Cihangir’in mavi gözleri de parlamaya başladı ışıklar arasında. Onun bacaklarıma baktığını, keskin ışıkla şeffaflaşan ince kumaşın altında çıplaklığımı aradığını anladım, utandım; kötülük vardı

gözlerinde. Uzakta dubanın yanında Serra'yla Nedime gülüyorlardı. Belki de Cihangir'in ne düşündüğünü, ne yapmak istediğini bildikleri için alay edip eğleniyorlardı. Oyundu bütün bunlar, yaşamak oyun, ölüm başka bir oyundu. Neden böyle diye ağlamaya koyuldum yavaşça. Yaz gelmişti. Dünya hepimiz içindi. Ağaçlar, çiçekler açılıp güzelleşiyor, güneş parlıyordu. Neden ben de payımı almayayım bu cümbüşten, neden neden? Kendini bırak derinlere doğru, onun yaptığı gibi yap, kurtul sen de, diye bir ses fısıldıyordu kulağımın dibinde. Belki hepsinin beklediği buydu. Beni yenmenin kolay olmayacağını biliyorlardı. Bağırmak istiyordum onlara. Sesim çıkmıyordu.

"Her insanın hayatında güç günler gelip geçer Macide Hanım kızım. Sendelediğimiz, düşecek gibi olduğumuz, kandırıcı yalanların, çocukça umutların, olmayacak hayallerin peşinde koşup birdenbire güçsüz, desteksiz yolun yarısında kaldığımız anlar vardır..."

Bu anları yenmek gerekti. Yalnızlığımı, kuşkularımı yenmek gerekti.

"Her şey değişebilir Macide Hanım kızım. Hayatınız değişebilir. Önemli olan sizin içinizin değişmemesi, yüreğinizin sağlam, inançlı dayanabilmesidir kötülüklere."

Biri gülüyordu arkamda. Cihangir'in sesine benziyordu. Karşımdaysa Kâzım Işık'tı duran: "Senin bu edebiyatı cedideden kalma kocamış âşığın yok mu!" Kıskanılmayacak kadar gülünç buluyordu Hüsnü Beyi. Neden her şeyi bulaştırmak, her insan bağlılığında bir kötülük aramak, neden? "İnandığım, dayandığım ne varsa yerle bir edeceksin, bu senin işin işte!" Ben miydim bağıran öyle? Annem de oradaydı. Annem de alay ediyordu benimle. "Hüsnü Bey, içi ölmüş, kırtıpil, budala bir ihtiyardır," diyordu. Beni Kâzım Işık'tan ayıranın o olduğunu söylüyor. "Çünkü o sersemin biridir," diye dişlerini gıcırdatıyordu. Handan'ı gördüm. O da annemle birlik olmuş söyleniyordu. "Sıfırı tüketmiş zavallı! Sıfırı tüketmiş zavallı!" Kahkahalarla gülüyordu Handan. Sonra birdenbire her şey, deniz, rıhtım, insanlar karışıverdi. Karanlıklara doğru yuvarlandım. Düşeceğim yeri görmemek için gözlerimi kapattım sıkıca, yumruklarımı ağzıma tıkadım bağırmamak için.

Ter içinde uyandığımda midem bulanıyordu. Uzun bir yolculuktan dönmüşçesine yorgundum. Gecenin içinde sessiz uyuyordu evler, sokaklar.

Kar durmuştu. Dışarıda donuk bir beyazlık başlıyordu. Kendimi dinledim, karnımdakinin kıpırtısını izledim. Hayır sancım yok, hayır daha değil, diye düşündüm. Uyuyamayacağımı anlayınca kalkıp bir atkı attım sırtıma. Cama yaklaştım. Gökyüzünün maviliği gözümü aldı. Yıldızlar parlıyordu. Kar, yerleri ince beyaz kaplamıştı. Kestane ağacının dalları yaldız sürülmüş gibi parlıyordu gecenin içinde. Sokağın pisliği, karların altında saklanıp kaybolmuştu. Evlerin çirkin, yoksul yüzleri bile güzelleşmişti. Elimi karnımın üstünden geçirdiğim yavaş yavaş. O korkunç insanlardan, karışık rüyadan kurtulmanın sevince benzer titremesini duydum her yanımda.

XV

Garip değişmeler olmaya başladı hayatımda. Geceleri uykusuzluklar sıklaştı. Gündüzleriyse divanın üstünde okurken okurken dalıp gidiveriyorum. Sıcak hamamların buharında yaşamak gibi bir şey benimki. Olayları, insanları oldukları gibi göremez oldum. Annem, Handan, hatta Hüsnü Bey, hepsi soluk, uzak, yabancı dolanıp duruyorlar çevremde.

Handan, oturacakları apartmanı buldu, tuttu bile. Eşyalarla uğraşıyor şimdi. Babası bir buzdolabı hediye edeceği için sevinçli. Kitaplığınıysa satılığa çıkarmış. Yenisini düzenleyecekmiş kocasıyla. Bir sürü de kitap getirip yığdı başıma. Raflarda, yerlerde sürünüyor, çekmelerden taşıyor birçoğu.

Sigara içiyorum, okuyorum, kâğıt falı açıyorum. Sonra birden bire divanın üstünde uyuyakalıyorum. Ağırlığımdan, biçimsizliğimden kendime karşı utanır oldum.

Hüsnü Beyden pek haber yok bugünlerde. Başı dertte zavallının. Gülseren'in kimlik kâğıdını çıkarmak uzuyormuş. Köyünde kütükte kaydını bulamamışlar kızım. Oğlan yanı homurdanıp kıpırdanıyormuş.

"Hakları var," diyor annem. "Hüsnü Beyin işi çıkmaza sürmesinden korkuyorlar. Hani benim de aklıma gelmiyor değil ama..."

Bakışlarımı görünce değiştiriyor lafı. Süt bardağını itiyor önüme.

"Haydi, haydi iç sen şunu, yanakların ne kadar beyaz, gözlerin ne yorgun öyle gene."

Uyuyacağımı söylüyorum, yastıklara kapanıyorum, gözlerimi yumuyorum yalandan. Okurken okurken gerçekten uyku bastırıyor çok zaman. Gözkapaklarıma vuran, karlı kış gününün donuk beyazlığında garip bir yaz havası esmeye başlıyor. Rüyada mıyım, gerçekte miyim bilemiyorum. Kat kat aydınlıklar açılıyor önümde, anılar gelip geçiyor dalga dalga üstümden.

O yıl birdenbire geldi yaz. Büyük parkın içinde, çam ormanlarının tepesinde esmeye başladı rüzgârlar, gölgeler sıyrılıp uzaklaştı bahçemizden.

Çiçeklerin cümbüşü başladı, kuşlar durup dinlenmeden ötmeye koyuldular. Bir gün penceremden dolan ışık vurdu gözlerime, kitap düştü elimden. Yatağımdan pencereye koştum. Camları açtım ardına kadar. Yarı çıplak eğildim ağaçlara, çiçeklere doğru. Serin rüzgâr elleyip geçti çıplak omuzlarımdan. Üşüdüm, gülmeye koyuldum.

“Nihayet, nihayet!”

Sevinç çağlayıverdi içimde. Dallarda küçük yumruklar gibi havaya dikilmişti tomurcuklar. Deniz durgun, masmaviydi. Çamların tepelerinde bir başka taze yeşil parlıyordu. Rıhtımda, iskelenin üstünde martılar vardı. Aşağıda, parkın ince, kırmızı yollarında Arap havlaya, oynaya koşuyordu. Ahmet Ağa peşine çıraklarını takmış, çiçeklerini kollamaya çıkmıştı. Mavi ceketini atmıştı sırtından. Beyaz mintanının kolları sıvalıydı. Siyah pos bıyıklarını yağlayıp dimdik çekmişti iki yana. Genç çıraklar toprağı kazıyor, eliyor, aralarında gülüşüyorlardı. Hepsinin yanakları, alnı kıpkırmızıydı güneşin altında. Birşeyler kaynaşıverdi içimde onları görünce öyle. Topraktaki tohum gibi kabuğumu çatlatmak, yeniden dünyaya çıkmak, yaşamak coşkusu sardı içimi. Ona telefon etmek, sesini duymak hevesine kapıldım deliler gibi.

Yeni sekreterinin senini, ilk o gün duydum telefonda. Kız şaşırmıştı konuşurken. Bekletmişti telefonun başında beni. Tatlı, şurup gibiydi sesi.

“Kıskanıyor musun bebeğim?” demişti Cihangir bir gün. “Alımlı bir taze yeni sekreter. Sesi gibi güzelliği de dokunaklı. Kocacığına da çabuk bağlandı, dört elle sarıldı işine. Dedikodu olmasa avucunun içine aldı ağabeyimi diyeceğim.”

“Siz fesatlıktan başka bir şey bilmez misiniz?” diye kırıtmıştım Cihangir’in karşısında. Sonra da akşama kadar yeni sekreterin gençliğini, güzelliğini, onun yanında benden çok yaşayıp yaşamına karıştığını düşünmüştüm.

Gülüyordu telefonda. Sıkıntılıydı sesi. Beni üzmeden başından savmak için telaş ettiğini anladım.

“Evet karıcığım,” diyordu. “Evet canım ciğerim.”

“Yaz gelsin,” diyordu, “hele yaz gelsin! Düşüneceğiz. Tabii sözümden dönmüyorum, tabii gideceğiz. Haklısın, dinlenmeye ihtiyacım var. Doğru söylüyorsun. Her şeyden önce sağlığım önde gelir, sen önde gelirsin güzelim, başta gelirsin!”

Alay vardı sesinde.

Telefonu kapattıktan sonra, sevincimi bozmamak için telaşını, alaylı konuşmasını, telefonun birdenbire kapanışını unutmaya çabaladım.

Yalancı bir coşkunlukla bütün gün dolanıp durmuştum odamın içinde. Şimdi utanarak anımsıyorum yaptıklarımı. Onun odasına geçmiştim. Oraya buraya dağılmış eşyalarını elleyip yoklamıştım. Dolaplarını düzenlemeye, hatta yastıklarına yüzümü gömüp uyumaya kalkmıştım. Bahar gelmişti, gençtim, ölüm uzaktı kapımdan ve seviyordum. Mutluluk bu olmalıydı. Geçici bile olsa eşsiz bir şeydi.

Uzaktakilere, Handan’a, anneme, Hüsnü Beye, dünyaya omuz silkiyordum. Güneş vardı dışarıda, güneş, güneş! Bir bekleyen vardı sokaklarda, kırlarda beni sanki. Merdivenlerden koşarak iniyor, kapılardan kayıp süzülüyor, aynaların önünden dans eder gibi sallanarak geçiyordum.

Arap peşimde, fırlamıştım sokağa. Serindi rüzgâr. Yanaklarımı ısırıyordu. Tohumun, tomurcukların kokusunu kokluyordum sevinçli. Kırlar yeşeriyordu. Yapraksız ağaçlar canlı, güçlü kollarını germişlerdi aydınlık gökyüzüne. Arap burnunu sürte sürte seğirtiyordu oradan oraya. Utanmasam peşinden koşacak, ıslak toprağa yatıp yuvarlanacaktım onunla birlikte. Sokaklar her zamankinden başka görünüyordu gözlerime. İnsanlar da öyle. Yanımdan geçen bakkal çırağı söz atmak ister gibi edepsizce sırıtıp ıslık öttürüyordu. Çocuklar evlerin karanlığından fırlamış sevinçle koşuşuyorlardı. Bahçıvanlar, balıkçılar, işçiler geçiyordu. Hepsi yabancıydı, gözleri dost parlıyordu yine de.

Ara sokaklarda sürttüm durdum bütün gün. İskeleye indim. Kumları çekilip kenara yığılmış bomboş plajlarda dolaştım. Öğlen çoktan geçmişti eve döndüğümde. Yalnız ve iştahla yemiştim yemeğimi.

Serra ara vermişti sabah baskınlarına. Başında yeni kavak yellerinin estiğini söyleyip çabuk kaçıyordu. Cihangir bir zamandır işine sürekli gidiyordu. Nadia’ya gelince rıhtıma inerdi sık sık. Sabahları güneşi buldu

mu kremli yüzünü, kırışıklarını, damarları mor mor çıkmış varisli bacaklarını yakmaya koşardı oraya. Öğleden sonraları ya uyur ya mutfağa gevezeliğe inerdi. Yaz gelmeden yanıp arap olacağını söyleyip övüyordu. Gerçekten de kızarmış yanakları, alnıyla turfanda domateslere dönmüştü az zamanda. Çorap da giymiyordu artık, açık saçık bluzların içinde akşamları titriyordu hafiften.

Baharın, güneşin, yalnızlığımın tadını çıkarıyordum.

Cihangir, “Yazı kuyruğundan çeke çeke zorla getireceksin,” diye alay ederdi benimle.

Bir gün Yusuf Efendiye beyaz demir iskemleleri çıkarttırıyordum dışarı. Bir gün terasların kapıları açık kalıyordu akşama kadar. Aşağıda küçük beyaz barın kepenklerini kaldırmıştı Ahmet Ağa. Sabahları ya kuşların sesi ya Nadia’nın çıngıraklı gülüşleriyle uyanıyorduk.

“Karının kanı canlanıyor,” diye gülerdi Serra. “Yusuf Efendiye, hatta Ahmet Ağaya eyvallah diyecek neredeyse. Kimbilir kimin koynuna giriyor geceleri gizlice.”

Andon’u, Iégor Efendiyi düşünürdüm.

“Zavallı kadın, günahına girme, hangisine yetişecek bu yaştan sonra?”

“Yetişse bile nafile. Iégor Efendiyi, Andon’u alacak yeri yok artık. Buradakilerle halleşmesi o yüzden biraz da zaten.”

Şaşkın baktığımı görünce kahkahayı basardı Serra.

“Evini kiralamış, hem de zorlu birine galiba. Beni de sepetledi biliyor musun? Artık Sıraserviler’e ayağımı atmıyorum. Zaten Nuri’ciğim öyle gizli kapaklı şeylerden hoşlanmıyor, `Randevuevi midir nedir burası,’ diye kızıp söyleniyordu her gidişimizde.”

O sıralarda Nuri adında genç bir aktöre tutulmuştu. Bulunmaz bir sevda yaşadığına inanıyordu. Bohem, aydın, sanatsever takıma karışmıştı. Yeni hayatının tanışlarıyla pek kurumlanıyordu, bana gelişlerinin seyrelmesi telefonlarına, arayışlarına ara vermesi bu sevda yüzündendi. Tiyatroya merak sarmıştı deli gibi. Beyoğlu’nun ucuz lokantalarını, küçük barlarını, `cave’ dediği bodrum katlarını dolaşıyordu sevgilisiyle. Giyinişi bile

değişmişti. Daracık siyah etekler, gemici kazaklarına benzer garip yün bluzlar giyiyordu. Yalnız gözlerini boyuyor, yanaklarına, alnına sürdüğü beyaz pudrayla ürkütücü, garip bir maske takmış gibi dolaşıyordu ortalarda. Boşanmaktan, artist olmaktan, sahneye çıkmaktan söz ettiğini bile duymuştum o sıralarda.

Cihangir eğlenirdi onunla açıkça:

“Ustaca taklit edilmiş kalp paralara benzer bu kız,” derdi. “Bir zamanlar Fransız modellerindeki mankenleri taklit ediyordu, şimdi keşfedilmemiş tiyatro yıldızı oldu çıktı başımıza.”

Daha kimse, hayatına giren yeni adamın kim olduğunu bilmiyordu. Görmediğimiz, tanımadığımız bir aktördü. Göklere çıkarırdı onu Serra. İkinci, üçüncü sınıf bir artist olduğunu sanıyorum. Serra’ya göre Türkiye’nin Jean Louis Barauld’suydu. Anlaşılmamış bir değer, bulunmaz bir insandı.

Sevdalandığı zaman sıkıntıdan kaçınmadığını, kendisini kapıp koyverdiğini yakından gördüm o zamanlar.

Tiyatro yazarlarının kitaplarına, sanat dergilerine merak sardı. Ünlü sanatçıların, sanat eleştirmenlerinin, kendisi tanımadan çok önce nam salmış, adlarının dünyayı tutmuş olmasına şaşar kalırdı.

Bir zaman sonra yaz evini düzenlemek, havalandırmak bahaneleriyle köye daha sık geçmeye başlardı. Bana şöyle bir görünüp kaybolurdu. Belki de sevgilisiyle buluşmaya geliyordu oraya. Villa Işık’a öğleden sonraları uğrardı.

Yorgun, gizli gülüşüyle genç yüzü beliriyor hayalimde. Tatlı sesini, sevinçli ıslığını duyar gibiyim. Penceremin altında güler, söylenir, beni aşağıya, güneşe çağırırdı. Kalın yünlülerimize sarılıp rıhtımda bacaklarımızı denize sallandırıp otururduk. Yüzünü güneşe verir, derin, kaygılı soluklar alır, “Kızım, sen sevdalanmışsın gerçekten,” dememi beklerdi. Öbürlerinin hepsinin yalnız etini, dişi zevkini doyurduklarını; bunun kafasına, duygularına uyduğunu, bulunmaz bir adam olduğunu söyleyip işi sanata, edebiyata dökerdi hemen.

“Ama biliyor musun Macide’ciğim,” diye başlardı, “bizde şimdi öyle iyi yazarlar, artistler var ki! Hele gençler arasında...”

Aktör sevgilisinin, onun züppeliği, bilgisizliğiyle eğlendiğini anlattıklarından sezmek kolaydı. Şair, yazar, ressam adları sorardı bana. Kitaplığı karıştırır, siyah timsah kaplı küçücük karnesine bir sürü yeni öğrendiği ad yazıp şiirler kopya ederek giderdi randevusuna. Sızlanırdı da bir yandan:

“Of, of, Kirpiciğim! Ne çok şey bilmem lazım, ne çok şey ama! Bu oğlanla başa çıkılmaz, İngiliz edebiyatını yutmuş kâfir. Fransızları da öyle! Hem de kendi kendini yetiştirmiş çocuk! Ateş gibi! İyi oyuncu üstelik. Hamlet’te görmelisin sen, onu. `Kalbim, sıkı dur; siz sinirlerim, bırakmayın kendinizi, bütün varlığımı iyicene geriniz.’ Öyle bir ses, öyle bir diksiyon ve o sapsarı saçlar! Ben, onun bildiklerinin birçoğunu bilmiyorum, bütün felaket burada şekerim.”

Gerçekten mi tutkundu, yoksa kendi takımında olmayan bohen bir aktörle sevişmenin yeniliğini mi tadıp eğleniyordu anlayamıyordum. Şakir’den ayrılmaktan, sevgilisiyle evlenmekten, Amerika’ya gidip, Elia Kazan’ın aktris mektebine yazılmaktan söz etmeye başlamıştı. İçinde kutsal ateşi duyuyordu. Hem öylesine sevdikten sonra neden olmasın, neden hayatına yeniden başlamasın? Güldüğümü görünce kara gözleri öfkeyle ateşleniyor, direniyordu karşımda:

“Daha genç sayılmaz mıyım, akılsız mıyım yoksa? Sesim de var, soluğum da... Ne sanıyorsun sen! Nuri yürüyüşüme, hareketlerime bayılıyor. Tavır, hareket ustalığının ne büyük rolü var sahnede sen, onu bilir misin kızım?”

Tiyatrodaki artistlerden, sevgilisinin o genç, çok bilmiş tanışlarından korktuğunu saklamıyordu. Hınzır, akıllı şeylerdi karılar. Yok piyes okumak, yok role çalışmak diye oğlanın peşindeydiler hep. Hınçlı hınçlı söyleniyordu:

“Ben onlardan değilim, dünyam başka! Farkındayım, arabama, elbiselerime, aileme, her şeye düşman onlar. Dolduruyorlar oğlanı, uzaklaştırmak, aramızı bozmak için. Neler uydurmuyorlar! Benim bir `allumeuse’ olduğumu söylemişler ona. Daha neler bilsen...”

Nadia'dan, Cihangir'den kurtulmak için arabasına alıp uzaklara götürürdü beni. Çamlıca Tepesine, Yakacık sırtlarına... Birdenbire arabayı durdurur başını direksiyona dayayıp ağlamaya koyulurdu.

Bir aralık çağrılardan, balolardan, danslardan bile elini eteğini çeker gibi oldu. Kocasını eğlencelere yalnız başına gönderip yatağına girdiğini, telefonu yastığının üzerine koyup saatlerce sevgilisiyle konuştuğunu anlatır, kurumlu kurumlu gülümserdi.

"Hem de öyle ciddi şeyler ki konuştuklarımız."

Bana yukarıdan bakıyordu.

Bir gün kuşkulu ve küçümser: "Camus'yü okudun mu sen hiç?" diye geliyor, bir başka gün Sartre'ın felsefesiyle dolu, karmakarışık çekişmelere koyuluyor, ezberlediği bir şiirle telefonda beni şaşırtarak Eluard'dan daha büyük şair tanımadığını söylemeye kalkıyordu. Evinin duvarlarındaki Renoir, Van Gogh reprodüksiyonlarının yerlerini, Picasso, Miro, Kandinski gibi ressamların resimlerini almaya başlamıştı yavaş yavaş... Kocası resimlerin karşısına geçip de, o kocaman budala çocuk kahkahasını atarak, "Delirdi bizim hanım, şu rezaletlere bakın hele!" diye alaya başlayınca gözleri ateş kesiliyordu. Her önüne gelene Şakir'in küçük bir adam, bir parazit olduğunu söylüyor, "O benimle değil, Kâzım Ağabeyimle, onun paralarıyla evli," diye alaya alıyordu açıkça. O zamana kadar sürdüğü gürültülü hayatın, o erkekten bu erkeğe kolayca atlamasının nedenlerini Şakir'in, Kâzım Ağabeyinin, hatta Ahmet'in omuzlarına yüklüyordu:

"Öyle burjuva, kafası, duygusu dar bir çevrede yetiştim ki ben! En büyük gençlik aşkımın, idealimin o budala kuzenim Ahmet olduğunu düşünüyorum da!"

Kahkahalarla gülüyordu bütün bunlara. On parasız, özgür olmak, sevgilisiyle kaçıp gitmek istiyordu. Denize karşı oturup yavaş yavaş aktörden öğrendiği garip Fransız şarkıları söylüyordu bana. Boynuma sarılmış gülüyordu.

"İşte ilk kez seviyorum. Hem de saydığım, korktuğum birini seviyorum. Sevmek için, erkeğin aklını karşında bulacaksın, ona sığınacaksın, kadın olduğunu anlayacaksın açıkça."

Erkek gücünden, o güce sığınmaktan nefret ettiğimi söyleyince şaşıp kalıyordu.

“Peki ama, sen Kâzım Ağabeyimin nesini seviyorsun öyleyse?”

Kâzım Ağabeyinde neyi sevdiğimi ben de bilmiyordum. Bildiğim, onu sevdiğim, ona sığınmış olmaktan öfke duyduğumdu.

Yeni sevgilisine, aktöre benden çok söz etmiş olmalıydı. Oğlan benim gibi çalışmış, hayatla kaynaşmış bir kadının, o ıssız yaz evinde odalara kapanıp neyi beklemekte olduğumu anlamadığını söylemişti Serra’ya. Tanışmak istiyordu benimle. Nuri’nin öyle ilgi çekici arkadaşları, dostları vardı ki! İstemez miydim onlarla tanışmak, çıkmak eğlenmek hep birlikte? Beni kandırabilse nasıl sevinecekti! Güzel bir dörtlü kurarak, akıllı insanlarla birlikte olmak, konuşmak, sevişmek ne kadar hoş olurdu. Hayır, sandığım gibi değildi işler. Onunla yatmamıştı daha. Duru, güzel bir arkadaşlık, şimdilik buydu aralarındaki. Güldüğümü, inanmadığımı görünce kızarken kızarken gülmeye başlıyordu kendisi de.

Bu yeni ilişkisinde onu sarsan, coşturan adamın sanatçı yanıydı. Dünyalar keşfediyordu kendine göre. Artistlerin arasında yaşıyor, tiyatro kulislerine giriyor, hiç bilmediği yerlere gidiyordu. Pervasızlığıysa aşırıydı. Birçok geceler, kulübe giden kocasının peşinden sokağa fırlıyordu yalnızca.

“Düşün, bu yün bluzun üstüne mantomu atıp! Hatta bazen pantolonla, ceketle! Artist insanlar, süsü, elbiseyi kim takar, kim aldırır? İnsana değer verirler, insanı severler onlar.”

Sevgilisi ve onun takımıyla `Kırmızı Horoz’, `Mavi Köşe’, daha bir sürü garip adlı barlarda, meyhanelerde sürtüp duruyordu. Rakıya bayıldığını söylüyor, Ermeni pilakisi yiyordu meze diye. Sevinç duyuyordu bunlardan. Şaşkın turistlerin gözleriyle seyre koyulmuştu çevresini.

“Nesi var?” diyordu Kâzım Işık. “Serra bu sıralarda bir tuhaflaştı farkında mısınız? Eskisi gibi Şakir’i alıp gelmiyor bize kalmaya.”

“Bana sık sık uğruyor, yaz evini yerleştiriyor.”

Cihangir alaylı gülümsüyordu.

“Bahar başına vurmuş olmalı onun da. Bahar insanı değiştirir, bilmez misiniz ağabey?”

Omuz silkiyordu Kâzım Işık. Belime sarılıp,

“Haydi gel!” diyordu.

Cihangir’in öfkeyle koyulaşan mavi gözlerinin sırtımıza saplanıp kaldığını, uzaktan bizi izlediğini seziyordum.

“İyi hoş ama,” diyordu Kâzım Işık, “bu oğlan da pek yapışkan olmaya başladı. İşte de, evde de, her an karşımda. Acıyorum da zavallıya, birşeyler yapmalı, bunu evlendirmeli vallahi...”

Cihangir’in yanında yarı şaka evlenmekten söz etmeye kalktığı zaman, öbürü durgunlaşır, içini çekip söylenirdi:

“Ah bana da yengem gibi birini bulabileceğinizden emin olsam ağabeyciğim.”

Benden destek bulduğu için çalışmaya başladığını, eski derbeder hayatından sıyrılmaya çabaladığını yayardı ortalığa nedense. Kâzım Işık’ın hoşuna giderdi onun bu sözleri. Çenemi okşar, sarı gözleri diplerinden ıslanıp parlayıverirdi.

“Bu oğlana senin yaptığın kardeşlik öyle büyüktür ki karıcığım!”

Cihangir’e hiçbir şey yapmadığımı, anlaşmış görünmemizin, dostluğumuzun, şakalarımızın tehlikeli bir oyun olduğunu söyleyemezdim ona.

O güzel bahar gecelerinde zorla sürüklerdim sokaklara.

“Bırak işleri, Serra’yı, Cihangir’i. Gökyüzüne bak, ağaçlara bak! Çam, ot, yosun, deniz kokularını duyuyor musun?”

Gülerdi alaylı.

“Bu yaştan sonra şair mi olacağız kız!”

“Ağaçları, gökyüzünü, toprağı, denizi sevmez misin?”

“Severim severim... Öyle dinlendirici ki bütün bunlar benim için. Sen öyle dinlendiricisin ki güzel kızım benim. Bütün gün etrafımdaki canavarlarla çarpıştıktan sonra bu eve dönmüyor muyum, bu demir kapıdan içeri girmiyor muyum her şey değişiyor. Öyle memnunum, öyle mutluyum seninle evlendiğim için bilsen kız!”

O büyük, yabancı evdeki bütün işimin yalnız ona, bu kısacık akşam rahatlığını vermek olduğunu düşünürdüm; yüreğim sıkılıverirdi. Bir başka işim de onu dinlemek, ona hak vermekti. Çabucak o karışık, kavgalı, çatışmalı gündüzlerine dönerdi.

Ayışığının altında, denize, serin rüzgâra karşı o anlatır, ben dinlerdim. Mat ettiği işadamları, ayağına getirdiği devlet büyükleri, önemli yabancılar, hepsi geçit yapardı gözlerimin önünden. “Ben bütün bu adamlardan, hepsinden akıllıyım!” dediği zaman güvenle büyüyüp değişir, güzelleşir, erkekleşir, bir başka adam olurdu. Karanlığın içinde parlayan sarı gözleri, dağılmış saçlarıyla güçlü vahşi bir hayvana benzetirdim. Ürker ve yeniden âşık olurdum ona.

Bir zaman sonra, yalnız konuşurken değil, sevişirken de ürker oldum ondan. Sevdamızın yıpranmış, çatlak yönleri gözüme çarpıverdi! Öfkeli bir saldırışa döndüğünü gördüm sevgisinin. Kendine karşı koyan bir engeli kırmak, tuzla buz etmek ister gibi sıkıyordu beni kollarının arasında. Ateşini söndürmeye, keyfine bakıyordu açıkça. Seviştikten sonra kaçıp gitmek, odasındaysam beni yanından kaçırmak için türlü oyunları vardı. Sigarasını içerdi keyifli keyifli. Yalandan okşardı saçlarımı, öperdi yavaşça yanaklarımdan. Ertesi günkü işlerinden, randevularından, bekleyen zorlu kavgalardan söz etmeye koyulurdu. Geceleri ayrı uyuyorduk artık. Bütün uygar insanların yaptığını yapıyorduk. Beni uykunun o yarı ölü cansızlığı içinde yakalayamıyordu hiç olmazsa. Gene de her gece, eski günlerde olduğu gibi, “Gitme gel, birlikte uyuyalım,” demesini beklerdim gizliden.

Serra, en büyük sevdanın dört-beş aylık ömrü olduğunu söylerdi. Eskimek kadar kötü şey yoktu. Bundan kaçınılmazdı.

Bilgiç bilgiç konuşurdu:

“Bu böyledir benim âşık abdalım! Aşkta birliktelik arama. Ya o seni sevmekte devam eder, sen bıkmış olursun; yahut sen bıkarsın, o senin

peşinden koşar. Karşılıklı sevgi iki-üç ay tutmaz hesaplasan. Sonu? Sonu alışkanlık, bıkkınlık, çekilmez bir angarya. Bir gün gelir benim gibi aldatmaya, başka ateş, başka kol, başka bacak aramaya koyulursun. Eskimiş düşüncelerden, sözlerden bucak bucak kaçarsın, keyfince yaşarsın...”

Yeni sevgilisi mi? O başkaydı, bulunmaz bir adam. Gene de eskimekten korktuğu için güvenemiyor, kocasından ayrılmayı, onunla evlenmeyi göze alamıyordu bir türlü.

Cihangir, aramıza girmekten, konuşmamıza karışmaktan hoşlanırdı.

“Bana kalırsa aradığını bulmakta bütün iş...” diye başlardı.

Onun kadından, evlenmekten söz ettiğini duyan Serra’nın gözleri parlardı alayla.

Parkın içinde dolaşır, rıhtıma inerdik ağır adımlarla. Cihangir usulca sokulur, ortamıza kayıverirdi.

Serra’yla daha iyi geçiniyordu son zamanlarda. Gülüşünü gülüşümüze katar, şakalar yapar, ince alaylarla sosyetenin hanımlarını, beylerini teyze kızıyla bir olup yerlerin dibine geçirirdi.

“Aman ne yapışkan oldu bu oğlan, bacağımızın arasından ayrılmıyor,” diye sızlanmaya başlardı Serra. Onun, bana ne kadar anlatacakları vardı. Kulağıma eğilip fıkırdadı yavaştan:

Olanlar olmuştu. Sevgilisi, kocasıyla yatmaması için yemin ettiriyor, kıskançlık kavgaları çıkarıyordu. İyi ateşlenmişti oğlan. Ne yapmalı? Yemini basmıştı tabii hemen. Zaten Şakir’le ne zamandır arkadaş, kardeş olmuş yaşıyordu. Ateş üstünde bırakmak için oğlana söylememişti bunu.

“Herkes kendi yolunda kızım. Medeni insanlar değil miyiz? Onun işi, dostlarımız, kurulmuş düzene girmiş bir evimiz var. Bütün bunları yıkmak neden? Nuri’yle de evlenince, aynı boşluğa, eskimeye, uzaklaşmaya düşmeyeceğime inanabilsem.”

Bütün istediği Nuri’den ayrılmadan hayatını iki yönden yürütüp keyfine bakmaktı. Hem ben Şakir’i öyle uslu, akıllı, terbiyeli, efendi görüyordum ya!.. Gerçekte saman altından su yürütmekte ustaydı. Ne dalgaları vardı

onun. Bir zamanlar şu Nedime ile de az kırıştırmamıştı. Hem de gözünün önünde!

“Büyük göğüslü kadınlardan hoşlanır zaten,” diye gülerdi.

Gözlerinin altındaki hasta morlukları, umutsuzca, aşağı doğru kayıp kapanan esmer yorgun gözkapaklarını, somurtarak kısılan dudaklarını görür gibiyim. Sevgilisini elde tutmak, yenmek uğruna yıpranıyordu. Bu garip beklenmedik sevdanın kavgasında bir zaman elbirliği yaptım onunla. Kocası telefon ederse, Kâzım Ağabeyi kuşkulanıp sorarsa uyduracağım yalanları bana öğretirdi. Onu uyarmaya çabaladığım zamanlar oluyordu.

“Bu değil, aşk böyle değil. Yenilik peşindesin sen. Bitip tükendiğinin farkında değilsin. Bir gün senin iştahını doyuracak yenilik kalmayacak dünyada, bir gün kupkuru yaşlanacaksın...”

Alay ediyordu benimle:

“Bir gün öleceğim kızım... Unutma, hepimiz öleceğiz. Ben, senin gibi hayalci değilim.”

Hayalci miydim gerçekten? Olmayanı aradığım için mi hiçbir şey bulamıyordum? Kafamda karışıyordu insanlar, olaylar birbirine. Kime dönmeli, sevmeli, kime inanmalı bilemiyordum.

Akşamları serindi bahçe. Geç vakit camlı kapıları kapatıyor, ocağı yakıyorduk. Odunların çıtırtısını dinleyip uyukluyorduk ateşin karşısında. Kütüklerde sakızların eriyip damla damla alevlere akışını seyretmeye doyum olmazdı. Camların arkasında masmavi gece, çamlar, deniz parlardı. Tuberosa’ların ağır kokuları doldururdu her yanı. Kâzım Işık’ın, dosyalarına dalıp tablada unuttuğu yaprak sigaranın uzun dumanı tavana doğru yükselirdi. Yumuşak yastıklara uzanırdım. Tembel, uyuşuk bir mutlulukla gevşerdim olduğum yerde. Kâzım Işık’ın elinin altında kâğıtlar hışırdardı. Başını dosyalardan kaldırmadan, Cihangir’e bir not, bir sayı sorardı yavaşça. Cihangir birşeyler mırıldanır, uykulu gözlerle beni seyrederdi.

Cihangir’in, çevresine kolayca yaydığı büyüleyici, tatlı havayı inkâr etmek yalancılık olur. Kendi garip dünyasında rüyalar içinde yaşıyordu. İşi, başkalarını da o dünyaya çekmekti. O bir tuzakçıydı. Çekici gençliğine,

güzelliğine dayanamayanlar yıkılır giderlerdi Nermin Hanım gibi. Başkalarına benzemezdi. Sapık isteklerini, duygularını hoş görmeyenlerden öç almak uğruna kötü ve insafsız olduğunu sanıyorum.

Baharla birlikte Nermin Hanımı daha çok düşünmeye başladım. Onu, güneşin altında, Tuberosa'ların ağır kokuları içinde tanımış olmamın payı vardı bunda belki. Tuberosa'lar kullandığı Guerdanya lavantasını hatırlatıyordu. Villa Işık'ın demirbaş eşyalarından biriydi o kadın. Boşluğunu doldurmak kolay değildi. Kendi gitmiş olsa bile aramıza birini, canlı bir gölgesini bırakmıştı: Cihangir kurnazca yerleşiyordu hayatımıza. Tutkularını, kıskançlıklarını, kötülüklerini örten yepyeni görünüşü, tatlılığı, uysallığı, ustaca takındığı güzel maskesiyle bir kez daha yenmişe benziyordu ağabeyini.

"Sen bizi, iki kardeşi yeniden yaklaştırmayı başardın. Sana borçluyum, bu oğlanı, değişip insanlaşmasını, her şeyi Macide'ciğim!"

Böyle konuşan bir adamın inancını kırmak elimden gelmiyordu. Karşısına geçip, "Sen aldanıyorsun, bu oğlan önceleri senin eski karını, şimdi de beni..." diye iğrenç, pis gerçeği söylemek birdenbire? Güçlü olmak gerekirdi bunun için. Benim yaptığımsa alçakça sevdamı tehlikeden sakınmak; mutluluğumun tembel, bencil sıcaklığında sızlanmaktan başka bir şey değildi.

Ne zaman bana Marquie de Sade'dan hikâyeler, Beaudelaire'den şiirler okumaya, kendi kendine uydurduğu küçük, garip masallar anlatmaya başladı?

Ne zaman öyle senli benli olduk, ne zaman korku girdi yüreğime? Ben farkına varmadan yürüdü işler, dal budak saldı. Yavaş yavaş hikâyelerini eğlenceli bulmaya, onun hiç kimseye benzemeyen garip biri olduğunu düşünmeye koyuldum. Rüyalarımızın karanlıklarında korkulu bir merakla eğildiğimiz dipsiz, büyülü kuyular gibi beni çekiyordu yavaştan kendine.

Onu sevmedim, onu hiçbir zaman sevmedim. Gene de benim için tehlikeydi. Nermin Hanımın güzel dostuydu o. Garip duyguların, isteklerin, coşkunlukların sembolüydü.

Çalışma odası, o odada kurduğumuz üçgen, birlikte yaşadığımız sessiz, ağır, sarhoş geceler geliyor aklıma. Bahar vurmuş olmalıydı başımıza.

İçimizde aklı uyanık, kendini işine veren, şakalarımız, somurtmalarımız, gizli çocukça kavgalarımızla alay eden bir kişi vardı: Kâzım Işık.

Ateşin karşısında, ipek yastıkların üstünde uyukluyordum yalandan. Sırtımın gerisinde sayfalar ince, tatlı hışırtılarla birbiri üstüne kapanıyordu. Birden sıçrıyordum yerimden. Kâzım Işık'ın sevinçli kahkahalarına dönüyordum şaşkın. Parmaklarının ucunda önemli bir iş mektubunu, bir kazanç tutarının incecik sayılarının dizildiği kâğıtları sallıyordu bana doğru. Dinler görünüyordum, alkışlıyordum büyüklüğünü, bilgiçliğini, başarısını. Ben de kendime göre oynuyordum oyunumu.

Rüzgâr geniş camları sarsıyordu yavaştan. Yeniden dosyalarına eğilen Kâzım Işık'a bakıyordum. Göğsüm tasalı kabarıyor, boğazımdan iniltiye benzer küçük bir ses çıkıyordu.

Onunla çam kokan, ot kokan, yosun kokan büyük bahçede birlikte dolaşmak, üşüyerek omzuna sokulmak, gözlerime güldüğünü görmek, bütün gece birlikte uyumak istiyordum.

"Aşktan, yataktan başka bir şey düşünmez bu kadınlar!"

Kabaca gülüşünü duyar gibiyim.

Kötü bir hayvanlık dönemi geçirdiğimi kabullenmiştim çoktan. İğrenirdim kendimden.

"Eğer ben bu teklifi vaktinde yapıp İngilizlerle işi kıvırsaydım, kırk tonluk güzelim şilebi kapatmasaydım..."

Öfkeyle söylenirdi Kâzım Işık. Cihangir'e bakardım. Sesini çıkarmazdı o. Dizlerindeki kitabın kırmızıya çalan yumuşak, kaypak derisini ince, uzun parmaklarıyla yavaş yavaş okşardı ilgisiz. Biraz sonra yavaşça yanıma, beyaz postun üstüne kayıverirdi. Çocukluğumda okul arkadaşlarımdan o güzel parlak bilyalar gibi mavi gözleri yuvarlak yuvarlak ışıklanırdı alevlerin pembe yansımasında. Kırmızı deri kaplı kitabı açardı dizlerinin üstüne. Kulağıma tatlı, sıcak bir fısıltı akardı:

`Mon enfant, ma soeur,

Songe â la douceur..."

Bu şiiri her fırsatta şarkı gibi mırıldanıp söylerdi.

Korkunç adamdı Cihangir. Ondan sakınmak gerekirdi. Uzun gezintilerim, arka yollarda Arap'la birlikte tasalı, şaşkın dolaşmalarım biraz da bu yüzdendi. Uçları sarı yaldızlı siyah parmaklığın önüne geldiğim zaman sorardım kendi kendime: Burası Cihangir'in evi değil mi, Nermin Hanımın evi değil mi, Kâzım Işık'ın evi değil mi, Ahmet'in, Serra'nın evi değil mi? Ulu ağaçların arkasında güzel, beyaz kuleleri görünen evi bir yabancı gibi durup seyrederdim. Dışarıdan biriyim ben, bir yabancı. Büyüklüğü, güzelliği, insanlarının çokluğu, Ahmet Ağanın siyah pos bıyıklarına kadar her şey şaşırtırdı beni o evde. İçeri girmek için telaşlanan köpeğe bakardım. Korku verirdi bana.

Hayvanları çok severdim. Ama o köpeğe bir türlü alışamadım, sevmedim onu.

Ağır demir kapının açılışını görür gibi oluyorum. Parkın yolları uzanıyor önümde. Yolların bir kavşağında, Cihangir çıkıveriyor karşıma. Sabah sabah nerelere kaçıp gittiğimi soruyor, arkadaşça koluma sarıyor kolunu. Her yerde beni aramış. Serlere bakmış, rıhtıma inmiş, yukarı sofalara, çatı arasına kadar.

Güneşin sızmadığı büyük ağaçların altında dolaşıyoruz ağır ağır. Kaçmak, uzaklaşmak için can attığımı anlamış gibi sıkıca tutuyor kolumu. Pencerelerin ardında Nadia'nın gizliden bizi kolladığını seziyorum. Yarı zorla kolundan kurtulup yanından uzaklaştığım zaman gülüyor Cihangir.

"Öyle safsın ki benim küçük yengeciğim, hem öyle şirinsin ki!"

Başka bir gün serde boy boy açan Tuberosa'ları seyrederken yanıbaşımda buluyorum onu. Yüreğimin o çiçeklerin yaprakları kadar düzgün, duru olduğunu söylüyor. Fransızca tekrarlıyor nedense: "Lisse, lisse, lisse!.." Saflığımla alay edip direnmesi neden? Neden beni yüceltiyor durmadan? Çiçeklerin başımı sersem ettiğini, yüreğimin sandığı kadar `lisse, lisse, lisse...' olmadığını söyleyerek kaçıyorum yanından. Elinden kurtulmak ne kadar güç. Ertesi gün işe gittiğini sanıp çalışma odasına inince karşımda buluyorum onu. Benimle birlikte kitapları düzenlemeye özeniyor, bahçeye kaçınca birlikte güneşlenmek, dolaşmak istiyor, arsızca peşime düşüyor. Yüzüne bakıyorum kötü kötü.

“Seninle konuşacak bir şeyimiz yok ki Cihangir!”

Gülüyor öfkesiz.

“Şiir okurum sana, istemezsen okumam. Seninle susarak anlaşmak konuşmaktan daha kolay zaten.”

Benimle susmaya bayıldığını, benimle kendini bulduğunu, daha bir sürü basmakalıp sözü sıralıyor karşımda.

Rıhtımda güneşlenirken ürperirdim. Ağaçların altında okurken kitabım elimden düşüverirdi. Görmeden yakınlarda olduğunu, beni gözlediğini, sırtımın gerisinde dolaştığını sezerdim. Öbür erkeklerden ne başkalığı vardı? Öfkeyle sorardım kendi kendime. Hiçbir başkalığı olmadığına inanmak isterdim. Korkusuzca gözlerine bakmak, açıkça gülmek isterdim onunla. Yapamazdım.

Sular ısınmadan denize girmeye başlamıştı. Genç, güçlü, erkek güzelliğiyle rahatça dolaşıyordu karşımda. Merdivenleri atlayarak iniyor, denize dalıp açılıyor, motorla kıyıları dolanıp dolanıp yorgun, ıslak rıhtıma atlıyor, bahçede kısacık kırmızı şortu, yanmış geniş omuzlarıyla Ahmet Ağanın peşinden koşup otları kesiyor, adamı türlü hokkabazlıklar, şakalarla güldürüyordu. Gülüyordum onlarla birlikte. Güldüğümü görünce büsbütün coşuyor, çocuklaşıyordu Cihangir. Yengeçleri bacaklarından iple bağlayıp gezdirmeye, Nadia’yı denize atacağını söyleyerek kovalamaya kalkıyor, sulama fıskiyelerinin çevresinde döne döne havalara sıçrayıp düşerek, kolları bacakları gerilmiş garip bale dansları yapıyordu.

Güneşin altında parlayan sarı saçlarına, gülen kırmızı ağzına bakıp, “Belki de haksızlık bizde,” demeye başlamıştım içimden. Nermin Hanımla olan şeyi, tembelliğini, sinsi alaylarını unutur gibi oluyordum. Zübeyde Hanımefendinin kötü yetiştirmesinde, çevresinin bozuk düzen gidişinde, hatta ağabeyinde, Kâzım Işık’ta aramaya kalkıyordum suçu. Çocukluğundan beri anlayış, sevecenlik peşinde koştuğunu, birşeyler arayıp bulamadığını düşünüyordum.

Ne yaptığımın, nereye kaydığımın farkında değildim.

“Sizi öyle iyi anlıyorum ki yengeciğim. Bu büyük, kocaman bahçe, bu güneş, bu deniz ve sizin içinizi bir yara gibi işleyip çürüten bu spleen’ler...”

Duyacak, anlayacakmış gibi yüzümü saklamaya çabalıyordum gözlerinden. Anlaşılmaz sıkıntıların, nedeni belirsiz tasaların edebiyatına kalkışmanın hiç de ilgi çekici olmadığını söylüyordum öfkeyle. Ağlamamak için dudaklarımı ısırıyordum gizliden. O garip oğlanın karşısında duyduğum güçsüzlüğün utandırıcı olduğunu biliyordum. Sevda, mutluluk, gençlik, güzellik kaçıcı şeylerdi. Ben hepsini birden avuçlamaya kalkmıştım. Sevda yoktu, gençlik yoktu, güzellik bir yabancı bakışın isteğindeydi. Gerçek sadece ölümdü.

Ölümü çok düşünürdüm o günlerde. Sabahları daha gözlerimi açmadan yakında öleceğimi ve her şeyin bitmiş olduğunu fısıldardı bir ses yavaşça kulağıma. Uyanınca unutmak, oyalanmak savaşı yeniden başlardı. “Önce vücudu uyandırmak...” Serra’nın sözlerine kapılır jimnastik yapardım halıların üstünde. Duşun altında buz gibi suları dökünüp dişlerim takırdayarak bilmediğim şarkıları söylemeye kalkardım. Başucumdaki radyo, içimdeki şeytanın sesini boğmak istercesine sonuna kadar açık kalırdı saatlerce. Kitaplara, dergilere dalar, çok zaman satırların eriyip kaybolduğu bembeyaz bir boşlukta ne okuduğumu, ne yaptığımı unutup sallanır dururdum. Yerimden kıpırdayamadığım, köşemde uyuşup kaldığım başağrılı, ateşli, yarı hasta günlerim de olurdu. Cihangir, Kâzım Işık’tan önce sezerdi durumun kötülüğünü. Nadia’yla votka içip sarhoş olmaya karar verdiklerini söyler, zorla çekerdi büyük salona beni. Nadia törene hazırlanan biri gibi incikleri, boncukları, keskin lavantasıyla uzun topuklarının üstünde sallanıp kırıtarak görünürdü eşikte. Sofra onun bildiği gibi kurulur, balıklar, Rus salataları, nereden bulduklarını bilmediğim Rus votkaları ve buzluğun içinden taşan siyah havyarla donanmış olurdu. Odasından kapıp getirdiği pikabına plak koyardı Cihangir hemen.

İkinci kadehte yeşil kedi gözleri kızarıverirdi diplerinden Nadia’nın. Kadehini kaldırırdı göğüslerini şişirip gerilerek:

“Şerefe anum efendum. Hakika güzel şarkı bu. Dinle siz, ama iyi dinle... Öyle triste, triste!.. Çok çok çok triste!..”

Baudelaire’in `Yolculuğa Çağrı’sı gibi, o şarkı da uzun zaman evin içinde sızlanıp durdu. Sözlerini unuttum şimdi. Yalnız hayatta mutlu sevda olmadığını tekrarlayan bir inilti kaldı aklımda.

Bahçeye yaz gelip yerleşti sonunda. Leylaklar mosmor patlayıverdi. Akasyaların, hanımellerinin, mor salkımların kokuları yendi Tuberosa'ları. Açıldı, ferahladı havamız biraz. O gösterişli dekorun, bulunmaz, parlak çiçeklerin, çamların, ağaçların arasında temiz, coşkun, bahar kokusunu sindirdik içimize. Daha dün tomurcuktu, derken dallarda yapraklar, çiçekler açılıp saçılıverdi.

Sabahın erken saatlerinde ince, ferahlatıcı bir su sesiyle uyanırdım. Pencereye koşardım. Ahmet Ağayı o mevsim sevmeye başladım en çok. Kuşlarla, denizle, toprakla iç içe yaşıyordu. Sağlam bir görünüşü vardı. Kapkara bıyıkları parlardı güneşte. Yanıp kiremitleşen ensesine, sıvanmış güçlü kollarına sevecenlikle baktığım olurdu. Kıskanırdım da biraz onu. Dünyasını bulmuştu hiç olmazsa. Mutluydu gülüşü. Yaz geleli ne çıraklarını azarlıyor, ne tespih çekiyor, ne de kahveye gidiyordu.

Saksılar, tohum, fide ne varsa serlerden dışarı çıktı bir zaman sonra. Ahmet Ağanın çırakları, ağaçların altlarını kabartıp çiçeklemeye koyuldular. Boyacılar parmaklıkları, rıhtımda rutubetten bozulan lamba direklerini boyuyorlardı. Garsonlar kapalı odalardan çıkardıkları demir koltukları, iskemleleri, masaları yıkayıp temizliyor, küçük oyuncak barı düzenleyerek bir yaz önceki renkli, gösterişli operet dekorunu kuruyorlardı deniz kenarına.

Sular soğuktu, deniz yalnız gençler için ılıktı. Öyle derdi Kâzım Işık.

Nadia, vakitsiz güneşlenip herkesten önce yandığı için kıpkırmızı, parlak bir fener gibi dolaşıyordu aramızda. Baharla birlikte o da gençliğini bulmuşa benziyordu. Sık sık şoförle, Ahmet Ağayla, motora bakan gemiciyle rıhtımda dolaşıp gülüp şakalaşıyordu. Seslenirdi uzaktan bana:

"Ice c'est un paradis, ama hakika hanumefendum!"

"Zavallı kadın, kalça, kıç yoğurmaktan vakti olmamış güneş görmeye, yaşamaya."

Acırdı ona Kâzım Işık. Rus karısını, benim gibi insanlardan çabucak usanan bir şıpsevdiye karşı korumaya çabaladığını söylerdi.

Sabahları uzun topukları tok tok vururdu merdivenlerde Nadia'nın. Baştan aşağı dolaşırdı her yanı. Mutfağa, çiçek serlerine giderdi. Kendince

evin düzeni ondan sorulurdu. Para alıyordu bunun için. Madem ki güvenip getirmiştik oraya. Her şey tıkır tıkır işlemeli, `Hakika bir palais,' gibi parlamalıydı Villa Işık.

Çabasına, yorulmazlığına diyecek yoktu doğrusu. Bu arada süsünü, giyimini de unutmazdı. Açık saçık beyaz bluzlar giymeye, sutyenlerini daha kuvvetli sıkmaya başlamıştı. Saçlarını oksijenleyip bigudilerini takarak yemekten, içkiden şişen karnını utanmadan sergileyerek güneşte uyuduğu olurdu. Herkesin bir deli yönü vardı elbet. Bununki de güneşe tutkunluktu. Serra gülerdi, açıkça söylerdi yüzüne karşı: "Hey deli karı hay! Güneşin dokunduğu yerde güller açacak, buruşuklar, lekeler hepsi yok olacak sanıyorsun öyle mi? Dikkat et kırışıkların içleri yanmıyor, çizgili elbiseye dönecek yüzün sonunda benim akılsız haroşocuğum..."

Zavallı Nadia sönüverirdi birdenbire. Solardı yüzü gözlerine kadar. Neyse ki çabuk unuturdu öfkesini. Küpeleri, iğneleri, eteklerini kabartan sakız gibi beyaz iç etekleri, açık dekoltesinden şişip fırlayan pörsük göğüsleri, her bir şeyi ayrı alaya alınır, Serra'nın bıraktığı yerden Cihangir başlardı. Cihangir'e kızmazdı Nadia. O başkaydı.

"Öyle bir adam hanumefendum. Vallayi bir Apollon, sayi öyle değil ama!" Akşamları çalışma odasına başını şöyle bir uzatıverirdi. Yeşil kedi gözleri parlardı istekli, aç. Somurttuğumu görse bile aldırmazdı çokça.

"Bana da viski var beyefendum?" diye yılışırdı Kâzım Işık'a.

"Aman," derdi Kâzım Işık. "Nadia bu ne şıklık, ne güzellik!"

Kırıta kırıta gelip dikilirdi karşımıza.

"Ben iytiyar uruspu," diye başlardı. "Her şey bitti, ama ben burda genç vallayi, ben öyle, çok çok çok jeune duydu kendim beyefendum!"

Eteklerini kabartıp cilveli kahkahalarını atarak Kâzım Işık'ın eliyle hazırlayıp uzattığı viskiyi dikerdi kafaya.

Yalnız Nadia değildi baharla birlikte tomurcuklanan Villa Işık'ta. Herkes biraz açılıp saçılmaya, coşmaya başlamıştı kendine göre.

"Kolların ne güzel yanmış karıcığım," diyordu Kâzım Işık.

Yavaş yavaş omuzlarımı okşuyor, “Birlikte kaçıp bir taraflarda başbaşa içelim mi?” diye soruyordu.

“Hani eskiden olduğu gibi.” Omzumu dürtüklüyordu gizli bir gülüşle. Peşine düşüyordum uysal.

Nadia’yla Cihangir çağrılmadıkları için kızgın bakarlardı arkamızdan.

Kentin yollarında, terli, yorgun kalabalığın arasında siyah büyük araba çalımla süzülüp geçerdi. Birbirimize sokulur, el ele verirdik.

“Eskiden olduğu gibi!”

Yalnız bir yaz geçmişti aradan. Birbirimize doyup usanacak yıllar değil. El ele tutuşuyorduk. Gülüyorduk bakışıp. Gene de aramızda bir yalan vardı. Güneşe, gökyüzüne, Üsküdar’da birdenbire göl gibi karşımıza çıkan durgun, kül rengi denize bakıyordum. Umutlanmak istiyordum. Avuçlarımdaki sıcak parmakları okşuyordum yavaştan. Yeniden benim olmasını istiyordum onun. Evet, eskiden olduğu gibi.

Kolunu, omzumdan aşırıyordu.

“Yaşamak ne güzel!” diyordu. “Seninle birlikte olmak ne güzel! Somurtsan, bana düşman baksan bile.”

Çenemi kaldırıp gözlerini gözlerimin içine dikiyordu.

“Biliyorum, biliyorum, söylemene lüzum yok.”

Neyi biliyordu? Mutsuzluğumu mu, korkmaya başladığımı, uygunsuzluğumuzu, birleşmemizin bir delilik olduğunu mu?

Sokuluyordum omzuna doğru. Kolonya kokuyordu, güneş kokuyordu boynu. Siyah, küçük yaprak sigaraların buruk kokusu sinmişti her yanına.

“Keyfine bak, yaşamana bak. Gençsin, bahar gelmiş, dünya güzel. Bana gelince, kulun kölen olmuşum, daha ne istersin! Seni sevmekten, seni mutlu etmekten başka bir şey düşünmeyen bir kocan var. Bir gün her yanım boşalıp yere düşsem sen varsın, sana güvenebilirim, önemli bu, saadetim bu benim...”

Kör değneği gibi beni elinin altında bulması gerektiğini anlatıyordu. Yolculuk konusu çıkıyordu ortaya. Uzaklarda geçireceğimiz dinlenme aylarını anlatıyordu. Kaptırıyordum kendimi. Onunla birlikte yabancı illerin, denizlerin, ormanların, dağların yoluna düşüyordum. “Beni götür, nereye istersen. Buradan gidelim, gidelim.” Yanında yumuşacık, sıcak, olmayacak umutların özlemiyle titriyordum.

“Ya böyle işte Kirpiciğim,” diyordu o.

“Hele şu gemiyi teslim alalım,” diyordu.

“Hele şu Amerikalılarla bir anlaşalım.”

“Hele bir Ankara’ya gidip geleyim.”

Tarabya’da kuytu, sapa dağ yolunu tırmanıyordu araba. Dallar vuruyordu camlara. Sıkıntılı, yorgun uzaklaşıyorduk birbirimizden. Küçük, ıssız gazinoya vardığımızda umutlarım sönüveriyordu. Hiçbir şey eskiden olduğu gibi değildi. Gizli duygularla susuyorduk ikimiz de. Sıkıntılı gülüşlerle bakışıyorduk. Kaybettiğimiz bir şeyi aramaya gelmişçesine arabadan telaşla inip çevremizi kolluyorduk. Gazinoyu kırmızıya boyuyorlardı. Marangoz kılıklı bir adam masaları onarıyordu. Beyaz bir buzdolabı dev gibi ağaçların altına dikilmişti. Tanımadığımız bir garson, gazinonun onarımda, kapalı olduğunu, bizim için birşeyler yapacağını söylüyordu. Eski yerimize, denize bakan yamaçta ağaçların altına saklanıyorduk. Kucak kucağa oturuyorduk. Eskiden olduğu gibi! Çok şeyin değiştiğini o da benim gibi anlıyor muydu? Serin rüzgârda ceketime sarılıyordum sıkıca. Kendimizi Boğaz’ın güzel görünüşüne kaptırmışçasına susuyorduk. Yavaş yavaş batan güneşin kızıllığı dağılıyordu denize. Adlandıramadığım bir kötülük siniyordu sulara. Ağaçlar, dağlar, tepeler bir şey beklercesine durgun yayılıyordu gözlerimizin önüne. Elimi tutmuş bırakmıyordu. Benden uzaklaştığını, düşüncelerinin başka yerlerde olduğunu seziyordum. Eskisi gibi olamayacaktık artık. Birbirimizden uzak, ayrı dünyalarda, düşüncelerde bata çıka, buluşup ayrılarak kayıp gitmekti kaderimiz. Cihangir’in ağzından düşmeyen şarkı mırıl mırıl akıyordu içimden. Dünyada mutlu sevda olmadığını yalnız bu şarkıyla değil, her sözü, davranışıyla inceden inceye işliyordu Cihangir yüreğime. Tasanın, umutsuzluğun, aldanışların boğucu bağlarını örüyordu çevremde yavaştan. Gücümü yeniyordu bakışları. Bütün bunları ona, sevdiğim adama anlatmam

gerekmez miydi? Ya kızarsa, gülünç, aptalca bulursa kuşkularımı, kuruntularımı? “Açılmak gerek, olduğu gibi yüreğinizi göstermek gerek ona Macide Hanım kızım.” Uzaklardan Hüsnü Bey sesleniyordu. Yüreğimi açmak, her şeyi içimden geçtiği gibi anlatmak ona. Birdenbire rakıyı geç getiren garsona kızıveriyordu Kâzım Işık. Köftelerin eşek etinden olduğunu söylüyor, “Ne çöplükmüş yahu meğerse burası,” diye ayağa fırlıyordu. Kolumdan yakalayıp beni sürüklüyordu peşinden.

“Gördün mü masanın pisliğini, gördün mü o patlak gözlü garsonun tırnaklarının kirini?”

Dünyada evimizden rahat, güzel yer olmadığına inançlı dönüyorduk Çiftehavuzlar’a.

Geniş teraslardan birinde masa başında, oyunda, içkide buluyorduk onları çok zaman.

Kâzım Işık:

“Viskiden daha rahat, güzel içki yoktur zaten,” diye Yusuf Efendinin saygıyla çektiği hasır koltuklara yaslanıyordu. Cihangir’in alaylı bakışlarından kaçınarak yanında açtığı yere oturuyordum sessizce.

“İnsanlar üstüne hayale kapılmaya değmez,” diyordu Cihangir. “Onları büyülten, yeniden yaratan bizleriz. Birbirimizi olduğumuz gibi görebilsek.”

Pis pis gülüyordu.

”Bakın, biz burada ne güzel eğleniyoruz, gülüyor, şakalaşıyoruz hep birlikte. Ama hiç bilmediğimiz sırlar, yalanlar, hikâyelerle ayrılırmış yollarımız. Söyle söyle bakalım, sen, benim kalbimi bilir misin? Ben, senin kalbini bilir miyim gerçekten küçük yengeciğim?”

“Ne söylüyor, yine ne palavralar atıyor bu oğlan,” diye yaklaşıyordu Serra yanımıza.

“Deli dolu konuşuyor işte,” diye dudak bükerdi Şakir.

Cihangir bahçeye çıkmak için yanımızdan uzaklaşırken sallantılı, kadın yürüyüşüyle kırıtırdı biraz. Merdivenlerin önünde tasalı tasalı geceyi seyre dalmış, kendinden geçmiş kalırdı bir zaman.

Nadia'nın pürüzlü kalın sesini duyar gibiyim:

"Çok çok çok konuşma var bu bizim Cihangir Bey! Ama vallayi ne der ben hiç anlamaz. Öyle tuaf söz var onda!"

Kâzım Işık'a gelince, kendince mutlu gecesini yaşardı o. Nadia'yla şakalaşır, Serra'nın yeni elbisesini över, Cihangir'e pikaba plak koyması için seslenirdi. Saçlarımı çekerdi yavaştan.

"İnsanın böyle bir yeri olsun da, o tepedeki çöplüğe, rakı içmeye gitsin..."

Yumuşak, kuştüyü yastıklı hasır koltukların içine gömülüp çam ve gül kokan büyük parkı, denizi, iskeleyi, uzaktan ışıkları yanıp sönerek geçen tekneleri seyre dalardık.

Varlıklı olmanın bir kötülüğü, dış dünyanın kapılarını bir bir kapatmasıydı insanın üstüne. Şimdi neden varlıklı kişilerin, yoksulların halinden anlamadıklarını daha iyi biliyorum. Çok zaman unutuyorlardı onları. Dünyada başka düşkün kişiler olabileceğini, kendilerini saran parayla örülmüş yüksek güven duvarlarının dışında açlık ve yokluk kaynaşmasının sürüp gittiğini görmez oluyorlardı. Anlattığımız zaman `edebiyat' diyenler, gülenler, budalalığınıza şaşanlar da vardı.

Kıskanıldığını, adının türlü dedikodulara, kötülüklere karıştığını bilirdi Kâzım Işık. İzlendiğimiz, merakla, haset ateşiyle çepeçevre kuşatıldığımız görülmeyecek gibi değildi. Işık Ailesi alışmıştı. İlgi çekmek, düşman edinmek, söyleşilmek büsbütün kurumlu yapardı onları.

Geç vakitlere kadar içtiğimiz olurdu. Nedime Hanım gelirdi komşu köşkten. Serra okul arkadaşlarını, Suzan Hanımı çağırırdı telefonla. Büyük teras ince kahkahalar, konuşmalarla dolardı. Ertesi gün herkesin birbirine, "Aman ne kadar eğlendik!" diyeceği bir gece olmalıydı. Kimse nasıl eğlendiğini, neden eğlendiğini bilmese bile. Cihangir'in açık saçık şakalarından, sarhoş olup kucak kucağa dans etmekten, soyunmaya kadar varan oyunlardan, gizli âşıkdaşlıklardan hoşlanırlardı. Serra'ya bakardım. Göğüsleri yarı meydanda, saçları dağılmış, yanağını arkadaşlarından birinin kocasının yüzüne yaslamış, gözleri kapalı döner dururdu ortada. Dans bitince ayılıverirdi birden. Kendine göre mutluluğa varmışçasına gülümserdi. Bakışlarıyla beni buna inandırmaya çabaladığını sezerdim. `Viskimi iştahla içiyorum, gencim, gözdeyim! Kocam tetikte beni kolluyor.

Şimdi sigaramı yakacak, şimdi omzuma dokunup boynumu okşayacak. Başkaları beni hayran, kıskanç seyrediyorlar. Nadia bile, bak! O da öbürleri gibi gençliğimi, güzelliğimi, paramı, dostumu kıskanıyor, korkuyor da benden. Hepsi korkuyorlar; Işık Ailesinin öncüleriyiz biz. Kocana bak, dikkat et ona... Benim güzelliğimi, iştahımı, canlılığımı övüyor o da uzaktan gözleriyle. Ona sevinç veriyorum. Kanı kanımdan olduğu için. Sana âşık belki, ama gerçekte beğendiği benim onun!’

Gözler süzülüyor, içki bardaklarının arkasına saklanıp edepsizce gülüyordu Serra.

`Cihangir mi? Onu boşver kızım sen! Korkar mıyım sanıyorsun? Onunla ben benziyoruz birbirimize. Başka yollardan da olsa biz ikimiz yalnızca kendi zevkimizi seviyoruz. Hayatımızı istekli, tatlı, coşkun kılmayı başarıyoruz. Günleri, renkli güzel boncuklar gibi dizip eğleniyoruz boydan boya. Bayram, gecemiz gündüzümüz. Bir zaman sonra bu dünyada olmayacağımızı unutamadığımız için bayram sürüyor böyle uzun. Her şey biz varken var. Bizimle birlikte dünya da ölmüş olacak. Ötesini düşünmek değer mi a küçük akılsızım benim!’

Birkaç mektubumda Hüsnü Beye Villa Işık’taki insanlardan söz ettiğimi anımsıyorum. Bahara doğru daha çok birbirimize yazmaya başlamıştık. Hoşuma giderdi tanıdıklarımı, yeni hayatımı gülünç ve sıkıcı yönleriyle kocamış dostuma anlatmak. İlk zamanlar tasalarımı saklamasını becerdim uzun bir süre. Sonra sızıntılar başladı. Şuradan buradan mutsuzluğum gösterdi kendini.

“Bu kadar karamsar olmak, yaşamaktan yorulup usanmak niye? Neden yakınıyorsunuz?” diye sormaya başladı Hüsnü Bey mektuplarında. Evet nedendi sızlanmam?

Kendi kendimle, yapayalnız, faydasız yaşamaktan usandığımı yazabilir miydim ona? Düşüncelerde birleşmedikçe sevdanın yetersiz kaldığını, vücutlarınsa birbirine inanılmayacak kadar çabuk doyduklarını söyleyebilir miydim? Onun havasında yaşamak, gülüşünü seyredip uyurken soluğunu dinlemek, merdivenlerde ayak seslerini kollamak, bütün bunlar coşturucuydu, ama yeterli değildi. Onu sevdiğimi, sevdiğim kadar da öfkelenip kinlendiğimi açıklayabilir miydim Hüsnü Beye?

Serra'nın hakkı vardı, hasta bir sevgiydi benimkisi. Kızıl, kızamık gibi beklenmedik bir zamanda gelip çatan, yaşıma başıma yakışmayan bir hastalık.

"On altısında başından geçecek serüvene, otuzundan sonra pupa yelken açılırsa işte böyle karaya oturur insan," diye alay ederdi Serra.

Kurumla anlatırdı:

"İnsan zamanla alışır sevişmeye de, aldatmaya da. Ben ilkinde, `Olmaz, yapamam, rezalet!' diye diye aldatmıştım Şakir'i. Adam beni öpüyor, kollarında yatağa taşıyordu. Ben hâlâ olacak iş değil, kepazelik, kaçıp kurtulmalı, diye çırpınıyor, bir taraftan da zevkten ölüyordum. Belki de o kadar utandığım için öylesine hırsla, ateşle sevişebildim. Sonradan başkaları geçti hayatımdan. Ama o ilk kapılış, o ilk gizli günah yok mu!"

Bir maske düşerdi yüzünden. Bakışları, gülüşü, ağzı, yanakları eskimiş görünürdü gözüme. Soğuk ürpertiler sarardı her yanımı. İğrenirdim kendimden de ondan da.

"Yakınmalarınız neden, anlamıyorum Macide Hanım kızım!"

Sızlanmam, o yabancı dünyanın gölgeleri arasına karışıp kaybolmak korkusundandı. Sızlanmam onu sevmekti.

Bu Nadia rezil, yalancı, ikiyüzlü bir karı; bu Serra küçük, bencil yüreksiz bir aşifte; bu Cihangir iki taraflı işleyen kaygan, uğursuz bir bıçak; kocam büyük iş tuzaklarının başı, bir kumarbaz, bir gangster, bir, bir, bir!..

Nefret ettiğim kadar seviyordum da onları. Aramızdaki bağlar, gizli örülen örümcek ağları gibi örülüyordu aramızda. Sevmemiş olsam dayanabilir miydim? Kâzım Işık'ın koynunda bir gece daha uyumak için çırpınır mıydım? Nadia gümüş tepsiyi Yusuf Efendinin elinden alıp karşımda yalancı yakınlığıyla güle kırıla eğildiği zaman, "Mersi Nadyuşka'cığım!" diye kırıtır mıydım? İki gün görünmese, "Kırıldı mı bana yoksa?" diye Serra'yı telaşla arar mıydım? Sırtımın gerisinden sürünüp geçen Cihangir'in sıcak rüzgârını duyar duymaz tatlı tatlı ürperir miydim?

Çürümüş topluluk, bitmiş, yüreksiz, bencil kişiler, pislik, kötülük demek kolay. Gerçekte onlarla birlikteydim, onlardan biriydim. Onu sevdiğim sürece öyle kalacaktım. Bunu bildiğim için de ona düşmandım.

Mutluluk yok ne sevdada, ne dostlukta. İnsanlar birbirlerini sevmiyorlar, işin aslı da bu. İlkgençliğimizde uzaklardan gözlerimize görünen tutulmaz hayal, yaklaşınca uçup dağılan düşten başka bir şey değil. Yaşamak ölümü beklemek değil de nedir?

Yakında ana olacak bir kadın için korkunç düşünceler bunlar biliyorum. Yüküyle ezildiğim çocuk için de ilgi yok yüreğimde. Usanç duyuyorum onu taşımaktan. Biraz meraklıyım, hepsi bu. Küçük bir tohumu dünyaya fırlatıp atmak, dişiliğimin akıl almaz yaratıcılığını başarıp başaramamak korkusu var içimde. Acıyorum da biraz çocuğa. Böyle yalancı, böyle karışık, böyle sevgisiz bir dünyaya doğacağı için.

XVI

Gelmiş, Ankara Palastaymış!

Ankara Palası, bir yıl önce birlikte kaldığımız odayı düşünüyorum. Nasıl sürüklenip gitmiştim peşinden. Lüks bir otelde, varlığı göz kamaştıran bir adamın gizlice koynuna girivermiştim. Bu muydu büyük sevdam benim? Onu sevdiğim, onunla birlikte olmak istediğim için mi? Belki de yalnızca kocayıp erkeksiz kalmak korkusu.

Beni ona çeken şeyin adı, parası, gücü olup olmadığını soruyorum kendi kendime. Ona değil, göz kamaştırıcı yaşamına kavuşmak için Ahmet'i silkip attığımı tasarlıyorum. Arkamdan söylenen kötü sözleri kabulleniyorum. Paraya olan açlığımı, yüreksizliğimi söyleyen Zübeyde Hanımefendiye hak veriyor; Ahmet'i, gökteki yıldıza ulaşmak için merdiven yapan, kuru, hesaplı Macide'yi kabulleniyorum. Onu, Nermin Hanımın elinden almak için çabalayan benim. Suç benim, yalnız benim.

Ankara Palasta, bütün bir yıl için adına kapalı duran o odada başkalarıyla da kalmış olmalı benden sonra. İşlerini öne sürüp yola çıktığı zamanlar Alman kırması metresini de götürmüştür oraya.

Cihangir takmıştı genç sekretere bu adı. Birçok adı o takardı insanlara.

“Burjuvaların burjuvası. Küçük ariviste seni. Seni taşra kedisi, para canlısı seni. Seni, seni, seni!”

Uzaklardan sesi uğul uğul doluyor kulaklarıma. İçimden yakalıyor, yerden yere vuruyor Cihangir beni.

“Senin kendini beğenmişliğinden, senin inatlarından illallah!” diye bağıran sesini duyuyorum.

“Ne oluyorsun, neden kurumlanıyorsun, neden düşmansın bana? Seni istediğim için mi, yoksa beni sevmekten korktuğun için mi küçük hanım?”

Sıcak bir gündü, ayaklarımı suya sarkıtmış oturuyordum rıhtımda. Uzaklardan tekneler geçiyordu. Deniz, gökyüzü külrengiydi.

İki gün önce uğurlamıştım Ankara’ya Kâzım Işık’ı. `Ömrünün yarısı işte, yarısı yolda, o Alman kırmasını benden çok görüyor,’ diye kızıp söyleniyordum içimden.

Bir zamandan beri Cihangir sık sık sözünü etmeye başlamıştı yeni sekreterin. Onun sayesinde kızı tanımaya başlıyordum yavaş yavaş.

Sesi, konuşması tatlıydı. Telefonda sık sık karşıma çıkardı. İki yıl Amerikalılarla çalışmıştı. Güleryüzlü tazeydi. Arkadan hemen geliyordu çok da `Avrupai’ olduğu. Birkaç ay Mecdi Beyin servisinde kalmış, çabucak Kâzım Işık’ın yanına geçmişti.

“Patronun gözüne girmesini bildi,” diyordu Cihangir. “Alımlı taze, üstelik çalışkan.”

Anasının Alman olduğunu, evlenip boşandığını, erkek gibi serbest yaşadığını da Cihangir’den öğrendim.

Kâzım Işık’ın yanında bir yolunu bulur sözünü ediverirdi:

“Diyecek yok doğrusu değil mi ağabey? Ateş gibi kız! Her şeyi yerinde!”

Kâzım Işık gülerdi edepsiz edepsiz:

“Kıskandıracaksın sonunda bizim hanımı, başıma iş açacaksın Cihangir!”

Yermeye koyulurdu yeni sekreterini:

“Sen bakma bunun dediklerine Kirpiciğim. İşi iyi kızın, güzellik arama. Kemikleri iri, pehlivan yapılı. Bir elleri var! Nefret ederim ben öyle büyük, beyaz kadınlardan. Ama İngilizce bir mektup yazıyor, bir konuşuyor, diyecek yok doğrusu! Hele birkaç yıl daha işi öğrensin, şöyle bir pişsin...”

Serra alayla karışırdı söze:

“Sizin yanınızda öyle bir pişer ki ağabey, vallahi dibi bile tutar yakında.”

Beni yatıştırmaya kalkardı ağabeyi gibi:

“Aldırma Macide’ciğim, Alman kırması, kadana gibi bir şey. Cihangir’e bakma, öyle erkeğe benzeyen kadınlardan hoşlanır o.”

Kızmıyordum, aldırmıyordum. Gülüyordum onlarla birlikte. Belki biraz çokça gülüyordum.

Ne zaman telefon açsam yeni sekreter çıkardı karşıma.

“Peki efendim, Kâzım Işık Beyefendi mi efendim? Bir dakika efendim.”

Hep aynı soruyu tekrarlardı:

“Kim diyelim efendim?”

Tanımaz mıydı sesimi? Bunu sormuştum Kâzım Işık’a. Cihangir karşılığını vermişti:

“Domuzluğundan, kendini beğenmişliğinden, sana kızdığından belki de. Bütün özel sekreterler, efendilerinin karılarına düşmandırlar biraz.”

Kâzım Işık şakanın ileri gittiğini söyleyerek susturmuştu onu. Yukarıda, odamızda Cihangir’e kızdığını söylemişti. Benim bürosundaki sekreteri kıskanacak kadar çocuklaşmayacağımı biliyordu, ama gene de...

Gülüyor, alay etmeye çabalıyordum:

“Domuz gibi kıskancım ben. İnanmış olsam, beni aldattığını bilsem seni öldürürüm, gözünü oyarım, canına okurum!”

“Canavar, küçük canavar!”

Birbirimize sarılmış odanın ortasında gülüşüp meydan okuyorduk göz göze. Boynuna kenetli kalıyordum bir zaman. Onu Alman kırmasından kıskandığım için lanet ediyordum kendime. Saçlarımdan çekerek, canımı acıtarak odasına, yatağına sürüklüyordu beni. Kıskançlığımı uyutmak, unutturmak istediği için mi? İlk günlerin ateşi, isteğiyle sarılıyordu:

“Kız ben, sana âşığım, yalnız sana.”

Sevriştikten sonra ilgisi, sevecenliğiyle kuşatıyordu beni. Gerçekteyse uzaklaşmak, yalnızlığına kavuşmak için dakikaları saydığını biliyordum. Çabucak sigarasını yakıyor, esniyor, banyoya kaçıp saatlerce görünmüyordu. Odama döndüğümde insanların sürekli isteklerin sıcağında yaşayamayacaklarını, en derin sevdaların sonunda eriyip yumuşayacağını düşünüyordum.

“İnsan her gün baklava yese bıkar a kızım,” derdi Serra.

Kâzım Işık başka türlü sızlanırdı:

“Benim yaşımda bir adam kızım. Gene de nice gençleri cebimden çıkarırım. Ama seni doyurmak, memnun etmek...”

Beni utandırdığı, kızdırdığı için sevinçli, ellerini havaya kaldırıp gülmeye koyulurdu.

Cihangir yeniden hatırlatıncaya kadar sekreteri unuttuğumuz olurdu. Çok beklemezdi Cihangir. Bir iş olayını, bir telefon konuşmasını, bir rastlaşmayı bahane edip sözü açıverirdi. Ve ben yeniden kıskanmaya başlardım, beyaz, iri ve pek alımlı tazeyi.

Kararıyor hava gitgide. Uzakta bulutların arasında ince bir ışık belirip kayboldu. Buzlu yollar kaygan parlıyor. Camlara günün son ışıkları vurup sönüyor. Bu gece kar yağmasa bile don yapacak.

Ankara’ya gelmiş, Ankara Palas’taymış!

Pencerenin önünden kalkmak, sırtımı dönüp başımı alıp gitmek geliyor içimden. Ama nereye?

Bağları koparmadım mı, ayrılmadım mı ondan? Neden geldi, neden direniyor? İkimizin arasında sürüp giden bu çekişmenin sonu ne olacak? Sessiz, kararlı, beni yenmeye çabaladığını biliyorum. Korkuyorum ondan!

Evet, iskelede oturuyordum. Yalnızdım. Deniz bulaşık suyu gibi kirli, bulanıktı. Ayaklarımı değdirdikçe geniş halkalarla açılıp kapanıyordu. Eğilmiş, sürüyle geçen küçük balıklara bakıyordum. Suya dalmaktan ürkmüş bekliyordum orada. Aklım Ankara’da, onunla birlikteydi.

Utanıyordum duygularımdan. İçimdeki kötü kıskançlığı bir ur gibi koparıp atmak istiyordum. Sevda, köle mi olmaktı bir yabancıya. Yabancı olduğunu biliyordum onun. Kölesi olduğumu da biliyordum. Sessizce sulara kaymak, derinlere inip kendimi bırakmak, sonsuz uykuya çabucak dalıp savuşmak geliyordu içimden. Nermin Hanımın hayali dolanıyordu çevremde. İnceden gülüyordu bana. “Korkak!” diyordu yavaştan. “Cicim, ah cicim!” diye nazik, alıngan uzaklaşıyordu. Suların üstünde ince, beyaz bir duman dağılıp eriyordu.

Cihangir’in genç, sevinçli sesiyle ayılıp doğruldum:

“Ay sen denize mi giriyorsun bu havada?”

Gülünç bir şey görmüş gibi eğlenerek bakıyordu bana. Pervasızca çıplaklığımı ölçüp biçiyordu.

Yanımdaki havlu ceketi alıp omuzlarıma atıverdim.

“Vazgeçtim, girmiyorum,” dedim.

“Sis var,” dedi. “Acayip bir hava, çok sıkıntılı. Kente toz gibi birşeyler yağıyordu. Sıkıldım, duramadım büroda. Atladım geldim. Yağmur yağacak galiba...”

Daha önce odasına çıkmış, değişmiş olmalıydı. İliklenmesi unutulmuşçasına açıktı beyaz gömleğinin yakası. Göğsünde, ince, yumuşak, sarı tüylerin arasında altın zinciri parlıyordu. Övünerek İngiltere’nin büyük terzisinden geldiğini söylediği o güzelim mavi buruşmaz pantolonlarından birini giymişti. Yerin ıslaklığına aldırmadan genç bir panter gibi sıçrayarak yanıma oturuverdi.

“Ne o, somurtuyorsun gene! Kocacığın uzakta diye mi? Vallahi şaşıyorum sana, benim zavallı küçük yengeciğim...”

Kaçırıyordum gözlerimi gülen gözlerinden. Pantolonunun bozulmayan çizgisine, sarı sandalların içindeki ayaklarına, sedef gibi parlayan cilalı, yuvarlak tırnaklarına bakıyordum. Kullandığı kolonyanın kokusu genzimi yakıyordu hafiften.

“Cihangir Beyin bir oda var, siz orda gör bayılacak vallayi!” diye anlatırdı Nadia. “Karı böyle yapmayacak aranger hanumefendim! Çok çok çok güzel o oda, o eşya! Çok güzel kendi! Giyecekleri öyle, eşya da güzel olacak öyle. Hakika bir karı sanırsın hanumefendum.”

Serra, Nadia’nın sözlerini doğrulardı:

“Hele dolaplarının düzenini görsen! Bir zamanlar Nermin Yengemin çekmecelerini o düzenler, çamaşırlarını katlayıp o yerleştirirdi.”

Yanımda oturmuş, avucunu açıp uzatmış, havada yağmur damlalarını araştırıyordu.

“Boşanacak birazdan. Yüzüme bir damla çarpar gibi oldu.”

Gökyüzünü, bulutları, denizi kolluyordu. Bir zaman konuşmadan oturduk yan yana. Sonra birdenbire gülerek söyledi:

“Alman kırmasını da birlikte alıp gitmesi pek dokunmuş sana belli.”

Mavi gözleri parlıyordu. Sesi sımsıcaktı.

“Amerikalılarla toplantısı var Ankara’da, biliyorsun. Kızın gitmesi lazımdı. Başka anlam çıkarma sakın. Senin gibi akıllı bir kadın...”

Yüreğimi tıkayan kötülüğü anlamasın diye gülümsemeye çabalıyordum. Şöyle birşeyler de söyledim sanırım:

“Kimseyi kıskandığım yok, senin saçma kuşkuların bunlar Cihangir. Sekreterini alıp gidebilir iş için, ne çıkar bundan? Suyu bulandırmaya çabalama. Aklıma gelmeyen şeyleri getirmekten hoşlanıyorsun belli.”

Ayağa kalkmıştı. Saçlarını arkaya atıp alayla şöyle bir yukarıdan aşağı baktı bana.

“Aman sen de kardeş! Şaka da yapmayacak mıyız yani? Hem meraklanma, aynı otelde değiller. Telefonda duydum kulağımla. Kıza başka otelde oda tutuldu. Akıllıdır bizim birader bey. Kayınvalide burnunun dibinde ne de olsa. Senin o çok bilmiş Handan’cığın da nefes aldırmaz adamcağıza tabii...”

Cihangir’in, Handan’ı neden sevmediğini bilmiyorum. Belki de Çiftehavuzlar’da kaldığı sürece Handan’ın göz kamaştırmak için çokça bilgiçlik taslaması hoşuna gitmemiştir. Başkalarından aşağı kalmaya dayanamazdı Cihangir.

Alaylı konuşmalarını anımsıyorum Handan’la:

“Efendim Handan Hanımcığım, siz ne zaman ağzınızı açsanız, cahilliğimizi hatırlatıp bizi sonsuz kederlere boğuyorsunuz efendim.”

Dert yanardı sevimli sevimli:

“Kızacaksınız gene küçük yengeciğim, ama suyun içinde hava halkaları çıkaran balıklar gibi yalnız ağzının, dudaklarının kıpırdayışını

seyrediyorum ben, sizin sevgili dostunuzun. Duyuyorum, ama dinlemiyorum onu doğrusu. Çok hoca tavırlı canım bu kadın. Sözleri, eski kitapların sayfaları arasından toz bulutları kaldırıyor. Boğulacağım vallahi. Öğrencileri ölmüyorlar mı bunu dinlerken sıkıntılarından? Ağzı da hiç güzel değil üstelik.”

Daha da ileri giderdi:

“Karşısındakinin iştahını kesen obur dudakları var Handan Hanımın. Ancak eşini yiyince doyabilen akrep cinsinden olmalı. Bütün kadınlar da öyledir ya. Âşık oldukları zaman düşmanlıklarına, dost oldukları zaman ilgisizliklerine dayanabilirsen dayan hasbaların...”

Durmadan alay eder, arkalarından atıp tutardı kadınların. Gene de kolayca kendini sevdirir, dostluk kurardı kadınlarla. Çevresindekilerin çoğu dedikodu, kumar, sevda düşkünüydüler. Onun en iyi becerdiği şeylerdi bunlar. Konuşması tatlıydı. İstanbul’un dört köşesinde ne olup bitiyor, fino köpeği gibi havada kapardı kendi deyişiyle. Erkeklere olan düşkünlüğünü unutturacak kadar güzeldi üstelik. Sevilmek için yaratılmışa benzerdi; yumuşak, sıcak, canayakındı. Dostu da düşmanı da çoktu. Modern partileri canlandırıp insanları eğlendirmekte, hem kızdırıp hem güldürmekte ustaydı ayrıca.

Serra bütün cinsi sapıkların, görünüşte tatlı, hoş insanlar olduklarını söylerdi. İnanmamak, kanmamak gerekirdi böylelerine. En iyi dostlukları bir pula satanlar çoktu aralarında. Onların cinsel eğilimlerini olduğu kadar, yüreklerini, düşüncelerini de gizlemekten hoşlanan birer küçük, tatlı kancık olduklarını akılda tutmak gerekti.

Cihangir’in tatlı tatlı gülen gözlerine, kalkmam için uzattığı eline bakıyordum. Öylesine güçlü, güzel bir insanın kötülüğünü, kancıklığını aklım almıyordu.

Uzattığı ele dokunmadan kalktım yerimden. Havluma sarıldım. İkimiz de bir zaman konuşmadan denize baktık. Büyük, siyah tekneler İstanbul’a doğru kaçarcasına uzaklaşıyorlardı. Bulutlar koyulaşmış, siyah bir çizgi belirmişti denizle gökyüzü arasında. Sular kıyılara doğru ürperip bozulmaya başlıyordu. Saçlarımda, ensemde, iri ılık damlaların değişini duyup ürperdim birdenbire. Yağmur serpelemeye başlamıştı.

Rıhtımın merdivenlerini yan yana sessiz çıktık, ağaçların arasından eve yürüdük. Terasın büyük kapısına yaklaştığımızda kolumdan tutup durduttu beni. Üzgün, yumuşacık bir sesle sordu yavaşça:

“Kızmadın ya bana Kirpiciğim?”

Ağabeyinin sesini, konuşmasını taklit ediyordu. Alay vardı sorusunda.

Güldüğümü görünce yüzü rahatlayıverdi.

“Kızmadığını göstermek için gel bu gece birlikte Serra’ya gidelim. Seni eğlendireceğime söz veriyorum. Oradan bir yerlere çıkarız, dans ederiz. Eğlen biraz, senin hakkın bu kızım!”

Gülüşü de, sözleri de açıktı. `O orada, sen burada, keyfinize bakın!’ diye kurnazca tuzağına düşürmek istiyordu beni. Birşeyler mırıldanıyordum şaşkın. Yorgun olduğumu, duş almak, dinlenmek, okumak istediğimi söylüyordum. Telaşla uzaklaşıyordum yanından. Merdivenleri soluk soluğa tırmanıyordum. Alt basamaklarda durmuş, kurnaz, sevinçli peşimi kovalıyordu bakışlarıyla.

Eğer bunu yaptıysa, eğer beni o Alman kırmasıyla aldatıyorsa?

Yumruklarımla ağzımı tıkamış ağlıyordum yatağımın üstünde. Kuşku kurt gibi yerleşiyor, dişlerini takıyordu yüreğime. Villa Işık’tan, o güzel, süslü odamdan, Serra’dan, Nadia’dan, Cihangir’den kaçıp kurtulmak? Yüksek sesle söyleniyordum karşımdaymış gibi: “Dikkat et, bir yılda bu hale geldik! Birbirimize verdiğimiz hangi sözü tutabildik seninle?”

Böyle üzüntülü, tembel beklemeye, çürüyüp kötüleşmeye bırakmamalıydı beni. Yaşlar çıplak etime düşüyordu sıcak ağır. Boyun eğiyordum sevdaya: Ben hâlâ seni seviyorum, ben hâlâ sensiz olamıyorum, ben, seni gözümden kıskanıyorum!

Gelmiş, Ankara’daymış!

Bugün de, o günkü gibi ağlıyorum usul usul. Bugün de, o günkü gibi sevdaya yenilmiş, umutsuz, yalnızım. Bugün de o günkü gibi ölmek istiyorum ve ölümden korkuyorum delicesine.

Ne zaman sigara paketini aldım, ne zaman kibriti çaktım, ne zaman dolaşmaya başladım odanın içinde? Sonunda çarpıntı başladı, başım döner gibi oldu. Gidip çöktüm yatağımın kenarına. Karnımdakinin çaresiz, sıkıntılı oradan oraya yuvarlandığını duyuyordum. Belimde, kasıklarımda dayanılmaz yeni ağrılar başladı son zamanlarda. Öylesine güçsüzüm ki!

Annem:

“Yemeği hazırlayayım mı?” diye sesleniyor kapının arkasından. Yanıt vermeyince girdi içeri. Yanakları ateş karşısında durmaktan kızarmış, kaşları, göz altları, gerdanı ter içinde.

“Senin sevdiğin gibi, güzel bir kuru köfte yaptım, pilav da var... Ne dersin, saat biri geçiyor...”

“Biraz yatsam, uyusam, dinlensem?”

İçini çekiyor annem.

“Sen bilirsin, haydi uzan. Zaten köfteleri kızartmadım daha. Benim de iştahım yok ya...”

O çıkar çıkmaz boylu boyunca uzandım yatağa. Beni böylesine yoran çocuk mu, anılar mı bilmiyorum. Gerçeğin dışında yaşıyorum bir zamandan beri. Külrengi, korkulu rüyalara benziyor günlerim. Her şey sallanıp bulanıyor çevremde. Dünya devrilecekmiş gibi tutunmak, birşeylere yapışmak istiyorum.

Gelmiş, Ankara Palastaymış!

Tok tok vuruyor şakaklarım. Kanım boşalıyor damarlarımdan sanki. Gözlerimi kapatıyorum. Anılar coşkun dalgalar gibi vurup geçiyor üzerimden, odamın duvarları yıkılıp açılıyor, yatağım, örtüler, eşyalar, renkler değişiyor yavaş yavaş. Camları yağmur ıslatmaya başladı. Oradayım! Villa Işık’ta, yatağımın üstünde. Mayom, havlu ceketim, yanaklarıma, saçlarıma sızan gözyaşlarım, kuşkularım, umutsuzluğumla yapayalnızım, oradayım!

Odaya girdiğini duymamıştım. Kimbilir ne zamandan beri beni seyrediyordu.

Banyoya geçmek için kımıldayınca gördüm onu. Fırladım ayağa. Kalakaldım korkulu, şaşkın karşısında. Ayaklarıma doğru atılışını, gözlerini, bozulmuş güzel yüzünü ömrüm oldukça unutamayacağım.

Yüzü bana dönük, mavi gözleri ateşli, soluk soluğa mırıldanıyordu:

“Canım, canım benim! Üzdüm mü, ağlattım mı seni aptallar gibi.”

Daha daha başka şeyler de söylüyordu. Benim gibi bir kadını aldatan ağabeyine küfrediyordu. Bana kızdığını, beni ondan kıskandığını, beni kışkırtmak, üzmek istediğini söylüyordu. Kadınlığımı, güzelliğimi göklere çıkarıyordu. Tutulmuştu. Yapamıyordu bensiz. Deliye dönmüş, bambaşka bir adam olmuştu. Görmüyor muydum nasıl değiştiğini, nasıl âşık olduğunu? Beni istemekten, düşünmekten deliye dönmüştü. Beni de deliye döndürecekti. En ince tatları onunla tadacaktım. Tanımıyordum, bilmiyordum onun ustalığını, erkek gücünü ben...

Bacaklarıma sarmaşık gibi sarılmıştı. Etlerimi eziyor, canımı acıtıyordu.

“Korkma Kirpiciğim, korkma yengeciğim, korkma bir tanem!”

Korktuğum için karşı geldiğimi seziyordu. Sesinin, ellerinin, o güzel mavi gözlerinin gücünü, büyüsünü biliyordu. Kaçıncı deneydi onun için kimbilir? Sesi bir garip inceliyor, yumuşuyor, iyicene kadınlaşıyordu yalvarırken. Sesi, o gözlerin, ellerin, sözlerin sesi değildi. Bir garip titreyip bozuluyordu. Beni yere çekmeye koyuldu sonunda. Halıya, yanına düşürmeye çabalıyordu. Kurtulmak için silkiniyor, direniyor, bağırıyordum. Yüzünü tırmalamış olacağım. Bütün gücümle vuruyordum omuzlarına. Sonunda kırıp açtım kollarının çemberini, soluk soluğa uzaklaşıp kaçtım banyo kapısına doğru. Orada, eşikte durup büyümüş, korkulu gözlerle baktım ona.

Cihangir’in tırmık içindeki güzel yüzü. Cihangir’in düşman, ürkütücü bakışları. Doğrulup kalktı yavaşça. Geriledi kapıya doğru. Başıma indirmek ister gibi kanadı vurup çıktı odadan.

Öylesine koşuyordu ki koridorlarda, merdivenlerden yuvarlandı sandım. Sonra bir kapı yıkılırcasına kapandı aşağıda. Yere düşmemek için arkama yaslanıp kaldım. Bu gerçek olamaz, bana bunu yapamaz, diye dört bir yanıma bakınıyor, korkulu bir rüyadan uyanmak istercesine kollarımı, çıplak omuzlarımı yokluyordum.

Neden sonra bahçedeki uğultuyu, Arap'ın havlamalarını, ağaçları sarsan fırtınayı, yağmurun sesini duydum. Soluğum açıldı, gözlerimin önündeki karanlık dağılır gibi oldu. Utançla bağırarak banyoya koştum. Alabildiğine açtım muslukları. Soğuk duşun altında hem yıkanıp hem ağlamaya koyuldum.

XVII

Beni, kendine göre sevmiş olabilir, diye düşündüm bugün. Yüreğimde sıcak sevinç rüzgârının esmesini boşuna bekledim. Garip bir susma var içimde. Önemi yok beni sevmiş sevmemiş olmasının, hiçbir şeyin önemi yok artık.

Sabah Hüsnü Bey, Gülseren'i getirdi. Kimlik kâğıdı gelmiş köyden. Nikâh yakın. Kızın yüzü parlak, taze elmalar gibi. Vara yoğa boyuna gülüyor durmadan. Kolları paket doluydu ikisinin de. Gelinliğini göstermek istiyormuş bana. Kızara bozara paketlerden birini açtı. Çiçekli saten kumaşı övünerek kat kat yaydı önüme. Hüsnü Beye baktım. Her zamanki gibi durgun, hafiften gülümseyerek o da benim gibi seyre dalmıştı kumaşı.

Düğün için doğumu beklemeye karar vermişler. Bensiz şenliğin tadı olmazmış.

Hüsnü Bey başka bir haber daha verdi. İtalya'ya gidecekmiş düğünden sonra. İki ay izin almış bankadan. Yerine bir avukat arkadaşını peylemiş bile. Yeni evlileri başbaşa bırakmak için gideceğini söylüyor. Gülseren'in telaşını görünce, yorgun olduğunu, yıllarca önce bir hafta kalabildiği Floransa'yı tekrar görmek, o güzelim müzeleri, anıtları gezmek istediğini ekliyor hemen. Alay ediyor evlatlığıyla:

"Kitaplarıma iyi bakacaksın, çiçeklerimi sulamayı unutmayacaksın, kocana dalıp kedilerimi, köpeklerimi açlıktan öldürmeyeceksin! Yoksa gitmem, başında kalırım, haberin olsun."

Gülseren her şeye olduğu gibi bu sözlere de gülüyor.

Kâzım Işık'tan söz edilmedi. Kuşkulandım. Ankara'da olduğunu bilmiyor mu diye, belki de Ankara'da olduğunu bildiği için, sözünü etmeyelim diye Gülseren'i yanında getirdi. Annem kahveler pişirdi. Pazardan aldığı ekşi, küçücük portakalları zorla yedirdi Gülseren'e. Düğünden, damattan, Hüsnü Beyin İtalya yolculuğundan konuştuk. Floransa, gençliğinden kalma bir hayalmiş kafasında. "Hayali gerçekleştireceğim bu kez," diye gülüyor Hüsnü Bey. Gülüşü donuk, gözleri durgun. Kimden kaçıyorsun Hocam?

diye bağırmak geldi içimden. Bir kötü seziş yaktı yüreğimi. Hâlâ da kuşkudayım. Gider de dönmezse diye korkuyorum.

Islak kaldırımlarda yan yana gidişlerini seyrettik annemle arkalarından. Hüsnü Bey öne geçirdi kızı sevecenlikle. Koltuğunun altındaki paketlerden birini aldı yük olmasın diye elinden.

“Çocuğu gibi seviyor onu. Sizin pis dedikodularınız hep,” dedim anneme.

Dalgın baktı yüzüme:

“Öyle şeyler olur ki bu dünyada kızım!”

Annem de Kâzım Işık’ın adını ağzına almaz oldu son günlerde. Doğum yaklaşalı çok değişti. Telefon çalınca bir garip sıçrıyor yerinden. Kapının ziline gidişi bile başkalaştı. Birini bekler gibi davranışı. Belki de bir yıl önceki Kâzım Işık’ın gürültülü gelişini, geceyarısı evi çınlatan zil seslerini anımsıyor.

“Aman ne uzak gebelik oldu bu,” diye sızlanıyor sırasında.

Bakışları bulanıveriyor. Dudaklarında garip bir gülüş. Çekinmese gelip karnımı okşayacak, çocukluğumda olduğu gibi kollarına alıp sallayacak beni. Dalıp dalıp gidiyor yüzüme. Gülerek soruyorum:

“Neyi seyrediyorsun öyle anne?”

Elinin tersini telaşla tombul yanaklarından, gözlerinden geçiriyor. Sesi nezleli gibi boğuk:

“Babana benziyorsun yaşın ilerledikçe. Onun gibi sinirli, alıngansın, onun gibi aklına eseni yaparsın. Gülüşünden, kaş kaldırışına kadar öyle benziyorsun, öyle benziyorsun babana!”

Kâzım Işık, İstanbul’a döndü mü dönmedi mi bilmiyorum, kimselere de soramıyorum.

Merakla gazetelere göz atıyorum her sabah. Şileplerini hükümete satmaya geldiğini, Amerikalılarla birlikte Boğaz’da yeni bir otel kurmak istediğini öğrendim böylece.

Düşüncelerim buğulu, kararsızım, hastayım iyice bu son günlerde. Çocuk ağırlığınca dibe çekiyor beni. Silkinip kurtulmak, canını canımdan atmak istediğim zamanlar bile var.

Eski günleri aramaya başladım. Neler kuruyorum Tanrım! Handan evlenmemiş, Hüsnü Bey tavanarasında mutlu durgunluğu içinde karşımda eski hikâyelerini anlatıyor, Gülseren büyümemiş, sevdalanmamış, kediler, köpeklerle oynaşıp çiçekleri suluyor, şarkı söylüyor bahçelerde. Yazık, zaman geçiyor, çocuklar büyüyor. Yaşlılar kocuyorlar. Yazık ölüm yakın, yazık Hüsnü Beyin gözleri acı, yazık Handan bir yabancı artık.

Odaya sırtımı dönüp duvara gözlerimi dikip kalıyorum saatlerce. Kirecin içindeki küçük delikler büyüyüp büyüyüp gözlerimi dolduruyor. Garip şekillerle karmakarışık, beyaz bir dünya canlanıyor duvarların çıplaklığında.

Bir zamanlar insanlara doğru açılıp genişleyen bir yüreğim vardı. Kötü günlerim kadar umutla, inanışla sımsıcak dolduğum, ısındığım zamanlarım da vardı.

Serra'yı parazit kocasından kurtarıp genç, delişmen aktörüyle evlendirmeyi düşünen ben değil miydim? Cihangir'in bir gün yolunu bulacağına, yardım görürse, dostluk bulursa kurtulup adam olacağına inanmıyor muydum başlangıçta? En güzel hayallerimiyse yalnız sevdiğim adama, Kâzım Işık'a saklıyordum. Kararlıydım. Onu karışık, kötü işlerden uzaklaştıracak, ona dostluğun, sevdanın, iyiliğin yolunu açacaktım. Nadia'nın bile kurtarıcısı olmaya özenmez miydim biraz? Villa Işık'a geldiği zaman, onu tutsaklıktan kurtarmışçasına kurumlanan, övünen ben değil miydim?

Sandığım kadar kötü de sayılmazdı Nadia. Kaymak Takımın pisliklerine bulaşmıştı sadece. Kavgasını orada, onlarla yapıyordu. Köksüzlüğü içinde oradan oraya kayarak tutunmaya çabalamasını hoş görmek gerek. Hangimiz ondan daha iyiydik Villa Işık'ta. Evet, hangimiz?

Anımsadıkça utanıyorum: Öbürlerinden hıncımı alamayınca Nadia'dan acısını çıkarırdım çok zaman. Yeniden pansiyonuna döndüğünü, masaja başlayacağını öğreneli acıyorum ona biraz.

Çekik yeşil gözlerini, coşup kızdığı zaman durmadan kalkıp inen uzun, kırmızı tırnaklı pençelerini görür gibiyim. Kuytu salon köşelerine, duvar boyundaki siyah servilerin altına çektiği Serra'ya, Cihangir'e neyi anlatırdı coşkun, öfkeli?

En çok beni yerdiğini sanıyorum.

"Üste öyle burun havada onda! Öyle susuk! Ben bildim onu, ep öyle valayi efendum!"

O evi, o insanları bana hiçbir zaman yakıştıramadığını biliyorum onun.

"O kız öyle bir şans! Vallayi, öyle bir şey olur! Para var, adam amoureux fou! Ama kız var bir surat! Hakika değil, doğru değil ama Cihangir beyum?"

Cihangir'in karşısında taklidimi yaparken yakaladığını, azarladığını Serra söylemişti bir gün. Gerçekten azarlamış mıydı? Kimbilir. Belki de sevgilisini artık pansiyonuna götüremediği için hıncını almıştı.

Kavgasız, gürültüsüz dönerdi kötülükler Villa Işık'ta. Kaymak Takımın da kendine göre bir edebi vardı. Büyük parlak camların gerisinde, güneşli rıhtımda, Tuberosa'ların ağır kokularıyla dolu, büyük parkta her şey yerli yerine oturmuş görünürdü. İnsanlar da öyle. En acıklı, korkunç olaylar bir yalancı telaşın, bir tatlı gülüşün arkasına saklanırdı. İğneli laflarla birbirlerini yaralamaktan, yıkmaktan hoşlananlar, cambazca bir çevirme, bir şaka, bir alaylı sözle işi tatlıya bağlayıp canciğer oluverirlerdi bir anda.

Cihangir'i de kurtaracaktım ben. Yalanlardan, düzenlerden, karışık, sapık tutkularından!

Burnumu duvara yapıştırıp gülüyorum kendi kendime. Annem duymasın diye yavaşça elimle ağzımı kapatıyorum.

Cihangir'in büyüsüne kapılan, garip kişiliğinin etkisinde kalan, dayanılmaz isteklerle ona doğru kayan kimdi? Sendelediğim zamanlar olmadı mı? Arkamdan uydurulan sevda hikâyesi çirkin olduğu kadar gülünç belki. Yine de serüvenimizde, süte düşen sinek gibi bulandırıcı bir payı var Cihangir'in.

O günü, bana saldırışını anımsayınca kanım sıcaklanıyor, utançla başımı yastıkların arasına saklıyorum.

Odama kilitlenmiş, akşama kadar yatağımdan çıkmamıştım. Yorgun, tasalı, yarı baygın bir uykudan, kapımı yumruklayarak uyandırdıklarında akşam basmıştı çoktan. Yağmur dinmiş, hava açmıştı. Gökyüzü masmaviydi pencerelerde. Dışarıda Nadia bağırıyordu:

Ne yapıyordum saatlerdir odamda? Ne zaman yemek yiyecektim, ne zaman çıkacaktım ortaya?

Aynanın karşısında saçlarımı fırçalıyor, ağlamış gözlerimin, çökmüş yanaklarımın üstünden acele pudra geçiriyordum.

Süslü, boyalı, çakırkeyif dalıvermişti içeri kapıyı açınca.

“Cici kizi sen çok çok uyku vallayi! Ben asta bu dedim Cihangir Bey! O dedi, `Bırak onu, gel burda, bende!’”

Hava açar açmaz denize girmişler Cihangir’le. Çilingir sofrasını rıhtıma kurmuş Yusuf Efendi. Cihangir sarhoş olmak, tasasını unutmak istiyormuş.

Memelerini yukarı fırlatarak, uzun ökçelerinin üstünde fıkırdıyordu Nadia:

“Cihangir Bey yok bir şey, ama ben nah böyle başım. Çok çok çok fena!”

Merak etmişlerdi beni. Hele hava kararıp da odamda ışık yanmadığını görünce. Uykuya daldığımı söylüyor, birşeyler kekeliyordum. Nadia inanmadığını gösteren bir gülüşle ışığı açıyordu. Bu gençlikte yatmak olur muydu? Gezmek, eğlenmek zamanı değil miydi? Şimdi böyle, ya kocarsam ne olacaktı?

“Ama öyle değil cici kizi, hanumefendum benim...”

Serra’nın evinde verdiği partiden söz eder etmez neden geldiğini, ne istediğini anladım. Gece için Yusuf Efendiyi yardıma çağırmıştı Serra. Bir kasa şampanya da götürmüşlerdi çocuklar. Kaç kez telefon etmişti ben uyurken. Sonunda uyandırmalarını söyleyen de oydu.

Yatağımın kenarına oturmuş ayaklarını sallayarak arsız arsız gülüp konuşuyordu Nadia.

“Ben bilmem. Siz yok gitmek. O zaman Serra Hanumla kavga var. Geç olsun, ama gelsin dedi. Siz bilirsiz, ne ister o kız epsi olur. Öyle inat inat bir şey.”

Hem sonra Cihangir de hazırdı, aşağıda bekliyordu.

Ayağa kalkmış, dolaplarımı açıyor, giysilerimi karıştırıyordu Nadia.

“Il vous attend hanumefendum, il vous attend! Mavi giydi, yaka karanfil, güzellik, şıklık epsi tamam. Öyle kibar kavalye. Siz hâlâ burda, vallayi deli siz cici kizi...”

Giyinmiş, kuşanmış, beni bekliyormuş aşağıda. Aramızda geçenlerden sonra olacak şey miydi bu?

“Aydi, aydi,” diyordu Nadia. “Ben, sizi giydirecek, ben çıkaracak pabuç, çanta, ne varsa epsi!”

Dolapların çekmecelerini çekiyor, gece çantamı, çoraplarımı arıyordu. Zorla banyoya itiyor, peşimden gelerek muslukları açıp suya Kâzım Işık’ın sevdiği, benim bir türlü kokusuna alışmadığım renkli, küçük sabunlardan döküyordu.

Neden direnmiyordum, neden hayır demiyordum?

Yıkanıyor, aynanın önünde saçlarımı düzenliyor, boyanmaya başlıyor, kendi kendime biraz önce Cihangir’le geçmiş olan o çirkin sahnenin gerçek olup olmadığını soruyordum.

Kaygım, olanları ötekilere sezdirmemekti. En çok Nadia’dan ürküyordum. Aşağı bensiz inerse, Cihangir’in, Serra’ya birlikte gitmeyişimin gerçek nedenini kadına anlatıvereceğini düşünüp korkuyordum. İğreniyordum ondan da, kendimden de.

Cihangir’i merdivenlerin önünde bekler bulduk. Mavi giysileri, kırmızı karanfili, serin ıtır kokulu kolonyası, taranmış parlak sarı saçları, hepsi tamamdı. Gözleri candan bir gülüşle gözlerimi buldu hemen.

“Aman bu ne şıklık, ne güzellik!” diye sevinçle atıldı, koluma girdi. Nadia’nın şöyle bir çenesini okşayıp acele sürükledi peşinden beni.

Arabada suçlu bir çocuk gibi dokunaklı, pişman oturuyordu yanımda. Büyük demir kapıyı açıp yola çıktığımız zaman af dilemeye koyuldu. Saim Efendi duymasın diye yarı İngilizce, yarı Türkçe, yaptığına ne kadar pişman olduğunu anlatıyordu. Delirmiş olmalıydı. Yüreğindeki ateşi anlayamazdım ki zaten. Beni yatağımın üzerinde yapayalnız, ağlar bulmak içine dokunmuştu. Benim gibi bir kadının kakavan sekreter uğruna köşesinde unutulması dayanılacak şeylerden değildi. Aptal olmadığıma göre, kocamın o kadınla sık sık neden Ankara’ya gittiğini anlamam gerekirdi. Beni avutmak, yatıştırmak isterken ileri gittiğini biliyordu. Elinde olmadan kendini kaybedip atılmıştı ayaklarıma...

Sesi titriyordu, sesi tasalıydı. Karanlıkta sevdayla parlıyordu mavi gözleri. Yalan söylediğini biliyordum. Kötü bir adam, korkunç bir insan olduğunu da biliyordum. Yine de yumuşuyordum yavaştan. İstek, ateşli yayılıyordu içime. Kâzım Işık’ın uzakta olduğunu, başka bir kadını sevip okşadığını, yalnızlığımı düşünüyordum. Sesi tatlı tatlı okşuyordu kulaklarımı:

“Yavrum, bir tanem. Küçük, yalnız kardeşim benim. İste, isteme seni seviyorum. İnan bana, sana yardım etmeye, seni anlayışsız, kaba insanların kötülüklerinden korumaya hazır olduğuma inan!”

`Hiçbir zaman, hiçbir zaman,’ diyordum içimden. Köşeme yapışırcasına çekiliyor, onunla birlikte Serra’ya gitmeyi kabullenmenin delice bir davranış olduğunu düşünüyordum.

Ne kadar iyi oyuncuydu! Acıyla yüzü durgunlaşıyor, inatla bakışları ateşleniyor, ürkütücü konulara geçip sırlarını bölüşmeye kalkıyordu benimle:

“Benim için sana neler dediklerini bilmiyor muyum sanıyorsun? Büyük bir iftira çirkefi içinde yüzüyorum, bunu da biliyorum. Söylenenler de söyleyenler de umurumda değil emin ol. Yalnız senin, kötü iftiralara kanıp inanmana tahammülüm yok. Sana erkekliğimi, seni sevebileceğimi göstermek için yanıyorum. Coşkunluğum, deliye dönmem biraz bu yüzden belki. Bağışla kusurumu Macide. Bir daha sen istemeden, hiçbir zaman, hiçbir zaman anlıyor musun?”

Serra’nın bir alayı geliyordu aklıma: “İki taraflı işleyen keskin bir bıçak gibi.”

Korkuyla çekiliyordum. Kolumu, ellerimi saklamak ister gibi sarınıyordum kendi kendime. Bir an önce Serra'nın evine varmak, sözlerinden, bakışlarından kurtulmak için yolları kolluyordum. O bıkıp usanmadan söyleniyordu kulağımın dibinde:

"Beni sen kurtaracaksın. Ağabeyimin hakkı var, seni tanıdığımdan beri değiştiğim doğru. Sen bana hayatta eğlenceden, budala ilişkilerden, zevklerden daha başka, sağlam, güzel şeyler de olduğunu öğrettin. Hani o Çiftehavuzlar'a geldiğin ilk gün yok mu, beyaz pike elbisen, kırmızı boncuklarınla... Ahmet'i nasıl kıskanmıştım, nasıl yalnızlığımı, garipliğimi duymuştum derinden."

Bir başkasının, Kâzım Işık'ın deyişiyle konuşuyordu. Ahmet de öyle başlamıştı ilk gününden. Üçü de bende bir şey bulduklarına inanmışlardı. Tutunmaya, belki de yalnızca yıkmaya geliyorlardı.

"Karanlık dünyamızda bir ışık, bir umutsun sen bizim için," diyordu Cihangir.

Kâzım Işık da onun sözlerini tekrarlamıştı bir zamanlar:

"Sen, bizi kurtaracaksın Kirpiciğim."

Benim kendilerinden çok daha güçsüz olabileceğim hiçbirinin aklına gelmiyordu.

Soruyordum yavaşça:

"O kadının, onun metresi olduğu doğru mu Cihangir?"

Sesimle birlikte canım da titriyordu.

Soruma önem vermediğini göstermek ister gibi omuz silkiyordu:

"Çocuksun güzelim. Eğer emin olmasam... Buluştukları yeri bile söyleyebilirim sana."

Elimi böğrümden koparıp iki avucunun içine sıkıştırıyor, zorla tutuyordu.

"Buz gibi küçük el. Gerçeği göstermeye, gökyüzünden yeryüzüne indirmeye çalışarak fenalık mı ediyorum yoksa sana? Ama seni öyle seviyorum, sana öyle acıyorum ki kızcağızım!"

Nerede buluştuklarını öğrenmek için direndiğimi görünce içini çekiyordu derin derin.

“Nadia’nın apartmanında, nerede olacak a güzelim. Sıraserviler’de, aynı evde, aynı yatakta belki de.”

“Geri dönelim Cihangir, geri dönelim!”

Cihangir direniyor, karşı geliyor, cam bölmeyi açıp Saim Efendiye birşeyler söylüyor, belki de yolu uzatıyordu gizliden. Tekrarlıyordu durmadan: “Budalalıktı benimkisi. O orada dostuyla eğlensin, biz derdini çekelim öyle mi?” Hayır, gidecektik, eğlenecektik. Vızgelmeliydi bunlar bana. Öyle bir adamdı ağabeyi işte. Alışmalıydım onun yalanlarına, zamparalıklarına. Paranın şımarttığı, kendini beğenmiş yüreksizin biriydi Kâzım Işık.

“Bütün gece yalnız Cihangir’le dans ettin, tuhaflığın vardı üstünde,” diye hemen yüzleyivermişti Serra ertesi gün.

Kâzım Işık sabah gelmişti Ankara’dan. Aşağıda, rıhtımda güneşleniyorduk. Cihangir’le barın önünde oturmuş, rahat, kaygısız biralarını içiyor, çiroz salatalarını yiyorlardı onlar iştahla.

Sormuştum yavaşça Serra’ya:

“Sekreteriyle yattığını biliyor muydun sen de?”

Ağabeyiyle konuşup gülen Cihangir’e çevrilmişti hemen gözleri.

“Cihangir mi söyledi sana?”

İçini çekiyordu.

“Korkunç herif bu Cihangir!”

Güneşin altında ekmek kabuğu gibi kızarmış ince esmer kollarını okşuyordu yavaş yavaş.

“İnanma sen bu herifin uydurmalarına Kirpiciğim. Her erkek aldatır karısını, seninki de aldatacak bir gün. Ama daha erken, daha yok öyle bir şey, inan bana.”

Uzandığımız hasırda birbirimize doğru kayarak fısıldaşıyorduk.

“Cihangir’in nasıl bir yılan olduğunu unutma, Nermin Yengemi unutma Kirpiciğim.”

Durgun bir öfkeyle bakıyordu yüzüme, soluğunu duyuyordum yanaklarımda.

“Bu kez ağabeyimin rahatını kaçırmasına meydan vermeyeceğim onun. Yeniden her şeyi bozup rezil etsin istemiyorum. Kâzım Ağabeyim seni seviyor, sevmese evlenmezdi. Bunu düşün, boşver ötesine şekerim. Önemli olan kocan olması, seni sevmesi değil mi? Abur cubur, eğlencelik ötesi.”

Bir `ötesi’ olduğunu o da kabulleniyordu.

Kâzım Işık, uzaktan teyze kızına, bana doğru bardağını kaldırıyor, gözleri güneşte tasasız parlıyordu.

“İki güzel deniz kızının şerefine içiyorum.”

Pek adi buluyordum şakayı birdenbire. Serra geceyi, konuklarını anlatıyordu ağabeyine. Yattığım yerde bir taş gibi ağır, duygusuz onları seyrediyordum. Kâzım Işık, toplantılardan, Amerikalılarla yaptıkları önemli konuşmalardan söz açtığı zaman dayanamayıp yavaşça kalktım yerimden. Hasta olmalıydım, sırtım üşüyordu. Ağabeyini dinler görünen Serra bağırdı arkamdan, öbürleri de birşeyler söylediler. Aldırmadım, uzaklaştım yanlarından.

Burnumu dayayıp uyumaya çabaladığım küçük çıplak, beyaz duvarları aşıyor, bir rüyaya girer gibi bir başka yaz akşamına doğru kayıyorum.

Çalışma odasının önündeki terasta, uzun koltuklardan birine yaslanmış yavaş yavaş mavimsi, koyulaşıp yer yer pembeleşen gökyüzünü seyrediyordum. Akşamın güzelliği tasamı arttırıyordu. Umutsuzluk, yaşama yorgunluğu, hastalığa benzer dermansızlık yiyordu her yanımı. “Başıma bir gelecek var,” diyordum kendi kendime... “Ben böyle değildim, böyle olmamak gerek,” diye uykuda uyanıyor, yürürken duruyor, konuşurken susuveriyordum. Çocuğu karnımda taşıdığımı daha bilmiyordum. Sağlığımın kötülüğünü, başağrılarımı, isteksizliğimi, her şeyi geçirmekte olduğum bunalıma veriyordum.

Görünüşte karı kocalığımız, kalıplaşmış sevgi gösterileri içinde dostça sürüp gidiyordu. Serra, Alman karısının lafını açmamam, ağabeyine saçma

sapan kıskançlık sahneleri yapmamam için söz almıştı. Cihangir'in etkisinde kalmamdan ürktüğünü tekrarlayıp duruyordu.

Deli miydim ben, çocuk muydum yoksa? Kâzım Işık gibi büyük bir işadamının bir tane değil, birkaç tane sekreteri olabilirdi. Hem öyle bir kızı kıskanmak! Benim yapacağım en akıllı davranış Cihangir'e aldırmamak, o canavardan uzak durmak olmalıydı.

Kâzım Işık'a gelince, her zamanki gibi işlerinden arta kalan saatlerde benimdi. Durgunluğuma, uysal, tasalı susuşlarıma şaşıyordu biraz. Hasta olup olmadığımı soruyordu sık sık. `Neden Cihangir'e inanacakmışsın, neden bu güzel mutluluğu zehirleyecekmişsin budala!' diyordu içimde gizli, bir başka Macide. Gözlerine bakıyordum onun. Gülüyordum yavaştan. Sarı küçük beneklerin içinde acımaya, alaya benzer ince bir gülüş yakalar gibi oluyordum. Kuşku bir an içime dokunup onun bir öpüşüyle eriyip uçuyordu. Cihangir'in kötü olduğunu, yalancı olduğunu tekrarlıyordum kendi kendime. Her şeyi unutup gülüşünü seyre dalıyordum. Böyle gülen biri aldatabilir miydi insanı? Güneşte çok kaldığını, sırtının yandığını söyleyip kaşınıyor, saçlarımı karıştırıp oynuyordu. Tutup öpüveriyordum elini, kuşkumdan utanıyordum biraz. Sonra birdenbire Nadia'nın pansiyonu, genç, sarışın sekreter geliyordu aklıma. Sertleşip direniyordum karşısında. Coşup yatışmalarıma alışır gibi olmuştu. Hoşlanıyordu da biraz bundan sanırım.

Yerinde doğruluyor, sigarasını söndürüyor, somurttuğumu görünce tatlı tatlı söyleniyordu.

"Birbirimizi saçma sapan şeylerle kırmayalım, mutlu olalım bırak. Neyimiz eksik?"

Evet neyimiz eksikti? Uzandığım yerde gökyüzüne, denize, ağaçlara, dünyaya sorar gibiydim: Neyimiz eksik, neyimiz eksik?

Sonradan anlar gibi oldum: Karşısına geçip seyrine doyamadığım güzelliklerde usandırıcı bir şey vardı. İnsanlar da öyleydi. Her şey yalandı çevremde. Titiz düzeni içinde, göz alan bahçe bile yalana benziyordu. Her şey elimin altındaydı: O güzel beyaz teraslar, birbirine geçen parlak, gözalıcı eşyalarla dolu salonlar ve bütün o yarı tutsak insanlar... Mutfakta, ofiste, bahçede, kapıda, arabada, yolda sürü sürü bekleşiyorlardı. Bir zile

dokunmam, yerimden doğrulmam yeterdi. Onlar hepsi bunu bekliyorlardı. O güzel evin hanımıydım ben. Yaz akşamının tatlılığına diyecek yoktu. Kocamı seviyordum. O da beni seviyordu. Gene de evin, bahçenin, sevdamızın, her şeyin yalan olduğunu düşünüp tasalanmak neden?

Kulağımın dibinde bir başka erkeğin, bir başka sevdanın sesi fısıldıyordu yavaştan: Çünkü istediğin bu değil; benim sevdiğim gibi sevmiyor seni, anlamıyor seni. Ve şiirler, şarkılar başlıyordu. Mavi gözler gözlerime imdat imdat, diye bağırıyor, beni kendi büyülü dünyasına çağırıyordu.

İğrençti bütün bunlar. Oyununu ustaca oynuyordu oğlan karşımda. Tuzaklarını kuruyordu sabırla yolumun üstüne. Gülerken, konuşurken yüreğim bir garip burkuluveriyordu. Odasına girmek, süslü ipek yatağında uyuyuşunu seyretmek, çocukluğunda, değişiminde, gizli garip kadınlığında onu yakalamak? Merak uyandırıyordu içimde, kötü ürpertilerle ürperiyordum. Terim soğuyuveriyordu korkuyla birdenbire. Tehlike çekiyordu beni kendine.

Karmakarışık düşüncelerin, isteklerin gevşekliği içinde, `O edepsiz rüyaların peşinde koşan o kadın, o Macide ben miydim?' diye soruyorum şimdi kendi kendime.

Gökyüzü kararıyordu. Yıldızlar tek tük parlıyordu. Yusuf Efendi siyah kravatını takmış, beyaz eldivenlerini giymiş terasta dolaşıyordu. Masaları düzenliyor, tablaları döküyor, tekerlekli barı yavaşça dışarı sürüp bardakları çıkarıyordu.

O da benim gibi efendisini bekliyordu. Kâzım Işık gelmedikçe oyuna başlanmazdı Villa Işık'ta. O yokken hepimiz sahne gerisinde rolünü bekleyen ürkek figüranlardan başka bir şey değildik.

İri bir yıldız kurumlu ve sapsarı parladı gökyüzünde. Ağaçların başları hafif sallandı meltemde. Yusuf Efendi önüme içkimi koyuyor, buzları usulca bir bir atıyordu bardağın içine.

Gülüyordum ona bakıp. Bir garip adamdı Yusuf Efendi. Cansız bir makineye benzerdi. Usta bir robottu. Serviste beyaz eldivenlerini bir gün çıkardığını görmemiştim onun. `Eli terlemez mi, avucu kaşınmaz mı?' diye sorar dururdum kendi kendime. Sabahları şafakla birlikte uyanırdı. Herkesi bir kalıba sokmaya, budala bir özentiyle giydirip kuşatmaya meraklı

dünyamızda Yusuf Efendinin, sabahleyin de çizgili, boyundan düğmeli özel kılıklara girmesi gerekirdi. Bizim ona buyruk verdiğimiz üstün, soğuk davranışla o da küçük garsonları işe sürer, kurumlanırdı. Çirkin bir insan denemezdi ona. Uzun kurşuni saçlarını briyantinlerle parlatıp arkaya dökerdi. Ölü gözleri insanı görmeden geçerdi. Nadia'nın anlattığına göre Çiftehavuzlar'da onu evin beyi sananlar çokmuş. Serra, Yusuf Efendinin Nadia'yla yatıp yatmadığını merak ederdi. O böyle şeylere meraklıydı. Açık saçık hikâyelere bayılır, yenilerini öğrendiği zaman hemen ahbaplarına, Nedime'ye, Suzan Hanıma, Cihangir'e anlatırdı. Ben de onlarla birlikte isterik, taşkın gülerdim. Öyle hikâyeleri erkeklerin gözünün içine bakarak anlatmak ustalıktı. Bunu pek iyi başarırdı Serra. Kaymak Takımın gözdelerinden biriydi. Kendisine dokunulamayacağını bilirdi.

Acayip bir karışımdı o Kaymak Takım. Osmanlılardan kalma düzen üzerineydi gidişi. Modernleşmiş bir harem hayatı yaşarlardı. Görünmez kafesler çevrelerdi her yanlarını. Paranın gücü dokunulmaz kılardı onları öbür yana. Öbür yan demek, parasız, köylü, geri, küçük insan demekti. Toplumun içinde yalnız Kaymak Takım, kendine ayırıp açtığı güneşli, rahat yolunda buyruğunu sürdürüp yaşardı keyfince. Ben de o takımın içinden biri oldum az zamanda, onlardan beter oldum belki de.

Yusuf Efendi bol bahşişlerden başka bin lira para alırdı ayda. Annemin geliri, yeni apartmanından aldıkları, babasından bağlanan emekli aylığıyla dokuz yüzü zor bulur; Handan'ın üniversitede kazancı, eklemelerle sekiz yüze çıkabildi ancak. Serra'nın bir gece giysisiyse üç bini aşardı. Büyük, korkunç boşluklar vardı Kaymak Takımla toplum arasında. Bir karınca gibi olduğu yerde arpa boyu ilerleyenler ve kartal gibi kurumlu, güçlü havalarda uçup avını kollayan gözü korkmaz, bencil kişiler. İş bilenin, kılıç kuşananın sözü çok geçerdi aralarında. Bu sözü en çok söyleyenlerden biri de kocamdı benim.

Şimdi burnumu duvara dayamış düşünüyorum bütün bunları. O zamanlar, aralarındayken ben de gözlerim sevdaya dönük, küçük tutkulu bir parazitten başka neydim sanki?

Bir yabancıyı seyreder gibi dünkü Macide'ye, Kâzım Işık'ın tutsağı o küçük, akılsız kadına dönüyor gözlerim. Kendimden, insanlığımdan, sevdamdan utanıyorum.

İskemlesine rahatça uzanmış, küçük tasalarının kaygısında yüzen Macide’yi görür gibi oluyorum. Duygu bakımından bile onlara uyduğumu, işin lüksüne kaydığımı düşünüp utanıyorum.

Yusuf Efendinin bardağa koyduğu buzları seyrediyordum. Masmavi denize, kızıllaşan gökyüzüne bakıyordum. Evet, pek lüks, pek rahat, garip bir tasalanmaydı benimki. Dudaklarımda buzlu içkinin tadı, Cihangir’in şarkılarını mırıldanarak kaygılanıyordum rahat rahat. Nadia’nın pansiyonunu Kâzım Işık’ın yeni sevdasına bırakmış olabileceği kuşkusunu kovuyordum usulca aklımdan. İçkimi yudumluyordum, uyanan kötülüğü öldürüyordum içimde büyümeden. Dayanamayıp Nadia’ya pansiyonu kime kiraladığını sormuştum sonunda. Genel müdürün, Mecdi Beyin akrabası, genç bir mühendisin adını vermişti. Serra’ysa daha önce yeni kiracının önemli biri olduğunu söylemişti. Şimdi gülerek: “Aman aman, ne polis hafiyesi şeysin sen,” diye alay ediyordu.

Hangisine, kimin sözüne inanmalıydım?

Direndiğimi görünce kızıyordu da üstelik.

“Pek evhamlısın kızım! Hepimiz mi yalan söylüyoruz sana! Neredeyse o pis, fesat oğlana inanıp bize inanmayacaksın!”

Uzun iskemlemde oturmuş içkimi içiyor, kocamı bekliyordum görünüşte. İçimi karıştıran duyguları saklamaya çabalıyor, yeni, gizli bir duygunun, sevda diyemeyeceğim, istek diyemeyeceğim bir başka bağlantının, tembel, uyuşturucu tadına bırakıyordum kendimi. Başımı çevirmeden, daha görmeden yakınımda olduğunu, fırsat kolladığını biliyordum Cihangir’in. Büyük kapının kristal bölmelerinin arkasında, camların içinde, camlarla kesilmiş, parçalanmış beyaz bir hayal gibi beliriverdi. Itır kokusu yayıldı her yana. Gençlik, saflık, sevinç parlıyordu yüzünde.

“Yalnız mısın?” dedi.

Gelip yanıma, koltuklardan birine yayılıp yerleşiverdi. Yusuf Efendinin hazırlayıp uzattığı viskisini aldı. Pervasız, kurumlu gülüyordu. Tatlı bir haber verecekmiş gibi kulağıma eğilişini görüyorum.

“Boşuna bekleme Macide’ciğim ağabeyimi. Telefon etmiş şimdi. Önemli bir toplantısı çıkmış, `Yetişemezsem beni beklemeyin, siz oturun yemeğe,’

demiş.”

Gözleri akşamın karanlığında sevinçli parlıyordu. Gülüşü içime dokundu. Kalkıp gitmek, onun sevinçli gözlerinden, tasasız gülüşünden kurtulmak istedim. Ben davranmadan kalktı yerinden. Ayak sesleri sırtımın gerisinde, salona doğru uzaklaştı. Biraz sonra o garip, can sıkıcı şarkı başladı içeride:

“Il n’ya pas I’ amaur heureux...”

Olduğum yerde dalgın dinlemeye koyuldum şarkıyı.

Her şey tamam, diye düşünüyordum. Geç kalan koca, genç, güzel sevdalı, müzik, viskiler ve bulunmaz bir akşam. Oyun başlıyordu. Sahnenin önünde rollerimizi almak üzereydik ikimiz de; Nermin Hanımla da böyle başlamış olmalıydı. Aynı dekor içinde. Belki o da kocasını beklerken Cihangir’i bulmuştu karşısında benim gibi.

Geride ayak sesleri yaklaşıyor, yumuşacık, dost bir el, çıplak omzuma dokunuyordu.

“Kızdın mı, gelmiyor diye sinirlendin mi?”

Sesi ne kadar tatlı. Bakışları da öyle. Ondan nefret ediyordum. Gençliğine, güzelliğine, o tatlı sokulganlığına kızıyordum.

Kararmıştı hava iyiden iyiye. Çamlar biraz daha büyümüş, uzamış, tepeleri göğün mavisine karışmıştı. Tuberosa’ların, durgun akşamın havasında dalgalanan kokuları iç yakıcıydı. Gökyüzünde küçük sayıda noktalar kayıyordu. Göç başlıyordu, kuşlar dalgalana dalgalana yol alıyordu yeni duraklarına doğru. Cihangir yanıma oturmuştu. Ağabeyinin kalpsiz, kuru bir adam olduğunu, işinden, parasından başka bir şey düşünmediğini anlatıyordu. Daha benim bilmediğim neler vardı! Öyle sırlar bilirdi ki Cihangir. Kâzım Işık, bir düzenbaz, ahlâksızdı. Çevresini bulaştıran, soysuzlaştıran bir insandı. Parayla namusları satın alan biri. Kaç kişiyi ağına düşürmüştü kurnazca. Yoksul, zavallı memurlar, yüksek devlet katından değerli insanlar, kimler kimler daha... Onun bütün o paraları aklı, bilgisiyle kazandığını sanmak budalalıktı. Kurnazlığına diyecek yoktu. Satın aldığı insanları elinde tutmasını, onlardan pöstekilerini yüzercesine faydalanmasını öyle iyi bilirdi ki. Üstelik hasis bir adam, küçük bir insan aslında!

“Sen bu köşke bakma kızım, sen bu gösterişe aldırma sakın.”

Ne yaparsa yalnız gösteriş için yapardı Kâzım Işık. Bana aldığı hediyeler de, işe yatırılmış paradan başka neydi zaten?

”Annene, o Yahudi mahallesindeki kümes apartmanı almaktan utanmadı mı bu adam? Halime bak, güya kardeşiyim değil mi, yıllardır yanında canla başla çalıştım da kaç kuruş edindim sanki? Evinde bir sığıntıdan başka bir şey olmadım. Neden? Fırsat vermedi, istemedi. Düşün kızım, annem safra kesesinden hastalandığı zaman Avrupa’ya gitmesi için bir kuruş yardım etmemişti bu adam.”

Annesi eğer benimle darılıp bozuştuysa bunun nedenini de Kâzım Işık’ta aramak gerekirdi. Yeminler ediyordu:

“Vallahi sana değil, daha çok ağabeyime kızıyor annem. Düşün, seninle evleneceği zaman annemi adam yerine koyup bir kere konuşmamış. Hem sonra Ahmet meselesi var arada, seni oğlanın elinden zorla alması, baştan çıkarması namuslu iş mi yani?”

Sokuluyordu bunları söylerken. İkimiz de akşamın karanlığında bir koltukta birleşmiş gibiydik. Donmuş, hareketsiz susuyordum, sesinin kulaklarımı dolduran tatlı mırıltısına kapılmıştım. Başım dönüyordu biraz. Haklı olduğunu düşünüyordum gizliden. Unutmaya çabaladığım karabasanlar canlanıyordu. Nermin Hanım dolanıyordu çevremizde. Anlatılmaz korkular sarıyordu yüreğimi. Değişiyordum yavaştan. Kendini bırakmaya, boyun eğmeye hazır, acılarını unutmaktan başka bir şey düşünmeyen bir başka Macide, bir yabancı sallanıyordu akşamın içinde. Sonra birdenbire yakalanıverdim kollarımdan. Çelik gibi güçlü parmaklar sıktı omuzlarımı. Gözlerime eğilmiş bakıyordu.

“Düşecektin, ne oluyorsun!”

Sıcak soluğu dudaklarımın üstünden esiyordu. Gözlerinin mavisi doldurmuştu gözlerimi. Güldüğünü gördüm tatlı tatlı. Alnı, yanakları kızarmıştı sevinçten. O gülüşten, o kurumlu, sevinçli bakıştan kurtulmam gerekti. Eğer insanlık kaldıysa bende hâlâ, diye düşündüğümü anımsıyorum. Yüreğimin ta derinlerinden kopmuşçasına bir inilti döküldü dudaklarımdan:

“Senden nefret ediyorum Cihangir!”

Sendelediğini gördüm karanlığın içinde; sevinç uçuverdi mavi gözlerinden. Yüzü değişip bozulmuş, çirkinleşmişti birdenbire. Telaşlı bir atılışla ellerime yapıştı, soluk soluğa söylenmeye koyuldu:

“Sen, benimsin artık, beni seviyorsun ne dersen de! Göreceksin, seni nasıl mutlu edeceğim...”

Sertçe silkip attım ellerini ellerimden. Kalkıp geriye çekilirken küçük bara çarpmış olacağım. Düşüp taşların üstünde kırılan büyük kristal bardaklar.

Büyünün bozulduğunu, kuşun kafesten bir kez daha kaçtığını anlamış olmalı. Ayağa kalkmıştı, kırılan bardak parçalarını pabucuyla itiyordu masanın altına doğru, gülüyordu hafiften. Yukarıdan, alaycı bakıyordu bana.

“Ne kadınsın ama! Kedi gibisin, kirpisin sahiden. Evlendiğinin yılına varmadan seni aldatan, ihmal eden bir koca için, parlak doğrusu.”

Ona baktığım zaman gülümseyebilecek güçteydim artık. Yusuf Efendinin gürültüye gelmesinden ürkerek yavaşça şöyle mırıldandığımı anımsıyorum:

“Öbürünü elde etmek için de aynı oyunları mı oynamıştın Cihangir?”

Korkmuyordum. Yüzünü görmüştüm öpmek için uzanırken. Sevdadan, tutkudan uzak, kendini beğenmiş, kancıkça sevincini yakalamıştım güzel gözlerinde. Büyü bozulmuştu. Her şey yalandı. Gençliği, güzelliği bile. Kinle bakıyordum gözlerine. Ezberlediği şiirler, şarkılar, bütün sözleri, şakalarıyla bir papağan kadar akılsız olduğunu düşünüyordum. Bunu söyledim ona. Beni yüksekten öven güzel sözlerine kanıp budala bir kurumla sarsıldığımı, tuzağına düşmek üzere olduğumu kabulleniyordum. Kayarken, kayarken onun gerçek yüzünü görmüştüm birdenbire. Yüreği gibi çirkindi, korkunçtu bu yüz. Bitmişti her şey aramızda.

Ben gerçekleri öfkeyle açıklarken, onun gülüşü acılaşıyor, bakışları kinle koyulaşıyordu.

“Neler söylüyorsun sen!” dedi yavaşça

“Nermin Hanımı anımsıyorum,” dedim.

“Bu saçma dedikoduları senin de kafana soktular sonunda öyle mi?”

“Senin metresin olduğunu dünya biliyor Cihangir!”

“Vay küçük hanım, vay! Hele bak şuna!”

Alay etmeye, gülmeye çabalıyordu. Aslında şaşırdığı meydandaydı. Kendini koruyacak yeni bir yalan, saldırmak için başka bir yol ararcasına bocaladığını görüyordum.

“Dedikodu olmadığını biliyorum duyduklarımın Cihangir. Benimle de aynı oyunu çevirmek istediğini biliyorum. Ağabeyinden nefret ettiğini biliyorum. Beni de, o zavallı kadın gibi tuzağa düşürmek, ağabeyini vurmak istiyorsun. Bütün yalanlarını biliyorum, korkmuyorum senden! Yalanlarından, hiçbir şeyinden, anlıyorsun değil mi Cihangir?”

Yaklaştı vurmak istercesine. Kıpırdamadan bekledim. Büsbütün korkusuz sayılmazdım. Yüreğim çarpıntılıydı. Ama işi orada bitirmeye kararlıydım.

“Yok kızım yok, öyle değil, o kadar değil!” diye mırıldandığını duydum.

Gergin, tetikte beklediğimi görünce uzaklaştı yanımdan. İçki bardağını, içki şişesini aldı usulca masadan. Kendine viski hazırlamaya koyuldu. Ellerine bakıyordum. Elleri hafiften titriyordu. İçime sevinç verdi vurulup sarsılması. Yenildiğini görmek istiyordum. Hınçla şişiyordu yüreğim. `Beni ne sanıyor? Küçük bir oğlan bu! Rezilin biri bu!’ diyordum kendi kendime. Terasın yarı karanlığında sarı saçları parlıyordu, yüzü durulmuş, heykel güzelliğinde keskin, çarpıcı görünüyordu. Elinde bardağı, döndü. Bana vuracağını, kaçınılmaz bir kötülüğün gecenin içinden boşanıp boğazıma saldıracağını sezerek ürperdim. Daha önce davranmak, onu yıkıp susturmak istercesine boşanıverdim:

“Nermin Hanımı öldüren de sensin! Onu da biliyorum Cihangir. Suzan Hanımla gözünün önünde sevişip yıktın kadını. Ama bana dokunamayacaksın, beni alt edemeyeceksin? Hiç, hiçbir zaman anladın mı?”

Öfkeden titreyen bir sesle:

“Bak, bak hele!” diye kesik kesik gülüyor, bir garip süzüyordu beni.

“Bak Kirpiciğe! Bak bizim şu dünkü taşra kedisine! Ne zaman böyle pençelerin sivrildi senin kızcağızım? Ne zaman bu kadar bilgiç, kurnaz kesildiniz başımıza hanımefendi? Daha demin kollarımın arasında baygın baygın pozlar alırken...”

Mermer terasın yarı aydınlığında, denize, ağaçlara, eğri ince bir çizgi gibi yavaş yavaş gökyüzüne tırmanan yeni aya karşı kusup döktü içini o gece Cihangir.

Sesini yükseltmeden, öfkesini taşırmadan konuşuyordu:

Beni hiçbir zaman dişine göre bulmamıştı zaten. Ne kibarlığım, ne inceliğim vardı. Güzel, genç de sayılmazdım. Acımıştı bir aralık, acıdığı için şöyle bir gönlümü almak, Serra’nın göklere çıkardığı saflığımı, kocama olan sevdamı bir denemek istemişti. Beni evde unuttuğu, yeni bir metres edindiği için ağabeyine hak veriyordu. Köşesinde sönüp unutulmaya mahkûm, ölü ruhlu, akılsız, tatsız bir kadındım.

Elinde viski bardağı, kıpırdamadan, yüzünde çizgi oynamadan söylüyordu bunları. Gerçek duygularını pervasızca seriyordu önüme. Acımak bilmeyen, hınçlı, edepsiz yüzünü, alaycı gözlerini görüyordum apaçık karşımda.

Herkesin benimle alay ettiğini biliyor muydum? `Taşra kedisi’ adına en çok sevgili arkadaşım, sırdaşım Serra’nın güldüğünü biliyor muydum? Kocamın, benimle evlendiği için çoktan pişman olduğunu, “Evin içinde bomba gibi patlayacak bir gün, korkuyorum ondan!” diye Mecdi Beye dert yandığını biliyor muydum?

“Başka şeyler de var kızım, başka şeyler de!”

Ağabeyinin yalnız sekreteriyle yattığını sanıyorsam aldanıyordum, Serra bile gözdesi olmuştu onun bir zamanlar. Arada sırada şakalaşıp okşamak için kızı dizlerine almasının, terzi faturalarını kocasından gizli ödemesinin bir nedeni vardı herhalde. Nedime Hanım da, Suzan da...

“Ya böyle işte küçük hanım... evet hepsi... hepsi!”

Büyük yudumlarla kafasına dikiyordu viskisini.

”İnanmıyor musun, yalan mı söylediklerim! Bak küçük budalaya! Haydi, yürü git, Sıraserviler’e, sizin eski randevuevinize. Acele et, ama vakit

kaybetmeye gelmez. Bak kocanı kiminle bulacaksın orada. Hangi iş toplantısındaymış beyefendi, gözünle görürsün. Ben rezil, ben kepaze öyle mi? Şuna bak hele! Ulan sizler, hepiniz, kiminiz para, kiminiz iki elbise için, bir sürü kuş kafalı, kancık! Kadın değil misiniz! Senin gibisi, kendini en beğenmişi bile...”

Hepimizden nasıl iğrendiğini, nefret ettiğini göstermek ister gibi elinde içkisi yaklaşıyor, başını yüzüme doğru uzatıyor, yılan ıslığı gibi ötüyordu.

”İşte böyle küçük hanım, böyle hanımefendi! Öteki işe gelince, onda da aldanıyorsunuz efendim! Benim yüzümden ölmedi o kadıncağız, başkasının yoluna kurban gitti bizim yenge hanımefendiciğim! Hani sizin o çok sevgili kocanız yok mu, onun yüzünden oldu ne olduysa! İnanmıyorsunuz, gözlerinizden anlıyorum! Söylediklerimin hiçbirine inanmıyorsunuz! Belki de işinize öyle geliyor, inanmaz görünüyorsunuz! Size şimdi Sıraserviler’de, metresinin koynunda diyorum, inanmıyorsunuz! Karısının ölümünden sorumludur diyorum, inanmıyorsunuz! Siz gerçeklere değil, yalanlara inanıyorsunuz öyleyse! Sizi hâlâ sevdiğine inandığınız gibi! Ama Halep oradaysa arşın burada derler bir söz vardır, unutmamak lazım. Koşun Nadia’nın pansiyonuna, beni dinleyin. Öbür dediğimin de doğru olup olmadığını anlamak kolay. İçeride, çalışma odasında, büyük yazıhane var ya, sizin beyefendinin önemli evrakını koyduğu çekmecelerden birini açın bakın. Bakın o çekmecelerin içine bir kere. Bulacağınız, göreceğiniz şey meraka değer doğrusu.”

Dudakları titriyor, sesi titriyor, olduğu yerde sallanarak yaklaşıyordu. Korktum birdenbire. Saçlarımdan yakalayacağını, bir yerime vuracağını, dövüp yere atacağını sandım. Geriledim kapıya doğru.

“Dokunma bana!” dedim, “dokunma, çekil!”

Gülüverdi. O gülüşü unutmayacağım hiç! Genç, güzel yüzünü ikiye bölen, parçalayan, bozan korkunç bir gülüştü.

“Dokunmam artık sana, meraklanma taşra kedisi! Zaten kadınlardan hoşlanmam, neden hoşlandığımı da sen bilirsin, akıllısın o kadar!”

Hep öyle edepsizce gülerek ağır ağır uzaklaştı. Elinde viski bardağı, büyük kapıdan girip salonun karanlığında kaybolup gitti.

XVIII

Pencereden eğilip arkalarından baktım. Kapının önünde, Handan yakasını kaldırdı. Bizim kata doğru dönüp baktı. Parlak kış güneşinde gözleri kamaşmış gibi başını eğdi önüne. Kocasının koluna girip yürüyerek birşeyler anlatmaya koyuldu.

Belki de benim için üzüldüğünü, meraklandığını anlatıyordu. Umrunda değildi ötekinin. Mutluluğun aydınlattığı sevinçli bir gülüşle karısının gözlerine bakıyordu. Uzanıp soğuktan korumak istercesine Handan’ın yakasını kaldırdığını gördüm.

Annem sobanın karşısına çömelmiş, ateşi karıştırıyor, mırıl mırıl söyleniyordu:

“Ne candan kız şu Handan! Biz gidemedik diye kocasını koluna takıp nikâh dairesinden hemen buraya koştu. İyi iş yaptı sayılır. Parası yok, ama geleceği var oğlanın. Yaşı yaşına, başı başına uygun derler ya...”

Derin derin içini çekiyor, külleri eşen maşanın gürültüsünü, ateşlerin ocakta birbiri üzerine tatlı, yumuşak yığılışını duyuyorum.

“Neydi o hınzır herif! Alacağım, alacağım diye yıllarca oyaladı kızı. Boşanmış biliyor musun? Bir film artisti mi, bir şarkıcı mı, öyle birine abayı yakmış bu kez de.”

Sobanın kapağını çıt diye örtüveriyor. Hafifçe inlemesinden, yorgun dizlerine dayanıp ayağa kalktığını anlıyorum.

“Uçkurlarına düşkün herifler bunlar. Evlenirken seçmesini bilmek lazım. Böyle kaşarlanmış kurtlara gönül vermeye kalkarsan...”

Açıkça kendi damadını, seçtiğim adamın uygunsuzluğunu anlatıyor. Alnımı cama dayayıp usulca gülüyorum kendi kendime. Annem aklımın nerelerde olduğunu bilse.

Cezmi’nin, genç karısının yakasına uzanan eli gözlerimin önünde. İlk günler, sevdanın başlangıcı, tanışma, yoklama, istekle dolu geçer. Bir zamanlar bir başka el de benim boynuma uzanmıştı, yakamı kapatmıştı, soğuk yanağımı okşamıştı severek, acıyarak. Cenevre’deydik, `bise’ denen

ısırıcı rüzgâr esiyordu. Birbirimize yaslanmış gülüp koşuyorduk sokaklarda. Birbirimizi seviyorduk o zamanlar, yeniydik, doymamıştık sevdaya daha.

Bir garip bezginlik var bugün içimde. Biraz da korkuyorum. Doğum, gün işi oldu artık. Geceleri, `Yarın sabah mı?' diye yüreğim kuşkuda; ilk ağrıları uykusuz beklediğim oluyor, sık sık kesiliyor soluklarım. Düşünceler karmakarışık dolduruyor kafamı, anılar da öyle. Hüsnü Beyi bile kollayamaz oldum. Görünmüyorlar son günlerde. Nikâhta durgunmuş. "Hasta mı nedir o!" dedi Handan. Hep İtalya yolculuğundan söz ediyormuş. Handan kendine göre yorumlar olayları. Aklınca sevdadan, kıskançlıktan ölüyor Hüsnü Bey. "Belki de dönmez oralardan, hiç beğenmedim halini," diye garip sözler söylüyor. Ona göre yola değil, ölüme hazırlıkmış Hüsnü Beyinki.

Her sabah Hüsnü Beye telefon edeyim, arayayım diye kalkıyorum, unutuveriyorum sonra. Başka insanlar, düşünceler, kuşkular giriyor araya. Yorgun, tembel çekiliyorum köşeme. Anılara dalıp yaşadığım dünyayı siliyorum çevremden. Garip rüyalara dalıyorum, kendi kendimle konuştuğum, yüksek sesle gülüp söylediğim bile oluyor. Annemi korkutuyorum.

"Bana çektin işte!" diyor annem. "Ben uykuda konuşurum, sen uyanık konuşuyorsun kendi başına!"

Gülmeye çabalıyor. Sesi bir garip, gözlerini kaçırıyor gözlerimden çabucak.

Serra'dan bir mektup aldım bu sabah. Uzun zamandır yazmıyordu. Ne çok haber birikmiş İstanbul'da. En önemlisi Ahmet'in dönüşü. Amerikalı karısıyla gelmiş. Zengin, üstelik güzel kızmış Amerikalı. "New Yorklu, çok da şirin ve kibar," diye anlatıyor Serra. Ahbap oldukları anlaşılıyor. Kaymak Takıma yaraşır bir gelin herhalde. Serra, Ahmet'i ağabeyiyle barıştırmak için yakın dostların, akrabaların araya girmeye uğraştıklarını da yazmış. Daha görüşmemişler, ama onları barıştıran biri ortaya çıkarmış nasılsa. Cihangir'e gelince, sığıntı gibi annesinin yanında yaşıyormuş. Bu onun defterden tümüyle silindiğine işaretmiş. Oğlana biraz da acıdığını saklamıyor Serra.

Yerler bembeyaz, gökyüzü de öyle. Küçük sokağımız, karların altında kenar bir köy yolu gibi tenha ve sessiz. Yoldan tek tük geçenlere bakıyorum. Soğuğa aldıran yok, güneşe dönük hepsinin yüzü. Sevinçli bir telaş var yürüyüşlerinde.

Ağabeyinin, Villa Işık'ı satmaya niyetli göründüğünü yazıyor Serra. En garibi, Ahmet'le Amerikalı karısının Sıraserviler'de kalmaları, Nadia'nın evine yerleşmeleri.

"Herkese sataşmaya, hanımefendi pozları almaya kalkınca Kâzım Ağabeyim sepetledi kokonayı eski yerine," diye alay ediyor. Nadia, genç dostunu elden kaçırmış, kocamış pastacısıyla evlenecekmiş. Şuna buna masaja gidiyormuş.

Eğlenceli, kaygısız mektubuna bakılırsa genç aktörün yerine bir başkasını bulmuş olmalı.

Bir zamanlar öyle biriyle dertleşip dostluk ettiğimi düşündükçe şaşıp kalıyorum. Utanıyorum da biraz.

Bir zamanlar başka türlü düşünürdün, başka türlü konuşurdun, peşinden ayrılmazdın, diye alay ediyorum kendi kendime. O eski yarı deli, sevdalı, coşkun Macide canlanıyor gözlerimin önünde. Gecenin içinde koşan gölgeyi görüyorum. Yaşlı gözlerimi, burkulan ayaklarımı, çarpan yüreğimi anımsıyorum. Yavaşça çöküyorum salıncaklı iskemleye.

Aldatılan kadın, kocasının peşinden koşan kadın!

Kovalamaca yarım kalmıştı. Yetişememiştim ona. Bir köşede arabasına atlayıp kayboluvermişti karanlıklarda. Koşuyordum, ayaklarımı taşlara vuruyor, sendeliyordum. Yol kenarında bekleyen taksinin şoförü kovalıyordu peşimi. Bağırıyordu arkamdan:

"Nereye gidiyorsunuz hanımefendi? O kadar beklettiniz, şimdi de parayı vermeden kaçıyorsunuz!"

Evet, o zamanlar hanımefendiydim. Kocasını, metresiyle suçüstü yakalamak için köşe başlarında saatlere taksi bekleten meraklı bir hanımefendi.

İğrenç bütün bunlar!

Gözlerim yorgun kapanıyor. Sallanıyorum yavaş yavaş salıncaklı iskemlemde.

Geride, küçük odanın içinde annem tıkırtılar, hafif gürültülerle gidip geliyor boyuna. Divanın örtülerini kaldırıyor, yatağı topluyor, tepsiyi şıngırdatarak sütümü masanın üstüne bırakıyor. Onun yorgun yüzüne, sobadan kirlenip kararmış ellerine acıyarak bakıyorum. Annemden, evden, sokaktan, odadan, insanlardan kaçmak isteği yakalıyor içimi, alabildiğine özgür olmak. Bir yerlere gidip kaybolmak, eski günlerden, yaşamış olduğum yıllardan, gençliğimden, kendimden kaçmak, uzaklaşmak.

Ölecek miyim nedir? Zaman zaman içime bir kaygıdır düşüyor. Korku yakalıyor yüreğimi, olduğum yerde titreyip kasılıyorum.

Annem, odanın ortasında ne yapacağını şaşırmış duruyor. Yavaşça:

“O ne biçim laf öyle!” dedi. “Her doğuracak kadın ölecek olsa!”

Bilmeden, yüksek sesle korkumu vurmuş olacağım açığa.

Tasalı tasalı kapıya doğru yürüdü, elindeki bardakları gösteriyor.

“Şu kapıyı açar mısın bana?”

Arkasından kapıyı örtünce yaslanıp kaldım kanada bir zaman.

Villa Işık’ı satacakmış. Bunu düşünmek istemiyorum, inanamıyorum da. Serra da pek inanmışa benzemiyor.

“Söylüyor, ama yapar mı bilmem,” diye yazmış. “Villa Işık’ı nasıl gözden çıkarır aklım almıyor. Kendi kendinden öç almak isteyen bir hali var sen gideli zaten. Hem görsen, ne kadar neşesiz, durgun. Affetmen lazım onu kediciğim. Her şey bir yana kimseye olmadığı gibi sana âşık, sana bağlı bu adam.”

Serra’nın mektubunu alıp sobanın içine atıverdim. Alevler ince mavi kâğıtları yalayıp yuttu. Zorlukla doğrulup belimi tuttum, delice bir öfke doldurdu içimi birdenbire. Ağırlığıma, elim kolum bağlı odanın içinde hapsolup kalışıma kızıyorum. Hâlâ onu düşündüğüm, hâlâ hayalimde Serra’yı, Ahmet’i, Cihangir’i, geçmiş günleri kovaladığım için utanıyorum kendi kendimden. “Seni bu hale ben koydum; benimle kadın oldun, benim

çocuğuma ana olacaksın. Benimle birçok sevinçlere, tatlara eriştin, olgunlaştın, acı çektin ve sevmesini öğrendin,” diyen kurumlu gülüşünü görür gibiyim. Gücünden, erkekliğinden nefret ediyorum onun. Beni yalnız bunlarla yenip vurduğunu bildiğim için belki de. Bizim sevdamızda aklın, inanışın, saygının payı yok. İnsanı yerle bir eden gerçek bu işte.

Kopuk film yeniden dönmeye başlıyor. Bir yerime vurulmuş gibi acıyla sallanıyorum olduğum yerde.

Geceyarısı Çiftehavuzlar’a, onun peşine düştüğüm taksiyle dönmüştüm. Parasını ödeyemediğim için şoför benimle alay etmişti. Araba vapurunda, benim gibi birine kanıp uzun yola gitmeyi kabullenişine şaşıyor, homurdanarak öfkesini açığa vuruyordu. Arabanın köşesine büzülmüştüm. Sesim çıkmıyordu. Bir et, kemik yığınından başka bir şey değildim.

Üsküdar’a çıktığımızda nereye gideceğimi pek bilmiyordum. Şoföre yarı yolda Serra’nın adresini verdim. Ağlıyor muydum? Gittiğimiz yolların ucuna bakıyordum. Her yönde, koluna sarıldığı sarışın kadınla onu görüyordum.

Serra’nın kapısında indim arabadan. Bahçenin önünde durmuş, küçük sarmaşıklı eve bakıyordum. Kapkaranlıktı pencereler. Zili uzun uzun çaldık. Çıkan olmadı. Kapı açılsa, eşikte kim olursa olsun kollarına düşerdim belki. Şoför acıdı sonunda bana. Kolumu tutmuş, üzülmememi, sinirlenmememi, eğer isterse ertesi gün uğrayıp parasını alabileceğini anlatıyordu.

Tekrar arabaya binip karanlık, ıssız sokaklardan Çiftehavuzlar’a döndüm. Şoförün parasını, uykulu gözlerle bahçe kapısını açan Ahmet Ağanın yamaklarından birine ödettim. İkisinin şaşkın bakışları altında eve doğru koşup kaçtım. Arap, uzun zaman uludu durdu gecenin içinde peşimden.

Merdivenleri tutuna tutuna çıkan, ayışığının vurup aydınlattığı uzun koltuklardan birini Cihangir sanıp korkudan katılan o kadın ben miydim?

Eskiden anlatılmış bir hikâyeyi anımsar gibi geçiyor olaylar gözlerimin önünden şimdi. Tırmanıyorum, tırmanıyorum bitmiyor merdivenler. Odamın kapısını zorlukla buluyorum, kanadı yığılır gibi yaslanıp açıyorum. İşte oradayım, odamda! Kapının önünde sesli sesli ağlıyorum, saçma sapan söyleniyorum. Yatağıma atıyorum kendimi. Yüzümü örtülere kapatıp hıçkırıklarımı boğuyorum yastıkların arasında.

Neden sonra merdivenlerde ayak seslerini, onun kapısının yavaşça örtüldüğünü duymuştum. Gözyaşlarım kurumuş, cansız bir kalıp gibi sırt üstü yatıyordum yatağın üstünde. Gözlerim karanlığa açılmış, gürültüleri dinliyordum Banyoya girmiş olmalıydı. Hafiften bir ıslık sesi karışıyordu musluğun şırıltısına. Benim orada, yatağımda, dünyadan habersiz rahat rahat uyuduğumu sanıyordu. Aşağı odalardan birinde bir başkası daha vardı benim gibi uyanık. Su sesini, onun sevinçli ıslığını kolladığımı biliyordu Cihangir. Ne olacağını, daha doğrusu benim ne yapacağımı merakla bekliyordu. Beni yenmiş, yere vurmuştu güzelce. Sevinçliydi bekleyişi.

Bir bulut güneşi örtüverdi. Yayıldı gökyüzüne. Hava kararıyor yavaştan. Soba alev alev yanıyor. Sırtım üşüyor gene de benim. Büzülüp yumuluyorum salıncaklı iskemlemde. Kudurmuş kıskançlığıma, kötü bir yara gibi sızım sızım yüreğimi yiyen hasta sevdama, hâlâ dumanları tüten öfkeme ne demeli? Yenmiş veya yenilmiş olmanın hiçbir önemi yok biliyorum artık. Gene de öfkeli titremeler sarıyor her yanımı, yüreğim kabarıveriyor göğsümün altında.

Bembeyaz bir geceydi. Ağaçlar, deniz, yollar parlıyordu ayışığında. Pencereleri ardına kadar açmıştım. Odanın içinde saçlarım dağılmış, elbisem buruşmuş, yalınayak oradan oraya gidip geliyordum. Ağaçlar, çiçekler, dağlar, deniz, gecenin alacalı, yumuşak karanlığına sarılmış susuyordu. Böcekten çiçeğe kadar her şey uyumuş, unutmuştu. O da yanımdaki odada uyuyordu. Cihangir bile yaptığından sevinçli tatlı rüyalara dalmış olmalıydı. Uyumayan bendim.

Sabaha karşı başucumdaki uyku hapları aklıma geldi. Odanın kırçıl aydınlığında, aynalarda titreyip sendeleyen bozgun gölgeme çevirdim sırtımı, parçalar gibi attım üzerimdekileri, yatağa girdim. Uyumaktan, unutmaktan başka bir şey düşünmüyordum. Eğer aldığım hapların sayısını biraz kaçırdıysam bu yüzdendir. Kim ne derse desin kendimi öldürmeyi hiçbir zaman düşünmedim.

Bir küçük ölümdü o uyku. Uzun zaman komada bir hasta gibi dalgın yattığımı sonradan öğrendim. Gecenin içinde yumuşacık bir salıncakta sallanıyordum. Ağır dalgalar geçiyordu üstümde. Tanımadığım, yüzünü görmediğim biri omuzlarımdan iteliyor, suyun yüzüne çıkarmaya çabalıyordu beni. Kayıp kayıp düşüyordum karanlıkların içine. Neden sonra

açılma başladı, aydınlandı ortalık. Kâzım Işık'ı gördüm karşımda. Beni öyle çekiştirip sarsan onun elleriydi.

Beni kollarının arasına aldığı zaman omzuna yaslandığımı anımsıyorum.

"Ne yaptın sen, deli misin sen kız? Bu ne iştir, ne oluyoruz, ne oluyoruz," diye söyleniyordu.

Küçük bir çocukmuşum, kaybetmekten korktuğu pek değerli bir şeymişim gibi sallıyordu hafiften kollarının arasında beni. Gözlerimi kapatmak, onunla birlikte karanlıklara kayıp gitmek istiyordum yeniden. Bırakmıyordu. Saçlarıma kolonyalar döküyor, kollarımı ovuşturuyor, gözlerimi açmamı, kendisine bakmamı istiyordu.

Yavaş yavaş bulutlar dağılıyordu çevremde. Korkulu gözlerini, şaşkınlığını görüyordum. Gözlerimi kapatıyordum sıkı sıkı.

Sonra ağlamaya başladım birdenbire. O karanlık sokağı, köşeye sinmiş onları bekleyişimi hatırlamıştım. Kol kola çıkmışlardı Nadia'nın pansiyonundan. Kızı kapının içine doğru itip sarılıp öpüvermişti ağzından. Ayrıldıklarını, birbirine bakışıp güldüklerini görmüştüm. Kız uzaklaşınca koşar adımlarla arabasına dönmüştü. Yetişememiştim arkasından. Siyah büyük araba gecenin içinde uzaklaşmış, ben kalakalmıştım caddenin ortasında.

Yatağımda doğrulmuş, ellerimle itiyor, uzaklaştırıyordum onu kendimden. Kapılara bakıyordum. Ayak sesleri, fısıltılar duyuyordum dışarıda. Cihangir'in birdenbire içeri girip, "Nasıl, demedim mi sana!" diye bağırmasından, Nadia'nın alaycı kedi gözlerinden, Serra'dan, hepsinden korkuyordum biraz.

Banyoya açılan kanadı gösteriyordu o bana.

"İki kapıyı da kilitlemişsin. Vurdum vurdum duymadın, banyo kapısını kırmaya mecbur oldum. Öyle korkuttun ki beni kız! Vay canına! Olur şey değil! Nasıl yaptın bunu, hem neden, neden?"

Yavaşça mırıldanıyordum:

"Canıma kıymak istediğimi sanma sakın! Bilmedim, ilaçtan çokça almış olmalıyım. Hemen uyumak, çok uzun uyumak istiyordum. Alışmamış

olacağım, uyku uzun sürmüş, hepsi bu işte!”

Merakla kaç hap aldığımı soruyordu.

`Gitsin, yeter artık, ondan nefret ediyorum,’ diyordum kendin kendime.

“Birkaç tane daha öldürmeye yeterdi. Fazlası zehir, cahil de sayılmazsın ama!”

Alay etmeye çabalıyordum:

“Kurtulurdun, daha iyi ya...”

“Saçmalama!”

Elini uzatmış, örtülerin arasında elimi arıyor, sitemli sitemli çıkışıyordu:

“İşlerimin de canına okudun. Önemli bir toplantım vardı saat onda. Herifler bekleyip bekleyip gitmişlerdir. Öyle korkuttun ki beni!”

Elimi çektim elinden.

“Gece geç geldim, onun için mi bu sahneler! Toplantım olduğunu haber verdim oysa. İş güç sahibiyim ben kızım. Sen bir işaret çekeceksin, hop diyeceksin, dizlerinin dibine koşacağım, olur mu böyle şey.”

Ayağa kalkmış, küçük gören bir bakışla bakıyordu.

“Çocukça kıskançlık sahneleri! Ne sana, ne bana yakışır bu haller kızım! Düşünüyorum da evlenmeden önce sen, şeker gibi uysal, tatlı bir kızdın, ne garip bir kadın oldun sonradan! Şeytan girdi içine sanki!”

Affetmeye, barışmaya, bütün saçmalıklarımı unutmaya kararlı, yaklaşıyordu. Güvenli, kurnaz davranışını, yalanların arkasına ne kadar ustalıkla saklandığını görmek korkunçtu. Birdenbire boğulurcasına söyleyiverdim:

“Bırak yalanları! Sen dün gece toplantıda değildin, metresinle birlikteydin, Nadia’nın evinde!”

Şaşırmadı hiç. Kollarını iki yanına vurup geriledi odanın ortasına doğru.

“Hah, şimdi de bunu çıkardı Kirpi Hanım!” diye gülmeye koyuldu. Ne de candan gülüyordu. Bu yüze, bu gözlere, bu gülüşe nasıl olup da inanmışım diye donup kaldım karşısında.

“Kimmiş metresim bakalım?”

Eğlenceli, kaygısız soruyordu. Sekreterinin adı ağzımdan dökülür dökülmez, odanın ortasında dört dönerek bağırmaya koyuldu:

“Sonunda bizim Alman kırması çıktı ortaya gene! Zavallı kızcağız, senin zorun onunla zaten! Aman sen de! Benim işim başımdan aşkın, bir de kadınlarla, sizin gibi kuş kafalılarla mı uğraşacağım!”

Ellerimi yüzüme kapamak, örtülerin arasına saklanmak istiyordum.

“Sus,” diyordum yavaşça, “sus, ne olursun sus! Korkunç bütün bunlar, bu yalanlar!..”

Soluk soluğa konuşuyor, Nadia’nın pansiyon kapısında gördüklerimi, kızla öpüşüp gülüşmesini, arabasının peşinden koşuşumu anlatıyordum.

Yaşlarla buğulanıp körleşen gözlerimin önünde yavaş yavaş değiştiğini gördüm. Kaldı öyle donmuşçasına. Bir insanın gözlerinin içine kadar nasıl kızardığını ilk görüşümdü. Dudakları titriyordu. Derisinin altında bir kaynaşma olmuştu, birşeyler bozulmuştu sanki. Yanakları çökmüş, gerçek yaşını bulmuştu birdenbire. Yüzünü göstermekten utanırcasına sırtını çevirip pencerenin önüne doğru yürüdü. Vurgundu görünüşü. Birdenbire onun için, kendim için, biten sevdamız için acıyla doldum. Balkonun önünde omuzları eğilmiş kıpırdamadan duruyor, toparlanmaya çabalıyordu. Yeni yalanlar arıyordu belki de. Ne uyduracaktı, ne söyleyebilirdi. Öfkem düşüvermişti. Sonsuz bir bezginlik, yorgunluk sarıyordu her yanımı. `Yalanlar üstüne kurulmuş bir dünya işte!’ diyordum. Sevda yalan, dostluk yalan, sözler, davranışlar yalan, yalan, yalan!

Yataktan sıyrılıp indiğimi görmedi. Onunla bir odada kalmak dokunuyordu içime. uyanmak istiyordum büsbütün. Bütün pislikleri, suların altında yıkayıp atmak istiyordum. Banyodayken, onun daha rahat odadan çıkıp gidebileceğini düşünüyordum.

Döndüğümde onu orada, balkonun önünde, bıraktığım yerde buldum. Camdan dışarıya bakıyordu. Ben yavaş yavaş toparlanıp giyinirken de

yerinden kıpırdamadı. Neden sonra ıslak saçlarımı tararken, aynanın içinden bana doğru geldiğini gördüm. Biraz önce kıpkırmızı olan yüzü bembeyazdı. Arkamda, omuz başımda durmuş, aynada beni seyrediyordu. Kıpırdayan dudaklarından birşeyler söylemekte olduğunu anladım. Duymadığımı görünce:

“Şimdi ne olacak?” diye yüksek sesle tekrarladı.

“Sen ne olacağını biliyorsun!” dedim.

“Ben her şeye razıyım!”

“Öyleyse kolay olacak.”

Gitmek için nasıl derlenip toparlanacağımı düşünüp ürktüğümü anımsıyorum. Ankara yolu, bitmez tükenmez bir şerit gibi gözlerimin önünde yuvarlanıp açılıyor, aylardır unuttuğum dost yüzler, Hüsnü Bey, annem, Handan yeniden büyüyüp yaklaşmaya başlıyordu hayalimde.

Uyku haplarını, uyumak, içimdeki kavgayı, kötülüğü susturmak için aldığım bir gerçekti. O anda ise ölmeyi istemedim değil. Ne çare ki yaşamaktan olduğu kadar ölümden de korkan küçük, alçak bir kadıncağızdan başka bir şey değildim. Kâzım Işık durumu anlayacak kadar kurnaz bir adamdı. Pençesindeki avın korku titreyişlerini kendi etinde duymaktan hoşlanan yırtıcı bir kuş gibi, karşısındakinin perişanlığından tat aldığını sanıyorum onun.

“Her şeye hazırım ben,” diye tekrarladı. “Suçu kabulleniyorum. Oturup konuşalım şimdi.”

Beni zorla karyolanın ucuna itişini, iskemleyi çekip karşıma oturuşunu görür gibiyim. Yüzü canlanıyor, rengi yerine geliyor, gözleri parlamaya başlıyordu. Elimi yakalamış, avuçlarının arasında sıkıyordu. Yüzü katılaşmış, soluğu ateş gibi ağzıma, yanaklarıma vurarak çabuk çabuk konuşuyordu.

Yerden göğe kadar haklıydım ben. Ayağı kaymıştı bir kez nasılsa. Kadın öyle peşine düşmüştü ki karşı gelmenin kabalık olacağını düşünmüştü. Tabii, işin gizli kapaklı olması da hoşuna gitmişti. İnkâr edecek değildi. Esasta küçük bir zamparalık, ama suçlu olduğunu biliyordu. Ne istersem

dikte ettirebilirdim ona. Yalnız bir şeye asla razı olmayacaktı, olamazdı. Ayrılmaya!

“Aman şu rezil erkekler, diyeceksin biliyorum, haklısın da. İşte onları akıllı bir kadın gibi sırasında affetmek gerekir.”

Bir daha öyle bir şeyin tekrarlanmayacağına yeminler ediyordu.

Azgın köpeklere benzetiyordu kendini; yalvarıyordu:

“Yabancı kuyruk peşine koşmayan köpek gördün mü sen Kirpiciğim! Hem karının nasıl yapıştığını bilsen! Eğer büroda işime o kadar yaramamış olsaydı!... Kendimi işe feda ettim ben senin anlayacağım.”

Gülüyor, şakalaşmaya kalkıyordu. İlk günlerimizi anımsatan tutkuyla tutuşmuşa benziyordu. Bal dökülüyordu ağzından.

”Öyle bakma bana kız! İçim eriyor karşında vallahi! Yerin dibine geçiyorum inan! Ama oldu bir kere, Allah kahretsin beni, oldu işte! Canım kızım... Karıcığım, yavrum benim! Seni nasıl sevdiğimi bilsen! Dayanağım, inandığım her şeyimsin sen benim yahu! Tek inandığım insan! Bırakır mıyım hiç! İnsan kalbini, kafasını, elini kolunu bırakır mı rüzgâr gibi geçen, boktan bir zevk uğruna?”

Gülerken gülerken sarı gözlerinin bulandığını görüyorum. Hiçbir zaman bu kadar düştüğü, eğildiği olmamıştı. Ağlayacak mıydı? Yalancı yaşlar mı görecektim gözlerinde?

“Sen ne istersen, nasıl istersen? Affedeceksin, beni bırakmayacaksın, o şartla... Her şeye yeniden başlayacağız. Dün evlenmişçesine...”

Telefona sarılıyor, bürosunu, Mecdi Beyi arıyordu. Bütün randevuları geri almalarını, kente inmeyeceğini söyleyip uzun direktifler veriyordu genel müdürüne. Telefonun üzerinden gözlerimi arıyor, sevdasını, esirgemezliğini anlatmak ister gibi gülüyordu sıkıntılı.

Karanlıkta kalmaktan korkan, boyuna kapalı kapıları iteleyen bir çocuk telaşıyla sessizliğimi, durgunluğumu bütün gücüyle kırmaya çabalıyordu.

“Bitkinsin, üzgünsün anlıyorum. Ama konuş, bir şey söyle, öyle düşman gibi bakma bana kız!”

Bir şoktu olay benim için. Bunu anlıyor, hak veriyordu. Hastaydım. Doktor çağıracaktı.

“İşin de, her şeyin de Allah belasını versin!”

Beni alıp Avrupa’ya götürecekti hemen. Söz vermiş değil miydi? Balayını bile yarım bırakmıştık, kendisindeydi suç. İşlerine düşüp kocaman köşkte Nadia, Serra, Cihangir gibi uygunsuz insanlara bırakmıştı beni. Onların beni anlamayacaklarını, yoracaklarını, canımı sıkacaklarını düşünmeli değil miydi?

“Yine seni en iyi ben anlarım Kirpiciğim. Kocan da, âşıkın da, arkadaşın da benim senin bir tanem!”

Sessiz ağlamaya koyulduğumu görünce odadan fırlıyor, Nadia’yı çağırıyor; bana masaj yapmasını, kollarımı, boynumu kolonyayla ovmasını emrederek, aşağı, aşçıya hasta yemekleri ısmarlıyordu. Önemli işlere davranır gibi ceketini telaşla çıkarışını, kravatını yırtar gibi çekip atışını, kollarını sıvayışını, odanın içinde bir aşağı bir yukarı gidip gelerek konuşuşunu görüyorum onun.

Nadia’nın orada olmasına aldırmadan söyleniyordu boyuna:

“Hakkı var kızın. Edepsizlik bende! Rezil ettik her şeyi! Yavrucak ne hayaller, ne umutlarla geldi buraya. Benden, yalnız beni isteyen biri. Paramı, pulumu umursamadan beni seven, bana gelen biri. Dedim sana, köpeklik, edepsizlik, başka bir şey değil bizimki kızım! Yahu değer mi bütün bunlar, hayatımız gidiyor elden, günler geçiyor, yaşlanıyoruz.”

Saçma sapan konuşuyor, kendi söylediklerine kendi gülüyor, Nadia’nın başına dikilip öfkeli öfkeli bağırıyordu:

“Bu kızla meşgul olmak lazım. Zayıfladı, sinirleri de bozuk. Sıkılıyor bu evde, yapayalnız kaldı yavrucak!”

“Kolonya, freksiyon çok çok çok iyi!” diyordu Nadia.

Beyaz ipek elbisesi içinde tombul, çıplak kırıtıyor, güneşten yanmış kırmızı yanaklarıyla bir paskalya yumurtası gibi renkli ve parlak, kaygısız gülüşüyle eğiliyordu.

Beni iyi edecek daha neler bilirdi o. Her sabah ılık banyo, kolonyayla friksiyon bire birdi sinirlere. Sonra ilaçlar vardı.

“Her gün bir `Père tranquil’ hanumefendum çok çok iyi, moda bu ilaç em. Pour toute la chose efendum vallayi. Alın bir siz, şıp, yok bir şey göreceksiz...”

Düğümler bağlanıyordu boğazımda. Öksürüyordum arka arkaya. Ellerini itiyor, uzaklaştırıyordum Nadia’yı. Kalkmaya, oradan çıkıp çıkıp kaçmaya davranıyordum. Kollarımdan tutuyorlardı ikisi. Yarı sürükleyerek bir koltuğa oturtuyorlardı.

“Vous êtes folle!”

Kâzım Işık’a dönüyor, korkuyla bakıyordu Nadia.

“Ne var bunda beyfendu! Hakika yüz fena, gözler öyle!”

“Uyuyamamış gece, biraz fazla uyku ilacı almış.”

“Nasıl, nasıl!” diye bağırıyordu Nadia.

Hayretle açılan ağzında küçük siyah oyukları, altın kuronları görüyordum.

“Vallayi ayıp hanumefendum! Ama kızmayın kız, ama deli vallayi siz!”

Küçük hıçkırıklarla sarsılıyor, kendimi tutmak, krizi önlemek için dudaklarımı ısırıyordum. Yaşlar yağmur gibi iniyordu yanaklarımdan.

Kâzım Işık, Serra’ya telefon edilmesini söylüyor, Nadia’yı yarı zorla odadan çıkarıyordu.

“Ben buradayım, ben, sana bakacağım, ben, seni hiç bırakmayacağım Kirpiciğim!”

Yastıklardan birini çekip dizlerimin dibine oturuyor, ellerimi okşayarak:

“Ağla,” diyordu, “açılırsın. Ah ben de senin gibi ağlayabilsem!”

Sıcak gözyaşları çeneme, göğsüme, onun dizlerimdeki ellerine düşüyordu. Belki de birlikte ağlıyorduk. Bir garip parlıyordu sarı gözleri.

“Böyle olmamalıydı, hiç böyle olmamalıydı Kirpiciğim!”

Her şeye yeniden başlamak, hayatımızı yeniden düzenlemek?

Alman kırmasının işine son verecekti. Hem bundan sonra kendi bürosunda, hatta katında kadın memur istemiyordu. Daha olmazsa beni yanına alıp çalıştıracak, işlerine ortak edecek, burnundan ayırmayacaktı.

Oyun oynarcasına eğilip ellerimin arasından yüzüme bakıyordu.

“Gönlün oldu mu, barıştık mı güzelim? Karım, çocuğum, bir tanem, kıskancım benim!”

Akşama kadar hapsetti odaya beni o gün. Serra gelince nöbeti birlikte tutmaya koyuldular.

Serra başlangıçta uyku haplarından, kavgamızdan, ağlamaktan kızarıp şişmiş gözlerimden söz açmadı hiç. Pabuçlarını çıkarıp atmış, aynanın karşısında saçlarını tarıyor, birşeyler anlatıyordu. Saf, dünyadan habersiz görünüşü yalandı. Sözlerini noktalarcasına ikide bir yanıma gelip bana sarılması, durup dururken öpmesi her şeyden haberli olduğunu açıklıyordu. Nadia, odanın içinde dört dönüyor, sigara, içki, yiyecek taşıyordu yukarı.

Gözyaşlarım dinmişti. Sonsuz bir yorgunlukla kıpırtısız yatıyordum. Onları seyrediyordum sessiz. Telaşları, davranışları bir başka hastayı anımsatıyordu bana. Serra’nın tatlı sözleri, yengesinin çevresinde dört dönüşü geliyordu aklıma. Nermin Hanıma morfin aramak için kötü adreslerde acayip adamlarla buluşmayı göze alan o değil miydi? Cihangir giriyordu araya; Serra’nın taze, genç yüzünde yalanların izlerini araştırırken, ürpererek gözlerimi örtüyordum yavaşça. Korkunç kuşkular uyanıp canlanıyordu aklımda. Birbirini kovalıyordu en çirkin sorular. Neden Cihangir’le Nermin Hanım olsun da, Kâzım Işık’la Serra olmasın? Hatta neden Serra’yla Cihangir, Cihangir’le o gemi arslanı Şakir! Her türlüsü olabilirdi. Amerika işini edinmek, sevdiği diyarlara güzel bir kazançla kaçıp gidebilmek için Ahmet’in beni ağabeyine kolay bir yem gibi uzatıp uzatmadığını bile düşünüyordum. Onları aşağılaştırıyordum edepsizce, onlarla birlikte kendim de kayıyordum pisliğe doğru.

Cihangir bütün gün ortalarda görünmedi. Sözü de geçmedi hiç.

Kâzım Işık kendisini kimin ele verdiğini, beni Sıraserviler’e kimin gönderdiğini anlamış olmalıydı. Önem vermez görünüyordu kardeşinin

edepsizliğine. Beni yatıştırmaktan, yumuşatmaktan başka bir şey düşünmediği meydandaydı. Görüyordum gürültüye gittiğimi. Tatlı sözler, bağırıp çağırmalar, gülüşmeler arasında örtbas oluyordu küçük çapkınlık hikâyesi. Bile bile girdiğimi sanıyorum düzenlerine.

Serra yalancı bir öfkeyle söyleniyordu Kâzım Ağabeyine: Neden merabet gibi yaşıyormuşum öyle? Sessiz olduğum, istemesini bilmediğim, başkaldırmadığım için mi? Karşıma geçip öğütler veriyordu:

“Git kızım, giysiler al kendine, tak takıştır zevkine sefana bak. Dayatmasını öğren, Kâzım Ağabeyime söylemekle olmaz, onu koparıp götüreceksin işinin başından...”

“Vallayi,” diyordu Nadia, “bak Macide Hanumcuğum, cici kizi çok göz açacak siz, erkek öyle işte, epsi epsi ama! Bak ben burda, ben uzak, Andon başka oldu, fena oldu! Öyle, ne diyorlar, zampi oldu. Vallayi, hakika ama!”

`Zampi’ lafına kahkahayı basıyordu onlar ikisi Serra’yla. Nadia’ya bakıyordum. Hayasızlığı öldürüyordu beni. Evinin anahtarını Kâzım Işık’tan, Serra’dan, Cihangir’den başka daha kimlere vermişti! Beni aldatmış, benimle alay etmişti kaç zamandır. Şimdiyse, “Vallayi olur öyle, ama hanumefendum, cici kizi!” diye pervane gibi dönüyordu çevremde. Dost olduğunu göstermek, suç ortaklığını saklamak istercesine dil döküyordu. Gizliden hıncını aldığını biliyordum onun. Suçu yoktu. İnsan kime tutsak olursa ona düşman kesilir. Bizim hiçbirimizden daha kötü değildi Nadia.

Orada gözlerim yarı örtülü onları seyrederken bir mevsimden başka bir mevsime geçer gibi oluyordum. Bütün kökler çürüyor, yapraklar dökülüp dağılıyor, tutunacak dal kalmıyordu. Çaresizliğimin baş döndürücü boşluklarında sallanıyordum. Ağlamak, bağırmak faydasızdı artık. Kâzım Işık’a bakıyordum, Nadia peşinde usulca çıkıyordu odadan. Çıkarken gülüyor, hemen geleceğini işaretle anlatıyordu. Herkes durulup rahatlamıştı. Serra sokulup eski hikâyelerine başlıyor, uzun siyah ağızlığının ucunda sigarasını tüttürerek:

“Ah şekerim, sen, benim başıma gelenleri bilsen!” diye anlatıyordu. Kendi başına gelenler benimkinden çok daha önemliydi. Sevgilisi gidiyordu elden.

İçini çekiyordu derin derin:

“Düşün sen Kirpiciğim, ilk defa hayatımda biri benden önce davranıp pabucumu veriyor elime. Daha büsbütün değil, değil ama farkındayım, boşlamaya başladı oğlan beni. Şakir Ankara’dayken bir gece olsun gelmedi düşün. Efendim utanıyormuş benden de kocamdan da. Evli kadınların yatak altlarında sakladıkları zamparalardan değilmiş o. Ama asıl bana sor sen. Son günlerde bir asistan edindi, piyes koyacakmış sahneye birlikte. Cüce, berbat bir kız!”

Güçlü, inançlı geriliyordu karşımda. O benim gibi böyle köşesine çekilip ağlamaz, acındırmazdı kendisini. Burnundan getirecekti o Hamlet bozuntusunun. Bir sürü tanıdığı vardı Tiyatrocu kızı Ankara’ya, Devlet Tiyatrosuna sürdürmek elindeydi. Oyuncuların toplandığı kahveye gidip oğlanı herkesin içinde rezil edebilirdi. Yüzü kızarıyor, gözleri büyüyor, cadılaşıyordu.

“Hele şuna bak sen! Küçük bey zengin, şımarık, sosyete hanımlarının kaprisini çekemezmiş, akılsız salon tavuklarından nefret edermiş!”

Kızgın, edepsiz gülüyordu.

“Görüyor musun yediği haltı? Koynuma girinceye kadar kokumu, saçlarımı, giysilerimi, her şeyimi beğenirdi. Esnesem, öksürsem zevkinden kendinden geçer, saçımdan tırnağıma kadın olduğumu söylerdi ayol!”

Atıp tutuyor, yerin dibine batırıyordu zavallı aktörü. Biraz da beni avutmak, sersemletip uyutmak istediği belliydi. Kâzım Işık içeri gelince başka hikâyeler, dedikodular açılıyordu. Nadia da karışıyordu aralarına. Karyolama yaklaşıp uzaklaşıp odanın içinde dolanıyorlardı.

Balkon kapılarını açmışlardı ardına kadar. İçeri akşam güneşinin pembe ışıkları dökülüyordu. Odada gölgeler oynaşmaya başlamıştı. Serra, Yusuf Efendinin kapıdan uzattığı tepsileri alıyor, viskileri bardaklara eliyle boşaltıyordu. Kulağıma eğiliyordu:

“Sen de benim gibi iç, kendine gel. Haydi kalk, boyan biraz, canlı cenazeye dönmüşün. Sonunda nasıl olsa affedeceğine göre...”

Arasız çağrılarla telefonun başına koşan Kâzım Işık’ı işaret ederek hayasızca gülüyordu. Verdiği içkiyi içiyor, sigaraları yakıyordum üst üste.

Kalkıp taranıyor, dudaklarımı boyuyordum. Aynada soluk yüzümü görünce Alman kırmasının genç, pembe-beyaz yüzünü anımsıyor, telaşla pudralar geçiriyordum yanaklarımın üzerinden.

İştahla ağzına fıstıkları dolduruyordu Serra. Açık konuşmaya kararlı sokuluyordu.

“Budala kadının biri, bence hiç günahı yok, ne yaptığının, evi kime kiraladığının farkında bile değil belki,” diye Nadia’yı korumaya çabalıyordu.

Kadının evini, ağabeyinin kullandığını biliyordu. Pansiyona yerleşen önemli kimsenin kim olduğunu çoktan sezmişti. Bana söylememesi aramızı bozmamak içindi.

Yavaş yavaş açılıyordum. Telefon başında genel müdürüyle bağıra bağıra konuşan Kâzım Işık’ı kollayarak gece olanları anlatıyordum Serra’ya.

Güzel siyah gözleri dalgın, hatta ilgisiz, her şeyi çok önceden bildiğini açıklarcasına başını sallıyordu. Telefon konuşması bitince susuyorduk ikimiz de. Sıcak mezeler ısmarlamak için zile basıyordu Serra. Telefon tekrar çalınca ağabeyini zorla itiyor, odadan çıkarıyor, “Ay bizi rahat bırakın, şu bitmez tükenmez iş konuşmalarınızla!” diye arkasından kızgın bağırıyordu.

O da öbürleri gibi oyununu güzel oynuyordu. Beni kandırmak, yumuşatmak için Villa Işık’a gelmiş değil miydi? Kimbilir ağabeyinden ne koparmayı tasarlıyordu bu yardımına karşı. Bir Avrupa yolculuğu vardı son zamanlarda dilinin ucunda. “Bir küçücük çek, bir küçücük imza yeter de artar bile benim on beş günlük Paris’ime,” diye Kâzım Işık’ın çevresinde dört dönüp şakalaşıyordu. Kendimi kaptırıyordum oyunlarına. Kâzım Işık’ı yeriyordum ona. Ağlıyordum biraz da omuzlarında galiba. Ellerimden tutuyor, zorla balkona sürüklüyordu beni. Yanımda, parmaklıklara yaslanıyor, koruyucu bir tavırla kolunu omzumdan geçiriyordu. Cihangir’e küfrediyordu yavaşça. İrkildiğimi, kolundan sıyrıldığımı görür görmez büsbütün coşuyordu:

“Budala! Karı kocanın arasına girilir mi hiç. Sizin birbirinizi nasıl sevdiğinizi görmüyor mu o kör gözleri!”

Kendi kendine sorar gibi söyleniyordu:

“Ne yapar şimdi, nereye gidebilir? Teyzemin yanında bu rahatlığı bulamaz ki. Ama Cihangir bu, akşam gelir, ikinizin de ellerine sarılır, yüzünüzü öper, sırnaşır. Sen, onu bilmezsin Kirpiciğim öyle yüzsüzdür ki!”

“Öyle yüzsüzdür ki,” derken sesi titriyordu biraz. Ona bütün olanları anlatsam, diye düşünüyordum. Nasıl saldırdığını üzerime, Nermin Hanımın ölümünü kime yüklemeye kalktığını söylesem?.. Hiçbir zaman kimseye söylemeyeceğim şeylerdi bunlar. Değil konuşması, düşünmesi başımı döndürüyor, yüreğimi dolduruyordu acıyla. Zehir gibi içki yakıyordu boğazımı. Bulanmaya başlıyordu kafam yeniden. İçtikçe sesler hafifliyor, acılar uyuşuyor, Serra’nın ince gölgesi uzaklaşıp duvarlara yapışıyordu.

Kâzım Işık, teyze kızının düzenlemeye çabaladığı anlaşmanın istediği gibi olgunlaşmasını, büyük dalgalardan sonra suların durulup yatışmasını bekler gibi telefon konuşmalarını uzatıyor, görünmüyordu ortalarda.

Serra, pembe bulutların yayılıp eridiği gökyüzüne sırtını dönmüş, parmaklıklara yaslanmış, elinde içkisi her kocanın bir gün olup karısını aldattığına, bunun, darılıp kavga etmek, yeniden sevişmek için işin tuzun biberi olduğuna inandırmaya çalışıyordu beni. Bilgiç bilgiç konferanslar çekiyor, ağabeyini övüp göklere çıkarmayı da unutmuyordu arada. İçimde, derinlerde bir ses: `Aşağılık bir kadınsın sen!’ diye fısıldıyordu. `Zavallı, tutkun, güçsüz bir budalasın! Tembelsin, büyülenmişsin, kurtuluş yok senin için artık Macide Hanım kızım!’ Serra’nın kaba yalanlarıyla uyuşmuş, olduğum yerde yarı sarhoş yumuşuyordum.

“Neden partiyi Cihangir kazansın?” diyordu Serra. “Onun istediği de bu değil mi? Senin ayağını bu evden kaydırmak, yalnız başına hükmetmek, ağabeyimi yere vurmak! Onun istediğini yapacağına, kocanı tutmasını, kollamasını, başkalarına kaptırmamasını öğren kızım. Hem böyle küçük bir kaçamak, adi bir sekreter yüzünden! Budalasın vallahi!”

Cihangir’e olan hıncımı kamçılamaya uğraşıyordu. Başarıyordu da. Yenilmek istemiyordum. Ona iyi bir ders vermek için içim titriyordu. Oğlan korkunç kuşkuların ateşini yakmıştı içimde. Aşağıda, o güzel çalışma odasının parlak, cilalı çekmecelerinde saklı sırrı, Nermin Hanımın ölümünü

düşünüyordum. Ağabeyini korkunç bir şeyle suçlamıştı. İnanmıyordum. Gene de yüreğim sıkışıp korkuyla doluyordu.

“Cihangir’i olduğu gibi kabul etmek lazım,” diyordu Serra. “Onu kimse adam edemez. Boş heveslere kapıldınız, sen de ağabeyim de... İşte sonu, bakın!”

Kapıda görünüyordu birdenbire Kâzım Işık:

“Kim o, kimden bahsediyorsunuz?”

Kuşkulu gülümsüyordu karşımızda. Yorgunluğunu saklamak istercesine elini alnından geçiriyor, gözleri merakla tarıyordu yüzümüzü. Cihangir’in sesi çınlıyordu kulaklarımda birdenbire:

“Taşra kedisi!”

Gerçekten öyle olmalıydım. Çok şeyden habersizdim. Davranışlarım, anlayışım, her şeyim kaba, çırılçıplaktı.

Kocama, Serra’ya biraz da acıyarak bakıyordum. Beni sevdiklerini biliyordum onların. Saman alevi gibi yanıp sönen duygular, tutkularla insana yaklaşıp uzaklaşan kaypak kişilerdi. Hevesleri uğruna yıkıp devirdiklerinden geçemeyeceklerini anladıkları zaman, suçlarını onarmaya, yıktıklarını doğrultmaya koşuyorlardı. Açık yürekle yapıyorlardı bunu. Başaracak güçleri de vardı. Kişilikleri insanı büyüler, sarardı; yolundan eder, aklını alırdı kolayca. Eğlenceli bir oyuna kapılmış, dünyadan habersiz çocukların saflığıyla oynarlardı insanlarla. Yollarına ne çıkarsa çiğneyip süpürerek tutkulu, coşkun yiyorlardı zamanı. Bir şeye doğru, olmayan hayallerin peşinden koşuyorlardı.

`Neye? Nereye?’ diye soruyordum kendi kendime. Hepimiz sevda deyip iş deyip politika, tutku, dövüş deyip neye doğru koşuyorduk öyle? Korkunç bir boşluk ve karanlıktan başka bir şey görmüyordum önümüzde ve onlar için olduğu kadar, kendim için de korkuyordum.

“Ne iyi yapmışsın, boyanmışsın! Vallahi kendine geldin!” diye yalancı bir sevinçle bağıran Kâzım Işık’a bakıyordum. Serra: `Dikkat et, üzerine varma! Daha olmadı, yola gelemedi büsbütün!’ gibilerden gözlerini sıkıntılı Kâzım Ağabeyine çeviriyordu. Sessizlik çöküyordu aramızda birdenbire.

O sıkıntılı, güzel akşamı yaşıyorum yeniden. Tuberosa'lar burnuma kokuyor ağır. Gökyüzünde küçük bir kırlangıç uçup telaşlı yuvasına dönüyor. Kâzım Işık'ın saçlarımdan geçen elinin sıcaklığını duyuyorum. Gelip karşımdaki koltuğa çöküyor yavaşça. Bacaklarını uzatıp yayılıyor iyicene. Tatlı, sevdalı bakıyor yüzüme. Gözlerini benden ayırmadan konuşuyor Serra'yla.

"Haydi kız, bir viski de bana ver bakalım... Güya işe gitmedik, telefonda canımızı çıkardılar. Hem neden buraya kapandık kaldık biz? Aşağı inelim artık. Öyle güzel bir mehtap var ki dışarıda..."

Kolumdan tutup çekiştirdikleri zaman sessiz düşüyordum peşlerine. Merdivenlerde ayaklarım dolaşıyor, Serra'ya tutunuyordum. Kâzım Işık, yardım etmek ister gibi kolumun altına doğru sokuluyordu.

Nadia da, Cihangir de sır olmuştu evin içinde. Ayışığında çam, çiçek kokularının taştığı sessiz bahçeyi geçiyorduk kol kola üçümüz.

Serra'nın buluşu olmalıydı beklenmedik konuklar. Motorlar rıhtıma yanaştığı zaman `Yardımcılar geliyor,' diye edepsiz sarhoş gülmüştüm.

Aylardan beri ortalarda görünmeyen Suzan Hanım, yoldan yeni geldiğini söyleyerek rıhtıma, Kâzım Işık'ın kolları arasına atıyordu kendini. Nedime yeni giysisi içinde güzel, kurumlu, koca kafalı, çirkin kocasını elinden çekerek, peşinden sürüklüyordu aramıza. Serra'nın kocası, her zamanki gibi kravatından çorabına kadar uygun ve pırıl pırıl, iki genç kadının ortasında kırıla döküle çıkıyordu motorların birinden. Hepsi uzaktan, yakından tanıdığım kimselerdi. Küçük bara, içki başına koşuyor, şakalaşıyor, gevezeliğe dalıyorlardı aralarında.

Nedime sordu Cihangir'i, hepsinden önce.

"Cihangir yok mu?" diyordu. "Müzik yapmayacak mıyız? Dans edilmiyor mu bu gece?" Bir başkası, "Yoksa Suzan'dan mı kaçıyor oğlan, anlayalım?" diye alayla sesini yükseltiyor, genç bir kadın fıkırdayarak o hikâyenin çoktan eskidiğini, Suzan Hanımın İtalya'da kendine yeni bir sevgili bulduğunu anlatıyordu.

Viski bardakları boşaldıkça sesler yükseliyor, şakalar, açık saçık hikâyeler birbirini kovalıyordu. Kalabalık, küme küme ağaçların altına doğru

yayılıyordu.

Suzan Hanımla Cihangir'i konuştukları gibi, belki kocamın Alman sevgilisini de konuşuyorlardı. Cihangir'in neden ortadan kaybolduğunu anlamaya çalışıyor, beni kolluyorlardı uzaktan. “Taşra kedisi, buna ne olmuş öyle! Tüyleri büsbütün dökülmüş bu gece,” diye alay ediyorlardı arkamdan kesin.

Uzaklardan kara hayaller gibi sandallar yaklaşıyordu rıhtıma doğru. Kahkahalarımızı, şıklığımızı, güzelliğimizi seyre geliyorlardı komşular. Yarı karanlıkta, ağaçların altında birbirine sarılmış genç bir çift, yeni bir dansın adımlarını öğrenmek bahanesiyle öpüşüveriyorlardı gizlice. Görenler alkışlıyordu sarhoş sarhoş. Daha içki, daha yiyecek istiyorlardı. Şampanyalar patlıyordu küçük barın arkasında. “Şerefee, şerefe...” sesleri yükseliyordu.

“Neden şerefe, neden bu kalabalık, coşkunluk!”

Yeni gelenler, coşkun kalabalığa, eğlenceye katılanlar oluyordu. Hepsi zayıfladığımı kabulleniyor, çirkinleştiğimi açıklamamak için kilo vermenin bana yakıştığını ekliyorlardı arkadan.

“Esrarlı genç kadın tipi bizim yenge hanım, değil mi öyle?” diye soğuk şakasına kendi gülüyordu Şakir yanımda.

“Derin düşünceleri saklayan karanlık, güzel gözler,” diye alay ediyordu bir başkası.

Kâzım Işık'ın gözleriyle gözlerimi yakalamaya çabaladığını görüyordum.

Tuberosa'ların kokusu geceyle birlikte ağır ağır üstüme çöküyordu. Bulantı veriyordu kokuları içime. Kaskatı, cansız duruyordum olduğum yerde. Kimse neden böyle olduğumu bilmiyordu. Dünyanın sonuydu benim için. Onu sevemezdim, onu eskisi gibi artık hiç sevemezdim. Bu tasayı, bu umutsuzluğu, onu sevmemenin ne güç iş olduğunu anlayamazlardı onlar. Söylesem gülerlerdi. Onu sevemem, onu sevmeyeceğim, derken, uzaktan bir bakışıyla öyle delirmek, isteklenip coşup ateşlenmek, olacak iş miydi bütün bunlar!

Rıhtımın boşalışını, gecenin geç vaktinde gülüşmeler, ince sarhoş kahkahalarla uzaklaşan motorları, Serra'nın ayrılırken yanağıma dokunup

kalkan sıcak dudaklarını anımsıyorum. Birçoğu ertesi gün ve daha sonraları için yeni eğlencelere çağırıyorlardı bizi. Genç kadınlar erkeklerine yaslanıp el sallıyorlardı uzakta. Parlak ayışığında arkalarında suları gümüşlü köpükler saçarak uzaklaşıyordu motorlar. Işıklar bir bir sönüyor, rıhtımın karanlığında, Yusuf Efendi barı toplamak için kayıyordu oradan oraya. Koluma girmişti yavaşça gelip. Kocamdı o benim. Beni aldatması, önemsiz bir kazadan başka neydi? Bütün kocaların başına gelirdi böyle işler, alışmak gerekti. Kavga etmiştik, yalvarmıştı, barışmak zamanıydı artık.

“Öyle yorgunum, perişanım ki Kirpiciğim!”

Omzuma yaslanıyor, başını boynuma sürüyordu usulca.

İkimiz de sarhoştuk. Merdivenlerde sendeleyip birbirimize tutunuyorduk.

Bayram bitmişti bizim için artık. Adımlarının ağırlığına, çöken omuzlarına bakılırsa o da olacağı biliyordu biraz. Gözlerimden yaşlar süzülüyordu sessiz. Koluna yaslanıp saklıyordum ondan ağladığımı. `Her şey bitti, bitti artık,’ diyordum kendi kendime. Elinden kaçmak isterken kollarımdan yakalıyor, coşkun, tutkulu yarı kucağında sürüklüyordu odasına. Gözyaşları, küfürler, lanetler içinde birşeyler söylüyor, hırpalayıp ezerek sevmeye kalkışıyordu. Kavgaya dönüyordu sevdamız. Gene de acı, utandırıcı bir mutluluk sarıyordu her yanımı. Sımsıcak oradan oraya kayıyordum kollarında.

Neden sonra yarı baygın, gözlerim geceye açık, kıpırtısız kendimi ona bıraktım, sevdaya boyun eğdim. Yanımda durulmuş, tasasız uykuya daldığı zaman yavaşça sıyrıldım yataktan, odama kaçtım.

XIX

Beni kolladığını, yakınlarımda dönüp dolandığını biliyordum. Ankara'ya boşuna gelmiş olamazdı. Bu kadar kaldığına, beklediğine göre işin içinden birşeyler çıkacaktı belli.

"Son bir defa buluşup konuşmanızı istiyor Macide Hanım kızım," dedi Hüsnü Bey. "Size anlatacakları varmış. `Hiçbir şekilde kendisini üzmeyeceğime emin olabilir,' diyor."

Hüsnü Beyi öyle yorgun, bezgin görmemiştim. Bir zamandan beri alnında, yanaklarında büyük siyah lekeler belirdi. Gözlerinin içi bulanık bulanık. Çöktü, kocadı Hüsnü Bey birdenbire. Hastalık mı, sevda mı, hangisi yiyor onu bilmem?

İlgisiz görünmeye çabalayarak söyleniyorum:

"Böyle bir teklifi duymak bile yoruyor beni Hocam. Hasta olduğumu söyleyin, bir bahane bulun, çıkarmayın onu yolumun üstüne."

"Kabul etmeyeceğinizi, karşı koyacağınızı biliyordum, ona da söyledim, ama!.."

Ellerini açıyor iki yana çaresiz.

"İstanbul'a dönerse sevinirim üstadım. Bunu söyleyin ona. Benim için bir yabancı olduğunu, kendisini görmek istemediğimi, hiçbir zaman da görmeyeceğimi anlatın."

Gitmek için davrandı Hüsnü Bey.

"O kadar da değil, o kadar değil Macide Hanım kızım," diye söyleniyor. "Boşanma ilâmını almadıkça her zaman birleşmeniz mümkün. İnşallah birleşirsiniz de... Madem ki birbirinizi seviyorsunuz. Bütün hatalar silinir aşkın önünde, silinmeli, ben böyle düşünürüm."

Sevecenlikle bakıyor yüzüme.

"Sizinle daha uzun konuşmak, biraz da size onun avukatlığını yapmak isterdim, ama gerçekten yorgun bir haliniz var. Üzülmenizi istemem, sırası

değil şimdi bunların...”

Ayrılırken hiç yapmadığı bir şeyi yaptı Hüsnü Bey. Yaklaşıp saçlarımı okşadı, tatlı tatlı güldü yüzüme.

“Artık çok yakın galiba?”

Kendimi tutamıyorum eskisi gibi. Gözyaşları sıralı sırasız boşanıveriyor gözlerimden.

“Ağlamayın Macide Hanım kızım!” dedi Hüsnü Bey. “Sandığıma göre sizi gerçekten seviyor o adam.”

Beni gerçekten seviyormuş!

Kalktım, pencereyi açtım Hüsnü Beyin arkasından. Serin rüzgâr yüzüme çarpınca kendime geldim biraz. Hüsnü Bey omuzları eğilmiş, tasalı, yorgun, ağır ağır uzaklaştı kaldırımda. Yanıklarımı, alnımı rüzgâra verip bir zaman baktım arkasından.

Gökyüzü külrengi, kapalı. Evlerin balkonlarında çamaşırlar kaskatı donmuş hafiften sallanıyor. Yoldan geçenlerin çeneleri omuzlarına gömülmüş soğuktan. Gene de havada bahar kokusu var. Dallar daha gürbüz, boğum boğum. Tomurcuklarını patlatmak için gökyüzünde güneşi arıyorlar gergin, uzanmış. Bacalardan yükselen duman kokularına serin dağ, toprak kokusu karışıyor. Mevsim değişiyor yavaştan. Benim için de bir mevsim bitti sayılır. Gelecek mevsime ise sağlıcakla çıkabileceğime güvenemiyorum bir türlü. Yalnızım, yapayalnız! Kötü şeyler geçiyor aklımdan.

Gerçekten seviyormuş beni!

Hüsnü Beyi nasıl, ne diyerek inandırdı? Villa Işık’ı satacağını mı anlattı ona? Cihangir’i, Nadia’yı evden uzaklaştırdığını mı söyledi? Hayatını yeniden düzenlemekten mi konuştu? Belki de başka palavralarla almıştır aklını ihtiyarcığın; sosyal yardımlardan, kuracağı hastane, yurtlardan, okullardan söz edip bütün bunları benimle paylaşmak istediğini, biraz da benim için yapacağını öne sürmüştür. Yalan söylemesini, insan kandırmasını öyle iyi becerir ki o!

Tekrar biz, ikimiz onunla? Düşüncesi bile başımı döndürüyor. Bir gariplik çöktü içime. Yürürken tutunmak istiyorum bir yanlara. Ölmek için çok genç, yeniden başlamak içinse yaşlı olduğumu tekrarlıyorum durmadan. Geçmişi unutmak, düşünmemek artık? Olmuyor, olmuyor.

Dışarıda, dış kapıda gürültüler var. Kilitte dönen anahtarın sesini duyuyorum. Annem olmalı. Handan’ın annesini tebrikten dönüyor. Elektrik düğmesini çevirecek gücüm yok. Salıncaklı iskemleme çöküp bekliyorum onu sessiz.

“Ay!.. Karanlıkta mısın?” diye şaştı içeri girince.

Işığı yaktı hemen.

Gülünç, dokunaklı hali. `Ziyaret’ kılığına bürünmüş. Zengin damadının sayesinde edindiği, kedi postuna benzeyen lütrü kürkünü giymiş. Nadia’nın şapkacısından tüylü şapkası başında. Beyaz eldivenleri de unutmamış. Bir iskemle çekip karşıma oturdu. Beni yalnız bıraktığına pişman olmuş, içine sinmemiş misafirlik. Haberleri veriyor peş peşe: Handan’ın annesi arayıp tarayıp sonunda yeni evlilere bir apartman bulmuş. Çok pahalıymış bu yıl kiralar. Yatak odası güzelmiş Handan’ın. Yatak çarşaflarını Amerikalılardan almışlar, Handan dönmeden annesi evi düzenleyecekmiş çabucak.

Taşralı göründü giyimi, gülünç tüylü şapkası gözüme. Giden gençliğine, babamın ölümüyle yarım kalan sevdasına, bomboş geçen hayatına acır gibi oldum. Bakışımdan anladı düşüncemi sanırım. Bütün yorgunluğunu silip süpüren bir gülüşle yüzü aydınlandı birdenbire.

“Sen iyisin ya?”

“Çok yorgunum,” dedim.

Gülümsemeye çabaladım korkmasın diye.

“Ağrı var mı?”

“Yok ama... İşte...”

Korkuyla sıkıldı yüreğim. Biri ellerimi tutsun, biri umut versin, ölmeyeceğimi, her şeyin yolunda gittiğini söylesin istiyorum.

Annem durgun, telaşsız:

“Bu hafta artık beklemeliyiz,” dedi. “Geç bile kaldı. Doktora gitmeliyiz bana kalırsa. Sana şimdi bir sıcak çorba, biraz da tavuk hazırlayayım da...”

Mutfaktan inceden, mırıl mırıl sesi geliyor. Misafirliğini yapmış, yeni giysisini, kürkünü göstermiş, gezmiş, konuşmuş, kurum satıp kendince mutluluğa erişmiş, şimdi şarkısını söylüyor rahatça. İmrenir gibi oldum ona. Tekdüze, `laylaylam’ diye sürüp giden şarkısına gülüyorum yavaşça. Onun da başına bela oldum. Şaşılacak bir sabırla dayanıyor zavallı bana. Hayatını pek güzel ayarlamıştı. Geçim derdinden kurtulmuş, mal mülk sahibi olmanın sefasına vermişti kendini. Beklenmedik dönüşüm her şeyi bozdu. Komşularına gidemez, onları çağıramaz oldu. Üstelik para da biriktiremiyor şimdi. Gene de boyun eğiyor deliliklerime, hırçınlıklarıma. Hüsnü Beye söylerken duydum: Ben, onun aziz, sevgili kocasının yeryüzünde unuttuğu gölgesiymişim.

Bankanın tavanarasındaki odayı, Hüsnü Beyin karşısına geçip savurduğum kurumlu sözleri anımsıyorum. Büyük işler başarabilmek için küçük bağları koparıp atmak gerektiğini anlatıyordum ihtiyarcığa. Alaylı, ince gülüşüyle sessiz dinliyor beni. Gençtim o zamanlar. Kızgın ve coşkundum. Nasıl olursa, ne olursa olsun bir başarıya ulaşmak için tutuşmuş yanıyordum. Bir gün her şeyi bırakıp gitmek geçerdi aklımdan. Küçük, daracık dünyamda bir pencere açmak, çemberi kırıp ötelere sıçramak isterdim. Yeni bir iş, uzak yolculuklar, hepsi, değişmeyi yaratacak güzel hayallerdi benim için. Sevdayı hesaba katmazdım hiç.

“İstediklerini ben mi vermedim, yoksa sen mi almasını bilmedin Kirpiciğim!”

Büsbütün haksız değil. Birlikte kurduğumuz birçok hayali ilk unutan ben olmuştum. Sevilmek ve sevmekten başka bir şey düşünmeyen bencil bir dişiden başka neydim?

Beni aldattığı zaman bile göz yummadım mı ona? Cihangir’in savurduğu iftirayı düşünmemeye zorladım kendimi bir süre. En zoru da buydu. Cihangir’in bir bozguncu olduğunu, ona inanmamak gerektiğini tekrarlar dururdum.

Her akşam erkenden koşmuyor muydu yanıma? Verdiği sözleri tutmuyor muydu? Alman kırmasını işten çıkarıp kardeşini evden uzaklaştıran o değil

miydi? Haritaların üzerinde yollar çiziyor, göreceğimiz büyük kentleri, gezeceğimiz yerleri sevinçle konuşuyordu.

Ya barışmadan sonra aldığı o güzel yakutlu takım! Gözlerini açıyordu Serra:

“Buna sevda denmez de ne denir şekerim?”

Serra, güzel şeylere sahip olmak için kocasının her gün aldatmasına boyun eğebileceğini söyleyip alay ederdi benimle.

“Madem ki Cihangir’i yendin, artık rahatına bak. Şöyle böyle der, ama çok bağlıydı ağabeyim oğlana. Seni herkesten, her şeyden çok sevmese atar mıydı tekmeyi kardeşine?”

Evet Cihangir’i, onunla birlikte her türlü kötülüğü yenmiş sayılırdım. Kâzım Işık’la aramızda değişen neydi öyleyse? Zaman zaman uzun süren susuşlarla söz bulamıyorduk karşılıklı. Birbirlerine nazik davranmaya çabalayan iyi niyetli iki yabancıya benziyorduk. Hasta olup olmadığımı soruyordu sık sık. Baş dönmelerini, bulantıları saklıyordum ondan. Kendimde ne olduğunu bilmiyordum. Yorgun düştüğümü, o kötü oğlanın vurup yıktığı yerden kolay kolay doğrulamayacağımı düşünüyordum.

Sonra bir gün Cihangir’in Avrupa’ya gittiğini duyduk. Kimi hasta olduğu için gittiğini, kimi genç bir oğlanla eğlence yolculuğuna çıktığını söylüyordu. Onun, uzaktan benimle eğlendiğini, korkaklığım, sabrımla alay edip keyfine baktığını düşünmek içime işliyordu. Her şey yeniden başlayabilir, diyordum. Neden başlamasın, madem ki hâlâ seviyorum, diye direniyordum. Kâzım Işık’ı, hiç olmadığı gibi sokulgan, uysal dizlerimin dibinde görmek, hediyelerine, ilgisine, sevdasına boğulmak şaşırtıyordu beni. Çok zaman sabahları evden gitmeye, kaçmaya kararlı uyanırdım; günümü sıkıntılı, kararsız bitirip onu karşımda bulunca unuturdum her şeyi. Geceleri saçlarımda, omuzlarımda dolaşan sıcak ellerini duyardım uykumda. Aramızda açılan uçurumu görmekten kaçınmak istercesine gözlerimiz yarı örtülü birbirimize eğilir, sonra birdenbire yorgunluk, hastalık, uykusuzluk gibi gelişigüzel uydurulmuş bahanelerle odalarımıza, sıkıntılı yalnızlığımıza dönerdik.

Aramızda bozuk düzen bir barış kurulduğunu seziyordu o da sanırım. Sinirliydi. Dalan bakışlarını, çatılan kaşlarını saklayamıyordu her zaman.

Günden güne değiştiğini görüyordum. Koruyucu bir ağabey sevecenliği vardı telaşında biraz. İşten, paradan, çalışmaktan usandığını söylüyordu. Bir an önce beni almak, İstanbul'dan uzaklaşmak, bütün isteği buydu. Serra bile gözüne sevimsiz, budala görünmeye başlamıştı. Cihangir'e gelince, o ahlaksıza yıllarca nasıl katlanmış olduğunu düşünüp şaşıyordu.

Avrupa dönüşünü bekliyordu oğlanın. Onun burnuna yalnız evinin değil, işinin de kapılarını bir güzel kapatacaktı. Bir daha yüzünü görmemeye yemin ediyordu. Sırası gelirse benim için dünyaya sırtını çevirebilirdi. Sevdamıza yeni bir hız vermenin, aklımızı başımıza almanın zamanıydı. Paydos deliliklere, paydos saçma sapan zamparalıklara. Öyle iyi bir koca olacaktı ki... Bir iki candan dost, çiçeklerimiz, kitaplarımızla bahçelerde, ocak başında geçecek tatlı yaşlılığımızı bile görüyordu. `Çocuklarımızla' diyemiyordu. Uzun yıllar önce umudunu kesmiş olmalıydı bundan. "Bu yaştan sonra artık," diye suçlu bir gülümseyişle çenemi okşuyordu. Birtakım işaretlerden kuşkulandığımı, doktora gitmeyi kurduğumu bilmiyordu. Boşa çıkacak bir sevinç vermekten ürküyordum ona. Kuşkumdan utançlı gözlerimi yere indiriyordum karşısında. Kollarımdan tutup başımı göğsüne bastırıyordu sıkıca.

"Birbirimizden büsbütün uzaklaşmadan, işi kepazeleştirmeden, iki aklı başında, olgun insan gibi değil mi Kirpiciğim?"

Her şeyin yeniden başladığına, başlayabileceğine ben de ne kadar inanmak istiyordum! Aklım Cihangir'in sözlerine, çalışma odasındaki uğursuz masanın çekmecelerine kayarken toparlanmam, karşısında öyle sıkıntılı susup gülümsemem bu yüzdendi. Nermin Hanımın hayali bırakmıyordu peşimi. Dalgalar arasında uzaklaşan motoru, kadının korkulu, çaresiz gözlerini görüyordum. Uykularımdan, "Cicim, cicim," diye çağıran ince, tatlı sesiyle uyanıyor, gecenin içinde ipek eteklerinin hışırtısını duyar gibi oluyordum. Bunlar saçma karabasanlardı. Yorgun sinirlerimin oyunlarıydı, aldırmamak gerekirdi. Ama korku büyüyor, yerleşiyordu içime.

Yusuf Efendinin o kadar özenerek vazolara yerleştirdiği Tuberosa'ları yolar atardım bahçeye. Nermin Hanımın beyaz hayaline kapatırdım gözlerimi sıkı sıkı. Beni oyuncağı yapmaya, başa çıkamayınca korkunç yalanlarla vurmaya kalktığı için bütün hıncımla Cihangir'e yüklenirdim.

Nadia'nın gözlerini korku almıştı. Kızmamı, kendisini evden kovmamı bekler gibi ürkekti. Evin gerekli demirbaşlarından olduğunu, işe yaradığını göstermek için elinden geleni yapıyordu. Kâzım Işık'a güvenirdi en çok. Serra'nın anlattığına göre güzel savunurdu kendini. O, Mecdi Beyle fingirtisine kiralamıştı pansiyonunu. Beyefendi anahtarı alıp arada sırada evi kullanmışsa onun ne günahı vardı? Sustururdum Serra'yı. Cihangir yanına sığınalı büsbütün köpüren, can düşmanım kesilen Zübeyde Hanımefendinin sözünü de ettirmezdim ona. Nedime'den, Suzan Hanımdan, beni eğlendirdiğini sanıp taşıdığı `Kaymak Takım' dedikodularını açtığı zaman sözü değiştirdiğim olurdu. Bu yüzden benden uzaklaşmaya başladı sonunda. Çekilmez, tatsız bir kadın oluyordum onun gözünde. Bunu söylediği olurdu yüzüme karşı.

"Şekerim sen de uzatıyorsun işi! Böyle eve kapanmak, gece gündüz kitap okumak olur mu? Peki ne olacak sonun? Adamı da Zenda mahkûmu gibi kapattın eve!.."

Şakasına kendi güler, çabuk sıkılıp kaçardı yanımdan. Nadia kendini savunmanın ancak benden uzaklaşmakla olacağını anlamış gibi durmadan İstanbul'a inerdi. Kâzım Işık'ın kentte olduğu günler yapayalnız kalırdım Villa Işık'ta. Odalarda, büyük salonlarda sürüklenir dururdum. Bahçede olsun, evde olsun sık sık çökerdim bir köşeye. Başımı ellerimin arasına alır, içimi yiyen kötü kuşkuları dinlemeye koyulurdum. Gözlerim yaşlarla dolardı birdenbire. Uzun bahçe iskemlelerine kıvrılır kalır, yarı uykulu yolunu beklerdim onun. Sesi, kötü hayalleri, kuşkuları dağıtır, duyduğum acılara onunla birlikte olmanın sevinci karışırdı. Güldüğü zaman gülmeye çabalardım. Elimden sürükleyip çekince, peşinden koşardım umutlu.

Beraber denize girerdik akşamları çok zaman. Rıhtımda başbaşa oturur, Yusuf Efendiyi uzaklaştırıp beyaz peynir, tuzlu leblebiyle rakı içerdik.

Ayışığına karşı sarılırdık birbirimize.

"Öyle korktum ki Kirpiciğim," diye başlardı. "Seni kaybetmek üzere olduğumu anlayınca aklım başıma geldi. Sıraselviler'de bizi gördüğünü söyler söylemez vallahi ölünü öpeyim dünya başıma yıkıldı. Öyle bir oldum, öyle bir oldum ki kirpiciğim."

Yarı alayla kuşkulu sorardım.

“Öyleyse sen, beni seviyorsun gerçekten?”

“Deli! Bilmiyor musun?”

“Neden seviyorsun onu da bilsem!”

Yüzüne yaklaştırırdım başımı, gözlerine bakardım. Dayanılmaz bir acı kaplardı içimi. Yaklaştığım, öpmek istediğim bir yabancıymış gibi soğurdu her yanım birdenbire.

“Senin doğruluğunu seviyorum; gençliğini, içinin sağlamlığını seviyorum; senin, beni sevmeni istiyorum; kız, seni seviyorum işte! Diyeceğin var mı?”

Sandığı kadar sağlam, inanılacak biri miydim ben? Hırsız gibi gidip çekmecelerini karıştırmayı düşündüğüm, kuşkularımı sakladığım, ondan uzaklaşıp yabancılaştığım için utanırdım kendimden biraz.

Yavaş yavaş sızlanırdı eli elimde:

“Benim ailemden hiç talihim olmamıştır Kirpiciğim. Sana güvendiğim gibi kimseye güvenmedim kız hayatımda, inan buna.”

Kadehini ağır ağır yudumlar, leblebilerini bir bir atardı ağzına.

“Şu Ahmet’e bak, hâlâ kin güdüyor, yazmıyor bana, ama kazandığı para, girdiği iş benim sayemde. Kafa tutuyor beyimiz. Seni sevdiği için mi yani? Bilirim ben o küçük beylerin tutkunluğunu. Bir alev, sonra iyi tutuşmamış ateş gibi püfff! Hepsi bu. Sevse tekrar âşık olur muydu New Yorklu kıza? Bırak bunları canım. Kim okuttu, kim yetiştirdi bu küçük beyleri? Anneme bak, düşman kadın bana. Sevinmiştir aramız bozulacak, ayrılacağız diye. Cihangir’i defettiğim için söylemediğini bırakmıyor arkamdan.”

İçtikçe coşardı. Acıkır, yemek ister, yaprak sigaraların birini yakıp birini söndürürdü. Kendi kendine konuşurcasına anlatırdı geceye, denize karşı.

“... zaten o her zaman Cihangir’in tarafını tutmuştur. O yezit oğlan, onu şeytan gibi oynatmıştır. Şimdi Paris’ten ne yazıyormuş biliyor musun? Kabataş’ta, çocukluğumuzda satıp yediğimiz bir eski evimiz vardı. Onun hesabını soracakmış benden anasıyla birleşip. O evin parasını sermaye

yaparak adam olmuşum. Kazancımda onların payları olması gerekirmiş. Zaten kime el uzattımsa...”

Neden bana kuşkulu bakıyordu, neden acı acı gülüyordu? İçki zehir gibi akıyordu boğazımdan. Yaprak sigaraların dumanından kaçınmak için uzaklaşıyordum usulca ondan. Kötülüklerle çevrildiğimizi, kaçınılmaz bir tuzağa düştüğümüzü seziyordum. Delice düşünceler geçiyordu aklımdan: Haydi gel, bu yalanlardan, kötülüklerden uzaklaşalım, dönmemek üzere uzaklara gidelim seninle, demek istiyordum. Gülerdi bana biliyorum. Yolunda hızla giden bir treni rayından çıkarmak, hendeğe yuvarlayıp yıkmak gibi bir şeydi benim istediğim. Yeniden başlamak için yürek yüreğe açılmak, ona her şeyi anlatmak geliyordu içimden: Cihangir’in, karısının âşıkı olduğundan başlayabilir miydim? Cihangir’in peşime düştüğünü, şarkıları, şiirleri, güzel mavi gözleri, gençliğiyle beni büyülediğini söyleyebilir miydim? Karısını öldürmekle suçlandığını; Cihangir’in eşcinsel olduğunu; Serra’nın, önüne gelenle yatan bir şırfıntı olduğunu, her şeyi açıklayabilir miydim? Yalancı dünyasının perdesini çekip açabilir miydim korkusuz? Bunları söyleyeceğime ona babamdan, anamdan, gençliğimi yitirdiğim sıkıntılı, faydasız işlerden sızlanmaya, insanları, hem de sevdiklerimi yermeye koyuluyordum.

Rıhtımda, denize karşı, birbirimize sokulmuş, sarhoş ve coşkun, o çok sefil, küçük dertlerimizin hesabını yapar, kendimizi kurtarmak istercesine başkalarını batırırdık çamurlara. O basmakalıp sözü, mutluluğun parayla satın alınmayacağını söylediğim zaman inanmış görünürdü. Çalışmaktan, aldatıp aldanmaktan yorulmuş olduğunu açıklar, fırtınaların içinde ona doğru atılmış kurtarıcı bir köprüye benzetirdi beni. Gerçekteyse batmakta olan geminin içinde birbirine sarılmış korkulu iki umutsuz yolcudan başka bir şey değildik.

Sıkıntımızı, korkumuzu avutmak için yeniden hayallere dalardık. Çıkacağımız yolculuktan dönmemek için çareler araştırırdı. İşleri ortaklarına devretmek, Mecdi Beye bırakmak, vapurları satmak, şirketleri dağıtmak gibi olmayacak isteklere kapıldığı da olurdu. İnsancıl duygularla coşardı başka bir gün: Gücünü, aklını insanlara yardımda denemeyi tasarlardı. Kahkahayı atardı arkadan:

“Kirpiciğim yüksek ideallerine yardım etmiş olurum. Paraları sokağa atarız. Şimdiye kadar aldık, biraz da vermesini deneyelim. Hem çocuğumuz

olmadığına göre. Bir okul açalım kız ilk iş. Öyle bir okul ki, örnek olsun dünyaya! `Işık’ adı yıldız gibi parlasın üstünde. Ne dersin? Seni koyarız başına. Aklı olup da parası olmayanları okutmak, yetiştirmek fena mı söyle?”

Bir zaman bu okul işini gönülden ele aldı sanıyorum. Bana bir iş bulmak, başından savmak coşturuyordu onu belki de. Amerikan koleji gibi öğretmenleri dışarıdan getirtmeye kalktığını, projesini başkalarına da açtığını anımsıyorum.

İlgisizliğime şaştığı kadar kızıyordu da. Coşamıyordum onun hayalleriyle. Ertesi günü her şeyi unutup şirketlerine, bankalarına, vapurlarına döneceğini iyi biliyordum. Çocuklar gibi inançlı, coşkun direniyordu karşımda:

“Görüyor musun nasıl emrindeyim. Bedava okullar açıyorum, aşhaneler kuruyorum, banka lojmanlarını yoksullara dağıtıyorum, milyonları sokağa atıyorum. Kız bana pahalıya mal olacaksın sonunda sen.”

İki gün geçmeden bambaşka hayallerle dizlerime yatardı:

“Büyük bir çiftliğe ne dersin Kirpiciğim? Sen doğaya bayılırsın. Benim içinse hem dinlenme hem çalışma, öyle değil mi? Yepyeni bir iş. İzmit tarafında büyük arazilerden söz ediyorlar, altın gibi toprak, ne atsan yeşeriyormuş. Makineleri Amerika’dan getirtirim, bir de ziraatçi alırım yanıma. Ben ekimle, hayvanlarla, toprakla uğraşırım, sen de yakın köylerden çocukları toplar, onları yetiştirirsin. Kentin bütün pisliklerinden uzak, temiz hava, temiz insanlar; hevesleniyorum vallahi düşündükçe!”

Bütün bu olmayacak hayallerle beni bir hastayı olduğu gibi oyaladığını sezerdim. Hastaydım da gerçekten. Günden güne kötüleşiyordum.

Konuşurken konuşurken bakışları bulanıverirdi birdenbire.

“Beni dinlemiyorsun. Solgunsun bugün, nen var senin?”

Yemeklerimi, uykumu kollar, durup dururken ellerimi alnımı tutup ateşim olup olmadığını anlamaya kalkardı.

Sarı gözlerinde tatlı sevda gülüşüyle üstüme eğildiği zaman, benim yüzümde bir başkasını arıyormuş gibi öfkeye yakalanıp kaçırırdım

dudaklarımı ağzından. Bulantı, yorgunluk, yüreğimin ağırlığı sırtımı terletir, hasta gibi yatağa sererdi yanında beni. Sinirlerimin gerginliğinde, gördüğüm o garip rüyalarda gebeliğimin büyük payı olmalı.

Yaptığım bir başka deliliği anımsıyorum şimdi: Yusuf Efendiden gizlice Nermin Hanımın üst kattaki odasının anahtarını almıştım. Gündüzleri evde yalnız olduğum zamanlar oraya çıkar kapanırdım.

Evlendiğimizin ilk günlerinde Kâzım Işık, o odayı bilardo, oyun odası gibi bir eğlence yeri yapmayı kurmuştu. Sonraları Villa Işık'ta öyle bir oda olduğunu unutmuş göründü. Gerçekten mi unutmuştu, Nermin Hanımı anımsamaktan hoşlanmadığı için mi bilmiyorum.

Nermin Hanımın giysilerini, ufak tefeğini ölümünden sonra nereye taşımış, ne yapmışlardı sormamıştım. Karyolası, aynaları, koltukları, bir karış toz altında yerli yerinde duruyordu odada. Tuvaletin üstündeki altın kapaklı, büyük kristal koku şişesine bile el sürmemişlerdi. Şişeyi bir gün dayanamayıp açtığımı, her yanı saran Guerdanya kokusuyla başım dönerek kapıyı açık unutup odadan kaçtığımı anımsıyorum.

Yusuf Efendiyle aramızda küçük bir sırdı zaman zaman odaya çıkıp kapanışım. İhtiyarın ölü gözlerinde parlayan ince gülüşten bundan hoşlandığını biliyordum.

Kapıları usulca kapatarak merdivenleri tavşan adımlarıyla çıkar, koşardım o odaya. Büyük beyaz karyolanın tozlu şiltesine ilişirdim yorgun. Oda serindi. Sessizdi. Aralık panjurlardan ince ışıklar sızardı içeri; orada geçenleri hayal etmekten, acı, garip bir tat alırdım.

Onların bir zamanlar yattıkları odaydı orası. Mutluluğa erdiklerini sanmışlardı orada. Sonra bir başkası girmişti araya. Nermin Hanımın aynı yerde Cihangir'le seviştiğini, onu gizliden geniş, beyaz yatağına aldığını düşünürken üşürdüm birdenbire. Kırık nazlı kahkahalarını duyar gibi sıçrayıp kalktığım olurdu yerimden. Sırasında bomboş, yorgun oturur kalırdım saatlerce. Her şeyin açıklanmasını, aydınlanmasını bekler gibiydim orada. Bir hayal süzülürdü odanın çıplak duvarlarında. Onun ipek giysilerinin hışırtısı sanıp rüzgârda sallanan çamların sesine sıçrardım. Sırtımın gerisinde, kapıların arkasında, koridorların karanlığında sinmiş beklediğini kurar korkardım. Yeşil zümrüt gözleri izlerdi beni bir yerlerden.

Rüyalarımda olduğu gibi yaklaşır, birşeyler söylemek ister, hıçkırığa benzer gülüşlerle uzaklaşırdı. Hiçbir zaman o günlerde olduğu kadar Nermin Hanımı düşünmemişimdir. Sağlığında bile onunla öylesine yakın, birlikte olmadığımı sanıyorum.

Gerçeği öğrenmek? `Gerçek ne kadar korkunç olursa olsun öyle mi?' diye bir ses fısıldardı gizliden. `Kocandan ayrılmak pahasına bile olsa?' Denizden, bahçeden, ağaçlardan gelen gürültülerle, kuşların, rüzgârın, dalgaların sesiyle uyanır, utançlı, pişman kaçardım Nermin Hanımın odasından. Birkaç gün sonra biriyle sözüm varmış gibi gene orada, o yatağın ucunda bulurdum kendimi.

Yavaş yavaş yoklamaya başladım odayı, eşyaları sonraları.

Bir bir çekmeceleri açıp kapatarak başladım işe. Giyinme odasında beyaz büyük dolapların kapılarını aralardım. Pembe mermerlerle, inceden oyulmuş güzel aynalarla süslü banyo odasına girip muslukları açar, süslü oymalara dokunurdum.

Serra'nın sesi mırıl mırıl kulaklarımı doldururdu yeniden:

"Köşkü, Avrupa'dan dekoratörler getirtip döşetti, hele yengemin odası! Aylarca çalıştılar adamlar! Bütün tahtalar İsveç'ten; tüller, kadifeler Paris'ten; boyacılar İtalya'dan geldiler!" O güzel, büyük odanın özentisi görülecek şeydi gerçekten de. Duvarlardaki nakışları, resimleri, oymalı, süslü eşyaları seyrederken, ona her istediğini seve seve vermiş belli, diye düşünürdüm. O güzel kadına yaraşacak dekoru düzenleyip kırılacak ince bir biblo gibi onu yerine yerleştirmişti. Birlikte geçmiş günlerini, seviştikleri zamanları canlandırmaya çabalardım. Nermin Hanımı, Alman kırmasından daha çok kıskanırdım Kâzım Işık'tan. Kıskançlık duygusu ona acımama engel olmazdı. Hastalığını, ölüme bile bile gittiğini, Cihangir'e tutkunluğundan canına kıydığını düşünmek isterdim. Cihangir'in sesi çınlardı kulaklarımda: "Ağabeyim öldürdü onu."

Neden öldürmüş olsun karısını?

Başım yerde, iki büklüm iskemlelerden birine oturur kalırdım havasız, yarı boş odada saatlerce. Kollarım, belim hareketsizlikten yorulunca gerine gerine doğrulurdum. Karanlıkta umutsuz, tasalı ağladığım da olurdu.

Akşamları, bahçeye açılan terasın büyük camlı kapıları önünde karşıladığım zaman şaşkın bakardı yüzüme Kâzım Işık.

“Sen gene yorgunsun. Ne yaptın, gözlerine ne oldu!”

Gülümserdim yalandan. İçimden, `Sen de yorgunsun, yaşlanıyorsun üstelik,’ diye geçerdi. Hemen orada göçüp gidecek, elimden kaçacakmış gibi korkuya yakalandığım olurdu. Saçlarında kırlar çoğalmış görünürdü gözüme. Ağzının kenarında ince bir kırışık, gülüşüne acılık verirdi. Bir yabancıya kadar gibi bakardım yüzüne. Birbirimize yaslanarak çıkardık merdivenleri. Karşımda ağır ağır soyunuşunu seyre dalmak, banyoda su sesine karışan ıslığını duymak hoşuma giderdi. Kardeşinin şarkısını söylerdi çoğu zaman. Ben de onunla birlikte, `Mutlu sevda yok dünyada,’ diye mırıldanırdım yavaştan. Sevda yok, yalanlar var, tutkularımız var, yaşlılığımız, ölümümüz var.

Yanıma gelir gelmez, kollarına alır almaz öfkeye, tiksinmeye benzer karışık bir duyguyla titremeye başlardım. Bana söylediklerini, bana yaptıklarını daha önce bir başkasına yapmış olduğunu düşünmek yüreğimin kapılarını kapatırdı. Sevişemezdim onunla eskisi gibi. Sevişir görünürdüm. Birbirimize savurduğumuz bütün yalanlar gibi sevdamız da büyük bir yalandan başka bir şey değildi artık. Yanımda uyuyup kalmasının içimdeki kötülüğü coşturmaktan başka bir şeye yaramadığını anlar mıydı? Konuşurken konuşurken birdenbire aramızda dağılıp sönen sözlerden aklımın başka yerlerde dolaştığını, karanlık sırların kapılarını zorlayıp yıprandığımı sezer miydi? Belki de! Umutsuzluğunu saklamak için mi öyle çırpınır, erkekliği, istekli saldırışlarıyla beni tutmaya, yenmeye çabalardı?

“Ne oluyor, neniz var sizin,” diye kızardı Serra. “Herkese seviştiğinizi anlatmaktan dilimde tüy bitiyor. `Kumrular gibi kapandılar, kimseleri görecek halleri yok,’ diyorum. Cihangir’in gidişinden beri dönen türlü dedikoduların, yalanların önüne geçmeye çabalıyorum. Ama benim de kuşkuya düşeceğim geliyor. Karşımda iki nazik yabancı görüyorum. Öyle değiştiniz ikiniz, öyle berbatlaştınız ki!”

Yakında ayrılacağımıza bahse tutuşanlar olduğunu haber verir, “Ama kim, bunları yayan kim? Ah bir bilsem,” diye kendisi de şaşardı duyduklarına.

Kâzım Işık omuz silker, aldırmaz görünürdü.

“Cihangir’dir, uzakta aramamalı dedikoducuları kızım...”

Cihangir’in Avrupa’dan döndüğünü, annesinin yanına yerleştiğini Serra haber verdi bir gün.

Birdenbire korku yuvarlana yuvarlana büyüdü içimde. Onun genç, güzel yüzü bembeyaz öfkeli canlanıverdi hayalimde. Sesi yılan ıslığı gibi süründü kulaklarıma:

“Öteki işe gelince aldanıyorsunuz zatıâliniz efendim. Benim yüzümden ölmedi o kadıncağız, başkasının yoluna kurban gitti hanımefendiciğim. Hani sizin o çok sevgili kocanız yok mu, onun yüzünden oldu ne olduysa. İnanmıyorsunuz buna da, gözlerinizden anlıyorum.”

Kâzım Işık’a, Serra’ya şaşkın, çaresiz bakardım. Cihangir’in sesi uğuldardı kulaklarımda:

“Söylediklerimin hiçbirine inanmıyorsunuz siz. Sıraserviler’de metresinin koynunda diyorum, inanmıyorsunuz; karısının ölümünden sorumludur diyorum, inanmıyorsunuz! Siz gerçeklere değil, yalnız yalanlara inanıyorsunuz yenge hanım!”

Yerimde duramaz olurdum. Kalkar, odanın içinde dolaşır, geceyi seyretmek bahanesiyle camların önüne dikilir, yumruklarımı sıkıp tırnaklarımla avuçlarımı kanatırdım. Arkamda Kâzım Işık mırıldanırdı yavaştan:

“Yahu! Bu oğlan benden nasıl nefret edermiş meğerse!”

Serra’nın alaycı gülüşünü duyardım.

“Nefret de değil ağabey, sizi kıskanıyor işte. Onun yapamadığı birçok şeyi kolayca yapabildiğiniz için... Hatta aşklarınızı, hatta Macide’yi bile belki.”

Bir garip gülerdi Kâzım Işık.

“Neredeyse Macide’ye âşık olduğunu söyleyeceksin.”

Yavaşça dönerdim pencereden. Yaklaşıp elimi omzuna koyardım. Kardeşinin ne türlü korkunç bir insan olduğunu bilmemesi şaşırtırdı beni. Saflığına acırdım. Öyle bir adamın, isteklerinin peşinde başıboş koşan

Cihangir gibi bir sapıktan daha kötü olabileceğini, korkunç davranışlara kalkışacağını aklım almazdı.

Bir zaman sonra sözlerinden usanır gibi oldum. Hep aynı şarkıyı tekrarlayan kötü bir okuyucuya benziyordu. Beni aldattığından beri edindiği, tatlı, yumuşak, kandırıcı yalvarışlara, sokuluşlara katlanmak günden güne güçleşiyordu.

“Ne iyi kızsın sen!” diye başlardı. “Ölsem daha kolay affederdin beni, yanardın, pişman olurdun çektirdiklerine!” diye sızlanırdı. “Her şeyin ne kadar boş olduğunu anlardın o zaman Kirpiciğim. Önemli olan birbirimizi sevmemiz değil mi? Biraz daha anlayış göstersen, eski inanışlarımıza, aşkımıza dönsek.”

Gülerdi.

“Ah bu Serra’yı bilmezsin sen! Anlattıklarının birçoğu uydurmadır, şeker yer gibi yalan söyler bu kız. Bir gün bana ne dedi biliyor musun? Güya Cihangir’in başka türlü, anormal bir yanı varmış, kadınlardan hoşlanmazmış. Şimdiyse seni sevdiğini söyleyecek neredeyse! Bunlar pis, bunların hepsi iğrenç yaratıklar.”

Dudaklarımın titrememesine çabalayarak gülümserdim karşısında.

Cihangir gibi kötüleştiğimi sezerdim zaman zaman. Daha da beterdim. Ona içimi olduğu gibi açmak varken alçakça susuyordum. Aramızda eski yakınlığın bittiğini, tutkunun, bağlılığın dağılıp parçalandığını, yaptığımızın, geceleri karanlıkta hayvanca çiftleşmeden başka bir şey olmadığını açıklamaktan çekiniyordum. Daha aşağılık davranışlarım, duygularım da vardı: Aldığı mücevherleri, giysileri odamda gizlice kuşanıp, “Nermin Hanım mı güzel, ben mi?” diye aynalara baktığımı, Cihangir’i yenmiş olmanın kurumunu yüreğimde ağır, hınçlı taşıdığımı bilmiyordu. Kendini beğenmiş, büyük işadamı, Kâzım Işık’ı uslandırdığım, gençliğim, kıskançlık oyunlarımla avucumda tuttuğum için zaman zaman başım dönüyordu sevinçten. Bunu da bilmiyordu. Bütün bu karışık duygular, öfkelerle dolu yüreğimle kapalı duruyordum karşısında. Nefret ediyordum kendimden, korkaklığımdan ayrıca.

Yalnızdım o büyük evde. Tembel ve suratlıydım. Herkesin korkup çekindiği bir garip kadın olmuştum.

Cihangir'in hediyesi plakları kırmıştım. Bir gün Yusuf Efendiyi odasına sokmuş, ne varsa çantalara doldurup çıkartmıştım oradan. Kötü, zehirli bir bitkiyi kökünden söküp atmaya benziyordu biraz da yaptığım. Örtülerine, koltuklarına, eski pantolonlarına, delinmiş raketlerine kadar bütün eşyalarını tavan arasına attırmıştım. Odasını çırılçıplak görmek hoşuma gitmişti. Yusuf Efendinin şaşkın bakışlarına aldırmadan hınçlı gülmüştüm eşikte.

Ne yaparsam yapayım, sesini susturamıyordum içimde: "Taşra kedisi!" diyordu ses. "Beni yenemezsin, benimle başa çıkamazsın," diyordu. "Koş çekmeceleri aç, kimin öldürdüğünü anlayacaksın," diye kıs kıs güldüğünü duyuyordum kulağımın dibinde.

Dalıp kalışlarım, uzun susuşlarım, Serra'yı uyandırır gibi oldu sonunda; vitaminler salık vermeye, doktora görünmem için söylenmeye başladı. O da çok değişmişti bir zamandır. Eskisi gibi sıcak, sevinçli değildi gelişleri. Aktörüyle çekişmeler, kavgalar alıp yürümüştü. İlk zamanlar somurtkanlığının, durgunluğunun bu yüzden olduğunu sanmıştım. Sonraları yalnızca Cihangir'i düşünerek tasalandığını anladım. Teyze oğluna kızdığı kadar acıdığını saklamıyordu. Zübeyde Hanımefendinin nasıl kötülediğini, ne kadar üzüldüğünü, Cihangir'in perişanlığını anlatmaya kalkardı. Cihangir gibi bir adam o küçücük apartmanda yaşayabilir, annesinin kaprislerine boyun eğer miydi? Oğlan melankoli krizleri geçiriyordu. Kendini içkiye, kumara vermişti.

"Dostlarını nasıl, nereye çağırsın, masraflarını nasıl karşılasın? Kâzım Ağabeyimin bağladığı aylık, onun içkisine, sigarasına bile yetmez Kirpiciğim."

Yüreğinin değilse bile kesesinin kapısını biraz açtırmak için Kâzım Işık'ı birlikte yatıştırmamız gerektiğini söylerdi. Rüşvet verircesine yanağımı okşar, çok iyi bir kız olduğumu, bana bayıldığını tekrarlardı. Yalancı bir sevinçle. Teyzesiyle, Cihangir'le, hatta Kâzım Işık'la alaya koyulur, işi ne kadar hafife aldığını, söylediklerinin önemsizliğini göstermek istercesine güler, şakalaşırdı. Belki de öfkesini saklamak içindi taşkınlıkları.

Anımsıyorum o karanlık, yağmurlu yaz gününü. Kapımı vurmadan girmiş, aynamın önüne yaklaşmıştı. Omuz başımdan dikilip kalışını, garip bakışını görür gibiyim. Kadınca bir önseziyle beni çirkin bulduğunu, bana

kızdığını, benden uzaklaştığını sezmiştim. Siyah güzel gözleri ışıl ışıl gülüyordu aynanın içinden. Birdenbire soruverdi:

“Neden hiç yeni mücevherlerini takmıyorsun şekerim? Hani şu yakutlarını, barış hediyesini?”

Alay vardı sesinde. Bir gizli düşünceyle ilgilenir gibiydi mücevherlerle. Onları çok beğenip sevdiğini biliyordum. Beni biraz kıskandığını düşünmüştüm ilk önce.

“Haydi haydi tak şunları,” diye direniyordu. “Göreyim boynunda bir kez olsun. Hem ağabeyim ne kadar sevinir boynunda görünce.”

Duvardaki küçük kasanın kapağını birlikte açmıştık. Büyük kadife kutunun içinde parlıyordu mücevherler. Boynuma, kulaklarıma soğuk soğuk değdikçe ürperiyordum hafiften.

“Ah bunlar mı?” diyordu Serra.

Şaşkın bakıyordum aynada kendime. Karşımdaki ince, esmer hayal, akşamın karanlığında eriyip sönüyor, yalnız yakutlar, parlak, kıpkırmızı boynumda, kulağımda, kollarımda parlıyordu.

“Öyle fena bir oğlan bu,” diyordu Serra. “Ah şekerim, ne düşman kazandın bilemezsin sen. Ağabeyimin, yengemin eski mücevherlerini sana hediye ettiğini yaymış herkese. Senin, mücevherleri alarak barışmaya yanaştığını söylemiş. Demedim mi kızım bu oğlanı fazla sıkıştırmaya, azdırmaya gelmez diye. Büyüklük sizde kalsın, biraz daha uysal olun. Parasını arttırsın ağabeyim, bak nasıl kuzulaşır çabucak...”

Bir balon gibi söndürmüştü sözleri beni. Arkama yaslanmış, gözlerim kapalı mırıldanıyordum yavaşça:

“Gerçekten öyle mi, Nermin Hanımın yakutları mı?”

Telaşlanıyor, yeminler ediyordu yakutları ilk defa gördüğüne.

“Sanki olsa ne çıkar! Ah sendeki bu duygusallık yok mu Kirpiciğim. Tabii Cihangir’in palavraları, yalanları. Allahını seversen bu gece çıkarma, kulüpte herkes görsün, hasetinden dünya çatlasın...”

Gece kulüpte dans ederken Kâzım Işık yavaşça kulağıma fısıldıyordu:

“Bütün yakutların dizilip parladığı yerleri bu gece ayrı ayrı öpeceğim. Öyle güzel taşımasını, yakıştırmasını biliyorsun ki sen her şeyi bir tanem.”

Bana gelince, onun omzunun üzerinden Serra’yı kolluyordum. Serra coşkun, alaycı, kocasıyla konuşuyordu. Onun mücevherlerin sözünü edip etmediğini düşünüyordum. Ateş gibi yakıyordu derimi yakutlar. Gevşeyip kendimi bırakıyordum kollarına. Dermansızlığımdan, solgunluğumdan ürkmüşçesine tatlı sözlerle yatıştırmaya, canlandırmaya çabalıyordu beni.

“Herkes sana bakıyor. Bu gece fevkaladesin, bir Doğulu prenses gibisin bu mücevherlerle.”

Gülüyordu, şakalaşıyordu sevinçli:

“Ama ne yakutlar almışım karıcığıma!”

Bütün dertlerim arasında bir de çocuk kuşkusuna düşmüştüm o sıralar. Beni ürküten şeyin onu mutluluğa salacağını düşünüyordum. Belki benim için bile her şey değişecekti. Unutmak, tekrar onu sevmek kolaylaşacaktı. Daha bir zaman şurada burada gönlünün çektiği kadınların peşinden gizlice koşacak, küçük oyunlarla avunacaktı. Beni sevdiğini, er geç bana döneceğini bildikten sonra ne önemi vardı? Hem daha kaç yılı kalmıştı? Benden çok daha önce çökecekti. Hınçla, sevinçle onun yaşlılığını düşündüğümü, hatta yılların bir an önce gelip çatmasını dilediğimi anımsıyorum.

Dışarıda, sofada ayak sesleri, çatal bıçak şıkırtıları başladı. Annem sofrayı kuruyor. Birazdan çağırır beni. Karşıma geçer ve eliyle yaptığı o güzelim tavuk çorbasını içip içmediğimi anlamak için yudumlarımı saymaya koyulur.

Kendimi hapsedilmiş bir tutukluya benzettiğim zamanlar oluyor bu evde. Kırıp yıkmadan açıp geçilmez kapıların ardındayım sanki.

İşim gücüm, salıncaklı iskemlede tıkabasa dolmuş bir torbayı andıran vücudumu sallamak. Bir şeyin kopmasını, her yanımdan saran görünmez bağların çözülmesini bekler gibiyim. Sık sık uyukluyorum olduğum yerde. Korkunç rüyalardan bitkin uyanıyorum. Göğsümün altından karnıma doğru terler boşalıyor. Sudan çıkmışçasına ıslanan saçlarımı, yanaklarımı

siliyorum. Odam çok sıcak, odam boğucu. Tepemdeki ışık gözlerimi yakıyor. Birşeyler dönüyor çevremde, dünya yuvarlanıyor uçurumlara.

Annem eşikte durmuş, şaşkın bakıyor yüzüme. Mutfak önlüğünü çıkarmamış, saçları dağınık, şıpıtık terlikleri ayaklarında, pembe patiska gömleği giysisinden sarkıyor bir karış.

“Aman ne sıcak olmuş burası,” diyor, “haydi gel, çorba soğuyacak.”

Düşmemek için yeni yürümeye başlayan çocuklar gibi ürkek gidiyorum kapıya doğru. Birdenbire boğazıma birşeyler tıkanıyor, hıçkırıklara düğümleniyor soluğum. Annemin koştuğunu, önümde kapıları açtığını hayal meyal görüyorum.

Musluğun başında saçlarımı geriye doğru çekip arkadan tutarak kucaklıyor beni. İçimde dalgalar kalkıp oturuyor, onun kollarının arasında gözlerimden sel gibi boşanan yaşlarla kusmaya koyuluyorum.

Sobanın kapağını kapattı annem. Büyük ışığı söndürdü, başucumdaki ışığı yaktı.

“Sıcaktan,” diyor, “çocuğun ağırlığı midene vuruyor.”

Saçlarımı okşuyor yavaşça. Örtüleri omuzlarıma çekiyor.

“Hüsnü Beye telefon etsek mi acaba? Doktora haber versek mi?”

Sesi telaşlı biraz.

“Ağrı olmadıkça,” diyorum yavaşça.

Derinlerde, ince, çok ince, tatlı bir sızı, arkamdan yakalamaya çabalayan küçük bir ağrı duyar gibiyim. Ağrının kuruntu olup olmadığını düşünerek yüzümü yavaşça duvara dönüyorum. Yorgunum, uyumak istiyorum.

Gözlerim duvarda, odanın içinde gidip gelen ayak seslerini kolluyorum. Annem limonatanın başucumda olduğunu, kapısını açık bırakıp uyuyacağını söylüyor.

Yalnız kalınca ağır ağır sırt üstü döndüm. Yatağa gömülmüş, kıpırtısız kaldım bir zaman. İçimi çektim derin derin. Karanlıkta bir dinleyen, bekleyen varmış gibi yavaşça mırıldanıyordum:

`Haydi uzatma, o kadar kötü, o kadar güçsüz de değilmişin işte. Sonunda çekmeceleri açmaya karar vermedin mi?’

Serra’nın hakkı varmış. Çamuru sıçratmamalı, oğlanı büsbütün düşman etmemeliydik kendimize. Hınzırca beni kolladığını, dedikodular, söz taşımalar, yalanlarla aramızdaki gizli kavgayı sürdüreceğini, çekmeceleri açmadan, gerçeği öğrenmeden beni rahat bırakmayacağını bilmem gerekirdi.

Uzaktan davranışlarımı izlediğini anlatmak istercesine garip oyunlara başvurmaya başlamıştı. Telefon hikâyesi bunlardan biri. Telefon çalıp da ses gelmeyince Yusuf Efendi, “Yanlış olmalı,” diye kapatıyormuş ilk günleri. Sonraları Cihangir işi daha ileriye götürüp adımı vererek beni çağırmaya başladı telefona. Genç, tasasız kahkahalarıyla gülmeye koyulurdu, ben, “Alo,” deyince. Hiçbir şey söylemeden gözdağı veren bir susuşla kaldığı da olurdu telefonun öbür ucunda. O sesi, o kötü gülüşü Serra, Nadia, hatta Kâzım Işık’la konuşurken bile duymaya başladım sonunda. Yukarıdan, odasından şarkı sesleri gelirdi kulağıma. Yusuf Efendinin şaşkın bakışları altında merdivenlere koşardım. Yarı yolda evin derin sessizliğini dinleyip kuruntularımdan utanarak geri döndüğüm çok olmuştur. Bahçede, rıhtımda, gülüşü çınlardı birdenbire omzumun gerisinde. Korkup sıçradığımı gören Nadia, kedi gözleri hainleşerek alay ederdi. O da Serra gibi gittikçe yabancılaşıyordu. İyiliği bilinmeyen biri gibi kendini ağırdan, sitemli satıyordu artık. Kulağımda acayip sisler, kafamda karmakarışık kuruntularla görmeden geçtiğim olurdu yanından.

“Vallayi unutuldu biz, hakika ama bu!.. Hanumefendu bakmaz surat bende, geçti öyle vallayi yanımdan,” diye sızlanırdı arkamdan Serra’ya. Koridorlarda suratını asıp gözlerini önüne eğerek yol verir, yalnızken yanıma sokulmazdı.

Umrumda değildi bütün bunlar. Büyülenmiş gibiydim. Gece gündüz oğlan benimle birlikteydi. Onun deyişlerini taklit ederek konuştuğum olurdu. Bilmeden sevdiği kitaplara giderdi elim. Şiirler birdenbire dökülüverirdi dudaklarımın arasından. Şarkılarını söylerdim yavaşça. Bir zaman sonra onunla birbirimize benzediğimizi düşünmeye koyuldum. O da bütün kötülükleri çıkarı uğruna yapmış değil miydi? Aklıyla edinemediklerini başkalarını kollayarak almıştı. Bana gelince, gerçekleri öğrenmekten kaçarak elimde olanı korumaya çabalıyor, sevdaya sığınıp susuyordum.

Mücevherlerim bir ölünün mirası olsa bile susuyordum. Nermin Hanımı unutmaya çabalayıp ölümünü izlemekten korkarak susuyordum. Benim de çıkarlarım, benim de hesaplarım vardı kendime göre. Cihangir'in:

"Yalnız aşk mı o kadını Villa Işık'ta tutan sanki?" deyip girip çıktığı yerde beni çekiştirdiğini biliyordum.

"Ben neler bilirim daha, ama dilimi kesseniz söylemem," diye fıkırdadığını duyuyordum. Gene susuyordum. Gülerek anlatıyordu dedikoduları Serra. Viskisini yudumluyordu rahat rahat karşımda. Son zamanlarda çokça içmeye başlamıştı. Gülüşü acıydı. Umursamaz görünüyordu dünyayı. Durmadan kavga ettiği, darılıp barışığı genç aktörünü yerin dibine batırıyor, sonra birdenbire ağlamaya başlıyordu.

Balolar, partiler, çaylarda kendini yeniden süse, giyime, gezmeye vermişti. Bana anlatmadıklarını gazetelerin Kaymak Takıma ayırdıkları dedikodu köşelerinden öğreniyordum. Bir geceyarısı bir sürü erkeği peşinden sürükleyerek gelip bizim rıhtımdan yarı çıplak denize girdiğini böylece duydum. Kocasına haber vermeden arabasını alıp yeni bir serüvenin peşinden İzmir'e, Bursa'ya gidip geldiğini Nadia anlattı. Ağabeyi, edepsizliklerini duyup çıkışınca, omuz silkiyordu gülerek: Yaşamak esastı her şeyden önce. Eğlenmek, gençlikten faydalanmak gerekti vakit varken. Yüzümüze alayla bakıyor, açık konuşuyordu:

"Bırakın bu suratları cancağızlarım, siz de eğlenmenize, gün bugündür deyip keyfinize bakın."

Bu arada hayal sandığımız yolculuk gerçekleşir gibi oldu. Pasaportların işlemi bitmek üzereydi. Kâzım Işık, kendi gemilerinden biriyle yola çıkmamıza karar verdi sonunda. Bunun için geminin onarılıp kamaraların düzenlenmesine çalışılıyordu. Toplantılar sıklaşmıştı şirkette. Birçok not alıyor, işleri Mecdi Beye devretmeye uğraşıyordu. Onu inanmadan şaşkın dinlerdim. Olur muydu? Gerçek karı kocalar, iki sevdalı gibi yola çıkabilir miydik?

Yolculuktan sonra o büyük, beyaz eve dönmemeyi kurmuştum. Çirkin anıları silecektim. Yusuf Efendiden Ahmet Ağa'ya kadar hepsine yol verecektik. Kocamla, çocuğumla birlikte. Gebe olmak kuşkusu bile ilk kez tatlı bir meyve gibi olgunlaşıp yumuşuyordu içimde. Bir pazar günüydü

sanırım. Evde kalmıştı. Güneşte oturmuştuk rıhtımda. Yol haritalarını sermişti önüme. Coşkun, mutlu görünüyordu. Gülüyorduk ikimiz de.

“Bu yolculuk beni de senin kadar heyecanlandırıyor. Seninle başbaşa olacağım için öyle seviniyorum ki.”

Gemiden çıkınca gideceğimiz yerlerin adlarını sıralıyordu. Ne çok yer görmek, daha doğrusu göstermek istiyordu bana. Fransa’yla İtalya arasında bocalıyor, Londra’da en az bir ay kalmaktan söz ediyordu.

Bir an önce yola çıkmak için çabaladığını, telaşlandığını görüyordum. Nereden nasıl geleceğini bilmese bile o da tehlikenin yaklaşmakta olduğunu seziyor, kaçmak istiyordu belki de. Geceleri uykularından uyanıp odasında dolaşıyordu sinirli sinirli. Bir keresinde yatağında oturmuş sigara içerken yakaladım. Sızlanıyordu:

“Şu bizim insanlara iş anlatmak ne kadar güç bilemezsin Kirpiciğim. Bir adam düşün, on parmağına on ilmik bağlı, benim o adam işte. Bütün ilmikleri sabırla başka parmaklara geçirmeye çalışıyorum, hem de hepsi koptu kopacak nazik işler.”

Geç geliyordu eve. Yorgun görünüyordu. Yanımda uzanıp gündüz yaptıklarını anlatıyor, eli elimde konuşurken konuşurken uyuyordu. Kıpırtısız, gözlerimi karanlığa açıp uyanıp yatağına gideceği saati bekliyordum. Onu on parmağına bağlı on ilmikten koparıp götürecek miydim? Onu sevebilecek miydim eskisi gibi. Unutabilecek miydim, unutabilecek miydim?

Sabah kahvaltıda anlatmaya başlıyordu.

Alay ediyordum:

“Sen tutsağı olmuşsan işlerinin.”

“Kaderimiz bu, hepimiz bir şeyin tutsağıyız güzelim. Ben işlerimin, sen benim Serra lüksünün, Cihangir bencilliğinin, annem hırsının... Sayayım mı daha?”

Akıllı gözleri gülüyordu gözlerimde.

“Aldırma bunlara sen, gözünü aç, mutluluğun tadını çıkar, yaşamaya bak.”

Bilmeden Serra gibi konuşuyordu. `Hayatı olduğu gibi kabullenmek,’ diye klişeleşmiş bir söz vardı, ağızlarından düşmezdi. Öyle ya, çok doğru diyordum kendi kendime. Yabancı, uzak kentlerde onunla yeniden kaynaşacağımı, ona içimi açacağımı kuruyordum gizliden. Sonra birdenbire kara bulutlar gibi kuşku kaplıyordu her yanı:

“Seni seviyorum,” demiştim ona bir zamanlar. “Seni eskisi gibi sevmiyorum, değiştim,” diyebilir miydim şimdi? Sağlam bir sevdada inanç aramak gerekmez miydi? Karşısındakine çarpıntılarının, sevinç ve tasalarının en küçük ince titremelerine kadar bütün duygularını geçirmesini bilen açık, rahat bir yüreğin sevdası başka, benimki gibi kuşkulu, inançsız bir yüreğin sevdası başkaydı. Kendim de şaşıyordum olanlara. Sevdamı araç edip onu yalnızca parası için sevip sevmediğimi sorduğum oluyordu kendi kendime. Birşeyler ölüyordu içimde. O genç, ateşli sevdam çürüyordu yavaştan. Kollarının arasında sevişirken ölçmeye kalkıyordum duygularımı. Alışılmış bir oyunu tekrarlıyormuşuz gibi geliyordu. `Beklemek gerekecek,’ diyordum kendi kendime. Ama neyi, neyi? O zamana kadar başarıyı beklemiştim, bunun için okumuş, sevmediğim derslere mum ışığında çalışmış, kitaplar devirmiştim. Sonra güçlükleri yeneceğim günü beklemeye sıra gelmişti. En gülüncü, demokrasinin, özgürlüğün yakın olduğuna, mutluluğa inanmam, genç ve coşkun yeni düşüncelerin peşinden koşmam olmuştu. Şimdiyse boz bulanık bir dünyada oradan oraya bir sürüklenmeye benziyordu hayatım. Tasayla kapanıyordu bütün yollar. Ağlarken ağlarken küçük ince bir ışık beliriyordu karanlıklarımın içinde. Aklım sürüyordu beni. “Çekmeceleri rahat bırak!” diyordu, “ilk aldatılmış kadın sen değilsin,” diyordu, “Ahmet’i merdiven yapıp kardeşine çıkabildinse iyi bir iş başarmış sayılırsın,” diyordu aklım. Aynaların içinde gözlerimden yakalıyordu beni. Her şeyi kurnazca ölçüp biçiyordu aklım. Yakutlar için de öyle. Nermin Hanıma alınmış olsalar bile, onları boynumda, kollarımda, kulaklarımda seyreden, kurumlu kurumlu gülümseyen ben değil miydim? Zübeyde Hanımefendiye, Cihangir’e küfrediyordum. Onlara başkaldırıyor, yenilmiş olmalarına seviniyordum. Nadia’nın ürkek, kedi gözlerine dostça gülüp `Senin de sıran gelecek!’ diye kinle ürperdiğim oluyordu. Mutluluğumu bozacak düşüncelerden, kuruntulardan, hatta insanlardan kaçıyordum.

Geçmiş günler perde perde aydınlanıyor. Her şeyi uzaktan daha belirli, açık görüyorum bir zamandan beri. Tutkularım suyun üstüne çıkıp yayılan büyük lekeler gibi genişliyor. Eski Macide'yi bütün davranışları, düşünceleri, duygularıyla daha iyi görüp tanımaya başladım.

İyiliğim, doğruluğum mu sürmüştü beni gerçeğe? Yoksa kıskançlığım, hasta kuşkularımın oyununa mı düştüm? Beni oraya, o çekmecelerin önüne getiren, içimi yiyen kötü, alçak bir merak olmasın?

Bir öğle üstüydü.

O sabah vapurun yola çıkmaya hazır olduğunu, kumanyasını almaya başladığını, hafta içinde İstanbul'dan ayrılacağımızı haber vermişti. İtalya'da, Fransa'da oda ayırtmak için otellere çektiği telgrafların örneklerini göstermişti. Kafaları güzel beldelerin hayaliyle dolu, iki mutlu sevdalı gibi öpüşüp ayrılmıştık.

Aşağıda, bahçeye açılan büyük cam kapının önünde, “Gidiyoruz, bu gerçek artık!” diye söyleniyordum. Kıpırdamıyordu yüreğim bir türlü. “Bu güzel ağaçların altında koşmalıyım, rıhtıma, güneşe inmeliyim, sevinmeliyim, çok sevinmeliyim,” diyordum. Dışarı koşacağıma, gizli bir güç içeri çekiyordu beni. Şöyle bir köşe bucağa bakmalı gitmeden diye kandırıyordum kendimi. Evine düşkün birinin yalancı titizliğiyle orayı burayı yoklayıp odalardan odalara geçiyordum. Cihangir'in boş odasına uğruyor, panjurları telaşla kapayıp daha yukarı, Nermin Hanımın katına çıkan merdivenleri tırmanıyordum.

O odaya ne zaman girsem yeni bir şey bulmanın sarsıntısı kaplardı içimi. Küçük, kırık çocuk büstünü de böyle bulmuştum dolaplardan birinde. Ustaca yapılmış bir heykel denemezdi. Geniş çıkıkça alnı, büyük güzel göz oyukları, ince burnuyla Cihangir'e benzerliği şaşırtmıştı beni. Kapalı pencerelerin yarı aydınlığında, beyaz mermer şöminenin üstünde duruyordu. Orada çok sevdiğim bir resim de vardı. Beyaz karyolanın başucunda tozlanmış asılıydı. Bir Dufy kopyası sanmıştım ilk zamanlar. Sonradan Dufy'nin ta kendisi olduğunu gördüm. Bir yarış yeri vardı resimde. İnce pembe atlar, sivri siyah şapkalı seyirciler güneşli, renkli, kaygısız bir yaz gününe çağırıyordu insanı. Örtülerle kaplı ağır eşyaların arasında öyle bir resmin unutulup kalmış olmasına hâlâ şaşar dururum. Daha birçok güzel şey vardı o odada. Murano bibloların yığılıp tozlandığı

küçük bir dolabın alt çekmecelerini anımsıyorum. Kırk haramilerin hazinesine giren Ali Babaya benziyordum biraz. Hem korkuyor hem de Nermin Hanıma o kadar yaklaşıp onun bir zamanlar dokunduğu, sevdiği şeylerle kaynaşmaktan garip bir tat alıyordum. Kâzım Işık'ın dediği gibi belki de yalnızca kötülük peşinde koşan hasta ruhlu bir insan olduğum için.

O gün odanın eşiğinde bir zaman durup kaldım. Cihangir'e benzeyen küçük heykele, karyolaya, duvarlara, pencerelere bakıyordum. Bir daha oraya adım atmamaya yemin ediyordum. `Döndüğümüz zaman!..' diyordum içimden yavaşça.

Kesindi kararım. Döndüğümüz zaman o odalar, Nermin Hanım, Cihangir olmayacaktı hayatımda. Yola çıkmadan önce dolanıp Allahaısmarladık diyordum o yerlere, son bir kez. Bir işi yarım bırakmış, sözünde durmamış birinin tasasıyla bakıyordum dört bir yanıma. Çekilip gitmeye davrandığımda korkuyla sıçradım olduğum yerde. Arkamda bir ses fıkır fıkır gülüyordu:

"Siz inspeksiyona çıktı öyle hanumefendum? Epsi bakıyor siz odalar!"

Denize girmeye gidiyordu Nadia. Varisli mor damarlarını meydanda bırakan beyaz keten şortunu giymişti. Memeleri bluzunun gerilmiş yakasından buruşup taşıyordu. Boyaları hafif akmış, yağlı dudaklarından, yukarı çıkmadan önce aşçının yanından geçmiş olduğu belliydi.

Birdenbire ne kadar nefret ettiğimi anladım ondan. Merdivenleri inerken yalancı bir sevinçle:

"Siz voyage çıktı, ben büyük temizlik var burda," diye anlatıyordu. "Serra Hanuma bir güzel oda. Değil ama öyle! Sen gel kocası birlikte, dedim. Eşya var, yatak var, dedim. Hakika ama kış gitmek olur öyle? Siz ne dersin? Bu oda çok çok çok güzel olmaz Serra Hanuma?"

Cihangir'in odasını da kendisine yakıştırdığını, hele sarmaşıklı küçük balkona bayıldığını gizlemiyordu. Her şeyi düşünüp düzenlemeye, aramıza yerleşmeye kararlı olduğu belliydi. Kâzım Işık'ın söylediği gibi evi çekip çeviren o değil miydi? Ben ne yapıyordum, nereye, neye bakıyordum? Adamları, aşçıyı, bahçıvanları bile iyi tanımazdım. İşim gücüm tozlu, boş odalarda hayallerin peşinde koşmak, sabahtan akşama kadar köşemde kitap okumak değil miydi?

“Göreceksiz,” diyordu Nadia, “göreceksiz ne güzel olacak bu ev. Grande grande netoyage var ben burda... Çok çok çok iş var bende...”

Saim Efendiyle aşçının denize girdiklerini, rıhtımın pek eğlenceli olduğunu söyleyerek topuklu nalınlarını vura vura takır takır merdivenleri iniyordu önden.

Arkasından baktım uzun uzun. Ağaçların arasında kaygısız, sevinçli uzaklaşmasını, kötü bir gülüşle seyrediyordum. Birlikte olduğumuz, dertleştiğimiz, şakalaşıp gülüştüğümüz günlerin üstünden yüzyıllar geçmişçesine yabancı görünüyordu bana. Kâzım Işık’la aylarca onun evinde yatıp kalkan, karşılıklı fal bakıp gevezelik ederek, gençlik hikâyelerini dinleyip birlikte ağlayan ben değil miydim? Şimdiyse sinsi, kötü niyetlerle gözlüyordum adımlarını. Zavallı Nadia!

Bir zaman kararsız, yorgun, içimde dalga dalga kalkıp inen bulantılarla salonları dolaştığımı anımsıyorum. Çalışma odasının önünde kendimi bulduğum zaman orada ne aradığımı daha bilmiyordum. Yusuf Efendi çizgili iş ceketini giymiş toz alıyordu içeride. Oda aydınlıkta bembeyazdı. Bütün perdeler çekilmiş, camlar açılmıştı ardına kadar. Durup seyre daldım adamın çalışmasını. Tuberosa’lar donuk, beyaz, başları eğilmiş, büyük vazolardan taşıyordu. Ağır kokuları sinmişti yastıklara, halılara kadar. Midem bulandı, gözlerim kararır gibi oldu, kapının pervazına dayayıp kaldım öylece. Koltukların, kurşuni kadife yastıklarını kabartıyordu Yusuf Efendi. Sonra kitapların önünden her şey yerli yerinde mi der gibi ağır ağır dolanıp geçti. İki küçük bibloyu eski yerlerine sürüp düzenledi, saygıyla çekilip gitti odadan.

Resimler, kitaplar her şey yerli yerindeydi orada. Duvara doğru çekilmiş çalışma masası, büyük, yuvarlak ayakları üstünde sağlamca abanmış duruyordu. Çekmeceleri çok sağlamdır bunun, kilitleri kırmak kolay olmayacak, diye geçti aklımdan. Çarpılmış gibi sendeledim olduğum yerde. Göğsüm sıkışıverdi havasız kalmışçasına, koşarak kendimi dışarı, bahçeye attım.

Ahmet Ağa, çıraklarını toplamış çimleri biçiyordu ağaçların altında. İşine dalmış görünüyordu. Mavi tulumlu küçük oğlanların yaptıklarını beğenmeyip küfrediyor, yamağına el arabasını getirmesi, otları toplaması için kızgın kızgın bağırıyordu. Arap, çam ağaçlarının gölgesine uzanmıştı.

Beni görünce sıçradı yerinden. Gelip ıslak burnunu çıplak bacaklarıma sürmeye, kuyruğunu sevinçle sallamaya koyuldu. Ahmet Ağa kocaman, siyah bıyıklarını sıvazlayarak bana dönmüş gülüyor, rıhtımı işaret ediyordu:

“Orada âlem var hanımefendi! Madam da orada, çocuklar, hepsi orada! Kedilerin olmadığı yerde fareler cirit atarmış derler.”

Kızgın, alaylı gülüyordu.

Serra, onun Nadia’da gözü olduğunu, bu yüzden şoförle, Yusuf Efendiyle dil, hatta el kavgasına kalkıştığını söylerdi. Kâzım Işık’ın dokunulmamasını emrettiği en güzel gülleri gizliden kesip Nadia’nın odasına yolladığını ben de görmüştüm birkaç kez.

Köpeğin başını okşuyor, “Bu evde herkes birbirinin etini dişleyip duruyor, yalnız sen kimseyi ısırmıyorsun Arap’cığım,” diye gülüyordum. Ahmet Ağa ne dediğimi anlamadan başını sallıyor:

“Bizim kasımpatları da pek güzel patladı bu yıl...” diye çiçeklerden, bahçeden, yaklaşan sonbahardan söz ediyordu. Yürüyüverdim, uzaklaştım yanından. Arap sağa sola yalpa vurup eğlenerek geliyordu peşimden. Büyük demir kapılar kapalıydı sıkı sıkı. Küçük yan kapılardan birinden çıktık onunla yola. “Nadia’nın cilvelerinden, Ahmet Ağanın pos bıyıklarından, Yusuf Efendinin görmeden bakan ölü gözlerinden uzaklara, bu evden uzaklara,” diye söyleniyordum kendi kendime.

Ne olduysa o yolda oldu sanıyorum. Asfalt, sabah güneşinin altında, çiğ bir aydınlık içinde uzanıyordu önümde. Bahçelerin içine çekilmiş evler sessizdi. Kenarda derince bir çamur çukurunda iki küçük çocuk oynuyordu. Arap, ağaçların diplerini koklayarak önden koşmaya başladı. Gidip gidip dönüyor, dili sarkmış, gözleri kanlı, sevinçle sıçrayıp dolanıyordu ayaklarıma. Çocukların oynadığı çukura yaklaşınca sesler yükseliverdi.

“Ulan kocaman kurt köpeği, ısırır bu be,” diye bağırdı oğlanların küçüğü. Büyüğü gülerek yatıştırmaya çabalıyordu korkan arkadaşını. Yaklaşıp çukurun başında durdum. Arap’ı çekip ittim öteye yavaşça.

“Bir şey yapmaz o size,” dedim.

“Ha... ha... ha...! Bir şey yapmaz,” dedi küçük oğlan. Arkadaşına bilgiç bilgiç bakıyordu.

“Dişleri ne sivridir onun biliyor musun sen?”

“Tabii dişleri sivri olacak,” dedi öteki. “Amerikan yemeği yiyor her gün.”

Çamurlu ellerini pantolonuna siliyor, başını yukarı kaldırmış merakla bakıyordu bana.

“Sizin garson söyledi, öyle değil mi teyze?”

Öbürü köpeği gösteriyordu ona.

“Bırak ulan be, görmüyor musun bok yiyor, işte bok!”

Yolun ortasında durmuş, sevinçten derisi ürpererek at pisliklerini koklayan Arap’ın peşinden koşarak uzaklaştım yanlarından. Dönüp baktığımda konuşa, gülüşe oynamaya koyulmuşlardı. Kıpırdamadan durdum olduğum yerde. Gökyüzüne, ağaçlara baktım. Süzülmüş sarı bal gibi parlak yaz günlerinden biriydi. Ağaçların kıpırtısızlığında, evlerin sessizliğinde, hatta çamur çukurunda gülüşüp küfreden çocukların sevincinde, Arap’ın tembel tasasız yalpalamasında her şeyde görünür, elle tutulur bir mutluluk vardı. Bozan bendim bütün güzelliği, düzeni. Toparlanmaya çabaladım. “Yakında gidiyorum işte!” diye mırıldandım. Sevinmem, cümbüşe katılmam gerektiğini söylüyordu aklım. Yüreğimde ise en küçük bir kıpırtı yoktu. Eskisi gibi değilim, diye söylendim yavaşça. Hiç eskisi gibi değilim.

Asfaltın ortasında, güneşin altında öyle durmuş neyi bekliyordum? Beklenecek bir şey olmadığını bilmiyor muydum? Kaynaşma oldu yüreğimde. Bir sınırı atlayıvermiştim sanki. Hem de oracıkta, o anda! Artık genç değilim, evet hiç genç değilim, diye geçti aklımdan. Ağırlaşıvermişti yüreğim birdenbire. Ne olduğumu, neye uğradığımı anlar gibiydim: Geriye dönmemek üzere gençliğin eşiğini aşıyordum. Artık hiçbir şeyi eskisi gibi sevemezdim. Umutsuzluk büyüye büyüye yayılıp yerleşiyordu içime. Yalnız kendime değil, Kâzım Işık’a, Serra’ya, hatta Cihangir’e acıyordum; iyi olmak, insan olmak, doğru kalabilmek, bu kötü dünyada ne güç işti. Şurada burada sevinçle, umutla durakladığımız saçma bir yolculuğa benziyordu hayat. `Yürü, dosdoğru yoluna git, bakma arkana,’ diye fısıldadı bir ses kulağıma. Aklımın son dürtüşüydü. Aldırmadım o sese. Geriye dönmeden, anlamadan soluk alamayacağımı biliyordum.

Döndüm asfalt yoldan geriye. Evin yolunu tuttum kararlı. Arap peşimden yetişti. Benden önce demir parmaklıklara atılıp havlamaya başladı.

Cihangir'in isteğine boyun eğiyordum sonunda. Onu yendiğimi sanırken çoktan yenilip yutulmuşum da bilmiyormuşum.

Parkın içinden köşke doğru ağır adımlarla ilerlerken oraya ilk geldiğim günkü gözlerle bakıyordum. Ne çok çam ağacı varmış, serviler ne uzunmuş! Yapacağım şeyi düşünmekten korkar gibi uzanıp dallara dokunuyor, çiçeklerin çeşitleriyle oyalanıyordum. Ayrılık acısı inceden sarıyordu içimi. Rıhtıma kulak veriyordum durup. Denizden Nadia'nın çığırtkan kahkahaları, yağlı, kaba erkek gülüşleri geliyordu. Evi çevreleyip terasa, çalışma odasına giden merdivenleri çıkıyordum ağır ağır.

Odanın kapıları Yusuf Efendinin bıraktığı gibi açıktı ardına kadar. İçeri girdiğimde durdum, dinledim evi. Hepsi Nadia'nın peşine, rıhtıma inmiş olmalıydılar. Çıt yoktu ortalıkta. Yüreğimin sesiydi odayı dolduran. Derin derin içimi çekerek, rüyada yürüyen biri gibi yaklaştım masaya.

Keskin kitap açıcısı yardım etti o sağlam çekmeceleri bir bir kırmama. İlk açtığım çekmece, iş dosyaları, Kâzım Işık'ın eski küçük not defterleri, mektup kâğıtları, zarflarla doluydu. Kapatıp çekmeceleri kaçayım şuradan, diye düşündüm bir aralık. Utanıyordum yaptığımdan. Kilitlerin ince demirleri avuçlarımı acıtıp kanatmıştı. Ellerimi ovuşturuyordum durmadan. İkinci çekmeceyi çekip açtım. Orada ince kahverengi dosyalar içinde gemi alım satımını, şirket işlerini ilgilendiren bir sürü kâğıt buldum. Dosyaları aralayınca tebrik kartları, faturalar, karmakarışık mektuplar ilişti gözüme. Çoğu iş üzerineydi mektupların. İçlerinde açılmadan unutulmuş olanlar bile vardı. Kapatmak üzereydim çekmeceyi. Dosyalardan birini iterken ince bir hışırtıyla sarı bir zarf kaydı kucağıma. Açıp baktım. Avrupa'da yapılmış alışverişlerin faturaları vardı içinde. Faturaları aralayınca öbürlerine benzemeyen ince mavi bir kâğıdın bükülüp buruşmuş ucuna ilişti gözüm. Aldım faturaların arasından kâğıdı. İyi tanıdığım lavanta kokusu çarptı yüzüme. Kâğıdı açan parmaklarımın titreyişinden korkarak yüreğim tıkalı, soluğum kesilmiş kıpırtısız kaldım bir zaman. Mektubu elimden atarak, çekmeceleri kapatıp oradan kaçarsam her şeyin yoluna gireceğini, yaptığım kötülüğü gizlemek için bir yalan bulabileceğimi düşünüyordum. Eğilip korkuyla bakıyordum elimdeki buruşmuş kâğıda. Guerdanya kokuyordu aradan aylar geçtiği halde. Güzel, ince başlığında Nermin Hanımın adı

apaçık görünüyordu. Sarı zarfı masanın üstüne koydum usulca. Arkama yaslandım. Canım çekilmiş, yüreğim çarpıntılı okumaya koyuldum mektubu:

“Sevgili Kâzım,

Benim içimde her şey bozuldu, çürüdü. Bugün giyinirken aynada kendime baktım. Yukarıdan aşağı, ayaklarıma doğru kaydı gözlerim. Bacaklarım, kollarım ne kadar incelmiş. Sahiden ürkütücü görünüşüm. Eskilerin `hayali fener’ dedikleri şey olmuşum. Neye benzettim kendimi biliyor musun? Londra’da seninle birlikte gidip gördüğümüz Madam Tesso’nun balmumu mankenlerine. Ne kadar gülmüştük o mankenlerin karşısına geçip. Şimdi bir zamanlar öyle neşeyle gülebildiğimizi düşündükçe şaşıp kalıyorum. İnanamıyorum o iki genç sevdalının biz ikimiz olduğuna.

İlk bakışta benim de o mankenler gibi, giydiklerim çok şeyi örtüyor. Yaralarımı, çürüdüğümü gizlemek için bol bol lavantalara bulanmak yetiyor. Görür gibiyim seni. Kaşların çatılıyor, kızgın parlıyor gözlerin. `Peki ama, sebep kim bunlara?’ diyorsun öfkeli. Sebep kim olursa olsun, durumumun umutsuzluğunu kabul etmelisin Kâzım.

Biraz eski günlerimizi hatırla. Beni sevdiğini hatırla. Ben şimdi nasıl hatırlıyorum o günleri bilsen.

Sana bunları yazarken utanmıyor muyum sanıyorsun? `Sen bitmişsin, senden hayır yok!’ diyorum kendi kendime. `Seni artık kimseler istemiyor,’ diyorum. Nasıl dokunuyor insana yalnızlık, çaresizlik bilsen. Hepinizden çok ben iğreniyorum kendimden. Tuberosa’lara, lavantalara, şişe şişe banyoma attığım kokulu sabunlara düşkünlüğüm kendimden iğrendiğim için. Bir zamanlar benim için bahçıvanlığa kalktığını, Guerdanya’yı andırıyor diye bütün o Tuberosa’ları serlere elinle diktiğini, İtalyan bahçıvanla kavgalarını hatırlıyorum da!..

Bu satırları okurken gençliğimizi, beni sevdiğin yılları düşün ne olur! Sevmiştin değil mi? Yoksa Üsküdar’ın o kötü yokuşunu tırmanıp aşı boyalı evin önünde dört döner miydin? Deniz hamamlarında, saatlerce suların içinde, tahta perdelerin gerisinde gözler miydin beni öyle.

Neleri hatırlıyorum görüyor musun? Sen evden gideli zaten yaptığım hep bu. Geçmişteki güzel günlerin, hatıraların kırıntılarıyla avunmaya çabalıyorum. İlk evlendiğimiz günler, yoksulluğumuz, mutluluğumuz geçiyor gözlerimin önünden bir bir. Ayaklarımı ısıtmak için, yorgan altında saatlerce ellerinle ovuşturduğun ateşsiz kaldığımız günler olmuştu seninle. Ellerimi tutmadan uyuyunca kötü rüyalar gördüğünü söylerdin. Üsküdar'daki büyük parkın tahta sıralarında fındık, fıstık yiyerek geçirdiğimiz pazar günlerimiz vardı bizim. O zamanlar bizim pazarlarımızdan bin kat daha şenlikli, güzel pazarlar olabileceğini düşünmezdik değil mi? Beni, "Bir tanem, beyaz tavşanım, ipek karıcığım," diye çağırdığını, kapıları açıp da sesimi duymayınca telaşla odaları aradığını düşünüyorum da! O zamanlar bütün bunlar ne kadar doğaldı. Şimdi ise hiç yaşanmamışçasına uzak.

O senin genç kız; Serra'ya, "Zaten sevişmiyorlarmış, zaten bir mantık evlenmesiymiş," diye anlatmış. En çok buna kırıldım. Sen misin evlenmemizden böyle bahseden ona? Gençtim, güzeldim ve beğenilecek nem varsa en çok göklere çıkaran yine sendin. Şimdi derime dokunmaktan kendim de korkuyorum. Parmağımı nereye bastırsam içimdeki yaralardan biri kızarıp şişerek yüze çıkacak, patlayacakmış gibi.

Ne oldu bize böyle, nasıl düştük bu hale? Sen kendi işlerinde, ben başka işlerde kaybettik sonunda birbirimizi. Para bize uğur getirmedi Kâzım. Her şeyi kolayca elde etmenin sevinci içinde görmemişlere döndük. Birbirimizden uzaklaşarak ayrı taraflara dağıldık, parçalandık kolayca.

Son günlerde köşkte yapayalnızım ve hep seni düşünüyorum. Seninle birlikte birçokları uzaklaştı benden, dostlar dağıldı, gitti etrafımdan. Onları çeken de, tutan da senmişsin. Bilirdim bunu zaten.

O kızın sözlerini unutamıyorum bir türlü. Belki anam, babam beni sana verirken, "Akıllı bir genç, geleceği var," diye düşünmüşlerdir. Oysa ben, seni daha ilk gününden, ışıl ışıl gülerek yüzüme baktığın zaman sevmiştim. Belki söylemesini beceremedim bunları o zamanlar. Budala, mahçup bir kızdım. Sonraları da senin aşkınla şımarıp susmuş olmalıyım. Ama gerçek, seni sevdiğimdir, senden sonra hayatıma girenler, bir oyalamadan, sarhoşluktan başka bir şey getirmemiştir bana. Servet, rahatlık, etrafımı kuşatıveren hayranlık çemberi içinde gözlerim kamaşmış olmalı.

Genç, güzel, varlık içinde, herkes tarafından aranan bir kadın. İstanbul'un bir numaralı kadını, salonların baştacı Nermin Hanımefendi! Gülüyorum. Beni yalnız çıkarları için seviyorlardı, baştacı ediyorlardı. Korkunç bir akıntıya kapılmış gidiyordum. Kolumdan çekecek, durduracak kimsem yoktu. Toplantıların, seyahatlerin, sırasında yirmi dört saat süren çalışmaların vardı senin. Büronda sandviç yiyip uyuduğun geceleri de hatırlıyorum. Bunun için sitem etmiyorum. Parladığımı, beğenildiğimi, eğlendiğimi görmek, Kâzım Işık'ın karısından her yerde, her salonda bahsedildiğini duymak hoşuna giderdi. Bütün kapılar, eğlenceye, serüvene, tehlikeye giden bütün kapılar alabildiğine açıktı önümde. Bunun ne demek olduğunu bilmezsin sen Kâzım! İkimiz de aynı anaforların içinde dönüyorduk. İkimiz de birdenbire gelen varlığın sarhoşluğuna kapılmıştık. Yalnız seyahatlere çıkıyorduk, yalnız geziyorduk. Küçük metreslerin olduğunu, bazı seyahatlerin Avrupa'da bekleyen sevgililer uğruna iş bahanesiyle yapıldığını çabuk öğrendim. İkimizin de dostlarımız kadar düşmanlarımız vardı.

Bu mektubu seni suçlamak, sana saldırmak için yazmadığıma inan. Yalvarırım hiç olmazsa bu defa bana inan, beni anla biraz.

Her şeyi açıklayamam sana. Utanırım. Ne kadar saklasam anlamamış olamazsın zaten. Öyle akıllısındır ki!

Herkesten daha güzel olmak, her zaman daha çok beğenilmek, yavaş yavaş hırs haline geliyordu bende. Aklımla olmasa bile güzelliğimle parlayarak sana yetişmek, senin yanında aksamadan yürümek istiyordum. Kâzım Işık denen o büyük işadamına layık bir kadın olabilmek için çırpınır dururdum. Kafam karmakarışık. Mektubum da öyle karışık biliyorum. Oysa içimden geçenleri sıralı, düzgün yazabilmeyi ne kadar istiyorum.

Nafia Hanımın oğlu bulup getirmiş, biraz önce iğne yaptım gene. Viski şişesini önüme aldım. Dalgadayım biraz. Başka türlü yazamadım sana. Heyecanlı görünüyor, birbirini tutmaz şeyler söylüyorsam boşver Kâzım'cığım. Kanım ısınmaya başladı, başım dönüyor zevkle. Birazdan unutacağım her şeyi.

Neler kuruyorum bak: Birdenbire bana doğru geldiğini, elini uzattığını, "Bırak gevezeliği, bütün bunlar saçma, gel benimle," dediğini kuruyorum.

Ankaralı kızla giriştiğin maceranın delice bir şey olduğunu, tekrar bana döneceğini, işlerin yoluna gireceğini düşünmeye kalkıyorum.

Sen istersen işleri hemen yoluna koyarsın Kâzım! Sen kuvvetlisin, akıllısın. Bana yıllarca önce öyle dememiş miydin? Hep aynı söz değil midir tekrarladığın? “Sen, bana bırak, sen rahatına bak, ben buradayım, ben arkandayım.” İşte kendimi sana bırakıyorum, sana, “Gel, her şeyi yoluna koy!” diye yalvarıyorum. Ne olur, “Artık geç!” deme, gelmemezlik etme Kâzım!

Bir zamanlar beni sevdiğini, seviştiğimizi hatırla. Gençtik, heyecanlı, umut doluyduk. Dünyayı bize vermelerini bekliyorduk. Ne güzeldi, ne harikulade bir bekleyişti değil mi?

Neden böyle oldu sonra? Hem de her şeye eriştiğimizi sandığımız bir anda.

Hatalarımı biliyorum, onları inkâr edecek değilim. Zayıf bir kadınım ben. Aldatılması kolay, budala bir kadın. Her istediğimi kucağıma döküp beni, o göz kamaştıran ışıkların ortasına sürüp, sonra da sırtını dönerek yalnız bırakacak ne vardı? Yolumu şaşırabileceğimi düşünmedin mi hiç? Suçlusun demiyorum, emin ol demiyorum. Yalnız biraz daha az zengin, biraz daha çok birlikte olsaydık, diye düşünüyorum. Suç bende malûm! Benim bilmem gerekirdi: Yalnız sevilmek, yalnız beğenilmek, bitip tükenmez ağustosböceği cümbüşü değil hayat. Başka türlüsünün de olabileceğini bana kimse öğretmedi. Bitmeyen bir bayram içinde yaşamak istiyordum. Yıllar ne çabuk geçiyor Kâzım’cığım! İnsan yaşlanıyor, hastalanıyor, güzellik elden gidiyor. Korunacak sıcak kolların hasreti başlıyor. Bir arkadaş, kafadar bir dost, diye duvarlarda yumruklarını kırıyor insan. Bilsen ben ne kadar uzağım bu saydığım şeylerden. Nasıl yapayalnızım!..

Utanıyorum, ama diyeceğim gene de işte! Yalvaracağım sana... Ayaklarına düşeceğim.

Ne olur gelsen, evine, evimize dönsen! Birbirimizi bırakmayalım, beni bırakma Kâzım, yalvarırım bırakma! Sonra neler olur, tahmin edemezsin neler olur.

Bu mektubu seni tehdit etmek için yazdığımı sanma, kızmadan dinle beni: Bugün odamın penceresinde denize, yağmura, fırtınaya karşı oturdum.

Günlerdir kendi kendimden sakladığım karara vardım sonunda. Eğer sen de beni istemezsen, sen de beni bırakacaksan kendimi öldüreceğim. Yavaş yavaş değil, işi bir çırpıda bitirmek en iyisi belki de.

Bu türlü hasta, bu türlü çaresiz birinin ortadan çekilip gitmesi senin de işini kolaylaştıracak. Bulaştığım bütün pislikleri bir anda temizler ölüm. Kocamışlığa, aşklara, geçilmez alışkanlıklara `elveda' der, gidersin usulca. Böyle söylüyorum, ama korkuyorum! Birkaç iğne yapıp bir şişe viskiyi tamamlarsam o kadar korkmam belki. Kafa dumanlanır, cesaretim gelir, işi başarırım sonunda bakarsın.

Bu mektubu yarım bırakmamak, yollamadan yırtmamak için hemen, birazdan zarflayıp sana göndermeye karar verdim. Son umudum bu mektup benim. Eline vardığına emin olmak için birkaç gün beklemek istiyorum. Cevap gelmezse dediğim gibi içkiyle, morfinle korkumu yatıştırdıktan sonra senin kırmızı motoru alıp denize açılacağım. Kaza diyecekler ölümüme, intihar diyenler de olacak. Önemi yok söylenenlerin, hiçbir sözün. Kötülüklerin erişemeyeceği bir yerlerde olacağıma göre. Korkuyorum, müthiş korkuyorum.

Bana çok güzel hediyeler aldın her zaman Kâzım. Son bir şey daha vereceksin bu sefer; o güzel, kuşlar gibi süratli motorunu. Ondan umudunu kesmek gerekecek sanırım. Benden de öyle. Birazdan sarhoş olup sızarım belki. Şimdilik pembe bulutların üstündeyim. Mektubu bitirmek, arabaya atlayıp elimle postaya atmak için acele ediyorum. Kimselere emanet edemem onu. Ah bilsen nasıl heyecanlıyım! Umut etmek istiyorum. Her şeyi geride bırakıp seninle yola çıktığımızı düşünüyorum. Bütün kötülüklerden, hain, vefasız, yalancı dostlarımızdan uzaklara, çok uzaklara... Bana bir kere olsun anlayan, acıyan gözlerle baktığını görebilsem. Kocam, kardeşim, babam gibi sana sığınmak istiyorum Kâzım! Düşün, ben iyileşmişim, her şey unutulmuş, sen de değişmişsin!

Unutabilir miyiz Kâzım? İyileşebilir miyim?

Ne dersin?

Bu mektubu alınca acır mısın, anlar mısın, onu, öbürünü bırakıp gelir misin?

Ne kadar aşağılık, küçük bir kadın olmuşum değil mi? Acıyor musun bana? Acımanı istiyorum. Ben de acıyorum kendime. Yazamayacağım artık. Oysa anlatacak ne çok şeyim vardı daha. Gelecek misin? Gel ne olur, beni bırakma! Korkuyorum, çok korkuyorum.

Telaşından altına adını koymayı bile unutmuş. Önümde, masanın üstüne serpilmiş ince, mavi mektup kâğıtları, yumruklarım ağzımda, taş gibi hareketsiz, ne kadar kaldım öyle? Ne yaptım sonra? İlk kıpırdayışım çekmeceleri açmak, mektubun konduğu zarfı aramak olmuştu. İçim titriyordu. Belki de göndermemiştir Kâzım Işık'a, belki de orada unutulmuş kalmıştır mektup, diye düşünüyordum. Onun bürosunun adresini taşıyan zarfı damgası, puluyla kâğıtların arasına sıkışmış buldum sonunda. Arkama yaslandım. Şakaklarımdan, sırtımdan terler boşaldı birdenbire. O garip uyuşukluk geçsin diye bekledim. Sonra yavaş yavaş yanaklarımı, alnımı ovuşturmaya koyuldum. Doğrulup masanın üstündeki mavi kâğıtları katladım, zarfın içine yerleştirdim, çekmeceye, eski yerine bıraktım mektubu. Kalkıp yavaşça çıktım odadan.

Merdivenleri yeni hastalıktan kalkmış biri gibi, tutuna tutuna tırmandığımı anımsıyorum. Odama kapanmak, yalnız kalmaktı bütün isteğim. Biraz dinlenir, düşünürüm diyordum kendi kendime. Bir bardak su, çarpıntımı önleyecek bir ilaç tasarlıyordum. Ne yaptığımı, nereye gittiğimi bilmeden yürüyordum. Sonra Nermin Hanımın odasında buldum kendimi. Üstü örtülü, büyük tozlu koltuklardan birinde ellerim dizlerimde oturuyordum. Ne zamandan beri oradaydım, saat kaçtı bilmiyorum. Kafam uçuyordu biraz, gözlerimin önünde dünya birbirine karışıyordu. Gene de önemsiz şeyler düşünebiliyordum: Çekmeceleri iyi kapatıp kapatmadığımı soruyordum kendi kendime. Mektubu eski yerine bırakmamış olmaktan ürküyordum. Kimse görmemeli, okumamalıydı onu. Korkunç şeylerdi, utanç verecek, acınacak gerçekler vardı o satırların arasında. İnliyordum yavaşça. Bir yerime vurmuşlar gibi canım acıyordu. Neden oraya, Nermin Hanımın odasına döndüğümü soruyordum kendi kendime. Artık kalkıp gitmeli diyordum yavaşça. Kıpırdayamıyordum yerimden.

Saatlerce kalmış olmalıyım orada. Panjurların arasından odaya sızan günışığı yavaş yavaş solup siliniyor, akşam başlıyordu dışarıda. Hep aynı şeyi tekrarlıyor, `Gitmeli artık...' diyordum. Biraz sonra nerede olduğumu, ne yaptığımı unutup, mektubu düşünmeye koyuluyordum. Burada, bu odada

yazdı, burada sarhoş oldu, burada yapayalnız ağladı. Çevreme bakınıyordum korkulu. Terli avuçlarım birbirine yapışıyor, parmaklarım kenetleniyordu çaresizlikten. Yatağından kalkışı, aynaların önünde gezinip bir yanından kırılmış, ince, fildişi küçük biblo gibi kendisini seyredişi gözlerimin önünde canlanıyordu. Pencerelerin önünde fırtınaya, rüzgâra kulak verişini, sabırsız, ürkek kapının zilini kollayışını, her şeyi, her şeyi yaşıyordum onunla birlikte. Acele giyinişini, merdivenlerden sarsıntılı, sarhoş inişini hayal ediyordum. Ağlıyordu ve çocuklar gibi korkuyordu. Kimsenin kendisini kurtarmaya gelmeyeceğini, mektubun karşılıksız kaldığını biliyordu. Yusuf Efendinin önünden geçerken gülüşü, motoru almak, fırtınalı denize açılmak için bağırıp çağırması, umursamaz, sarhoş, edepsiz davranışı hepsi yalandı. Aslında korkusunu gizlemeye çabalıyordu. Ölümle karşılaştığı zaman morfinin, içkinin uyuşukluğunda çoktan bayılmış olduğunu, her şeyin kolayca olup bittiğini tasarlıyordum. Yüreğim delice çarpıyordu. Onunla birlikte ölüyordum biraz. Sonra öfke dalga dalga doldurdu içimi. Acı da olsa daha sağlıklı bir duyguydu. Kendime, Kâzım Işık'a, Cihangir'e küfretmeye koyuldum. Nermin Hanımın ölümündeki payımı unutmak istercesine bütün gücümle onlara yükleniyordum. Cihangir, meyvesini yiyip özünü aldıktan sonra posasını başka sofralara bırakmıştı. Kâzım Işık'a gelince; mektubu okuyup `Her koyun kendi bacağından asılır, ölmek istiyorsa bırakalım ölsün!' diye düşünmüş olmalıydı. Ölümün iyi bir çare olduğunu, Villa Işık'ın, daha birçok şeyin elinde kalacağını hesaplamıştı belki de. Herkes çıkarını düşünmüştü. Onu öldüren yalnız Kâzım Işık da değildi. Hepimizdik!

Neden sonra aşağıdan gürültüler geldi. Açılıp kapanan kapıları, ayak seslerini duydum. Doğruldum odanın karanlığında. Merdivenleri çıkanın o olduğunu biliyordum. Ağır ağır yaklaşıyordu kapıya. Çoktan her şeyi keşfetmiş olmalıydı. İşleri düzene koymaya, kandırmaya geliyordu. Hayatıma kıyacak biriydi, düşmanımdı yaklaşan. Titriyordum, korkumu yenmek için ayağa fırlamıştım.

Kapıdan girer girmez üste çıkmak, aklıyla yapamayacağını, gücünü kullanıp edepsizce koparabilmek istercesine başladı bağırmaya:

“Ne oluyor? Bu evde neler geçiyor gene! Sabahtan beri sokakta, bahçede seni arıyormuş herkes. `Odasında olmalı,' diyor o aptal Nadia. Çekmeceleri kırmışsın aşağıda, hırsızlar gibi!”

Yüzü bembeyazdı. Gözlerinin sarısı solmuş, dudakları titriyordu. İşinin başından aştığını, budalalarla uğraşmaya vakti olmadığını, saçmalıklarımdan bıkıp usandığını söylüyor, öfkesinin patlayacağını, kötülük edeceğini anlatmak istercesine kızgın, hain bakıyordu yüzüme.

Kaskatı, kıpırtısız duruyorum karşısında. İşte bu, diyorum kendi kendime. Sevdiğimiz, inandığımız adam, kocam bu benim! Başka şeyler de geçiyordu aklımdan: Beni sevdiği gibi bir zamanlar Nermin Hanımı da sevmiş olduğunu düşünüyordum. Küçük, gülünç adlar takmaktan hoşlanırdı. Hepimize. Bıkıncaya kadar tatlı, ateşli sözler, okşayışlarla oynayıp avunmakta ustaydı bizlerle. Elinden geçen bir sürü kadından biriydim ben de. Kendimi bir şey mi sanıyordum, başka mı görüyordum herkesten yoksa?

Bir daha sevemeyeceğim, diyordum ona bakarken. Hiçbir zaman! Derin bir acıyla yanıyordu içim.

Onlara benzemiştim. Hepsi gibi içim çürümüştü benim de. Sevdaya inanç, insanlara inanç barınamazdı yüreğimde artık. Ona karşı gelmek, çevremde ne varsa yakıp yıkmak istedim birdenbire. Kinli, tutuk sesimle, “Çekmeceleri ben kırdım, mektubu ben okudum!” diye bağırdım.

“Ne güzel ama! Çekmecelerimi kırıyor, mektuplarımı okuyor küçük hanım! Şımarıklığın bu kadarı da!”

Boynuna, alnına yayılmaya başlayan o pek iyi tanıdığım kırmızılığı, utancın boğup çirkinleştirdiği yüzünü apaçık görüyordum. Hangi mektubun sözünü ettiğimi biliyordu. Kızgın kızgın söyleniyordu:

“Mektup önemli değil! Jest kötü, senin şüphelerin kötü! Ne uğursuz kadın olduğunu görüyor musun? Tam yola çıkacağımız sırada. Ama seninle olmaz kızım! Sende bu akıl, bu deli kıskançlık varken hiçbir şey olmaz!”

Davranışımın kıskançlıkla ilgisi olmadığını söylemedim, karşı koymadım küfürlerine. Seyrediyordum onu. `Son kez!’ diyordum, içimden, `son kez!’ Bir daha hiçbir zaman, hiçbir yerde karşılaşmayacağımızı daha o anda biliyordum.

Aşağı yukarı öfkeli yürüyüşünü, kırarcasına açtığı panjurun önünde derin soluklar alışını görür gibiyim. Bana dönüp yaklaştığı zaman çirkin ve

kocamış olduğunu düşündüm onun.

“Kandisini öldüreceğini biliyordun!” dedim... “Sana yazmış, sana yalvarmış, seni çağırmış!..”

“Seni seviyordum, senin için ona gitmedim!” diyebilirdi. Söylemedi. Beni artık aldatamayacağını anlamış olmalıydı.

Yumrukları öfkeyle sıkılmıştı. Üstüme atılmasından, yüzüme vurmasından korktum bir an.

“Önemsemedim, daha doğrusu şantaj sandım. Kaç kere yaptı bana öyle şeyler zaten! Belki yanlış, belki hata benimki, inanmadım işte ne yapalım!.. Aşklarına, vislerine, kaprislerine acıyıp göz yumduğum yetmez miydi! Hem söyler misin bana, sen ne olacaktın, seni ne yapacaktım?”

Hınçla titriyordu sesi.

“Değer miydin sanki!”

Evet değer miydim? Usandırıcı bir tutkun, bir hayalperest. Okumuş, modern genç kadın kalıbı içinde kof, ilk vurgunda sendeleyen, yalnız kendi canını, sevişmesini düşünen bencilin biri! Başka neydim! Usanmıştı artık. Bunu bilmem gerekirdi.

Öfkesi yavaş yavaş düşüyor, sesi alçalıp bezginleşiyor, küfrederken sızlanmaya başlıyordu. Kendinden başka herkeste suç vardı. Hepimize lanet ediyordu. Bana gelince, çevresini saran kötülerin başındaydım. Hayatını zehir eden biri. Hemen ekliyordu arkadan: Çünkü sevdiği biri.

“Nasıl kaptırdım, nasıl eline düştüm senin? Neyini sevdim, söylesene neyini? Neden hâlâ seviyorum, tekmeyi atıp kurtulmuyorum senden?..”

Açıyordu içini karşımda. Aralarına girip her şeyi bozup yıktığımı da saklamıyordu. Onun insanlarıyla uyuşamamıştım. Ne evde, ne işte hiçbir yardım görmemişti benden. Bir düzeni yıktığımı, birbirine sıkı sıkı düğümlenmiş ilmikleri kopardığımı, yakınlarını çevresinden uzaklaştırıp hepsini bir yana dağıttığımı söylemesinden korktum sonunda. Kaçmak istedim karşısından. Kapıya yürüdüm yavaşça. Arkamdan gelip omzumdan tutuverdi. Durdurdu beni. Boğuk bir sesle yavaş yavaş:

“Şimdi bu halde seninle konuşulmaz biliyorum,” dedi. “Sonra anlayacaksın ne büyük budalalık ettiğini. Sana bütün istediklerini verdim. Seni sevdim, seviyordum, daha fazlası elimden gelmez.”

Elini omzumdan itip yürüdüm kapıya. Yolumu kesmek ister gibi önüme geçiverdi. Dudaklarındaki alaylı gülüş delirtti beni.

“Sende akıl yok kızım!”

Boy ölçüşür gibi baktık birbirimize..

“Artık konuşacak bir şeyimiz yok seninle!” dedim.

“Var, var,” diye sertçe söylendi. “Kızarsan kız, tekrar söyleyeceğim: Akılsız birisin sen. Asıl gülüncü ben bu olmayan şey için evlendim seninle. Hayatı bilen, anlayan bir kadın, bana evimde, işimde yardım eder, beni anlar, fevkalade şeyler yapabiliriz onunla. Öyle mi, al işte! Senin, bana ayağının altına düşmüş, zavallı pis bir şey gibi bakmaya hakkın yok. Sonra anlayacaksın, pişman olacaksın.”

Soğuk bir öfkeyle, bağırmadan konuşmaya başlamıştı. Vuracağı yerleri iyice kollayarak, saygılı bir yabancı davranışı takınarak kurnazca saldırıyordu.

”Seni almaya karar verdiğim zaman,” diyordu, “beni mutlu edeceğini düşündüğüm için..” diyordu. Olayları çekip çevirenin, istediğini alıp istediğini bırakanın kendisi olduğunu açıklıyordu korkusuz. Evlenmemizin iyi sonuçlar vereceğini sanmıştı. Her zaman kazanmaz ya insan oyunda, bu sefer de aldanacağı tutmuştu işte!..

Dinleyemedim bütün söylediklerini. Omzunun yanından sıyrılıp kapıdan koşar adımlarla çıktığım zaman arkamdan şöyle bağırdığını duydum:

“Senin aklın başına gelecek, ama o zaman da iş işten geçmiş olacak kızım. Hesabını iyi yap, kararını öyle ver.”

Her şeyde olduğu gibi bunda da hesaplıydı. Sevdada hesap olmayacağını, birtakım duyguların eskimiş ufaklıklar gibi harcanmayacağını söylemek neye yarardı? Öylesine vurgundum ki, ondan, o evden uzaklaşmaktan başka bir şey düşünmüyordum.

Başım dönerek indim merdivenleri. Odama girer girmez banyoya koştum hemen. Bütün muslukları açarak ağlaya bağıra kusmaya koyuldum. Tıpkı bu akşam olduğu gibi.

Geç vakit elimde küçük bir çanta gizlice Villa Işık'tan çıkıp gidişime ne dediler evdekiler bilmem. Nadia başta, çoğunun sevindiğini sanıyorum.

Beyoğlu'nda küçük bir otelde, uykusuz bir geceden sonra, sabah trene bineceğim zaman elinde çiçeklerle şoför Saim Efendi çıktı karşıma. Tuberosa'lar sapları üzerinde solmuştu biraz. Acele karalandığı belli birkaç satırlık bir mektup getirmişti adam. Annemin yanında dinlenmemi, kendime gelmemi, sabırlı olacağını, beni bekleyeceğini yazıyordu Kâzım Işık.

Sonradan çok daha uzun mektuplar aldım ondan. Başlangıçta öfke, alay, hatta gözdağı vardı mektuplarında. Yavaş yavaş tatlılaşmaya, kandırıcı, sevdalı, yalvarıcı olmaya başladı. Belki çocuk beklediğimi duyduğu için, belki uzaklaşmaktan doğan isteklerin ateşi. Sevda demeye dilim varmıyor bir türlü.

Karısına, çocuğuna düşkün, yaşlı, umutsuz, yorgun koca rolüne soyunup yalvarmalara başladığı zaman okumaktan vazgeçtim mektuplarını. Birçoğunu yırtıp ateşe attım, birçoğu geri gitti geldiği yere. Bir garip adam o, bir büyücü! Öyle birinin ne zaman sevdiğini, ne zaman sevmediğini nasıl anlamalı? Her şeyi hesaplara bağlı üstelik. Yalnız kendi hayatını değil, başkalarınınkini de büyük bir kumar gibi oynamaktan çekinmiyor sırasında. Olanlardan beni suçlamakta haklıdır belki de.

Gün ağarmaya başlıyor. Perdeler akçıllaştı. Oda yavaştan aydınlanıyor. Hiç olmadığı gibi yorgun, tasalı, korkuluyum.

Dışarıda bir kapı açıldı, tahtalar gıcırdıyor. Sular akıyor bir musluktan. Annem uyanmış, banyoya girmiş olmalı. Kımıldamadan dinliyorum evi. Kendimi kolluyorum. Geceden beri daha sıklaştı, daha sürekli belimin ağrısı. Üşüyorum da biraz. Örtülere sarılıyorum sıkı sıkı.

Ayak sesleri yaklaştı kapıma. Annem eşikte, ürkek bakıyor. Geceliğinin üstüne benim eski sabahlığımı almış. Göğsü bağrı açık, elinde sabah kahvesi. Gülümsediğimi görünce keyfi yerine geldi, girdi içeri.

“Ne de erken uyanıyorsun ama!” diyor. “Eskiden işe giderken seni zorla kaldırdığımı hatırlıyorum da...”

Elektrik düğmesine uzanıyor yavaşça.

“Işığı açma,” diye fısıldıyorum.

“Öyleyse perdeleri açayım bari?”

Perdeleri açıyor annem. Birşeyler araştırır gibi cama yaklaşıp sokağa bakıyor. Kahvesini yudumlayarak söyleniyor:

“Kimse yok sokaklarda, daha çok erken. Sen uyumadın mı gece yoksa?”

Örtülere sarılıp gülümsemeye çabalıyorum.

“Üşüyor musun? Ağladın mı ne? Yüzün, gözlerin bir tuhaf bu sabah!”

Telaşlanıyor, kahvesini bitirmeden fincanı bırakıyor masanın üstüne. Odanın ortasına doğru yürüyüp duraklıyor.

“Dur, sobayı yakayım. Sana bir kahve yaparım, açılırsın biraz.”

“Sobayı yak da hazırlanalım,” dedim.

“Hazırlanalım mı?”

İnanmayan gözlerle bakıyor yüzüme.

“Geceden beri ağrılar var. Hafifti, sana söylemedim. Şimdi daha sık, daha da sert.”

Ne yapacağını şaşırmış, olduğu yerde sallanıyor annem. Gülmekle ağlamak arası yüzü kapanıp açılıyor, gözyaşlarını zor tuttuğu belli. Saçlarını toplamaya çabalıyor.

“Haydi kalk öyleyse. Giyin. Bir araba bulalım hemen. Doktora da telefon edelim. Hüsnü Beye de. Ben şimdi hazırlanırım...”

Biraz sonra eskisinden daha perişan, saçları dağılmış, gecelikle koşuyor yanıma. Beni ayakta, aynanın önünde saçlarımı toplar, taranır bulunca telaşından utanmış gibi odasına kaçıyor. Kadınlığın belalı bir şey olduğunu bağıra çağıra söylüyor açık kapılardan. Korkmamak gerektiğini, benim

yapımda kadınların çabuk doğurduğunu, kendisinin hiç ağrı çekmediğini anlatıyor. Başka zaman olsa gevezeliğine son vermek kolay. Öyle mırıl mırıl kadınlıktan, analıktan söz edip bütün bilinen hikâyeleri sıralaması hoşuma gidiyor şimdi.

Ağır ağır giyindim. Elimde çantam, benden önce çıkıp araba çağırmaya giden annemin peşinden merdivenleri indim.

Biner binmez arabanın köşesine dertop oldum hemen. Ağrıya karşı koymak için iki elimle yanlarıma abanıyorum zaman zaman. Annemi telaşa vermemeye çabalıyorum. Ağrılar çokça saldırınca dişlerimi sıkıyorum.

“Arslan kızım benim!” diyor annem.

Yollarda kimseler yok, şoför hızlı sürüyor arabayı. Başım dönüyor hafiften. Korkuyorum, çok korkuyorum.

XX

Yavaş yavaş aydınlandı karanlıklar. Yanımda bir ses:

“Kendine geliyor!” dedi.

“Narkozun etkisinde daha,” diye söylendi.

Uçar gibi oldum havada. Karanlıkların içinde birini kovalıyordum. Soluğum kesiliyor, boğuluyor gibi oluyordum. Ölmek istemiyorum, diye bağırıyordum, ölmeyeceğim, diyordum. Derdimi anlatamadığım için öfkeleniyordum. Sonra bir dalgalanma oldu içimde. Canım aşağılara doğru çekilip indi, patlayan bir balon gibi serildim olduğum yere. Ölüm bu galiba, diye geçti aklımdan. Bulutların üstünden düşüp kayarcasına yumuşak, tatlı bir karanlığa gömüldüm, bir şey duymaz oldum sonunda.

İkinci kez kendime gelişimde eter kokusu yaktı genzimi. Doktor Erengün yanımda durmuş, gülüyordu.

“Biraz önce yatağınızdan çıktınız, gene yatağınıza giriyorsunuz işte,” dedi. “Ben, size canınız acımayacak, duymayacaksınız demedim mi?”

Başım dönüyordu. Çiftleşti doktorun gölgesi karşımda, hemen kapattım gözlerimi.

Erengün mırıl mırıl söyleniyordu:

“Ama bu dönüş başka dönüş. Yataktan tek çıktınız, çift dönüyorsunuz.”

Derin bir soluk aldım. Hafifliğime şaştım biraz. Uyumaktan başka bir şey düşünmüyordum. Odanın köşesinden Erengün’e karşılık yetiştiren başka biri daha vardı. Sevinçli bir kadın sesi:

“Toraman gibi bir oğlan,” diyordu. “Getirsinler mi görmek ister mi acaba?”

İstemeye istemeye açtım gözlerimi. Doktor Erengün’ün gülümseyen dost, tatlı yüzü eğildi yastıklarıma doğru.

“Bir oğlunuz oldu! Arslan gibi! Kaşı, kulağı, her şeyi yerli yerinde. Ağırlıkta rekor kırdı kerata, tam beş kilo! Sizi de, beni de bu yüzden terletti

biraz.”

Kımıldamak istedim.

“Kımıldamayın,” dedi doktor. “Sezaryenle aldık çocuğu. Çok tembellik ettiniz, başka çaresi yoktu.”

Başımı çevirdim yastıkta yavaşça. Karşımdaki karyolada annemle Hüsnü Bey oturmuş beni seyrediyorlardı. Baktığımı görünce telaşlanıp kımıldadılar yerlerinde. Annem yaklaştı karyolama. Beyaz, tombul elini alnıma koydu. Eğilip öptü yanağımdan. Ağlamış olduğunu, gözlerini yakından görünce anladım.

“Hayırlı olsun,” dedi Doktor Erengün. “Birazdan çocuğu getirirler. Kızcağızı bırakın uyusun, ben de gidip kestireceğim odamda biraz.”

Kapıda durmuş gülüyordu. Eliyle tamam, artık rahat edebilirsin, gibilerden bir işaret yaptı, çekilip gitti.

Hüsnü Bey karyolanın ayakucunda yorgun, kuruntulu dikildiği zaman gülümsemeye çabaladım. Onun da, annemin de bir an önce odadan çıkıp gitmelerinden başka bir şey düşünmüyordum. Doktorun hakkı vardı, yorgundum, uyku bastırıyordu. Acı duymadığım için seviniyordum. Karnımdaki sargılardan ürküyordum biraz. Eter kokuyordu burnum, ağzım. Ameliyat olmuşum, çocuğu öyle çıkarmışlar! Güç olmuş doğum! Bir oğlum var şimdi! Küçük bir insan parçası, beş kiloymuş hem de! Şaşılacak şeydi olanlar belki, ama benim yüreğimi ölümden kurtulmanın sevinciydi çarptıran öyle. Gerisi önemli değildi. Boştum artık, bomboş ve uyumak istiyordum.

Gene de gözlerimi zorla açmam, hastabakıcının yüzüme doğru uzattığı mavi battaniyeye sarılı yumruk yüzlü, kıpkırmızı bir et parçasına bakıp gülümsemeye çabalamam gerekti uyumadan önce.

Uyandığımda gün yeni ağarıyordu. Annem karşı karyolada sırtı dönük uyuyordu. Kımıldamak istedim. Canım yandı. Hatırladım hemen. Karnımı kesmişler, karnımdan o şeyi çıkarmışlardı! Derin bir şaşkınlık sardı içimi. Midem bulanır gibi oldu, bir zaman kıpırdamadan kaldım. Çok acım yoktu, tatlı bir halsizlikle yapışmıştım yatağa. Eter kokusu da eskisi kadar kuvvetli değildi. `Ölmedim. O şeyden de kurtuldum,’ diye düşündüm. Doğan günü

görüyordum. Bembeyaz odaya, annemin tombul, yuvarlak sırtına, dar pencerelerden içeri giren günışığına gülümsedim mutlu.

Annem uyandığında gülen yüzümü gördü. Sevinç rüzgârı uyku sersemliğini aldı gözlerinden. Güçlükle toparlanarak doğruldu yatağının içinde.

“İyisin değil mi? Tabii iyisin, belli yüzünden!”

Sonra genç bir hastabakıcı kız, elindeki bardakta dereceler şıkırdayarak girdi içeri. Onun da yüzü gülüyordu. Çenemi okşadı, yastığımı düzeltti.

“Güç oldu biraz, ama doğrusu çok güzel oğlan!”

Annemin belli etmeden tahtaya vurduğunu gördüm.

Kurumlu kurumlu:

“Tam beş kilo,” diye söylendi. “Annesi gibi de kulağının gerisinde küçücük bir beni var...

“Bir-iki gün göremeyeceksiniz onu,” dedi hastabakıcı. “Meme vermek yok daha size. Dinlenin, keyfinize bakın, iyice toparlanın hele...”

Gürültüler başladı koridorda saatler ilerledikçe. Çocuk viyaklamaları duyar gibi oldum. Annem, bitişikteki odada bebeklerin yatırıldığını söyledi. Öğle üzeri Doktor Erengün uğradı. Ebe hanımın tebriklerini ve sezaryen üzerine verdiği küçük konferansı dinlememiz gerekti. Sonra çiçekler başladı. Bütün o parlak gülleri, karanfilleri kim göndermiş diye sormadım anneme. Kimden geldikleri belliydi. Dostların, yakınların gönderdikleri, taşıdıkları ilgiden, sevgiden başka gösterişleri olmayan küçük, taze demetlerden ayırmak kolaydı onları. Büyük serlerden toplandıkları, pahalıya mal oldukları ilk bakışta anlaşılıyordu. Vazolara yerleştiren bakıcı kızın gözlerindeki saygıyı, şaşkınlığı görüyordum. Ertesi gün, çiçeklerin ağır kokularının başıma sersemlik verdiğini söyleyerek, hademelere, hastabakıcılara dağıttım hepsini.

Hastanede ilk günlerimi çocuktan çok karnımdaki bıçak yerini düşünerek ve bol bol uyuyarak geçirdiğimi saklamak istemiyorum. Annem başta, herkes yüreksizliğime şaşmış görünüyordu. Bana gelince, hiçbir şey umrumda değildi. Dış dünyayla bağlarımı kesmiş gibiydim. Karnımı

doyurmak, uyumak istiyordum gün boyunca. Uyanık olduğum zamanlar bile annemi, gelip gidenleri görmemek için gözlerimi kapatıyordum yalandan. Garip bir ilgisizliğe, tatlı bir yorgunluğa bırakıyordum kendimi. Bembeyaz boşluklarda bir tüy gibi uçuyordum oradan oraya. Rüyalarımda kimseler yoktu. Hiç bilmediğim renksiz bir dünyada yaşıyordum. Yapayalnızdım. Asıl şaşırtıcı olan korkusuzluğumdu. Belki de doktorun verdiği ilaçlar yüzündendi uyuşukluğum, belki doğumdan yorgun çıktığım ve ölümün karanlık kapısından geri döndüğüm içindi mutluluğum.

Doğumun üçüncü günü Doktor Erengün kalkıp yürüyebileceğimi söyledi. Hastabakıcının kolunda ilk adımlarımı atarken ne kadar dermansız olduğumu, neden öyle durmadan uyuduğumu anladım. Yatağıma girdiğimde annem gelip çarşaflarımı düzeltti. Yüzü gülüyordu.

“Şimdi getirecekler, ilk memeyi vereceksin!” diye haberi yetiştirdi sevinçli.

Sitemli bakıyordu yüzüme.

“Aramıyor musun, merak etmiyor musun çocuğunu? Ne biçim analık bu böyle?”

Karyolasını düzenlemek bahanesiyle arkasını dönüyor, gözlerini kaçırıyordu benden.

“Babasının yaptıklarını yavrucağa çektirecek değilsin ya!”

`Çocuğum!’ diyordum kendi kendime. Yabancı, hatta yersiz görünüyordu `Çocuğum’ sözcüğü. Vazolardan birinde, uzun sapları üzerinde güzel kırmızı güller, yapma çiçekler gibi duruyordu. O sabah getirmişlerdi. “Kimseye vermem!” diye direnmişti annem. Eve götüreceğini söylüyordu. Garipti olanlar. Alışmam gerekti. Biri sevmiştim. Evlenip ayrılmıştım. Çocuğum olmuştu. Herkesin başına gelirdi böyle şeyler. Büyütmeye değmezdi. Önemlisi ölmemiştim, yaşıyordum. Önemlisi ölmemiştim, yaşıyordum.

“Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır,” diye birşeyler mırıldanıyordu pencerenin önünde annem.

Kar serpiştiriyordu rüzgâr pencerelere doğru.

Ayna istedim annemden. Yanaklarıma düşen saçlarımı toparladım. Bembeyaz, kansızdım. Burnum incelmişti. Dudaklarım solup çatlamıştı yer yer. Gözlerim, aynada yeniden buluşmanın sevinci içinde seyre daldı yüzümü. Kapı açıldı. Ayna elimden örtülerin üstüne düştü. Annem atıldı hastabakıcıya doğru. Kızın kucağında küçük beyaz bir çıkıncık vardı.

“İşte getirdim malınızı,” diye yaklaştı yanıma.

Çocuğu kucağıma verdiler, göğsümü açtılar. Onu nasıl tutmam gerektiğini, nasıl meme vereceğimi anlatmaya koyuldular. Küçüktü yüzü. Pespembeydi. Örümcek parmakları kıvıl kıvıl oynuyordu. Tırnakları bile var, diye baktım ellerine şaşkın.

“Gözleri de mavi,” dedim.

“Süt çocuklarının gözleri hep mavi olur, sonra değişir,” dedi annem.

Sevinçli bir gülüşle fıkırdayarak hastabakıcı kıza baktı. İkisi de güldüler bilgisizliğime.

“Sarışın mı nedir,” diye mırıldandım yavaşça.

İncecik sarı ipek kaşları vardı. Saç yoktu başında. Dudakları dolgun dolgundu. Göğsümde, boyuna birşeyler araştırıyordu ağzı. Telaşlıydı görünüşü. Ben de onun gibi telaşlandım birdenbire. Ben de onunla araştırmaya koyuldum. Neyi aradığımı, ne yapmam gerektiğini bilmiyordum. Olağanüstü birşeylerin geçmekte olduğunu seziyordum yalnız. Birkaç kez ağzıyla göğsümü yakalayıp bıraktı. Viyaklamaya başladı sonra. Beceriksizliği içime dokundu. Kolumun üstünde nazik bir şey tutmakta olduğumu anlar gibi oldum. İstediğini yapsın, alabildiğini alsın diye bekledim. Ama nasıl alsın? Öyle küçük, öyle güçsüzdü ki! Hele ağlayışı dayanılır gibi değildi.

Hastabakıcı kız gülerek eğildi üstüme. Memenin ucunu biraz zorla soktu ağzına.

“Alışır, üzülmeyin siz,” dedi.

Üçümüzü başbaşa bırakıp çıktı odadan.

Yalnız kalınca annem sokuldu yatağıma. Kolumu düzeltti.

“Canım, yardım etsene çocuğa,” diye tersledi beni.

Benim de istediğim yardımdan başka bir şey değildi. Telaşımdan parmaklarım titriyordu. Göğsümü tutup ağzına uzattım yeniden. Küçük burnunu çarpa çarpa arandı birkaç kez memeyi. Sonra yapışıverdi dudakları. Emmeye koyuldu acele. Gözleri yarı kapalıydı; beyaz örümcek parmakları etime yapışmıştı.

`Küçücük bir insan! Hele sen şu hale bak!’ dedim kendi kendime.

Pencerenin önünde ağaçlar vardı. Rüzgârda sallanıyordu ağaçlar. Kar, beyaz, ince izler bırakmıştı dalların üstünde.

Camlar buğulanmaya başlıyordu. Oda tatlı bir ılıklıkla gül kokuyordu derinden. Çocuk gözleri kapalı rahat rahat memesini çekiyordu kucağımda. İşini kolaylaştırmak bahanesiyle biraz daha yanaştırdım göğsüme doğru. Yaslandım arkama, seyre koyuldum onu.

İnsanın avucunda ezebileceği küçücük, yumuşacık bir şey. Çok dikkat ister, incitmemek gerek, diye düşündüm. Yüreğim çarpmaya başladı bir garip. Burnunun üstünde sarı yağ tanecikleri parlıyordu. Yeni doğan birçok çocuk gibi çirkindi. Gene de görülmedik bir güzelliği varmış gibi gözlerimi alamıyordum yüzünden. Bembeyaz, kıvıl kıvıl, kozadan çıkan bir kurt yavrusu gibi öyle mememe yapışmış. Gülmeye başladım kendi kendime.

“Minicik, bebecik,” diye söylendim kulağına.

Annem duyacak diye utandım, sustum hemen.

Hastabakıcı geldiğinde bir garip oldu içim.

“O kadar az emdi ki!” dedim.

“Tam yarım saat!” diye güldü kız.

Çekip aldı kucağımdan çocuğu.

Bakakaldım arkalarından. Bir boşluk açıldı önümde. Hemen kalkmak, çocuğu almak, ilaç kokulu yabancı, beyaz odadan kaçıp gitmek isteği geçti içimden. Arkama yaslandım, örtülerimi çektim üstüme. Gülmeye koyuldum kendi kendime. Neye güldüğümü bilmiyordum. Hiçbir zaman öylesine rahat, tasasız güldüğümü hatırlamıyorum.

Yemeğimi getirdiler öğlen. Pirzola kokusu burnuma taze, gevrek doluverdi.

“Bol bol çorba, hoşaf içmeniz gerekiyor,” dedi hastabakıcı. “Çocuğa süt yapmak sizin işiniz artık.”

Güleryüzlü, iyi, şakacı bir kızdı.

Göğüslerimi yokladı. Göz kırptı, işler yolunda gibilerden. O çıkar çıkmaz pirzolalara atıldım. Çorbayı, hoşafı arka arkaya içtim. Şaşkınlığımdan salatayı en sonraya bırakmışım.

Ne zaman yemek tepsisini aldılar, ne zaman annem odadan çıktı pek farkında değilim. Uyuyup kalıvermişim yastıkların üstünde.

Sanki her şey uykumda olup bitti. Gözlerimi açar açmaz kararlı, yatışmış kendi kendime mırıldandım: “Şimdi her şey yoluna girecek artık.”

Güller oradaydı. İri, kıpkırmızı parlıyorlardı saplarının üstünde. Yüreğimi kolladım. Kâzım Işık’ın hayali görünüp kayboldu gözlerimin önünden. Üzüntünün süt kaçırdığını, anaların kaygısız olmaları, hastalıktan, yorgunluktan korunmaları gerektiğini hatırladım. Yayıldım yatağın içine, tasasızlığımı, iyiliğimi göstermek, kendimi denemek istercesine güldüm yavaştan. Küçük bir kuşku düştü içime. Nermin Hanımın mektubunun bir bahane olup olmadığını düşündüm. Aramızda her şeyin bittiğini sezdiğim için o mektubun peşine düşmüş, onu bırakıp kaçmamı haklı göstermenin nedenini aramış olamaz mıydım?

Zavallı Nermin Hanım! Kaçmak, kurtulmak istediğim yabancı bir dünyadan çıkabilmeme yardım etmişti bilmeden. Gözlerimi kapattım, karanlıklarımda o ince hayali aradım boşuna. Uzak, çok uzaktı bana artık. Öbürleri de öyleydi, onlar da bir başka yola doğru uzaklaşıyorlardı benden. Cihangir, Serra, Nadia hepsi, yakalamak istedikçe kayıp eriyen gölgelerdi. Başım döner gibi oldu. Dumanlar uçuştu gözlerimin önünde, sislendi biraz çevrem. İçimi çektim derin derin. Çocuğun pembe küçük yüzü canlanıverdi gözümün önünde. Yumuşacık, ipek dudaklarının dokunuşunu duyar gibi oldum etimde. Tatlı bir ürperti gelip geçti vücudumdan. Her şey yerli yerine oturdu, dünyam duruldu yeniden. Zamanın, sevdayı yiyip bitirdiğini kabullenmeye çabaladım kendi kendime. Tatlı bir tasa sardı içimi.

Gözlerimden fışkırıverdi yaşlar. Büyük bir suç işlemişçesine telaşla sildim gözlerimi. Ağlamayacağım, yemin ediyorum ağlamayacağım artık.

Söz dinleyen uslu bir çocuk gibiyim yatağımda. Kıpırtısızım, içim de öyle. Durgun, sarsıntısız, apaydınlık görüyorum olanları, neyin bitmiş olduğunu anlıyorum. Yavaş yavaş havı dökülüp parlaklığı giden güzel bir kumaş gibi ona duyduğum sevda da yıpranıp eskimiş anlaşılan, hem de farkına varmadan. Hayatta bir kez rastlanan güzel bir şey yaşamış olduğumu kabullenmek gerek. Belki de yıllar boyunca biricik sevdamı, Kâzım Işık'ı anıp ağladığım zamanlar olacak. Sonradan anılan güzel bir görünüş, güneşli bir gün, sıcak tatlı bir kaynaşmayla onu arayacağım zaman zaman. Kinlenmeden, kızmadan düşünmek onu? Korkuyla dinliyorum yüreğimi. Hınçlar, kötülükler, öfkeler yumuşayıp dağılıyor birer birer.

Biliyorum bu tatlı tembellik, rahatlık, hepsi geçici. Ölümden hayata dönmenin, birken iki olmanın bulunmaz sevincini tadıyorum yayılmış yatağımda. Kavga, savaş beni bekliyor kapının gerisinde. Hayat sürüp gidiyor eski dertleriyle dışarıda ve yalnız değilim artık.

Benim büyük sevdam! O kadar da derin, öylesine büyük müydü acaba? İhtiyar kız yüreğimde, yılların biriktirdiği isteklerin, cinsel, kapalı duyguların birdenbire yolunu bulup azıp coşmasından başka bir şey olmasın sakın?

Donuk kış güneşinin altında terleyen camlara bakıyorum. Rüzgârda sallanan dallardan toz gibi ince karlar dökülüp dağılıyor havada. Öyle yatağımda yapayalnız oturmuş, aydınlık günü seyretmek ne hoş. `Bundan sonra,' diyorum kendi kendime. Ne yapacağımı bilmiyorum daha. İyi birşeyler yapmak, yokuşları korkusuz tırmanmak... Dünyamı, insanlarımı gönlümce seçebilmek? Utanıyorum biraz da düşüncelerimden. Suç yalnız onlarda mıydı? Suç bendeydi, hepimizdeydi, dünyadaydı suç. Büyük, demir bahçe kapısından beyaz giysisi, kırmızı boncuklarıyla giren genç kızı tasayla, acıyarak seyre dalıyorum hayalimde. Ahmet'in Amerika hikâyelerini dinleyen; Cihangir'le bilmediği dilde sevda şarkıları söyleyen; Serra'yla, Nadia'yla gülüp şakalaşan ve her gece kızgın kediler gibi onun kollarına koşan o kız ben miyim? Bunları düşünmeyeceğim artık. Yatışmış, aklı başında bir insan olacağım. Karanlıklar var yüreğimin köşesinde bucağında, daha her şey tam aydınlık değil biliyorum. El yordamıyla ışığı

bulmaya çabalıyorum, bulacağım da sonunda. Şimdilik oraya buraya çarpılıyorum, canım acıyor biraz.

Kendimi bir mal haline soktuğumu yazmıştı Kâzım Işık. Haklıydı belki.

Kotrası, köpeği, Tuberosa'ları gibi üzerine titrenmesi gereken bir eşyadan başka neydim o evde? Yalnızca sevilmesi gereken, yalnızca yatışmaz isteklerinin karşılanmasını bekleyen bir dişi! Sevdasının ateşli rüzgârında aklını uçurmuş bir şaşkın!

Gözlerimden yaşlar süzülüyor. Ne kadar kendimi tutsam olmuyor. Yara yeni, anılar unutulamıyor kolay kolay.

Önemli bir geçidi atlayıp aştığımı sezer gibiyim. Gençliğimi bıraktım arkada belki, umutlarım dağılıp saçıldı her yana. Tutkularım, kötülüklerim, bencil, katı duygularım... Onlardan silkinip kurtuldum bu büyük sarsıntının içinde hiç olmazsa. Şimdi artık insanları, hayatı yeniden sevmek gerek. Bunu yapabileceğime inanabilsem!

Örtülerin arasına kayıp gözlerimi kapatıyorum. Tatlı bir sıcaklık sarıyor her yanımı. Uyur mu, ağlar mı, karnı tok mu, sütüm yetişecek mi ona? Yüreğim çarpıyor hafiften. Kanım sımsıcak dolanıyor damarlarımı. Her şeyin çürüdüğünü sandığım anda yeşermeler başladı içimde. Aydınlığı görüyorum uzakta. Açılmayacak sandığım karanlıkların ucunda küçük bir ışık parlıyor sanki. Umut sapsarı, parlak bir yıldız gibi doğuyor gökyüzünde.

Yeniden işe koyulmak, yeniden çalışmak, yeniden birşeyler yapmak... Kavga başlayacak yakında. Yüreğimin derinlerinde o eski, ürkütücü, kuşkulu ses yavaşça fısıldıyor: Yeniden hayaller, uçurumların üzerinden aşar aşmaz patlayıp eriyen pembe umut balonları. Yeniden sevdalar belki.

Bir şarkı mırıldanıyorlar uzakta:

`Mutlu sevda yoktur hayatta.'

`Mutlu dünya yoktur!..' diye.

Unutmak istiyorum o inançsız sesi, eski şarkıları.

Çocuğu, Bahçelievler'in yeşil ağaçları arasına sıkışmış küçük okulumu, yaklaşan baharı düşüneceğim artık.

Geçtiğim çapraşık yolda duyduğum korkuya, yüreğimde açılmış kanayan yaraya karşılık edindiğim deneyler boşa gitmesin istiyorum. Benimkiyle birlikte dünyanın bütün çocuklarını ellerinden tutmak, karanlığın içinde parlayan ışığa koşturmak istiyorum. Hiçbir el beni geriye çekemeyecek. Aç bir insanın ekmeğe saldırışı gibi umuda saldıracağım.

Gözlerim kapanıyor yorgun. İçim bal gibi tatlı. Dünyanın en mutlu kadınlarından biri olduğumu düşünüyorum.

Uyumuş olmalıyım. Doktor Erengün içeri girince gürültüye açtım gözlerimi. `Hani nerede oğlum? Hâlâ süt zamanı gelmedi mi?' diye bağırmamak için güç tuttum kendimi.

Doktor Erengün kapıyı usulca örtüp yaklaştı karyolama. Bir garip güldü sıkıntılı. Eğilip elimi tuttuğu zaman yüreğim çarpmaya koyuldu kötü kötü.

"Görüyorum, sevinçten uçacaksınız neredeyse," diyor.

Elimi çektim elinden. Susup bekledim.

"Oğlanı şimdi getirecekler memeye," dedi. "Gecikti biraz. Salonda bir başka ziyaretçi daha vardı onu bekleyen."

Uzaklaştı yanımdan, ayakucuna doğru çekildi karyolanın.

Kalktım, oturdum yatağın içinde. Korku içimi kapladı. Ağır ağır anlatıyor, yatıştırmaya çalışıyor beni:

"Babası değil mi, hakkı değil mi görmek Macide Hanım? Hem telaş, heyecan sizi ne yapar biliyor musunuz?"

Gülmeye, şakalaşmaya kalkıyor.

"Sütünüz kesilir, emziremezsiniz oğlanı vallahi!"

Yastıklara bıraktım kendimi güçsüz. Geleceğini, çocuğu görmek isteyeceğini hiç düşünmemiştim.

"Sizi de görmek istiyor," dedi Doktor.

Boğazıma birşeyler tıkandı, güçlükle mırıldanabildim:

“Beni görmeyecek, beni hiçbir zaman görmeyecek artık!”

Bir şey söylemeden kapıya yürüdü Doktor Erengün. Kanadı araladı, çıktı dışarı.

Biraz sonra hastabakıcı kız, mavi battaniyeye sardığı o küçük şeyle girdi içeri. Dünya aydınlandı birdenbire.

Bu kez geceliğimi kendim açtım, kucakladım çocuğu, bilgiç, kurumlu uzattım göğsümü ağzına. Pembe, küçük kurt hemen yapışıverdi etime. Rahat, keyifli emmeye koyuldu.

Gülerek ikimizi seyrediyordu genç hastabakıcı. Ona, masanın üstünde duran kırmızı gülleri işaret ettim.

“Odanın havasını ağırlaştırıyor bunlar, çocuğa dokunmasın sakın?”

“Kaldırayım mı?” dedi kız.

Başımı salladım sevinçli.

“Kaldırın, sizin olsun. Çiçek istemediğimi söyleyin aşağıya. Gelen çiçekler, onlar da hepsi sizin olsun.”

Kızın şaşkın bakışlarını görmemek için oğluma eğildim. Sıkıca sardım kollarımla onu. Gözleri kapalıydı, sevinçli bir pembelik vardı yanaklarında. Yumruğunu sıkmış, güvenle göğsüme yaslanmıştı. Sütleri dudaklarından taşırarak iştahla çekiyordu memeyi. O zamana kadar bilmediğim bir duygu kavradı yüreğimi. Bir başka dünyada bir başka savaşın başladığını sezer gibi oldum. Korkmadım. Kavgaya karşı geleceğimi, yenilmeyeceğimi biliyordum artık. Çocuğu karanlıklarda bekleyen tehlikelerden kurtarıp iyiliğe sürmek kolay iş değildi. Çetin olacaktı kavga, onu da biliyordum. Yine de sevinç yerleşiyordu içime. İş insan olmak, insan gibi yaşamaktaydı. İş, güçlükleri her yanıyla göğüsleyebilmekte, kavgayı bir inanç, güzel bir umut uğruna yapabilmekteydi.

Çocuğu, yeni dünyamı, insanlarımı görüyordum apaçık. Işığı görüyordum karanlığın ucunda.